

Offentliggjort første gang i *Grundtvigs Værker* version 1.21, maj 2023

Denne pdf er en læseversion af værket uden kommentarer. Værket findes digitalt med punktkommentarer, indledning, tekstredigering og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

Tekstkilder

A *Førstetrykket*, 1823 (SJ: 335A)
Rettelsesliste til A, (SJ:)

B *Anden udgave*, 1855 (SJ: 335B)

Andre udgaver

PS *Poetiske Skrifter* 5

US *Udvalgte Skrifter* 4

Teksten er etableret af Jon Tafdrup

Punktkommentarer er skrevet af Jon Tafdrup, redigeret af Vibeke A. Pedersen og Krista Stinne Greve Rasmussen

Indledning er skrevet af Vibeke A. Pedersen, redigeret af Krista Stinne Greve Rasmussen og Jon Tafdrup

Tekstredigering er skrevet af Jon Tafdrup, redigeret af Stine Guldahl Holst og Krista Stinne Greve Rasmussen

Tilsyn ved punktkommentarer og indledning cand.mag. Peter Springborg

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2024

[[A:i]]

Dannemarks Krønike

af

Saxo Grammaticus

fordansket

ved

Nik. Fred. Sev. Grundtvig,

Præst.

Det siger Beda, den ærlige Mand:
Det er vel-gjort, af hvem der kan,
At skrive Forældres Gierninger alle;
Ere de onde, man maa dem flye,
Ere de gode, dem giøre paa Nye,
Og dem ingenlunde frafalde!

Riim-Krøniken.

Tredie Deel.

Kiøbenhavn.

Bekostet for Menig-Mand af Krønicens Danske og Norske Venner.

Trykt i det *Schultziske* Officin.

1822.

[[A:ii] [[A:iii]

- 1** **[[PS5:101|US4:183**Om over ældgamle *Dannemarks Ære*,
Absalons Saxo! det var du som Faa,
Meer end *Stærk-Odder* og *Frodernes Hære*
Du den udbredte paa Bølgerne blaa:
Du den udbredte med Heltenes Minde,
Som i dit vingede Ord
Vidt over Tidernes Strømme henfoer,
Stræber end Prisen og Kronen at vinde!
- 2** **[[PS5:102***Dannemarks Længsel er Dannemarks Ære*,
Dyb som det bølgende, sortladne Hav,
Ja, som det Hav, hvorpaa Folkenes Hære
Drev deres Idræt, og fandt deres Grav;
Derfor, i Heltenes Række, den følger,
Altid paa Land og paa Søe,
Stjernen som vinker til Kjærligheds Øe
Evigheds-Strømmen i Tidernes Bølger!!
- 3** **[[A:iv]***Dannemands Længsel er Dannemands Kiende*,

Aldrig den stilles ved timeligt Held,
Hvad den begjærer, maa aldrig faae Ende,
Maa være Livets og Kjærligheds Væld;
|US4:184|Den er oprundet af Paradis-Minde;
Derfor, i Lys og i Løn,
Dana sig teer for hver helteelig Søn
Som en vidunderlig Paradis-Kvinde!

4 Altid, naar *Hadding* i Høielofts-Stuen
Slynger om *Ragnild* i Dvale sin Arm,
Pludselig øiner han *Kvinden* ved Gruen,
Stirrer paa Blomsterne i hendes Barm,
Synker med hende i Dybet saa saare,
Gjennem den taagede Dal,
Skyggernes Rige, og Valfaders Sal,
Hvor kun med Blænd-Værk sig Kæmperne daare!

5 Soelklare Vange forlyste hans Øie,
Vinter-Grønt er ham en ønskelig Krands;
Kvinden dog lærer ham: ret kun *forføie*
Duftende Blomster og levende Glands,
Standser kun med ham ved Paradis-Haven,
Hvor, med et Nattergal-Slag,
Liflig bebudes den evige Dag,
Vidnes om Liv som ei gjækker bag Graven!!

6 |[A:v]|PS5:103|Derfor maa Dannemarks Helte og finde:
Lidt er Beundring i Liv og i Død;
Kjærligheds Kys og et levende Minde
Er hvad dem huger i Lyst og i Nød:
Derfor langt stoltere Helte Man finder,
Men aldrig Helte, i Nord,
Om de fra Hellas til Iishavet foer,
Fandt saa høimodige, kjærlige Kvinder!

7 Derfor har *Rognvald*, den Helt over Bjerge,
Thjodolf af Hvine til Skjald for sin Æt,
Bauta-Steen prud, som mod Glemsel kan væрге,
Ristet med galdrende Runer fuldtæt;
Hvem der fik Øie for hvad de betegne,
Seer, ved Valkyriens Kvad,
Steendøde Kæmper opstande paa Rad,
Og som Einherier strides og segne!

8 |US4:185|Ingen som *Brage* kan sjunge paa Vale;
Skjolde-Brag svarer til Sværd-Tunge-Slag,

Ingen som *Snorro* kan Kæmper afmale,
Ret som de færdes ved Nat og ved Dag,
Ret som de stode paa Ormen hin Lange,
Og som de sad over Bord,
Skifted saa mangent et skjemtefuldt Ord:
Beiled, og lytted, til Skjaldenes Sange!

- 9 **[A:vi]**Ei kan en *Skjoldunge-Drape* vi samle,
Der sig tør ligne ved *Ynglinge-Tal*;
Lidt kun er *Hjarne* mod *Brage hin Gamle*,
Naaer ham til Skuldrene neppe, som Skjald;
Men naar han kvæder om *Dannemarks Frode*,
Da er det Kjærligheds Sang:

[PS5:104]Hjerte som banker mod Hjerte med Klang;
Da er *udødelig* for ham den *Gode!*

- 10 *Brage* i Valhal selv *Adelsteen* bænker,
Hjertet i Norge kun føler hans *Savn*;
Hjarne en Bolig i Hjerterne skjænker
Hver som blandt Daner vandt *Fredegods* Navn!
Dannemark skjænker hans Minde-Sang Kronen,
Bærer i Hjertet om Land
Frode, saalænge, til selv over Strand
Atter, i Sønnen, han stiger paa Thronen!

- 11 *Saxo!* du fælde, det var ikke Skvalder,
Hvad liden Fugl mellem Bøgene sang!
Tak for de Toner fra Heltenes Alder,
Som sig i dig over Bølgerne svang!
Ja, for Din Kjærlighed takket Du være!
Altid skal Priis efter Spot
Times den Mand, der har sørget saa godt
For de Ufødte til Fædrenes Ære!

- 12 **[A:vii]**Tak for den Aske fra *Brand-Old* du gjemde,
Gav os i Urnerne, som du den fandt!
Dannemark vel, i sin Dvale-Tid, glemde,
At det er Guld-Støv, med Perler iblandt,
[US4:186]Men naar af Asken *den Gamle* sig hæver,
Smykket med Perler og Guld,
Og med de Blomster hun fandt under Muld,
Tone skal sødt, hvad i Harpen nu bæver!

- 13 Tak for hver Levning af *Høi-Oldens* Kæmpe:
Frodes Stærk-Odder, hidført over Strand!
Tak, for Du skarred med List og med Læmpe!

Tak for hans Tunge, og Tak for hans Tand!
|PS5:105| Tak for hvert Ledd og hver Lem af den Bolde!
Glipped det end for din Haand,
Hvad kun kan lykkes for Tidernes Aand,
Du gav til Sankning dog Tøi som kan holde!

14 Vel os fortælle de skruttede Dværge:
Kæmper som de var kun Puslinger smaa,
Tuerne vorde de høieste Bjerge,
Naar de kun sige, det synes dem saa;
Men, kommer Dag, kommer Glands i vort Øie,
Gjæster os Aanden paa Nye,
See dine Kæmper vi kneise i Sky,
Stige med Glæden paa Skuldrene høie!

15 |[A:viii]| Tak for dit Billed af Ylfinge-Trætten!
Skinner det ikke, er Skylden ei din,
Men om end Ulven er synligst i Ætten,
Skimtes dog *Skjoldunge-Daatteren* fiin;
Tone skal Kvad, end i kommende Dage,
Liflig om *Villum* og *Svenn*,
Deilig vemodig om Knud og hans Mænd,
Og om Kong *Valdemars* Fader med Klage!

16 Han som slog Harpen for *Erik* hin *Milde*,
Slog den for Daner i Hytte og Hald
Tonerne sprang, vare dybe, men vilde,
Endte i stormende, brusende Fald;
Sværd-Tid og Ulv-Tid paa Marken de fødte:
Favnetag, Tempel og Slot
Fandtes til Blodbad ei længer for godt,
Frænder hinanden og Odelen ødte!

17 |PS5:106|US4:187| Tak for den Skildring af *Valdemars* Dage,
Du udarbeided, fuldsikker paa Haand!
Klart den os viser, at Meget tilbage
End var paa Marken af Fædrenes Aand:
Meget hos Faa, men kun Lidt hos de Fleste;
Meget i *Axel* og *Dig*,
Lidt kun i Folket til *Sørøver-Krig*,
Saa den med Eder hensov for det Meste.

18 |[A:ix]| Langt er dit Sagn om de Slaviske Krige,
Længere vist, end det huger Enhver,
Tungere falder din Tale tillige,

Hjarne ei kvæder om Vikinge-Færd;
Dog ei det Mindste Du nænner at glemme,
Dertil var *Axel* for kjær:
Ord af hans Læber, og Slag af hans Sværd,
Alle tilhobe Du skjænked Din Stemme!

- 19 Dog, intet Under, du elsked den Bolde,
(Sildefødt Søn af det ædelste Kuld)
Vilde hans Navn paa de svømmende Skjolde
Riste med storladne Runer i Guld;
Strid paa sin Snekke, og øm i sin Kirke,
Han jo, med Sværd og med Stav,
Heltenes Minde og Heltenes Grav
Stræbde at skjænke et nyt *Danne-Virke!*
- 20 Stod, som for dig, os kun Helten for Øie,
Kraftig og kjærlig, oprigtig og klog,
Deel vi vel tog i hvad han maatte døie,
Fandt, han var stor paa de smaalige Tog;
[PS5:107]Saae det med Sorg, at hans Redskab var ringe,
Saae det paa Vendernes Spor:
Æren var liden, men Seiren var stor;
Rovdyr det gjaldt om til Freden at tvinge!
- 21 **[A:x]**Tak da, du Kjære! for Alt hvad Du skjænked,
For hvad du selv kaldte *Absalons* Værk!
Tak, fordi ham mellem Helte Du bænked,
Som var for Dannemark en Støtte fuldstærk,
[US4:188]Ham, ved hvis Aande det *saa* blev omgjærdet,
At, i den søvnige Old,
Marken og Mindet dog sov under Skjold!
Hil være *Axel* med Staven og Sværdet!

-
- 22 Far da nu vel med de Gaver til Folket,
Dannemarks Saxo! du slutter i Favn!
Far, som jeg haver din Mening udtolket,
Far nu i *Jesu* velsignede Navn!
Bank kun paa Dørren, hos Gamle og Unge,
Trøstig med Fædrenes Sværd!
Hvor Man oplukker, Man faaer dig vist kjær,
Naar du opstemmer med Fædrenes Tunge.
- 23 Hvor Man dig ynder, paa Mark og paa Hede,
Siig dem, *Kong Frederik lønnet* din Tolk!

Byd dem for *Kongen* at virke og bede!
Siig dem: *kun Dansk er det kjærligste Folk!*
Lær dem, med Fædrenes Tunge, tillige:
Aldrig ved Fiendernes Magt,
Aldrig ved Modgang og Mishaab i Pagt,
Men *kun ved Splid falder Dannemarks Rige!!*

[A:1]

Dannemarks Krønike.

Ellevte Bog.

Fra Magnus den Godes Død til Knud den Helliges.

Svenn Æstridsøn.

Dannemark var nu en Stund at ligne ved et Skib, som kastes hid og did af Bølgerne; thi Svenn, som ei ved Helte-Gjerninger, men ved et Lykke-Træf kom til at staae for Styret, var ingenlunde Mand for igien at oprette de forfaldne Sager. Hverken havde han Magt og Myndighed Nok, til ret at holde sine gamle Avinds-Mænd i Tømme, ikke heller var han livsalig nok, til at neddysse Forbittrelsen, og med det Gode vinde Folkets Hjerter; thi de Danske havde efterhaanden fattet et saa indgroet Had til ham, at de, for at faae deres Krig frem, tilsidesatte Rigets Bedste, og vilde heller, med Hænderne i Skiødet gjøre Fædrene-Landet Skam end være Kongen behjælpelige til at redde dets Ære!

Saaledes gaaer det: der vil gode Fingre til, skal gammelt Nag med Rod oprykkes; fra Yndest til Had er der tit kun et Trin, men fra [A:2]Fiendskab til Venskab en Langeleeds-Færd; thi det holder hardt at bukke ærlig for hvem man med Flid har spyttet ad, og det slaæer sielden feil: jo hedere Feide, des koldere Fred!

Oprundet af det gamle Had, kom da nu en Trodsighed til Syne, som immer næredes af hemmelig Misundelse, betog Kongen alt Haab om et udmærket Regimente, ja forringede endog, saavidt

mueligt, det gode Lov, han ved Helte-Gierning fortjende; saa man vilde ære den forrige Konge i hans Grav, ved at foragte hans *Efter-Mand*, vise den Døde sin Hengivenhed paa den Levendes Bekostning.

Noget af det Første, der skedte under Svenns Regiering, var, at Biskop Aage i Roskilde døde, og i hans Sted kom der en Engelsk-Mand, ved Navn Vilhelm, som havde været Hof-Præst og Haandskriver hos Gamle-Knud, og var i alle Henseender en ganske fortræffelig Mand, saa Stiftet fik i ham en baade høilærd og høiærværdig Biskop. Ikke desmindre blev det dog ved denne Leilighed mærkelig forringet; thi hidindtil havde Skaane bestandig ligget til Sællands Stift, men blev nu skildt derfra, saa Skaaningerne fik saa at sige, en halv Bispe-Stol, som de igien flakde midtad og gav to Nabo-Stæder hver sit Stykke. Det vil da sige med andre Ord, at Skaane, som før havde slet ingen Biskop selv, fik nu To for Een, og det fordi *Lund* og *Dalby* vilde begge have Æren, og i alle Maader holde hinanden Stangen. Af disse nye Bisper hedde den Ene *Hendrik* og den anden *Eivind*; men da saa Hendrik drak sig ihjel, lykkedes det Biskop Eivind i Lund at arve hans Titel og Embede, hvorved da alle skaanske Præste-Hoveder kom under een Hat, skøndt Ret var det jo ingenlunde, at en Drukkenbolt af en Biskop skulde saaledes tage den uskyldige Menigheds Ære med sig i Graven. Imidlertid, det skedte: Han der holdt Maade, trivedes af hvad den Anden drak for meget, **A:3**Hjorden fik Skam, fordi Hyrden var et Sviin, hvor Bispen drak sit Øl, der fik de Bærmen, ja, man kan sige: han drak tilligemed sit Liv baade Bispe-Stolen og Stadens Ære op.

Dog, endnu et Ord! hvilken skammelig Død, om det saa var for en Bonde, end sige for en Biskop, hvis Navn er derved skiændet saa, at det vil være kun til Spot og Latter, saalænge Verden staaer! Fy ham, den Fyldevom, som i sit Liv vanærede og i sin Død udslettede det Hæders-Navn han bar, og forskiærtsede med Rette, ved sin Graadighed paa Verdens Bæger, Deelagtighed i Herrens Kalk! Skam og Skiændsel fik Standen af ham, som skulde den ære og pryde, og visselig var den forsmædelige Død han fik, kun Løn som forskyldt til en Mand, der levede i Suus og Duus, skøndt det netop var hans Kald, at staae som et Mønster paa al Tugt og Ærbarhed; kun er det tungt, at Folket skal dele den Spot, hvortil hans Døds-Maade giver Anledning; saa Dannemarks Krønike nødes til at rødme ved hans Ihukommelse!!

Førend vi nu gaae videre, maa vi betragte den Norske Harald fra hans glimrende Side. Han troede sig nemlig, efter sin Broders, Kong Olavs, Fald, ikke mere sikker i sit Fædreneland, og flygtede derfor til Constantinopel, men der dømde Keiseren ham, for et Mand-Drabs Skyld, til at kastes for en Drage, hvis Bid man troede, var, uden Undtagelse, dødelig for enhver Misdæder. Dengang nu Harald førdes ind i Fængselet, tilbød hans Tjener sig, af en sjelden

Trofasthed, at giøre ham Selskab, ansaae sig for sin Herres Fostbroder, og vilde følge ham i Liv og Død. Efter nu at have afklædt og randsaget dem Begge, hidsede Taarn-Giemmeren dem virkelig nøgne og værgeløse ned i Hulen, men dog saaledes, at han, af Agtelse for Harald, lod ham beholde Skjorten paa, og lod sig end ydermere ved et Guld-Armbaand bevæge til at smide en |A:4Hob Smaa-Fiske ned i Hulen, baade for at Slughalsen dernede kunde for det Første have lidt at bide paa, og tillige for at der ved Skiællene kunde trænge som et Glimt af Lys ind i Hulen, saa Fangerne dog ei skulde trave aldeles i Mørke.

Det Første Harald nu gjorde, medens Dragen med Graadighed faldt over Fiskene, var med Flid at sætte en Deel af de Dødninge-Been, der fandtes, sammen, saa de dannede en Slags Kiølv, og da det var skeet, sprang han gesvindt op paa Dragens Ryg, hvor han sad i god Behold, da Uhyret hverken med Hoved eller Hale var istand til at naae ham. Derpaa tog han sin Rage-Kniv, som han hemmelig havde ført med sig, og gav dermed Dragen et Snit i dens Navle, som var det eneste Sted, der kunde bide Jern paa, da hele den øvrige Krop var besat med steenhaardt Skiæl; og imidlertid gav Tjeneren med Been-Kiølven Bæstet det ene Dommedags-Slag efter det andet, til endelig Hovedet revnede, og Dragen døde. Den selvsamme Kniv, som Harald her brugde, kom gierne siden i Kong Valdemars Eie, hvis store Lyst det var at høre og føre gamle Fortællinger, hvorfor han ogsaa tit lod sine gode Venner skaade den Kniv, der nu var saa opædt af Rust, at den skar snart ikke meer end den saae.

Dengang nu Keiseren hørde, hvad skeet var, faldt han derover i stor Forundring, lod Vreden fare, og fandt, at saadan en Kiækhed og Manddom krævede Skaansel; ja, ikke dermed nok, at han skiænkede Forbryderen Livet, han gav ham ovenikiøbet baade Skib og Reise-Penge at fare med, hvorhen han vilde, og lod saaledes Naade gaae for Ret i alle Maader, til et Vidnesbyrd, at han gav heller Dyder end Laster Løn som forskyldt.

|A:5Nu kom da Harald hjem igien til Norge, indtog Riget, og vendte derpaa sine Vaaben imod Dannemark. Svenn forbiede sig vel ingenlunde med at gaae Faren i Møde, men han forhastede sig derimod, saa han blot med Jyllands Magt vovede ved Dyrstaa at byde hele den Norske Flaade Spidsen, hvoraf Følgen var, at han kom til Kort i Slag som i Tal, da Lykken holdt med den Stærkeste, og lærde Svenn, at de vinder ikke Alle som vover. For at komme ud af Heden, sprang ved denne Leilighed en stor Deel Jyder i Vandet og gik saaledes, ligesom for at være Døden vis, Fienden i Forkiøbet; thi han kunde jo dog ikke gjort dem større Skade, end de gjorde sig selv, med mindre de virkelig af to onde Ting ansaae det for værre at falde end at synke. Det maa man da vel troe, aldenstund de rystede saa stærkt for den ene Døds-Maade og greeb den anden med

Begiærlighed, skyede Fienden, og beegnede sig dog selv med al muelig Fiendtlighed, med mindre det virkelig er behageligere, at opgive Aanden i Vandet end i Veiret, eller en voldsommere Død at dræbes end at drukne. Saameget er i al Fald klart, at man kan have Aarsag til at tænke Allehaande om saadan en Adfærd, thi naar man saaledes, mens man er i Heden, farer hovedkulds afsted, og omliver sig selv, hvem kan da vide, enten det skeer af Frimodighed, eller af Frygt, af Kiærlingerie eller Mandhaftighed; kort sagt: om man ender som en Helt, eller dør som et Bæst?

Ikke længe efter dette Nederlag, da Svenn havde faaet Forstærkning saavel fra Skaane, som fra Siælland og adskillige andre Øer, løb han med sin Flaade ind i Havnen ved Viskaa, og lagde, da han saae Harald komme over sig, dristig ud paa Dybet imod ham. Vel saae de Danske strax, at den Norske Flaade var, i Størrelse, deres vidt overlegen; men, der kan, tænke de, blive stærk Snor af faa Streng, naar de |A:6snoes godt, og sammenkoblede derfor alle deres Skibe ud i een Række, saa der var nemt Samkvem, fra Ende til anden, hvor Hjelp gjordes meest behov. Det var da altsaa Mening, at alle skulde staae Last og Brast døie Ondt og Godt med hinanden, at Enhver nu skulde desmeer skyde Livet op i sig, da han var her for, og maatte her an, og at der kunde være en Klemme paa hvem, der kanskee havde Lyst til at svige godt Lag.

I dette Slag opførde Skialm Hvides Styrmand, *Aslak*, sig saa overmaade tapper og rosværdig, at Dannemarks Krønike skylder ham et priseligt Efter-Mæle:

- 1 Ved Viskaa, under Hallands Kyst,
Alt paa den brede Bølge,
Der voved Svenn en Kæmpe-Dyst,
Med Normænd: Nok i Følge;
Men Aslak bar Prisen for Alle!
- 2 Ja, mindes skal den Kæmpes Navn,
Mens Danmark har en Snekke!
At værge bold sin egen Stavn,
Var lidt kun for den Kiække;
Saa Aslak bar Prisen for Alle!
- 3 Hvor Fiender han saae fleest om Bord,
Der lysted ham at være,
Alt som en Piil derop han foer,
Og holdt saa Stand med Ære;
Ja, Aslak bar Prisen for Alle!
- 4 |A:7Ei brugde Hjelm den Kæmpe bold,
Ei Brynje-Ring om Hærde,

Kun med sit gode Dane-Skjold
Han trodsed Norske Sværde;
Saa Aslak bar Prisen for Alle!

5 En Eeg til Roer, den Morgen-Stund,
Han hugged sig i Skoven,
Men nu med den af Hjertens Grund
Han slog til Lyd paa Voven;
Ja, Aslak bar Prisen for Alle!

6 Sin Eeg han svang i Herre-Færd,
Som andre Sværd og Landser,
Han knuste hvad ham kom for nær,
Der hjalp ei Hjelm og Pandser;
Saa Aslak bar Prisen for Alle!

7 Han døved Sværd, han vakde Gny,
Skiøndt Træ mod Staal han førde;
Forbauset lytted under Sky,
Hver Kæmpe-Søn, det hørde;
Saa Aslak bar Prisen for Alle!

8 Det var saa underligt et Syn
For Normand, og for Dane,
At Kæmper stod, som ramt af Lyn,
Og glemde gammel Vane;
Saa Aslak bar Prisen for Alle!

9 **A:8**Ja, er det sært, det er dog sandt,
De Bedste under Mærke,
Ei længer Lyst til Sværd-Slag fandt,
De saae kun paa den Stærke;
Saa Aslak bar Prisen for Alle!

10 De glemde selv at gjøre Værn,
Saa slog det Syn de Giæve,
At blues maatte Staal og Jern
For Prygl i Kæmpe-Næve;
Saa Aslak bar Prisen for Alle!

11 Paa Folke-Tal var stor Forskiel,
Den vilde Aslak jævne,
Og Normænd det fornam fuldvel,
Han stævned efter Evne;
Saa Aslak bar Prisen for Alle!

- 12 Han med sin Eeg i Danmarks Skaal
Opretted Lige-Vægten,
Ja, veied op alt Norges Staal,
Med Blod af Helte-Slægten;
Saa Aslak bar Prisen for Alle!
- 13 Han gjorde Gavn den ganske Dag,
Lod sig det ei formene,
Til seierrig i Solbjergs-Lag
Ombord stod han alene;
Saa Aslak bar Prisen for Alle!
- 14 |A:9|Hvo ikke faldt, dog ilde foer,
Og sprang i Død fra Dække,
Lod Helten bold med Ege-Roer
Kun styre Normænds Snekke;
Saa Aslak bar Prisen for Alle!
- 15 Han saaret var fra Top til Taa,
Men ingensteds til Døden,
Saa purpurklædt han tykdes staae
Med Glands i Aften-Røden!
Ja, Aslak bar Prisen for Alle!

Saaledes lyder Fortællingen, som jeg selv vilde kalde utroelig, havde jeg ikke netop hørt den af Biskop Absalons egen Mund.

Hvad Slaget nu videre angaaer, som første Dag blev uafgjort, da tog det nu en anden Vending, derved, at en Norsk Jarl uformodenlig kom sine Landsmænd til Hjælp; thi der Skaaningerne det saae, og vidste, at de Danske havde ingen Forstærkning i Baghaanden, blev de saa aldeles modfaldne og nedslagne, at de om Natten greeb Leiligheden til i al Stilhed at bryde Vennelag, og pakke sig. De kappede nemlig med Læmpe deres Fæste, havde underforede Aarer ved Haanden, og stjal sig paa den Maade bort, op ad Floden, den Vei de var kommet, hvor de saa i en Bugt, den første den bedste, lod Skibene ligge, og skyndte sig hjem over Land, ad afsides Veie; men skal og derfor høre ilde, saalænge som Dannemark staaer, og vist maa man sige, at hvem der var Skyld i saa skiændig en Flugt, brændemærkede ei blot sig selv men og hele sin Afkom.

Der nu Morgenen kom, og Svenn med Bestyrtelse opdagede, hvilken Skam hans Folk havde gjort ham, rokkede det dog ingenlunde hans Standhaftighed; heller i Marken stole paa Haand end paa Hæl, |A:10|tænkte han, og besluttede derfor, trods Fiendens Overlegenhed, i alle Maader at slaaes med Stumperne, og see, om han dog ikke kunde, ved sit eget Helte-Mod, afstryge sine Landsmænds Skam. Han trøstede sig nemlig ved, at høie Tal slaaer

ingen Mand af Hesten; men han lærde dog snart, med ubodeligt Tab, at høiest Øine vandt i Vove-Spillet. I dette Slag kom, iblandt Andre, een mægtig Herre-Mand tilgavns i Knibe, og det var *Skialm Hvide*, som, i sine Dage, havde, saa at sige, hele Sælland i sin Lomme; ham stimlede Fiender i Flokke-Tal om, og fangede virkelig tilsidst, ikke fordi han jo værgede sig som den Bedste, men han blev aarladt saa længe, at Kræfterne forgik ham. Nu pleiede vel Fienderne ikke at spare hvem de fik Fingre paa, men med denne ypperlige Høvding gjorde de dog en Undtagelse, og var saa omhyggelige for hans Liv, at de satte ham i god Forvaring, og vilde ei besudle deres Sværd med saa høiadelig en Fanges Blod; thi nyt Uheld fortog ei gammel Hæder. Fangenskabet blev ei heller langt, thi under Giede-Søe fandt Skialm Leilighed til i Mulm og Mørke at smutte bort fra sine Vogtere.

Saaledes havde da den Norske Harald, ved tvende store Nederlag, udmattet de Danske; men selv det var ham endnu ei Nok, saa han blev ved at være dem idelig paa Nakken, og pønsede kun paa at pine dem. Vel lod Kong Svenn ei Modet falde, og blev ei heller træt af bestandig paa Ny at ruste sig til det hærgede Fædrene-Lands Forsvar; men han havde bestandig Lykken imod sig, og undsaae sig ved at friste den, tredie Gang, med samlet Styrke i standende Strid, da han saae hen til Dannemarks dybe Saar, som Frugten af de tvende Slag han før havde vovet.

Nu skedte det imidlertid, at der kom Splid imellem Godvins Sønner, som vilde Alle regiere i Engeland, og da den Ældste, Harald, havde **A:11** Magten, gik de andre af sig selv i Land-Flygtighed, og vilde heller sidde bag Dørren blandt fremmede, end til Høibords der hjemme, hvor Broderens Herlighed skar dem i Øinene. Paa denne Udenlands-Reise kom de tilsidst i Lag med den Norske Kong Harald, hvem de kastede sig i Støvet for, og lovede med Haand og Mund, at kunde han skaffe dem Englands Krone, vilde de bære den som hans underdanige Tjenere. Vel var det kun Rømnings-Mænd, som gjorde det Tilbud, men dog var Harald herskesyg nok til rask at bide paa Krogen, og satte Kaasen med Norges Flaade til Englands Kyst. Hartad paa samme Tid blev Øen angrebet fra den anden Side, af Hertugen i Normandiet, og den Engelske Kong Harald, der saaledes var imellem to Ilde, vidste enstund ikke ret, til hvad Side han helst skulde vende sig, saa for et Øieblik havde Fienderne fri Spas, hvilket Normændene tænkte, var Tegn nok til Frygt, og drømde sig derfor saa trygge, at de lagde Harnisket af, og gav sig i Magelighed til at røve og plyndre; men saa kom Engelsk-Mændene, og havde nemt ved at slaae den adspredte Hær af omstrippende Flokke. Denne Seier gjorde de engelske saa krye, at de troede sig istand til Alt, og foer, buus, bas, paa Normannerne; men maatte ogsaa dyrt betale deres Dumdristighed, thi saa fuldkomment var Nederlaget, at Ingen vidste, hvor deres Konge var støien eller fløien,

førend nogle Bønder siden opdagede ham i en afsides Vraa.

Begge denne Konges Sønner begav sig nu strax, med samt deres Syster, til Dannemark, og langt fra at lade dem undgjælde, hvad Faderen havde forbrudt, lod Svenn dem nyde alt Godt af det Slægtskabs-Baand, der var dem imellem, og giftede siden Prindsessen med den Russiske Kong Valdemar, eller Jarislav, thi saaledes kaldte de ham ogsaa der hjemme; men *Valdemars*-Navnet var det, som kom atter op i vore |A:12Dage, baaret af hans Daatter-Søn; og her see vi da, hvorledes Konge-Blod fra Østen og fra Vesten maatte sammenrinde til et velsignet Konge-Væld for os, thi under Dannemarks Krone staaer Navnet, som en fælleds Prydelse for Russers og for Britters Kongelige Stam-Tavle.

Der nu Kong Harald, ei uden Føie kaldt: hin Slemme, var død, da fælde Kong Svenn, at hans Tugte-Mester var borte, og førde herefter med Kraft og Sikkerhed Spiret, som havde hidtil vaklet ham i Haanden; ja, man kan sige, at Dannemarks Konge-Snekke, som stod nys paa Grund, løb nu med Held deraf for fulde Seil; thi vidt og bredt gik der Ord af Kong Svenn som et Mønster paa Rundhed, Livsalighed og alle Fyrstelige Dyder; ligesom det da ogsaa var hans store Lyst at bygge Kirker op, at pryde dem, og i det Hele at forædle Guds-Dyrkelsen i Fædrene-Landet, hvor der endnu herskede saare megen aandelig Vankundighed! Skade kun, at Løsagtighed skulde fordunkle et saadant Konge-Levnets Glands, saa man maa fortælle, at ægte Børn efterlod Kong Svenn sig ei, men destofleer uægte, hvis Mødre var adelige Jomfruer, som han tog til sine Friller. Et saadant Kuld var Gorm og Harald, Omund og Svenn, et Andet var Ubbe og Ole, Niels og Bjørn og Bent, som slægtede Fader, ei Moder paa; og af bedre Herkomst var heller hverken Knud og Erik, disse den danske Thrones høie Prydelser, eller Syrithe, som siden blev gift med Gotskalk i Slaven-Land. Vel blev Svenn omsider kied ad sit liderlige Levnet, besluttede herefter bedre at tage sin Høihed i Agt, gav Frillerne Afskeed, og giftede sig med den Svenske Prindsesse *Gyde*, for, om mueligt, dog at lade ægte Afkom efter sig; men Gyde var saa nær en Frændke af ham, at et saadant Giftermaal fortjende at kaldes noget Andet, ikke Ægteskab. Istedensfor altsaa at afsige Løsagtigheden, satte han i Grunden kun Farve derpaa, eller |A:13slap dog kun Fanden og tog hans Oldemoder, thi skiøndt det var Synd begge Dele, var det Sidste dog værre end det Første; Bisperne Eivind og Vilhelm tav heller ikke til Sligt, og da Kongen ikke paa deres idelige Formaning vilde hæve den ulovlige Forbindelse, behandlede de ham som Kætter efter Kirke-Lovens Strænghed. Da det imidlertid ei heller frugtede, indklagede de Sagen for den Bremiske Erke-Biskop; og bad ham, som deres Foresatte, afsige den endelige Dom; hvorpaa han da ogsaa med velmeent Advarsel foreholdt Kongen hans store Synd, men fik kun det truende Svar, at slig en opblæst Tugte-Mester skulde klappes

med Staal-Handsker. Hvor killen maa dog ikke den Drot have været, som flux foer i Harnisk med Trods mod den hellige Dom-Stol, saasnart han blev straffet, og vilde heller vende Kirken end en Kvinde Ryggen! Saameget gjorde virkelig den Trudsel, at Erke-Stolen flyttedes til Bremen, fordi Hamborg, hvor den hidtil var, laae udsat for Angreb fra Sø-Siden af; men derved blev det ogsaa, thi Biskop Vilhelm bekæmpede standhaftig Kongens onde Forsæt, og helmede ikke, før han ved sine christelige Formaninger fik Stormen dæmpet, og Kongen bragt paa bedre Tanker. Ja, saadan en Magt fik dog omsider Sandheds Ord over Kongens Hjerte, at de slukkede den urene Lue, saa han sønderrev det skammelige Baand, og forskiød sin Frændke; slog Vand i Blodet, og sagde forbuden Elskov Farvel. *Gyde* drog nu ogsaa hjem til sit Fædrene-Land, hvor hun i al Tugt og Ærbarhed blev graa under Sløret; thi gifte sig vilde hun aldrig meer, og sad Enke sin Livs-Tid, for i stræng Afholdenhed at gjøre Bod for den utilladelige Forbindelse, hun fordum indgik. Derfor hendrev hun dog ingenlunde sin Tid i Ørkesløshed, men gjorde sit Fruer-Buur som til et Værksted for Smykker til gudeligt Brug, hvorpaa hun baade arbeidede selv, Dag ud og Dag ind, og holdt sine Terner til det Samme. |A:14|Frugten heraf var, med saameget andet skønne Alter-Tøi, det Mester-Stykke af en Messe-Hagel, hun forærede til Roskilde Dom-Kirke, som baade var overordentlig kostbar, og paa det konstigste udsyet og baldyret med deilige Sind-Billeder.

Nu at komme til Kong Svenn igien, da satte han Meget i at have ærværdige Præste-Mænd om sig, og skiøndt han ingenlunde foragtede Lærdom, saae han dog især paa, hvad Levnet de førde; thi i hans Øine var det mere værdt at leve vel, end at læse godt, saa han, ved Præste-Valg, spurgde mere efter Dyd og Fromhed end efter boglig Konst, og fandt at Vennerne var sagtens kloge nok, naar de var gode nok. Saaledes var der blandt Andre en Normand, ved Navn *Svenn*, som stod overmaade høit anskrevet hos ham; skiøndt han var langt fra at være saa stiv i Papirerne, som han var dygtig og høilærd i Dyd og gode Sæder. Han havde været Lands-Dommer førend han blev Præst, og var meget veltalende paa Moders-Maalet, men en stor Stymper i Latinen, og det benyttede de andre Klerke sig af til at gjøre ham latterlig; thi det var dem en Torn i Øiet, at han skulde, blot for sin Dyds Skyld, være mere anset hos Kongen end de med al deres Lærdom. For da nu ret at have ham til Nar, tog de, og skrabede et Par Bogstaver ud i Alter-Bogen, saa der i den Latinske Bøn for Kongen kom til at staae: *muli*, (som betyder en Æsel) istedenfor *famuli*, (som betyder en Tjener) og de fangede ham rigtig nok; thi han forstod ikke engang saa meget Latin, at han kunde lugte Luntten, men læste glatvæk: Guds Æsel, hvorover Lurendreierne da strax gav sig til at fnise, og brast endelig ud i en Skogger-Latter, som passede sig bedre i en Fjelle-Bod end i en Kirke; men aldrig saasnart var Tjenesten ude, førend Kongen greeb

efter Bogen og saae da strax at der var nylig kradset i den, netop for at faae Bønnen læst galt. Han |A:15|kunde da ikke Andet end høligen ærgre sig over den lede Misundelse, som her havde drevet sit Spil, hvorfor han ogsaa sagde, at de havde meget mere Skam af deres Fingre end Svenn af sin Mund; men bie kun I lidt, Svenn skal snart kunne gjøre Nar ad Jer igien. Svenns Avindsmænd fik da ingenlunde den Glæde, at skille ham i mindste Maade ved Kongens Gunst, men Alt hvad de udrettede, var, at han, efter Kongens Opmuntring, slog sig for Alvor til Bogen, reiste udenlands paa Kongelig Bekostning, indhentede der, med sit opvakde Hoved, fuldsnart hvad han havde forsømt, og lærde ikke blot at snakke Latin, men til Bunds at forstaae og forklare hvert Ord paa Romernes Sprog, i sin rette Bemærkelse og rigtige Sammenhæng. Borte var nu den knortede Bondagtighed, man havde skraalet paa, hans flydende Tunge var nu blevet sleben tillige, og til en mærkelig Stadfæstelse paa, at Lysten driver Værket, kom han, efter en kort Fraværelse, tilbage, som en saadan Mester i boglig Kunst, at de, der for et Øieblik siden beloe hans Vankundighed, maatte nu beundre hans Lærdom.

Dette var nu den Ene af de tvende Præste-Mænd, som Kongen, i høiere Forstand, havde valgt til sin Liv-Vagt, og den Anden var Biskop *Vilhelm*, som blandt alle Kongens Venner indtog den øverste Plads, og skiønnede derpaa af inderste Hjerte, saa her var den kiæreste Yndling den troeste Tjener. Under disse Omstændigheder er det vidunderlig rart at see, hvor nidkiær dog Bispen og hvor ydmyg Kongen blev i Grunden ved at være, og et klart Beviis herpaa, er hvad jeg nu vil fortælle.

Det hændte sig nemlig en Nyaars-Aften, ved et stort Giæstebud, som Kongen gjorde, at et Par Herre-Mænd, eftersom det blev Kongen forebragt, havde, over Borde, ladet falde nogle Ukvems-Ord om hans Majestæt, og *Svenn* som meende, der var intet Spørgsmaal om, at |A:16|fuld Mund talde her af Hjertens Grund, blev derover saa opbragt, at han i første Hede, Nyaars-Morgen tidlig, lod Folk gaae ind i Trefoldigheds-Kirken, og dræbe Herremændene, midt under deres Morgen-Bøn. En egen Smag var det, at vælge Guds Huus til at myrde Mennesker i, og man skulde snart troe, at Kongen fandt, det var ikke Synd nok, at krænke Giæste-Retten, siden han med det samme brød paa Kirke-Freden, gjorde Bede-Huset til en Røver-Kule, og gav sin Hevngierrighed Tøilen, uden at tage enten Tid eller Sted i Betragtning. Denne Forgribelse paa Helligdommen gik, som det sig burde, Bispen nær til Hjerte, uden at dog Kongens Drabantere mærkede ham mindste Fortrydelse af, thi han tvang sig, og biede paa en god Leilighed til ret at give Løn som forskyldt. Derved blev det, indtil Guds-Tjenesten skulde begynde, og Kongen kom til Kirke, men istedet for da, efter Sædvane, at gaae Majestæten i Møde og indlede ham i Procession, mødte Bispen ham i Kirke-

Dørren, iført sin hele Høitids-Dragt, med Hyrde-Staven i Haand, og formeende ham Indgang; thi i hans Øine var Den aldeles uværdig til at betræde det hellige Sted, som ved saa aabenbart et Brudd paa Kirke-Freden, havde besudlet det med sine egne Undersaatters Blod. Her gjaldt hverken Huldskab eller Venskab, Kongen maatte høre sig benævnt, ikke Kongelig Majestæt, men Menneske-Slagter, ja, ovenikøbet opleve, at Biskoppen stødte ham med Staven for Brystet, og pegede saaledes eftertrykkelig paa, hvad det haarde Hjerte trængde til, som havde fundet Behag i den blodige Udaad. Her saae man da en Klerk, som glemde sig selv over Menigheden, vel vidende, at Vennen maa tie, mens Præsten taler, hvis Pligt det er at straffe Synden hvor den findes, og i den Henseende slet ingen Forskiel gjøre paa Herre og Tjener, paa Ridder og Svend. Ja, skiøndt det alt var saare meget at nægte Kongen Kirke-Gang, saa |A:17|gik dog Bispen endnu videre, og satte ham høitidelig i Band, ei paa hans Bag, men i hans eget Paahør, saa det er ikke nemt at sige, om det var med Haand eller Mund han kraftigst kundgjorde sin vidunderlige Djærvhed; men aabenbart er *det*, at han, sønderknusende baade med Haand og Mund, vældig bestormede Lasten i det Konge-Bryst, hvor han hidtil opelskede Dyden. Man seer, han holdt det ei for raadeligt, at opsætte Straffen for en saa i Øine faldende Misgierning, men dømde viselig, at man skal heller stemme Bæk end Aa, og rykke onde Urter op, før de slaae dybe Rødder, ja, hans gudelige Nidkiærhed lærde ham, at pludselig Strængthed var netop paa sit rette Sted ved en Forbrydelse, hvori Synderen, henrevet af rasende Vrede, saa hovedkulds havde styrtet sig. Saaledes maatte da den heltmodige Kirke-Værge handle, for paa eengang baade at opfylde sin hellige Embeds-Pligt, og straffe Overtrædelsen paa bedste Maade; thi havde han her lagt Fingeren imellem og undladt at bruge Strængthed, da havde han forraadt, hvad han kaldtes til at forsvare, og, som den der pleiede Venskab med Kirkens Fiende, fortjent det Skudsmaal: at han var bedre Hofmand end Biskop; ligesom man, paa den anden Side, maa tilstaae, at han bar et oprigtigt Venne-Hjerte under Fiende-Kaabe; thi han betalte Venskab og Fortrolighed, ikke med Vilds og Kiælenskabs den falske, men med den ægte af Sandheden stemplede Mynt! Med en god Samvittighed kunde da den inderlig sagtmodige Mand, et Øieblik, lade haard, og, til Kirke-Tugtens Haandhævelse, ligesom laane lidt Grusomhed af Overtræderen; og at han var Mand for sin Mund, standhaftig som djærv, det saae man, der Kongens Drabantere trængde frem, thi han ændsede ikke de skarpe Sværd, som blinkede over hans Isse; men stod som en Muur i Aandens Kraft: som en Præst, i hvis Hjerte Guds Kiærlighed brændte, og havde fortæret al |A:18|Menneske-Frygt! Fred med hans Liv! raabde derfor Kong Svens, hvem det var klart, at Biskoppen fnøs, ei for at trodse sin Drot, men kun for at gjøre sin Pligt, ja, i hvis Hjerte Samvittigheden var vaagnet, saa han

skammede sig meer over Synden end over Straffen. Derfor gjorde han end ikke sure Miner ved Beskiæmmelsen, men hørde taalmodig paa Straffe-Talen af hellig Nidkiærhed, og hastede hjem til sin Gaard, hvor han omskiftede sin Konge-Dragt med daarlige Klæder, for ogsaa derved at vise: han foretrak gudelig Bodfærdighed for glimrende Trods. I Kirkens Band, som han var, fandt han al Pragt usømmelig, aflagde derfor sin Kongelige Prydelse, iførde sig et Haar-Klæde, og viiste snart, at han i Sandhed bortlagde Spiret tilligemed Kronen, og var ei længer en formastelig Volds-Mand, men en ydmyg Christen; thi han begav sig nu, barbenet, tilbage til Vaabenhuset, faldt paa sit Ansigt over Tærskelen, og kyssede Gulvet andægtig. Saaledes vidste han med Beskedenhed og hellig Ærefrygt at dæmpe den Harmen, der pleier saa frygtelig at reise sig, naar Æren fornærmes; thi, langt fra at hævne sig over den haarde Tiltale han havde mødt, stræbde han med Anger og Blussel at afsone sine egne forfløine Ord, som avlede den blodige Daad, hvoraf man da tør slutte, at havde han end forvildet sig ind i Misdæder-Lag, saa hørde han dog ikke hjemme der, og hvad han nu gjorde med velberaad Hu, maa være Borgen for, at han begik sin Synd i Overilelse. Visselig, der hørde for en Konge ei liden Sagtmodighed til, først af sin Biskop at lade sig offentlig behandle efter Kirke-Lovens yderste Strængthed, og derpaa endog saa ydmygelig at bede om Forladelse, saa han kun forsvarede sig med Blussel, og undskyldte sig med Anger; men Sagen var, han vidste, at ikke Trods men Ydmyghed er Konge-Nøgelen til Naadens Dør i Herrens Helligdom, og pønsede kun paa at udslutte Straffe-Dommen for sin store Synd med Fortrydelsens **A:19**modige Taarer. Havde et lidet Angreb paa hans Ære frygtelig oprørt hans Stolthed, saa vakde dog og nu den store Beskiæmmelse Dyden i ham kraftelig, saa den betvang hans Stolthed, og lærde ham i dyb Fornedrelse at vise Kirken en Ærbødighed, som kunde opveie Formastelsen, hvortil han blodtørstig misbrugde sin Høihed! Herved kom han da ogsaa til at erfare en kirkelig Mildhed, der ei var mindre usædvanlig end den nylig prøvede Strængthed; thi ret som Bispen stod for Alteret, havde messet Kyrie eleison, og skulde nu efter christelig Skik, strax opstemmet med sit: Ære være Gud i det Høie, da holdt han pludselig inde, og bød sine Klerke standse med Sangen, fordi det blev ham meldt, at Kongen, som bodfærdig Synder, laae for Kirke-Dørren. Strax stod nu Biskoppen atter for Kongen, med Spørgsmaal om: hvi han var saa hidkommen? og aldrig saasart havde Kongen til Svar bekiendt sin Brøde, lovet Kirke-Bod, og anraabt Sjæle-Sørgeren om Hjælp til Synds-Forladelse, før Bispen ufortøvet løste ham af Band, reiste ham i sine Arme, bød ham aftørre sine Taarer, aflægge Sørge-Dragten, og med Kongelig Frimodighed paa Ny iføre Konge-Prydelsen, thi sine egne Sorger, sagde han, maa Ingen føre med, naar han indgaaer at holde Høitid med Guds Menighed. Det skar nemlig den Guds Mand i hans

Hjerte, at see Majestæten staae med nedslagne Øine ved Dørren, som en arm Synder, derfor talde han Trøstens Ord, og bad ham komme til Forsamlingen med opklaret Aasyn, og i Dragten som forkyndte hans høie Stand og Værdighed; thi han fandt, at Kirken havde ei meer Tiltale til en Konge, der havde straffet sig selv saa haardt: fornedret sig saa dybt, og teet sig saa angergiven. Saasnart derfor nu det Nødvendige ved Kirke-Boden var afgjort, bød han ogsaa alle Sangerne at udgaae i Procession høitidelig mod Kongen, hvem han da og selv modtog med dyb Ærbødighed, og |A:20|førde, under hele Menighedens Jubel, giennem Choret lige op til Alteret!

Saaledes godtgjorde han med sømmelig Artighed sin tilsyneladende Barskhed, og drog ved saa udmærket en Æres-Beviisning ligesom et Slør over Beskiæmmelsen. Var han stræng mod Forbryderen, da var han og desmere læmpfældig mod den Bodfærdige, hvem han i Bedrøvelsen flux kom i Møde med Trøst og Opmuntring, og bød for Alles Øine saa gladelig Velkommen, at han vel maatte glemme sin Sorg. Præstelig Nidkiærhed havde nu rensset den Bolig, som Kongelig Grusomhed havde besmittet, Menigheden jublede over Kongens Ydmyghed, og dømde, i Betragtning af hans Anger, at, trods Forgribelsen, var han i Grunden dog langt mere from end grum; ligesom og Alle gav Bispen det Lov, at han havde gjort sin Pligt med Kiærlighed, og viist sig eens fra begge Sider, den strænge og den milde: saae rund paa Trøst, som ukarrig paa Straf. Mod Trods slog han Bom som en Kæmpe, men var som et Lam imod Blyhed, og vidste med et ægte Fader-Sind at forene Mildhed og Retfærdighed, thi det er rette Fædres Viis at bøie Trods og tage Ydmyghed til Naade, at revse Overtrædelse og kysse Anger!

Der Biskoppen nu var kommet op til Alteret med Kongen, fuldbyrdede han strax den afbrudte Messe og sang sit: Ære være Gud i det Høie! for Kongens Omvendelse, med saadant Fynd, at Glæden giennembrød de mørke Sorgens Skyer, og straalede ham klarlig ud af Øiet.

Man hørde nu intet Videre fra Kongen, før tredie Dagen derefter, men da gik han, i sin Konge-Dragt, under Messen op i høien Chor, lod ved Herolden høitidelig paabyde Stilhed, og skriftede derpaa aabenbarlig for Menigheden: bekiendte, at han havde grovelig forbrudt sig mod Kirken, priste Biskoppens Mildhed, som var saa snar med at tilgive, og |A:21|løse Den af Band, som havde med Mund, om end ikke med Haand, gjort sig skyldig i saa stor en Formastelse, og kundgjorde endelig, at Hælvten af *Stevens-Herred* gav han nu Kirken til Bod for sit grusomme Bud.

At Kongen saaledes ei holdt det sin Ære for nær, i Alles Paahør at gaae til Synds-Bekiendelse, forenede Kirken og Staten i et uopløseligt Stalbroderskab, og langt fra at synke, steeg netop Bispen ved denne Leilighed end høiere i Kongens Gunst, som godt forstod, at det var ikke Had, men hellig Nidkiærhed, som havde drevet ham.

Saa elskede da Kongen sin Biskop herefter endnu høiere for hans beundringsværdige Strængthed, ligesom Biskoppen sin Konge for hans himmelske Ydmyghed, intet Spor saae man her af naadig Nedladenhed, men de omgikkes som Ligemænd, der af al Magt kappes om at takkes og føie, tjene og ære hinanden, og det var deres Hjertes daglige Bøn, at hverken Liv eller Død maatte skille dem ad!

Nu skedte det, der Kong Svenn var blevet en ældgammel Mand, at han fik sin Helsot i Jylland, og døde der, i en Bye, de kalder Soderup; men da han laae paa sit Yderste, samlede han sine sidste Kræfter, og forlangde af sine Tjenere, at de skulde føre hans Liig til Roskilde og jorde det der, ja, han lod sig ikke nøie, før de gjorde ham deres Saligheds Eed paa, at det skulde skee; thi i gamle Dage var der intet Sted, hvor Kongerne saa gierne, som ved Helligdommen hist, vilde leve og døe og hvile deres Been.

Der da nu Kongen var død, blev hans Liig udført med megen Pragt, og var allerede i Sælland, førend Biskop Vilhelm fik Bud om at drage det i Møde; men da skyndte han sig ogsaa uden Ophold ind til Byen, lod Graver-Karlene hente til sig i Trefoldigheds-Kirken, og befoel dem at gjøre tvende Grave: en til Kongen og en til ham. **Gra|A:22**verne, som tænkte, at Bispen for Bedrøvelse ikke vidste ret hvad han sagde, svarede nu vel, at Grav er just hvad Døde behøve og Levende ei, men da forsikkrede Biskoppen dem, at de skulde jorde ham før Kongen, saa vis var han paa, efter Ønske, at døe med sin Ven. Herover blev Graverne som forstenede, og meende nu for Alvor at Biskoppen rasede; saa det var kun med Nød og Næppe, han fik dem truet til at lystre. Frisk og sund, men dog sin Død forunderlig vis, kørde nu Bispen i flyvende Fart Liig-Skaren i Møde, og der han kom til *Topshøi-Ore*, befoel han sine Tjenere at fælde to særdeles ranke Stammer, som stod ved Alfar-Veien og gjøre en Løi-Bænk deraf. Tjenerne gjorde, som han befalede, og læssede Liig-Børen, da den var færdig, op paa et Par af de stærkeste Heste, alt i den Tanke, at det var til Kongen; men aldrig saasart var Biskoppen nu kommet Skoven forbi, og havde hørt at Konge-Liget nærmede sig, før han bød Kudsken holde, stod af, udbredte sin Kappe paa Jorden, og lagde sig ned paa den, som til Hvile. Derpaa opløftede han sine Hænder mod Himlen, med ydmyg Bøn, at havde han paa nogen Maade tjent sin Skaber til Behag, han da maatte lukke sine Øine nu, aldenstund han dog langt heller vilde gaae i Graven, end lade sig ved Døden adskille fra sin Ven! Med disse Ord paa Læberne indsov han sødelig, som i en Vugge, og var brat hensovet, til et Vidnesbyrd, at sødere endog end Livets Lyst kan Venskab være!

Det var nu Bispens Tjenere, der de havde længe nok forundret sig over, at deres Herre gav sig nu saa gode Stunder, gik de hen og vilde reise ham, men blev da vaer, at han var ikke mere. Saa uformodenlig fik man da dobbelt Sorg, og tvende Liig, af hvilke det Sidste blev til Begravelse det Første; thi det blev kiørt til Byen og

kom da førend Kongens, som blev sagte baaret. Man kan da paa en Maade sige, at Bi|A:23skoppen kiørde for sin kiære Konges Liig til Graven, hvor han ved sit Komme beviiste, at han var af de sande Spaamænd, og endnu mere af de sande Venner, som havde elsket Kongen for hans egen Skyld, og ei for sin; thi da kan man sige, at To var som Eet, naar ved den Enes Død den Anden taber Lysten til at leve, og længes efter Graven!

Saa stædtes da nu de tvende Venners Liig høitidelig til Jorde, og det i Grav ved Grav, saa de kom rigtig til at hvile ved hinandens Side.

I det vi nu vende os til Sønnerne af Svenn, er det at mærke, at den Ældste, *Harald*, var, hvad man kalder et Kiød-Hoved, og gik fra Barns-Been som i en Døs; men hvad Naturen havde nægtet ham, det havde den, hardtad med ødsel Haand, i fuldeste Maade tildeelt hans Broder: *Knud*, som var i Raad og Daad langt forud for sin Alder. Det var i Faderens levende Live, at *Knud*, som efter Aarene at regne, maatte endnu været skye for Skrald, gik som Høvding i Spidsen, hvor det gjaldt, og holdt, med Rigets unge Mandskab, Søen reen for Vikinger; ja, de glimrende Seire han vandt over Sember og Esther, fordunklede hardtad selv hans Faders Navnkundighed, og blev for hans Vælde sandfærdige Varsler. Immer paa Færde, aarle og silde, snart for at frede, og snart for at hædre sit Fædrene-Land, blev hans Legeme tidlig hærdet mod alle Krigens Besværligheder, hans Arm stærk til at føre Kæmpe-Sværd, og hans Helte-Rye saa stort, at man sagde: Knud den Store, som i ham er opkaldt, er ogsaa i ham lyslevende opstaaet, som med sin høie Aand, saa med sin gode Lykke! Da han nu tillige var en meget velskabt Unger-Svend, tvivlede, mens Faderen levede, Ingen paa, at jo Knud blev hans Efter-Mand; da det faldt af sig selv, at Mand-Dom gjør Myndig; men nu, da Kongen var død, og man skulde vælge en ny, |A:24blev der dog Splid i Menigheden, ja Knud fik endog de fleste Stemmer imod sig, fordi man frygtede for, at hvad han ikke før havde sat Folke-Liv i Vove, det vilde han nu, om han kom til Regieringen. Det kalder man, at gjøre Hvidt til Sort, saaledes at laste en Hæders-Mand for hvad der netop gjør ham Ære, og isteden for at skiønne paa hans Fortjenester, haanlig nedsætte, hvad man høilig burde berømme. Hvem der nu hadede Knuds Kiækhed, som Noget, der gav Folk for meget at bestille, elskede naturligviis Haralds Dorskhed, som et Pant paa gode, magelige Dage, og saae heller Faaret end Løven paa Thronen, hvorudover da Enden blev, at man gav Skiftingen, hvad man nægtede Ædlingen, gik Helten forbi og kronede Krysteren. Vel fandt man selv, det var en egen Smag, som man ei godt kunde være bekiendt; men man tænkte at kunne sætte Farve paa det Hele ved at sige: det var ingenlunde af Uskiønsomhed, men blot af Ærbødighed for Førstefødsels-Retten, at man gik Knud forbi, og tog hans ældre Broder. Da nu imidlertid Skaaningerne, som havde

bedre Forstand, bleve Knud troe, og vilde intet vide af den søvnige Harald at sige, blev et almindeligt Lands-Thing berammet, som skulde holdes ved *Iis-Øre*, hvor det vilde Hav har banet sig en Vei imellem Kysterne, som er især for Skibene kun smal, thi midtveis er der fuldt af blinde Skiær, som man kan see, naar Vandet falder. Her blev da Samlings-Pladsen for den Danske Flaade, men dog ei anderledes, end at de Skaanske laae for sig selv ved den østre Side, og Resten ved den Anden, ligesom da ogsaa Brødrene holdt, hver med sine Tilhængere, Thing paa forskellige Steder.

Nu stod da Harald frem i Kredsen af sine Jabrødre, og sagde, at han vilde gjerne fundet sig i, at hans Broder blev ham foretrukket, naar det ei var for Alderens Skyld; men nu kunde han ei give sin Fødsels-Ret |A:25| bort, da det var reent bagvendt, at den Ældre skulde bukke for den Yngre, og lad da være, Knud kunde synes fremmeligere i visse Maader, saa burde han dog, som den Yngre, staae tilbage. Desforuden, sagde Harald, var det meget urimeligt, om jeg skulde sættes til Side for min Godheds Skyld, og Knud have Fortrinnet, blot fordi han har plaget Folk, og opirret Rigets Fiender; thi det var at betale Godt med Ondt og Ondt med Godt, som kun viser liden Skiønsomhed. Endelig, føiede han til, saa, dersom jeg kommer paa Thronen, er der adskillige ubillige og strænge Love, som jeg vil afskaffe, og pleie Retten med al Mildhed og Læmpfældighed, som I synes bedst.

Med saadant forgiftigt Smigrerie, og store Løfter om Guld og grønne Skove, stjal han Folkets Hjerter, saa de udraabde ham til Konge, og satte saaledes en Peer-Tot paa Thronen, som var knap værd at hilse paa en Vei, end sige at bære paa Hænderne, og løfte til Skyerne.

Harald Hein.

Det var, som vi hørde, ikke ved lovlige Retter-Gang, eller uvildige Mænds Skøn, men ene ved deres Tilhængeres Bistand, Brødrene vilde have deres Trætte om Thronen afgjort; og Følgen blev, at Almuen, som huede Haralds Sødtalenhed bedre end Knuds Heltemod, blev smurt om Munden med tomme Løfter, og gav Stymperen deres Stemme. Saasart nu Harald saae, at han, med den blinde Hob, havde Magten paa sin Side, skikkede han strax Bud til sin Broder, om han nu vilde finde sig i Rimelighed: ikke mere tragte efter en Krone, der var bortgivet, men, efter Natur-Retten, vige for sin ældre Broder, saa han ikke ved Oprør og |A:26| Borger-Krig ødelagde Fædrelandet, og spildte dets gamle gode Lov; men lod heller sin Ærgierrighed fare, og bestyrkede den retmæssige Konge,

hvis Medbeiler han længe nok havde vovet at være. Med disse Formaninger fulgte tillige Trudslers, som gjorde dem mere skikkede til at oprirre end til at formilde den høibaarne Herre; medens Haralds Lokke-Duer fløi omkring mellem Knuds Tilhængere, og hværvede, ei uden Fremgang, for Harald, ved at lade Munden løbe rask om alle de store Forbedringer, der skulde skee i Lovgivningen, og det utvungne, lystige Levnet, man nu kunde vente. Deels med det Onde, og deels med det Gode fik man da omsider Spillet vundet, saa Knud stod tilsidst saa godt som Ene, og maatte være glad, han med sine tre Snekker, som var nu hans hele Herlighed, slap ind i de snævre Løb under Skaane.

Saaledes gik da Helten glip ad Riget, hvis Grændser han dog havde dækket med sit Skjold og udvidet med sit Sværd, og skiøndt han nu fik Bud med den Beskeed, at vilde han vende tilbage til Fædrene-Landet, da vilde Harald dele det med ham, saa fortsatte han dog alligevel sin Flugt ad Sverrig til; thi at den Samme, der i hans Velmagt satte ham Kniven paa Struben, nu i hans Beknyttelse gjorde ham for Alvor saa glimrende Tilbud, det fandt han, var Noget, man kunde bilde Børn ind. For Resten lod han til, at ville skrive den Uret, ham var skeet, i Glemme-Bogen; thi, uden at blande sig videre i Danmarks Anliggender, vendte han sin Hu til Udførelse af hvad han i Faderens levende Live havde begyndt, og fortsatte med Eftertryk sine Tog til Øster-Leden.

Der nu Harald blev mindet om at holde, hvad han havde lovet, holdt han et Statsraad, som varede i otte samfulde Dage, og brugte da sin Konge-Magt til at smigre Almuen, saa man fik Lov til at afslaae enhver Udfordring, og Midler i Hænde til at giendrive enhver Sigtelse. |A:27Hidtil havde nemlig al Indsigelse mod vidnesfast Søgmaal været forbudt, men nu fik den Sagsøgde Ret til at frie sig med sin Eed; en Rettighed, man nu har faaet Hævd paa, og som vistnok begunstiger Enkelt-Mands Frihed, men har fordærvet Sæderne; thi da man ei længer behøvede enten Sværd eller Vidnesbyrd, men kun Benægtelses-Eed, for at giendrive Søgmaal, stod Dørren aaben for de onde Begiærligheder, saa man gjorde, hvad man vilde, og svor sig fra Straffen. Tvekampene gik nu efterhaanden ganske af Brug, thi man fandt snart, at det var ikke nær saa farligt at giøre Eed, som at skifte Hugg; naturligviis, fordi man tænkte mere paa at slippe heelskindet, end at bevare en frelst Samvittighed. Ja, endnu den Dag i Dag er samme Begunstigelse de Danskes Øie-Steen, som de for ingen Priis vil miste, thi saasnart der røres ved den, farer de i Harnisk, rede til at offere Liv og Blod for deres gamle Rettighed.

I Øvrigt gav vel Harald ogsaa strænge Love, men, for lutter Andagts-Øvelser, gav han sig aldrig Stunder til at holde dem i Hævd, ja han betog dem selv, ved mageløs Eftergivenhed, al deres Kraft og Gyldighed, saa Ingen brød sig om, hvad man ustraffet

kunde overtræde. Han maa da vel have tænkt, at falsk Fromhed og hykkelske Bønner var Gud kiærere, end ærlig og alvorlig Bestræbelse for at rygte sin Kongelige Dont, og haandhæve Ret og Retfærdighed; men, som man veed, tog han mærkelig Feil, thi retviis Dom, det er den Røgelse, som Gud vil æres med af Jordens Konger; det er omsonst, at de spæge sig selv, naar Ondskab trives, ligge i Støvet, mens Frækhed brasker, og gaae til Offers, medens den Ringe er Voldsmands Rov. Unægtelig skal ogsaa Kongen, trods sin Høihed knæle for den Høieste, og dyrke ham, men derfor er det lige vist, at han, til sine Tider, har meer Ære af at sees paa **A:28** Dommer-Sædet end paa Alter-Foden, og det betænkte Harald ikke; thi Kirke-Gang var hans eneste Bedrift, og med de største Forbrydelser saae han igiennem Fingre, saa alle hans gode Løfter var kun et Munds-Veir. Man kan ikke engang sige, at han lod Naade gaae for Ret, thi Misdæderne droges end ikke til Ansvar, og der fandt under ham slet ingen Retter-Gang Sted; saa aldrig har man i Dannemark havt mere Lov og mindre Ret, mere Loven og mindre Holden.

Efter saaledes at have i to Aar været Konge af Navn, men ikke af Gavn, ja ikke engang i Adfærd og Dragt, sov Harald hen.

Knud den Hellige.

Der Harald var død, besteg Knud, ved sine Brødrers Bistand, den ledige Throne, og besluttede strax med hele Rigets Styrke at ende den Krig i Øster-Leden, han alt i sin tidlige Ungdom begyndte, og havde, under sin Landflygtighed, fortsat efter Evne. Det er troligt, at han dreves dertil, mere af Nidkiærhed for Guds Ære, end af egen Begiærlighed, men dog var det ogsaa hans Lyst, ved en glimrende Bedrift at kundgiøre sin Ophøielse, og han stak nu ei heller Sværdet i Skeden, før han aldeles havde taget Magten fra Kurer, Sember og Esther.

Efter saaledes at have afvæbnet Rigets Fiender, var det hans første Omsorg at lede sig en Dronning op, thi i Nabo-Laget fandt han Ingen fornem nok til at være sin Lige, og hans Hu faldt da omsider paa Ædele, Grev Roberts Daatter af Flandern, med hvem han avlede en Søn, der kom til at hedde Carl.

Dog, hvad der gav ham meest at tænke paa, var de Stores Selvraadighed, som havde lagt Danske Lov paa Hylden, og gjorde, hvad dem **A:29** lystede, et Uvæsen, hvorpaa Knud nu af al Magt stræbde at holde Styr, satte de gamle Love i Kraft paa Ny, og revsede med Strængthed enhver Overtrædelse, saa man maa sige: han sammensveiede igien Retfærdighedens brudte Sværd, afskurede

Rusten, og lagde Staal for de sløvede Egge. Var Loven brudt, da hjalp hverken Byrd eller Blod, at Retten jo havde sin Gang; og hvem der ei bøiede den for Vild eller Venskab, det var Kong Knud, som meende, at et Baand der var blevet saa slapt, kunde aldrig holdes for stramt, og gik derfor i sin Faders Fodspor saa vidt med sin Strængthed, at Magen dertil var aldrig i Dannemark enten hørt eller seet, men tildrog sig da ogsaa derved et uslukkeligt Had af de Store i Landet.

Med Loven holdt han tillige Kirken høit i Agt og Ære, og var dens Tjenere særdeles huld. Derfor, da han saae, hvor langt det var fra, at det grove, vankundige Folk viiste Bisperne skyldig Ærbødighed, gav han dem Plads blandt de Ypperste i Raadet, og skiænkede dem fyrstelige Rettigheder, Altsammen med velberaad Hu; thi han fandt, at hvem der beklædte saa vigtige Embeder, maatte æres derefter, saa det gik aldrig godt, at de sad nederst til Bords, som stod øverst i Kirken, og herpaa vilde han raade Bod, ved at lade deres borgerlige Stilling betegne deres høie Værdighed. Man tænke imidlertid ikke, det blot var Bisperne, han holdt i Ære, thi hele Præsteskabet havde ham meget Godt at takke, aldenstund han, dem til Ære og Villie, udgav den Forordning, at ingen Boglærd skulde svare for nogen verdslig Domstol, men kun for den geistlige Ret, der nu blev bemyndiget til at idømme de Skyldige Penge-Bøder, samt at kiende i alle Sager, som angik Brudd paa Kirke-Loven, saa disse ei meer maatte føres til Thinge. Ja, for at Præsterne ligesaalidt i det daglige Liv, som i Retter-Gang, skulde **IA:30**synke under deres Værdighed, blev det bestemt, at ingen Mand i hele Dannemark, maatte holde Huus-Capellan eller Hof-Præst, uden alene Kongen, Bisperne, og Kron-Prindsen. Endelig gjorde Knud sig vel ogsaa Umage for at skaffe Kirken sin Tiende af Bønderne, men til at begribe deres Skyldighed i saa Henseende, var de endnu ingenlunde noksom oplyste, saa det vilde slet ikke lykkes.

Nu om Kirke-Bygning at tale, da havde Biskop Vilhelm begyndt paa Steen-Kirken i Roskilde, og hans Efter-Mand, den førømtalte *Svenn Norbagge*, lod ingenlunde Værket gaae i Staa; men var nu blevet færdig med Choret, saa der fattedes ikke meer, for at Kirken kunde indvies, end en Plads til Prædike-Stolen. Hertil saae imidlertid Svenn intet andet Raad, end at sætte den paa Biskop Vilhelms Grav, og flyttede desaaarsag, med Liigsteen og Samt, hans Been, til det Sted, hvor de hvile nu; men deraf fulgde, at Natten førend Indvielsen skulde gaae for sig, drømde Kirke-Værgeren, at En kom til ham i geistlig Dragt, og bad ham hilse Biskop Svenn: om han ikke fandt, det var nok, at han, ved at fuldende Chorets Bygning, høstede hvor Andre havde saaet, og tilegnede sig alene Æren for et Værk, der dog egenlig var Vilhelms, siden han ikke engang kunde lade hans Been være i Fred, eller taale, at han hvilede ved sin kiære Konges Side. Var det i Øvrigt ikke, blev Skikkelsen

ved, saa gudfrygtig en Mand, som det er, da skulde han vist selv faae at finde, hvad det giver, at forstyrre de Dødes Fred, men nu vil jeg styre min Harme paa den Deel af Choret, som han har bygget, og rive det ned i Bund og Grund. For Resten, lød det, vil jeg ikke raade Nogen herefter at forgribe sig paa min Grav, thi Skam skal de faae, som flytter mine Been! Med disse Ord løftede han Staven og stødte Muren, som tykdes den Drømmende flux at |A:31|styrte, og den styrtede virkelig selvsamme Nat, hvorved Drømmen syndes stadfæstet; thi hvad den Ene saae om Natten i Søvn, det saae om Morgenen alle Folk lysvaagne. Det allerforunderligste ved den hele Begivenhed var imidlertid det, at Choret, da det faldt, ikke knusede Kirke-Værgeren, ja at han end ikke paa nogen Maade kom til Skade, skiondt Stenene i hele Læs kom styrtende over ham. Bymændene, som ved det forskrækkelige Rabalder, kom paa Benene, flokkedes ved Kirken, og saae med stor Forundring hvad skeet var, de tænkte jo vel, at han der laae, havde faaet sit Bane-Saar; men blev snart bedre underrettet, da han, aldeles uskadt, kom krybende ud under Brokkerne, og nu betragtede Almuen ham med en Slags andægtig Beundring; saa man studsede vel mere over at Kirke-Værgeren stod sig, end at Kirken faldt. Intet Under derfor, at Mange troede som et Evangelium, hvad Kirke-Værgeren fortalde om sit Syn; men da han bragde Sven Vilhelms Formaning, gav Denne kun smilende til Svar: ja, det er jo rimeligt nok, at den gode Mand, som altid var lidt hvas, er saa endnu, men min største Sorg maa dog nu være, at faae gjort i Stand hvad der er faldet ned!

Saameget virkede imidlertid den Ting, at Biskop Vilhelms Grav blev siden urørt lige indtil vore Dage, men da saa Biskop Æsger skulde i Jordan, syndes Dom-Provst Herman og Arnfast Skole-Mester, at Vilhelms Grav var det hæderligste og bekvemmeste Sted, hvorpaa de ogsaa, med Amts-Provst Isaks Minde, kastede den op, og fandt med nogle hensmuldrende Been, Bispe-Kaaben ufortæret. Da nu Flytningen gik for sig, mærkede alle Tilstædeværende en særdeles sød behagelig Lugt, som vel ikke kunde komme andensteds fra, da de der havde taget Haand i med, ikke i hele tre Dage, alt det de end toede og badede sig, kunde blive den kvit; og man gjorde nu strax den Slutning, at den, hvis jordiske Levning |A:32|ger kunde dufte saa sødt, maatte vist være selv i Paradiis; men desuagtet smeed man, uden al Ærbødighed, den hellige Mands Støv i en Krog allernederst ved Been-Enden. En saadan Forgribelse løb imidlertid heller ingenlunde ustraffet af, thi Ophavsmændene for Udaaden kom dyrt til at betale deres Dumdristighed, og det alt eftersom de havde haft mere eller mindre Deel i Forbrydelsen. Herman blev, som han engang sad ved Siden af Biskop Absalon paa Lande-Modet, angrebet i Næsen af hvad man kalder Helvedes-Ild, fik en Rørelse, saa Mælet forgik ham, og levede ikke fuldt to Dage derefter, saa at ham blev paa tvende Maader den søde Lugt en Brand i Næsen.

Arnfast kom ikke mindre sørgelig af Dage, thi han bar sig saa galt ad med en stærk Drik, han tog ind for Afmagt, at han styrkede Sygdommen istedenfor Legemet og fik Skade i Leveren, som han derpaa efterhaanden maatte hoste op, og døde efter tre Maaneders Forløb. Dog, ikke Nok med, at Biskop Absalon, der besøgte ham i hans Sygdom, saae med sine egne Øine Leveren i Stumper og Stykker, som Lægen havde samlet i et Bækken, han fandt tillige Arnfast meget angergiven, og hørde ham selv bekiende, at det var en Guds Straf over ham, fordi han havde forgrebet sig paa Biskop Vilhelms Støv, og foragtet hans Advarsel, hvorfor han nu til Bod vilde give sig i Kloster med Alt, hvad han eiede. Der Isak nu saae, hvordan det var gaaet begge hans Medskyldige, blev han bange for, at Raden snart vilde komme til ham, og stræbde med gode Gierninger at afvende Straffen, i det han med stor Bekostning stiftede et Jomfru-Kloster ved Frue-Kirke, og formanede der flittelig til Dyd og Ærbarhed; men ganske undgik han dog ikke Hevnen; thi han gik og svandt hen af en farlig Lunge-Sot, som og omsider blev hans Død. Alle Tre havde de foragtet gode Raad, og tog da med Rette Skade for Hjemgiæld; men ligesom der **IA:33** havde været Grader i Synden, saaledes blev der nu ogsaa i Straffen: Formanden fik en brad Død, og Følge-Svendene en meer og mindre langsom Tæring.

Men, for nu at komme til Biskop *Svenn* igien, da lod han det ingenlunde beroe ved tomme Ord, men lagde ivrig Haand paa Værket, og holdt ikke op, før Roskilde Dom-Kirke paa Nye var i Stand, hvorpaa Kongen kronede Værket, ved at fæste et Mester-Stykke af en Krone over Alteret; thi, efter hans Tanker, havde Klenodiet sin rette Glands, ei hvor det nærede menneskelig Begiærlighed, men hvor det prydede Helligdommen.

Paa samme Tid omtrent fik Biskop Eivind i Lund, ved Kongens Hjælp, Laurents-Kirken sammesteds færdig, og ved deres Indvielse fik begge disse Dom-Kirker store Beviser paa Kongens Gavnildhed. Saaledes maa man sige, at Kongen og Biskoppen kappedes om, hvem af dem der kunde gjøre meest for Guds Skyld, da Talen var om at skaffe Underholdning til faste Sangere ved Laurents-Kirken; thi samme blev strax bragt tilveie ved Penge af Kongens Kasse, Kron-Gods, og en Deel af Bispe-Stolens Indkomster. Der nu Kongen paa den første Indvielses-Dag knælede for Høi-Alteret, skiænkede han Stiftets nærværende Biskop, til evigt Eie, Fjerde-Parten af Mynten, af det Kongelige Sagefald og Midsommers-Rente, og glemde derfor dog ingenlunde de andre Klerke, hvem han, for Chor-Tjenesten, afstod hardtad al Kongelig Rettighed af dem, der beboede Kirkens Gods, saa Alt hvad han deraf forbeholdt sig, var Volds-Bøder, Ledings-Giæld og hjemfalden Arv. Det var da ikke blot ved Gaver, men tillige ved særdeles Benaadninger, han gjorde sig fortjent af Kirken, og lod til ydermere Sikkerhed fastsætte og kundgiøre, at hvo

som vilde prøve paa at rygge hans Bestemmelser, skulde være i den hele |A:34| Danske Kirkes Band, hvilken Forsynlighed ogsaa har gjort, at hvor Mange der end siden har prøvet Styrke med den gamle Indretning, er den dog blevet i Kraft. Det var en Konge, om hvem man med Sandhed maa sige: sin Post, som en dristig og retfærdig Drot, forsvarede han allevegne, men hvor man saa ham i hans fulde Glands, det var i Kirken, som han tabte aldrig af Sigte, fordi der er Øie, som kiært er!

Hvor villig Knud i Grunden var til, endog paa sin egen Bekostning, at lette Folkets Byrder, det saa man, da Landet var forlegent med de mange unge, vilde Konge-Sønner; thi, paa Ole nær, som var Statholder i Slesvig, tog han alle sine Brødre hjem til sig, og gav dem, af sin egen Lomme, fyrstelig Underholdning; men dog kunde han omsider ikke modstaae Lysten til at fornye sin Mynt, og føre Landet i Uleilighed. Det kunde nemlig ikke undgaae hans Opmærksomhed, at Dannemark, ved, siden Gamle-Knuds Dage, at lade Sværdet ruste, havde tabt sin forrige Anseelse; og for ret at ligne sin berømte Navner, fandt han det nødvendigt, ei at blive staaende ved Seirene i Øster-Leden, men at gjøre sin Arve-Ret giældende til Engeland, hvis Tab var immer Tegn paa Vanheld. Han drog til Minde, at blandt alle Fædrenes Bedrifter var Englands Erobring den, som især havde gjort deres Tapperhed Ære, lønnet Umagen, og udvidet Danskens Herredømme, saa den enkelte Ø havde været dem et mere glimrende Bytte, end hele Øster-Leden. Vanslægtninger, saa tænkte han, er jo Navnet paa dem, der ei tør træde i Stam-Fædres priselige Fodspor, og heller Hyrde ved et Led, end Konge i en Vraa! Thi vil jeg slægte Roden paa, som jeg er rundet af, og med tilsvarende Bedrifter opfriske den Danske Kronens faldne Glands! det er mit Kald, ved Daad at reise, hvad der ved Dorskhed sank; min Faders |A:35| Skygge maa jeg vende Ryggen, og følge Helte-Banen med Olde-Fædres Billeder for Øie!

Dette sit Forsæt betroede nu Knud først i Hemmelighed til sin Broder Ole, som af alle Kræfter styrkede ham i det; hvorpaa han til Thinge gjorde det alle Mand vitterligt, og mødte almindeligt høirøstet Bifald, men hvad han ikke drømte om, var at Ole, hvem han dømte efter sig selv, og ansaae for sin trofaste, broderlige Ven, gik med Skiælmen bag Øret, og satte ham kun Blaar i Øinene. Havde Knud hørt Klogskabs Røst, da vilde han vel have fattet Mistanke til samme Broder, men hans egen Ærlighed gjorde det vanskeligt for ham, at tvivle paa en Broders Troskab, ja han forjog enhver saadan Tvivl med den Tanke: hvem skulde man vel troe, om ikke sine Egne! Hos Ole derimod havde Herske-Sygen ganske overvundet Broder-Kiærligheden, og under Hengivenheds Maske skulde han det sorteste Forrædderie, der han, som henrykt over det herlige Forslag, raadte Knud til at sætte det i Værk; thi, langt fra at troe, det mægtige Engeland lod sig erobre, stolede han netop paa, at

Knud ved dette besværlige Tog skulde gjøre sig aldeles forhad, hvorpaa han agtede med forrædersk Troløshed at betale sin Broder hans uskrømte Kiærlighed. Han vidste nemlig godt, at Knud ved Retfærdighedens strænge Haandhævelse, som man var blevet afvant med, havde paadraget sig meget Uvenskab, og for nu end mere at opflamme Hadet, var det han pustede til, og skyndte paa en Ting, som han tænkte var Folket imod. Ene vilde Ræven imidlertid nødig være, og lagde derfor an paa at stifte en hel Sammenrottelse, som heller slet ikke faldt ham vanskeligt, da Herre-Mændene, hvis Vold og Hærværk Knud med sine strænge Love havde sat Pind for, tog med Fornøielse Deel i Oles forræderske Anslag.

A:36I den Tanke, at Alles Hu, som hans, stod nu til Helte-Giærninger, og ei til Nidings-Iid, løb Knud ind i Liim-Fiorden, hvor man dengang havde et nemt Udløb til Vester-Havet, som nu er tilstoppet af Sand-Banker, og her vilde han oppebie sin Broder Oles Ankomst; men det varede syv Lange og syv Brede, saa Hæren, som før var fyrig nok, blev nu baade leed og kied ad det hele Tog. Det var Vand paa Oles Mølle, som gierne saae, at Toget gik over Styr, thi skøndt han aldrig manglede et rimeligt Paaskud, at undskylde sin Seendragtighed med, saa var det dog lutter selvgjorte Forhindringer og Ræve-Streger, thi han trak netop Tiden ud, for at Kongen enten skulde fare afsted, og lade Riget staae ham aabent, eller ogsaa tøve saa længe, til Folket tabde Taalmodigheden og brød Samlaget, hvoraf da igien maatte følge, at Kongen enten saae igiennem Fingre med Rømningen, og tabde derved sin Anseelse, eller gjorde sig ved Straffen *almindelig* forhad. Med saadant Skalke-Fund og Rænke-Spind, naaede han da ogsaa for saavidt sin Hensigt, at han virkelig enstund tog sin Herre og Broder ved Næsen, og fik Toget opsat, til Helte-Forsættet strandede paa Lumskheds blinde Skiær, i det hele Hæren blev omsider, ved den lange Nølen, aldeles uregierlig; men da nu Kongen, efter omsonst at have skikket Bud paa Bud efter Ole, endelig mærkede Uraad, lod han Flaaden ligge, og foer med et udvalgt Mandskab over Hals og Hoved til Slesvig. Det var en uventet Streg i Forræderens Regning, saaledes paa en Studs at drages til Ansvar, og da det ingen Art havde, hvad han i den første Betuttelse kunde frembringe til sin Undskyldning, ansaae Kongen det for Beviis nok paa, at han følte sig truffet, og befoel sine Svende at lægge ham som en Forbryder i Baand. Dertil svarede de imidlertid Alle med een Mund reentud Nei, de vilde ingenlunde saa skammelig forgribe sig paa Kongeligt Blod, men, **A:37**naar det skulde være, heller slaae ihjel end tage til Fange, thi døe skal vi Alle, men Lænker skal kun Trælle bære, dertil skabdes ikke Konge-Børn! Hvem sporer ikke her, tilligemed den dybe Ærbødighed for Konge-Slægten, den stærke Modbydelighed for Baand og Lænker, som har altid været et Grundtræk hos Dannemænd, saa de endnu, den Dag i Dag, lod sig heller flaae end

fængsle; thi større Skam kan, efter deres Tanker, aldrig overgaae *fribaarne* Mænd, og Døden er i deres Øine ti Gange mildere Straf end Beskiæmmelse: til hiin, sig de, fødes Alt under Solen, til denne derimod kun under den ulykkeligste Stjerne.

Dog, da de Svorne trak sig tilbage, gik den Baarne frem, og Erik skildte Trætten ad imellem sine Brødre, ved at gjøre, hvad den Gode bød, og den Onde forskyldte. Han følte da, at mellem Dyd og Last er intet Broderskab, at Blodets Baand maa aldrig trodse Rettens Sværd; naar man har brudt med Gud, har man forbrudt sin Høihed, og af Skarnagtighed sortner al Glands, som Byrd kan give. Uden at lade Navnet bedrage sig, saae han i Misdæderen ei meer en Broder, men Broder-Fienden, og dømde rettelig: før Konge-Søn faaer Trælle-Sind, er Konge-Blodet raadnet!

I Lænker blev nu Ole bragt om Bord og ført til Flandern, hvor han, efter Kongens Ønske, kom i god Forvaring, men førend Rygtet herom kom til Flaaden, havde Forræderne allerede saa lumsk givet Hæren Hjemlov, ved nemlig at hviske til Folk, at da Kongen selv laae og syltede Valle, og var nu ovenikiøbet reist bort, saa kunde de ogsaa gierne tage hjem, hver til Sit. Det var ikke uden Aarsag, de fandt det raadeligst at følge Snig-Veien, og ægge Folket til selv at tage sig Orlov, saa det Hele kunde faae Udseende af et almindeligt Frafald, og Ingen i Særdeleshed sigtes som Hoved-Mand for Mytteriet; thi hvem der kunde over **A:38**bevises om at have oprørt Folket paa Ledings-Tog, havde, efter Danske Lov, sin Boes-Lodd forbrudt, og skulde desuden enten landsforvises eller miste sin Hals. Nu derimod gik Alt under lukt Laag, thi Almuen, som var kied af Lange-Legen, og tænkte ikke længere end Næsen var, fulgte dumdristig Høvdingernes Indskydelse, og bildte sig bestemt ind, at nu havde de Lov som Lyst, og Ryggen frie; men saasnart Høvdingerne spurgde, at Ole, som skulde staaet i Spidsen, var taget ved Vinge-Benet, dreiede de paa Timen om i en anden Gade, og lod, som de var uden for det Hele. Kongen havde altsaa fri Haand, og skiøndt Spilloppet i Begyndelsen ærgrede ham, var han dog siden endogsaa glad ved at have faaet en god Leilighed til at udføre et gammelt Forsæt; thi det var nu hans Agt, at gjøre det Hele til en Kirke-Sag, og lade Almuen bøde med at tiende, saa han brød sig kun lidt om at bære Skammen, naar det kunde blive til Kirkens Ære. Han lod nu derfor stævne til Things, stod frem, og begyndte med en Lovtale over Krigs-Tugten, som Noget, der altid havde særdeles bidraget til de Danske Vaabens Fremgang, thi, sagde han blandt Andet, det er gammelt Dansk at bukke for sin Over-Mand, og lægge vel paa Hjerte, at Konge-*Magten* er i Folkets *Haand*, at Hæren raader for sin Høvdings Ære, og at det kun er Giøglerie at byde, hvor Ingen vil lyde! Men, blev han ved, dog har jeg nu for nylig maattet friste en Beskiæmmelse, der aldrig før er mødt en Danner-Konge: som Uslinger, hvis Helte-Daad er Kryster-Færd, har man

forladt mit Banner, og Mod paa Aske-Krogen har kvalt en stor Bedrift i Fødselen! Tilsidst, der Talen blev om Bøderne for den æreløse Undvigelse, bestemte Kongen dem til tresindstyve Lodd Sølv for hver Baadsmand, og for hver Styrmand otte hundrede: og der var ikke Een, som mukkede, men Alle lovede at rede for sig. Derpaa gjorde Kongen vitterligt, at alle |A:39|disse Bøder vilde han give efter, naar man vilde forpligte sig til at yde Præste-Tiende; men til at svare derpaa, udbad Folket sig et Øiebliks Betænkningstid, som de ogsaa fik, og gik nu lidt til Side, for at lægge deres Hoveder sammen. De fandt strax, at det var kun haarde Vilkaar, de havde Valget imellem; men sagde imidlertid, som sandt var: ved at udrede Bøderne vil jo mangan Mand blive forarmet, men saa er de dog ogsaa betalt; skal vi derimod give Tiende, saa er vi allesammen ligesom Trælle, der maa immer betale, og blive dog aldrig giældfrie, og altsaa, da man af to onde Ting skal altid vælge den mindste, er det bedst at vælge, hvad der faaer snarest Ende. Det var da Tingen, de tænkte paa Fremtiden, og da det var klart, at den ene Straf ramde kun dem, den anden derimod tillige deres Efterkommere, vilde de heller have den første Skade end den sidste, og heller bøde selv for hvad de havde syndet, end lade det gaae ud over deres Børn. Ogsaa vilde de heller lade Pengene stryge, end Friheden springe; thi de betragtede ikke Tienden som Noget der blev givet for Guds Skyld, men kun som et aarligt Land-Gilde, de skulde narres til at yde, og havde altsaa Skam og Skiændsel af, da det derimod var en ærlig Sag, at betale hvad man var dømt til.

Der nu Kongen saae, at Bønderne ikke vilde deres eget Vel, lod han, som om han med Strænghed vilde inddrive Bøderne, skiøndt han kun vilde skrække Folket til at give Tiende, reiste selv nordop i Jylland, og udsykkede to af sine Mænd: *Toste* nemlig, med Tilnavn *Snyder*, og hans Stalbroder *Hjort*, som skulde oppebære Pengene; men havde den Befaling, vel at gjøre Udlæg i deres Eiendomme, som ei kunde rede for sig, men dog intet Beslag at lægge paa dem. Vedkommende overskreed imidlertid deres Fuldmagt, og udsugede Almuen, hvorover Kongens Fiender da ikke glemde paa Stævne at opløfte Røsten, tog Løgn til Hjelp, |A:40|forestillede Alting endnu meget galere end det var, talde kun om hvad Tjenerne gjorde, ikke om hvad Herren vilde, tav med, hvordan Befalingen lød, og skreeg paa, hvordan den blev udført. Herved reiste sig da en saa almindelig Forbittrelse mod Kongens Fogeder, at man gjorde fælleds Sag mod fælleds Fiende, foer op, og slog Fogederne ihjel, ja da Almuen først havde begyndt at rase, lod den sig ikke dermed nøie, men dømde Herren efter Svendene, og vilde Kongen selv til Livs.

Kongen, som meende, at Heden satte sig snarest, naar han var af Veien, oppebiede imidlertid ikke Angrebet, men flygtede til Slesvig, hvor han dog snart hørde, at *Vendel-Boerne* kun drev Spot med hans Flugt, og trodsede paa deres seierrige Vaaben, som det

eneste Middel til igien at oprette den undertrykte Frihed. Der Knud nu saae, at Fienden stod for Dørren, at hans gamle Tjenere var hver sine Veie, og Tiden for knap til at gjøre nye Udveie, besluttede han, at flygte videre, men paalagde sin Dronning at blive i Slesvig, til Sagens Uddrag, og da, hvis Lykken gik ham imod, strax, tilligemed deres unge Søn, at drage hjem til sin Fader, deels for sin egen Sikkerheds Skyld, og deels fordi det var et stort Spørgsmaal, hvad Folket vilde tage sig for med den umyndige Kron-Prinds. Derpaa drog Knud til *Fyen*, hvor han meende, Beltet skulde sikkre ham, men det var maaske netop dette Skridt, som kostede den fromme Herre Livet, thi det gav de oprørske Jyder frit Raade-Rum, og Mod til at vove, hvad det skulde være, saa nu brød det Uveir, der hidindtil kun hængde over Kongens Hoved, ret for Alvor løs. Det var imidlertid vel sagtens mest af Frygt for Straf, at Almuen drev Raseriet saa vidt; thi hvorledes kan man forklare sig det brændende Had til den hellige Mand, og den uslukkkelige Tørst efter Konge-Blod, med mindre man forudsætter, at de ansaae Naadens Dør for lukket, og tog **A:41** derfor den fortvivlede Beslutning, ei at hvile, før han var ryddet af Veien, i hvem de kun saae en frygtelig Hevner.

Dog, hvad end Grunden var, saa nøiedes Jyderne ikke med at have drevet Kongen ud af deres Grændser, men besluttede at følge efter ham til *Fyen*; og, skiøndt Knud, ved Efterretningen om deres Overfart, fandt det raadeligst at søge Sælland, opgav han dog dette sit Forsæt, paa Forestilling af en vis *Blakke*, som besad hans hele Fortrolighed, og gav sig Mine af at være hans bedste Ven, men var dog i Grunden hans arrigste Fiende! Maatte jeg raade, sagde han, da skulde Kongen nu lade Kvinder flygte, og holde Stand i Odense; thi det skal knibe, før en Mand kryber i et Muse-Hul. Selv vil da jeg imidlertid tage hen, og see hvad Bønderne bestiller; maaske turde endnu hos dem et godt Ord finde et godt Sted, og sæt, at der var ingen Udkomme med dem, skulde jeg nok faae Kongen det meldt, mens det endnu var tids nok at flygte! Herved lod Kongen sig, som sagt, overtale; men da saa *Blakke* kom til Bønderne, var det langt fra, han rygtede sin Herres Ærende, og stræbde at mægle Forlig; thi han skildrede Kongen med de sorteste Farver, og ophidsede Almuen endnu mere imod ham. Kiør til, mens I har Svøben, sagde han, thi en Ulykkes-Fugl skal man skyde i Flugten! En Tyran er ingen Konge; hvem der værger mod Vold har Retten med sig; det er aldrig Synd, hvad man gjør i en god Mening; at forsvare sit Fædreneland, er, al Mand-Slæt uagtet, en Kiærligheds-Gierning, og hvad der ellers vilde være en Last, bliver en Dyd, naar det skeer for det almindelige Bedste! Desuden, blev han ved, det maa nu briste eller bære, har I begyndt, maa I fuldende; glipper det, er I forlorne, gaaer det an, har I kronede Dage! Med saadanne Tale-Maader stod han og ophidsede Folket til Konge-Mord, og ham var det da, der sammenknyt**A:42**tede alle Hænder til at knuse Rigets uskyldige

Hoved, ham var det, der, som en Djævel udaf Helvede, slog Olie i Oprørs-Ilden, saa den blev uuds lukkelig; thi Medhold gjør modig, og intet Under da, at de oprørte Bølger brusede frem til Ødelæggelse, naar han, som netop skulde dæmmed for dem, selv stak Digerne igiennem.

Der Blakke kom tilbage, indbildte han Kongen, at nu begyndte Almuen at elske Rolighed, saa Stormen vilde sikkert lægge sig, naar de blot fik Vished om, at Kongen vilde lade Vreden fare, og Naade gaae for Ret. Kongen vidste i sin Troskyldighed aldrig det Gode han vilde gjøre Overbringeren af saa glædelig en Tidende, overøste Forræderen med Gunst og Gave, og satte ham til Høibords hos sig, uden al Mistanke om, hvor skammelig Ræven misbrugde hans Tillid. O, hvilket Afskum var dog ikke han, der ei rødmede ved at sætte Splid mellem Konge og Folk, under Skin af at mægle Forliig, bar Bud imellem dem som en tvetunget Skielm, og førde begge Parter i Fordærvelse, aldenstund det var hans forgiftige Løgn, som forhindrede Folket fra at standse, og Kongen fra at flye!

Næste Morgen udskikkede Kongen igien sin troløse Tjener, og begav sig derpaa ind i Sanct Albani Kirke, for efter Sædvane der at forrette sin Andagt, thi Guds frygt gik hos ham for Alt; han vidste heller ikke at det var Fædrenelandets Fiende, han havde udsendt med Freds-Ord til Folket, men bad til sin Gud, at han vilde skaane ham for at blotte Sværd til Borger-Krig og saare Danmarks Hjerte!

Dog, medens Kongen bad, anvendte Forrædderen sin giftige Veltalenhed til at ophidse Folkets Tørst efter Majestætens Blod, og snart saae man de rasende, med ham i Spidsen, styrte frem, og stimle sammen trindt om Kirken. Da kiendtes det imidlertid, at Kongen havde ogsaa **IA:43** Venner, thi saamange af hans Tjenere, som det var mueligt at forekomme den mylrende Mængde, fløi ind i Kirken og op om Kongen, at dele hans Fare, og med deres Blod, om de maatte, at løse hans Liv. O, Kiærlighed, hvor est du underfuld! Dig var det, som bevægede de ædle Svende til at kappes her, hvor Døden stod ved Maalet, og Den var sikker nok, som kom for seent! Hvi styrtede *De* sig i Faren, som kun behøvede at skye den, for at redde sig, men ogsaa kun at trodse den, for vist at falde; hvorfor vel, uden fordi de elskede Kongen over sig selv! Af Kongens Brødre var det fornemmelig *Bent*, hos hvem man her saae Broder-Kiærligheden straale i sin hele Glands, thi han tog med velberaad Hu sit Stade i Kirken hos Knud, for at døe med ham; da Erik derimod, som ved en Side var blevet omringet af Fienden, fandt det urimeligt at holde Stand, hvor han omsider maatte bukke, og banede sig vældelig med Sværdet en Udvei giennem Klyngen.

Saa var da nu Kirken omringet, og der Blakke saae, at Ingen vilde være den Første til at gjøre Vold paa Fredens Helligdom, forsømde han sig ikke, men foer med sin Øxe mod Dørren, og viste saaledes Almuen paa eengang Vei til Kirke-Brudd og Konge-Mord.

Han forfeilede heller ingenlunde sin Hensigt, thi nu fik Alle Mod til at storme Guds Huus og besmitte Helligdommen; men knap var Dørren opbrudt, før Blakke fik Løn som forskyldt, thi han faldt over Tærskelen, ramt af Bents det lynende Sværd, som strax var rede til at give Lands-Forræderen og Kirke-Nidingen hans Bane-Saar. Vel faldt og Bent omsider ved Dørren, hvor han stod og værnede med Løve-Mod; men hvilken himmelhøi Forskiel dog paa Blakke og hans Bane-Mand! Den Ene laae som en Niding paa sine Gierninger, den Anden som en sig selv opoffrende Helt paa Kiærlighedens Alter-Fod, og naar jeg derfor seer dem ligge ved hinandens Side, kan **A:44** jeg dog aldrig tænke mig, at deres Blod sammenrinder, men det staaer altid for mig som tvende uforenelige Strømme, der flyde hver sin Vei: den ene som Edder, den anden som Viin.

Hvad nu Kong Knud angaaer, da kunde hverken Blod-Bad eller Vaaben-Gny paa mindste Maade rokke hans Standhaftighed, og langt fra at røbe Tegn til Frygt, blev han ved at forrette sin Andagt saa rolig, som om slet ingen Fare var paa Færde. Ja, ikke selv af Dødens Piil lod han sig forstyrre i sin Andagt; thi der nu Kirke-Væggene, som dengang var af Træ, gav efter, og lod ham see Døden for Øinene, da gjorde han med dyb Bodfærdighed sit Skrifte-Maal for Præsten, og efterat have annammet Tilgivelse for alle sine begangne Synder, som han begræd med Angers salte Taarer, var han ei den, der gik et Skridt af Veien for sin Død, men gik den tvertimod med himmelsk Rolighed i Møde. Han kastede sig nemlig ned paa sit Ansigt, og blev der liggende for Alteret med udstrakte Arme, som et Slagt-Offer, der stille venter paa sit Bane-Saar. Det kom ved et Spyd, som skiødes til ham giennem Kirke-Vindvet, og giennemborede den Fromme, saa nu giengældte han kongelig det blodige Offer, hans kiærlige Tjenere bragde, og ihvor mange Følgesvende endog Bane-Spydet fik, rørde han sig dog ikke af Stedet, saa hvor han lagde sig, der laae han, til man bar ham afsjælet derfra!

Dog, han udgiød sit Blod endnu med anderledes større Ære, thi da han, fordømt af Mennesker, frikiendt af Gud, maatte sige denne Verden Farvel, gik han did, hvor der er meget bedre; saa han kunde smile ad Forræderne, som drev ham kun fra Jorden op i Himlen, og nødte ham til at ombytte det skiøre Spir og den forfængelige Herlighed med Livets Krone og med salig Fryd i den evige Boelig! Derfor kunde Jorden heller ikke længe skjule stærke Glimt af hans Himmel-Glands; thi **A:45** vel jublede Folket ved den Grav de med Angers Graad burde have vædet, det var dem en Lyst at haane den Døde; og at brændemærke hans Minde med Navnet: *Tyran*, var i deres Øine Nok til at sætte Farve paa det afskyelige Nidings-Værk, som om det dog i Grunden var en Almisser-Gierning; men dermed kunde de dog ingenlunde selv her forholde ham den Løn, som aldrig svigter hvem der streed den gode Strid, ei hindre Gud fra at lægge sin miskiendte Tjeners Uskyldighed klarlig for Dagen, og lade Efter-

Skinnet bevise, han laae i sin Grav, som en nedgangen Soel! Ja, det er vist: med besynderlige Jærtegn frikiendte Gud den myrdede, giendrev hans arrige Fiender, og satte paa Graven hans Dyder i saa skinnende et Lys, at selv den forblindede Almue nødtes til at studse, og stræbde kun forgiæves, med Bagvaskelse, at værge sig imod den soleklare Sandhed, og at kaste Skygge paa hans Dyd, hvor den stod i sin Glands!

Vist nok er det imidlertid, at Almuen med en besynderlig Haardnakkenhed blev ved at forsvare sin Misgierning, og skar med Fnysen Tænder, naar Talen var om, at ære som Helgen den Herre, der efter deres Mening faldt for Retfærdighedens Arm; Man saae vel Tegnene, men vilde ikke troe sine egne Øine, og vovede med verdslig Kløgt at trodse Himlens Røst, i det man paastod, at det var umueligt, at Himlen med Jærtegn kunde bevidne en Misdæders Uskyldighed. Saaledes vilde de, der udslukke hans Øines Lys, nu ovenikøbet fordunkle hans Rygtes Glands, og som Ære-Tyve fuldende, hvad de som Konge-Mordere begyndte! *Kun* da, fordi Soel bryder ogsaa kulsort Skye, kun derfor maatte selv den meest haardnakkede Vantroer omsider give tabt, der Tegnene blev fleer og fleer, og Helgen-Mindet teede sin Kraft i Lægedom for mangehaande Svaghed; men fik man end saaledes Troen i Hænderne, indrømmede man dog heller ikke Meer, end hvad man ikke kunde nægte: **A:46** nemlig Kongens Hellighed, og vedblev desuagtet at forsvare Drabet; thi, saa sagde man, det var ikke for Guds, men for hans egen Gierrigheds Skyld, han var os saa haard, og altsaa var det hans Anger, ei hans Dyd, der har gjort ham til Helgen: hans Gierninger fældte, men hans Taarer frelste ham! Heraf skulde da følge, at der var god Grund baade til at lægge ham i Jorden, og ære ham i Graven, ja det er forunderligt, at uagtet den Vildfarelse kom Landet dyrt at staae, groer dog endnu det gamle Nag i Konge-Mordernes Børn, og vil ikke lade sig udrydde; thi de kommer bestandig igien med deres gamle Vise, og siger, at Knud kom ikke i Himmerig for det Gode han gjorde, men for de Taarer han fældte, og deraf kan man slutte, at, kalder de end Knud en Helgen, kommer det dog aldrig inden for deres Tænder.

Hvad derimod den udvortes Dyrkelse angaaer, da har den, lidt efter lidt, fra den lille Kiøbstad af, udbredt sig næsten over hele Verden, og efterat man havde først enstund i Odense paa egen Haand gjort Høitid ad hans Dyd og Jærtegn, satte Kirken ham omsider offentlig paa Helgen-Listen. Jærtegns-Kraften har ei heller, selv den Dag i Dag, holdt op at forherlige hans Navn, og i Velsignelse forkynde, at han fik Sind til at betale Ondt med Godt, thi, optaget og indlemmet i den himmelske Hær-Skare, omsvæver han Fædrenelandet, og er, hvad han paa Jorden stræbde at være: Dannemarks Skyts-Aand! Derfor skal hans Navn, som Helgen-Krandsen omstraaler med Glands og omdufter med styrkende

Sødme, altid være en Prydelse for Dannemarks Krønike; ja, saalænge Dannemark staaer, skal Danske sætte en Ære deri, at de er den Frommes, den Herliges Landsmænd, hvis Skiæbne saa klarlig stadfæster, at de mørke Øieblikke, som Verdens Avind kan skabe de Fromme herveden, giengiælder Himlen rundelig bag Graven med Lys og med Glands!!

[A:47]

Dannemarks Krønike.

Tolvte Bog.

Fra Knud den Helliges Død til Erik Eiegods.

Ole Hunger.

Saasart Dronning Ædle fik spurgt, hvor ynkelig hendes Kongelige Hosbond var kommet af Dage, tyede hun hjem til Flandern, med samt sin umyndige Søn; men lod dog begge sine Døttre blive her. Den Ene af disse Konge-Døttre: *Inger*, blev siden gift med *Folke*, en af de ypperste Svenske Herrer, og avlede med ham tvende Sønner: Bent og Knud, og blev altsaa Far-Moder til den endnu levende Hertug Børge i Sverrig og hans Brødre; den Anden: *Sidsel*, fik Erik, som var Statholder i Gothland, og havde med ham to Sønner: *Knud* og *Karl*.

Til Kong Knuds Eftermand forlangde Jyderne, med stor Forhuppelse, hans Broder Ole, som stod høit anskrevet hos dem, fordi Krage søger Mage, og de ansaae ham for deres gode Stalbroder, som vilde vide at skønne paa, hvad det havde kostet dem at skaffe ham Riget; og som [A:48]overhovedet var den Eneste af Knuds Brødre, der i deres Øine var Æren værd, da Ingen af de Andre kunde siges fri for at have elsket Knud. At der dog imidlertid fandtes Een imellem dem, som havde en besynderlig Kiærlighed til Ole, seer man deraf, at da Talen var om, at faae ham løst ud af Fangenskab, for at sætte ham paa Thronen, og man ikke havde Pengene ved Haanden, tog *Niels* sig paa, at være Gidsel indtil

Videre, og det maa man vel kalde et Venne-Stykke, at han tog Bøilen om Benet, for at Broderen kunde faae Krone paa Hovedet..

Saaledes blev da Ole Konge, og med Fornøielse gav nu Enhver sin Skilling, for at skaffe Løse-Pengene til Veie, og faae Gidselen tilbage; men det var, som om han med Giælden havde taget Ulykken paa sig, og førde den nu med sig hjem fra Flandern til Konge-Morderne, hvis Lader og Punge var aldrig saa fulde, de blev jo nu tomme. Ja, medens Danmark, i Dands for den nybagte Konge, nedtrampede haanlig den Afdødes Grav, trak Uveiret op over Landet, paa Vink af Ham i det Høie, som hader Ondt, og kan vel tillade, at Lasten brasker, men aldrig længe! Spag blev nu Mængden, som nys var kaad, og de som i Ondskab vilde eens Brødre være, maatte og nu under Straffen eens Ret nyde; thi den store Hevner, hvis Arm rækker længere end alle Rettens Sværd i Menneske-Hænder, lod i en Række af Aar, netop saa lang som Knuds Regierings-Tid, utimeligt Veirlig rase, og ramde derved, som Han vilde, ei blot hist og her, men overalt. Den kolde Mai gjør det varme Loe-Gulv, men nu fik man svedne Agre, i Vaar og Skiær-Sommer, af Hede og Tørke, saa der blev hartad hverken Ax eller Straa, undtagen i Sidder og sure Huller, og naar saa Høsten kom, fik man øsende Regn og styrtende Vande. Ja, al den Væde man sukkede efter forgiaeves ved Midsommer-Tide, den fik man, og Meer, naar man helst havde **A:49**Sit paa det Tørre, ved Bartholemai; thi da blev det ved uophørlig at regne, saa Agrene svømmede, og Avls-Fortærer, som ellers kun Vinteren er, var Høsten nu. Det er Uaar, naar der pløies i Støv og meies i Dynd; men her saae man Bønder, med Seglen, sanke de enkelte Ax, som pippede op over Vandet, i svømmende Trug, og naar det halv forfulede Korn var tørret i Ovnen, kom det til Mølle, ei for at males til Meel, thi det var umuligt, men kun for at grøves til Grød for Brød. Følgen heraf var en Hungers-Nød, som hardtad ganske ødelagde Landet, thi de Rige forarmedes, og de Fattige omkom, som det pleier at gaae, at hvem der ikke kan klare med Penge, maa bøde med Kroppen. Her saae man da ret Stadfæstelse paa, at Guld-Ring er aldrig saa rød, den jo brydes for Brød, thi det gik saa vidt, at Adelen maatte sælge sine Herre-Gaarde, og Kongen sine Godser, blot for at opholde Livet, og det loe vore Naboer ad; thi de havde i alle disse Aar Guds Velsignelse, for at man skulde see, at Misvæxten her var ikke fælleds Skiæbne, men en særdeles Straf og Lande-Plage, hvoraf da ogsaa Følgen blev, at man omsider holdt op at gjøre Indvendinger mod Kong Knuds Hellighed, og søgde, med Æres-Beviisning, at godtgjøre hans Støv og hans Minde Beskiæmmelsen, de hidtil havde lidt. Visselig, en saadan Misvæxt i Norden, som strakde sig kun til Danmark alene, var ogsaa det klareste Tegn, som gives kunde paa den Dræbtes Uskyldighed og Mordernes Brøde, især da den var forud spaaet, som en Straf, af Biskop Svenn i Roskilde, dengang han

omsonst formanede Folket til Anger, Bod og Bedring.

Fornævnte Biskops Ord havde ellers overordenlig megen Vægt hos de Danske, thi han var bekendt for at mene det vel, baade med Gud og Mennesken, og tog sig ivrig af sit hellige Embede, prædikede med Aand og Salvelse, taledede som han tænkte, og levede som han lærde, saa hvor **IA:50**opbyggeligt hans Ord end var, var hans Levnet det dog ikke mindre. Dette vilde noksom have hjemlet ham Ret til Folkets Yndest og til den store Ærbødighed man viiste ham, som et sandt Veltalenheds Mønster og Menighedens Patriark, om han end ikke tillige havde drevet den udvortes Kirke-Bygning med særdeles Iver; men ogsaa her drev Lysten Værket, thi, aldrig saasnart var Trefoldigheds-Kirken i Roskilde, ved Hjælp af Kong Knud, blevet færdig, med Omgang og Alt, før han strax lagde Haand paa Opbyggelsen af Kirker til Vor Frues Ære: den ene i Roskilde, den anden i Ringsted, og den tredie Sanct Michels i Slagelse. Ja, end ikke tilfreds med den Hellighed han erhvervede sig hjemme, stræbde han at forøge den ved en møisommelig Pillegrims-Reise til Jerusalem, ved hvilken Leilighed han kom til Constantinopel, og sendte derfra adskillige Prydelser og Helgen-Levninger hjem til Dom-Kirken; men maatte saa, efterat have skinnet som et Lys iblandt Grækerne, lægge sine Been paa Rodus, omtrent paa samme Tid, som den høibaarne og høiærværdige Æsger, efter Rikalds Død, blev Biskop i Lund.

Nu at komme til Kong Ole igien, da regierede han paa ottende Aar, uden, formedelst sine betrængte Omstændigheder, at kunne i nogen Henseende efterlade sig Kongelige Mindes-Mærker, og at Naboerne lod ham med Fred, kom deraf, at de foragtede ham, og skammede sig ved at befeide en Konge, der ei havde Salt til et Æg. Sagtens fandt de ogsaa, det var Synd at pine hvem Gud saa aabenbarlig plagede, og maatte i al Fald dømme, at Hunger var et haardt Sværd nok, ligesom jeg heller ikke veed, hvad Nogen skulde misunde et Land, hvis Grøde var nu i en Række af Aar kun voxende Armod! Det gik tilsidst saavidt, at Jule-Aften var Kongens Spise-Kammer tomt, saa han, ved selv at see efter, opdagede, at der var ikke Brød i Huset. Af Skamfuldhed over saa dyb en Armod, **IA:51**holdt han Hænderne for Ansigtet, badede dem i salte Taarer, og sukkede i sin Sjæls Angest over at have oplevet en Tid saa tung, da han kun havde Krummer at byde sine Giæster, og maatte, sig til evig Skam, lade dem paa saa høihellig en Dag gaae sultne fra Bords. Dog, hvad enten det nu var de Andres, eller som jeg snarere vil tro, hans egen Nød, der gik ham til Hjerte, saa løftede han nu sine Øine til Himlen, og bad ydmygelig sin Gud og Skaber om, i Folkets Sted at maatte bære hans Vrede; thi det, syndes han, var den største Ufærd der kunde times Fædrenelandet, at Kongen skulde have Skam af sit Giæstebud, og maatte bænke sine Høvdinge ved et Bord, der havde kun en Bid til at vække, ei Mad til at stille deres Hunger! Herren

opfyldte og Kongens Begjæring, og gav ham en pludselig Udgang af Verden, saa han ved sin fromme Bøn, om der ellers kan være nogen Fromhed i en Forræders Bryst, udvirkede Liv for Landet, og Død for sig; og er det ædelt, at skamme sig ved et Liv der føder kun Ulykker af sig, da maa man tilstaae, han havde mere Ære af sit Endeligt, end af sit Levnet; thi paa Thronen sad han til Landets Skade, men i Jorden sank han til dets Gavn. Da det nu desuden forudsætter et særdeles Kongeligt Hjertelag, at ville bære Folkets Brøde, og opoffre sig for det Hele, tør man ei nægte ham Kiærlighed, og bør ei fortie, at hans Offer kiendtes gyldigt, saa at med hans Liig udbares Hungers-Nøden, og paa hans Grav gienfødtes Frugtbarhed.

Erik Eiegod.

Erik, som i Alder kom næst efter Ole, blev nu strax kaldt tilbage fra Sverrig, og besteeg til Alles Fornøielse Thronen, hvor han og saaledes havde Lykken med sig, at strax raadte Himlens Velsignelse Bod paa **A:52**Folkets Vaande; thi nu kom der Soelskin og Regn i betimelig Tid, og Jorden gav sin Grøde i en saadan Overflødighed, at man kunde kiøbe hvad Slags Korn man vilde for fire Skilling Skippen. Denne særdeles Frugtbarhed var heller ingen Flyve-Lykke, men varede ved, Aar ud og Aar ind, saalænge Kong Erik regierede, saa, havde man det knapt før, fik man nu fuldtop, og det var derfor ikke blot hans gode Dyder, men ogsaa meget de gode Tider, som gjorde, at man kaldte ham: *Eiegod*.

Det vil imidlertid vist ogsaa fornøie Læseren at høre et Par Ord om Eriks Fuldkommenheder, thi baade paa Sjæls og Legems Vegne var han en ypperlig og sielden Mand. For det Første var der neppe nogen Karl som naaede ham længer end til Skuldrene, og han var drøi derefter, saa man maatte sige, Naturen havde paa ham ret gjort sit Mester-Stykke, aldenstund han baade var en Rise af Væxt, hellende før, og dog velskabt i alle Maader. Man kan da nok vide, han feilede heller ikke Kræfter, men kunde lige saa vel bukke begge Ender sammen paa Folk, som han kunde see dem over Hovedet, og virkelig gik der ei mindre Ord af hans Styrke end af hans Størrelse; thi han kunde siddende kaste længere, baade med Steen og med Spyd, end Andre staaende, ja han kunde sidde og slaes med to af de stærkeste Karle, holdt den Ene med Knæerne, medens han droges med den Anden, og holdt ikke op, før han fik dem til Gulvs begge To, og bandt dem Hænderne paa Ryggen. Hvilken overordenlig Styrke han havde i Armene, seer man imidlertid vel bedst deraf, at han kunde sætte sig, med et Reeb i hver Haand, og lade fire af de stærkeste Karle tage fat i den anden Ende, uden at de

med al deres Magt kunde rokke ham af Stedet, da han derimod, ved at trække snart med den høire Haand og snart med den venstre, kunde matte dem saalænge, til de maatte enten give Slip, eller ogsaa smukt lade sig slæbe lige derhen, |A:53| hvor han sad. Endelig havde han ogsaa en mageløs Stemme, saa at naar han paa Thinge opløftede sin Røst, havde alle Mand godt af hans store Veltalenhed, thi de der stod allerlængst borte, kunde ligesaa lydelig høre hvert Ord, som de der stod næst. Hvor gierne han ogsaa vilde tækkes Menig-Mand, kan man vide af den Vane han havde, immer at slutte sine Taler paa Thinge omtrent med følgende Ord: endelig byder jeg alle nærværende Hosbonder, saa snart de komme hjem, at hilse deres Koner og Børn, saavel som deres Tyende, kiærligst fra mig, som den der skal vaage over, at Hver beholder Sit, og er, paa Rettens Vegne, alle mine Undersaatters skyldige Tjener. Sligt var imidlertid heller ingenlunde et tomt Munds-Veir, thi han havde ligesaavel Haar paa Tænderne, som Honning paa Læberne, og holdt den gyldne Middel-Vei: var ingen Blodhund, men heller ingen Øllebrøds-Potte, kunde baade være mild og stræng efter Omstændighederne, og brugde skarp Lud til skurvet Hoved, saa det bekom de store Herrer meget ilde, naar de vilde flaae Folket, bøie Retten og trodse Lovene. Saadanne Karle fik i hans Dage gierne deres Livsbrød, naar de mindst ventede det; thi naar han var mange Mile borte, og de drømde Fred og ingen Fare, saa stod sædvanlig hans Handlangere for Dørren, tog dem ved Vinge-Benet, og klyngede dem op i den nærmeste Galge. Ret gjorde han, mener jeg, thi Galgen er den bedste Træ-Bismer at veie Skurke paa, og ved at være baade mild og stræng i rette Tid, opnaaede han den sande Konge-Lykke, at være frygtet af de Store, og elsket af de Smaa!

Dog, hvor store og glimrende baade indvortes og udvortes Fuldkommenheder end Kong Erik besad, gik det dog med ham, som man siger: der er aldrig saa godt et Stykke Kiød, der er jo en Kiertel ved; thi han beskiæmmede sine mange gode Dyder ved en slem Løstgighed, der var |A:54| saameget meer at laste, som Dronningen han havde, og satte til Side for alle sine Duller, var ret en Rosen-Blomme og et Dydens Speil. Saa taalmodig en Kvinde, som den samme Dronning Bodel var, har da nok heller aldrig nogen leflevuren Mand havt, thi hvad for Piger hun saae, Kongen bedst kunde lide, dem traadte hun i Moders Sted, og gav dem Plads i sin Fruer-Stue, for at de kunde være i Nærheden; ja deres Pande-Smækker og Nakke-Tøj satte hun mangan Gang med egen Haand i Lave, for at deres kiønne Ansigter ret kunde tage sig ud. Det havde jo allerede været store Ting, intet Had at bære til de Smækfilleker, men hun bar ovenikiøbet Godhed for dem, og da hun ikke længer selv kunde behage sin Mand, vilde hun dog, saa at sige, behage ham i de Andre, og kun hævne sig ved at skjule hans Skam og gjøre hans Smag Ære. Naar derfor Efterkommerne vil opstille et Mønster paa

kvindelig Sagtmodighed og Mildhed, da skal de med Ærbødighed nævne hendes Navn, som ikke blot holdt Skammen inden lukte Dørre, og dæmpede sin Fortørnelse paa dem der stjal hendes Hosbonds Hjerte, men bar dem, saa at sige, paa Hænderne, og betalte Ondt med Godt, Foragt med Hyldest og Naade!

Kong Erik havde tre Sønner, men ægtefødt var Ingen af dem, uden *Knud*, thi den yngste: *Erik*, var gierne en Hore-Unge; og den Ældste: Harald var en Frille-Søn. Af Døttrene, der ligeledes havde Friller til Mødre, blev den Ene gift med en vis *Haagen*, som fik Kongens Ja, paa det Vilkaar, at han skulde hævne *Bjørn* Konge-Broders Død, hvormed det hængde saaledes sammen, at bemeldte *Bjørn* havde undertvunget Holsteen og Dytmarsken, og vilde, for at holde Indbyggerne i Ave, befæste en Øe, hvor *Uffe* Vermundsøn i gamle Dage holdt sin berømmelige Tvekamp, og slog begge de udvalgte Saxiske Kæmper; **A:55** men just som *Bjørn* var i Færd med det Stykke Arbeide, fik han sit Bane-Saar, en Dag, som han stod og taledede paa Thinge, og det ved en Bondes Kaste-Spyd, som længe havde havt et Horn i Siden paa ham.

Paa denne Tid var de Slaviske eller Vendiske Sørøvere en stor Lande-Plage for Dannemark, thi de havde grebet Leiligheden, da Landet var paa Knæerne under Kong Ole, som kun slet forstod at vise saadanne Giæster Vinter-Veien, og teede sig nu saa uforskammet næsvis, at de gjorde Jagt paa en af Rigens første Mænd, ved Navn *Auden*, da han engang vilde gaae over fra *Sælland* til *Falster*. Egenlig var det vel kun deres Hensigt at snappe ham op, men han havde den gode gammel-danske Tænke-Maade, at Baand og Bast er Byrde værst, og vilde derfor paa ingen Maade lade sig fange, men slog, til han faldt. Herover stod nu Audens Broder, *Skialm Hvide*, op paa Herre-Dagen, og klagede sin Nød i Dannemænds Forsamling, hvor han ogsaa satte det igiennem, at denne Gang skulde enkelt Mands Hevn være alle Mands Sag; thi saa overmaade godt var *Skialm* hørt hos Menig-Mand, og de var nu, ved Konge-Hjelp, kommet saaledes i Veiret, at det var ikke længer Herre-Vink men Folke-Nik som gjaldt, naar Talen var om Krig og Orlogs-Færd. Der var imidlertid ogsaa en anden Aarsag til Krigen, nemlig det Sørøverie, der dreves paa Dannemarks Strømme af to udædiske, fredløse Skaaninger, ved Navn: *Aller* og *Herre*, som havde søgt *Jomsborg*, hvor slige Folk var altid velkomne, og forstyrrede nu især den Skaanske Handel, til stort Afbræk for Fædrenelandet. Derfor gik vort unge Mandskab lige løs paa *Jomsborg*, og belagde den saa haardt, at Bymændene tilsidst maatte finde sig i at udlevere alle de Sørøvere, der var inden Voldene, og ovenikøbet spyttede godt i Bøssen. Da vore Folk nu fik Fingre paa de Lands-Forrædere, blev det besluttet, ret at pine Sjælen ud af Livet paa dem, og man **A:56** surrede dem derfor med bagbundne Hænder fast til en Pæl, skar dem saa op, trak Tarmene ud, og vandt dem om

Pælen, saalænge til Røver-Sjælen gav det sidste Suk. Det var jo nu vist nok en gruelig Pinsel, som der skulde haarde Halse til at see paa med tørre Øine; men i Grunden var det dog til Gavn for Land og Rige; thi den voldsomme Død, Misdæderne fik, var en god Advarsel for Andre, som saae nu for deres Øine, at efter den søde Kløe kom den sure Svie. Slaverne var imidlertid blevne alt for krye, og havde et meget for balstyrtigt Sind, til at de skulde holdt deres Fingre hos sig selv, fordi de fik eengang over Næsen; nei, Erik maatte tage dem i Skole, baade anden og tredie Gang; men saa havde de ogsaa faaet saa Meget at blæse paa, at de kom aldrig igien og blæste ad ham.

Ved disse Tider, just da, efter Eivinds Død, Jyden Æsger, af høiadelig Herkomst, blev Biskop i *Lund*, hændte det sig, at Erke-Bispen i Hamborg, paa løs Snak, fattede Mistanke til Kong Erik og truede med at sætte ham i Kirkens Band, men Kongen kom ham i Forkiøbet, indskiød sig under Pavens Kiendelse, og søgde Rom paa Timen, hvor da ogsaa ved nøiere Undersøgelse alle Beskyldningerne imod ham blev befundne falske, saa han vandt sin Sag, og kom hjem med Hæder og Ære. Han lod det imidlertid ikke blive derved, at have med seierrige Vaaben tilbagedrevet Angrebet af den fremmede Biskop, men besluttede at spille ham et Puds igien, og skille ham ved hans Myndighed over den Danske Kirke, i hvilken Anledning han da atter søgde Rom, og bad Paven endelig sige baade ham selv og hans Rige fri for det Tyske Herskab, saa han dog ikke længer skulde nødes til i Kirke-Sager at dandse efter Andres Pibe, og staae Skrifte i et fremmed Sogn. Han blev ei heller ubønhørt i dette Stykke, thi Paven, som tog baade hans Høihed, og hans ustandne **A:57**Besværlighed i sømmelig Betragtning, sagde strax Ja, og lovede, at Dannemark skulde faae sin egen Erke-Biskop.

Glad kom Kongen hjem med den Beskeed, men maatte snart opleve en sørgelig Begivenhed, og det ved følgende Anledning.

Det hændte sig nemlig engang, da Erik, som saa tidt, paa Kongelig Viis, holdt aabent Taffel i Hallen, at der blandt Andre var en udlært Spille-Mand tilstæde, som løftede sin Konst til Skyerne, og, da Somme havde Noget derimod at indvende, paastod han, iblandt Andet, at Strænge-Leeg kunde gjøre Folk bindegale; ja at der var de Toner, som intet Menneske kunde staae og høre paa, uden at gaae fra Forstanden. Ja, var der nogen, der sagde til ham, kan du da spille os saadant et Stykke? Ja, sagde han, det kunde jeg nok, naar jeg vilde. Ih, saa lad os da høre! sagde Kongen, og da det ikke hjalp, saa truede han Spillemanden til at gjøre, som han bad, uden at bryde sig om Faren, der, efter hans Ord, skulde være paa Færde. Da nu Spille-Manden saae, der var ikke andet for, end at stemme op, vilde han dog sørge for, at Man ikke i Galskab skulde gjøre hinanden Skade, og bad derfor at man dog endelig maatte skaffe alle Vaaben ud af Værelset, og sætte Folk paa Vagt, saa langt fra Hallen, at de ikke kunde høre Spillet, for at de, saasart der blev Tummel, kunde

styrte ind til Hjelp; men, sagde han, saa maae de allerførst rive mig Spille-Værket af Hænderne, og slaae mig for Panden med, thi ellers bliver de ligesaa gale som de Andre, og det maa være de stærkeste Karle man har, for at der ikke skal blive Slags-Maal og Mand-Slæt af. Som sagt, saa gjort, alle Vaaben blev bragt ud og lagt under Laas og Lukke, og derpaa stemmede Spillemanden op. Det første Stykke han spillede, var i en saa forunderlig dyb, alvorlig Tone, at alle Folk stod som Støtter, med Taarer i Øinene; men det varede ikke |A:58|længe, før Piben fik en anden Lyd, og Musiken blev saa lystig, at man klappede i Hænderne, og vidste ikke hvordan man vilde skabe sig, af bare Glæde. Endelig blev Tonerne med Eet saa stormende vilde, at Sands og Samling forgik alle dem, det hørde, saa de, med rasende Lader, huiede i vilden Sky. Der nu de, som stod i Fremmerset, hvem Spillet ikke rørde, mærkede, hvor galt det var med Kongen og med alle Folk i Stuen, brød de ind, og foer om Kongen, for at holde ham; men det var Meer, end de formaaede, thi han, som af Naturen var en Kæmpe, havde under Raseriet de dobbelte Kræfter, sleed sig med Styrke fra dem alle, foer ud, brød Rust-Kamret op, fløi ind, greeb et Sværd, og blev i et Øieblik fire Mands Bane, som vovede sig frem, og vilde styret ham. Med deres Liv i deres Haand, blev Alle dog ved at arbeide derpaa, og det lykkedes da omsider, men kun ved halv at begrave den rasende Helt under Dynen og Hynder. Aldrig saasart var Kongen kommet til sig selv igien, førend han strax, efter Gaards-Retten, bødede for Mand-Slæt; men paalagde sig ikke desmindre selv en strængere Bod, og besluttede at udsonne sin Brøde ved en Pillegrims-Reise til det mærkværdige Land, som Frelseren fordum havde herliggjort ved sin Nærværelse. Dette hellige Forsæt bar nu vel Kongen længe hos sig selv; men omsider lod han sig dog op for dem, han, i Betragtning af deres anseelige Skabning, helst vilde have med paa Reisen, og, hvor ilde det end klang i deres Øren, gjorde han det siden ikke desto mindre vitterligt paa Herre-Dagen. Der dette nu skedte paa Viborg-Thing, blev Folket bestyrtet, hele Forsamlingen sukkede dybt, som ved en Faders Sotte-Seng, og fra alle Sider raabdes med klagende Røst, at naar han reiste bort, var det ude med Fædrene-Landet, ja den menige Almue stod som en grædefærdig Hjertens-Ven imellem ham og Reisen. Tilsidst saae man Folket i Klynger knæle |A:59|for Kongen med Graad paa Kind, og hørde dem bede saa mindelig, at han dog ikke, for Enkelt-Mands Løfte, vilde saaledes opoffre hele Landets Vel, men være forsikkert om, at saadan en Flakken var ikke vor Herre halv saa kiær, som et ærligt og godt Regimente! Skiøndt Kongen nu forestillede dem, hvor umueligt det var ham at give efter for deres Bønner, aldenstund det var et saa heiligt og ubrødeligt Løfte der bandt ham, saa blev dog Almuen endnu ikke raadvild, men tilbød sig at ville give Tredie-Parten af al deres Formue til de Fattige, og dermed kiøbe ham løs fra hans Løfte. Kongen var

imidlertid alt for standhaftig i sit gudelige Forsæt, til at han selv herved skulde ladet sig bevæge; meget mere lagde han Folket paa Hjerte, at hvad de foreslog, var ingen Bod, men kun en dobbelt Brøde; thi sagde han, vilde jeg saaledes med eders Penge gienløse mit Løfte, da blev jeg ligefuldt meensvoren, men Landet tillige forarmet. Nei, blev han ved, jeg vil ikke engang gjøre Reisen paa Rigets Pung, men heller tage det knappere paa egen Bekostning, fordi Ingen skal med Ret kunne sige, min Andagt var ham til Byrde.

Derved blev det da, og nu kaldte Kongen de Ypperste til Side, for at raadslaae med dem om Valget af en Rigs-Forstander, ikke fordi han i dette Stykke selv var raadvild, men for at man ikke skulde siden sige, han var forgabet i sin egen Forstand, og gik, uden at ville høre Andres Tanker, blot efter sit eget Hoved. Alle hvem Kongen spurgde, svarede imidlertid, at det vilde de overlade til ham selv at bestemme, da der ingen Tvivl kunde være om, at han, som ellers altid havde styret saa overmaade vel, jo ogsaa her vilde vide at ramme det Rette. Derpaa udnævnedes han da Harald, den Eneste af hans Sønner, som havde Alderen, til Sætte-Konge, og gjorde med det Samme Anstalt for de Yngres Opdragelse, ved hvilken Leilighed Knud fik en Foster-Fader, han havde Ære af: den retskafne og høivelbaarne *Skialm Hvide* nemlig, hvem Kong Erik havde gjort til sin Befalings-Mand baade over hele Sælland, og over *Rygen* med, hvilken sidste Øe i denne Konges Tid var blevet skatskyldig til Dannemark. For liden Erik derimod var Kongen ikke saa omhyggelig, men gav ham Formyndere efter hans Moders Stand, som ei var synderlig at tale om.

Saa stod da nu Kongen færdig til at sige Dannemark Farvel, men at han derfor ei vilde vende det Ryggen, viiste han ved Budene han skikkede til Rom, for at minde om det Løfte, han havde faaet paa et Erke-Sæde for Dannemark, hvorved Kirken herinde skulde fries fra at sidde under Fremmedes Vinger, og Paven gjorde ingenlunde heller en Pung af sin Mund, men afsendte strax en Legat med Fuldmagt til at reise et bispeligt Høisæde i Dannemænds Kirke. For nu at udfinde, baade hvor den høie Stol var bedst paa sit Sted, og hvor den kunde blive bedst beklædt, saa Legaten sig flittelig om, i Rigets ypperste Stæder, og endelig faldt da Valget paa *Lund* i Skaane, hvis Beliggenhed var saa overmaade gunstig for Samkvem, baade til Lands og til Vands, og hvis nærværende Biskop var Æsger, en Mand, høiærværdig som Faa. Saa endtes da herved det Saxiske Herskab, og skønne maa vel Dannemark paa Roms Bevaagenhed, aldenstund det sattes ei blot nu i aandelig Frihed, men fik og Septer i Haand over fjernere Egne; thi Erke-Bispen i Lund blev nu tillige Hovedet for *Sverrigs* og for *Norges* Geistlighed.

For nu at komme til Kong Erik igien, da udsøgde han til sit Følge de høieste, rankeste Karle, han vel kunde finde, for at han ikke, himmelhøi, som han var, i fremmede Lande, hvor han kom,

skulde peges Fingre ad, som et Vidunder; thi, tænkte han, naar man ogsaa maa see op til dine Følge-Svende, saa stikker du dog mindre af, og staaer i al Fald |A:61| kun som en Ni-Konge mellem de Andre. Saa reiste han da, og Dronning *Bodel* fulgde med, dog ei som hans Hustrue, hvorfor hun er dobbelt at rose; thi som en Nonne færdedes hun til det hellige Land.

Reisen gik nu først til Søes til *Rusland*, men derfra, over Land, en Langeleeds-Færd hen øster ud til Maglegaard eller Constantinopel, hvor vor Konge vel blev taget meget artig imod, men maatte dog slaae Leir udenfor Porten, da Keiseren paa ingen Maade vilde have ham ind i Byen. Sagen var gierne den, at Keiseren havde hørt saameget tale om den store Konge af Dannemark, at han var blevet bange, og tænkte, der stak noget Andet under, saa det var en god Dag ikke for Guds Skyld, han kom. Han skiøttede saameget mindre om det Besøg, som det netop er Folk af den Danske Tunge, der bær Prisen fremfor alle andre Leie-Tropper i Konstantinopel, saa de udgør den Keiserlige Liv-Vagt, og hvormeget nu end Keiseren derfor gjorde ad de Danske, saa havde han dog ved denne Leilighed nogen Mistanke til dem, og meende: der var vel Maade med deres Huldskab under fremmed Banner, naar deres egen Konge kom til Byes. See, derfor tænkte han, det var nok det Sikkerste, at lade Kong Erik blive udenfor, men i Øvrigt beværte ham paa det Bedste. Vor Konge, som meget godt mærkede, hvad Klokken var slaaet, lod imidlertid, som ingen Ting var, og lod Keiseren bede om Forlov til at komme ind i Staden, da han brændte af Begiærlighed efter, der at forrette sin Andagt. Herpaa fik han til Svar, at, hvormeget end Keiseren maatte love hans gudelige Attraa, kunde han dog hverken sige fra eller til om den Sag, før i Morgen. Imidlertid kom de Danske Drabantere til Keiseren, og bad om Forlov til at gaae ud og hilse paa deres Konge, som ogsaa blev dem tilladt, men kun i smaa Afdelinger, for at Kongen, om han havde sine Garn ude, dog ikke skulde fange dem alle paa |A:62| een Gang; og saa havde Keiseren desuden sine Speidere, som kunde baade Græsk og Dansk, og skulde bringe ham hvad Ord der faldt imellem Erik og Soldaterne, saa varme, som de kom.

Da nu den første Afdeling kom ud, og havde budt Kong Erik velkommen, bad han dem sidde ned, og holdt en Tale til dem, som begyndte med den Anmærkning, at det var før i Fjor, de Danske Strids-Mænd i den Græske Keisers Tjeneste, ved deres gode Dyder, havde svunget sig op til Ærens Top, og var blevet Herrer i fremmed Land, saa de der havde anderledes kronede Dage, end i deres Fædreneland. Men, lad mig nu see, sagde han, I ogsaa viser eder værdige til det Fortrin og den Tillid, I som Keiserens Liv-Vagt nyder, og som I mindre har eders egne Fortjenester at takke, end Deres, som, førend I, med Æren har stridt under Grækernes Banner! Tager eder vel i Agt, blev han ved, for Fylderie og

Drukkenskab, saa I kan altid staae paa Pinde, og Keiseren være frie for Ærgrelse, som ellers er umueligt; thi megen Viin, det maa I vide, gjør snar til Kiv, men seen til Kamp. Endelig, var Kongens Ord, naar Luren gjalder, og naar Fanen flyver, da sørger meer for Æren, end for Livet! lader haant om at flygte for Døden, og skulke for Sværd! Kommer Nogen med Æren til Danmark igien, hans Daad skal jeg lønne med Guld og med Lehn; udgyder Nogen som Helt sit Blod, ham skal jeg hædre paa Venner og Frænder!

See, det var den Tone, Kong Erik talde i til dem Alle, hvorved han kiendelig bestyrkede de Danske i deres Troskab til Keiseren, og derfor skal Keiseren ogsaa have sagt, da Speiderne kom igien med den Beskeed, at nu indsaae han, det havde dog i Grunden ingen Art med Grækernes berømte Klogskab, aldenstund de havde tvivlet om en Konges Ærlighed, **A:63** hvis Folk de kiendte som svorne Fiender ad Lumskhed og Sviig, da en troløs Konge dog aldrig har eiet et ærligt Folk!

Da nu Keiseren saae, at vor Konge havde ikke Skielmen bag Øret, men Gud for Øine, lod han gjøre Stads i Byen: der blev lagt deilige Fod-Tæpper langs op ad Gaden, Keiseren kom selv ud, og tog vor Konge ved Haanden, lod ham gaae hele Tiden paa den høire Side, og førde ham saaledes, under almindeligt Glædes-Raab, med stor Høitid, lige op til Slottet. Nu gjorde da Keiseren sin ubillige Mistanke imod vor Konge god igien, ved at bevise ham al optænkelig Ære, som det ene Menneske kan gjøre ad det andet, ja han overlod endogsaa høibemeldte Giæst sit eget Værelse, som aldrig siden nogen Keiser har villet beboe, for ikke ligesom at maale sig med ham, der kunde see dem over Hovedet; saa at Herberget staaer tomt endnu den Dag i Dag, til en høilovlig Ihukommelse af Kongen, det var Giæste-Kammer for. Dernæst blev en Maler hentet, som maatte skildre Kongen af, baade staaende og siddende, og det i hans fulde Høide, for at ogsaa Efterkommerne skulde have Noget at forundre sig over, naar de nu paa Billedet saae, hvilken Kæmpe dog han havde været. Endelig bad Keiseren sin høie Giæst at sige: hvad ham lystede, da det var ligefrem, han fik ei Lov at drage tomhændet bort, og da nu Kongen, hvis Hu stod ei til denne Verdens Gods, lod sig forlyde med, at Helgen-Støv var ham det kiæreste Klenodie, var Keiseren og strax tilrede med slig en Foræring, som Erik gladelig annammede, og sendte som en Helligdom, under Keiserens Seigl, til Danmark, at deles der mellem Kirkerne i Lund og i Roskilde; dog glemde han ei med det Samme at betænke *Slangstrup*, som var hans Føde-Bye; thi Hellig-Nielses Been og en Splint af Korset bestemte han til Kirken der, som han just nu lod **A:64** bygge paa, og hvis Alter, efter Sigende, er sat paa selvsamme Sted, hvor han var født til Verden.

Da nu imidlertid Keiseren ovenikiøbet kom frem med en svær Hob Guld til Foræring, saa vendte vor Konge sig om, og sagde

reentud Nei, thi han vilde ikke, man skulde sige, han var nærig, og havde spidset sin Næse paa det Græske Guld; men da Keiseren sagde ham lige i Øinene, at det var en stor Uartighed, da hvem der slog Vrag paa hans Gaver, slog Vrag paa hans Haand, saa maatte vor Konge for Skams hvad han ikke vilde for Bøns Skyld, takke, og tage mod Gaven. For da nu dog at vise, han ikke var af dem fra Nive, der heller vil tage end give, gav ogsaa han til Giengiæld med et godt Hierte af hvad han havde, og skiøndt det i sig selv just ikke var synderlig kostbare Sager, satte Keiseren dog særdeles høi Priis derpaa, for Sjeldenhedens Skyld, thi det var nyt, at see saadanne Ting i Grækenland.

Da nu endelig Kong Erik vilde reise videre, forsynede Keiseren ham baade med Skibe og Levnets-Midler, og saaledes kom han til den Øe *Cypern*, men heller ikke længere, thi der faldt han i en hidsig Feber, som blev hans Helsot. Om samme Øe fortæller man, at naar et Liig var jordet der, blev det skudt op igien den næste Nat; men ikke desmindre befalede vor Konge, da han laae paa sit Yderste, at de skulde kun begrave ham ved Hoved-Staden, thi, sagde han, Jorden maa nu være saa balstyrig, som hun vil, *mine* Been skal dog nok faae Roe. Man gjorde da, som han sagde, og det gik, som han spaaede, ja, det som mere er, man hørde aldrig siden, der blev noget Liig skudt op, men vel, at Jorden, der hun fik ham i sit Skiød, glemde, formildet, sit gamle Nag, og lod, tilligemed hans, alle Andres Been have Fred under Muld!

IA:65 Efter nu at have tilføiet, at ogsaa Eriks Dronning paa denne Reise endte sine Dage, vende vi os igien til Dannemark, hvor vi maa lægge Mærke til, at der af alle Svenn Æstridsøns Sønner var nu kun Tre tilbage, *Svenn* nemlig, *Ubbe* og *Niels*; thi de Øvrige, der ikke, som *Knud* og *Bent* og *Bjørn*, havde faaet et voldsomt Endeligt, vare døde af Soot.

Først efter hele to Aars Forløb, fra Kong Eriks Udfart at regne, kom der til Dannemark visse Tidender om hans dødelige Afgang; men saa biede *Svenn*, der nu var ældste Broder, heller ikke med at æske Konge-Navn, til der blev holdt en almindelig Herre-Dag, men betragtede sig, før han endnu var lovlig valgt, som Rigets rette Arving, og sammenkaldte Jyderne paa egen Haand, til Hylde-Stævne paa Viborge-Thing. En egen Raskhed var det nu vist nok, saaledes at ville, ved en Landsthings-Dom, giøre den almindelige Herredags-Kiendelse overflødig; men tør vel være, han dertil havde sine gyldige Grunde: vilde kanske, efterat have slidt sin Tid i Dunkelhed, nødig sættes i for klart et Lys, og fandt det derfor raadeligere, med Færres Bistand, og med mindre Opsigt, at bestige Høisædet, end at lade det beroe paa saamange Hoveders Dom, hvor hans Plads skulde være, om end derved Noget gik i Venne-Vold, som det i Grunden kun var alle Dannemænd der raadte for. Dog, hvorom Alting er, saa red han i Spring afsted til Viborge-Thing, og

da han ikke længer for Svagheds Skyld kunde holde det ud, meende han, det skulde være mageligere for ham at age, og satte sig derfor til Vogns, med den Forsikkring, at han vilde med største Fornøielse døe, naar han bare i tre Dage maatte bære Konge-Navn. Man seer heraf, at hvor slappe end Senerne og hvor voge end Benene var, saa løb Indbildningen dog lige løbsk med ham, hvorfor han ogsaa, da Sygdommen tog til, saa han |A:66| heller ikke kunde taale Kiørselen, forlangde en Bære-Stol, og bad sine Tjenere skynde sig alt hvad de kunde, da det var ham ganske det Samme, om han skulde opgive Aanden midt paa Thinget, naar han kun først havde hørt sig udraabe til Konge. Hans Ærgierrighed, seer man da, var alt for gloende, til at selv Dødens Gysen kunde afkiøle den, men netop ved at trodse sin Svaghed, og ile over Kræfterne, kom han for silde til Thinget; for Kronens Skyld løb han om Kap med Døden, men den kom først, og jordede hans Konge-Haab!

Nu havde man da ingen Flere at vælge imellem, end *Niels* og *Ubbe*; thi *Harald Sætte-Konge* var en Bøddel af en Herre, som havde reent bidt Hovedet af Skam, og istedenfor, hvad der var hans Pligt, at holde over Ret og Retfærdighed, misbrugt sin Magt til at pine og plage, plyndre og flaae de arme Undersaatter; hvorover han da ogsaa var almindelig forhadet, saa det havde ingen Nød, at Nogen vilde stemme paa den Tyran, hvad da ogsaa havde været det Samme som at kysse Kniven og at krone Rakkeren!

Paa Herre-Dagen, ved *Iis-Øre*, faldt nu Valget paa *Ubbe*, for Alderens Skyld, og *Niels*, som var den Eneste, der kunde taget det ilde op, gav det netop høirøstet Bifald, og erklærede, at det var som en sat Ret mellem *Svenn Æstridsøns Sønner*, at det gik efter Alderen, saa den havde Æren, som ældst var igien. *Ubbe* derimod undslog sig for hvad han kaldte en overlegen Byrde, paa Grund af den Svaghed og Dorskhed han var sig selv bevidst, og foreslog idensted sin Broder *Niels*, hvem der var langt mere Liv og Fyrighed i, som den der bedst fortjente Kronen. Somme kan nu vel mene, at det var klogt nok af den gode Herre, heller selv at være sin Skrøbelighed bekiendt, end at høre den siden; men jeg, for min Deel, er af den Troe, at siden han var klog nok |A:67| til heller at skyde Kronen fra sig, end gribe efter den, var hans Evner vist ikke saa ringe, som Tankerne han i sin Ydmyghed gjorde sig om dem. Jeg vilde derfor sige, at da han, paa Grund af sin Broders større Klogskab, vilde vige Høisædet, viiste han sig netop allerværdigst til at beklæde det, saa de gode Dannemænd forstod kun slet at skatte hans Beskedenhed, aldenstund de nu gik ham forbi, istedenfor at nøde ham til at paatage sig den Byrde, han som viis Mand, ved at skride for udygtig, stræbde at undgaae! Thi det giver jo dog Fornuften, at der vil Andet end Søvnighed til, ikke blot at nøies med jævne Kaar, men endogsaa at afslaae en saadan Ophøielse, hvorefter man ellers i Verden af al Magt higer og tragter!

Dannemarks Krønike.

Trettende Bog.

Fra Erik Eiegods Død til Nielses.

Niels, Knud Hertug og Maagens.

Saaledes blev *Niels* da Konge, men det var Synd at sige, at Lykken gjorde ham hoffærdig, thi han blev selv paa Thronen i sit gamle Skind, og ved sin jævne Adfærd, saa han rettede sig ikke efter sin Stand, men læmpede den efter sig. Langt fra derfor at bebyrde Landet med et stort Tjenerskab og en kostbar Huusholdning, havde han kun, for Tyve og Kieltringers Skyld, til Hver-Dags Brug, en syv, otte Drabantere om sig, og førde saa i alle Maader, som man kan tænke, Stads *derefter*.

Hvad nu Kong Nielses Giftermaal angaaer, da ægtede han en Daatter af Kong *Inge* og Dronning *Ellen* i Sverrig, som hedd *Margrete*, og havde først været gift med Kong *Magnus* i Norge, som tog hende paa en Maade med Staal-Handsker; thi ved et farligt Indbrud i Sverrig bragde han Kong *Inge* saa hardt i Klemme, at han gav ham sin **A:69**Daatter, for at have Fred. Kong *Magnus* fik sig ellers ogsaa et Tilnavn ved den samme Leilighed, men det havde han just ingen Ære af; thi da han, i sin Ivrighed paa Svenskerne, forgreb sig paa Halland, kom Hallandsfarene bag paa ham, saa han maatte flygte barbenet ned til sine Skibe, og deraf fik han det Legn, at de kaldte ham *Magnus Barfod*.

Med samme Norske Konge havde *Margrete* ingen Børn, men med Kong *Niels* fik hun et Par, som der dog ikke heller var nogen Lykke og Velsignelse ved. Den ene af Sønnerne, som hedd *Inge*, kom i sine Dreng-Aar op at ride paa en gal Hest, der slog ham af, og splittede ham ad; thi hans Tugte-Mester, som vilde vænne ham til at tumle en Hest, lod ham selv have Tømmen, og da han saa faldt af, og blev hængende i Stig-Bøilen, blev Hesten ved at slæbe ham, til

han paa den ynkeligste Maade var sønderslidt, og havde maattet farve Skarnet med sit Kongelige Blod. Den anden Søn, *Maagens*, blev vel en ganske dygtig Karl, men havde dog ogsaa Ulykken med sig, og har faaet et Uhyres Eftermæle, for det troløse Skarns-Stykke han bedrev paa sin egen Frænde. Det hjalp da ikke, Alt hvad hans Moder havde gjort, for ret at befæste Venskabet mellem ham og hans Fædrene-Frænder, i det hun gav *Henrik* sin Broder *Regnalds* Daatter, og *Knud* sin Syster-Daatter til Ægte; men, ved det hun gav disse Prindsesser de to Tredie-Dele af sine Fædrene-Godser i Udstyr, lagde hun Sæden til den Splid imellem Dannemark og Sverrig, som har siden aldrig manglet Næring, men er immer voxet til, og staaer nu dybt rodfæstet som et dødeligt Fiendskabs-Træ!

Endelig havde Kong Niels ogsaa en Daatter, som hed *Ingrid*, der siden blev gift med en vis *Ubbe*, men hun var gierne et uægte Barn.

Dronning Margrete er i Øvrigt bekiendt deraf, at hun ikke alene gav meget Jorde-Gods til Guds Huus, men lagde tillige megen Vind **A:70** paa at pynte paa Kirker og Præster, som ogsaa dengang nok kunde gøres behov, thi det saae temmelig fattigt ud ved Guds-Tjenesten, indtil hun nu forærede Alter-Klæder, Messe-Hagler og hvad Andet der hørde til Præste-Pynt og Kirke-Pryd.

Dannemark fik nu en farlig Fiende i den slaviske Hertug *Hendrik*, en Søn af Gotskalk og Svønn Æstridsøns Daatter *Syrithé*, thi da Kong Niels, mod al Ret og Billighed, forholdt ham hans Mødrene-Arv, æskede han den saa utrættelig med Herreskjold, at han ødelagde Alt hvad de Danske eiede imellem Elben og Slesvig, og lod sig kun af Vold og Vagt forhindre fra at gaae videre. For da nu at hævne Skade, stak Kong Niels endelig i Søen med en Deel af den Danske Flaade, og styrede ad *Lytke* til, hvor han havde befalet *Eilif*, som var Statholder i Slesvig, at møde sig med Rytteriet; thi de Danske havde endnu ikke lært at føre Heste med sig paa Sø-Tog. Da nu imidlertid *Eilif*, som var mere ivrig i at fylde sin Pung, end i at opfylde sine Pligter, havde ladet sig bestikke af *Hendrik* med en god Slump Penge; saa fik Niels ingen Ryttere, og maatte med det blotte Fod-Folk byde Slaverne Spidsen. Isted for nu at inklade sig i et ordenligt Slag, fandt Slaverne det raadeligst at svække og udmatte vore Fod-Folk ved idelige Drillerier og Spydkast af deres Ryttere, saa hist og saa her. Det gjorde de da: kom farende i kort Galop, og gjorde hvad Skade de kunde, og naar saa vore Folk satte sig i Bevægelse, uden just at komme ret hurtigt afsted, saa tog Pokker ved de Andre, til de saae deres Snit, og kom paa Tværts igien. See, paa saadan en tyveblændt Maneer bragde de vor gode Krigs-Hær i Knibe, og da de Danske mærkede, at paa Sletten, hvor de stod, kunde de umelig undgaae Forvirring og Udmattelse, trak de sig tilbage op paa et høit Bjerg der i Nærheden, og bjergede sig da, kan man sige, istedenfor at værge **A:71** sig; thi Alt hvad de der kunde

giøre, var i al Sikkerhed at oversee Fienden. Længere end til næste Dag vilde de dog ikke have den Skam, at Bjerget skulde være fastere end de, og heller da, end at staae der i Mag, gav de sig atter i Heden, og steeg ned, for at søge deres Bod, hvor de fik deres Bane; men Rytteriet tog Modet og Magten fra dem i Dag som i Gaar, saa Alt hvad de vandt, var den Erfaring, at Skaden kommer sjelden ene. Man tør vel imidlertid paastaae, at det var ikke Mod, men ikkun Midler til at seire, der feilede de Danske, ja, at Aarsagen til deres Nederlag, langt fra at ligge i Feighed, eller engang i Fiendens Styrke, ret egenlig laae i den fremfusende Kiækhed, hvis Drift de fulgde, uden at ændse, hvilke Anstalter der først maatte træffes, før man her kunde kæmpe med Fordeel.

I dette Slag blev Prinds *Harald*, der streed som en Løve, saa hardt saaret i Foden, at hans Tjenere maatte sætte ham paa hans Skjold, og bære ham til Leiren; medens *Knud*, der ogsaa havde faaet saameget, at han segnede, kun ved en af sine Tjeneres udmærkede Troskab, blev reddet fra at falde i Fiendernes Hænder. Bemeldte Tjener bad nemlig sine Stalbrødre vende Ryg, og humpede selv bag efter, som om han var reent udaset, vendte sig derpaa mod den nærmeste Slaviske Rytter, og rakde ham begge sine Hænder, som for at lade sig binde, men greb med det Samme Hesten i Tøilen, og erobrede den ved sine Stalbrødres Hjelp. Det Vove-Stykke løb da godt af, og Knud fik paa Heste-Ryg Bod for sin Vanførhed; men de Danskes Nederlag blev desuagtet immer større, saa at i Skumringen var der intet andet Raad for Hærens Levninger, end igien at flygte op paa Bjerget, hvor de var blottede for Levnets-Midler, og havde da, foruden Saar og Træthed, Sult og Tørst at kæmpe med. Sandelig, det var en fortvivlet Stilling, vore Landsmænd |A:72| her befandt sig i, omringede af Farer, og berøvede alt Haab om Undsætning; thi Eilif, der, som sagt, var bestukket af Henrik, havde sendt et Paaskud for sin Udeblivelse, isteden for at komme selv, og den Skaanske Flaade, som man havde regnet paa, havde Mod-Vind. Drevne saaledes til det Yderste, og med den klare Bevidsthed, at for menneskelige Øine var Lyset slukt og Dørren lukt, besluttede de Danske nu, dog ikke at fortvivle, men at see op til Himlen, og slaae deres Liid til Herren alene. Med Suk og Klage holdt man da den næste Morgen, som var Sant Larses Dag, en Forsamling, hvor de gjorde det hellige Løfte, om Gud vilde hjælpe dem, hvert Aar at holde den strængeste Faste saavel paa Sant Laurentii, som paa Alle-Helgens Dag, og paa Lang-Fredag; samt at dette skulde være en evig Skik, saalænge som Dannemark stod. Et saadant Løfte, gjort i en Vaande, hvori, med dem, hele Riget var bestædt, har ogsaa Efterkommerne anseet det for en hellig Pligt at holde, saameget meer, som de fandt, det var en Skiændsel, for Bugens Skyld at aflægge Fædres gudelige Skikke.

Strax i Dagingen gav vore Folk sig nu, i mindre Fylkinger, paa Vei til Stranden, og mødte, til ikke liden Trøst, de nysankomne

Skaaninger, der nu, som Folk med friske Kræfter, kom til at udgiøre Bag-Troppen, for at dække Toget, dersom det Slaviske Rytterie skulde prøve et Angreb. Ved nu imidlertid at gaae videre, stødte man paa et stort Morads, som det var umueligt at komme uden om, og her opstod da snart, deels ved den idelige Forsinkelse i Dyndet, og deels ved Manges utidige Hastværk, en fuldkommen Forvirring, saa fra nu af var det ikke længer et Tog, men en hovedkulds Flugt, hvorunder da hveranden blev siddende i Moradset, til Slaverne kom og slog dem som Fæ; medens Re|A:73sten, som med Nød og Neppe naaede Stranden, skyndte sig at komme under Seil.

Af denne Seier blev Slaverne saa krye, at de havde ondt ved at finde Ord Nok til at ophøie deres egne Helte-Giærninger, og giøre Nar ad de Danske Ussel-Rygge; men da Hertug Hendrik, som vidste bedre Beskeed med vore Omstændigheder, hørde, hvordan hans Folk stod og broutede og reev os ned, saa tog han Bladet fra Munden, og sagde, at det var langt fra, han havde saa ringe Tanker om sine Fienders Magt, men vilde heller ligne Kongen af Dannemark ved en stærk Hest, som det var en smal Sag at ride til Vands, fordi han ikke kiendte sin egen Styrke; men kiendte de den, sagde han, baade Kong Niels og Hesten, da maatte Pokker være Rytter! Mistro til sig selv, det er den Danske Konges Ulykke, og det Modsatte vilde være hans Fienders.

Eilif, der saa skammelig havde solgt sit Fædreneland, blev nu sagsøgt af Kongen som Lands-Forræder, og mistede ikke blot sit Statholderskab, men og sin Boes-Lodd, og levede siden, til Straf for sin ublue Gierrighed, i den usleste Armod. Ved hans Afsættelse blev imidlertid Landet der blottet for alt Forsvar, og Hendrik, hvem Lykken gjorde dristig, huserede ilde med de stakkels Danske Strand-Siddere, og ødelagde ikke alene Eiderstrøms-Eggen, men det hele Landskab mellem *Slesvig* og *Danne-Virke*. Adskillige Gange kom endog Slesvig selv i Fare ved Hendriks Drabantere, som han til Søes havde smuglet ind i Byen; men der havde man dog de værste Fiender inden Dørre, thi naar Katten er borte, spiller Musen paa Bænken: da der ingen Øvrighed var, havde Tyvene fri Spas. Her hjalp nu paa de Kanter heller intet Landsmands-Skab; thi da Friser, Holstenere og Ditmarskere saae, at Vogteren var borte og Ævret opgivet, tog de Tiden i Agt, brugde Dagen til at rane, |A:74og Natten til at stjæle; ja, hvor de fandt Portene for godt lukkede, gjorde de sig Ræve-Grave ind under Syllen. Sligt lærde imidlertid ogsaa Folk til at passe paa hvad de havde: for at Ingen skulde stjæle Hestene ud af Spil-Toget, blev deres Been sat i Jern-Bøier; for at Dør-Vogteren ikke skulde sove over sig, blev han lænket til Klinke-Faldet, og det var ikke nok med, at man laasede og lukkede paa det Bedste; man indgravede tillige sin Huse, for at giøre Adgangen saameget vanskeligere.

Hvilken gruelig Røver-Tid dette har været, kan man blandt

Andet ogsaa deraf slutte, at der var en vis høi Herre, som da han saae, hvorledes Prakkere i Snese-Tal blev i en Hast til velhavende Folk, paa Andres Bekostning, fik omsider selv Lyst til at drive det samme gode Haandværk. Forskrækkeligt var det jo, at see en høibaaren Mand, der hidindtil havde æret sin Stand, nu med Eet at blive gal af Gierrighed, bide Hovedet af Skam, og søle sig langt værre til, end om han fra sit Høisæde var sprunget ned i en Møddinge-Pøl op over begge sine Øren; men det var ham det Samme: sin store Magt og høie Herkomst, der netop skulde have drevet ham til Dyd og Ære, dem ændsede han kun for saavidt de satte ham i Stand til, uden Frygt for Straf, at trodse Lov og Ret; thi der turde end ikke Nogen giøre sig saa dristig, at klage ham an, fordi, som det hedder: de smaa Tyve hænger man, og for de Store tager man Hatten af.

Paa denne Tid var det, at *Knud* sendte Bud til sin Foster-Fader, efter en Slump Penge, der laae hos ham i Forvaring; men da saa Budene gik over Beltet med dem, og var midt imellem *Sælland* og *Fyen*, fik de Syn paa et Sørøver-Skib, som rigtig nok endnu var langt borte, men satte dem dog Skræk i Livet, saa de slog et Toug om Penge-Posen og smeed den i Søen; ja tilsidst, da de syndes, det gik dem for langsomt, og var bange, Fienden skulde nappe dem, kappede de Linen, og begravede **A:75**saaledes de gamle Kongers Kiste-Guld paa Havsens Bund. Kong Niels, der netop selv var underveis fra *Fyen* til *Sælland*, saae nok i en Afstand, hvad der gik for sig, men kunde ikke forhindre det, fordi det var nogle Deigntrug af Skibe han havde, som ingen Folk kunde rumme, og som heller ikke vilde lystre Aarerne. Kort derefter, da han traf *Knud*, som saae meget glad og lystig ud, gav han sig ordenlig til at skiænde paa ham, og sagde, det lod meget kiønnere om han satte sig hen at græde, aldenstund han saaledes havde mistet alt det gode Guld og Sølv, hans Fader og Forfædre havde sanket sammen; men dertil svarede *Knud*, at det var hans mindste Sorg; men det skal rigtig nok lære mig, sagde han, at være rundere herefter; og har jeg ikke nænt at give en Skilling ud af det Læs Penge jeg arvede, saa skal nu vist hvad jeg herefter tager ind, faae Lov til at stryge, thi Grunker føder kun Gierrighed, og hvem der for deres Skyld giør sig til Drage, faaer aldrig mere Stunder til at være Menneske. Hvad *Knud* her sagde, skulde betyde saa meget, som at han var Herre over sine Penge, men at Kongen var en Mammons Træl, hvorpaa man da heller ikke kan forlange noget klarere Beviis, end hvad jeg nu vil fortælle.

Stholderskabet i Slesvig var blevet Adskillige tilbuddt, uden at Nogen af dem turde modtage det, for de jævnlige og haarde Indbruds Skyld, man maatte vente af Naboerne, men da saa *Knud*, ikke for at spinde Silke, men for at høste Priis, selv kom og forlangde den farlige Æres-Post af sin Farbroder, maatte Helten, for at faae den, sælge en Deel af sit Fædrene-Gods, og i dyre Domme

tilkiøbe sig en Værdighed, som Stymperne rystede for, da den tilbødes dem omsonst. See, det var en Handel, hvorved Sælgeren viiste, at han tog helst Penge for sin Part, hvorimod Kiøberen gjorde vitterligt, at i hans Øine var den Herre-Tje|A:76neste, hvor der vankede Ære til Sold, langt mere værd, end Guld og grønne Skove!

Det første *Knud* nu gjorde, som Statholder, var at tilbyde Hendrik Fred, paa de Vilkaar, at han gav igien hvad Bytte han havde gjort, og erstattede hvad Skade *Jylland* havde lidt; men da han nok kunde tænke, hvad Hendrik vilde svare, rustede han sig imidlertid af alle Kræfter, ogsaa tildeels ved gode Naboers Hjelp, for, hvis saa skulde være, strax at kunne rykke i Marken. Saasnart derfor Gesandterne kom tilbage fra *Hendrik* med den Beskeed, at hverken skiøttede han om Dannemarks Venskab, ikke heller vilde han opgive sin Mødrene-Arv; lod *Knud* paa Timen gaae Bud igien, og forkynde ham aaben Feide. Det loe nu vel *Hendrik* kun ad og lignede *Knud* ved en balstyrig Hest, som han dog nok skulde faae lagt Tømme og Bidsel paa; men da saa *Knud* hørde det, gav han sig i største Hast, men dog tillige i al muelig Stilhed, paa Vei om Natte-Tide, gjorde hverken Bytte eller Skade nogensteds, for at der ikke skulde gaae Ord af hans Komme, og stod saa pludselig i Dagningen for *Hendriks* Borg. *Hendrik*, som var slet ikke belavet paa saadant et Morgen-Besøg, fandt ikke for godt at tænke paa Modstand og gribe til Vaaben; men styrtede sig til Hest i Floden, som løb der tæt under Muren, og glad maatte han være, at Graven skiærmede ham bedre end Volden, thi det var Vandet, han kunde takke for, han slap. Da *Knud* nu saae, han var kommet i Land paa hiin Side, raabde han over til ham, for Løiers Skyld, og sagde: blev du vaad, Fætter! Aah, svarede *Hendrik*, hvad havde du ogsaa her at gjøre? Jo, sagde *Knud*, jeg vilde hen og hente det Bidsel, du har lovet mig. Ja, paa det Lav, sagde *Hendrik*, som strax mærkede, det var hans Eget han skulde drikke i sig igien, du slaar jo bag op, saa Ingen kan komme dig nær.

|A:77Efter nu at have ødelagt baade Borgen, og Egnen deromkring, drog *Knud* hjem; men kom saa anden Gang igien med friske Folk, og foer saaledes frem i hele Slaven-Land med Ild og Sværd, at han ikke alene satte Dannemark i Sikkerhed, men tog saa ganske Braadden fra Fienderne, at havde de immer før sat Andre Stolen for Dørren, maatte de nu selv krybe i et Muse-Hul.

Omsider, da *Knud* ved sin Klogskab og Kiækhed aldeles havde knækket *Hendriks* Magt, laande han villig Øre til Blodets Røst, og viiste sin Frænde, at hvor fiendtlig han end havde mødt ham i Marken, var han dog i Hjertet hans Ven. Han lod nemlig engang sine Tropper gaae hjem, og begav sig, blot med et Følge af tyve Ryttere, til det Sted hvor han vidste, *Hendrik* opholdt sig, skikkende sine visse Bud foran med venlig Hilsen. Den tog imidlertid *Hendrik* kun daarlig imod, sagde, at Fiende-Sødhed kaldte man Falskhed, og spurgde strax: hvor da *Knud* nu var? ja, da Svaret blev: han holder

her uden for Porten, sprang *Hendrik* op i Forskrækkelse, og havde nær smidt Bordet omkuld, hvor han sad, og spiste til Middag. Det var da kun med Nød og Neppe, han vilde fæste Lid til Budenes Forsikkring, at Hertugen kom i al Fredelighed; men da de svor baade høit og dyrt derpaa, saa troede han dem endelig, og forjog med kiærlig Skamfuldhed al Tanke om Flugt, i det han satte sig ned ved Bordet igien, med Haand under Kind, brast i Graad og sagde: naar den Mand dør, er Dannemark ulykkelig, men i mig skal han, fra denne Dag af, vist altid finde en trofast Ven! See, det var ogsaa Blodets Røst, der talde saa stærkt til *Hendriks* Hjerter, at han glemde sig selv, ophøiede sin Fiendes Dyder, og tænkte ikke mere paa, at hvad han priste Dannemark lykkelig for, var netop hans egen Ulykke. Aldrig saasart saae derfor *Hendrik Knud* træde ind med sit milde Aasyn, |A:78| før han faldt ham om Halsen, og rakde ham, saa at sige, et Velkomst-Bæger af Venskabs Taarer; saa ganske forsvundet var nu for hans Øine det fiendtlige Billede, saa aldeles havde en eneste Kiærligheds-Yttring udslettet Mindet om Snese Fornærmelser!

Dog, *Knud* var ei heller ufølsom mod Venskabs Taarer, og det var paa Venne-Forlig, ei paa Giæstebuds-Gammen, han tænkte, der han nu satte sig ned, og tømde et Bæger med Frænden. Han mæglede Fred, raadte *Hendrik* til at gaae paa Forlig med sin Morbroder, Kongen i Dannemark, og bragde det, ved mange Overtalelser, endelig dertil, at *Hendrik* samtykte, og afstod *Knud*, mod en vis Godtgjørelse, Mødrene-Arven, som saa længe havde været Tvistens Æble mellem ham og Dannemark. Derpaa overdrog *Knud* sin Ret til Kong *Niels*, imod at han betalde hvad *Knud* havde udlovet, hvorpaa *Hendrik* fik sine Penge, og gjorde nu et ordenligt Gilde for *Knud*, som han kaldte en Godtgjørelse, fordi han ved det første Besøg var kun blevet daarlig beværtet. Dog, det var det Mindste, thi nu udnævnedes *Hendrik*, med eedelig Stadfæstelse, *Knud* til Slave-Høvding efter sig, deels, som det lød, fordi han havde ham sit Liv og Land at takke, og deels fordi han ikke turde stole paa sine Sønners Dygtighed til at bestride *Tydskerne*, for hvis Anfægtning Slavenland især var udsat; fandt derfor, det var bedre, Riget fik, ved et Spring, en Helt til Værge, end at det, ved sædvanlig Arvegang, faldt i en Stakkels Hænder, og blev et Rov for sine Fiender. *Knud* undslog sig nu vel for at tage imod Tilbudet, da han ikke vilde have den Skam, at de uskyldige Børn skulde sige, han havde taget Brødet af Munden paa dem; men det vilde *Hendrik* ikke lade giælde, fordi, som han sagde, det var Kiød-Hoveder han havde til Sønner, og blev da saa længe ved at gaae om Borde med ham, til han endelig maatte sige Ja. Da nu imid|A:79| lertid Slavenland betragtedes som et Lehn af den Romerske Keiser, og *Hendrik* desaarsag ansaae det for nødvendigt at have hans Samtykke, sendte *Knud* ham en Hest til Foræring, som under Hoven medbragde et

gyldigt Anbefalings-Brev, der sagtens maatte giøre den dobbelt kiærkommen, thi den var skoet med Guld. Følgen blev ogsaa, at da *Hendrik* døde, tog *Knud* det ham tilskiødede Landskab i Besiddelse, uden at en Hund giøede ad ham; og herved er kun endnu at anmærke, at hvad Keiseren, ved hiin Foræring, satte meest Priis paa, var ventelig det gode Indfald; thi er Guldet den ædleste Malm, da var det jo ogsaa den fineste Høflighed, at kaste det, som Heste-Beslag, i Skarnet til hans Ære!

Det var nu *Knud*; hans Broder *Harald* derimod, som saae, at han gik for Nummer Nul, baade ude og hjemme, fik nu det fortvivlede Indfald at skaffe sig en Slags Anseelse, ved at forgylde sin Usselhed, og da han var et topmaalt Skarn, brød han sig ikke om Skammen, naar han kun fik Skillingen. Alle hvem der tjende i hans Gaard, fra Træl til Drabant, oplærde han til Tyve, Røvere og Stimænd, saa det blev Naboerne, der maatte baade koste og klæde hans Folk. Om Sommeren drev han Sørøverie, uden at spørge, hvor Skibene hørde hjemme, og for ret at faae Haand i Hanke med *Roskilde*, bygde han en Fæstning der lige over for, som han proppede fuld af de største Gavtyve, han kunde finde; thi nu da der var gjort reent Bord i Lands-Byerne, skulde Kiøbstæden holde for og nyde samme Skiel. Ved Natte-Tide sneeg nu Galgen-Fuglene sig ind i Værts-Husene, og bemægtigede sig Alt hvad dem lystede, medens Nogle af Troppen satte Værterne bogstavelig Kniven paa Struben, og truede med at skiære Halsen af dem, dersom de vovede at knye. *Roskilde*, som før havde været en hovedrig Stad, var nær blevet reent forarmet ved slige Indbrud; men omsider blev *Sællandsfa* **A:8** *orene* arrige over den evindelige Plage, de havde af Raket, og tog sig for at giøre Giengæld paa *Haralds* Eiendomme. Det er jo dog i Grunden, sagde de, ikke hans vi tage, men kun vort Eget vi henter, og Ingen er Tyv for sit Eget. Nu kappedes man da om, hvem der bedst kunde røve og plyndre, saalænge, til *Harald* maatte give tabt, og søge Stranden, da der var saa Mange om ham, at han ikke længer kunde nære sig paa Land-Jorden. Det gik da, som *Knud* spaaede, thi da han saae, hvordan *Harald* paa en lumpen Maade skrabede til sig fra alle Kanter, lignede han ham ved en Fugl, der bygger Rede af fremmede Fjere, saalænge til der kommer en Hvirvel-Vind og river den i tusinde Stykker; thi saaledes, meende han, ranede *Harald* saa længe fra Alle og Enhver, til de kom allesammen og holdt Skifte hos ham.

Hvad nu den tredie Broder: *Erik* angaaer, da førde han sig meget skikkelig op imod Menig-Mand, men *Harald* havde han et slemt Horn i Siden paa, og det var ikke heller saa sært; thi da han forlangde sin Broder-Lodd af deres Fædrene-Gods, gav *Harald* ham ikke andet Svar, end at det gik ikke saa fedt til, der vankede Arv til Hore-Unger. See, derfor var *Erik* nu den Værste til at plukke Broderen, og satte ret en Ære i at giøre sig godt betalt; men da han

saa havde faaet en stor Hob Kostbarheder dynget op i et afsides Hunde-Hul, som hedder *Arnakke*, kom *Harald* bag paa ham en Nat, nødte ham til at tage Flugten, og stak Ild paa Rønnen, med samt alle Klenodierne; thi selv turde han ikke bie og tage dem med, og saae da heller, hans Rigdom gik op i Røg, end at Rans-Manden skulde have Godt deraf.

Der denne Broder-Kiv kom *Knud* for Øren, frygtede han for, at deres gode Fader skulde i sin Grav faae alt for megen Skam af sine Børn, og stævnedes derfor begge Parter, til, under Faldsmaals Straf, at møde **|A:81|**ham i Slesvig; hvor han da satte dem kiærlig i Rette, og fældte, efter at have taget Alting i Betragtning, den Dom, at Erik og Harald skulde lige gode Brødre være, og lige god Ret nyde, altsaa ogsaa gaae i lige Arv.

Paa samme Tid var det, at hun der var gift med Prinds *Hendrik Svensen*, blev saa kied ad sin Mand, som Kat ad Senep, forklædte sig og løb bort en Nat, hvormed det, efter Sigende, skal have hængt saaledes sammen, at der var en vis ung Knøs, som havde vidst at gjøre sine Hoser grønne, saa hun var blevet reent forgabet i ham, og da han nu var bange for, det skulde komme op, og svie til dem Begge, fik han hende lokket til at tage Mands-Klæder paa, og løbe bort med sig. Manden kom imidlertid dog af en Hændelse paa Spor efter dem, traf hende i *Aalborg*, i hendes gamle Klæder, lod Elskeren løbe, og nødte hende til at vende Næsen hjem igien; men fattede ved denne Leilighed et hemmeligt Nag til den uskyldige *Knud*, som den, der, efter hans urimelige Indfald, skulde staaet bag Dørren og drevet Spillet.

Paa samme Tid blev den Svenske Throne ledig, og uagtet de egenlige Svenskere havde gammel Hævd paa at besætte den efter eget Tykke, brød *Gotherne*, som ogsaa engang vilde være ovenpaa, sig dog nu kun lidt om de gamle Forordninger, og vovede paa deres egen Haand at vælge den Danske Prinds *Maagens* til Konge. Det var nu vel en Brand i Næsen paa de Svenske Herrer, som ingenlunde vilde lide, at en Folke-Stamme, der dog aldrig ganske havde kunnet maale sig med dem, nu vilde see dem over Hovedet; men skøndt de, for ikke at lade Retten gaae fra sig, erklærede det skedte Konge-Valg for ugyldigt, og skreed til et nyt, saa maatte de dog, da *Gotherne* slog deres nygjorte Konge ihjel, stikke Piben ind, og lystre *Maagens*.

|A:82|*Maagens* fik nu Lyst til at gifte sig, beilede til en Daatter af Hertug *Bogislav* i *Polen*, fik, da han var blevet hende vis, sin Fader til at byde Leding ud, og satte, med den Danske Flaade, Kaasen lige til den Deel af Slavenland, Kong *Vartislav* regierede over, som skulde nu undgiælde, at han en Tidlang havde ligget i Strid baade med de Danske og med Polakkerne. Paa dette Tog, hvor Kong Niels selv var med, angreb man først Byen *Osna*, som kun undgik Beleiring, ved at betale en Slump Penge; og derfra gik Flaaden til *Jomsborg*, hvor *Bogislav* mødte med saa mange Hjælpe-Tropper, at

i en Haande-Vending var Byen indtaget.

Efterat nu Kong *Niels* havde modtaget sin Søns Fæste-Mø, skildtes han fra *Bogislav*, men modtog dog endnu ved *Strela* et Besøg af *Vartislav*, som saae, at hans Land stod Fare for at blive ødelagt i Bund og Grund, og havde desaarsag alt eengang forgiæves handlet med Sejr-Herrerne om Fred. Endskiøndt nu Kongen selv havde anmodet *Vartislav* om at komme ombord til sig, og givet ham sikkert Leide, lod han sig dog af nogle ondskabsfulde Drabantere forlede til at behandle ham som Fange, og vilde ikke ladet ham fare. Da reiste Knud sig i Raadet, og indskiærpede Kongen med Fynd, at han dog for Guds Skyld maatte elske Ret og Billighed høiere, end troløse Folks Indskydelser, vel betænkende, at fangede han sin Fiende, ved at bryde sit Ord, da tabde vel Fienden indtil Videre sin Frihed, men han evindelig sin Ære; ja, sagde Knud, forgriber du dig her, da vorder det en evig Skam, ei blot for dig, men ogsaa for Dannemarks Rige, hvis Konning du est. Ved en saadan eftertrykkelig Tale lykkedes det ham ogsaa virkelig at redde sin Ven fra Baand, og sin Konge fra Skændsel, thi Samvittigheden slog den hele **A:83**Forsamling, saa de eenstemmig gav hans Ord Magt; men det var naturligviis en Seier, som skar hans Avinds-Mænd i Hjertet.

Kort derpaa, da Flaaden var aftakket, gjorde Kong *Niels* sin Søns Bryllup i *Ribe*, hvor man, formedelst den stærke Seilads, kan faae for Penge hardtad Alt, hvad man vil nævne, og her kom *Knud* frem, i Tydsk Dragt, stadseligere end alle de Andre. Det kunde *Hendrik Avind*, som strax fik ondt i Øinene, naar han saae Noget der skinnede, ikke udstaae, og gav sig da i Klammerie med *Knud*, blot for at faae sagt, at det skulde være en daarlig Kniv, der ikke kunde bide paa Skarlagen. Ja, men hvad siger du da om Lamme-Skind? svarede *Knud*, saa, langt fra at gribe til Trudsler og Ukvems-Ord, lod han det blive ved i Skiemt at slaae Tølperen over Fingerne, som vilde nappe i hans fine Kjole, til Beviis paa, at Skoserne gik lige saa glat igiennem det Danske Skind som igiennem det fremmede Klæde.

Siden, da *Knud* havde gjort et Vikings-Tog i Øster-Leden, og kom hjem med et skønne Bytte, tænkte han vel, at det skulde regnes ham til en særdeles Fortjeneste, men han fik dog kun Skam til Takke, saa at Kongen endogsaa offenkjært sigtede ham, som Den der havde jaget paa Svenskens Ene-Mærker.

Ikke desmindre skinnede disse *Knuds* Helte-Bedrifter *Maagens* saa stærkt i Øinene, at han fik Lyst til at træde i hans Fodspor, og hjembragde ved denne Leilighed, blandt andre Seiers-Tegn, nogle saakaldte *Thors-Hammere* af en uhyre Størrelse, som han fandt paa en af Øerne, hvor de, efter gammel Overtro, ansaaes for en Helligdom; thi Sagen er den, at Forfædrene, som var meget for at have en Lignelse for Øie af de usynlige Ting, kunde intet klarere Begreb gjøre sig om Tordenene end som Lyden af en uhyre stor og

klinger Kaabber-Hammer, og lagde, |A:84| derfor an paa ved Konst at frembringe noget Lignende. *Maagens* derimod, som var født i Christenheden, havde naturligviis Afskye for Hedenskabet, og satte en Fortjeneste i at gjøre Afguds-Huset ryddeligt, og vriste Hammeren fra *Thor*, hvorfor han da ogsaa endnu den Dag i Dag maa høre ilde af Svenskerne, som en formastelig Kirke-Røver, der forgreb sig paa Helligdommen; men jeg siger: Gud give, han kun aldrig siden havde forgrebet sig værre, men ladet Enden være Begyndelsen liig!

Dog, det kunde nu ei andet være, end at hardtad alle *Maagenses* Venner og Frænder saa skiævt til *Knuds* gode Lykke; thi ingen Misundelse er i Hadskhed at ligne ved den, der opstaaer hos onde Mennesker, naar de seer sig overgaaede i Daad og derved fordunklede af dem, de kalder deres Ligemænd. Saalænge imidlertid Dronning *Margrete* levede, arbeidede hun uafsladelig paa at vedligeholde god Forstaaelse imellem Prindserne, kulkastede ogsaa virkelig, ved sin Forstand og Sagtmodighed, mangt et forrædersk og rasende Anslag, og vidste i det Hele med Klogskab og Sindighed at holde den opfarende Ungdom i Tømme. Endnu i sin sidste Sygdom, som var en ulægelig Vattersot, der satte sig i Benene, lod hun, da hun mærkede, Opløsningen nærmede sig med stærke Skridt, *Knud*, paa hvis ædle Tænke-Maade hun nu ene regnede, kalde til sig, og bad ham saa mindelig: af alle Kræfter og med al Oprigtighed at arbeide paa stadig Fred og Enighed i Konge-Huset, og derved sætte Borger-Kronen paa sin Helte-Krands. Der er desværre, blev hun ved, et Selskab, der sparer ingen Møie for at slukke Kiærlighed og puste Tvedragt op i Kongens Gaard, og det er ikkun mig, som, ved Formaninger til Eftertanke, hidindtil har i Fødselen kvalt deres ulyksalige Idræt.

|A:85| Ja, svarede *Knud*, den Gud som kiender Hjerterne, han veed, det er mit oprigtige Forsæt, hvad jeg lover: alle mine Livs Dage at beflitte mig paa en ærlig, ustraffelig Vandel, aldrig at fremkalde, men rolig at vente Uveiret, og gierne betale Ondt med Godt!

Over dette hans Løfte blev Dronningen glad, og sagde: nu dør jeg rolig, vis paa din sjeldne Trofasthed.

Saa døde da nu hun, der havde styret Ungdommens Hidsighed, men derfor ingenlunde udslukt den Skade-Ild, der immer havde ulmet under Asken, og blussede, da hun var borte, op uden Hinder. Den der fik travlest, var imidlertid *Hendrik*, der, som sagt, foruden Misundelsen paa *Knud*, den de var Mange om, bar et besynderligt Nag til ham, paa Hanreiskabets Vegne. For da nu at kunne give sin Ondskab mere frit Løb, saavel som for at være des sikkrere paa at ramme vist, tog han Stadtholder *Ubbe* og hans Søn *Haagen*, i Ledtog med sig, og disse tre Svende, der ikke for deres Død kunde taale at see længer paa *Knuds* Glands, stak nu Hovederne sammen,

for at hitte paa en sort Løgn, de ret kunde sværte ham med. Saalunde udklækkede de en Beskyldning, der, efter deres Tanker, skulde sætte ham, vort Fædrenelands skinnende Lys, i den fæleste Skygge, i det de sigtede ham som Den, der, uden at bryde sig om, enten Kong *Niels* var levende eller død, anmassede sig, til hans Beskiæmmelse, Kongelig Navn og Værdighed. Kong *Niels*, som strax fæstede Troe til Bagtalelsen, fandt, at det var en Forhaanelse, han ikke kunde døie, og stævnedes *Knud* ind for Herre-Dagen, men kom der aldrig saa tidlig, at jo *Knud* var paa Pletten, ja drev paa Tydsk Maneer sin Høflighed saa vidt, at da han saae sin Farbroder komme ridende, kastede han sin Kappe, løb til, og holdt Stig-Bøilen, mens Kongen stod af Hesten.

A:86 Derpaa traadte Kong *Niels* frem i Forsamlingen, tog Ordet, og sagde: hvad vi Sønner af Svønn Æstridsøn, Konge-Værdighed angaaende, fornemmelig har seet paa, er Alderen, saa vi har ladet det Hele gaae efter den, og altid overladt den Broder Riget, som havde flest Aar paa Bagen, og aldrig tilladt, at den Yngre gik den Ældre i Forkjøbet. Eftersom nu jeg var den Yngste, var jeg ogsaa længst fra Thronen, men jeg traadte alligevel med Beskedenhed i mine gode Brødres Fodspor, og prøvede aldrig paa med Trods at tvinge Lykken, thi jeg vilde ikke rane Kronen, eller forhaste og forgribe mig paa en Ære, jeg efter min Alder endnu ingen Ret havde til, men heller bie, til Turen kom til mig. *Knud* derimod, kan jeg see, bryder sig kun lidt om de Ældres Exempel, siden han, til Trods for den gode, gamle Skik, anmasser sig Navnet, hvad han fattes i Gavnet, og har saadant et Hastværk med at tiltage sig en Ære, han endnu ingen Ret har til, at han ikke skammer sig ved at lade sine Folk kalde sig *Konge*, som han dog ikke er. Jeg synes imidlertid, han gjorde klogere i, at lade den nærværende Konges Død, end sine Hyklers Mundsveir, sætte ham paa Thronen; thi det klæder dog meget kiønnere at bie, og tage imod Æren, naar Tiden kommer, end at tilegne sig den selv for tidlig.

Efterat han nu omtrent saaledes havde fremsat sit Klage-Maal over Indgreb i hans Kongelige Navn og Rettighed, reiste *Knud* sig strax, men stod taus en stund, med nedslagne Øine, og drog et Suk saa dybt, at Sveden sprak ham af Panden. Endelig tog han dog Mod til sig, slog Øinene op, lænede sig, som Skik er, paa sit Sværd, og begyndte sin Tale. Fader! sagde han, her hviler Brøden imod dig ene paa dem, som forstyrre din Ro, og indskyde dig en Bitterhed, der passer ilde kun til Konge-Smykket og de hvide Haar; thi af Løgn er de Skyer sammen**A:87**blæste, som mørkne dit soelblide Aasyn, og Bagtalelse er Navnet paa Slangen, der har med sin Hvislen oprørt dit stille Sind. Mig derimod gjør det inderlig ondt, at see Dig, som er i Grunden Sagtmodigheden selv, blusse i Dag af en Harmes, der aldrig oprandt i dit Hjerte, saa man med Sandhed maa sige: du er som ude af *dig selv*. Men kiære! hvi sparker du dog ei til Øre-

Tuderne, og lader Skvalder drukne for din Dør? Hvor kan du dog slaae Liid til det usle Opspind, at jeg paa Trods tilegner mig din Titel! I høre det jo selv: mine Tjenere kalder mig *Hosbond*, ei Konge, og er det da end Skik blandt Slaverne, at hilse mig med Herre-Navn, er det dog visselig kun nidske Fortolkere, som af den uskyldigste Høflighed gribe Skin til at anklage mig, som om Ærbødighed var Synd hos Andre, fordi den savnes hos dem selv! Altsaa, jeg *fører ikke*, som man siger, *Konge-Navn*, men netop en beskeden Titel, fordi al Navne-Brask er mig modbydelig, og jeg holder det min Ære for nær at føde Misundelsen; men hvad Barbarers Hylding angaaer, da gjør dog vel den intet Skaar i din Høihed! Nei, visselig, og troe du mig! de der fnyser ved Æren, mig ydes i fremmede Lande, de er dine Fiender, saavelsom mine; thi skildte de mig ved Livet, som er deres Lyst, da skildte de dig ved en trofast Tjener, som stander i mig ved din Side. Ja, sæt nu, man kaldte mig Konge! hvad da? *Maagens*, din Søn, er, som vi høre, jo nylig af *Gotherne* kaaret og keiset til *Konge*, og timedes nu mig blandt Slaverne den samme Lykke, da maatte det jo være dig en stor Fornøielse, at der sad tvende Konger under dine Vinger! Misunde mig kunde du aldrig min Lykke, men maatte tvertimod unde mig den af dit ganske Hjerte, da det var Lykke for dig, saavelsom for mig; thi havde jeg end selv erhvervet mig Spiret, jeg vilde dog med Glæden sænke det **A:88**for dit, og lade dig høste gylden Frugt paa de Marker, som før kun har baaret dig Tidsler og Torne.

Kom nu hertil ihu, at hvad jeg agtede for min høieste Glæde, og for den skønneste Daad, det var at vaage for dit og for Dannemarks Vel! Selv maa du vide, om det har havt noget Klem med min Kamp; men det tør jeg sige: pløier kun, Dannemænd! Strandbredd og Kyst, bygger paa Klinterne, om I har Lyst, og glad skal Sømanden være, om I holder ham saa fri for Strandsidder-Svig, som Jeg holder eder for Viking-Ran! Ja, min Konge! gaaer Sandhed dig over Æren, da maa du selv bekiende, hvilken Fare du svævede i for Saxernes Indbrud, naar du for dum opholdt dig i *Slesvig*, saa du kunde hverken Nat eller Dag undvære din Liv-Vagt; kom derimod nu, hvad Time dig lyster! der skal vist Ingen forstyrre din Søvn.

Endelig endnu Dette: inden snævre Grændser, til Dannemark ene var din Magt indskrænket, jeg har udvidet den, og det saa kiendelig, at de som før hjemsøgte dig med Sværd, nu giæste dig i Underdanighed med røden Guld. Saa har jeg svunget mit Glavind for dig, saaledes høster du i Mag, hvad jeg har saaet, og det er i sin Orden; thi Kæmpen skal vove, og Kongen skal vinde; men hvad jeg beklager mig over, det er, at skjøndt jeg har saaledes tjent dig, skjøndt jeg, om du ei vilde regne min Høvdings-Daad, ogsaa bærer et Saar, og det ei paa min Bag, som jeg modtog, stridende for dig i aaben Mark, at du alligevel, siger jeg, giver Mistanke Rum, ja stævner og sigter, og blues ei ved at fortale en Strids-Mand, hvis

Trofasthed alt i en Række af Aar har staaet sin Prøve, hvis Uskyld er klar! Er det da ved Fortjenester, Konge, man faaer dig til Avinds-Mand paa Herre-Dagen? Istedendfor Gunsten og Naaden jeg havde i Vente, blev Vreden min Deel; skal det være Løn for |A:89min Idræt, og Sold for min Kamp? Nei dog, den være langt fra dig, hin sorte Utaknemmelighed, som med Misundelse og med Bagvaskelse giengjælder Godhed og Velgierning; Beskyldningen, det kan ei nægtes, er ene og alene et Foster af Misundelse, men ikke din, nei Skielmernes, som du beleires af! Dog, kom ihu! den Konge vorder lav i Sædet, som bøier Øret til Anklagerne.

Og nu da: længe leve du som Landets Fader! til Lykke og Held med Navn og med Spir! Han vorde din Arving som fødtes dertil! og i Henseende til mig, lad Lykken stige, Lykken dale, som den vil! min Troskab imod Kongen, min Ærbødighed for Majestæten, de skal aldrig vakle!!

Denne Tale formildede Kongen, saa nu forsvandt de sure Miner, saavel som Vreden, der kun var en Følge af de onde Indskydelser, hvis Grundløshed nu var blevet ham klar. Dette erklærede han ogsaa strax for Alles Øren, ønskede de Skvalder-Poser Last og Skam, der havde sat ham Blaar i Øinene, og lovede, at herefter vilde han vide at tage sig bedre i Agt, og aldrig høre efter saadan Sladder og Bagtalelse.

Der *Hendrik* nu saae, at al den Løgn, han havde sammendynget, henveirede Knud som ingen Ting, med sine sunde, betænksomme Ord, lod han vel derfor ikke af, at slaae paa samme Stræng, og ængste Kongen med Fortællinger om Knuds Ærgierrighed og Herske-Syge; men nu gav han Sagen en anden Vending, og sagde, at det var meget uvist, om *Maagens* fik Kronen, dersom han skulde have saadan en Medbeiler at drages med om den. I det mindste, lagde han til, er jeg ganske overbeviist om, at, kommer Folket til at vælge, vil de foretrække *Knud* for os alle sammen, saamange som vi er, saa at dersom Kongen ellers vil sin Søn vel, er det nok ikke raadeligt at han lader Andre komme til at af|A:90giøre Spørgsmaalet om Thron-Følgen, og det blev allernemmost afgang, naar man skildte sig af med ham, der staaer *Maagens* i Veien; saa, naar man saae sit Snit, kunde en skarp Kniv her snart giøre en god Gierning.

Ved saaledes at hviske Kong *Niels* en Djævel i Øret, fik *Hendrik* omsider sin Villie frem, saa Faderen, piint af Bekymring og ond Mistanke, gav Sønnen Lov til at sørge for sig selv, og rydde af Veien hvad der var en Anstøds-Steen for hans Lykke. Strax lod nu *Maagens* dem kalde, der, som sagt, havde sammenrottet sig med *Hendrik*, til al Udaad, og saavel de, som en ny Medvider de optog, nemlig *Haagen Jyde*, maatte da sværge, at holde reen Mund med hvad der blev dem betroet; men sært nok var det, at man turde stole paa *Haagen Jydes* Troskab, da man dog vidste, han var gift med en

Syster ad *Knud*. Paa denne Indledning fulgde et langvarigt Løn-Stævne, for at overlægge, hvordan man bedst kunde faae Ram til *Knud*, saa eet Slag var Nok, og medens de havde det Arbeide for, laae alle Rænke-Smedene langs hen ad Jorden, for at, hvis der skulde komme Noget op om den Sag, de da kunde have deres Eed fri, at de *hverken stod eller sad* den Sted, hvor der blev Raad lagt op mod *Knud* Hertugs Liv. Saaledes tænkte da de, at kunne lægge sig Brøden fra, men de betænkde ikke, at hvem der vil frie sig med sin Eed fra gjort Gierning, kan aldrig sætte sine Ord saadan paa Skruer, at Meen-Eden stikker jo i dem, ligesom det da ogsaa er et eget Miskmask af Svine-Lumskhed og Torske-Forstand, at gjøre sig Samvittighed over Ordet, men ingen over Gierningen, og bilde sig ind, man bliver reen for Gud og al Verden, naar man kun visker Munden med en skiden Haand. Saasnart imidlertid *Haagen* Jyde, under Talens Løb, som i Førstningen klang ganske antagelig, mærkede, hvad Meningen var, at det nemlig slap ud paa en Stempling imod *Knuds* Liv, traadte han |A:91|paa Timen ud af det ugudelige Selskab, sprang op og søgte Døren, for, jo før jo heller, at komme bort fra hvad han fandt var intet Frænde-Stævne, men en Røver-Kule. Uraadets Opmand bad ham da huske hvad han havde svoret paa, hvortil han svarede, at hvor forhadet deres Anslag end var ham, vilde han dog ingen Forræder være; skiondt jeg vilde rigtig nok raadt ham, trods Løftet, at bryde en Taushed, som maatte koste et uskyldigt Menneskes Liv.

Maagens, som nu kun tænkte paa, hvorledes han bedst kunde skjule Ræven, og ret paa en listig Maade forebygge al muelig Mistanke, besluttede for det Første, paa Skrømt, at sværge sig i Stalbroderskab med Manden, efter hvis Blod han saa hæftig tørstede, som om det var hans Agt, ved en saa hellig Knude at gjøre Slægtskabs-Baandet endnu mere uopløseligt. Dernæst, for endnu bedre at skjule sin Ondskab under Helligheds Maske, saa Ingen skulde drømme om, at han gik med Skielmen bag Øret, kundgjorde han, i en Forsamling af den Sællandske Adel, at han med det Første vilde foretage en Pillegrims-Reise, og *Knud* bad han til Jule-Bud hos sig i *Roskilde*, udnævrende ham, med det Samme, til lovlig Værge for sin Hustrue, sine Børn og sit Boe, mens han selv var borte.

Imidlertid havde En af Medviderne i Sammen-Sværgelsen aabenbaret den for *Knuds* Hustrue, *Ingeborg*, hvorpaa hun ufortøvet skrev til sin Mand, og bad ham dog endelig vare sig vel, da han havde Forrædere om sig, som stod ham efter Livet; men han, som troede, hendes Brev var blot en Virkning af Kvinde-Frygt, uden at hun derfor vidste Rede til nogen virkelig Fare, ændsede slet ikke den Advarsel, og sagde, at han troede *Maagens* lige saa godt som sin Kone. Det var da hans ulykkelige Stjerne, som hindrede ham fra at lyde sin Hustrues gode |A:92|Raad, saa han ved sin Godtroenhed blev Ondskabs Rov, og løb i Snaren, som troløs Haand havde opstillet for

ham!

Efterat nu *Maagens*, i fire samfulde Dage, havde beværtet Knud og den Sællandske Adel, lod han dem fare, men blev selv i Roskilde; saa han og *Knud* opholdt sig, den øvrige Deel af Julen, hver paa sit Sted; og da skedte det, at en af Knuds nærmeste Paarørende kom op at skiændes med en af Hofmændene, og slog ham med en Pog for Panden, saa han reiste sig aldrig meer, hvorover Giernings-Manden blev jaget paa Porten, og tyede til *Maagens*. Ham turde imidlertid *Maagens* ikke tage med sig paa det afskyelige Bøddel-Tog han havde for, paa det Knud ikke derved maaske skulde faae Nys om Forræderiet, og han maatte derfor, som en mistænkelig Person, blive ene tilbage, da *Maagens* nu en Nat tog paa Vei med alle sine øvrige Tjenere.

De Sammensvorne maatte nu paa Ny love ubrødelig Taushed, Krigs-Folket blev lagt paa Luur i en Tykning, hvor Ingen kunde see dem, og en af Medviderne: en Tydsk Sanger, sendt over Marken optil *Erik Falstrings i Harrestæd*, hvor *Knud* var til Herberge, med det Bud, at *Maagens* holdt nede ved Skoven, og vilde gierne tale med ham under fire Øine. *Knud*, som aldrig drømde om, at der var Forræderie i Giære, tog ikke meer end to af sine Hofmænd og to Stald-Drenge med sig; ja saa stor var hans Tryghed, at han ikke engang tog sit Sværd paa, men vilde sat sig aldeles vaabenløs til Hest. Det var ogsaa kun med Nød og Neppe, at En af hans Tjenere endelig formaaede ham til at spænde Sværdet paa; thi da bemeldte Tjener bad ham: dog for Guds Skyld ikke at glemme Sværdet hjemme, svarede han: jeg gaaer jo ikke med mit Liv i min Haand, hvortil da Sværd? *Da* troer man [A:93](#) Freden vel, naar man takker Sværdet af, og det var Tilfældet her, saa *Knud* troede at i Selskab med *Maagens* var han vel forvaret.

Sangeren, som vidste, hvilken særdeles Kiærlighed *Knud* havde til Alt hvad der var Tydsk, vilde imidlertid gierne frelse hans Liv, men turde for sin Eeds Skyld ikke gaae aabenbart til Værks, og søgte derfor, uden at man kunde beskylde ham for at have sagt Noget, paa en forblommet Maade at vare *Knud* om hans Skade. Han gav sig altsaa til, med Eftertryk, at synge en deilig Kæmpe-Vise om Fru Grimhilds noksom bekiendte Troløshed mod sine Brødre, og tænkte, at dette mærkværdige Exempel, paa Frænde-Svig, skulde slaaet ham med Frygt for noget Lignende; men *Knud* var alt for sikker i sin Sag, til at blive tvivlraadig ved mørke Taler, eller havde dog i al Fald saa megen Agtelse for *Maagens*, at han vilde heller vove sit Liv, end vise Mistanke til hans Ærlighed mod Slægt og Venner. Da Sangeren nu saae, at *Knud* vilde ikke forstaae en halvkvæden Vise, gik han et Skridt nærmere til Mening, og lod ham skimte Harnisket, han bar under Kappen, men, skiøndt det vel maatte falde *Knud* mistænkeligt for, var han dog alt for kiæk, til at lade sig skræmme, og det var da kun spildt Umage Hinkeren gjorde

sig, for hverken at bryde med Gud eller Fanden.

Knud var nu kommet til en Udkant af Skoven, hvor *Maagens* sad paa Stubben af en Vind-Fælde, tog flux imod ham med den sødeste Falskhed og havde nær kvalt ham med Kys og Kiærtegn; men under Omfavnelsen blev *Knud* dog opmærksom paa, at han var jernklædt, og spurgde med Eftertryk: hvad skulde det sige? *Maagens*, som endnu vilde skjule Skalken, hittede strax paa en Grund, og sagde: der var en Graalaar der i Nærheden, som han havde en Høne at plukke med, og hos hvem han derfor vilde gjøre ryddeligt. Aah nei! sagde *Knud*, (den Guds |A:94Mand, som baade afskyede Tingen i sig selv, og dobbelt i Betragtning af Tiden, da det var just om hellig Trekonger-Dag); lad dog ikke din Vrede forføre dig til at vanhellige den gode Høitid! Jo, bandte *Maagens*, Hevn vil jeg have, det faaer Ingen mig fra, og Tiden er lige lang, men ikke lige nyttig. Velan, sagde *Knud*, saa vil jeg da sige god for Manden, at han skal bøde, som ved bør.

I det Samme hørde *Knud* Vaaben-Gny af Krigs-Folket, som brød nu frem af Bagholdet, saae sig om, og spurgde *Maagens*, hvad han vilde med de Tropper? Jeg vil, sagde *Maagens*, dog nu engang have det afgjort, hvem der skal være Konge, naar min Fader dør. Ih, svarede *Knud*, er det nu Tid at tale om Sligt? gid din Fader maa leve fuldmangen god Dag, lyksalig og glad i sin Høihed!

Ved disse Ord sprang *Maagens* op, og røg, som en Slags-Broder, lige i Haaret paa *Knud*, der nu endelig mærkede Uraad, og foer med Haanden til sit Sværd, men fik det knap halvt af Skeden, før Issen var flakt og han segnede død til Jorden. Enhver af de sammensvorne stak nu sit Spyd igiennem hans Liig; men af Blodet oprandt en Lægedoms-Kilde, til Folkets Gavn i de følgende Tider!

Saasart *Skialm Hvides* Sønner, der vare opdragne Børn med *Knud*, og elskede ham derfor som deres egen Broder, hørde, han var myrdet, søgde de strax Kongen, og bad om et Gravsted til ham i *Roskilde*-Domkirke; men det blev dem aldeles afslaaet, da han gav for, at Synet af den Ulykke der var skeet vilde forbittre Borgerne, og Galden vilde løbe over paa Liig-Følget, naar *Maagens* var i Nærværelsen, saa hvad der skulde være en stille Liig-Begiængelse, blev snarere et støierende Oprør. Saaledes skulde det nu hedde sig; men i Grunden var Angesten for Oprør vist kun et Skalke-Skjul for Kongens Had til *Knud*; thi |A:95med jo mere Ære han laae i sin Grav, desmere Skiændsel hvilede der naturligviis paa hans Morder.

Ubønhørte maatte altsaa *Skialms* Sønner vende tilbage, og nøies med at give Vennens mishandlede Liig en fattig Jorde-Færd i *Ringstæd*; men, gik de mødige Fjed, da glemde Gud dem ei heller med Veder-Kvægelse fra det Høie, thi der man satte Baaren ned og hvilede med Kisten, opsprang der paa Stedet en rislende Kilde. Ja, dette var langt fra at være det sidste straalende Vidnesbyrd om den Hensovnes soleklare Uskyldighed; ei heller vilde Gud tillade, at den

Ædles Æt, der havde arbeidet saa værdig for Tid og Evighed, skulde uddøe med ham; thi det skal mindes, at Ottende-Dagen efter hans Fald opreiste Gud ham en Arving: *Ingeborg*, hans Hustrue, fødte ham en Søn, som fik sin Olde-Faders Navn paa Mødrene Side, og blev kaldt *Valdemar!*

Dengang det nu rygtedes i Fædrene-Landet, hvilken Udaad der var bedrevet, da fik man Ynk at høre, thi hele Landet sørgede, og allevegne saasart den Tidende kom, holdt Gilderne op, med hvilke man pleiede at gjøre sig lystig i Julen. Ja, borte var Glæden, Mænd græd som Kvinder og Kvinder som Børn; saa det kom til at staae skrevet med Taarer i Menig-Mands Ansigt, hvor inderlig elsket af Alle han var, hvorfor der da og, fra de Hulkendes Læber, nedregnede de stærkeste Forbandelser paa Mordernes Hoved, som ved at fælde saa livsalig en Herre, stak Kniven i Dannemarks Hjerte!!

Anderledes var *Maagens* tilsinds, thi efterat have bedrevet det ugudelige Mord, vendte han fornøiet hjem til Roskilde, og udbrød i den mest overgivne Lystighed, som Den der nu var sin Medbeiler kvit og Kronen vis; ja, han var uforskammet nok til at bryste sig af det Held i sin Ondskab, han dog maatte bluedes ved, og skoggerloe ad det Blod paa **A:96**sine Hænder, han i det Mindste dog skulde søgt med Fortrydelsens Graad at aftvætte.

Hvem der imidlertid ikke hvilede, var ovenmeldte *Haagen Sunnivesøn*, *Peder Bodelsøn*, og *Skialm Hvides* Sønner, som overalt i Menig-Mands Samkvem bejamrede *Knuds* Endeligt, og søgte at bringe Almuen i Harnisk mod hans Morder, ved at skildre Misgierningen med de allersorteste Farver. Hvad der meget forstærkede Indtrykket af deres Klagemaal, var den Dræbtes Kjortel, som de paa Thinge viiste frem for Alles Øine; thi der var Mange, hvis Blod kom først ret i Kaag, der de fik Syn paa det sønderrevne, fra Øverst til Nederst giennemborede, Klædebon; men hvad der gjorde Sagen klar, var dog de jævnlige Jærtegn, hvormed Himlen bevidnede sin Helgens Uskyldighed.

Paa Lands-Thinget, som holdtes ved *Ringstæd*, indfandt blandt Andre ogsaa *Harald* sig, og opløftede et ynkeligt Skrig over sin Broders Mord, men det var fordi han havde Øie paa Kronen, saa han snakkede i Grunden for sin Æske, og det var egenlig kun den anden Broder: *Erik*, *Knuds* Lehnsmand paa Øerne, som fnøs efter Hevn. Kong *Niels*, som fandt, det var en farlig Sag at mødes med en forbittret Almue, turde i Grunden hverken selv komme til Lands-Thinget, eller skikke sin Søn, og tyede i denne sin Tvivlraadighed til Erkebisp *Æsger* i *Lund*, som da raadte ham at reise selv, og lade *Maagens* blive i *Roskilde*; da Almuen, naar den kun ikke fik Øine paa ham, dog maaske kunde give sig til Taals. Alligevel holdt *Niels* det dog ikke for raadeligt, at troe Freden, og vove sig ind i Folke-Stimlen paa Høiene, hvor Thing Stæden var, men blev i Byen, og

imidlertid var det, at begge *Knuds* Brødre holdt Taler og klagede deres Vaande for Folket, som derover blev saa bevæget, og saa ophidset paa den uskyldige Herres Bane-Mand, at de **A:97**strax lod gaae Dom over ham, og gjorde ham fredløs. Kongen derimod havde de, saavel i Betragtning af hans høie Stand, som af hans høie Alder, endnu saamegen Ærbødighed for, at de ikke vilde skride til nogen Haardhed imod Gamle-Fader selv, men heller lade, som de meende, han kanskee dog var uskyldig, saa det var ikke sikkert, man forgreb sig jo, ifald man rørde ved ham.

Saaledes stod Sagerne, da der begyndte at mumles om, at Kongen var jo ikke paa Thinget, og nu med Eet blev Almuen, som den var splittergal, og stod paa Springet at fare lige ind i Byen og knuse ham, saa arrige blev de over, at han, som skulde sætte Thinget, for at det kunde være gyldigt, vægrede sig ved at møde, skiøndt han var i Nærheden, og de skreeg allesammen: at siden Kongen ikke vilde søge dem, var det ikke meer end billigt, at de søgte ham.

Saasnart Kongen, som havde sine Speidere paa Thinget, fik dette at vide, maatte Erkebiskop *Æsker* ud, for, om mueligt, ved den store Ærbødighed, man havde, baade for hans høie Byrd og hans hellige Stand, at holde Styr paa den rasende Almue, der kom nu virkelig anstigende. Saasnart *Æsker* mødte dem, fløi han af Hesten, greb *Eriks* Hest i Tømmen, og formanede, paa det Eftertrykkeligste, til dog at dæmpe den rasende Vrede, imod den Forsikkring, at *Maagens* skulde vorde straffet efter Lovens Strænghed, og hans Fader med lovligt Værn fralægge sig al Deel i Brøden. Længe maatte han bede, skiøndt han endog blottede sit ærværdige Hoved, og stod med Hat i Haand for den oprørte Vrimmel; men omsider lod dog *Erik* sig bevæge, saa Kongen ei blot blev uanfægtet, men skulde frit kunne møde paa Thinget. Det var da Kongens store Lykke, at han havde denne Mand hos sig, der var som Dannemarks Orakel, thi *Det* maatte vist nok til, for at Folket, saa opsat **A:98**som de var paa at hevne *Knuds* Mord, skulde give Freds-Ord Magt, og staae af fra deres faste Forsæt.

Saa kom da nu Kongen paa Thinge, uden sin Søn, men dog ikke anderledes, end at der gik Bud med Beskeed frem og tilbage mellem ham og Folket, thi han var bange for ved sin Nærværelse igien at forbitte Almuen, og holdt sig derfor afsides med sine Raadgivere. Spørgsmaalet var nu: om Kongen vilde gjøre sin Eed paa, ei at taale *Maagens* i sin Gaard, eller see ham for sine Øine, men meget mere sørge for, at han kom ud af Landet, og satte aldrig sin Fod i Dannemark mere, med mindre Folket selv vilde tage ham til Naade. Det vilde Kongen nødig, men fandt sig dog omsider deri, da der ingen anden Redning var, og hans Raadgivere skyndte ham til det, med den Bemærkning, at *Maagens*, som var Konge et andet Steds, havde godt ved at gaae i Land-Flygtighed, mens Folke-Vreden satte

sig, og at naar han havde været borte enstund, vilde man ikke bedømme ham nær saa strængt; thi Folket vilde da ynkes over hans Vanheld, og glemme hans Brøde over hans Bod.

Hermed stillede da dette Folke-Bulder, hvorpaa Fader og Søn drog, hver sine Veie: *Niels* til Jylland, og *Maagens* i en egen Slags Landflygtighed over til Gothland; men hermed var Hof-Folket misfornøiet i høieste Grad, thi de der selv havde raadt *Maagens* til at myrde *Knud*, holdt naturligviis meer af en feed Proces end et magert Forlig, og sagde, at Kongen maatte skamme sig for en Ulykke, som han havde gaaet i Taaget, da han jo meget hellere maatte selv nedlagt Regieringen, end, af Stodder-Trudsler, som han kunde blæst ad, lade sig skræmme til at landsforvise sin eneste Søn, og ægte Arving. Omkvædet paa Visen var bestandig, at det var Noget der ikke kom Folket ved, *naar* Kongen |A:99| vilde kalde sin Søn tilbage, og, uden at give den nederdrægtige Pøbel et godt Ord, burde han, jo før jo heller, skiænke *Maagenses* trofaste Venner og alle gode Dannemænd den Glæde at see ham igien. Saaledes gik man og snakkede for *Niels*, saalænge, til han virkelig sendte Bud efter *Maagens*, og fornyede, af en urimelig Fader-Ømhed, Omgængelsen med ham, uden at bryde sig om, hvor aldeles det stred imod det Løfte han havde gjort, og beseiglet med sin Eed. Det Kiærlingerie kom ham imidlertid dyrt at staae, thi Stormen, der kun havde lagt sig, fordi *Maagens* kom af Veien, reiste sig nu paa Timen igien, og rasede ei længer blot imod Sønnen, men imod Faderen med. Hidindtil havde nemlig baade *Erik* og *Harald* kiendt *Niels* uskyldig; men nu, da han saa aabenbar havde gjort en Pung af sin Mund, og brudt sin Eed, sagde de, at kunde han sværge falsk den ene Gang, kunde han ogsaa den anden, og burde derfor anses som Medskyldig, og være i samme Fordømmelse som *Maagens*.

Desaarsag besluttede nu Almuen at gaae løs paa Kongen selv, men da de kom ihu: at ilde strider hovedløs Hær, vilde de dog først sørge for at have En i Spidsen, der kunde ordenlig reise Banner mod *Niels*, og gav derfor *Erik*, som hørde til den gamle Herre-Slægt, man vilde helst blive ved, Konge-Navn og Myndighed. *Harald* var rigtig nok ældst, men ham gik man forbi, som Den, der, ved Siden af *Erik*, paa ingen Maade kunde komme i mindste Betragtning, og det skadte ham ikke; thi deels var han om en Skilling, som Fanden om en Sjæl, og deels var han et Sviin, der laae og sølede sig i Vellyst, og havde den ene Frille over den anden, og med dem en heel Flok Unger, som Mødrene fødte aabenlyst op i hans Gaard, til ikke liden Græmmelse for hans Ægte-Hustrue, som havde det Uvæsen daglig for Øie. At man nu tillige gik hans Børn forbi, |A:100| det var, fordi man frygtede for, de skulde slægte ham paa, alt efter det gamle Ordsprog: man triller aldrig Æblet saa langt, det smager jo ad Roden, og Sønnen gaaer gierne med Faderens Skjorte, helst om den er skiden. See, derfor vendte Alles Hjerter og Øine sig fra *Harald* til

Erik; men han kiendte sig i al Beskedenhed den Gunst uværdig, og vilde, trods det smigrende Tilbud, ikke modtage Spiret, før han ved Daad havde viist sig det voxen, kort: han vilde kæmpe først, og siden krones; fare nu frem med Hevnens Sværd, og saa paa Seire, som paa Trin, bestige den ledige Throne!

Erik bød nu Leding ud, søgde Jylland, og rykkede frem med fylket Hær, indtil han mødte Biskop *Thord* fra *Ribe*, som havde sat sig for at spille ham et Puds, og forsikkrede ham derfor, paa det Helligste, at Kongen var uskyldig i det Hele, og vilde paa ingen Maade bryde sin Eed, saa det var stor Synd, andet, end at lade ham have Fred. Til ydermere Bestyrkelse havde han sat en heel Fortælling sammen, der klang meget antagelig, og *Erik*, der troede ham paa hans ærlige Ansigt, lod sig ganske rigtig dysse i Søvn, kaldte sine Mærkes-Mænd tilbage, og standsede Toget; hvorpaa da Kong *Niels*, som strax af sine Speidere blev derom underrettet, kom uforvarendes paa ham, fandt Hæren i Uorden, og splittede den ad paa Timen.

Nu mærkede da *Erik*, at Bispen havde taget ham ved Næsen, og det var stive Lære-Penge, han maatte give for sin Troskyldighed; men Saameget fandt han imidlertid, der var vundet, at han nu havde skiellig Aarsag til Krig; og den Hylding han afslog før, modtog han da nu, saasomt han kom over til Sælland igien, af Indbyggerne der og i *Skaane*, skøndt Tiden var for vanskelig til, at han kunde blive ordenlig udraabt som Konge ved *Iis-Øre*. Derpaa tog han aldeles Masken af, tænkte **A:101** alvorlig paa Hevn for sin Broder, og skrev desaarsag et Brev til Keiser *Lotharius* i Tydskland, meldte ham det skammelige Frænde-Mord, som *Maagens* havde begaaet paa *Knud*, hans gode Ven, og bad ham indstændig, for gode Ord og Betaling, at række en hjælpsom Haand til retfærdig Hevn. Keiseren, som følge en særdeles Drift, om ikke just til at hevne sin Ven, saa dog til at mele sin Kage, gav sig ogsaa virkelig paa Vei med en Hær; men standsede ved *Danne-Virke*, da det ikke var saameget hans Agt, at tage Riget med Staal-Handsker, som at benytte Leiligheden, og fiske i rørte Vande. Rigtig nok var Giærdet heller ikke nemt at overkrybe, da *Maagens* havde lukket Gab i Tide, og sat forsvarlig Vagt ved Portene, til, efter nogle faa Dages Forløb, *Kong Niels* kom selv med Jyder i Tusind-Tal, saa Keiseren, som saae, hvor der mylrede af Mennesker langs med Volden, blev bange for at give sig i Kast med saa talrigt et Mandskab. Vel var nu *Erik* med Flaaden kommet ham i Møde til *Slesvig*, og vilde gierne sat alle hans Tropper i Land paa By-Broen, men dertil havde Keiseren heller ingen Lyst: var Volden ham for stærk, var Skibene ham derimod for skiøre, og, kied af at ligge længer der og sylte Valle, tænkte han kun paa at finde et godt Paaskud til at ophæve Beleiringen. Uden derfor at bryde sig om det faste, uryggelige Forbund, han havde gjort med *Erik*, vendte han nu ham aldeles Ryggen, og indlod sig i Underhandling med de

fiendtlige Høvdinge, hvorpaa Enden blev, at Keiseren skulde trække sig tilbage, naar *Maagens* vilde sværge det Tydske Rige Huldskab og Mandskab. Det Tilbud tog *Maagens* imod med Kys-Haand, og bøiede, i al Ydmyghed, at sige: med Skielmen bag Øret, Knæ for Keiseren, som derpaa strax gik tilbage over *Eideren*. Her kom *Erik*, som havde spurgt Nyheden, seilende, bebreidede, med en kiøn Lovtale over Tydsk Ærlighed, Keiseren |A:102|hans Vægelsind, og trøstede ham med, at *Maagens* sikkerlig vilde vise samme Troskab mod ham, som mod *Knud*. Det gik ogsaa rigtig, som han spaaede, thi da Keiseren gik over *Eideren*, satte han Grev *Adolph* til at føre Bag-Troppen, og ham listede *Maagens* sig nu bag paa, slog Tropperne sønder og sammen, og bragte ham selv saa haardt i Klemme, at han, for at frelse Livet, maatte lade Æren i Stikken: smide sine Vaaben, og springe i Vandet.

Skuffet og forladt af Keiseren, drog *Erik* med et tungt Hierte østerpaa tilbage, hvor han dog havde den Trøst, at der kom Sendebud til ham fra Kong *Magnus* i *Norge*, som ved dem begjærede *Knuds* ældste, skøndt endnu kun halvvoxne, Daatter til sin Fæste-Mø. De var naturligviis overmaade velkomne, og fik paa Timen Ja, da *Erik*, som trængde til al den Hjelp, han kunde faae, heller end gierne bestyrkede sig ved Svogerskab med Nabo-Kongerne. Hertil gav hans egen ugifte Stand i de urolige Tider ham en ny Leilighed, som han nu benyttede til at bede om den Norske Enke-Dronning, hvis Haand han, med Tilladelse af hendes Stifsøn, Kong *Magnus*, ogsaa erholdt; og oppebiede nu rolig Foraaret, da Krigs-Uveiret skulde bryde løs paa Ny.

Medens Kong *Niels* nu rustede sig i Vesten, gjorde *Erik* det samme i Østen, og stolede meget paa den Hjelp ham var lovet af *Christiern*: en af de høiadeligste jyske Herremænd, som, af Had til *Maagens* var faldet fra *Niels*, og havde lovet *Erik* at handle med Eftertryk. Derimod havde *Erik* ogsaa Folk med sig, som ikke var at lide paa; thi Biskop *Peder* af *Roskilde* fulgde vel Troppen, men det var meer af Frygt end af Kiærlighed, thi i Hjertet var han paa *Nielses* Side; og havde det ikke været for Skams Skyld, vilde ogsaa *Harald* nok anderledes viist, hvad han førde i sit Skjold. Han tvang sig nemlig, fordi han bluedes ved at |A:103|gaae over til *Niels*, men vilde dog ogsaa nødig hjelpe en lykkelig Medbeiler paa Thronen, saa det var et stort Spørgsmaal, hvem han i Hjertet havde meest imod: ham der slog den ene Broder ihjel, eller ham der ved Konge-Valget gik den Anden, som var ham selv, i Forkiøbet, og det var da meest kun for et Syns Skyld, at han, tilligemed to haabefulde Sønner, fulgde *Eriks* Banner.

Dengang nu Kong *Niels* stod i Begreb med at aabne Feldtoget, hørde han, at *Christiern* ikke alene var faldet fra, men havde endogsaa, ved sine Frænders og Venners Hjelp, faaet en Hær paa Benene, hvormed han agtede at gaae løs paa Kongen, og paa den

Efterretning besluttede *Niels* at dele sin Magt: selv til Lands at byde *Christiern* Spidsen, og lade *Maagens* med Flaaden holde *Erik* Stangen.

Maagens løb nu ud fra *Aarhus*, og havde han saavel havt Lykken, som han havde Vinden med sig, vilde det gaaet herligt; men det var langt fra, thi medens hans Skibe seilede hulter til bulter om Kap, laae *Erik* allerede, med hele sin Flaade, under *Seierø*, betids underrettet om Alt. *Erik*, som gierne saae, han blev frie for at slaaes med hele *Maagens* Magt paa een Gang, foer nu omkring i en Baad til alle Hovedsmændene, formanede dem, især *Peder* og *Harald*, hvem han troede kun paa det Halve, til at være Mænd, og gjorde den Anstalt, at de fiendtlige Skibe blev gjort ryddelige, Stykke for Stykke, saa varme som de kom. Nu mærkede *Maagens* Uraad, og blev da med Eet saa kied af den gode Medvind, at han paa Timen strøg Seil og kastede Anker, men, skøndt han nu ogsaa med Luren gav Flaaden Tegn til at samle sig, var det dog kun de kiækkeste Styr mænd, der gik over Stav for at komme i Blæsten; de Andre var glade, de slap. Paa denne Maade blev *Erik Maagens* saa overlegen, at han kunde slaae Kreds om hele hans **A:104** Flaade, saa den laae paa Vandet som en beleiret By; men Følgen deraf var da ogsaa, at den maatte forsvare sig til det Yderste, og den Berømmelse maa man give *Jyderne*, at da de saae, Slaget var tabt, tænkte de ikke paa at frelse sig selv, men kun deres Høvding, og brød af alle Kræfter ind paa den fiendtlige Flaade, saalænge til de fik gjort saa stor en Aabning, at *Maagens* i en Baad kunde smutte der ud igiennem. Saaledes slap han da, ved *Jydernes* Helte-Mod, vel ei til Seieren, men dog fra Nederlaget, og hans Rednings-Mænd blev ligefuldt ved at kæmpe med den yderste Haardnakkenhed, indtil de enten faldt, eller toges, overmandede, til Fange, saa nær som en Eneste, der havde svøbt sig ind i et Seil, hvor Seier-Herrerne fandt ham, da de plyndrede Skibet, og klyngede ham uden Videre op, som en Kryster; saa, vilde han ikke synke med Æren, kom han i Veiret med Skam!

Imidlertid havde Kong *Niels* holdt Slag med *Christiern*, gjort et stort Nederlag paa hans Folk, fanget ham selv, og ladet ham føre til Taarnet ved *Slien*; men Alt det vidste *Erik* Intet af, og løb, nok saa stolt af sin Seier, lukt ind i *Lim-Fiorden*. Med *Jyllands* Erobring i Hovedet, var han ovenikiøbet saa uforsigtig, strax at sætte sine Tropper i Land, hvor han da paa en Gang fik to onde Tidender: den ene, at *Christiern* var slaaget, og den anden, at Kongen vilde strax være hos ham. Uagtet han nu selv havde havt Lykken med sig, gjorde dog *Christierns* Vanheld ham saa forsagt, at han kun tænkte paa, over Hals og Hoved at blive indskibet igien, ved hvilken Leilighed han mistede en Hob Folk, som ikke fik Tid at komme om Bord, førend Kong *Niels* var dem paa Nakken.

Af dette *Eriks* Uheld tog *Harald* Anledning til at erklære sig for *Niels*, fra hvem der hemmelig var gjort ham store Tilbud, som han

tog |A:105|heller end gierne imod, da han, som sagt, sørgede mere over *Eriks* Ophøielse end over *Knuds* Fald, vilde heller række Haand til Broders Bane, end bøie Knæ for Broder Konge. Det vidste *Maagens* godt, og da han tillige indsaae, at det især var Brødrenes Enighed, som gav ham Spillet tabt, besluttede han at forstyrre den, ved at love *Harald* Guld og grønne Skove. Nu viste *Harald* da ogsaa, at Underdanigheden mod *Erik* var aldrig kommet inden for hans Tænder; thi af en lunken Ven blev han en varm Fiende, og lod det ikke være nok, at svigte hans Banner, men stræbde at gjøre sig fortjent af Niels, ved at kaste sig ind i den Fæstning, han havde bygt tæt uden for *Roskilde*, og satte nu omhyggelig i Forsvarsstand. Da nu *Erik* saa det stadfæstet paa *Harald*, at Forræderie og Misundelse er Sydskende-Børn, fik han strax en Mængde Sællands-Farer paa Benene, og gav sig til at beleire Fæstningen; men da han mærkede det var en haard Nødd at knække, fik han Nogle af de *Tydskere*, som boede i *Roskilde*, til at gjøre sig Blider, hvoraf man ellers her til Lands kun sielden betjende sig, thi man var dengang hos os kun Børn i Krigs-Konsten: Hænder havde vi, men Hoved maatte vi laane af de Fremmede. Det gjorde da nu *Erik* ogsaa, og fortsatte derpaa Angrebet med fordoblet Styrke; men dog havde den første Steen, man kastede ud af den nye Indretning, ikke Fart nok, saa den faldt, før den naaede Muren, hvorover De paa Borgen gjorde sig særdeles lystige, og blæste ad den Bysse, der, efter deres Tanker, kun havde lært at slaae Klik. De fik imidlertid Andet at vide, da det gik om igjen, thi da havde man grebet sig bedre an, saa Stenen foer ind ad Taget paa et Huus, de havde bygt deroppe, og lukt igiennem med et Rabalder, som Huset skulde styrte, men det styrtede da ogsaa i samme Øieblik. Det var et underligt Spilleværk, det samme Huus, thi det stod paa en Slags |A:106|Træ-Fod, og havde ligesom Hængsler, eller hvad det var, saa man kunde dreie det med en Finger til hvad Side man vilde, og med det faldt *Haralds* Mod, thi nu saa han, hvad Blide-Kast var, og maatte opgive Haabet om at kunne udholde Beleiringen. Da han nu heller ikke udenfra havde nogen Hjelp at vente, greb han om Natten til en egen List, i det han lod gjøre Gab paa den Side af Volden, som vendte mod Stranden, hvor Fienden var mindst paapassende, lod saa først hidse Heste ned, og krøb saa selv med sine Folk bagefter. Nu blev der jo rigtig nok et heelt Oprør i Leiren, da de kom der galloperende, men, ved det *Harald* lod sine Følge-Svende raabe af fuld Hals, at man skulde gienne *Harald*, tænkte Ingen, det var ham selv der reed, saa han slap uden al Besværlighed ud, hvor Fienden stod tykkest. Det vil da sige, at Krage-Raabet og Nattens Mørke har hjulpedes ad til at bringe Fienden i Vilde-Rede; men nok er det, at skøndt der var Tydskere, som broutede af, at have skudt ham i Flugten, slap han dog lykkeligt bort, og man kan ikke nægte, der hørde et snildt Hoved til saaledes at smutte ud af Fælden og give Vogterne en lang

Næse. *Harald* satte sig nu paa det første, det bedste Skib, og søgte Jylland, hvor *Niels* tog meget vel imod ham, belønnede ham kongelig, som sin Høire-Haand i *Sælland*, og gav ham Plads imellem sine fortroligste Venner; men troede ham dog i Grunden kun paa det Halve; da baade det pludselige Brudd med Broderen, og den hovedkulds Flugt faldt ham en Smule mistænkelig.

Omtrent paa denne Tid var det, Kong *Niels* mistede sin anden Kone: et Norsk Fruentimmer, ved Navn *Ulvilde*, som først ved sukkersøde Ord, han sendte, lod sig forføre, og siden bortføre af en vis *Sverke*, som de Svenske havde givet Konge-Navn, da de hørde, at den indvortes Krig gav *Maagens* nok at bestille. Det var ingenlunde for hans |A:107|Byrds Skyld de valgte *Sverke*, thi han var af temmelig ringe Stand, og det var ikke heller fordi de havde ham saa kiær, men blot fordi de vilde heller, efter gammel Skik, lade sig træde paa Nakken af deres Egne end af Fremmede. Med samme Kong Nielses Dronning, avlede *Sverke*, i et smukt Slegfred-Levnet, som skulde gaae for Ægteskab, Sønnen: *Karl*, som blev hans Eftermand.

Paa samme Tid var det ogsaa, at Kongen af Norge sendte Bud herved og hentede sin Fæstemø: Knuds Daatter, som han alt længe havde været forlovet med.

Næste Foraar hjemsøgte Kong *Niels* *Sælland*, med hele den Jydske Flaade, for dog engang, om mueligt, at faae Bugt med dem, der nu saalænge forholdt ham hans Eiendom, og nu stod Slaget ved *Være-Bro*, hvor *Erik* led saa fuldstændig et Nederlag, at han vidste ikke bedre end at tage Flugten ad Norge til, med samt sin Fyrstinde, som havde før været Dronning deroppe, og sin lille Søn *Svenn*, som var et Frille-Barn. Han stoleden nemlig paa Svogerskabet med Kong *Magnus*, som ogsaa strax tog meget vel imod ham, men gik dog siden slemt paa Ræve-Kløer.

Efter *Haralds* indstændige Bøn, som vilde have Fingre paa Tydskerne, brød *Niels* nu ind i *Roskilde*, lod gribe alle Tydskerne, og gav Harald Lov til giøre ved dem, hvad han vilde. Nu fik de da baade for Bliderne de gjorde, og for det de som Pralhanse havde skudt Harald med Munden; thi han lod skiære Næse-Tippen af dem, og spurgde saa hver især, mens han blev skamskiændt, om det var *hans* Spyd, der tog Harald af Dage? Ved denne Leilighed var der En, som da Kniven spillede ham paa Næsen, havde det gode Indfald at sige: spar mig dog for Læsten, jeg har lært! Harald, som tog det i den Mening, at han var en studeret Mand, befalede strax Bøddelen at holde inde, og bød oveni |A:108|kiøbet Tydskeren til Giæst hos sig; men da han saa, efter Haralds Ordre, skulde, som Lærd-Mand pleier, læse høit til Bords paa Latin, undskyldte han sig med, at det var ikke den hellige Læst, men Skomager-Læsten han havde meent. Harald mærkede nu, han havde ladet sig narre, men vilde dog ikke straffe en Anden for sin egen Feiltagelse, kunde heller ikke bare sig for at smile ad Indfaldet, og lod da Tydskeren takke sit gode Hoved

for, han slap med Næsen.

Norge, hvor Erik fremdeles opholdt sig, stod dengang netop i sit feireste Blomster, men nu trak der pludselig et ødelæggende Uveir, med Torden og Lynild, op over Landet, og det kom fra Vesten: fra *Irland* med en vis *Harald*, der udgav sig for en Søn af Kong *Magnus Barfod*, som plyndrede engang paa de *Irske* Kyster. Man vilde nu vel ikke troe ham paa hans Ord, men da han villig underkastede sig Ild-Prøven, og gik, som man forlangde, barbenet, uskadte paa gloende Jern, var der dog en heel Deel *Normænd*, der fæstede Lid til hans Udsagn, som om det nu var stadfæstet ved et guddommeligt Vidnesbyrd; og herved lagdes Sæden til alle de ulyksalige Borger-Krige, som siden har ødelagt Landet.

Hvad nærværende Kong *Magnus* angaaer, da viiste han sig nederdrægtigere end den værste Røver; thi da Kong *Niels*, som gierne med List og Lempe vilde være sin Medbeiler kvit, bød ham en Slump Penge, for at tage *Erik* af Dage, kunde han ikke imodstaae Fristelsen, men stræbde sin egen Giæst efter Livet. Han omgav *Erik* med en heel Flok Drabantere, som immer fulgde ham i Hælene, og det skulde da lade som Følgen af en særdeles Omhyggelighed; men det var kun paa Kneb, og Dronningen vidste bedre at fortælle sin Farbroder, hvad den store Opmærksomhed havde at betyde. Saasnt nu Erik kom under Veir med **A:109**Finterne, skrev han strax til sine Venner i *Lolland*, lod dem vide, hvad Fare han svævede i, og bad dem skaffe Raad, om de kunde! De gode *Lolliker* gjorde da ogsaa Anstalt, lige paa Timen: seilede op til Norge med et eenligt Skib, og lod i Hemmelighed Erik vide, de var der, hvorpaa han, som havde lagt Mærke til, det var Normændenes Skiødelyst at stikke reent ud, tog sig for at drikke sine Oppassere under Bordet. Han anstillede desaarsag et Drikke-Gilde, som der skulde Lykke til at komme ædru fra, skiænkede bredfuldt Maal, og da han nok vidste, at Dobbelt til Drik er som Smør til Fisk, fik han et Brætspil, og satte sig til at slaae høiest Øine med Nogle af Giæsterne, og hvordan saa Terningen randt, var det dem der vandt, det passede han nok; thi han lod dem gierne tage hans Penge og lee ad hans Dumhed, for at de ret skulde slaae Giækken løs, og tabe Lysten til at bryde op. Da han nu saaledes havde faaet dem ret i Aande, og de allerede var dygtig ølede, lod han, som han var forfærdelig søvnig, og gik i Seng, men satte en Dansk Præst, der var gaaet med ham i Landflygtighed, til at spille videre paa hans Regning, og Præsten, som var ædru nok, stod ikke længe for Skiænken, førend de var aldeles tilpakkede og sov som Sviin. Selv lagde Præsten sig midt imellem dem, medens Erik slog en Væg ud i Seng-Kammeret, listede sig, med Kone og Tyende, ned til Stranden, og lod, for en Sikkerheds Skyld, bore Huller i Vandgangen paa alle de Skibe, der var lagt op. Midt under dette Arbeide faldt det ham pludselig ind, at han i alt sit Hastværk havde glemt sin lille Søn, der laae og sov oppe i Herberget, som det

da gierne gaaer, naar man har Meget i Hovedet, at man glemmer det Halve; men hvormeget han end vovede ved at nøle, kunde han dog ikke føre det over sit Hjerte, at lade Barnet i Stikken, trodsede Faren, og lod Drengen hente; fik ham og foer afsted.

A:110 Morgenen efter kom de der skulde passet paa Erik, bankede paa Sengkammer-Dørren, og spurgde, om han havde sovet Rusen ud; men de fik naturligviis intet Svar. Forundrede over Tausheden, raabde de nu af fuld Hals, men da det heller ikke vilde hjælpe, blev de hede om Ørerne, brød Dørren op, og fandt Reden tom. Alt det de jamrede dem, og skiældte ham ud, der snød dem saa skammelig, borte var han, og borte blev han, saa, skøndt det skedte med Rystelse, maatte de dog hen og skrifte Sandhed for deres Herre. Han kom da i en Ruf ned til Stranden, og fik Skibene ud, for at sætte efter Erik, men mærkede ogsaa snart, hvor dybt de stak, naar de var ladte med vaade Vahre, og maatte da nødes til at give Tid, mens de kom i Land igien og blev fortolledede. Da saa det var skeet, stak han jo rigtig nok atter i Søen, og brugde Alt hvad trække kunde: baade Seil og Aarer, saa opsat var han paa sine Skarpretter-Penge for Eriks Hoved; men Erik havde allerede saadant et Forspring, at der vilde Lykke til at hente ham ind, og da *Magnus* mærkede, det var spildt Uleilighed han gjorde sig, lod han gaae over Stav og vendte Næsen hjem.

Saasnart Erik naaede sit kiære *Lolland*, skyndte han sig at melde sin lykkelige Ankomst, ved at gribe *Ubbe*, hvem *Niels* havde sat til Statholder paa Smaa-Øerne, og klynge ham op. Derpaa satte han Kaasen til *Lund* i Skaane, hvor han havde hørt, Kong *Niels* vilde spise sin Jule-Nadvere, kom først, og gjorde reent Bord; saa *Niels* maatte blive i Sælland, og see, hvor han fik Noget fra.

Derved blev det, indtil om Sommeren efter, men da bød *Niels* Leding ud over hele Dannemark, Skaane undtagen, og ved denne Leilighed viiste En af *Eriks* troe Mænd ham et særdeles Venne-Stykke; thi da *Niels* lod holde stræng Strand-Vagt, for at Ingen skulde komme over **A:111**til *Erik*, lod *Maagens Saxesøn* sig ved Natte-Tide hidse ned ad *Stevens-Klint*, og gik paa en Baad over til Skaane, hvormed han gjorde Erik en stor Tjeneste.

Saasnart *Niels* havde Flaaden samlet, satte han Kaasen til Skaane, og gjorde Landgang ved *Fodvig*. Han havde imidlertid knap begyndt med at stille Hæren i Slag-Orden, førend man alt blev en Støv-Skye vaer, som meldte *Eriks* Ryttere, hvorpaa *Niels* søgde at trække sig lidt tilbage, nærmere ned imod Stranden; men da hans Fodgiængere mærkede, at Jorden begyndte at ryste under dem, af Fiendens Heste-Traadd, fik de Bisse-Læder i Skoene; saa førend Erik kom, havde han, eller rettere Blod-Hevneren hist oppe, allerede vundet Slaget, og der var ikke stort Andet at bestille, end at hugge ned for Fode. *Maagens* var den Eneste, som, da de Andre vendte Ryg, med en liden Flok af de tapperste Stridsmænd, blev ved

at holde Stand, hvad enten han nu virkelig var saa øm over sit Helte-Rygte, at han vilde heller falde end flye, eller han tvivlede om at slippe heelskindet bort, og valgde derfor heller at staae som en Mand, og dog i sin Død komme til at ligge paa Ærens Seng. Nok er det, han streed som en Løve, solgde sit Liv i dyre Domme, og sank kun omsider paa en Dynge af Liig, han selv med sit Sværd havde røglet: sank der ved Siden af Biskop *Peder* fra Roskilde, hvem han da ogsaa fik med sig i Graven.

Imidlertid var der en Bonde, som frelste Kong *Niels*, ved at laane ham sin Hest, og Alt hvad flygte kunde, saae man myldre i Vandet og klynge sig til Skibene for at komme op; men da nu Skibene ved den overvættes Tyngde var nær ved at synke, saae man et ynkeligt Syn, thi de der vandt først op, huggede uden al Barmhertighed Hænderne af deres Stalbrødre, som holdt sig i Relingen, saa man maatte vel sige om de Hæ|A:112|lefægtere: deres Fiender gjør de ingen Skade, men Gud hjelpe deres Venner! Her var da Venne-Nap som Fiende-Klap, om ikke værre, og vidste man det ikke før, saa kunde man lære det her, at naar det gaaer paa Livet løs, finder man det sjelden for dyrt, at give ti for *sit eget*; saa de skal kun bare tie stille, de Sukker-Munde, der sladdrer om, at de er rede til at opoffre selv Livet for deres Venner!

Saaledes endtes da et Slag, som blandt Andet er mageløst i Henseende til alt det geistlige Blod, der blev udgydt; thi, foruden Biskop *Peder*, faldt her en Biskop *Henrik* fra Sverrig, og alle de *Jydske* Bisper paa een nær, men det mærkeligste er dog, at man, som sagt, slet ikke kan tilskrive menneskelig Magt dets Udfald, men kun Gud, som, efter mine Tanker, saaledes aabenbar vilde hevne *Knuds* uskyldige Død.

Denne Sommer var det, at Kong Magnus i Norge forskiød sin Dronning, og skikkede hende tilbage til Erik, paa Grund af, at hun havde misbrugt hans Fortrolighed, og var ikke værd at eie, siden hun havde sine Frænder kiærere end sin egen Mand; hvilket da vil sige med andre Ord, at han meende: naar han var kied af sin Kone, havde han Lov til bryde Ægteskabets hellige Baand.

Men, for at komme til *Niels* igien, hvem Lykken var endnu ikke kied af at giække, saa frelste han sig da med Flugten over til Jylland, og udnævnedes der, i Betragtning af sin barnløse Alderdom, Harald til Kron-Prinds, ikke fordi han ønskede ham til sin Eftermand, men for at skaffe sin Fiende en Medbeiler.

Derpaa fik Kong *Niels* særdeles Lyst til at forlige sig med Borgerne i Slesvig, som hele Tiden, siden *Maagens* Niding myrdede Knud, havde ligget i Fiendskab med ham; og han lod det da ei være nok med at bede dem om Fred; men besluttede endog selv at drage ind i Byen og modtage |A:113|Gidsler. Han stolede nemlig paa, at de skulde ynkes over hans Vanheld og graa Haar, og følte han end underveis en Slags Angest ved at betroe sit Liv i saa usikkre

Hænder, faldt det dog ikke *Boye*, som var en af de fornemste Mænd i Byen, vanskeligt at berolige ham, saa han lod Mistanken fare, og skiød med det Samme Redningen fra sig. Trøstig drog han ind ad Porten, som stod paa vid Gavl, og blev modtaget baade ilde og vel; thi for Geistligheden var han som en buden Hellig-Dag, saa megen Høitid gjorde de ad ham; men Borgerne tog som Fiender imod ham med væbnet Haand. Saasnart hans Venner saae Banneret vaie for Enden af Gaden, raadte de ham strax til at flygte ind i Petri Kirke, men dertil svarede Kongen: nei, han vilde ikke være Aarsag i at Guds Huus blev besmittet med Blod-Bad, og haabede desuden at døe roligst i sin egen Rede. Han fortsatte altsaa Gangen til Slottet, hvor han agtede at forsvare sig, og det Lov maa man give hans Tjenere: de feilede ikke Mod til at stride for ham, og skaanede sig ikke selv, for, om muligt, at frelse ham; thi saalænge de havde Hænder paa Skaftet, kom Ingen til at krumme et Haar paa hans Hoved, saa først over Liv-Vagtens Liig fandt Slesvigs Borgere Vei til det Blod, de tørstede efter!

[A:114]

Dannemarks Krønike.

Fjortende Bog.

Fra Nielses Død til Svenn Grathes.

Erik Emun.

Førend Erik endnu havde faaet Efterretning om Nielses Drab, var han alt paa Vei til Jylland med sin Flaade, men paa *Seierø* mødte Budskabet ham, og hvor forvirret Alt har været, seer man deraf, at nu forlod *Haralds* to ældste Sønner: *Erik og Bjørn*, deres Fader, og gik over til *Erik*, hvor deres Troskab dog kun blev daarlig belønnet. Der kom nemlig et Bud, en Nat, med Ærinde til dem fra deres Fader, som de tav stille med, og Erik, som alligevel havde faaet Nys om Besøget, tav, for at sætte deres Ærlighed paa Prøve, ogsaa en Tidlang, og lod sig ingen Ting mærke. Omsider, da Erik syndes, han

havde længe nok ventet forgiæves paa, de skulde komme af dem selv, og sige hvordan Sagen hængde sammen, dømde han, at det maatte være en Hemmelighed, de havde i Sinde at dølge, gjorde dem offentlig de bittreste Bebreidelser, **A:115** og sagde, at de spillede under Dække med deres Fader. Da han nu tillige spurgde hvad det var, Harald havde med dem at afhandle, forklarede de, at han vilde høre deres Mening om, hvad han nu helst skulde gribe til, og at de havde raadt ham, at rømme op til Norge; men havde villet bide med at aabenbare det, til de vidste, om deres Raad blev fulgt. Uagtet de nu ikke sagde Andet, end hvad sandt var, vilde Erik dog ikke troe dem, da Bekiendelsen ikke var skeet godvillig, men kun som en tvungen Sag, og lod dem sætte under stræng Bevogtning i Slesviger-Taarnet, med den Erklæring, at fandtes de, ved nøiere Undersøgelse, uskyldige, vilde han belønne deres Troskab; men havde de løiet, fik de lide derefter. Siden, da Haralds Flugt havde bekræftet deres Udsagn, kom Erik til Slesvig, og mødte der i Borge-Gaarden begge Prindserne lænkede sammen, som da strax faldt paa Knæ for ham, beraabde sig paa deres Uskyldighed, og bad indstændig om deres Frihed. Erik bevidnede dem strax sin Medlidenhed, takkede dem for deres Troskab, og blev, da han i Forveien havde en dygtig Ruus, saa rørt, at han græd over deres elendige Forfatning, og lovede at sætte dem paa fri Fod, fordi de saa kiønt havde sagt Sandhed. Dette fik imidlertid *Christiern* at vide af Hoffolkene, og næste Morgen tidlig, da *Erik* gik i Bøn, kom *Christiern* ham i Møde og sagde smidskende: Kongen maa have kiget dybt i Flasken i Gaar, siden han blev saa umaneerlig rund, og gav Fienden hele Dannemark. Dernæst forklarede han sig tydeligere, og bemærkede, at Haralds Sønner upaatvivlelig vilde tænke meer paa, hvem der lagde dem i Lænker, end hvem der løste dem, saa for den Velgierning fik han sikkert Skam til Takke, og den Eneste der vinder ved, at du sparer deres Liv, blev *Christiern* ved, det er Harald, der faaer i dem et Par bomstærke Prygle meer at gjøre Ulykke med. Ved denne venskabelige Advarsel lod Erik sig **A:116** bevæge til at bryde sit Ord, og afsagde nu Døds og Drukningens Dom over dem, han selv havde skienket Livet; saa han var af det Slags Folk, som fortryder, naar de bliver ædrue, hvad Godt de kan have gjort i Fuldskab, og som kun behøver at raades til Grumhed, for at glemme hvad Naade vil sige.

Imidlertid kom *Harald* tilbage til Jylland, og blev udraabt til Konge paa *Urne-Thing*, men, saasnart Erik hørde det, trodsede han Vinteren, lod sine Skibe trække paa Isen ud i rum Søe, og kom saaledes heel uformodenlig til Jylland, hvor han da en Morgenstund overrumplede Harald og hans øvrige Sønner i Landsbyen *Skibe-Torp*, lod sin Broder trække ud af Sengen, og, uden al Barmhertighed dræbe. Af alle Sønnerne undkom Ingen uden *Ole*, som, da han saae, at Huset var spærret med Krigsfolk, tog Kvinde-

Klæder paa, og gik saa ubehindret ud midt imellem Fienderne.

Medens dette gik for sig i Dannemark, forlangde de Norske Herremænd af Kong Magnus, at han skulde dele Riget med Harald, der var ligesaa god Konge-Søn som han; men det nægtede Magnus, paa Grund af Haralds usikre Herkomst, og nu maatte da Sværdet skifte, i Slaget paa *Fridlevs-Ager*, hvorpaa Harald flygtede ned til Dannemark, og søgte Kong Erik paa Haand. Han bad ikke heller forgiæves; thi Erik, som var forbittret over, at Magnus havde forskudt hans Broder-Daatter, greb med Begiærlighed dette gode Paaskud til en Krigs-Erklæring, og tilsagde Harald sin Bistand.

Af indvortes gode Egenskaber havde imidlertid samme Harald hardtad slet ingen, uden Gavmildhed; men i Kroppen var han derimod en dygtig Karl, som han blandt Andet viiste ved Byen *Helsing*, hvor han slog til Væds med Erik, at han kunde løbe om Kap med hans raskeste **A:117**Heste, thi ved Hjælp af to Springe-Stokke, han brugde, vandt han Prisen fra to ypperlige Løbere og kom først til Maalet. Et Andet udmærket Beviis paa Smidighed gav han oftere, ved, naar et Skib var under Seil, at løbe fra Løftingen til Forstavnen, og saa videre rundt tilbage igien paa Aarespidserne. Havde han havt Aand som Krop, var det vist ikke blevet hans Lodd at overrumples af sin Medbeiler i en Frilles Favn!

Dette var da Manden, som Erik vilde hjælpe paa Fode; men for det Første blev det ved Snak, thi da Slaverne imidlertid faldt paa at hjem søge Dannemark, fandt Erik, han var sig selv nærmest, lod den gode Ven hytte sig selv, og besluttede at gaae med sin Flaade til *Rygen*. Samme Flaade bestod af ellevehundrede Skibe, og for at kunne føre Krigen med desmere Eftertryk, indførde han en ny Skik, som er siden blevet til en sat Ret i Dannemark, den nemlig, paa Søtog at føre Heste med: fire paa hvert Skib.

Saa styrede da Erik til *Rygen*, og beleirede *Arkona*, som dengang var en meget stærk befæstet Bye; men da den ligger paa en Halv-Øe, som kun ved en smal Strimmel hænger sammen med det øvrige Rygen, lod Erik, for at afskiære Byen al Undsætning, opføre en høi Jord-Vold tverts over Land-Tungen, og satte *Hallandsfarerne*, med *Peder* i Spidsen, til at bevogte den. Vel slap *Ryboerne* ikke desmindre forbi, ved Hjælp af et Vadstæd, de vidste, kom bag paa *Hallandsfarerne*, og huggede en Hob af dem ned; men maatte dog tage Flugten, der Dane-Hæren kom efter dem; og da nu Arkonierne, som følde sig for svage til selv at byde Erik Spidsen, saae, at de ingen Undsætning kunde vente, gjorde de en Dyd af en Nødvendighed, og overgav sig til de Danske, paa det Vilkaar at beholde Liv og Fred, imod at lade sig optage i **A:118**den christne Menighed. Hvor lidt de imidlertid havde i Sinde at sige deres gamle Overtro Farvel, det seer man deraf, at de betingede sig Forlov til at beholde en Billed-Støtte, som skulde forestille deres, og tillige alle Naboernes, kiæreste Afgud, hvem de falskelig tillagde Navn af

Sancte Vitus. Derfor kunde man ogsaa godt mærke, da de skulde ud i Dammen og døbes, at Hastværket de havde, kom ikke af Tørst efter Christendommen men efter Vandet; saa det var mere de under Beleiringen udmattede Legemer, end Sjælene de vederkvægede. Aldrig saasart var heller de Danske vel borte, førend Præsten, som var blevet tilbage, for at undervise Arkonierne i den christelige Børne-Lærdom, og formilde deres raae Sæder, blev forjaget; og med det Samme gav man Christendommen Afskeed. Slægt og Venner havde man vel givet til Gidsler for sin Troskab; men uden at tænke paa dem, indførte man, til høitideligt Beviis paa, hvor ærligt det var meent med Omvendelsen, paa Ny den gamle Afguds-Dyrkelse.

Saa saare nu Erik havde gjort fra sig i Dannemark, og fandt, han havde gode Stunder, antog han sig Venne-Sagen, som under de besværlige Omstændigheder var tabt af Sigte, og seilede til *Opsloe*: en Bye, der var Kong Magnus særdeles hengiven, og blev derfor nu, ei blot udplyndret, men tillige lagt i Aske. Aaret efter, da Harald paa Nye bad om Hjælp, understyttede Erik ham med hele den Danske Flaade, og nu maatte Magnus bukke under, blev taget til Fange, og beholdt vel Livet, men maatte miste baade sit Syn og sin Kraft; thi Harald skildte ham ved begge Dele, for at han hverken af Øiens-Lyst skulde attraae Kronen, eller efterlade sig en Hevner. Der det var skeet, og man spurgde Magnus, hvem af sine Tjenere han vilde have til at dele sin Skiæbne, svarede han, at de der lystedes ved Sligt var nok gode at tælle; men **A:119** dog var der strax En som fandt, det var en Skam, der, i saa talrig en Skare, skulde Ingen findes, som vilde staae Last og Brast med sin Herre, og bød sig derfor godvillig til at dele hans Ulykke. Den samme Tjener var naturligviis En af Kong Magni troeste Kæmper; men han var tillige sin Herre særdeles liig, og derfor sagde han: har jeg lignet ham seende, vil jeg ogsaa ligne ham blind. En saadan Ædelmodighed, skulde man vel tænke, maatte indskudt Høiagtelse, men her, imellem slettænkende Folk, blev den straffet, som en Forbrydelse.

Fra Konge blev nu Magnus Munk, men Kloster-Løftet, maa man sige, udsprang her af Legems-Bræk, og ei af Sjæle-Styrke!

Efterat nu *Erik* havde med Sværdet tilkæmpet sig Fredens Palme, lod han det være sin største Sorg, at den kunde bære Retfærdigheds yndige Frugter; satte Fortidens Love, som, medens Retten sad i Spyd-Stagen, vare saa godt som aflagde, i Kraft paa Ny, og reiste sig derved et lige saa glimrende Mindes-Mærke paa Thing, som det han i aaben Mark havde vundet. Havde de Store enstund fortrykt de Smaa, da fik de nu Løn som forskyldt; thi det maatte være hvem det vilde, baade Frænder og Venner, havde de udsuet Almuen, lod Erik dem, uden Persons Anseelse, bløde paa Blokken, eller dingle i Galgen, hvorved han naturligviis, som en Herremands-Svøbe, og en Bonde-Støtte, gjorde sig forhadt af de Store og elsket af de Smaa. Han havde for Resten den Lyde, at

broute af sine Bedrifter, og tog da imellem Munden saa fuld, at der skulde en stærk Troe til at tage det Alt for gode Vahre.

Man har ellers ogsaa en artig Fortælling om hvordan en Drøm engang frelste hans Liv. Han laae nemlig i Slesvigs-Fjorden, og vilde over til Sælland; men da kom der, en Morgen, en af Folkene paa hans Skib, og fortalte sine Stalbrødre, som store Løier, en Drøm han om |A:120|Natten havde havt, i det han syndes, han reed paa en overmaade vælig Hest i fuld Galop over Bakker og Bjerge, lige til han med Eet styrtede ned i en mørk Dal, hvor han blev sønderslidt af en Flok Nat-Ugler. Denne Drøm tog Erik til Eftertanke, ansaae den for et Vink om, at Drømmerens Selskab var ikke godt, og forføiede sig over paa et andet Skib, hvorved han da ogsaa frelste sit Liv, thi hans eget Skib, som han nu lod seile sin egen Søe, forgik paa Reisen med Top og Tavt.

Vi kommer nu til Kong Eriks Stridigheder mod Biskop *Eskild* i Roskilde, som omsider udartede til Oprør og Borger-Krig; thi Biskoppen og *Peder Bodelson*, som han fik i Ledtog med sig, misbrugde deres store Anseelse hos Sællandsfarerne, og bragde dem saaledes i Harnisk mod Kongen, at de omsider gjorde Oprør, og nødte ham til at tage Flugten fra Øen. Der nu det var skeet, søgde Biskoppen, ved store Løfter om *Frihed*, at faae alle Indbyggerne paa sin Side, og tog Gidsler af hvem han ikke troede; men hvem han paa ingen Maade kunde faae ind i Sammenrottelsen, det var *Skjalm Hvides* Sønner, skøndt de omsider stod ene tilbage. Han indstævnede dem da for Lands-Thinget, med tilføiet Trudsel, at dersom de ikke inden en vis Dag leverede Gidsler, skulde de have deres Boeslod forbrudt; men Skjalms Sønner lod sig ikke kyse, og mødte paa Thinget, uden dog enten at døe af Trudsler, miste deres Godser, eller vende Kaaben efter Veiret. De slap da heelskindet, men *Eskild* maatte pibe Olie; thi da Kongen kom tilbage med den Jydske Flaade, kom *Eskild* til at betale tyve Mark Guld i Bøder, og maatte endda takke sin Faders og sin Farbroders Mægling for, at han slap saa godt. *Peder Bodelson* havde Kongen vel ogsaa tiltænkt et godt Ørefigen, men han undgik Straffen ved at døe i det Samme.

|A:121|Under disse Omstændigheder døde Erkebisp *Æsker* i Lund, og maatte have en Eftermand, men hvem det skulde være, derom var Kongen og Stiftet meget uenige; thi Skaaningerne, som vidste at skionne paa *Æskers* Fortjenester, vilde at Bispe Stolen skulde blive ved Slægten, og stemmede altsaa paa *Eskild*, som var en Nærpaarørende af *Æsker*; Kongen derimod, som nys maatte rømme af sit eget Rige, og havde ikke glemt, det var *Eskild*, der gjorde ham den Skam, vilde Intet vide deraf at sige; men foreslog en vis *Rik*, der havde været hans Høire-Haand, da han besteg Thronen, og var nylig blevet Bisp i Slesvig efter *Ølver*. Havde nu Skaaningerne sagt deres Hjertens Mening, saa havde Pokker været løs igien; men det turde de ikke, og imidlertid var det, at *Ploug*, en høivelbaaren Jyds

Herremand, som endog selv stod i Kongens Tjeneste, i Stilhed beredte hans Undergang.

Kongen var i *Ribe*, da *Ploug* kom, og forlangde Sold som hans *Strids-Mand*, fik den ogsaa, og udlagde det, som om Erik derved selv havde lønnet sin *Drabs-Mand*. Nu var der just nogle Bønder, som var raget i en hæftig Trætte, og for at skille den ad, lod Kongen stævne Thing; men her fremkom ogsaa en Bonde med Klagemaal over *Ploug*, som blev antaget, og *Ploug* traadte nu frem, med Spyd i Haand, lod som han vilde forsvare sig, og bad om Ørenlyd. Ei langt derfra stod Kongen, lænet til sit Spyd, vinkede med Haanden ad det støiende Folk, og paabød Taushed; men imidlertid brugde *Ploug* sine Øine, for at see, om det var, som han syndes, at Kongen havde Harnisk under Kappen; opdagede det Modsatte, og giennemborede ham med sit Spyd. Lige djærv i Ord og Daad raabde han med det Samme: Herren slog jeg, slaae I nu hans Svende! hvorpaa ogsaa Hofsinderne foer i Forskrækkelse, hver sine Veie, undtagen *Erik Haagensøn*, med Tilnavn *hin Spage*, |A:122 som lod en udmærket Kiækhed tilsyne; thi da de Andre smurde Haser og lod ham alene i Stikken, beholdt han ikke blot sin fulde Fatning, men kiæmpede som en Løve for sin Konges Liig! Sandelig, hvem der saaledes ærer sin Høvding, selv efter hans Fald, fortjener hans Sæde!

Erik hin Spage eller: Erik Lam.

Ledig var nu Dannemarks Throne, og det uden at der fandtes Nogen, som havde Byrd og Dristighed til enten at udbede eller med Magt tilegne sig det høie Sæde; thi baade *Svenn Eriksøn*, *Knud Maagensøn* og *Valdemar Knudsøn*, var endnu i deres umyndige Aar. Vel erklærede *Christiern*, som havde været med at hævne *Knud Hertug*, hans Søn *Valdemar* for Kronens retmæssige Arving, men Moderen vilde ikke ud med Drengen, og svarede *Christiern*, at der vilde Aar til den Ære, fremforalt i disse besværlige Tider, da det kunde være baade tungt og farligt nok for den stærkeste Mand, end sige for et Barn, at føre Danmarks Spir. Vel blev *Christiern* ved at gaae om Borde med hende saa længe, at hun omsider betroede ham Drengen; men først maatte han dog sværge hende til, at han ikke vilde lade *Valdemar* udraabe til Konge. Derpaa ilede *Christiern* til Lands-Thinget, fremstillede Drengen for Folket, opregnede Faderens Fortjenester, og spurgde, om de ikke fandt, at den Mands Sæd var Thronen næst, som ikke blot med vældig Arm havde kuet Rigets udvortes Fiender, og hævet Danmark fra den dybeste Afmagt til Slavenlands Dronning, men tillige rensset Fædrenelandet fra Tyve og Røvere, skaffet hver Mand igien, hvad fra ham var ranet, og i det

Hele været en Støtte for Lands Lov og Ret! Men, blev han ved, hans Søn er endnu ikke kommet til Skiels Aar og Alder, og især, fik **A:123**vi Krig, var Danmark kun ilde tjent med et Barn til Høvding; derfor maa man see sig om en Mand, der, som Drengens Formynder, kan staae for Styret, til han bliver voxen; og hvem skulde vi hertil heller udnævne end Erik Eiegods Daatter-Søn og Navner, som er paa Mødrene-Side af Kongeligt Blod, en ligesaa livsalig som stridbar Mand, der, naar Tiden kommer, vist ei vil forholde sin Myndling hans Ret.

Saaledes var det da deels Folkets Yndest, og deels Valdemars Barndom, Erik maatte takke for sin Konge-Magt, og sandt at sige, var der intet Priseligt hos ham, undtagen hans Kiækhed; thi for Tunge-Baand var han kun maadelig skaaret, og stak ikke dybt; men en Vovehals var han af første Skuffe, saa, i Slag, maatte hans Tjenere bogstavelig holde ham, for at han ikke skulde, ene Mand, styrte ind mellem Fienderne.

Saasnart Biskop Eskild hørde, at Erik var faldet i Jylland, foer han i største Skynding over til Skaane, med Øiet paa Erke-Stolen, som Erik Lam dog heller ingenlunde tiltænkde ham; men agtede at opfylde sin Formands Ønske, og ophøie Biskop *Rik* til den store Værdighed. Da nu imidlertid Skaaningerne greb til Vaaben, og vilde heller vove det Yderste, end lade Stolen gaae fra Slægten, syndes Erik dog det var for meget, af Føielighed mod Enkelt-Mand at lægge sig ud med et heelt Landskab: stod fra sit Forsæt, lod Eskild flytte til Lund, og formaaede Sællands Præsteskab til at vælge *Rik*, som blev da Bisp i Roskilde.

Imidlertid kom *Ole Haraldsøn* tilbage fra Norge, hvor han var flygtet op, og forlangde sit Fædrene-Gods, som hans Farbroder, under de borgerlige Uroligheder, havde tilegnet sig; men Erik afslog hans Forlangende, paa Grund af, at Harald, ved at føre Avindskjold mod sit **A:124**Fædreneland, havde, efter Arilds-Loven, som Lands-Forræder forbrudt sin Boeslodd til Kongen. Nu syndes Ole, han havde gyldig Grund til Krig, greb med Begiærlighed den første, den bedste Leilighed til Oprør, og gjorde nu ikke længer Paastand paa nogle Herre-Gaarde, men paa det hele Rige; som om Mands Lyst var Lands Lov, og hans Ære en Borger-Krig værd. Dog gik han i Begyndelsen hemmelig til Værks, og agtede, ved Natte-Tid, at stjæle sig paa Kongen, som han vidste laae i *Arne-Kroe* ved *Lund*; men han blev opdaget af Rytterne, der holdt skarpt Udkik, gallopperede paa Øieblikket hjem til Gaarden, raabde Drabanterne op, som laae i deres sødste Søvn, og stillede sig i Porten, for at tage imod den første Dyst. Snart fik de ogsaa Undsætning af deres vaagnede Stalbrødre, og afslog det fiendtlige Angreb, hvorpaa Ole flygtede til Sverrig, som om han havde opgivet sit Forsæt; men aldrig saasnart havde Erik forladt Skaane, førend han var der igien, og stævnedes Thing i *Arne-Dal*, hvor han ogsaa, ved Løfter om Frihed og kronede

Dage, forførde Bønderne til at give sig Konge-Navn. Herover blev Erkebiskop Eskild meget forbittret, og drog strax i Spidsen for Lunds Borgerskab ud imod Ole, men havde ikke Lykken med sig, thi kun med Flugten undkom han af Slaget, og blev derpaa saa haardt beleiret i Byen, at han omsider, for at frelse Livet, saae sig nødt til at stille Gidsler for sig, og sværge Ole Troskab. Ikke desmindre greeb han dog Leiligheden, saasnart Ole var borte, flygtede over til Erik i Sælland, og viiste ved dette, man maa vel sige, forvovne Skridt, at han satte mere Priis paa Eriks Venskab, end baade paa sine Gidsler og sin Eed. Han maa da følgelig have meent, at Hjertet har, naar det lyster, Lov til at løse sig selv fra en aftvunget Eed; og Nok er det, at Erik tog meget kiærlig imod |A:125|ham, og forærede ham en Hob Landsbyer, for hans trofaste Hengivenhed.

For Resten ansaae Erik Erkebispens Nederlag og Flugt som sin egen, og da Skaaningerne blev ved at give Ole Medhold, besluttede han at søge Opreisning, og lagde til den Ende, med en talrig Flaade ind ved det saakaldte *Land-Ore*; men samme Sted havde et ondt Ord paa sig, og Erik var lettroende nok til at ændse den fabelagtige Spaadom man havde, at naar en Konge gjorde Land-Gang der, skulde han døe, inden Aaret var omme. Han som ikke blunede for Staal, blegnede altsaa for Muld, turde ikke sætte en Fod i Land af Frygt for at synke i Jorden, og satte, da Hæren var opstillet, Eskild til at føre den an; men ved denne Banghed for at komme Døden for nær, gik han Glip af Seieren; thi Eskild, som forstod bedre at føre Krog-Kieppen end Sværdet, havde samme tynde Lykke i Dag som i Gaar, og tog Flugten. Tungt maa det have været for Erik at staae og see paa Sligt, og dyrt maatte han betale den Lærdom, at Karle-Kræfter, ei Kiærlinge-Snak, skal regnes i Krigs-Raad; men vist nok maa det ret indskiærpe os den Sandhed, at Indbildning er værre end Pestilentse, naar vi her see en Høvding, der ellers maatte saa godt som bindes, for ei at buse hovedkulds paa Fienden, nu af tosset Overtro saa reent at tabe Modet, at han kunde staae som en Kryster, og ørkesløs see paa sin Krigshærs Nederlag!

Af denne Seier blev Ole saa overmodig, at han betragtede Erik som tilintetgjort, anmassede sig ikke blot Kronens, men, uden al Skye, tillige Kirkens Gods, og satte, for at ærgre Eskild, der nu to Gange havde budt ham Brodden, en Præst, som ogsaa hedd Eskild, paa Bispe-Stolen; ja, hvor sikker han drømde sig og hvor fast han stod i den Indbildning, i det sidste Slag at have knust sin Modstander, kan man deraf |A:126|slutte, at baade han og hans Folk lod deres Harnisk ligge i Lund, og begav sig, saa godt som værgeløse, andensteds hen. Det spurgdes imidlertid over til Sælland, og Erik var da ikke seen at sanke en Hob Smaa-Skuder, de første de bedste, og sætte ved Natte-Tid over til Skaane, hvor han havde gode Venner i Baghaanden, der, saa at sige, lodsede ham ind, ved at staae paa Kysten med Staal og Steen, og slaae Ild det bedste

de kunde. Ole havde sat fire af sine drabeligste Karle til at passe paa Huset, mens han var borte; men de maatte nu gaae til Bunds, med en Steen om Halsen, og den selvgjorte Bisp blev, efter at være afklædt sin Præst-Værdighed, hængt i en Galge, medens *Eriks* Folk med største Fornøielse deelde imellem sig Fiendernes Rustning, og slog dem saa med deres egne Vaaben ved Landsbyen *Glumstorp*. Herved saae Ole sig nødt til at tage Flugten op i Gothland, men trængde dog, efter nogle Dages Forløb, atter frem giennem *Bleking*, og skøndt han paa Nye blev slaaet, trak han sig dog ikke længer tilbage end til de snevre Bjergpas, hvor han ikke blot huggede dem ned der var ham nærmest i Hælene; men kom endog, med en Deel af sin Hær, bag paa Fienden, til stort Uheld for Lunde-Borgerskabet, som ved denne Leilighed blev hardtad ganske ødelagt. Desuagtet maatte Ole tilsidst vende Rygg, og besluttede nu, da han syndes det gik skiævt i Skaane, at flytte Krigen over til *Sælland*, hvor han meende, Bladet kunde maaske vende sig, men blev dog slaaet af Sællandsfarerne, under Biskop *Riks* Anførsel, ved *Byttinge-Aa*, og maatte flygte til *Halland*. Herfra gjorde han dog atter et Tog til Sælland, og da han fik at vide af Bønderne, at Biskop *Rik* opholdt sig i *Ramløse*, skulde han sig om Natten der i Nabolaget, opdagede om Morgenen, ved at lure paa Otte-Sangen, hvor Bispens Seng-Kammer var, og befalede sine Folk at brække Dørren op. Bispens **A:127**Kammer-Tjenere, som satte sig til Mod-Værge, faldt; men da Biskoppen saae, at hans Liv stod paa Spil, lagde han Bogen, og greeb til Vaaben, kastede Skjoldet paa Ryggen, og forsvarede sig mandelig, medens Klerkene han havde, deels til Skrivere og deels til Seigl-Giemmere, med Puder og Dynner spærrede Dørren, som var hardtad sprunget i Splinter. Der Ole nu saae, at Huset stod ei til at vinde med Sværd, stak han det i Brand, og nu bad Bispen, som var mere bange for Ild end for Staal, om Fred saalænge, til han fik talt med Ole, hvilket og blev ham lovet, men aldrig saasnart stak han Hovedet ud, før det laae for hans Fod. Efter saaledes ved et Nidingsværk at have styret sin Hevn, søgde Ole Stranden paa Timen, og havde han listet sig op, saa foer han des raskere ned, for at komme ombord og afsted, førend Kongen, som var der i Nærheden, fik Nys om Sagen; men der denne Misgierning spurgdes til Rom, lod Paven Brev udgaae, til alle Bisper i hele Europa, med en tordnende Ban-Bulle imod Ole, og skrev i Særdeleshed til de Jydske Bisper, at de skulde sætte Bullen i Kraft mod den gudsforgaaene Krop, der, ved at myrde en høiærværdig Ordets Tjener, havde udelukt sig selv af Guds Huus. Saasnart imidlertid Erik fik at vide, hvor Ole var blevet af, satte han efter ham, over til Halland, og traf ham ved *Aarstad*, men Ole fik saa betimelig Underretning om hans Ankomst, at han slap over Aaen, kastede Broen af efter sig, og sad paa den anden Side i god Behold, saa hvem der maatte undgiælde, var kun nogle Faa af hans Tjenere, der enten havde været for

kiække, eller for dørske til i Spring at følge deres Herre.

Erik havde iblandt Andre en gammel Krigsmand, ved Navn *Ingemar*, og han faldt nu paa, det var bedre at rydde Ole af Veien ved en Ræve-Streg, end længer ligge til Fældts imod ham, og det være nu |A:128| Haab om Belønning eller blot Ærgierrighed som drev ham, saa besluttede han selv at gjøre Forsøget: indfandt sig hos Ole, under Maske af en Rømnings-Mand, blev enstund i hans Følge, og søgte derpaa en Dag, som de reed, for alle Folks Øine, at giennemføre ham med et Kaste-Spyd. Det var ogsaa virkelig lykkedes, dersom Ole havde ikke mærket Uraad, men det gjorde han, dukkede, og smeed sig af Hesten, saa Spyddet fløi over ham. *Ingemar* sporede nu af alle Kræfter sin Hest, paa hvis mageløse Raskhed det netop var, han havde stølet; men i det han vilde *skyde Genvei*, kom han uforvarende midt ud i et Hænge-Dynd, hvor han blev siddende, og kom heel ynkelig af Dage, saa hans Raad var der ingen Lykke ved.

Omsider faldt dog Ole, med Største-Delen af sit Følge, i Slaget ved *Thiut-Aa*, og saaledes blev da Erik sin Medbeiler kvit; men underligt nok: det var kun mod Landsmænd Erik var kiæk, og de Tog han gjorde mod Slaverne, loe de kun ad; thi dermed bar han sig saa fjollet og saa sjusket ad, at man skulde troet det var et Barn man havde for sig; gav Krigs-Folket Orlov, saasnart der var en Ussel-Ryg, der fik Hjemvee, ja opløste mangen Gang sin Flaade, fordi Marketenterne skreeg paa at Hjemmen var bedst. Over denne hans Kiærlingagtighed blev Barbarerne saa kæphøie, at de ikke blot foragtede hans Besøg, men vovede endog at giæste ham i hans egne Farvande, saa han havde engang mellem Sælland og Fyen den Skam at forfølges af Sørøvere, og gjorde sig selv endnu en større, ved, saasnart han blev dem vaer, at fare i Land, og løbe som en Hare fra Vaaben og Snekke, som Røverne tog.

Efter nogle Aars Forløb blev Erik syg i Sælland, og lod sig da føre over til Fyen, som var hans Fødeland, for at han kunde døe i sin Rede. Da nu Sygdommen gik ham paa, saa Legemet stod ei meer til Redning, |A:129| vilde han dog see at frelse Sjælen, og ombyttede derfor Purporet med Munke-Kappen; thi man troede dengang, paa lærde Mænds Ord, at den bedste Bod man kunde gjøre for sine Synder, var at blive Munk. Han kaldte da ogsaa Drabanterne sammen, og frasagde sig høitidelig Regieringen; men da saa *Eilif* fra *Vissinge*, der blandt Andre sad ved hans Seng, erindrede sine Stalbrødre om at de var herreløse, og maatte derfor strax skride til Valget af en ny Konge, kunde Erik dog ikke taale at høre, man i hans levende Live spurgde om hans Eftermand, og, skøndt han vel desuden snart maatte opgivet Aanden, var det dog *Eilifs* Ord der drøbde ham.

Til Ægtefælle havde Erik havt en Syster ad Erkebisp *Hartvig* i Bremen, som man maatte ønske havde været ligesaa dydig, som hun

var højbyrdig; men der skielledede vidt imellem; og det var ovenikiøbet efter hendes Indskydelse at han forærede de gamle Kron-Godser bort, især til dem, der havde staaet ham mandeligst bi i Krigen mod *Ole Haraldsøn*. Det var en egen Handle-Maade, at belønne dem, han for sin Person var forbunden, paa alle de Danske Kongers Bekostning, som om det var derfor, man overdrog ham Godsernes Bestyrelse, at han med ødsel Haand skulde skvatte dem bort, og give dem Kongens Gaard i Sold, som var fæstede til at tjene deri!

Svenn Grathe, Knud Maagensøn og Valdemar Knudsøn.

Efter Erik Lams Død opkom der Tvist mellem Menig-Mand om Konge-Valget, thi der var tvende Beilere til Kronen, hvoraf den Ene: Knud Maagensøn, stræbde ved Jydernes, den Anden: Erik Emuns **A:130**Søn *Svenn*, ved Sællandsfarernes Hjælp, at faae sit inderlige Ønske opfyldt.

Dengang nu *Svenn* paa Thing stod og taledede sin Sag, og havde vundet de fleste Sællandsfarer, reiste *Ole Stam* sig, og lyste, efter gammel Skik i slige Tilfælde, Forbandelse over alle hvem der gav *Svenn* Konge-Navn, samt over ham selv, om han tog derimod, uden at først alle Dannemænd kom sammen og gav ham deres Stemme; thi, sagde han, vel er det i Sælland, men kun af det hele Danske Folk, Kongen skal kaares, og aldrig giver jeg min Stemme til anderledes Valg. Herpaa fulgde en almindelig Taushed, og Folket begyndte virkelig at blive tvivlrædigt; men saa var der en vis *Steen*, som, efter hemmelig Aftale, brød Isen, og gav *Svenn* Konge-Navn, hvorved den største Deel af Forsamlingen fik Mod til at gjøre det Samme, og overdøvede med høirøstet Udraab de Indvendinger, der for et Øieblik siden nær havde kyst dem. Nu var det naturligviis Sællandsfarerne vigtigt, at faae deres næste Naboers Samtykke til dette Konge-Valg, og desaarsag skikkede de, efter samme Steens Raad, en særdeles veltalende Mand: *Jakob Kolsøn*, over til Skaane, for at han, som en huul Broder, ved at besmykke Sagen og smigre Skaaningernes Stolthed, skulde see, at faae deres Stemme. I Følge heraf tog da *Jakob* over til Skaane med *Svenn*, udbad sig, paa Thing, Forlov at tale, og gjorde Forsamlingen viis, at Sællandsfarerne, som saa gierne i Alt vilde følge Skaaningernes Exempel, havde derfor ogsaa opsat Konge-Valget, til de hørde deres Mening, hvis Hjælp de i saa vigtig en Sag ansaae for nødvendig; men de kunde ikke nægte, at deres Sind og Hu stod til *Svenn*, dels for hans egne gode Egenskaber, og dels for hans høilovlige Faders og Farfaders Skyld, saa, naar Skaaningerne ikke havde Noget derimod,

skulde han være Konge. **A:131**Og nu, Skaaninger, blev Jakob ved, I har dog vel ikke glemmt, hvorledes det hele øvrige Dannemark maatte bukke for Eder, dengang han, hvis Søn vi beder for, under de mest fortvivlede Omstændigheder, ja, som det syndes, uden Redning forloren, søgde Eder paa Haand. Værer nu Sønnen saa hulde, som I var Faderen, da skal og han have Eder alene at takke for Dannemarks Krone! Ved saaledes kun at sige hvad man ønskede, og tie med hvad skeet var i Sælland, vandt han Alles Stemmer, skiøndt hvad der rørde Skaaningerne, var vel i Grunden mindre Sællands Ønske, end Mindet om deres egne Helte-Gierninger.

Der nu *Jyderne* spurgde, at man i Sælland og Skaane havde gjort sig saa næsviis, paa egen Haand at udraabe Svenn til Konge, gav de, paa Timen, i Forbittrelse, *Knud* deres Stemme, og styrkede ham til et Tog imod Sælland, hvis Besiddelse laae ham meget paa Hjerte. Fra Sælland af sendte han Lønbud over til Erkebisp Eskild i Skaane, og lovede ham Guld og grønne Skove, naar han vilde falde fra Svenn, paa hvis Side han hidtil havde været. Eskild beed ogsaa ganske rigtig paa Krogen, og lovede at reise Banner for Knud, saa saare han viiste sig for Skaane med sin Flaade; men ganske uden Paaskud vilde han dog ikke vende Kaaben, og for at sætte en nogenlunde taalelig Farve paa Forræderiet, greb han nogle Fornærmelser i Luften, som *Svenn* skulde have tilføiet ham, samlede Krigsfolk, og drog til *Lund*, hvor *Svenn* opholdt sig, for, som det skulde lade, at mødes med Kongen, og paa lovlig Maade indtale sin Ret. Her stod han da, for et Syns Skyld, og gjorde Ophævelser, til hans Speidere indtraf, og meldte Knuds Ankomst; men da kom det flux for en Dag, hvad han havde bag Øret; thi hovedkulds afbrød han Samtalen, og foer i Galop med flyvende Faner til Stranden. Hvormeget han imidlertid skyndte **A:132**sig, kom han dog for silde; thi da Knud ikke saa ham paa Kysten, tænkte han, der stak et Forræderie under, og turde ikke gaae i Land, men gik til Søes igien, og søgde Sælland. De skulde nu ikke Andet sige, begge To, end at Lykken spillede dem et slemt Puds; thi da Erkebispens vilde vende tilbage, mødte han Svenn, som havde fulgt ham i Hælene, for at see, hvad det Hastværk betød, og lod nu Sværdet skille Trætten ad, ved hvilken Leilighed Eskild blev fanget, og hidset op under Hvælvingen i Sanct Laurentii Kirke. Her maatte da Kirken tjene til Fængsel, i Mangel af Taarne; men det varede dog ikke længe, thi Tanken om Bansættelse, som er Bispernes Torden-Kile, jog saadan Skræk i Svenn, at han ikke blot lod Eskild løs, men forærede ham endog til godt Forliig en heel Bonde-By og et stort Stykke af *Bornholm*. Med sig tog Svenn ham imidlertid dog ikke, paa det Tog han nu gjorde til Sælland, hvor han, ved Landsbyen *Slangerup*, holdt et overmaade blodigt Slag med Knud, som ei alene tabde, men maatte tage Flugten over til Jylland, medens Svenn drog seierkronet hjem til Skaane.

Paa denne Tid var det, at Paven i Rom, da han fandt, at Kirken stod Fare for at synke i Gruus for vilde Hedningers stormende Haand, lod Brev udgaae over hele Europa, og bød alle Kirkens Sønner at fare i Harnisk mod Christenhedens Fiender, saa hvert Christen-Folk angreb det Hedninge-Land, der laae næst! Da nu de Danske, hvem den indbyrdes Kiv laae mindre paa Hjerte, end Christenhedens Sag, lod sig tegne med Korset, maatte, som en Følge deraf, Knud og Svenn ogsaa stikke Sværdet i Skeden, og stille hinanden Gidsler, for, under Vaaben-Stilstanden, at udføre et bedre Værk, og svinge det Sværd, de hidtil kun farvede i Borger-Blod, mod Troens Fiender. Slavenland var det som Toget gjaldt, og medens Tydskerne faldt ind fra den ene **|A:133**Side, skulde de Danske Konger, glemmende saalænge deres Tvist, med forenede Kræfter angribe fra Søsiden af. De stævnedes nu ogsaa did, Knud med den Jydske Flaade, og Svenn med Skibene fra Hedebye, hvortil siden kom den Skaanske og Sællandske Flaade, der maatte tage Plads som den kunde bedst, alleryderst i Havnen. Paa Kysten mødte *Saxerne*, brændende af Lyst til at maale sig med Kirkens Fiender, og med dem forenede sig nu hele den Danske Hær, hvorpaa man med samlet Styrke rykkede frem, og beleirede den vidt berygtede Røver-Kule *Dubin*. Denne vilde *Ryboerne* gierne undsætte, og da de var kommet under Veir med, at de Danske havde kun efterladt deres Skibe en meget svag Bedækning, besluttede de sig til et Angreb paa Flaaden, hvorved Skaaningerne, som laae næst for Haanden, leed et fuldstændigt Nederlag; til ikke liden Glæde for *Jyderne*, som endnu ikke havde glemt Slaget ved *Fodvig*, og var desuden alt for optændte af Parti-Had, til at kunne, selv her, ansee Svenns Følge for deres Stalbrødre; alt til en Stadfæstelse paa den Sandhed, at hvem Hjerterne adskille, kan intet Baand forene. Hvad der imidlertid ogsaa havde megen Skyld i denne Ulykke, var den Roskildske Biskop *Æsgers* Feighed, thi han, til hvis Omsorg Flaaden var betroet, og som da ved sin Kiækhed netop skulde sat Mod i Folket, gjorde alt Sit til at nedslaae dem, da han i skammelig Forfippelse forlod sit eget Skib, og flydde i en Baad hen til en Kiøbmands-Skude, hvor han kunde forstikke sig i Lasten. I Førstningen gjorde vel Skaaningerne Modstand, og koblede deres Skibe sammen, for at Ingen skulde snige sig bort; men da de kom i Knibe, skar den Ene sig løs efter den Anden, og hvem der blev tilbage, fandt sin Død, tildeels for Fiende-Sværd, og deels i Bølgerne. Alle de tomme Skibe, som herved faldt dem i Hænderne, lagde *Ryboerne* frem i Række med **|A:134**Tjeldinger over, som om de var bemandede, og endnu et Andet Puds brugde de, for at faae deres Flaade til at skrylle meer end den var, i det de nemlig, om Natten, lod en Deel Skibe seile bort, og komme igien om Morgenen, som om det var en Forstærkning. Hermed vilde de see at skræmme Fiendens de store Skibe, som de havde mærket, de ikke kunde magte, men de

fordærvede sig selv Legen, ved at gjøre det for grovt. Derimod lykkedes det dem ganske rigtig, at drage de Danske fra Dubin, thi saasnaart de hørde, at deres Flaade var faldet imellem Røvere, ophævede de Beleiringen, søgde Skibene, og gik, med dem de fandt, ufortøvet løs paa Ryboerne, som dog strax tog Flugten, og undkom, tildeels fordi Havnen var saa fuld af Liig, at det holdt haardt, inden Skibene vandt ud. Da Svenns eget Skib var iblandt de forlorne, tilbød Knud ham sit, men fik kun liden Tak for sin Artighed; thi Svenn drog hans Ærlighed i Tvivl, og turde allermindst nu, da hans Magt havde faaet saa farligt et Knæk, laane Befordring hos en Medbeiler, der var i sin fulde Kraft. Han valgde derfor heller at seile sin egen Søe, skyndte sig, da han naaede Slesvig, at komme til Sælland førend Knud, og sikke sig et Tilhold, ved at lade Roskilde, som ingen Mure havde, befæste med Volde og Grave. Først da det var skeet, og *Ebbe* sat til Befalingsmand i Byen, fortsatte han sin Reise, hjem til Skaane.

Imidlertid tænkte Knud som saa, at Skaaningernes Vanheld var aabenbar en Lykke for ham; fandt den Regning reen, at hvad hans Medbeiler havde tabt, maatte han have vundet, og vilde derfor ingenlunde give ham Stunder til at forvinde Svien; men gjorde, med sine følgagtige Jyder, et Angreb paa Sælland, der saa at sige, haltede imellem begge Kongerne, og som derfor i hans Øine var et sikkert Bytte for hvem der kom først. Saasnaart han nu hørde, at Roskilde var faldet **A:135**fra, og havde, paa *Ebbe Skjalmesøns* Tilskyndelse, lukket sine Porte for ham, udskikkede han en vis *Sune*, bekiendt for sit gode Snakke-Tøi, som skulde opfordre Byen. Samme Person, der havde Nok af Munden, men kun Lidt i Panden, nærmede sig nu Byen, lod først sin Hest gjøre en hel Hob Kaprioler og Krumspring, og udbrod derpaa, til dem der stod paa Volden, i en Strøm af smukke Talemaader, hvoraf Mening var, at de gjorde bedst i at overgive sig til Knud. Det flød godt, men løb kun slet af for ham, thi medens *Ebbe* stod og overøste ham med søde Ord, som om han fandt stort Behag i hans Ærinde, sendte han en Deel unge Karle ud at annamme ham. En af disse nærmede sig lidt efter lidt min gode *Sune*, greeb saa i en Ruf hans Hest i Tøilen, mens de Andre pidskede paa, og førde ham saaledes fangen til Byes, hvor han strax fik Bøilen om Benet, og maatte siden endnu haardere bøde for sine gode Raad; thi da Svenn kom til Roskilde, lod han stikke begge hans Øine ud. Da Knud hørde det, opgav han for denne Gang Haabet om at blive Mester af Byen, og vendte tilbage til Jylland, men dog med det faste Forsæt at komme igien, saasnaart han saae Leilighed; kom ogsaa virkelig, fra Isse-Fjorden af, overrumplede og indtog Roskilde, hvor han vel ikke fik Fingre paa *Ebbe*, som undkom over til Svenn, men havde dog den Fornøielse at brænde hans Gaard.

Her var man nu saa kiær ad Knud, at man underholdt hans Tropper paa offenlig Bekostning, for at han ikke, af Mangel paa

Levnets-Midler, skulde nødes til at forlade Øen, og samme Gunst viiste Skaaningerne Svenn, for at han ikke skulde have behov at give sine Krigsfolk Hjemlov, saa i dette Stykke kappedes man paa begge Sider om Æren.

Imidlertid gik en Deel af den tapperste Jydske Adel med to Orlogs-Skibe over til Svenn, som ved denne Forstærkning fik Mod til, i Sel|A:136skab med Eskild, at angribe Sælland og levere Knud et Slag ved *Thorstens-Torp*. Knud var imidlertid denne Gang blot Tilskuere, thi hvad enten han syndes dem for ung, eller Striden for farlig, tillod hans Folk ham ikke at være med i Slaget, og *Svenn* blev kied af Legen, da han saae sin Fylking bugne; men uagtet han smurde Haser med Krysterne, holdt hans Kæmper dog Stand, og vandt Seier, saa han slap med at tænke, han tabde.

Et Par Dage efter denne Seier indfandt Hellig-Knuds Søn *Valdemar*, som nu først var vaabenfør, sig i Svenns Leir, for der at dannes til Strids-Mand, i Kamp mod Sønnen af sin Faders Morder, med hvem han syndes kun at have Ondt at skifte. Svenn, hvis Magt ved denne Forbindelse fik en betydelig Tilvæxt, overdrog *Valdemar* det Statholderskab, som Fader for ham havde havt; men for at komme i virkelig Besiddelse deraf, maatte *Valdemar* tit gaae i Marken mod en vis *Knud Hendriksøn*, der, som Knud Maagensøns Lehnsmand, i lang Tid gjorde ham Fortrinet stridigt. Medens Kongerne droges om Dannemarks Krone, kæmpede da disse deres Undermænd, med ikke mindre Hidsighed, om det ringere Tvistens-Æble, uden at dog Knud, som var en stor Taler, men for Resten en liderlig Fugl, selv kun en eneste Gang kunde rose sig af Seieren, der troelig fulgte *Valdemar*.

Svenn, hvem Lykken føiede og Styrken fulgte, begav sig nu over til Fyen, og derfra til Jylland, at besøge Knud, men her lod han sig, af en vis landflygtig Holstener, ved Navn *Etheler*, overtale til at vende sine Vaaben mod Holsten. Han vidste vel, at Folket der havde, for en Sikkerheds Skyld, kastet *Eider-Broen* af; men han stolede paa *Etheler*, som havde lovet at skaffe Smaaskibe nok til Overfarten, og først ved sin Ankomst til Eideren, opdagede han, at hele Herligheden |A:137bestod i to Baade. Ikke desmindre stod dog Svenn paa Springet selv at bestige den ene, og være første Mand, men hans Tjenere var klogere, og bad ham dog at bie lidt, og lade Andre gaae først, til man saae, hvad Fienderne havde i Sinde, da de uden al Tvivl laae paa Luur ensteds i Nærheden, og lod da sikkert ikke Flere komme over, end de saae, de godt kunde rosse. Det var ogsaa netop Tilfældet, thi Holstenerne, som havde forstukket sig i de tilgrændsende Skove, holdt sig saa stille som Muus, til de saae, der var omtrent saa mange overskibede, som de kunde godt raade med; men saa brød de frem, og blev ved at slaae ihjel og tage til Fange, saalænge der var en levende Mand. De Danske lod sig imidlertid ingenlunde slagte som Fæ; men værgede sig tvertimod

som Løver, Somme vel for, da al Flugt var forpurret, dog at sælge deres Liv det dyreste mueligt, og Andre af Frygt for Kongens Aasyn, og Lyst til at glimre i hans Øine. Hvad der gjorde deres Undergang aldeles uundgaaelig, var, at Skipperne blev ligesom ellevilde af Skræk, og lagde sig ude ved Pælene midt i Floden, saa de der var kommet over kunde hverken slippe bort, eller faae nogen Undsætning.

Saaledes svækket, turde Svenn ingenlunde binde an med Knud, som bestandig havde sin hele Magt samlet, thi da dens Underholdning faldt ham for kostbar, vilde de Jydske Bønder, der blev meget læmpfældig behandlede, ikke staae tilbage for Sællandsfarerne, men var paa Timen villige til at skyde sammen hvad Kongen behøvede. Desaaarsag undveeg da Svenn at mødes med sin Medbeiler, og søgte Skaane igien; men efter nogen Tids Forløb, da han havde faaet løskiøbt sine Fanger fra Holstenerne, agtede han sig dog atter til Jylland, og var allerede i Fyen, da han fik den sørgelige Tidende, at *Ebbe Skjalmesøn* var død. Herover blev han saa nedslaaet, at Lysten forgik ham til Kiv og Strid, og **A:138** han vendte tilbage til Sælland igien, for der under Taarer at jorde sin trofaste Tjener og Ven, ja sin Høire-Haand paa Val og paa Thinge, uden hvis Raad og Samtykke han hverken i Lys eller Løn tog sig Noget af Vigtighed for!

Dog, der Vennen var begravet, og Sorgen hardtad slukt, opvaagnede igien det gamle Forsæt, og i Spidsen af en Hær drog Svenn over Fyen til Jylland, hvor han, ved Løfte om Skatte-Frihed, fik Viborge-Mænd paa sin Side; men blev hos dem snart giæstet af Knud med hele Jyllands Magt, og var uden Tvivl ogsaa kommet til Kort, hvis Knud havde havt bedre Forstand paa sit eget Gavn, og ei, efter Venners umodne Raad, ladet sine Folk staae af Hestene og fægte til Fods. Betænkningen hos Knuds Høvdinge var ellers den, at det ikke skulde gaae nu igien, som det var gaaet før, naar Folket streed til Hest, at Pokker tog ved Krysterne, før Slaget vel var begyndt, hvilket de da meende at forebygge, ved at lade dem nøies med deres egne Been, og stille Kongen med nogle faa Ryttere i Midten, hvor han kunde lægge Mærke til hvem der gjorde deres Skyldighed.

Svenn havde aldrig ved noget Slag været saa beklemmt om Hjertet som nu, men der han saa hvorledes Fienden, blind for sin egen Fordeel, selv blottede sig, da lod han al Frygt fare og glædede sig allerede i Haabet om en vis Seier; thi han vidste godt, at Heste-Been gjør raske Karle, og at det nytter kun lidt i et Slag, at man staaer, naar man dog er forknyt, og kan ingen Vei komme. For nu imidlertid desbedre at kunne byde Fienderne Spidsen, lod han Viborgerne, som da heller ingen Ryttere var, fægte til Fods, og fordeelte Nogle af dem imellem Skytterne og Slyngerne, hvis Vaaben var Buer og haandelige Steen, men Rytteriet stillede han paa

begge Fløiene, for dermed strax at falde |A:139|Fienden i Ryggen. Mesteren for denne Slag-Orden var dog egenlig den unge *Valdemar*, som i Forstand og Eftertanke var langt forud for sin Alder, thi han gav Svenn det Raad, at møde Fiendens Fodfolk med lige Vaaben, og bruge Rytterne til at angribe i Flankerne og i Ryggen med.

Saasart nu Knud blev denne blandede Slag-Orden vaer, giættede han strax, hvad Puds der var i Giære, men haabede dog at undgaae Fælden, ved med hele sin Magt at bryde ind paa Svenns Fodfolk og splitte dem ad. Angrebet lykkedes ogsaa virkelig, thi efter nogen Modstand hist og her, blev hele Troppen hardtad ganske ødelagt; men selv denne Helte-Giærning mægtede dog ikke at afvende Faren, da Svenn blev ved sit Forsæt: slog med sit Rytterie en Halv-Krinds bag om Knuds Hær, splittede Hestene ad, som der stod, og klemde paa fra begge Sider. Vel var nu Knud ikke seen til at lade hele sin Hær gjøre høire omkring, hvorved han fik Ryggen fri; men da Svenn saae det, og mærkede tillige, at Fienden var slem efter Hestene, undgik han en ordenlig Træfning, hvor Fienden kunde komme til at bruge sin Styrke, og holdt kun ved at drille dem med Flyve-Angreb, saa hist og saa her, haabende derved deels at lokke de Kiækkeste ud fra Adelhoben, deels efterhaanden at udmatte Resten. Det lykkedes, mangan En, som vovede sig frem fik Skam, og de Øvrige blev saaledes modtagne af den bestandige Dreien og Snurren og Løben, at de omsider, for Brynde og Møde ei aarkede mere, og maatte, tvertimod al Krigs-Brug, sætte sig og hvile midt i Slagets Bulder. Der de nu fælde deres Afmagt baade til at flye og fægte, og vilde dog, om det var mueligt, gierne bjerge Livet, vidste de ikke bedre Raad, end at søge Lye under Fiende-Tag, og trække sig saa sagtelig ind til Byen, hvis Borgere de nys havde slaet og nedlagt. Med |A:140|et Mod, som kun Fortvivlelsen kunde indgive, satte de ogsaa virkelig dette Forsæt i Værk, og rykkede mod Byen i sluttede Rækker, medens Bag-Troppen stræbde at holde Fienderne Stangen.

Ved denne Leilighed udmærkede sig især paa Svenns Side en vældig Kæmpe, ved Navn *Barke*; thi med beundringsværdig Tapperhed holdt han alene Stand, mod Fiender i Skokketal, som myldrede om ham, og da han ikke længer kunde see for Sved, smeed han Skjoldet paa Ryggen, tog sin Hellebard i begge Hænder, og huggede løs paa alle hvem der kom ham nær, det være sig Ven eller Fiende. Det saae *Valdemar*, som var en gammel Bekiendt ad samme *Barke*, kom Stalbroderskabet kiærlig ihu, gav Hesten af Sporerne, og fløi til, for at hjælpe sin Ven i hans yderste Nød. *Barke*, som tog ham for en Fiende, foer ham i Møde med løftet Øxe, men Hugget blev der Intet af, thi *Valdemar* greb øiebliklig Hold i Kæmpen og fik ham dreiet, saa Bladet gik udenom, og fik end Skulderen en dygtig Rap, var det dog kun af Skaffet. Det var imidlertid et besværligt Arbeide, omringet af Fiender, at redde en Mand, der

strittede imod af alle Kræfter, og kun med megen Møie lykkedes det omsider Valdemar at overvælde ham, og bringe ham, imod hans Villie, i Sikkerhed. Siden, da *Barke* saae, at han var ingen Fange, men gik kun, til sit eget Gavn, i Venskabs Ledebaand; takkede han Valdemar inderlig for hans gode Bistand, men betakkede sig dog for at løbe længer, som en Krigs-Fange, til Spot og Latter efter Hest-Rumpen!

Imidlertid kom den fiendtlige Hær i fuld Uorden, saa Nogle tog til Beens af alle Kræfter, Nogle slog sig igiennem Byen, Andre forstak sig i Husene, og Knud selv tog Flugten til Hest igiennem Smaa-Gyderne. Alle de der havde skjult sig i Byen, faldt i Fangenskab og pakke|A:141des sammen i eet Huus, hvor Kong Svenn saa gik ind at bese dem, og da var det, Biskop *Elias* fra Ribe laande dem et Par Øine, og sagde til Kongen, at han skulde bære sig ad, som en god Urtegaards-Mand, der luger Ukrudtet af, for at det ikke skal staae Kiøkken-Urterne i Veien, og trække Safterne fra dem! Det klinger jo sagtens lidt plumpt; men, vil man tænke nøiere efter, skal man dog nødes til at sande, at det var just et dybsindigt Raad, kort men fyndig udtrykt, thi, ved at følge det, havde Svenn bestemt taget Brodden fra sin Medbeiler. Dog, uagtet Svenn med al Ret kunde have ladet Fangerne undgiælde deres Opsætsighed imod ham, lod han sig dog, af medfødt Mildhed, bevæge til Læmpfældighed, løslod en Deel for Penge, medens Andre slap med at sværge ham Troskab eller stille Gidsler, og paa Livet straffede han Ingen, uden To, der havde besudlet sig med særdeles Misgierninger, da den Ene havde drevet Røver-Handtering, og den Anden myrdet sin Velgiører i Søvn. See, dem lod han henrette, ikke som Krigs-Fanger, men som Misdædere.

Ikke Faa af dem Kong Svenn saaledes skaanede, skrev siden hans Godhed i Glemme-Bogen, fulgde, trods Eed og Løfte, deres gamle Tilbøielighed, og bar, under Knuds Banner, Vaaben paa Nye imod deres Velgiører; men for det Første var hertil ingen Leilighed, thi Knud fandt det raadeligst, at sætte over fra *Aalborg* til *Lydhus*, og opholdt sig derpaa enstund hos Kong *Sverker*, som efter Maagenses Død havde ægtet hans Enke, og var da altsaa Stiffader til Knud.

Medens Danmark saaledes, i indenlandsk Krig, søndersleed og ødelagde sig selv, forsømde Sørøverne sig ikke, men hjalp af al Magt til at giøre Forstyrrelsen fuldkommen, og skiøndt Svenn gjorde Tog Nok til Slavenland, udrettede han dog ikke Stort; thi naar han holdt Slag, |A:142var han bister og glubsk nok i Førstningen, men det varede kun stakket, og naar han saa skulde trække sig tilbage, foer han afsted ned til Stranden, som Pokker var efter ham, uden at bryde sig om, hvordan det gik hans Folk, naar han blot kunde blive første Mand om Bord. Hans Tilbagetog saa da for al Verden ud som en Flugt, og Slaverne vidste godt at føre sig hans Skiødesløshed til

Nytte, saa det var ikke sjelden, at hans Bag-Trop leed et stort Nederlag.

Knud var da nu i Sverrig hos sin Stiffader, men var han i Førstningen kiærkommen nok, blev han dog snart til Byrde, og maatte sælge hvad Jordegods han eiede derovre, for at have Noget at leve af; thi naar en Flygtning har Lyst til at bæres paa Hænderne i Dag, og smides paa Dørren i Morgen, da skal han reise til *Sverrig*, hvor han kan være vistforsikkert om at friste begge Dele. Hertil kom, at Sverkers Søn; *Hans*, en dygtig Karl for Resten, men grov i sin Mund, faldt paa at gjøre en Vise om Knud og alle hans Bedrifter, som var propfuld af Gloser og Gluffer, saa den arme Knud maatte sidde baade rød og bleg, og høre sig heglet igiennem som den usleste Kryster, der havde havt Held som Hu, og fægtet med Hælene Slag i Slag. Saa grovt Spøg og saadan Giæstfrihed kunde Knud da ikke fordrage, og blev saa forbittret, at han strax kiøbde sig et Skib med Tilbehør, og flygtede til *Polen*, hvor han haabede at finde bedre Modtagelse hos sine Morbrødre og øvrige Slægt; men her troede man, han kom, for, paa sin Moders Regning, at kræve Deel i Regieringen, og tilstædte ham derfor ikke Indgang i nogen Fæstning. Hvad der forøgede Herrernes Frygt, var, at de nyelig havde fordrevet deres ældste Broder, og da Knud mærkede, man lukkede Byerne for ham, ja saae omsider endogsaa skiævt til ham, blev **A:143** han ikke gammel der, men begav sig til Hertug *Hendrik* i *Sachsen*, hos hvem han dog ogsaa fandt sig skuffet i sin Forventning.

Endelig tyede Knud til Erkebiskop *Hartvig* i *Hamborg*, som immer havde havt et Horn i Siden paa de Danske, for det, de ikke vilde blive ved at høre hans Stift, og her blev Knud da ikke blot modtaget med aabne Arme, men fandt tillige den Bistand, han søgte. Han sendte nu Lønbud til sine gamle Tjenere, som skulde føle sig for, om de vilde være ham troe, og da Budet kom tilbage med den Beskeed, at de vilde, Alle som Een, jo før jo heller, gaae over til ham, rykkede Knud uden videre Ophold, med de fremmede Hjelpe-Tropper, ind i Jylland, hvor hans Tilhængere da ogsaa, trods Svenns Godhed, trods Eed og Gidsler, flokkedes under hans Banner.

Ved Tidende herom blev Svenn paa en Maade forknyt, og besluttede at lade sig beleire i *Viborg*, som vel før havde været en aaben Bye, men som han nyelig, for at have et fast Tilhold, havde ladet befæste med Jord-Volde. For nu at stoppe de ved denne Leilighed nødvendige Udgifter, lod Svenn de Gaarde udplyndre, hvis Beboere havde, ved at gaae over til Knud, forbrudt deres Gods; men hvad der gav ham Spillet vundet, var dog, at Knud, som brændt Barn, skyede Ilden, og turde ikke nærme sig Viborg, hvor han kom sidst saa galt afsted; men slog Leir langt uden for Byen, i det Haab, at naar Svenn om et Par Dage havde tømmt sit Spiis-Kammer, skulde han nødes til enten skammelig at flye, eller hovedkulds at fægte.

Herved skedte det, at en vis *Bruno*, som Knud havde med sig ude fra Tydskland, tog sig, kun paa en Maade med Knuds Tilladelse, den Frihed, at drage til *Ribe*, med en Deel af Folket; hvad enten nu virkelig Tiden faldt ham for |A:144|lang, eller han, for godt gammelt Bekiendtskabs Skyld, havde ladt sig bestikke af Svenn.

Dengang Svenns Forraad slap op, og han ingen Udvei saae, til længer at underholde sit Krigsfolk, tænkte han ved sig selv, at det maatte nu enten briste eller bære, gjorde sine Tilberedelser i Hemmelighed, og naaede, efter en stiv Natte-Reise, Fiendens Leir, som blev overrumplet under Morgen-Bønnen. Her blev da ingen lille Forstyrrelse, thi Skrækken virkede paa Folk, som de var til: drev Krysterne paa Flugt, og Kæmperne til Vaaben, men dog standsedes Svenn af en Bæk der løb, fuld af bundløse Huller, og kun med et eneste Vadstæd, som Ingen vidste, uden Knuds Folk, der havde ligget og udforsket Leiligheden. Vel prøvede En og Anden at sætte over den Smule Bæk, som man, før dette Slag knap vidste Navn paa, men de slap i Hullerne, hvor Hestene styrtede med dem, saa de maatte betale den Fremfusenhed, og klog af Skade, indskrænkede man sig da til med Slynge-Steen og Kaste-Spyd at hilse paa Fienden, og byde ham Spidsen. Omsider kunde dog de ærgierrige Saxiske Ryttere ikke længer styre deres Hidsighed, og søgte derfor Vadstædet, hvor de ogsaa snart fik Selskab, thi aldrig saasnart opdagede Valdemar, at der var Ride-Vei, før han foer afsted, og lige ind paa Livet af Tydskerne, som Den der havde i Sinde at gøre dem Overgangen stridig. Som en ægte Ridder aabnede han Kampen, ved at bryde sin Landse paa en af Fiendernes Harnisk, men han fik saa grovt et Svar af fire Landser paa een Gang, at hans Hest satte sig paa Rumpen, uden at dog han, saa ypperlig en Rytter som han var, lod sig kaste af Sadlen. Imidlertid var den femde Landse kommet med, og havde sat sig fast i Hjelmen, men den brækkede Valdemar ud, i en Hast, og da først denne slemme Pust var overstaet, slap han, med nogle faa |A:145|gode Venner, snart over Vadstædet, og hvem der kom efter, skulde ikke sige, han var dem i Veien; thi han reed høit op fra Bækken før han tog sin Stilling. Her holdt han med sin lille Trop alle Fienderne Stangen, til hele Svenns Hær kom over Bækken, og det var da unægtelig ham, man havde Seieren at takke. Der nu Hærene mødtes, holdt Knuds Tilhængere kun Stand et Øieblik, thi Frygten sad endnu i Kroppen fra de forrige Slag, og styrkede Hukommelsen kun alt for godt, saa Ulykken svævede dem bestandig for Øinene, og gjorde dem sene til Slag, men rappe til Flugt. Sachserne som var gammel vant med Krigsbrug, og forstod godt at tumle deres Heste, trak sig langsom tilbage med en vis Orden, ja drillede endog mangan Gang Seierherrerne med deres Svingninger; den øvrige Hær flygtede i fuld Forvirring, saa lang som Dagen var, og lagde sig om Natten ind i en Bye, hvor Fienden kom over dem, og slagtede dem som Kvæg; thi denne Gang havde Svenns

Folk overlagt slet Ingen at spare, deels fordi Tydskerne var den forhadte, og deels fordi de der sidst slap med Penge, nu igien havde grebet til Vaaben. Derfor maatte ogsaa den heltemodige Sachser *Folrad* sætte Livet til i dette Slag, thi da han saae sig overmandet, og vilde overgive sig, var der Ingen som vilde tage ham til Fange, hvor mindelig han end bad derom.

Knud tog nu atter Tilflugt til Sachsen, og saa snart man i Ribe fik af Reisende at vide, hvor galt han var kommet afsted, tænkte Borgerne ret at gjøre deres Hoser grønne hos Seierherren, ved at tage Bruno ved Vinge-Benet, og overlevere ham i Svenns Hænder; men Svenn behandlede ham paa en meget venskabelig Fod, og skikkede ham, efter nogen Tids Forløb, med gode Foræringer fra sig. Herover fattede imidlertid Brunos Landsmænd en Mistanke til ham, som kostede hans |A:146| Liv, thi en Deel af de Sлагnes Frænder troede nu fuldt og fast, at han havde ladet sig kiøbe af Svenn, til paa Nidinge-Viis at forraade sine Stalbrødre, saa det var paa Skielmerie han søgte Paaskud til at forlade Hæren, og tog derpaa sine Stikpenge som en Foræring af Svenn. Vel kom de ingen Vei med det Søgemaal, de i den Forudsætning anlagde imod ham, da han snildelig vidste at snoe sig fra alle Beskyldninger, men da de saae, at Retten ikke vilde fælde ham, listede de sig til at gjøre det selv.

Nu, da Svenn havde faaet sine egne Uvenner af Halsen, syndes han, det var Tid at tænke paa Rigets Forsvar, og anlagde, til Bondens Bedste, adskillige Fæstninger paa Strand-Kanten, hvor det især fandtes passende. Saaledes anlagde han blandt Andet to ved Store-Belt, en i Sælland og en i Fyen, som skulde sætte Mod i Landets Børn og Skræk i Sørøverne, men dem forstyrrede Slaverne. Med disse samme Gæster holdt han ellers et priseligt Slag i Fyen, hvor de i Tusindtal fik deres Livsbrød, og hvilket Arbeide hans Folk havde med at hugge ned, kan man deraf slutte, at de Flestes Hænder sad i det blodige Kiød, saaledes havde Sværd-Grebet slidt og gnavet.

Ved disse Tider var det, at der i *Roskilde* dannede sig et Søhane-Lag, med *Vehteman* i Spidsen, hvis Øiemed var at tugte de Sørøvere, der idelig hjemsøgte vore Kyster. Dette Selskab havde sine egne Love og Vedtægter, hvoraf Følgende fortjener at anmærkes:

Hvilke Skibe de fandt bedst skikkede til Kaperie, havde de Lov til at tage, selv uden Eiermandens Vidende og Villie, som derimod var berettiget til en Ottende-Deel af Byttet i Fragt.

De løb aldrig ud paa et Kryds-Tog, førend de havde først høitidelig beredt sig til Døden, angergivne skriftet deres Synder for Præsten, |A:147| ladet sig tugte med Guds Ord, og annammet den hellige Nadvere; Altsammen i den Troe, at ikkun naar man har Guds Naade, er man Lykken vis!

Af Levnets-Midler tog de aldrig mange med, og var overordenlig nøisomme baade i Henseende til Mad og Rustning, thi

de skyede al muelig Tyngsel, for at komme rask afsted.

Stræng Vagt og skarpt Udkik var de særdeles stærke i: sov kun, siddende hver ved sin Aare, løb aldrig under Land, uden først omhyggelig at have ladet Kysten bespeide, for ikke uformodenlig at overraskes, og de lagde aldrig nogen Øe fra sig, hvor Vinden bar paa, uden at have undersøgt Læ-Siden, hvor Fienderne, som var lidt magelige, altid gierne søgde Havn.

Byttet, de gjorde, blev ligelig deelt, saa hver fik eens meget, enten han var Styrmand eller blot Roeknegt.

Traf det sig, der var christne Fanger ombord paa Skibene de tog, blev de behandlede med Broder-Kiærlighed; klædtes op, og sendtes hjem, hver til Sit.

Deres Flaade, naar de stak i Søen, var aldrig mere end *to og tyve* Skibe stærk.

Sold fik Ingen, men de nødvendige Udgifter bestredes ved S sammenskud af Roskilderne, som fik derfor Hælvten af Byttet.

Dette Søhane-Lag var vel i Førstningen ubetydeligt, og indskrænket alene til Roskilde, men derfra udbredte det sig efterhaanden videre, saa tilsidst havde det Medlemmer hardtad over hele Sælland, og blev uafbrudt i fuld Virksomhed, saalænge der endnu var mindste Ufred paa Færde. Mange vare deres Seiervindinger, og de erobrede i Alt to og **A:148**firsindstyve Sørøver-Skibe, men Kampen var aldrig haardnakket, og kostede ei mange Blods-Draaber!

Hvad nu Knud angaaer, da tyede han i sin Landflygtighed med nogle faa Stalbrødre til *Lille-Frisland*, som ogsaa hører til det Danske Rige, for der at finde Bistand.

Dette Landskab er bekiendt af sin herlige Fædrift, grændser til det vilde Hav, og ligger meget lavt, hvorfor det maa beskyttes mod Oversvømmelse ved Diger, og naar der imellem gaaer Brudd paa dem, gaaer Stranden op over hele Landet, som er aldeles fladt, og bortskyller baade Sæd og Huse; ja, ikke sjelden tager den hele Agre med sig, og fører andensteds hen, til Gavn for den, i hvis Lodd det falder. Efter saadan en Oversvømmelse voxer Landets Frugtbarhed, hvor man kan gaae i Græs til Knæerne, og kaage Salt af Jorden. Om Vinteren staaer hele Landet som en Søe, saa man kan hardtad gaae vild i, om man her er til Lands eller til Vands, thi hvor man den ene Tid af Aaret pløier og saaer, seiler man den anden. Indbyggerne er farlig glubske, raske og smidige, rynker Næse ad al ubehjælpelig og tung Rustning, og bruge i Strid aldrig andet end lette Skjolde og Kaste-Spyd. Deres Agre omgive de med Grøfter, som de ved Hjælp af et Slags Pig-Kieppe springe lukt over, og deres Huse bygge de, for Vandets Skyld, paa en med Flid anbragt Forhøining af Græstørv. At de høre til den *Frisiske* Folke-Stamme, derom vidner saavel deres Maal som deres Navn, og det maa da have været en udvandrende Flok, der søgde ny Bopæle og traf saa paa denne Ælte, som de i

Tidens Løb, ved deres Vindskibelighed, har forvandlet til Agerland, hvorpaa de Danske Konger har tiltaget sig Herredømme over dem.

A:149 Til disse Folk var det da nu Knud kom for at bede om Hjelp, og blev modtaget med aabne Arme; thi han lovede dem Afslag i deres Land-Gilde, og det smagde *Friserne* saa godt, at de for den Smule Fordeels Skyld paatog sig de største Besværligheder, og da først den, at anlægge en Fæstning ved *Milde-Floden*, hvilket man maa sige var allerede en stor Tjeneste for en ringe Sold.

Saasnaart Kong Svenn erfarede Knuds Tilbagekomst, fik han det Jydske Rytterie paa Benene, og gik selv med den Skaanske og Sællandske Flaade til Slesvig, hvor han endog, skiøndt det neppe var Umagen værdt, lod nogle Skibe bringe over Land til *Eideren*, for at spærre Fienden ogsaa denne Udvei. Derpaa rykkede han mod den nybygde By, som Beliggenheden meer end Konsten gjorde til en stærk Fæstning, thi paa den ene Side var der fuldt af Moradser, og paa den anden løb den dog kun smalle Milde-Flod med sine lethensrislende Vande. Da Kongen desaarsag ikke kunde omringe Byen, slog han Leir paa de bekvemmeste Steder, han kunde finde, og lod saa hugge Riis i den nærliggende Skov, som blev knippede sammen, for at tjene til en Slags Bro over Moradserne, naar man fandt for godt at rykke videre. Imidlertid var der Nogle af Frisernes unge Karle, som, hvad enten de havde ikke lært at bie, eller kunde ikke dye sig for at gjøre Blæst med deres Tapperhed, satte med deres sædvanlige Krum-Spring over Bækken der løb mellem Leirene, tastede an hvem af Fienden de saae drøsse om langt borte, og bød dem ud. De fandt ogsaa Folk for sig, som turde vove en Dyst, immer kom der Fleer til fra begge Sider, og blandede sig i Striden, da hver vilde hjælpe Sine, og Ingen kunde holde ud at være ørkesløs Tilskuer ved en Leg, hvor hele Folkets Ære stod paa Spil. Herved voxde Kampen efterhaanden, og trak Alles Øine til sig, saa det teg**A:150**nede nu til, at hvad der kun skulde have været et lille Forspil til Slaget, vilde bestemme hele Krigens Udfald, og da *Peder Thorstenson*, som nu var Svenns Geheimeraad, mærkede det, lod han, som kiendte Frisernes Forvovenhed, paa Timen hele Hæren væbne sig, men bie i Leiren indtil Videre. Det drømde Friserne mindst om, men tænkte, at Kongen sad rolig i sin Leir, satte derfor samtlig i en Fart over Bækken, og var dumdristige nok til at angribe Leiren, i det Haab, at Ingen var beredt paa Sligt. Da nu imidlertid Svenns Folk var strax ved Haanden, og hjalp dem ud af den Drøm, tyede de til deres kiære Moradser; men det hjalp kun saa lidt, thi, ved Hjelp af fornævnte Riis-Broer slap Rytterne lykkelig over og forfulgde dem af alle Kræfter. En anden Gienvei banede de Danske sig med Sværdet, thi de anrettede saa stort et Nederlag paa de flygtende *Friser*, at de snart kunde gaae paa Liig over Floden.

Da nu Friser-Hæren var slaaet, undveeg Knud til Hest med

nogle faa Følgesvende, medens hans øvrige Tilhængere kastede sig ind i Fæstningen, og denne begyndte nu Svenn af alle Kræfter at beleire, thi han troede Knud var derinde, og haabede altsaa ved dens Indtagelse at gjøre Ende paa Krigen. Blev Nogen træt eller saaret, afløstes de strax med friske Folk, og saaledes gik det, ud i een Kiøre, saa de Beleirede fik aldrig Rist eller Ro, hverken Dag eller Nat; thi Svenn vilde ikke lade dem faae Tid til at udhvile sig, og var desuden bange for, at gik Beleiringen i Langdrag, Borgen da skulde faae Undsætning af Friserne. De Beleirede forsvarede sig imidlertid haardnakket, især efterat de havde ladet nogle Danske Fanger henrette, thi af en Seierherre, de saa høilig havde fortørnet, torde de aldeles ingen Naade vente, og stred derfor med Fortvivlelsens Mod. Det var saaledes da paa begge Sider en Slags Frygt, der skiær|A:151pede Striden, og, medens det saaledes baade her og der saae broget ud, traf det sig en Nat, at Valdemar blev opmærksom paa et Bulder i Nærheden, og tænkte, det var Friserne, der brød frem; foer afsted med sit Folk efter Lyden, fik ogsaa virkelig omsider Bugt med dem han traf, skjøndt de gjorde tapper Modstand, men da man skulde til at høre sig for, var det Danske Folk han i Mørke havde taget for Fiender. Denne ypperlige Helt gjorde da i Blinde en stor Ulykke med sin Tjenstfærdighed.

Den bestandige Møde og Natte Vagt, uden al Vederkvægelse, samt Saarene de idelig fik og aldrig kunde faae røgtede, udmattede saaledes de Beleirede, at de omsider følte sig aldeles magtesløse til længere at fortsætte Kampen, og overgav sig i Fortvivlelse; men fandt hos Svenn ganske anderledes, baade Ordholdenhed og Naade end de havde formodet, og især fik *Plog*, som havde dræbt Erik Emun, et overraskende Beviis paa hans Ædelmodighed, thi end ikke Hadet til denne hans Faders Banemand kunde bringe ham til at bryde sit givne Ord og Leide. Ikke en eneste Mand lod han dræbe, eller engang binde, men lod dem alle, uden Løse-Penge fare, hvor de lystede, og gav dem blot den Erklæring med paa Reisen, at han brød sig ligesaa lidt om deres Fiendskab som om deres Venskab, thi Folk, sagde han, der har to Tunger i een Mund, og kan tjene syv Herrer med eet Par Skoe, kan umuelig føre Lykken med sig. De begav sig nu Alle til Knud, og deelte hans Landflygtighed, thi saa vennsalig var han, at hans Tjenere hængde ved ham i Modgang saavel som i Medgang.

Friserne maatte nu bøde totusinde Mark og stille Kongen Gidsler for deres Troskab; men derpaa kom de til Valdemar med et Forslag, som jeg ikke ret veed, om bør skrives paa reen Dumheds eller paa en ret ærekjær Skamfuldheds Regning; thi hvad de overhængde ham for, var at han skulde formaae Kongen til at slaes med dem endnu een Gang, paa det |A:152Vilkaar, at, vandt han, skulde de betale totusind Mark til, men tabte han, skulde de have det Afslag i deres Land-Gilde, som Knud havde lovet dem.

Valdemar, som fandt, det var en betænkelig Sag, paa ny at prøve Styrke med saadanne forvovne Kroppe, søgde imidlertid ved fornuftige Forestillinger at snakke dem af med det ravgale Indfald, og bragde dem virkelig omsider til at indse, det var kun i Daare-Kisten man yppede Kiv med sin Overmand, for at gaae af med Profiten.

Paa denne Tid var der bleven en ny Konge og Romersk Keiser, ved Navn *Frederik*, ude i Tydskland; ham søgde nu *Knud* paa Haand, og lovede, naar han vilde hjælpe ham paa Fode igjen, at gjøre Dannemark til et Lehn af det Romerske Rige. See, det faldt i god Jord hos Keiser *Frederik*, hvis Næse immer kløede efter at være *Rigets Udvider* i høieste Grad, og han greb derfor med begge Hænder efter dette skjønne Stykke Næstens Gods; men eftersom det var ham i Kjødet baaret at pløie helst med Ræve, lod han gaae Bud til *Svenn*, med kjærligst Hilsen fra Falske-Blakken, hvorlunde han brændte af Længsel efter igjen at see og tale med sin gamle Ven og Vaaben-Broder, kom derfor gjerne selv, hvis ei hans Keiserlige Værdighed forbød det, og bad da nu Kong *Svenn* dog endelig besøge sig, saasandt ham derfor skulde times baade Hæder og Ære. Dog *Svenn*, som i sin Ungdom havde lært Ridder-Spil i Keiser *Conrads* Gaard, og der en Tidlang pleiet Stalbroderskab med *Frederik*, mens de var lige høit paa Straa, og lige *gamle*, saa omtrent i alle Maader, kjendte Lurendreieren for godt, til at tage hans glatte Ord for gode Vahre, saa det var hverken derfor, heller ikke for at stikke sin Medbeiler ud, han tog imod Indbydelsen, men ene og alene for at vise sig blandt Tydskerne i al sin Glands; thi han vidste, der var Folk i Tydskland som løftede **A:153** ham til Skyerne, men kiendte ham dog hidtil kun af Rygtet, og skulde nu have Syn for Sagn om hans Herlighed.

Saa drog da *Svenn* afsted, og kom til en Stad, som kaldes *Merseburg*, hvor det dengang vrimlede af tydske Adelsmænd i Keiser-Gaarden, og hvor han virkelig, saavel ved sin Mandhaftighed, som ved sit strunke, stadselige Følge, gjorde saadan Opsigt, at man kan sige: hele Tydskland gjorde store Øine; men skjøndt Keiseren ogsaa i Førstningen tog meget hæderlig imod ham, fik dog Piben snart en anden Lyd, saa det han holdt af hvad han lovede, det var kun lidt. Derimod regnede der Beskyldninger af alle Slags ned over *Svenn*, og omsider blev det ham betydet, at naar han vilde sværge Keiseren Troskab, da skulde *Knud* give Afkald paa Riget, og nøies med *Sælland* som et Lehn; men vilde han ikke det, da vilde Keiseren være *Knud* behjælpelig, og strax lade en Krigs-Hær rykke frem, som, hvis den ikke alt mødte Kong *Svenn* paa Danmarks Grændser, dog vist skulde finde ham snart.

I denne Klemme indgik *Svenn*, som fandt, det var en farlig Sag at staae imod, Alt hvad man forlangde; men det kom aldrig inden for hans Tænder, og for at være et Paaskud sikker, naar han vilde

bryde Forliget, afstod han ikke Sælland, uden med Forbeholdenhed af alle sine mange der beliggende Fædrene-Godser, en Bestemmelse som her gik glat igjennem, da den havde Medhold i Keiser-Retten. Da var det, at *Knud*, som troede kun Freden paa det Halve, paa ingen Maade vilde nøies med Nogen af hele Kong Sverns Følge til Forlover, uden alene med *Valdemar*, som den Eneste, han tiltroede Ærlighed og Fasthed nok til at vaage over hans Sikkerhed og Forligets Opfyldelse. *Valdemar*, som kjendte *Svenn* og vidste godt, den hele Handel var paa Skrømt, vægrede sig vel haardnakket, ved, at gjøre sig deelagtig i fremmede Synder; men *Svenn* blev |A:154 dog saa længe ved at plage ham, til han omsider, meget mod sin Villie, maatte sige god for ham, med den Betingelse, at brød *Svenn* Forliget, skulde han gaae over til *Knud*. Hermed var man tilfreds paa begge Sider, og skildtes derpaa ad; men aldrig saasnart var *Svenn* sluppet hjem i sit Rige, før han paa Timen sendte Keiseren et Brev, hvori han ligefrem skjældte ham ud for en Bedrager, opsagde ham Huldskab og Troskab, og erklærede sin desangaaende udgivne Forpligtelse for død og magtesløs, aldenstund det var kun ved Svig han var bragt til at indgaae, hvad aldrig før nogen Konge i Danmark havde bekvemmet sig til.

Dengang nu *Knud*, som var blevet sin forrige Medbeilers Lehnsmand, forlangde sig Sælland indrømmet efter Aftale, slog *Svenn* ogsaa her en Svinke, og sagde, at ved at forbeholde sig sit Arve-Gods, havde han meent alle Kongs-Gaardene med Tilbehør, saa det var kun Statholderskabet han havde udlovet. Herved fandt *Knud* sig naturligviis forurettet, og holdt sig til Forloveren *Valdemar*, som derved kom i stor Forlegenhed, thi enten skulde han, nu bryde sin Eed eller svigte sin Herre, og hvilket han saa valgte, syndes han det vilde skade hans Rygte og gjøre ham Skam. Han foreslog derfor heller et minneligt Forlig, hvorefter Kongen beholdt Sælland, som han fandt uundværlig for sin Huus-Holdning; men gav til Erstatning *Knud* et andet Lehn, ligesaa betydeligt, stort og indbringende, og det fandt Kongen sig i, saa *Knud* fik sit Lehn paa tre Steder: Noget i *Jylland*, Noget i *Sælland* og Noget i Skaane. Skjøndt denne Adskillelse aabenbar var stilet paa at hindre *Knud* fra at blive for mægtig, gav Denne dog strax det Bytte sit Bifald, under den Betingelse, at *Valdemar* fremdeles vilde indestaae ham for Besiddelsen; men det var *Knuden*, og vilde neppe skeet, hvis ikke *Svenn*, som var meget opsat paa det Skifte, havde saa godt som nødt *Valdemar* der |A:155 til, og høitidelig erklæret, at ryggede han Forliget, skulde begge de Andre have frit Forlov til at gjøre Opstand imod ham.

Nu, der *Svenn*, som han syndes, var blevet fast i Sadelen, og havde Intet at frygte, forfaldt han til Overmod, slog Vrag paa Fædrelandets gammel-danske Sæder, for de var ham ikke noksom fine, og ombyttede hvad han kaldte Dansk Plumshed og

Plathed mod høitydsk Fiinhed og Fromhed. For det Første klædte han sig paa Tydsk, og fik, for ei at være som en Ugle mellem Krager, sine Hofmænd til det Samme, saa Kongens Gaard blev nu rensed fra de grove Bonde-Knolde og befolket med opflinkede Straa-Junkere. Dernæst fik da ogsaa Bonde-Kosten Afsked til Hove, hvor Bordene nu maatte prange med udenlandske Lækkerier, og Alt saavel med Bordskik som Opvartning gaae fiint og fornemt til; saa den Konge lærde Folk ikke blot at klæde sig men ogsaa at æde og at drikke med Smag. Dog, ikke hermed nok: selv i Valget af sine Hofmænd og Drabantere var *Svenn* ikke mindre nymodens, thi han tog Æres-Posterne fra Adelen og gav til Gjøglere, viiste de store, navnkundige Mænd Dørren, og omgav sig med en Klynge af læflevurne, blødsødne Skrællinger, og det gjorde han, deels for at Folk skulde korse sig over den stormægtige Konge, som kunde undertrykke de Høibaarne og gjøre store Folk af ingen Ting; deels for at Ingen, som kom til Ære, skulde have sin Byrd eller noget Andet end Kongens blotte Naade for Lykken at takke. Hvor umaadelig opblæst han var, kan man for Resten deraf slutte, at det gamle Stade, hvorfra Kongerne taledes paa Thinge, faldt ham for lavt, saa han fandt det under sin Værdighed at staae jævnsides med Folket, krøb til Veirs, og maatte have Folket under Fødderne, før han kunde sætte sin Mund i Lave til at skifte Lyd og Ret.

|A:156 Med al den Storagtighed forbandt Kong *Svenn* en hæsleg Gjerrighed; thi hvem han havde beriget, den vilde han arve, og skammede sig ikke ved at plyndre de Umyndige paa Fædrenes Grav, og bringe *Deres* Børn til Betler-Staven, hvis Daad han skyldte sin Rigdom og Vælde; ja stundum fortrød han saa tidlig sin Rundhed, at han aldeles forarmede dem, hvis Bedrifter han selv havde gavmild belønnet. Med alt Dette faldt dog hans Huus-Holdning, formedelst hans mange slugne Drabantere, ham omsider saa kostbar, at han, saa at siges maatte flaae Folket for at fede Hæren, og tabte ved den Strængighed hvormed han inddrev Skatter og Land-Gilde, ganske og aldeles Menig-Mands Yndest.

Ogsaa i Retter-Gangen fandt han paa Nyt, thi istedenfor at det hidtil var Eden, som gjorde Udslag i tvivlsomme Sager, indførte han Næve-Retten, saa at hvor Dom burde fældes efter Granskning og Skøn, blev et godt Slagsbroder-Haandelag nu det bedste Beviis.

Paa samme Tid omtrent, som den indbyrdes Krig i Dannemark holdt op, var det, at den Svenske Kong *Sverkes* Søn: *Hans*, tog Tiden i Agt, til engang, da den *Hallandske* Statholder *Karl* var fraværende, at bortføre hans Kone og hans Syster, af hvis store Deilighed der gik overordentligt Rye. *Hans*, som derfor brændte af ureen Elskov, tog dem nu med sig til Sverrig, og den liderlige Fugl drev gjerne sin Forvorpenhed saa vidt, at han, uagtet den Ene var en gift Kone, og den Anden en ærbar Enke, tvang dem til skifteviis at sove i hans Arm, og siden, da Menig-Mands Knur over Nidings-

Værket blev meer og meer lydeligt, skikkede han dem beskjemmede tilbage.

Denne Ugjærning betragtede Kong *Svenn* som en Forhaanelse ad hele det Danske Folk, der maatte hevnes paa en i Øine faldende Maade, og besluttede desaarsag at rykke ind med hele sin Hær og aftvætte Skam|A:157men i Svenskens Blod; men Feiden gik i Langdrag, fordi Kongen fandt han var dog sig selv nærmest, og maatte først hjemføre sin Fæstemø: Hertug *Konrads* Daatter i *Sachsen*, som blev for Resten ikkun ilde lidt i Dannemark, da Almuen bildte sig ind, det var hende der havde fortydsket *Svenn*, og var Skyld i alle de nye Spillopper han gjorde.

Paa denne Tid var det, Kardinal *Nicolaus*, det Romerske Sædes Legat, vovede sig over Nord-Søen op til *Norge*, og oprettede et Erke-Bispedømme der, saa Landets Geistlighed, der hidtildags havde staaet under Erke-Bispen i Lund, fik nu for saavidt Lov til at raade sig selv.

Ogsaa til Sverrig kom Kardinalen i samme Slags Ærende; men *Svenskerne* og *Gotherne* kunde slet ikke blive enige om, enten *hvem* der skulde være Erke-Bisp, eller *hvor* han skulde boe, og Enden blev da, at de Ingen fik; thi mens de kjævledes, fandt Kardinalen, det var en Skam at oprette et kirkeligt Høi-Sæde hos slige Barbarer, som var endnu saa forfærdelig langt tilbage i deres Christendom. Det var nu saa langt ud paa Aaret, at Kardinalen ei dristede sig til at friste det vilde Hav og drage søveis hjem, men til *Dannemark*, hvor Lande-Veien faldt igjennem, gad han ikke kommet, uden først at have smurt Vedkommende om Munden, som saae skjævt til det *Norske Høisæde*, og han skrev desaarsag Erkebisp *Æskild* til, at var der end ved Norges Skildsmisse skeet et Skaar i hans Høihed, kunde han dog vente sig det rundelig erstattet, da det var betænkt, at udnævne ham til Sverrigs Primas: en Æres-Post der vidt overgik, hvad han havde forloret. Dette Tilbud tog *Æskild* med Kys-Haand imod, og udbad sig indstændig Legatens Besøg, som nu og da paafulgte, ved hvilken Leilighed *Æskild* modtog det til den svenske Erkebisp bestemte Ære-Smykke, for dermed i sin Tid at beklæde Hvem Svensken og Gothen omsider kunde enes om at udnævne til den høie Værdighed. Derhos bestemte Legaten, at |A:158alle følgende Svenske Erke-Bisper skulde erholde deres Chor-Kaabe eller Pallium, ei umiddelbar fra Rom, men gjennem Erke-Bispen i Lund, som deres nærmeste Øvrighed, og paa denne særdeles Benaadning lovede Kardinalen at skaffe Pavelig Stadfæstelse, et Løfte, der blev ham saare let at holde; thi strax efter sin Hjemkomst til Rom, besteeg han selv, efter Pave *Eugenius*, det apostoliske Sæde, og blev derved Mand for at gjøre hvad han som Bud havde sagt. Saaledes erhvervedes da dette Fortrin, som finder Sted endnu den Dag i Dag, og agtes alt for Noget, hvorpaa der haves Hævd fra fordums Tid.

Hvad man for Resten veed om Kardinalens Ophold i Dannemark, er, at han paa det Stærkeste raadte Kong *Svenn* fra hans forehavende Svenske Tog, og forestillede ham med italiensk Fiinhed, at meget vilde Seiren koste, og dog kun indbringe saare lidet; thi Kongen maa betænke, sagde han, at Folket er fattigt og Landet er haardt, besværlig er Krigen i høieste Grad, hvor en Strækning af vilde og skyehøie Klipper maae først overvindes, før Menneske-Kampen begynder, og sæt end, Du seirer aldeles, hvad nytter det Dig, naar Byttet som vindes er usselt og ingen Ting værdt! Omsider, da han saae, at Kongen, til trods for hans vise Formaning, haardnakket blev ved sit daarlige Forsæt, snertede han ham tilgavns, paa en meget vittig Maade, ved at ligne ham med en Ædderkop, som udspinder med Livs-Fare sin egen Indvold til en Væv, hvori den dog fanger kun Fluer og usle Kryb. Deilig sagt, synes mig, om en Drot, som for at styre sin Lyst til hvad lidt kun er værdt, spilder sin Kraft i unyttige Krige, udspænder sin graa Væv af Stridsmænd til Fangst af et flueligt Bytte.

Vel viiste Kong *Svenn* Kardinalen al Ærbødighed, og bekostede hans Reise heelt igjennem Landet, men det var kun for hans Høiheds, ingenlunde for hans gode Raads Skyld; thi dem forsmaaede Kongen, vist **A:159** ikke saameget af Harme over den Uret og Spot, hans Tjener var skeet, som af Attraae efter den Svenske Krone. Kong *Sverke* var nemlig gammel og aflægs, og laae desuden i Fiendskab med Almuen, for det Mords Skyld som Bønderne paa Thinge havde begaaet paa hans Søn Prinds *Hans*, og derfor syndes *Svenn*, det var den allerbeleiligste Tid til at angribe Sverrig, ja saa sikker var han i sin Sag, at han solgde Bælgen før han saae Ræven, og begyndte Toget med at uddele de Svenske Forlehninger imellem sine Hofmænd. Det gik i den Henseende endog saa vidt, at To af hans Høvdinger var nær kommet op at slaaes om en Svensk Jomfrue, som de begge To vilde have, fordi der gik Ord af hendes Deilighed, saa Kongen maatte selv lægge sig imellem, som den der indbildte sig at raade for hendes Giftermaal, og lovede hende nu bort til den der viiste sig kjækkest ved Sverrigs Erobring. Herved indskjød han naturligviis Medbeilerne Kappe-Lyst i høieste Grad, men det anføres, som sagt, især for at vise for hvor sikkert et Bytte de Danske da agtede Sverrig.

Vel afsendte nu Kong *Sverke* det ene Gesandtskab efter det andet, og bad om Fred; men da den paa ingen muelig Maade var at erholde, tænkte han: brav Karl hytter sig, rykkede hverken selv i Marken, eller gjorde nogen Anstalt til Landets Forsvar, men forstak sig i en Vraa, og overlod Svenskerne til deres egen Skjæbne. For imidlertid at undgaae de besværlige Omveie, man i Sverrig saa ofte nødes til, opsatte *Svenn* sit Tog til om Vinteren, da Isen lægger Broe over alle Bække, og skjød saa Gjenvei ind i *Find-Veden*, hvor han strax meldte sin Ankomst med Rov og Brand, og fik desaarsag snart

Besøg af Indbyggerne, som ikke blot underkastede sig, men tilførde ham godvilligen de Levnetsmidler han behøvede.

Fra Find-Veden gik Toget ind i *Værns-Herred*, hvor *Svenn* foer grummelig frem overalt med Ild og med Sværd, fordi Indbyggerne |A:160 mødte ham hverken med Sværd-Slag eller med Knæ-Fald, men flygtede med Kvinder og Børn, fra Huus og Hjem, over vildende Mark til de ødeste Egne. Mange Alen høi laae Sneen her, for det Meste overalt, og det var en saa klingrende Frost, at diende Spæde hang døde af Kulde ved Mødrenes Bryst, og det var en stor Ynk at betragte de blaa-frosne, halvdøde Kvinder, som havde ei Magt til at løsne de stivnede Arme, hvormed de omsnoede kun iiskolde Liig.

De Danske, der naturligviis gik heller ikke Ram forbi, holdt hverken Trop eller Vagt, men tyede i Huus eller laae om et Baal, saa det var klart, de tænkte mere paa at bjerge sig for Kulden, end at vare sig for Fienden, og frygtede meer den bidende Frost end de skarpe Sværd.

Værne-Boerne vidste imidlertid intet bedre Raad til at komme Kong *Svenn* i Tale og handle om Fred, end at de standsede ham i Farten, ved at fælde Træer og lægge Braader for ham i Snævringerne, hvor hans Vei faldt igjennem, og som, for at de steile Klippers Skyld, ei lod sig undgaae uden ved at gjøre en uhyre Omvei. Kongen sad just og spiiste, da han fik Efterretning om denne deres Dristighed, der satte ham saaledes i Harnisk, at han uopholdelig lod Bordene slaae ned, og Hæren rykke op, fløi selv til Hest, og foer afsted til Klippe-Gabet, fnysende derover, at en Hob usle Bønder turde vove paa at spærre Veien for ham.

Vel var der om Kongen en vis Herr *Niels*, som bad ham dog slaae Vand i Blodet, og først undersøge lidt nøiere, hvordan det egenlig var fat, men al den Tak han fik derfor, var at Kongen skosede ham, fordi han havde holdt Bryllup Dagen før Hæren brød op, og sagde: ja, nygifte Mænd ere gjerne Kjærlinger! Saa? svarede *Niels*, som var blevet smækvreed over det haanlige Svar paa et godt Raad, da skal jeg dog snart vise Kongen Noget, som han knap tør gjøre mig efter. Det var da det |A:161 Samme, som at sige: Du er selv en Kryster, og det var netop Svar som Tiltale; men hvad han i sin Vrede neppe tænkte paa, var, at han med det forfløine Ord spaaede sig selv ilde; thi der man kom til Gabet, hvor Bønderne vel skreeg om Fred, men holdt dog Stand, sprang Ridderne af Hestene, og, uagtet de af bare Hastværk var kun blevet let bevæbnede, bød de dog Faren Trods og stormede Forskandsningen. *Niels*, som kun tænkte paa, ved øiensynlig Manddom at afstryge den Klik, der var sat paa hans Ære, og vise, han havde Hjerttet ei i Fruer-Buret, men paa det rette Sted, han skyede nu ingen Fare, men styrtede frem op ad den høie Vedd-Kast, besat som en Muur af kæmpende Bønder, og faldt, gjennemboret med et Spyd i Hovedet. Over Andre, som

vovede med ham det samme Spil, nedregnede der Steen og Prygle, indtil *Svenn* omsider, da Mørket faldt paa, begyndte at fortryde sin Fremfusenhed, lod blæse til Ryggning, og leirede sig i Nærheden, for Dagen efter at gaae frem med mere Forsigtighed og Eftertryk, som dog blev unødvendigt, thi endnu samme Nat tog Fienderne Flugten, saa om Morgenen stod Skandsen tom og Veien aaben.

Modløse underkastede nu ogsaa *Værne-Boerne* sig, og *Svenn* blev saa opblæst af den lykkelige Fremgang, der for det Meste havde fulgt hans Anslag, at han besluttede nu at udbrede sig over hele Sverrig, men kom dog ikke vidt; thi i den haarde Vinter styrtede Hestene for ham som Fluere, deels af Slidd og deels af Sult, og de som derved blev Græs-Ryttere, bepakkede deres Stalbrødres Heste og listede sig uden Forlov bort med dem; og da *Svenn* kom under Veir med det, fandt han det raadeligst at give Resten Hjemlov, før de tog den selv.

Medens nu *Svenn* skjød Gjenvei tilbage til Skaane, stiledede *Karl* og hans Broder *Knud* i al Magt deres Kaas ad *Halland* til, og meende der var Fred og ingen Fare, aldenstund *Finvederne* havde stillet Gidsler **A:162** for deres Ærlighed; men de fik Andet at vide, førend de naaede *Halland*. De blev nemlig, ensteds i *Fin-Veden*, henimod *Halland*, herlig beværtede, men kun paa Skrømt, thi efter at de havde siddet og drukket den halve Nat, fulgte man dem med hele deres Trop velbeskjænkede ind i en øde Lade, hvor de skulde sove Rusen ud; men var aldrig saa snart kommen ret til Søvn, førend *Finnvederne* stængede Dørene og stak Ild paa Laden. De Danske, der havde drukket som Sviin, sov saa haardt, at de vaagnede ikke, før Taget var brændt, og Huset nær ved at styrte sammen over dem, og da de nu omsider, vækkede ved Luernes Brag, foer op, saa nøgne som de var, og søgte Dørene, fandt de med Forskrækkelse at de var indestængede. Her var da gode Raad dyre, hvor man havde Ilden efter sig, og Fiende-Vaaben for sig; men da man i Livsfare altid stræber at vinde Tid om ikke Andet, og finder den Ulykke størst som Man er næst, saa valgde nu ogsaa de Danske Staal for Baal, og sprængte Dørene med Magt, uden at ændse, at de kun undgik den ene Fare ved hovedkulds at styrte sig i den anden.

Det allerynkkeligste ved denne Leilighed var endda, at de Umennesker tog nogle høibaarne, haabefulde Knøse, som for Slægtskabs Skyld var med i *Karls* Følge, og puttede dem, uden mindste Barmhjertighed, splitternøgne ind under Isen i *Nizaa*, hvor de, til deres Bødlers store Morskab, fandt deres Død og tillige deres Grav.

Her saae Man atter, hvordan liden Tue vælter store Læs; thi paa en liden Hob Bønders Snedighed strandede hele dette store Tog.

Nogen Tid efter denne Begivenhed var det, at den *Skaanske* Almue, som var blevet usaattes med sine Herremænd, greb til Vaaben og holdt Thing paa deres egen Haand i *Arne-Dal*, og det var

da ikke saa nyt, thi med *Skaaningerne* gaaer det immer saa, at Man træder Katten saa længe paa Halen, til den vender Kløerne igjen, saa at naar Almuen |A:163 synes Man er færdig at flaae dem, knytter de Næverne, Alle som Een, og griber til Vaaben for at bryde Aaget og haandhæve deres Frihed.

Kong *Svenn*, som frygtede for at det Oprør kunde gribe om sig over hele Riget, besluttede at kvæle det i Fødselen, og satte derfor strax med sine Drabantere over fra Sælland til Skaane, og søgte Bonde-Thinget; men lod dog sine Ryttere holde ved en Side, og gik selv vaabenløs til Folket, for at vise dem, han havde ikke taget Krigsfolk med for at angribe dem, men kun til sit eget Forsvar. Man gjorde ogsaa paa Timen Plads for Kongen, saa han kom midt ind i Kredsen, men bestormede ham derpaa fra alle Sider med høirøstede og stærke Klagemaal, uden at det var ham mueligt, for Huien og Gnye, at kunne forsvare sig eller faae et eneste Ord indført. Forgjæves udstrakke han Haanden til Tegn at han forlangde Ørenlyd, Raseriet, som altid følger med Oprør, havde allerede frembragt en saadan Foragt for Majestæten, at de kun svarede med Steen-Kast. Da trængde en af Kongens bedste Venner, *Toke Signesøn*, berømt af Byrd og Tale-Gaver, sig dristig frem midt ind i Folke-Skaren, fik Alle til at tie, og dæmpede snart det vanvittige Bulder med sine viise Ord, som han vidste at føie saa snildt, at det lod, som han gav Almuen Medhold, skjøndt han i Grunden dog taledede Herremændenes Sag. Bønderne skildtes nu virkelig ad, og gik hver til Sit, men Kongen var saa yderlig opbragt over den Forhaanelse, han havde lidt, at han satte Ild paa adskillige Landsbyer, gav hardtad hele Skaane, som et oprørske Land, til Priis for Plyndring, og straffede Bulderets Ophavsmænd enten paa Livet eller dog paa deres yderste Formue, saa hvem der slap naadigst kom til at gaae nøgen. Dog, hvor rasende forbittret Kongen var blevet, seer man bedst deraf, at han ikke engang kunde skille Ven fra Fiende, men udøste endogsaa sin Harmen paa ham, der havde talt Bønderne til Rette, og |A:164 hvis Tunge jo da Kongen skyldte sin Redning, saa *Toke* blev dømt i Bøder, fordi, sagde Kongen, han havde spillet under Dække med Bønderne, og selv støbt Kuglerne, som de skjød ud.

Denne *Svenns* Fremfusenhed gav *Knud* baade Lyst og Mod til paa ny at prøve sin Lykke; men dog var der endnu en Ting som holdt ham i Ave: den gode Forstaaelse nemlig, som fandt Sted mellem Kongen og Hertug *Valdemar*; thi ligesaa almindelig forhadet som Kongen var, saa elsket var derimod Hertugen, og den Enes Dyder bødede da i Folkets Øine paa den Andens Lyder. Da *Knuds* Raadgivere nu var enige om, at førend man bød Kongen Spidsen, maatte man tage Brodden fra ham, gik al deres Tragten ud paa at faae deres Herre besvogret, og derved fast forligt, med *Valdemar*, og, efter deres Ord at dømme, naar de taledede med Hertugen, var der

da ikke saa deilig en Jomfru til i mange Kongeriger som *Sophie*, der paa Moders Side var Søster til Knud. Vel svarede *Valdemar*, at det var ikke Kone for ham, da han umuelig kunde være bekendt at beile til saadan en Jomfru Barbeen, der havde sin Fader i Rusland, og ikke en Fodsbred Land i Dannemark; men i Grunden beed han dog strax paa Krogen, saa det var kun paa Skrømt han lod, som det smukke Ansigt maatte være forgyldt for at trække ham til sig. Følgen blev imidlertid, at *Knud* bestemte sin Syster Tredie-Delen af alt hans Fædrene-Gods i Medgift, hvorpaa *Valdemar* slog til, og satte saa sin Fæstemøe i Huset hos en Fru *Bodel*, som skulde være hendes Foster-Moder, til hun blev giftefærdig.

Saaledes knyttedes da paa Ny mellem *Knud* og *Valdemar* det gamle Slægtskabs-Baand, som langvarigt, dødeligt Had havde sønderrevet, og saa oprigtig var Forsoningen, at ihvor stærkt end Fiendskabs-Luen havde raset mellem dem og deres Fædre, blev der af den dog ikke mindste |A:165Gnist tilbage i deres hulde Venne-Bryst. Vist nok gjorde netop denne Oprigtighed deres Venskab saare mistænkeligt i Kongens Øine, men han lod det dog være nok i Hemmelighed at vare sig for dem, og vovede ei aabenbar at støde dem for Hovedet, da han godt vidste, at med *Valdemar*, paa hvis Lykke han saa trøstig havde stolet, var hans Magt for største Delen borte.

Saa søgte han da at skjule Skalken under Venskabs-Maske, men ikke desmindre mærkede *Knud* og *Valdemar* dog godt, at han ingen Tro havde meer til Nogen af dem, og tog da Orlov, for, som de sagde, at see til deres Svenske Godser. Der de kom til Sverrig, besøgte de Kong *Sverke*, hvis Daatter *Knud* nu agtede at beile til, og fandt saa overmaade kiærlig en Modtagelse, at Kong *Sverke* endogsaa lod sig forlyde med, at de skulde være hans Arvinger, saa han vilde gaae sine egne Sønner forbi, enten fordi han fandt det var Skiftinger tilhobs, eller fordi han glemde dem over sin tilkommende ædle og høibyrdige Sviger-Søn.

Hvad ikke Vennerne før havde været Kong *Svenn* vederstyggelige, saa blev de det nu, efter at have pleiet fortrolig Omgang med hans aabenbare Fiender, og det fik *Valdemar* tilgavn at vide; thi medens *Knud* drog til Jylland, opholdt han sig i *Ringstæd*, hvor han snart fik Besøg af Kong *Svenn*, som fulgte ham i Hælene, og foer saa løs paa ham, og regnede op om Forræderie og Troløshed, saa der var ikke Maade med. Da *Valdemar* nu paastod sin Uskyldighed, trak Kongen et Brev frem uden Navn, som, han sagde, var fra en god Ven, men som han dog havde selv gjort, og hvori det meldtes ham, at *Knud* og *Valdemar* havde sluttet Forbund med *Sverke*. *Valdemar* pleiede ellers godt at kunne styre sig, men her bragde Falskeriet ham dog saaledes i Harnisk, at Munden løb løbsk paa ham, og, isteden for at gjendrive Beskyldningen, brød han |A:166ud i Skjælds-Ord mod Kongen, sagde, at hvad Forræderen

angik, da vidste man nok, Kragen raabde altid paa sit eget Navn, og fnøs over, at saadan Løgn og Sludder var Takken, han skulde have for al sin møisommelige, troe og tappre Tjeneste. Denne hans Fritalenhed kunde imidlertid snart kommet ham dyrt at staae, thi *Svenn* blev saa arrig, at han vilde ladet ham tage ved Vinge-Benet; men til *Valdemars* store Lykke, holdt Stridsmændene meget meer ad ham end ad Kongen, og vilde ingenlunde lægge Haaand paa ham. Derved slap han da, og kom over til *Jylland*, hvor han, ved at klage sin Nød, gjorde *Svenn* særdeles forhadet, saa hele den Jydske Flaade gjorde *Knud* og ham Følgeskab over til Sælland, skjøndt det ikke skulde være paa Krig, men kun for ved nye Bestemmelser at vinde mere Sikkerhed for Eftertiden. De lagde ind ved *Sundbye*, hvor ogsaa *Svenn* indfandt sig med Stridsmænd i Følge, og hele Dagen gik hen med Underhandlinger, men omsider kom dog Sagen til Forlig, og ved Sengetid vendte *Svenn* tilbage til *Roskilde*.

Selvsamme Aften var Slaverne kommet østerind under *Sælland*, med en usædvanlig stærk Flaade, og agtede at komme bag paa *Roskilde*, stak derfor ingen Byer i Brand, saa Røgen skulde røbet dem, og plyndrede ikke heller paa Kysten, hvor de da ogsaa nylig havde været, og taget hvad der var. Hvad der ret gjorde dem baade modige, og griske paa Byttet, var den Efterretning deres Speidere havde bragt, at Alting var stille i Byen, og Kongen langt borte, hvorpaa de da skyndte sig af alle Kræfter, og kom saa hemmelig afsted, at de der havde de raskeste Heste naaede hardtad Forstaden, førend Kongen, som var kommet for silde i Seng til at sove let, fik at vide, hvad Klokken var slaaget. Den af de Danske som først mødte Fienden var *Radulf*, en Rytter udaf første Skuffe, og som ogsaa havde en ypperlig Hest, og var derfor i Stand til, selv ene Mand at snoe sig mellem Gjæsterne. Snart foer han paa dem, og snart fløi han fra dem, og da han saae, det kneeb for ham, til frie Mark, hvor Slaverne, hvis Rustning ikke skulde tynde dem, kom raskest afsted, satte han med sin store Rytterhest lige lukt ind i Sæden, hvor der hørde Kræfter til at komme frem, og hvor da Fiendens Smaa-Kralliker maatte strax give tabt, thi det er en følgelig Sag, at naar det gaaer paa Styrke løs, hjælper ingen Smidighed. Da de nu mærkede, de kunde ikke tage ham, gav de sig i Snak, og spurgde: hvem han var? Jeg er en Kræmmer, sagde han. Ja, hvad handler du da med? sagde de Andre. Med Staal, sagde han, dermed bytter jeg mig gjerne Heste til, og den Handel kan jeg takke for ham, jeg her sidder paa. Er Kongen i Byen? sagde de saa. Ja, han er, sagde *Radulf*. Nei, sagde de, han reiste jo nyelig bort til Frønde-Stævne. Ja, sagde *Radulf*, men han kom igjen. Det troede nu Slaverne var lutter Løgn, fordi de stolede paa deres Speidere, og *Radulf* sagde dem heller ikke Sandheden, uden fordi han tænkte de vilde sikkert troe det Modsatte af hvad han sagde.

Imidlertid kom den ene Rytter efter den anden feiende, alt som

de var rappe og modige til, forenede sig med Radulf, og vilde strax hugget ind, thi, som Karle der var vante til at have Lykken med sig, faldt det dem aldrig ind at tvivle om Seieren; men *Radulf*, som var en bedre Regne-Mester, fandt, det var dog bedst at bie, til Forstærkningen kom, og Angrebet blev da opsat indtil Støvet meldte Kongens Ankomst. Slaverne, som imidlertid havde samlet sig fra Plyndringen, holdt nu vel ikke Stand, men dog var det kun Fodfolket der, saavidt de ikke faldt, flygtede for Alvor, thi Rytterne, som i god Orden havde trukket sig tilbage, vendte om, saasart de saae, at det var kun med en Haandfuld Karle, Kongen satte efter dem, og saa maatte han vende Rygg. *Radulf* lod nu Fodfolket løbe, og ilede Kongen til Hjelp, hvorved det Slaviske Rytterie da nødtes til ogsaa at flygte hovedkulds for ramme Alvor; og *Radulf*, som fandt, det var umueligt at indhente dem, vendte derpaa, i Forening med Kongen, tilbage til Fodfolket, som da maatte betale Gildet. Her saae man ret, hvilken Tyve-Natur der stak i de Karle, thi alt som de løb, flaaede de Faarene, de havde ranet, for dog at redde Skindet; deres Vaaben smedd de, for at komme fort afsted, men var saa aldeles Trælle af deres onde Begjærlighed, at de vilde før miste Livet, end give Slip paa deres usle Rov. De fleste faldt, før de naaede Stranden, og selv af dem der kom saavidt, var der kun Faa det lykkedes at svømme ombord, de Andre styrtede sig hovedkulds i Bølgerne, og fandt deres Grav hvor de søgde deres Frelse. Snart lærde imidlertid de Danske, at det dog endnu var for tidligt at stikke Sværdet i Skeden, thi det Slaviske Rytterie fløi nu frem af sit Smuthul, for, om mueligt, ved en Overraskelse at rive Kongen Seieren af Haanden, men de Danske fornyede da ogsaa Slaget saa eftertrykkelig, at Slaverne blev som de vare ællevilde, tænkte kun paa at slippe fra Klingen, styrtede sig med Heste og Samt i Kvinde-Skræk ned ad den steile Klint, og farvede Stenene der, med det Hjerte-Blod de fattedes Mod til med Æren at lade i standende Strid. Saa fuldstændigt var Slavernes Nederlag, at af den hele Flok blev der neppe saa Mange igjen, at de kunde til Nød føre Skibene hjem.

Hvor aldeles for Resten Sørøverne i denne Tid spillede Mester, kan man deraf vide, at i *Jylland*, fra Vend-Syssel lige ned til Eideren, stod alle Byer tomme og Markerne laae øde; i det østlige og sydlige *Sælland* saaes heller Intet uden golde Agre, og, isteden for Bønder, Sørøver-Pak der lod, som de var hjemme; i *Fyen* var der næsten ikke et levende Øie, og paa de mindre Øer slet ingen Ting. Kun *Falster* og *Laaland* undgik saa temmelig Ødelæggelsen, skjøndt paa forskjellig Maade; thi *Lollikerne* kjøbde Sørøverne fra sig med en aarlig Afgift, *Falstringerne* derimod, hvis Antal dog var mindre, lod haant om at skatte til Vikingerne, og vilde de ikke holde Styr med det Gode, maatte de med det Onde. Det sædvanlige Middel man ellers greb til imod Sørøverne, var ikke at forsvare sig med Vaaben og Volde, men at spærre Indløbene med Bolværk og

Bomme.

Da Kongen nu saae, at Landet gik med stærke Skridt sin Undergang i Møde, og han fandt det umueligt med egne Kræfter at holde Sørøverne Stangen, satte han sit Haab til Hertug *Hendrik* i Sachsen, som dengang var en vældig Herre, og betingede sig, for en vis Sum Penge, hans Hjelp imod Slaverne. Kjøbet sluttedes saaledes, at *Hendrik* skulde have femtenhundrede Mark Sølv, som ogsaa virkelig ved S sammenskud bragdes tilveie; men Markeds-Venskab er aldrig gode Vahre, det saae man ogsaa her, thi *Hendrik* tog, med store Løfter, imod Pengene, men enten han nu ikke kunde, eller ikke vilde, Gavn og Lige gjorde han dog aldrig for dem. Langt fra da herved, som var hans Agt, at skaffe Landet Fred, gjorde Kongen kun galt værre, thi nu havde Landet Spotten til Skaden, og selv blev han ved denne Leilighed end meer forhadet imellem Bønderne, som fandt, det var en Skam at ville købe Fred saa dyrt, da man dog faaer meer af den for eet godt Ørefigen end for tusind Mark, og de ankede bitterlig paa, at hele Landet var snydt, ved den lange Næse Kongen fik.

Der *Svenn* nu mærkede, han var hjulpet af Asken i Ilden, lod han Sørøverne have deres fri Spas, og tænkte kun paa at sikkre sig for sine egne Undersaatter, og da især for *Valdemar*, mod hvem hans Mistanke nu vaagnede paa Nye. I den Tanke, at han vilde nemmest blive begge sine Modstandere kvit, naar han kun bandt an med Een ad Gangen, pønsede han nu for Alvor paa at faae *Valdemar* ryddet af Veien; og besluttede dertil ei at bruge Magt men List. Han foretog sig altsaa en Reise ud til sin Sviger-Fader, som for at indkræve sin Dronnings Medgift, og tog blandt Andre *Valdemar* med, som om han ikke ansaae det for raadeligt at lade ham blive ene hjemme, men i Grunden for at faae ham sat i god Forvaring hos sin Svigerfader Grev *Conrad*. *Valdemars* gode Venner var imidlertid ikke sene med at give ham den fornødne Underretning, saa da Kongen kom til *Slesvig*, kastede *Valdemar* ham offentlig i Næsen, at han med et saadant Nidings-Værk vilde belønne hans Troskab og Fortjenester. Paa Kongens Forsikkring, at slig en Grusomhed var aldrig kommet i hans Tanker, trak *Valdemar*, dog først efterat have revet Navnene af, Brevene frem, og viste ham, tilføiende: Du burde dog betænke, at det var mig, som skaffede dig Kjernen af din Krigs-Magt, mig som altid havde Broder-Part i dine Seire, vandt under dit Banner hidindtil kun dybe Skrammer, og skal nu omsider lønnes for Bedrifter, som dog vel var Yndest værd, med Lumskhed og Forræderie. Imidlertid, jeg følger Dig; kun skal Du vide, at hvis Ræve-Stregen lykkes, er det kun din Ondskab, ei din Snildhed at tilskrive. En saadan Hengivenhed, skulde man vel tænke, maatte bragt *Svenn* til at afskye sin egen Troløshed; men, skjøndt han med hykkelsk Venlighed stræbde at betage *Valdemar* al muelig Mistanke, blev han dog fast og urokkelig ved det onde Forsæt, han engang for

Alle havde fattet.

Reisen gik nu først til *Stade*, hvor Kongen tog ind hos Erkebisp *Hartvig* af *Bremen*, og forlangde af ham en Ledsager paa Udveien. Da Biskoppen undskyldte sig, fik Kongen *Valdemar*, som han vidste var *Hartvigs* gode Ven, til at gjentage Begjæringen, men det gjorde kun, at Biskoppen i Hemmelighed betroede *Valdemar*, at Grunden til hans |A:171|Vægning var Kundskaben om Kongens onde Hensigt. For imidlertid ikke at lade vrangvillig, undskyldte Biskoppen sig med sin Ubetydelighed, og raadte Kongen at henvende sig til Hertug *Hendrik*, hvis Magt og Vælde satte ham i Stand til at kunne give sikkert Leide.

Nu afgik der da, efter *Hartvigs* Raad, trende Sendebud til *Hendrik*: fra Kongen, *Valdemar* og Erkebisp, men Hertugen, som vidste godt, hvad Kongen havde bag Øret, og som vilde redde *Valdemar*, spise dem af med den Beskeed, at det var urimeligt af Kong *Svenn* at forlange af ham, hvad han meget bedre kunde faae hos sin egen Sviger-Fader. Siden kaldte han *Valdemars* Sendebud til Side, og fortalte ham, hvilken ulyksalig Bøn det var han kom med for sin Herre, der heller maatte skynde sig hjem, da han hos *Conrad* vilde være sin Undergang vis.

Nu skildte da Kongens Sendebud sig fra de Andre, og søgte Grev *Conrad*, hvem han strax aabenbarede, at Kongen havde fattet Mistanke til To af sine Frænder, som var før hinandens Fiender, men havde nu forligt, besvogret og forenet sig, og den Ene af dem havde Kongen nu, for at han ingen Optøier skulde gjøre, faaet ud med sig, om Greven ikke nok vilde holde fast paa ham. Desaaarsag laae Kongen paa Reisen, og udbad sig sikkert Leide.

Men, sagde *Conrad*, hvorledes har *Svenn* faaet sin Modstander til at følge med sig. Paa Troe og Love, var Svaret. Da maa *Svenn* skamme sig for en Ulykke, sagde *Conrad*, og tænk kun aldrig jeg som Olding vil favne hvad jeg som Yngling har skyet! Som en ærlig Mand har jeg levet, som en saadan vil jeg døe, og evig Skjændsel maatte være min Lyst som min Lodd, hvis jeg paa Gravens Bredd skulde gjøre det første Skridt til at fare med Falskhed. Nei, nei, førend jeg, selv kun ved den |A:172|mindste Deelagtighed i fremmed Nidings-Værk, skulde beskjæmme mine graa Haar, og forspilde det gode Lov for Ærlighed og Oprigtighed jeg gennem saa lang en Række af Aar har bevaret, før vilde jeg see min Svigersøn med Kone og Barn hængt i den høieste Galge! Vil *Svenn* derimod tage Masken af, og i aaben Feide gaae ærlig til Værks imod dem der indjager ham Skræk, da skal han aldrig forgjæves anraabe min Hjelp og min Bistand.

Der nu *Svenn* fik den Beskeed, og saae, at der var intet sikkert Leide for ham at erholde, vendte han beskjæmmet tilbage til sit Land men tøvede dog ikke længe, før han atter gik paa Ræve-Kløer, og sneeg sig over fra *Sælland* til *Fyen*, i det Haab at kunne slaae to

Fluer med eet Smæk, og overraske begge sine Modstandere: Knud og Valdemar, som han havde hørt, opholdt sig ubekymrede i *Viborg*. Han blev imidlertid røbet, og da han mærkede det, søgte han at dysse dem i Søvn med den Forsikkring, at han ingenlunde kom for at overfalde, men kun for at besøge dem, saa de havde Synd af at mistænke ham. Men saasnart Svogrene fik Nys om, hvad der var i Gjære, havde de tabt al Tillid til Svenns Forsikringer, og ladet sig paa Viborge-Lands-Thing udraabe til Konger, og den Tidende traf Svenn som et Torden-Slag i *Odense*, hvorpaa han strax lod alle sine Drabantere kalde op paa Slottet, og trængde ind paa dem, baade hver især, og Alle tilhobe, med det Spørgsmaal, om de nu ogsaa i den forestaaende Kamp vilde være ham hulde og troe. Skjøndt der nu fra alle Sider svaredes et fyrigt Ja, var Kongen dog ei dermed nøiet, men forlangde en høitidelig Troskabs-Eed. Da var det at *Sune*, der Man kom ind med Helligdommene, hvorpaa der skulde sværges, gik sin Vei, hvad enten det var af gammel Kjærlighed til *Valdemar*, eller af Fortørnelse over hvad Uret ham selv var skeet. Det Sidste gav han for, **A:173** til Buddene, der blev sendt ud for at hente ham tilbage; thi da de spurgde om Aarsagen til det Hastværk han havde faaet med at gaae ud, sagde han, det kom af den Vold der var gjort paa hans Hjemstavn. Vel lod nu Kongen ham sige, at han skulde nok faae sin Gaard igjen; men dertil svarede *Sune*, nei, det er nu bagefter, thi det har ingen Art med den Retfærdighed, at give tilbage i sin Nød hvad man har ranet i sin Velmagt. Saa forlod da *Sune*, med velberaad Hu og af gyldige Grunde, den voldsomme Drot, og traadte over paa *Valdemars* Side, til hvem han var knyttet med Venskabs-Baand fra Faders og Farfaders Dage, og da det var den gode Part han havde udvalgt, undsaae han sig ikke ved at være Ene om den.

Der nu *Svenn* saaledes havde taget sine Folk i Eed, begav han sig tilbage til *Sælland*, hvor han dog snart blev gjæstet af sine Uvenner med den Jydske Flaade. Ved deres Ankomst befandt han sig i *Roskilde*, hvor han havde stævnet de Skaanske Tropper med Erke-Biskop *Æskild* til at møde, og da de havde indfundet sig, spurgde han *Peder Thorstensøn*, som immer havde været hans Geheimeraad, hvad han nu meende, man skulde helst gribe til? Først skal da Kongen have spurgt ham, hvad han skulde gjøre for at befæste sig paa Thronen, og faaet til Svar, at enten maatte han, med særdeles Naadighed mod Adel og Bonde, see til at blive Modstanderne voxen, eller ogsaa maatte han beile til sine Frænders Gunst, ved at lade dem være Konger i Grunden, og nøies selv med Navnet. Vilde han derimod ingen af Delene, sagde *Peder*, da var det nu uden Tvivl snart forbi med hans Regimente. Langt fra at lade, som det sig burde, et godt Ord finde et godt Sted, ansaae Kongen det sunde Raad for Galmands-Snak, ja, blev endog saa rasende opbragt, at han tabde reent Besindelsen, og sagde, at saalænge han

eiede en Skjold-Brikke, vilde han bære den mod *Peder*. Ja, sagde *Peder*, mit Skjold har altid været |A:174| til din Tjeneste; men jeg er bange for, Du selv vil snart faae al din Brikke-Forraad haardt behov. Kongen, som meende, det var Fraadseren der taledede, spurgde, om han ikke var mæt endnu? Jo, sagde *Peder*, jeg er nok mæt, men jeg tvivler om, det vil ikke bekomme mig ret vel. Kongen spurgde nu videre, hvad der for Øieblikket var at gjøre? og *Peder* raadte til at søge Skaane som det sikkreste Sted, thi her i *Sælland*, sagde han, har vi flere Fiender end Venner, og dertil kommer, at Jyderne ryster endnu, naar de tænker paa *Fødvig*, saa de forfølger os neppe til *Skaane*; men kommer de der førend vi, faaer vi nye Fiender; thi *Skaaningerne* følger sikkerlig den Første den Bedste. Jo vist, sagde Kongen, du vilde vist tænke lidt anderledes, dersom du ikke var Fosterfader til *Valdemars* Frillesøn, og stoler derfor paa, det har ingen Nød med din Gaard; men lader vi Fienden raade for *Sælland*, vil det nok svie til de Andres Godser, der ikke kan rose sig af saa fortroligt et Venskab med Helten, som du.

Peders Raad blev da forkastet, og Kongen fulgde sit eget Hoved, ved at forblive i *Roskilde*, hvor han vilde oppebie Fienden, og solgde, da Levnets-Midlerne gik paa Grund, rask væk af Kronens Gods, til Hærens Underholdning. Efter imidlertid saaledes at have fortæret en heel Hob Landsbyer, fandt han dog omsider, det faldt for besværligt at skaffe Mad til alle de Munde, og stod i Begreeb med at opløse Hæren; men da passede Biskop *Æskild* at smede medens Jernet var varmt; thi han lovede hemmelig Fienden, imod en klækkelig Erkjendtlighed, at falde fra *Svenn*, som han forudsaae, alligevel snart maatte skee, og da saa Handelen var sluttet, stædtes han med sine Lands-Mænd ind for Kongen, klagede over Mangelen paa Levnetsmidler og bad at Kongen dog ei vilde sulte, men heller forlove sit Folk, især, da de dog aldrig kunde nænne at drage Sværd |A:175| mod Frænder og Landsmænd, og sønderhugge Slægtskabs og Venskabs hellige Baand. Med disse Ord, der skulde gjælde for en Retfærdiggjørelse, forlod han Slottet i Spidsen af de Skaanske Tropper, ved hvilken Leilighed da Kongen sagde, at saadan en Forræder var moden til Galgen; men styrede dog sin Arrighed, ved den fornuftige Forestilling af hans Raadgivere, hvilket Galskab det vilde være, at aabne Feiden med en Forgribelse paa Helligdommen.

Efter saaledes at have mistet Broder-Parten af sin Hær, var Flugt kun hvad Kongen pønsede paa, og trak sig desaarsag med Resten af Folket sønder ned imod *Falster*, uden at selv hans fortroeligste Raadgivere kunde begribe, hvad hans Mening var med at begive sig saa langt bort fra *Byen*; men da man saa endelig opdagede Hemmeligheden, flokkedes Stridsmændene om ham, og bad saa minnelig, at han dog vilde blive hos dem, og ei give tabt uden Slag; men kun føre dem mod Fienden, saa sandt som de da nok skulde skaffe ham Seier. Kom dog, sagde Man, ihu, at vi er end

de samme Svende, som bestod saa tit en Kæmpe-Dyst mod Overmagten, og find dog ei den Trop for liden, som gik altid af med Seieren! Betænk derhos dog, hvilken evig Spot og Skam det er at flye før man har fægtet, at give tabt, før Tærningen er kastet, og daane af Skræk for en Fiende, som end ei ved Daad har gjort sig frygtelig! Skulde Du, som var en tapper Høvding, ende med at rømme som en Usling fra din Hær, og dermed paa een Gang forskjertse og beskjemme et seierrigt Navn!

Da nu imidlertid Kongen blev haardnakket fast ved sit Forsæt, overøste Hæren ham med de bittreste Skjældsord: lod ham ei slippe med Landløber-Legn, men sagde ham endog Farvel med Nidings-Ord. Derpaa tog de Forladte Mod og Mandshjerte til sig, og besluttede at møde Fien|A:176den med væbnet Haand, da en saadan Forsamling af Strids-Mænd, aldenstund de havde Vaaben og Heste, ei burde finde sig svækket ved Tabet af en Kryster-Høvding.

Det var da deres Agt, med Manddoms-Værk at fralægge sig al Deelagtighed i Kongens skammelige Feighed; men de tog feil i den Formodning, at Fienden i sin Utaalmodighed vilde trænge ilsomt frem i adspredte Hobe som Lidt kunde bugte; thi Jyderne, som ansaae *Svenns* Tilbagetrækning for et Krigs-Puds, var bange for at brænde sig, og rykkede kun langsomt frem. Da nu derfor, efter lang forgjæves Venten, endnu immer ingen Fiende viiste sig, gav man *Peder Thorstensøns* Ord Magt, som beraabde sig paa, at daarlig strider hovedløs Hær, og fandt, det var bedst, at hver gik til Sit, og saae til at slippe heelskindet. *Sællandsfarene*, som var ved Hjemstavnen, forsynede nu deres Stalbrødre med de fornødne Ledsagere, og det er yderst mærkeligt, at de kom uden Undtagelse lykkelig og vel hjem Allesammen. Snart vendte ogsaa de Fleste Kaaben efter Veiret: hyldede Jyde-Kongerne, ja beilede endog ivrig til deres Gunst; men der gaves dog enkelte Undtagelser, thi *Ulf* og *Thorbern* blev deres Herre troe, og lode haant om en Naade, der skulde kjøbes saa dyrt. Følgen var, at Man greb dem paa deres Gaarde, og sendte dem som Fanger til Kong *Sverke*, men saa standhaftige var de, at de gik heller fra Gaard og Grund end over til Fienden, og havde, som man seer, den ædle Tænkemaade, at Lænker, man for Troskab bær, dem har man Ære af.

I trende Aar opholdt Kong *Svenn* sig hos sin Sviger-Fader; men søgde saa, der han var død, Hertug *Hendrik* i Sachsen paa Haand, som nu ogsaa lovede, for gode Ord og Betaling, at indsætte ham igjen i hans Rige og rykkede, efterat *Svenn* havde stillet vederhæftig Borgen for |A:177Penge, op imod *Danne-Virke* med en anseelig Magt. Ved at underkjøbe Port-Gjemmeren, slap han ind uden Sværdslag, belagde og brandskattede *Slesvig*; men den Bremiske Erkebisp *Hartvig*, som var Næstbefalende paa Toget, sagde meget rigtig, at han der lukkede Porten op, burde hænges med Penge-Pungen om Halsen, Andre til Advarsel, som kunde behøve at see en

Forrædder fuldstændig belønnet.

I *Slesvig* laae paa den Tid en heel *Russisk* Kjøbmands-Flaade, som *Svensk* udplyndrede, for at faae Sold til sine Krigsfolk; men derved kjøs han de Fremmede fra at komme der igjen, saa hvad der nys var en berømt Kjøbstæd nedsank nu til en ussel lille Landsbye.

Saasnart Sachserne brød ind, havde *Sønder-Jyderne*, som fandt sig for svage til at gjøre Modstand; trukket sig tilbage op i *Nørre-Jylland*, der var anderledes stærkt befolket, og Sachserne kunde da gjøre sig saa lystige som de vilde; men havde derfor ingenlunde Spillet vundet; thi Indbyggerne var ikke flygtede for at krybe i Skjul, men for at hente Forstærkning, og hvem der før i Dannemark havde lovet *Svensk* at hjælpe ham, tog nu deres Ord tilbage, da han brød ind med fremmede Tropper, som Ingen kunde forene sig med, uden paa en Maade at føre Avindskjold imod Fædrene-Landet.

Kort før dette Indbrud skedte, var den Svenske Kong *Sverke* myrdet i Søvn om Natten af sin egen Kammer-Tjener, paa Anstiftelse af *Magnus*, som hemmelig tragtete efter Regjeringen, men undgik ikke længe Himlens velfortjente Straf, thi han faldt i Slaget mod *Karl Sverkesøn*, hvis Arv han vilde rane. For nu, under disse bedrøvelige Omstændigheder, at trøste sin Moder, var *Knud* reist høit op i *Sverrig*; men *Valdemar*, som var i *Sælland*, da han fik Efterretningen om Tydskernes Indfald, foer paa Timen over til *Jylland*, og lod kun sin jævnaldrende Patte-Broder *Absalon* tilbage for at skynde paa *Knud*, naar han kom fra [A:178](#)Sverrig. Hvilken Forskjel een Mand ved saadanne Leiligheder kan gjøre, saae man ret, da *Valdemar* kom over til *Jyderne*; thi ikke blot fulde de Kjække sig nu dobbelt saa stærke, men selv de Dorske fik Mod til at vove Liv og Blod for Fædrenelandet; og hvor særdeles fornøiet *Valdemar* var baade med Mand-Tallet og med Folke-Aanden, det seer man tydelig deraf, at han skikkede hemmeligt Bud til sin Svoger *Hendrik*, en Sachsisk Adelsmand, der alt længe havde været givt med hans Frænke, og bad ham, for gammelt Venskabs Skyld, at skynde paa sine Landsmænd, og især paa alle Maader at holde Hertugen fra Hjemtog, da han nu snart skulde være hos dem.

Imidlertid var *Knud*, paa Rygtet om Uroligheden, strax vendt tilbage fra *Sverrig*, og ilede uopholdelig ad *Jylland* til med sit Følge; men da en stærk vedholdende Storm forbød ham Overfarten, blev Stridsmændene kjede af at vente, og foregav, de havde hørt af en Bonde, at *Valdemar* havde allerede sluttet Fred med Fienden. Langt fra dog at fæste Troe til dette løgnagtige, selvgjorte Rygte, skjændte *Knud*, da han fik det at høre, alvorlig paa sine Tjenere for denne Bagtalelse over en Helt, der stillede sig kiæk i Gabet for det Hele. Kan I nu engang ikke overtale Eder til, sagde han, at give ham den Roes og Ære ham tilkommer, saa skulde I dog, i det Mindste, tæmme Eders Tunge og lade ham være uskjændt og unævnt. Ja,

sagde *Esbern*, *Skjalm Hvides Sønesøn* og *Valdemars Barndoms-Ven*, nu seiler jeg, og snart skal *Knud* faae bedre Beskeed om hvordan det staaer sig i *Jylland*. Som sagt, saa gjort; det var et forfløient Veir, og at roe over det oprørte Hav i saa rasende en Storm, var at trodse Naturen; men *Vove-Halsen* havde Lykken med sig baade hen og hjem, saa *Knud* fik visse Tidender, som gjorde Ende paa al hans Bekymring.

|A:179 Det var nemlig kommet Sachserne for Øre, at hele *Jyllands* Styrke havde sanket sig om *Valdemar*, og udgjorde samlet en Hær, det vilde koste Blod og neppe skaffe Roes at mødes med. Hertugen, som blev forbluffet over det Rygte, henvendte sig da til fornævnte *Hendrik*, som han vidste var meget igaaet med *Valdemar*, paa Svogerskabets Vegne, og spurgde ham, som for Løier, hvor hans Kongsling blev af? Han er vel krøbet i et Muse-Hul, sagde *Hendrik*. Men da Hertugen mærkede, at han kom ingen Vei med Skjemten, tog han Skeen i en anden Haand, og gjorde ham for ramme Alvor samme Spørgsmaal, uden at dog *Hendrik* vilde ud med Sproget. Endelig, da Hertugen besvor ham, ved den Troskab han skyldte det hellige Romerske Rige, dog ei at lægge Dølg-Maal paa hvad han vidste om Fiendernes Anslag, og derved føre sine Landsmænd i Ulykke, gik *Hendrik* til Sandheds-Bekjendelse og tilstod, det var ingen Løgn, hvad Rygtet sagde: der tillavedes dem ganske rigtig et Bad, som de havde aldrig seet Magen til, og som nok vilde mindes, saalænge Verden stod. Denne Bekræftelse var et Torden-Slag for alle Mand, og det nyttede ikke, at *Hendrik*, paa Spørgsmaal, om man da skulde oppebie Fienden, af al Magt raadte til at staae og stride drabelig, et Raad han vel ogsaa kun gav, fordi han haltede til begge Sider: vilde ustraffelig tjene sin Herre, og dog alligevel føie sin Ven. Hæren, som nu engang havde faaet Skrækken i Livet, vilde Pokker ikke bie, men ledte kun om et skikkeligt Paaskud til at vende Næsen hjem, og fandt hvad de søgde i Aarstidens Vilkaar; thi da det nu lakkede ad Fasten, hedd det sig, Man var nødt til at vende tilbage, for at holde den, hvor der var Fisk at faae, som man fattedes her. For at det imidlertid skulde blive soleklart, hvad den sande Aarsag var til deres Hjemtog, strøg de selv Guds frygtigheds-Sminken af deres Feighed, **|A:180** ved at lade en stor Hob Trods i Stikken, og ende den Vei i en Tredags-Tid, som de var fjorten om, da de rykkede ind.

Kort efter var det at Slaverne anrettede saa stort et Nederlag paa *Fyenboerne*, at eet saadant til vilde været Nok til i strængeste Forstand at ødelægge Landet, og ved Hjælp af disse Slaver, som stod under Hertug *Hendriks* Herredom, haabede nu *Svenn*, da Toget til *Jylland* mislykkedes, at komme paa Thronen igjen. Paa en Slavisk Flaade gjorde han da Landgang i *Fyen*, og holdt under Folkets Fryde-Raab sit Indtog i *Odense*, hvor han med en liden Kreds agtede at byde sine mandstærke Fiender Spidsen, stolende paa

Fyenboernes varme Hengivenhed, der gjorde, at Kvinder og Mænd kappedes om at ile ham til Hjelp, og vedkjendte sig det som deres høieste Ønske, at kunne knække dem der stod for Styret, og igjen oprette *Svenns* forfaldne Sager. Om det for Resten var af reen og skjær Hengivenhed til Majestæten, de tog sig det saa forfærdelig hedt, eller de især bevægedes ved Tanken om den Fred for Slaverne, Kong *Svenn* havde lovet sine Tilhængere, det tør jeg ikke afgjøre.

Snart hjemsoegdes nu *Fyen* med hele Rigets øvrige Styrke, under *Knud* og *Valdemar*, og vilde med sine faa Indbyggere uden Tvivl være gaaet aldeles til Grunde, havde ikke *Valdemar* ynkedes over dens Vanheld, og fundet, at huggede man Saar i Saar, og ødelagde ganske den ulykkelige Øe, da gjorde man paa en Maade fælleds Sag med Rigets Fiender. Heller dog, omendskjøndt med egen Fare, taale en Medbeiler, end lemlæste Fædrene-Landet! Saa tænkte han, stak Sværdet i Skeden, og fik, paa et fredeligt Stævne, foreløbig afgjort, at *Svenn* med et bestemt Følge skulde tage til *Laaland*, og holde sig der i Stilhed, indtil der var sluttet endelig Fred og Forlig mellem ham og begge *Hertugerne*.

|A:181 Dagen derpaa tog *Valdemar*, der ikke som *Knud* lod sig kyse af muelige Farer, ind til *Odense*, for at bade sig, ved hvilken Leilighed der blev gjort megen Høitid ad ham; thi *Svenn*, som gjerne vilde indsmigret sig hos ham, lod Geistligheden gaae ham i Møde med Helgen-Skriin, og ledte ham selv ved Haanden ind i Sanct *Knuds-Kirke*, uden at nogen Anden, paa *Absalon* nær, fik Lov at følge med.

Da de nu kom ind i Sacristiet, satte *Svenn* sig ned, tog Ordet og sagde: sandelig, min kjære *Valdemar*! det maa tilskrives min ulykkelige Stjerne, at vort Venskab immer stod paa svage Fødder; thi bestandig meende jeg det godt med Dig. Betænk dog, at det var min Fader, som ikke blot udkrævede din Faders Blod af hans Bane-Mands Haand; men greeb endog med Venne-Hu til Vaaben mod sin egen Farbroder, for, paa den eneste muelige Maade, at redde Dig fra Undergangen, som øiensynlig truede den Værgeløse mellem Frænde-Morderne. Min Fader faldt, men efterlod sig dog i *Erik Lam* en Tjener, der ikke kunde taale, at hans gamle Herres gode Gjerning skulde blive ufuldendt, men paatog sig med Kjækhed baade dit og Rigets Værge-Maal. Endelig blev jeg din tredie Formynder, og det maa være Dig bekjendt, at din Frelse er mit Værk, saavel som Hines; thi før Du endnu kom til Skjels-Aar og Alder, var det mig der, som dit Livs Skyts-Engel, traadte med draget Sværd imellem Dig og ham, Du nu troer saa godt, og omfavner saa ømt. Havde Lykken dengang ei været mig gunstig, vilde din Uskyldighed vist ikke have hindret *Knud Maagensøn* fra at offre Dig paa sin Faders Grav, og selv nu tør jeg mene, han taalde ei Dig ved sin Side, var han ei bange for *Tredie-Manden*. Kun saalænge jeg end lever, er Du sikker for hans Rænker, falder jeg, da følger Du mig flux i Graven.

A:182 Tillidsfuld anraaber jeg da den Mands Hjelp, som haver mig at takke for sin Evne; stolende paa dit Hjerte, lægger jeg med Tryghed min Sag og min Skjæbne aldeles i din Haand, og er fornøiet med den Fred Du mægler; thi efter de Gjenvordigheder jeg har fristet udenlands, vil jeg heller afstaae Thronen, ja heller være Hyrde ved et Ledd i mit Fæderne-Land, end atter vende Hjemmet Ryggen og vanke vild omkring blandt Fremmede. Imidlertid tør jeg formode, at naar Du ret har overveiet Alt, vil Du skamme Dig ved at have Sønnen af Din Faders Morder kjærere end Sønnen af hans Hevner!

Saaledes blev han ved at regne op, til Valdemar tog sig den Frihed at falde ham i Ordet, og svare: den er imidlertid spildt, al den Uleilighed Du gjør Dig for at sætte Splid imellem Knud og mig; thi deels er han uskyldig i sin Faders Brøde, og deels har han for længe siden stillet mig tilfreds med ærlig Mande-Bod. Hvad det angaaer, at jeg forlod dit Banner, da ligger Grunden dertil ei i min Ustadighed, men i din egen Falskhed. Kan Du nægte, at dengang jeg fulgte med Dig ud af Landet, havde Du i Sinde at berøve mig Frihed og Liv, ved Din Sviger-Faders Haand, saa, hvis ikke dit Forræderie var strandet paa hans høiædle Tænkemaade, var jeg blevet lænket til Graven. Hvor tidt har Du ikke paa Nidinge-Viis med Lumskhed stræbt saavel mig som Knud efter Livet, og hvordan skulde du nu kunne taale dem ved din Side, du skjævede til i din Gaard!

Dog, skjøndt jeg veed, hvad jeg vover, vil jeg alligevel see, jeg hjælper Dig paa Benene igjen; thi jeg vil ikke have, Man her skal sige som sædvanlig, at Frænde er Frænde værst. Kun det maa Du vide, at det er ikke dine Løfter som lokker, men Medlidenhed som driver mig dertil, saa at, hvis Du nu igjen betaler Godt med Ondt, er det ei fordi vi som **A:183** Tossier løb i Fælden, men kun fordi vi var ædelmodige nok til at trodse den Fare, vi saa for Øine.

Herpaa forsikkrede *Svenn* i de stærkeste Udtryk, som dog aldrig kom inden for hans Tænder, at det var som en ærlig Mand han rakde Haanden til Forlig, og skulde vist aldrig bryde sit Ord. Jeg maatte jo ogsaa, sagde han, være et Skarn imod mig selv, om jeg gjorde det; da jeg er selv en syg Stakkel, som lever neppe Aaret om, og har ingen Sønner, som jeg kunde tænke at efterlade Riget. Alt hvad jeg kunde vinde ved Falskhed, var jo da kun Synd og Skam, og Du kan troe, jeg vil dog heller lide, hvad det saa skal være, end ligge som en Niding i min Grav; vil ikke købe et Øiebliks Glimmer med evig Skjændsel i den vide Verden, hvor Rygtet ombærer mit Navn!

Hermed lod han *Valdemar* fare, og begav sig vel efter Aftale over til *Laaland* med nogle faa Drabantere, men forøgede dog siden bestandig deres Tal, for at han, naar Dagen kom, da Freden skulde sluttes, kunde maale sig i Kræfter med de Andre, og handle med dem som med Ligemænd.

Ledsaget af hele den Danske Adel, indfandt nu *Knud* og

Valdemar sig til den bestemte Tid i *Laaland*, og skjøndt *Knud* mistænkelig holdt sig tilbage, blev *Valdemar* dog ved, efter *Sædvane*, at omgaaes *Svenn* paa en venskabelig Fod, og aflagde, uden synderligt Følge, et Besøg hos ham. *Svenn*, som tænkte, *Knud* var med, havde givet nogle af sine Tjenere et Vink, at de skulde yppe Kiv med Gjæsterne, og, naar det saa kom til Slagsmaal, benytte Hurlumheien til at fælde hans Medbeilere; men da han saae, at *Valdemar* var alene, tog han sit Ord tilbage, thi han fandt, at her var det ikke værdt at gjøre sig Uleilighed, naar man ikke kunde slaa to Fluere med eet Smæk. *Valdemar* lod nu vel, som ingen Ting, og hørde taalmodig paa alle Falske-Blakkens søde Ord, men at han dog havde **A:184**mærket Uraad, viiste sig, da *Svenn* ved Afskeden indbød ham til en fortroelig Samtale Dagen efter; thi han sagde kun Ja paa det Vilkaar, at det skedte under fire Øine, i hvilket Tilfælde han var ganske rolig, da han havde Kæmpe-Kræfter og tog sin Mand.

Ved denne Samtale, som holdtes i strængeste Eenrum, blev Herre-Mødet bestemt til næste Dag, og aabnedes med den høitidelige Erklæring af *Svenn*, som *Knud* tiltraadte, at *Valdemar* skulde være Voldgiftsmand. Hvad enten *Svenn* nu stolede paa sit Frændskab med *Valdemar*, eller tog sig det let, med Skjelmen bag Øret, forpligtede han sig udtrykkelig til at nøies med Kjendelsen, og det første *Valdemar* gjorde, var da at tildømme saavel sig selv som begge de Andre Konge-Navnet. Derpaa skiftede han hele Danmarks Rige udi trende Dele, saa til den første skulde hele det store, folkerige *Jylland* høre, til den Anden *Sælland* og *Fyen*, og til den Tredie *Skaane* med sit Tilliggende. Selv havde han naturligviis med Skifte-Retten ogsaa Forlods Ret, og keisede *Jylland*, men lod saa for Resten *Svenn* have Valget, som snart var gjort; thi *Svenn* vilde ikke være Mellemphest, og kaarede *Skaane*, saa *Knud* maatte nøies med *Øerne*, som begge de Andre forsmaaede. Denne Pagt blev nu bekræftet, ikke blot ved almindelige Forsikringer, men ved en høitidelig Eeds Aflæggelse, saa man med oprakte Fingre kaldte den Høieste til Vidne paa sin Oprigtighed, og nedbad hans Hevn over Meenederne, ligesom da ogsaa Biskopperne erklærede, at hvem der brød Forliget, var udelukt af Kirkens Samfund. Endelig forbandt man sig ogsaa til ei at tie med: hvem der forebragde den Ene Noget med den Anden, for at deres Enighed ikke skulde forstyrres ved hemmelig Bagvaskelse og ugrundet Mistanke.

Saasnart Forhandlingen var sluttet, tog *Knud*, ledsaget af *Valdemar*, over til *Sælland*, hvor *Svenn* havde lovet uopholdelig at gjæste **A:185**ham. Dagen efter, da *Knud* erfarede, at *Svenn* var ankommet til *Ringstæd*, reed han ham i Møde af et godt Hjerte, men da Provsten, og den Tydske Ridder *Radulf*, mødte ham ved *Ringstæd* og sagde, det var blevet *Svenn* forebragt, at han kom med en heel Trop Krigsfolk; fattede han Mistanke, holdt det for

raadeligst at undgaae *Svenn*, og dreiede om ud til Lands-Thinget, hvor der just den Dag var en stor Forsamling. *Valdemar* derimod, som var mere troskyldig og uforsigtig, blev sin Bestemmelse tro, og indfandt sig hos *Svenn*, hvor Drabanterne ganske rigtig stod flokkeviis i fuld Rustning, paa rede Haand til at dræbe *Knud* og *Valdemar*, saasart de kom; men nu da den Ene manglede, tog *Svenn* sit Ord tilbage, og modtog *Valdemar* med aabne Arme. Paa *Valdemars* Spørgsmaal, hvi hans Folk bar Vaaben i Fredstid, undskyldte han sig blot med Rygtet om *Knud*, og skjøndt *Valdemar* skjældte ham Huden fuld for hans egen Troløshed, vidste han dog ypperlig at skjule Skalken, tog, efter *Knuds* Indbydelse, til *Roskilde* og fordrev Natten med Sviir og Lystighed.

Om Morgenen tidlig tog *Svenn* ud til *Thorberns* Gaard, ikke langt fra Byen, som for at see til sin lille kjære Daatter, som blev der opfostret, og her skal han først ret have besluttet Nidings-Værket, ved det *Thoerberns* Kone, halv foragtelig, sagde: hun havde aldrig troet, han kunde saadan voxe nedad, at han, efterat have havt det hele Rige, vilde nøies med Tredie-Parten.

Der det nu lakkede mod Aften, skikkede *Knud* ham Bud, at man ventede ham med Nadveren. *Thorbern* tog overmaade venlig mod Tjenerne, og da de spurgde, hvorfor Kongen var blevet saa længe borte, skjød han Skylden paa en slem Hoved-Pine, *Svenn* havde faaet af Oos og Damp i Badstuen. Kongen sagde derimod, det var den lille Taske |A:186der havde holdt ham op med sine Skjelmstykker, og denne Modsigelse i deres Undskyldninger fandt Tjenerne betænkelig.

Imidlertid fulgdes nu Kongen, som de bad, ind med dem til Byen, tog, som den Ældste, Plads ved Bordet midt imellem begge sine Med-Regenter, og spiste til Aftens. Siden, da der var taget af Bordet, og Lystigheden skulde ret begynde, i de mange smaae Venne-Lag, der nu dannede sig ved rask omvankende Bægre, forlangde *Svenn* et Skakspil, broutende af sin Færdighed deri, og det, blev han ved, er en Frugt af min Udenlands-Reise, thi der var det Spil min største Fornøielse, og Øvelse gjør Mesteren. Da der imidlertid manglede Skakbret, blev der Intet af Spillet, og jeg anmærker det kun, fordi *Svenns* Ord, der klang som Pral, i Grunden udtrykte en bitter Ihukommelse af hans Udlændighed.

Blandt anden Lystighed stemmede nu en Tydsk Sanger op med en Vise, om *Svenns* Landflygtighed, som var fuld af Skoser og bidende Spot, hvorover Gjæsterne satte ham skarpt irette, men *Svenn* var, som det syndes, slet ikke stødt, og bad Sangeren kun gjentage Visen, med endnu djærvere Ord: da det var ham en sand Fornøielse at mindes sine overstandne Besværligheder.

Det var nu i Skumringen, og man havde allerede tændt Lys, da *Svenns* Drabant *Ditlev*, som et Øieblik havde været ude, stod taus og tankefuld, og lod Øinene gaae rundt, for at udspeide Leiligheden.

Der han nu stod saaledes, som En der falder i Staver og er nær ved at tabe baade Næse og Mund, bredte *Knud* sin Kappe ud paa Gulvet, og bad ham sidde ved sin Side, men med Taksigelse for saa stor en Æres-Beviisning, gik *Ditlev* ud af Stuen; kom saa paa Timen tilbage igjen, og nikkede hardtad umærkelig ad *Svenn*. *Svenn* ændsede det ikke, førend *Knud* anmærkede, at *Ditlev* vilde nok tale med ham. Nu reiste *Svenn* sig, og |A:187| da *Ditlev* havde hvisket ham lidt i Øret, stak alle *Svenns* gode Venner Hovederne sammen, og lagde deres Ord i Laget, uden at Nogen af de Andre kunde høre, hvad der blev forhandlet.

Nu syndes *Knud* at mærke Uraad, thi han gav sig pludselig til at omfavne og kysse *Valdemar*, uden dog, paa hans Spørgsmaal, at sige ham Aarsagen til denne saa aldeles usædvanlige Ømhed. Imidlertid havde *Svenn* ladet sig lyse ud igjennem en Bagdør, hen i et andet Værelse, og saasart han var borte, styrtede hans Redskaber ind med dragne Sværd paa *Knud* og *Valdemar*. *Valdemar* foer op af Sædet, svøbde sin Haand i sin Kappe, bødede dermed af for Hovedet mod de krydsende Sværd, og gav *Ditlev*, som gik ham lige ind paa Livet, et Tryk for Bringen, saa han styrtede baglæns overende, men faldt tillige selv og slog et stort Hul paa sit ene Laar. Uden imidlertid at tænke paa Sligt, skyndte han sig blot at komme paa Benene igjen, og arbeidede sig igjennem hele Klyngen ud ad Døren, i den mørke Gang, hvor En vel greeb ham fat i Beltet, men beholdt kun Duskerne i Haanden.

Imidlertid var der Nogle, som, for at Mørket ikke skulde standse Nidings-Værket, slog Vinduerne op, og aldrig saa saare fik *Ditlev* sig reist, før han flakde Hovedet paa *Knud*, der kun forgjæves stræbde at bøde for sig med Haanden, og sank nu døende i Absalons Favn, som tog ham for *Valdemar*, holdt med begge Hænder fast paa det blodige Hoved, og glemde, midt i Vaaben-Braget, reent sig selv, af Omhu for Kongen, hvis Hjerte han end kunde føle, bankede mat. Med en underlig Blanding af Sorg og Glæde opdagede han endelig af Klæde-Dragten, at det var *Knud* her laae, og som nu opgav Aanden i hans Skjød. Faldet var alt *Dobke*, en Karl med Løve-Mod, som forgjæves havde søgt at hævne sin Konge paa hans Mordere, og nu, da det var saa mørkt, at man ei kunde adskille |A:188| Ven fra Fiende, havde Voldsmændene grebet til det Raad, at hugge løs uden Forskjel paa Enhver som nærmede sig Dørene. Desaaarsag hviskede *Constantin*, en af *Knuds* fortroeligste Venner, til *Absalon*, om at lette ham Udgangen, ved selv at søge den ene Dør, medens han gik til den Anden, og, uden at agte sin egen Fare, føiede *Absalon* ham deri, saasart han ærbødigt havde lagt Konge-Liget til Side; men *Constantin* fik lidet Gavn deraf, thi vel slap han udenfor, men fandt og Voldsmænd der, som fældte ham.

Imidlertid gik *Absalon* med faste Skridt igjennem Skaren af Stridsmænd, og hvor tit de end spurgde om hans Navn, saa

værdigede han dem dog aldrig et Svar, ved hvilken standhaftige Taushed han lykkelig og vel undgik deres Sværd. Midt paa Slots-Broen mødte han *Radulf*, som høit og dyrt bevidnede sin Uskyldighed i Nidings-Værket, og bandede ikke blot dem det bedrev, men alle Medviderne tillige. Vel kom nu *Peder Temme* farende i fuldt Spring, og truede *Absalon*, men han viste, ved at gaae uden om, det var kun paa Skrømt.

Derimod kom *Absalons* Liv virkelig i Fare omme ved den søndre Port ad Domkirke-Gaarden, thi der stødte han paa en Trop Drabantere, der flux lod deres Klinger sjunge for hans Øren, og havde ufeilbarlig kløvet hans Hoved, var ikke en vis Mand med en anden Trop kommet til, og traadt imellem med draget Sværd. Vel var der En af de Første, som endnu prøvede at jage *Absalon* et Spyd i Livet, men han fik sig dog saa betimelig dreiet, at Spydets gik kun igjennem hans Brystdug ud ved den ene Side, og da nu hans Beskytter erklærede den for dødsens, der rørde sig, lod man ham fare. Saaledes afvendte *Danmarks* gode Lykke dets uoppreiselige Fald, ved at vaage over ham, der var skabt til en Støtte for Fædrene-Landet!!

|A:189 *Absalon* kom nu om Natten til *Ramsøe*, hvor Bonden blev ikke lidet forskrækket, ved at see ham saa ene, og havde nær styrtet, da han hørde, hvad skeet var i *Roskilde*, men gav ham dog strax en frisk Hest, ved hvis Hjelp han kom til sin Syster, som var gift med en vis Herr *Peder*, og derfra hjem til sin Moder, som dog kun et Øieblik var glad ved at see sin Søn uskadt, saa overvættes blev hendes Bedrøvelse, der hun hørde, at *Knud* var myrdet, og *Valdemar* saaret!

Med tvende Følge-Svende, som var Alt hvad Lykken havde levnet ham, havde *Valdemar* imidlertid fortsat sin Flugt til Fods, som vist nok, med det store Hul i Laaret, faldt ham ei lidet besværligt; men Nøden er den bedste Driver og Sinds Uroe fortager Legemets Smerte. Omsider slap han dog, ved sine Følge-Svendes Hjelp, til Hest, og var saa heldig at komme til den samme Bye, hvor *Absalon* kort forhen havde været og fortalt hans Ulykke. Her fik han da at vide, at *Absalon* var taget til sin Moder, fik ogsaa af Bonden veikjendte Ledsagere, og stædtes trods sin Svaghed ikke, før han naaede *Absalons* Hjem, hvor han da fik sit Saar forbundet, og blev det Øvrige af Natten.

Om Morgenens aarle lod *Svenn* kalde Borgerne sammen, beklagede sig over natligt Overfald, han havde fristet, fremviste sin Kappe, som han selv med Flid havde gennemstukket, og erklærede sine Medbeilere, *Valdemar* saavel som *Knud*, for Gjæste-Nidinger, Meenedere, og Ildgjernings-Mænd, som formastelig brød selv Blodets helligste Baand. Uagtet nu slet Ingen troede ham, da Alle vidste hvor Skjelmen stak, blev han dog ved, og, efterat have takket Gud, hvis Haand havde tilintetgjort det onde Anslag og slaget den

ene af Forræderne, udbad han sig Alles Bistand mod den Anden. Det var da imod *Valdemar*, og, for at han ei skulde slippe fra *Sælland*, befalede *Svenn* at slaae en Planke ud paa alle Øens Ski|A:190|be, medens der blev gjort Jagt overalt i Øde-Skove og Uføre, hvor man kunde tænke Flygtningen havde fjælet sig. Desaaarsag undgik *Valdemar* med Flid alle saadanne Afkroge, dømde rettelig at man er bedst skjult, hvor Ingen tænker paa at lede, flakkede selv, kun med tre Følge-Svende omkring i de tyndeste Skove; medens *Esbern* langt derfra viiste sig med en Trop i aaben Mark, som om det kunde været *Valdemar*. Samme *Esbern* lod sig ogsaa med en Hob Folk see nu ved et, nu ved et andet Færge-Sted, for at skjule, hvor Overfarten virkelig skulde gaae for sig, og da det saa endelig var afgjort, at man vilde søge Jylland, gik *Esbern* til en Tømmermand, som var hans gode Ven, og bad ham flye det Skib, de vilde bruge. Nei, sagde Tømmer-Manden, som var bange for at faae Skam af *Svenn* for sin Umage, det gjør jeg ikke, uden jeg nødes til det. *Esbern* gik derpaa ind i hans Værksted, hvor der var fuldt med Bønder, og søgde, som det lod, meget ivrig med Bønner at bevæge hans Hjerte; men lagde saa, da det ikke hjalp, Hænder paa ham, og førde ham bagbunden ned til Skibet, hvor han forrettede sit Arbeide, og føiede da saaledes sin Ven, uden at kunne drages til Ansvar, for hvad han, som det syndes, kun nødig havde gjort.

Der nu *Esbern* havde forsynet Skibet med Redskab og Levnets-Midler, gik *Valdemar* ved Natte-Tid om Bord med sit Følge; men strax derpaa reiste der sig en flyvende Storm, Havet kom i frygteligt Oprør, og Bølgerne styrtede ind over Skibet, hvorved de dyndvaade Stridsmænd blev snart saa valne, at de end ei formaade at raade med Seilet, Raaen knak i en Byge, og gik over Bord, høit stod Vandet i Kjølen af Skyl-Regn og Bølger, og Styrmanden slap omsider Roeret i Fortvivelse, overladende Alt til Strømmen og Stormen. I denne ynkelige Tilstand, medens Luften glødede af Lyn i Lyn med rullende Torden, drev |A:191|Stormen dem i Land paa en afsides Øe, hvor de strax, da Ankertoug her ikke hjalp, trak Skibet paa Grund imellem nogle Træer, med hvis Grene, som de bukkede ned og stak gjennem Spigabene, de fortøiede det saa, at det ei kunde vælte. Selv samme Nat forgik den Slaviske Flaade paa femtinhundrede Seil under *Halland*, og hvem der undgik Bølgerne, fandt, hvor de landede, Døden i Sværdet.

Valdemar og hans Stalbrødre maatte nu love *Esberns* Forsynlighed med Levnets-Midlerne, og efter dermed at have tilstrækkelig forfrisket sig, gav de sig om Morgenen tidlig atter til Søes, og naaede Jylland med blideste Bør. *Valdemar* søgde nu lige til *Viborg*, stod frem paa Thinget med høie Klage-Maal over *Svenns* Forræderie, og rørde, ved Fortællingen om hvad han havde fristet, selv de haardeste Hjerter, især, da hans, man maatte vel derfor sige lykkelige, Saar, stadfæstede hans Ord og krævede Medlidenhed.

Der *Svenn* det hørde, at Fuglen var fløiet, var det hans første Sorg at faae de Skibe bødt, han havde brudt, og agtede sig flux til *Jylland*, men han kom ikke til at ride den Dag han sadlede; thi *Absalons* Moder og Syster spillede ham en Nat, med Mands Mod og Hjerte, det Puds, at lade de Skibe, som var bestemt til Overfarten, forhugge. Det tog da Tid, førend Alting paa Ny blev i Stand, og saa kom endda *Svenn* ikke længer, det Sæt, end til *Fyen*; thi da han der fornam, det var *Valdemars* Agt at gaae ham i Møde paa *Jyllands* Kyst, og gjøre ham Landgangen stridig, fandt han sin Huus-Trop for svag, og vendte tilbage, for at opbyde *Sællands* og *Skaanes* forenede Magt.

Valdemar drog nu til *Viborg* igjen, med den Betænkning, at Seiren er vis, ikkun naar den er vundet, og gjorde sit Bryllup, endeel for at binde *Knuds* Venner des fastere til sig, og deels for at ikke hans deilige |A:192|Fæste-Møe, hvordan det gik, skulde falde i Fiendernes Hænder. Derpaa lod han sin Magt forsamle, og begav sig til *Randers*, for at styre sin Kaas ad *Sælland* til, og gjæste *Svenn* i hans egen Gaard; men ihvorvel der fandtes Adskillige, som efter det store Nidings-Værk ei længer vilde laane Den det bedrev, deres Arm, og gik derfor over til *Valdemar*, saa sad dog Hjertet for høit paa *Svenn*, til at han skulde nøies med *Sælland* til Bur, eller dog fattes Mod til at søge sin Fiende. Saa styrede han da til *Jylland* med den *Sællandske* og *Fyenske* Flaade, som han lod lægge ind i *Grindaa-Bugten*, medens han med Kjærnen af Rytteriet begav sig til *Viborg*, skjøndt der var Maade med den Troskab, han der kunde vente.

Aldrig saasart fik *Valdemar*, ved en Rømnings-Mand, Kundskab om Fiendens Bevægelser, førend han strax afsendte *Saxo* og *Buris* med de Seilere han havde, for at gjøre Jagt paa *Svenns* Flaade; og disse høimyndige Mænd formaaede virkelig alle *Sællandsfarerne*, som var mere bange for at bryde Venskab med dem, end Troskab mod Kongen, til at vende hjem med deres Skibe. *Fyenboerne* derimod, som ikke vilde bide paa Krogen, men blive deres Herre troe, fik en banket Trøie, og maatte i Flugten gjøre med det Onde, hvad de ikke var at bringe til med det Gode; og saaledes skildtes da *Svenn* ved hele sin Flaade, et Stød, der gik ham meget nær til Hjerte.

Det første Man nu fik at høre, var om *Esbern*, som var skikket ud for at bespeide Fienden, thi han vovede sig tæt ind til *Viborg*, hvor han saae Kong *Svenn* rykke frem ad *Randers-Veien* med hele sin Krigshær. For at Man nu ikke skulde sige, han havde bedre Øine i Hovedet, end Hænder paa Skaftet, gjorde han et ærligt Ridder-Sving forbi de forreste Ryttere, som ingen Orden holdt, stak et Par Stykker af Sadelen, og |A:193| havde saa *Svende* ved Haanden, som snappede Hestene, og trak dem afveien. Nu tænkte hele Hæren, at Fienden var i Farvandet, hvorfor Man i Hast kom i Harnisk, fik de

bedste Heste mellem Benene, og lavede sig til Slag; men da Man var kommet over Brinkerne, og kunde oversee Sletten, opdagede Man Ingen, uden *Esbern* alene. Ham gjorde nu de raskeste Ryttere Jagt paa af alle Kræfter, men han, der havde en Hest som en Fugl, beholdt immer saa stort et Forspring, at han endogsaa alt imellem kunde springe af og puste. Da nu hans Efterstræbere saae, det var dem umueligt at hinde ham, raabde de til ham, at han skulde bie, paa Tro og Love, de vilde tale med ham. Nei, sagde *Esbern*, jeg har ingen Leilighed til at snakke med jer, Godtfolk; thi, lagde han til, saa til Dags maae Pokker troe jer, og gav dem dermed en god Skose for Tusmørket i *Roskilde*. Endelig tillod han dog, for gammelt Kjendskabs og Venskabs Skyld, *Peder Temme* at nærme sig, men medens han saa stod og skulde svare paa en heel Hoben Spørgsmaal om *Valdemar*, satte Lurendreierne et Dyst-Ridt op, for, under Skin deraf at kunne stjæle sig paa ham. Da *Esbern* saae, hvad de havde bag Øret, viiste han *Peder* det, og *Peder*, som holdt sig meget for god til at være deres Skalke-Skjul, raabde da til dem, at den Første der rørde *Esbern*, skulde smage hans Landse; men desuagtet fandt *Esbern* det dog raadeligst at sørge for sig selv, skjød derfor Gjenvei hen til en Broe, Man skulde over, og holdt Landse-Karlene i Ave, ved at byde dem Brodden. Efter nu at have, høit og lydelig, givet Forræderne det Skuds-Maal de fortjende, var han strax Pokker af Syne; men da han just nu traf sammen med sine Følge-Svende, sagde han dem i en Hast, hvad der var paa Færde, og bad dem skjule sig i Krattet ved Siden ad Veien. Derpaa stod han af Hesten, saalænge til han igjen kunde øine Fienderne, som endnu ikke havde opgiA:194vet Haabet om at fange ham; sprang saa i Sadelen og huggede Hesten uafladelig i Siden med Hælene, som om det holdt haardt at faae den afsted. Da Snaphanerne saae det, tænkte de sikkert, de skulde naae ham, og satte afsted, alt hvad Remmer og Tøi kunde holde, saa de var uidentvivil løbet lige i Fælden, dersom ikke En af Bagholdet i sin Utaalmodighed var kommet frem for tidlig; men nu tænkte de strax, at der var Fler, hvor han kom fra, og var da ikke sene at pidske tilbage til Hæren. De maatte da love, at Lykken var bedre end Forstanden; thi det var ikke deres egen Forsigtighed men kun den Andens Fremfusenhed de havde at takke for, de slap fra det Bad som *Esbern* snildelig havde tillavet dem, for deres Falskhed.

Der *Valdemar* nu fik Underretning om at Fienden var for Dørren, og han endnu ikke fandt sig mandstærk nok til at gaae ham i Møde, lod han for en Deel brække By-Broen af, hvorved han baade satte sig i Sikkerhed, bag Aaen, og vandt Tid til at trække meer Forstærkning til sig. Medens *Svenn* nu ikke kunde, og *Valdemar* ikke vilde komme over, kunde dog de drabeligste Unger-Svende ikke finde sig i at ligge stille og see paa hverandre, og da de ikke kunde gaae hinanden paa Klingen, vilde de dog i det Mindste strides

lidt og vise deres Kjækhed, hvorfor de, paa deres egen Haand, gik hinanden i Møde paa Bro-Stumperne og prøvede, hvem der kunde ramme bedst med Piil og Spyd.

Endelig, da Valdemar, ved det daglige Tilløb af Folk han havde, fik Mod til at vove en Dyst, besluttede han at gaae over Aaen paa et andet Sted, og lod alle sine Heste Natten i Forveien staae opsadlede med tørre Munde, for at de paa Stridens Dag skulde kunne løbe des lettere. *Svenn* derimod, som havde sin Leir midt i Byg-Vangen, lod sine Heste foere skrap, og tænkte altsaa ikke paa at fuld Bug gjør kort Galop.

A:195 Dengang nu *Valdemar* havde fylket Hæren, og rykkede frem, øinede Man pludselig ved Siden af sig en Skare med glimrende Banner og skinnende Vaaben, som *Valdemar* i Førstningen tog for en fiendtlig Trop, og lod i Følge deraf bespeide; men snart blev han let om Hjertet igjen, ved Efterretning om, at det var lutter gode Venner, som han da strax indlemmede i sin Slagorden, og gik nu dobbelt trøstig Fienden i Møde. Han havde nu ogsaa en Hær saa stor, at ikke Tiende-Parten af Folket kunde see deres Banner, hvorudover *Svenns* Speidere, da de bragde ham Beskeed om Fiendens umaadelige Styrke, gav ham tillige det Raad, ei at binde an med slig en Overmagt, men heller see, det længste mueligt, at forhale Slaget, da det uhyre Mand-Tal udentvivel med hver Dag vilde svinde betydeligt. Dette sunde Raad vandt ogsaa *Svenns* fuldkomneste Bifald; men dog hindredes han ved en eneste Mands Fremfusenhed fra at følge det, og det var *Aage Christiernsøn*, som sagde, at enten maatte Kongen vove Slaget, eller vente at Folket forlod ham, thi det var ikke deres Leilighed, at Fienden ubehindret skulde rane deres Gods, som var dem kjærere end deres Liv. Desuden, sagde han, maa Kongen aldrig glemme, hvor mangen herlig Seier han har vundet med en liden Hob, og jeg tør mene, at naar Man vil veie, ikke tælle sig til Styrken, er vi, med vore faa men kjække Karle, Vrimlen hist vidt overlegne; thi hvem kan frygte for en saa foragtelig Mængde, sammenskrabt af usle Stoddere for Stridsmænd! Denne Formaning maatte Kongen lystre, og altsaa, til sin store Skade, forkaste det eneste gavnlige Raad.

Der *Valdemars* Hær var opstillet paa Valpladsen, reed der en *Skjald* midt igjennem, som, ved at kvæde den velbekjendte Vise om *Svenns* forræderske Troløshed, stræbde i høieste Maade at opflamme Mandskabet til med Kraft at svinge Hevner-Sværdet, og jeg tør ei fortie **A:196** hvad Man ved denne Leilighed fortæller, at Ravnene flokkeviis omsvævede *Valdemars* Krigshær saa tæt, at Man med Spyd-Stager ramde adskillige af dem. Endelig maa jeg ogsaa nævne en løierlig Feiltagelse, som fandt Sted derved, at paa *Valdemars* høire Fløi stod lutter Bønder-Karle i staaalgraas Kofter; thi Fienden, som lod sig bedrage af Ligheden, tog alle disse Kofter for Jern-Brynier, og havde alt skikket sine Kjerne-Tropper imod

Bønderne, til Man omsider fik Øinene op, og var da ikke seen at skifte om igjen, og sætte Hoved-Styrken imod Konge-Banneret.

Der Slaget nu skulde begynde, stod der et Tjørne-Gjerde i Veien, som Rytteriet paa ingen af Siderne, for de spidse Stavres Skyld, turde sætte over; men det lod da *Valdemar* bryde op ved sit Fodfolk, og saa gik Striden løs, som varede ei længe, før *Svenns* Tilhængere tog Flugten, og maatte nu høilig beklage, at de om Natten havde ladet deres Heste foræde sig; thi, saa tunge som de var, blev de paa Timen trætte, og kom ingen Vei. Vel vendte han, som førde Konge-Banneret til Hest, sig atter dristig imod Fienden, og kaldte høirøstet de flygtende Skarer tilbage til Kamp; men der han forgjæves enstund havde seet sig omkring efter Bistand, fandt han, der var ikke andet for, end at støde Banner-Stagen i Jorden, holde den stiv med sin venstre Haand, og røre sit Sværd i den Høre. Saaledes stod han frygtelig, med Bane-Saar i Haand til Hver, som vovede at nærme sig, gjorde Under-Værker af Tapperhed, og segnede seent, udmattet meer end overvældet, i Kreds af myldrende Fiender!!

Imidlertid kom den flygtende *Svenn* med et lidet Følge til en Mose, hvor han, for Hænge-Dyndets Skyld, maatte lade Hesten fare, og see at bjerge sig til Fods. Ogsaa Rustningen maatte han kaste, før Gyngerne vilde nogenlunde bære, og blev dog desuagtet snart saa træt, at han, end ikke ved Hjelp af To, som holdt ham under Armene, kunde flytte en Fod. **A:197**Da satte han sig ned ved Roden af et enstigt Træ, og aftakkede sit Følge, hvorpaa de og Alle forlode ham, saa nær som en Eneste, der heller vilde lide den bittreste Død, end som en Kryster forlade sin Herre, og lagde sig derfor ned ved hans Fødder, hvor han blev fundet og dræbt af rovgjerrige Bønder. De Samme greb da ogsaa *Svenn*, der gav sig ud for Kongens Haandskriver, og satte ham, da de saae, hvem det var, ærbødig til Hest; men just som han, enten blot af Døds-Frygt, eller vel endog i Haab om Naade, bad og besvor dem føre sig til *Valdemar*, fløi En af Bønderne til med sin Øxe, og huggede Hovedet af ham. Hans Liig blev derpaa, uden mindste Høitidelighed eller Æres-Beviisning, puttet i Jorden af Bønder, og fik saaledes et Hul for en Grav!!

Ulf, som var taget til Fange i Slaget, slap vel, for det Første, paa *Esberns* kraftige Forbøn, med at føres i Lænker til Viborg; men myrdedes dog siden der af *Knuds* Tilhængere, som meende med hans Blod at ære deres Drot i Graven!

Ditlev, som var ogsaa blevet fanget, lod det, under Veis til Galgen, ikke mangle paa Undskyldninger, men da han mærkede, der hjalp hverken Løn eller Bøn, stak han i at græde, og bar sig i det Hele saa kjærtingagtig ad, at Alle maatte finde, der sad, trods Kroppens Mandhaftighed, en Kvinde-Sjæl i Karlen. Alt hvad han vandt ved sin Flæben var da naturligviis at han fik Spotten til Skaden, og straffedes saaledes dobbelt for sit Konge-Mord!!

Bedre Lykke havde *Maagens*, *Erik Lams* uægte Søn, der ogsaa, meget utilbørlig, havde været En af *Svenns* allerivrigste Tilhængere; thi da han, som en fangen Mand, kom for Seier-Herren, og saae den visse Død for Øine, lod *Valdemar* for Slægtskabs Skyld saa ganske Naade gaae for Ret, at han ikke alene skjænkede *Maagens* Livet, men op|A:198høiede ham endogsaa til Ære og Værdighed. Her saae man da ret, at Blodet er aldrig saa tyndt, det er jo dog tykkere end Vand, thi Galgen havde *Maagens* ærlig fortjent, og maatte været sjæleglad ved blot at slippe heelskindet derfra, og nu blev han ovenikjøbet en holden og høisat Mand, ene og alene fordi Kong *Valdemar* undsaae sig ved, at Folk kan skee vilde sagt igjen, at Frænde var Frænde værst.

Dog, behandlede end *Valdemar* saaledes en beslægtet Fiende hardtad lidt for venskabelig, saa glemde han dog ikke heller at belønne dem af sine Frænder, som havde staaet ham venlig bi; thi *Buris* som havde været ham en god Hjælper imod *Svenn*, gjorde han baade mægtig og riig, og skjænkede hans Broder *Knud* et Statholderskab.

Kong *Knuds* Tilhængere var imidlertid ikke fornøiede med den Hævn, de alt havde faaet, men gik samtlig op til *Valdemar*, og forlangde, at de der havde været paa Raad med *Svenn* om *Knuds* Mord, skulde landsforvises, ved hvilken Leilighed de især viiste sig yderst forbittrede paa Thorbern, uagtet han, ved *Randers-Broe*, hvor de Sandskyldige var selv nærværende, udtrykkelig havde fralagt sig al Deel i Forræderiet, og ønsket dem, der raadte til at myrde *Knud*, al Landsens Ulykke. Kongen befandt sig her i ingen ringe Forlegenhed, thi paa den ene Side vilde han nødig have Ord for Lunkenhed i at hævne *Knuds* Mord, og paa den anden Side krympede han sig dog ved at landsforvise saamange danske Herremænd, især da han frygtede for, de kanske kunde slaae sig til *Buris* og *Knud*, som han troede kun paa det Halve. Heller da, end at forstærke sine Medbeilere, vilde han seet igjennem Fingre med Forbryderne, men da *Knuds* Tilhængere blev haardnakket ved deres Paastand, maatte han endelig føie dem, og landsforvise dem de nævnede, saalænge til de, der nu fordrev dem, vilde selv gaae i Bøn for dem, at de maatte |A:199kaldes tilbage. Han stolede da her, med Rette, paa den store Foranderlighed i Tanke og Sind, som er et almindeligt Træk hos Menneskens Børn, og gjør, at ingen Harme er saa heed, den kjøles jo ved Tid og Leilighed.

De Øvrige af *Svenns* Tilhængere tog *Valdemar* til Naade, da han fandt, at der var Fordeel ved i Strid at bruge, og altsaa ikkun Tab ved at straffe dem, og havde desuden ikke Synderligt imod dem, da han vidste, de var aldeles uskyldige i Forræderiet mod *Knud*.

Dannemarks Krønike.

Femtende Bog.

Fra Svenn Grathes Død til Valdemar den Stores.

Valdemar den Store.

Saasnat Kong *Valdemar* saae sig i roelig Besiddelse af Riget, var han betænkt paa at aabne sin Regjering sømmelig med en udmærket Helte-Gjerning, som det i Sandhed var, at hævne Riget paa de Slaviske Sørøvere, der i saamange Aar nu havde hærget Danmarks Kyster, og hardtad forvandlet Tredie-Delen af Landet til en øde Ørk. I den Betænkning havde han budt Leding ud, og laae allerede med Orlogs-Flaaden ved *Masnøe*; men kun forgjæves opmuntrede han Folket til herfra at hjemsøge Slaverne; thi han fandt haardnakket Modstand hos Older-Mændene, som altid pleiede at føre Ordet paa Thinge, og raabde nu paa, at deels havde Fienden alt faaet Nys om Toget, og deels leed Man Mangel paa Levnets-Midler, saa der var ikke andet for, end at lade den Fugl flyve til en anden **A:201**Gang, naar Leiligheden kunde falde. De fandt det saameget mere dumdrigtigt at friste Lykken nu, da Fienden, vel forberedt, tog Vare paa Skandsen, som hardtad hele Kjernen af det Danske Folk befandt sig her ombord; thi gik en saadan Flaade tabt, var *Danmark* i *Slavernes* Vold uden Redning forløren. Her, sagde Man, hvor lidet er at vinde, men Alt at tabe, være det langt fra os, at sætte hele den *Danske* Adel paa Spil, og lade det saa komme an paa et Træf, om den skal gaae til Grunde, og tage Fædrene-Landets Kraft og Haab i Graven med sig! Da Menig-Mand nu, Alle som Een, gav dette Ord Magt, saae Kongen sig nødt til at staae fra sit Forsæt, og give Skipperne Hjemlov; men skjøndt det var meget imod hans Villie, maatte han dog, der han kom tilbage paa sit eget Skib, høre ilde derfor af *Absalon*, som paa en meget vittig Maade skosede ham for hans Svaghed. Da nemlig Kongen, paa Spørgsmaal om Aarsagen til at Toget gik overstyr, svarede, at det var, for ei at vove saamange brave Adels-Mænd, svarede *Absalon*: ja, saa veed jeg ikke bedre, end at Du gjør Toget med lutter

Skrællinger og Krystere; thi vinder Du da, har Du Seiren for en Slik, og taber Du end, er dog Uslinge-Død en forvindelig Skade! Saaledes vidste den snilde Unger-Svend, som i Skjemt, at udtrykke sin Harme, og forgylde Pillen, uden at den derfor dog tabte sin Kraft!

Nu døde Biskop *Æsger* i *Roskilde*, uden at Præsteskabet kunde enes med Folket om, hvem der skulde være hans Eftermand, og paa samme Tid kom Gaderne til at svømme i Blod; thi der var imellem Borgerskabet to Partier, som havde sammensvoret sig imod hinanden, og holdt ikke op at feide, før alle *Tydskerne* var enten dræbte eller havde rømmet Byen. Dog, end ikke nøiet med, saaledes at have faaet Bugt med de fremmede Avindsmænd, forgreeb det Danske Broderskab sig ydermere paa Kongens **|A:202***Mynt-Mester*, og gik i deres rasende Tøilesløshed saavidt, at de i Bund og Grund nedrev hans Gaard, og ranede Alt hvad de fandt. Over denne Majestæts-Forbrydelse blev Kongen yderlig forbittret, og nærmede sig allerede Staden med en talrig Bonde-Hær, da der kom Sendebud mod ham, for at afvende Ødelæggelsen, og bad, at han dog ikke i Borger-Blod vilde farve det Sværd, han havde annammet at føre mod Rigets Fiender! Da Borgerne nu ogsaa fandtes villige til at bøde med Pungen, lod *Valdemar* sig dermed nøie, stak Sværdet i Skeden, holdt i al Fredelighed sit Indtog i Byen, og reed lige til Kannike-Gaarden ved Hellig-Trefoldigheds-Kirke, men dog kun for at bære de der forsamlede Klerkes Biske-Valg med sit Bifald; thi omdenskjøndt han kunde syndes at have en Slags Ret til at blande sig i en Kirkes Anliggender, som hans Kongelige Forfædre selv havde bygget og begavet, saa erklærede han dog, at han paa ingen Maade kom her med noget Nyt, eller vilde indskrænke deres Frihed, da han godt vidste, at Kirke-Loven hjemlede Præsteskabet Ret til ei at spørge Kongen om, hvem de maatte vælge til Biskop, og bad dem derfor kun stemme saa frit efter Hjertens Lyst, som om han aldrig var tilstæde! Klerkene glemde ei at takke mangfoldig for denne hans fromme Retsindighed, og gik saa tilside, for end modnere at overlægge Sagen, hvoraf da Følgen blev, at Man, foruden de trende Hæders-Mænd som var paa Valg, satte endnu, for hans Dyds Skyld, en Fjerde, nemlig *Absalon*, paa Listen, og da saa Spørgsmaalet blev, hvem af dem der skulde udnævnes, befalede *Valdemar*, at Stemmerne skulde tegnes i en Bog paa fire forskjellige Blade; thi han meende, at Haanden vilde bedre end Munden aabenbare Hjerternes Tanker og ramme det Rette. Da skedte det, at *Absalon* fik alle Stemmerne, og besteed saaledes med Æren det Kirkelige Høisæde.

|A:203 Nu var da *Absalon* Biskop, men derfor dog ikke Søhane desmindre, thi i hans Øine havde Kirken ingen Fred, saalænge den endnu stod i Fare for udvortes Fiender, og derfor regnede han det lige saavel til sit hellige Embede at bekæmpe Troens Fiender, som at holde Kirke-Tjenesten i Hævd. Biske-Gaarden lod han saa godt som

staae og falde ned; men Fæderne-Landet befæstede han med forsvarlige svømmende Volde; hans Kirke-Vei gik altid over Bølgerne, og ved at nøies saa mangen god Gang med Løv-Tag i Skoven, reiste han Danne-Borgen af Gruset igjen med hvælvede Buer! Seent skal *Sællandsfarene* og glemme hans Veltalenhed, thi det var den, som bragde rolig Sindighed tilbage paa deres Thing-Steder, hvor der herskede før en hæsliig Kivagtigheds-Aand, med Skjænderie og Slags-Maal; men hans Tale-Gaver var da og saa aldeles udmærkede, at hvo der havde hørt ham, umuelig kunde nægte hans Tales henrivende Kraft, uden derved at erklære sig selv for et Fjog. En Fader ikke blot i Kirken men for hele Fæderne-Landet kalder jeg saadan en Biskop, der glimrede i Marken som for Alteret, og pløiede Søen med Lyst selv midt under Vinters Hjerte, for at alle Aars-Tiderne skulde være Vidner til hans fredsaliige Aarvaagenhed, og for at vise, at Fædrenelands-Kjærlighed gjør selv det Umuelige mueligt!

Om *Palme-Løverdag* holdt *Absalon* sit første Slag med *Slaverne*, og indviede da sin Bispe-Stav med et glimrende Kæmpe-Skridt paa Helte-Banen; thi paa det første Nys om Fiendens Landing, foer han afsted, kun med sine atten Hofmænd, mødte ved *Boerslunde* Bye det samlede Mandskab af ikke mindre end fire og tyve Slaviske Skibe, trodsede Faren, huggede ind, og havde saa underliig Lykken til Ven, at hardtad hele det fiendtlige Fodfolk, og Somme af Rytterne med, maatte bide i Græsset, uden at han derved mistede meer end en eneste Mand. Resten af **A:204**Fienderne frelste kun deres Liv, ved som Krystere at kaste Vaaben og Bytte, og fægte med Hælene ind i en tyk nærliggende Skov.

Samme Aar leed Staden *Aarhus* meget af Sørøverne, og *Falster* var ligesom beleiret af en urimelig stor Slavisk Flaade, saa alle Mand maatte gribe til Vaaben for at afværge Land-Gang. Kongens Mundskjænk var just i et andet Ærinde paa *Falster*, hvor han da maatte udholde Spærringen med, og imidlertid skal En af Bønderne, som vilde give det søvnagtige Rigs-Raad en Skose, have sagt i hans Paahør: vor Konges Formænd havde Sporerne paa Hælene, men han har dem nok paa Tæerne. Mundskjænken, som laae selv og syltede Valle, skrev det Ord bag Øret, og var ondskaabsfuld nok til at forebringe Kongen det, saaledes fordreiet, at hvad der kun var en Pille til ham selv, kom til at see ud, som en Bespottelse af Majestæten. Ja, da det nu engang var hans Lyst, at hele Landet skulde bøde for en kaadmundet Knechts Ubesindighed, lod han det ei være Nok at have gjort Kongen vreed paa de arme *Falstringer*, men bragde ham aldeles i Harnisk mod dem, ved en ny og haard Beskyldning, der gik ikke ud paa mindre, end at stemple dem Alle til Hobs, som de afskyeligste Lands-Forrædere, der spillede under Dække med *Slaverne*, og røbede dem alle Kongens Anslag. Nu kan det vel ikke nægtes, at *Falstringerne*

imellemstunder, for at have Fred, pleiede Venskab med *Slaverne*, var deres Fange-Vogtere, og gav dem gjerne et Nys om den Danske Flaade, naar den stak i Søen; men det var dog aabenbar langt meer af Frygt end af Kjærlighed, saa de, ved slig Tjenstagtighed mod overlegne Fiender, kun søgte at afvende den Skade, de var for svage til at afværge. Imidlertid blev nu Alt udlagt dem til det Værste, som om det blot var Troløshed der drev dem, og Kongen tog, efter Øretuderens djævelske Raad, den gruelige Beslutning, med væbnet Haand i Bund og Grund at ødelægge *Falster*. |A:205 Dette, meende han, lod sig vel gjøre, blot ved Hjælp af *Sællands-Farene*, som havde fra Arilds Tid ligget meget i Kiv med *Falstringerne*, og var nu hjerteglade over denne gode Leilighed, til, under Kongens egen Anførsel, og paa hans Bud, med forenede Kræfter at kunne tilgavns hevne Skade. Saa samlede da *Absalon* det vaabendygtige Mandskab i Østen, og Kongen i Vesten, for deels paa Snekker og deels paa Skuder at sætte over til *Falster*, men dette slemme Forsæt strandede, som vel var, paa en ligesaa uovervindelig som uformodenlig Hindring; thi just som Kongen med en vældig Hær vilde tiltræde Reisen, overraskedes han i *Ringstæd* af en hidsig Feber, og sendte Bud til *Absalon*, at han skulde give Folket Hjemlov, og skynde sig til Kongen. Saaledes kan en haard Sygdom være det bedste Læge-Middel for et ondt Forsæt, thi ved den bevarede Himlen *Valdemar* fra Synden, og et uskyldigt Folk fra Ødelæggelse; frelste det arme foragtede Danmark, som Kongens og Fiendernes Sværd om Kap nu truede med Bane-Saar. Ja, hvo kan her miskjende Herrens Haand, som vilde heller kaste Dane-Snekkens Styrmand fra Roeret paa Randen af Graven, end styrte ham ned i Dødsynders Malstrøm, og vilde ingenlunde, at Høvdingen i sin Regjerings og sin Lykkes Morgen-Røde skulde selv ødelægge det Rige, hvis Redning var lagt i hans Haand.

Dag for Dag blev Kongens Sygdom mere farlig, og *Absalon*, som aldrig trættedes ved at vaage og bede for hans Liv, var omsider nær ved reent at tabe Modet; men tyede da i sin Raadvildhed til Ham, den store Hjælper, for hvis Almagt Intet er umueligt: læste, iført sin hele Bispe-Prydelse, høitidelig, men med en Sjæle-Angest, som ei lader sig beskrive, Messe for den Syge, læste Indstiftelsens Ord, og berettede derpaa den Syge, som, med Døden paa Læberne, annammede de hellige Ting, og faldt, efter denne Vederkvægelse, i en hæftig Sved, hvormed Sygdommen |A:206 strax tog en lykkelig Vending. Vel havde Sorg og Natte-Vaagen taget saaledes paa Biskoppen, at han, endnu før Man var ganske sikker paa Kongens Helbredelse, faldt i en Svaghed, som, uden Guds besynderlige Naade, vilde blevet hans Død, og derved have kvalt i Fødselen det store Haab, hans Ungdom havde vakt; men selv paa Sotte-Sengen bar han kjærlig Omsorg for sin Konges Liv, i det han strængelig forbød at melde Noget om hans Sygdom; thi han var bange for, det

kunde gjøre saa voldsomt et Indtryk paa Kongen, at han maaske faldt tilbage, og fik sin kun halv overstaaede Sygdom igjen. Efterhaanden kom de sig imidlertid Begge, og takkede da Gud for den salige Tugtelse, hvormed Han havde afbrudt deres syndige Forsæt, bluedes ved Tanken om, hvilken Ugudelighed de havde været paa Vei til at bedrive, vare hjerteglade over, at Gud med sit Riis havde slaget dem Sværdet af Haanden, før det endnu besudledes med Landsmænds Blod, og besluttede nu, efter bedre Overlæg, at hvæsse og vende det mod Rigets Fiender.

Absalon, Peder, Sune og Esbern vare nu Kongens fortroligste Venner, og, efter deres vise Raad, besluttede han herefter, paa sine Tog, mindre at see paa Flaadens Størrelse, end paa at komme hurtig og hemmelig afsted, dels fordi at i Krig finder altid uventendes Gjæst det bedste Herberg, og dels fordi, paa den store Mængde, virkede Skrækken for *Slaverne* gjerne langt meer, end baade Krigs-Bud og kloge Mænds Raad. Han gik nu ogsaa meget hemmelig til Værks med sine Forberedelser, som Den der vidste, at i Krig gjør mange Hænder rask Arbeide, men mange Hoveder kun vilde Raad, og selv tog han sig paa at føre *Skaaningerne* an, da han var ei saa ganske vis paa deres Troskab, som paa *Sællands-Farenes*.

IA:207 Endnu kun halvmaadelig, efter sin Sygdom, stod *Valdemar* da frem paa *Lunde-Thing*, hvor *Skaaningerne* vare forsamlede, og bad dem følge sig i Leding. Hertil svarede Erkebiskop *Æskild*, som Den der skulde føre Ordet, at det var umueligt nu paa en Studs at bringe de fornødne Skibe til Veie; men Kongen sagde derimod, at hvem der vilde have hans Vrede, kunde blive hjemme, men hvem der vilde have hans Naade, maatte følge med, og at overstyr skulde Toget ingenlunde gaae, om han saa end ikke fik uden et eneste Skib at fuldføre det med. Da nu *Æskild* mærkede, at Toget laae Kongen saa meget paa Hjerte, og var hans rene, ramme Alvor, gav han ikke blot sit Minde dertil, men lyste endog Alle dem i Kirkens Band, som vilde sidde overhørig, og da det, formedelst Søetogs Usædvanlighed, var længe siden, Kongen havde sig et eget Skib, tog *Æskild* ham om Bord hos sig, og holdt ham frit paa hele Toget. Endelig blev ogsaa *Laaliker* og *Falstringer* tilsagte at møde, thi de var gjemt tilsidst, for at de ingen Stunder skulde have til, under Haanden, at give *Slaverne* Efterretning om hvad der var paa Færde.

Hele Flaaden samledes derpaa ved *Land-Ore*, hvor der fra Kysten løber en lang Sand-Revle ud, paa sine Steder giennemskaaret, og i det Hele saa lav, at naar der er Høi-Vande, seer man den ikke. Samme Revle danner med sin Halv-Kjede en Havn, som vel har et grundt og snævert Indløb, men breder sig derpaa ud til begge Sider og er da forsvarlig dyb. Her vilde Kongen havt hele Hæren stillet op paa Landet, for at see, om den ogsaa var stor nok, til, uden Dumdristighed, at begynde Noget med; men da

alle Danske Konger, af en tosset Overtroe, pleier at skye Kysten ved *Land-Ore* som et ulykkeligt Sted, saa opsatte *Valdemar* Mynstringen, til Flaaden kom i den næste Havn; men der blev den da ogsaa holdt med besynderlig Flid, saa Kongen tog selv et ordenligt Mand|A:208tal over Folket, og behøvede da ikke paa Slump at beregne sin Styrke. Da man nu imidlertid vilde øve de aldeles Uerfarne lidt paa Krigs-Maneer, saa medtog denne Mynstring hele fjorten Dage, og hvad der var det Værste, opslugede, før Toget kom i Stand, den største Deel af Levnets-Midlerne.

Der man nu omsider stak i Søen, med en Flaade paa Trehundrede og Tresindstyve Skibe, havde Man ypperligt Mags-*Veir*; men for ikke at blive for tidlig opdagede, besluttede Man blot at bruge Aarerne, og *Absalon* fik den Bestilling, med syv Skibe, at roe forud, og bespeide den *Rygiske* Kyst, for at see, hvor Man bedst kunde lande; thi Hensigten var, uformærkt at stikke Ild paa en Bye, ved Navn *Arkone*, hvor det berømde Afguds-Billede var, som de fra ældgammel Tid havde dyrket, og hvor de Danske haabede at kunne overraske *Slavernes* Mangfoldighed, som søgde der et Tilflugts-Sted, og herved er at mærke, at Borgen der stod under Laas og Lukke, var ubesat, da Indbyggerne meende, deres Afgud vilde nok, uden Folke-Hjelp, forsvare sin Boelig.

Absalon var allerede næsten tæt ved *Rygen*, da hans Skibs-Folk bad ham see sig om, hvorpaa han da til sin store Forundring opdagede, at Kongen havde hidset Seil, men lærde ogsaa med Forskrækkelse snart, hvad Aarsagen var til, at Man ikke længer brød sig om at skjule Farten; thi nu dreiede den hele Flaade af, og der var da ikke Andet for, end at *Absalon*, forladt af sine Stalbrødre, maatte gjøre det Samme, og søge Havn under *Møen*. Han var imidlertid ved denne Streg i Regningen som ude af sig selv; thi det skar ham i hans Hjerte, nu, da Veiret var gunstigt og Folket oprømt, skammelig at skulle vende om, og slippe den bedste Leilighed af Hænderne, fordi man lod ham mangle Understøttelse. Der han nu kom i Land til *Peder*, *Sune* og *Esbern*, som Kongen altid pleiede at |A:209raadføre sig med, fandt han ogsaa dem utrøstelige, over at saa klogt og ypperligt et Anslag saa skammelig var strandet paa Kongens Vankelmodighed. Kongen, som nu lod dem kalde til sig, og saae, hvordan Bedrøvelsen stod malet tydelig i deres Ansigt, spurgde dem da strax, hvad de sørgede over, og føiede til, at den Sneglegangs-Fart ved Aftens Tid var han blevet kjed af, og havde derfor dreiet af, her ind under Øen, men vilde strax i Dagningen lette paa Nye, og da er det Tid, sagde han, thi Dagen skabtes til Færdsel og Natten til Hvile! Vennerne tav, og lod Kongen forgjeves vente paa Svar, indtil han, med stor Forundring over deres Maalløshed, befalede dem at sige reent ud hvad de meende; men saa tog *Absalon*, hvem de Andre bad om at føre Ordet, Bladet fra Munden, og sagde: hvor kan det undre Dig, om Ordet dør paa vore Læber, da vi skal mæle med

Stene paa Hjertet, udtale en Bedrøvelse der sammenkryster os og maa vel kvæle Røsten i vor Strube; eller mener Du maaskee, at vi kan uden Hjerte-Pine see dig vandre paa den slagne Vei til Spot og Spee! Herre skal man være, eller Herre tjene, men dine Tjenere beherske Dig: forglemmende din Værdighed, gaaer Du i deres Lede-Baad, hvem det er lige kjært, om dine Foretagender bedækkes med Skam eller krones med Ære, og dem til Villie forkaster Du de sundeste og bedste Raad! Dette er nu alt det andet Tog, Du gjør som uanfægtet Ene-Konge, og dobbelt er da Skammen, hvis ogsaa dette bliver en Vende-Reise; men hvad pønser vi vel Andet paa, da vi forsømmer Leiligheden, naar den selv tilbyder sig, og æder op det lidt vi har paa Sinke-Sving, hvad Andet vel end et skikkeligt Paaskud, siger jeg, thi er det Andet, naar den Nødvendighed som standser os, kun ligger i vor egen Dorskhed! Sæt nu, vi faaer en Storm, der sinker os for Alvor, hvad bliver da vel Følgen, uden at vi nødes til med Æres-Tab at vende om, og taale, at Man hilser os som Erke-**A:210**Krystere og Kjærling-Helte! Tykkes dig, at slige Varsler spaae en lykkelig Regjering! er det Bedrifterne, hvormed Du agter at omværne Fæderne-Landet!!

See, dette var i Korthed Meningen af hvad *Absalon* i sin Hæftighed, og stolende paa gammelt Venskab, vovede i de skarpeste Udtryk at foreholde Kongen, som vel blev yderlig forbittret over hans Fritalenhed, men vilde dog ei have Ord for at trodse Paamindelsen, og tvang sig derfor til, medens Øiet lynede af Vrede, at svare ganske tørt og roelig: hvem der har været Vidner til min Færd, har dog nok seet, at hvad jeg ikke er, det kan jeg vel blive: en Helt som *Absalon*!

Med disse Ord steeg Kongen i sin Baad og gik om Bord, medens *Absalon* til Slutning anmærkede, at Vreden over gode Raad var ilde stædt, og at en Konge dog ti Gange heller maatte høre paa sine Venners frimodige Erindringer, end lade sig i Smug fortykke og bagtale.

Hvad skeer! Natten efter blæste hun op med en flyvende Storm, saa Flaaden, trods Anker og Havn, blev drevet til Søes og splittedes ad. Ved dette Uveir, som rasede i fire Dage uophørlig, lagde Kongens Vrede imod *Absalon* sig hardtad ganske; men skjøndt han i sit Hjerte gav ham Ret, skammede han sig dog ved at være det bekjendt, og derved ligesom forraade, han var somme Tider lidt langsom ad Begreb. Da han derfor efter fire Dages Forløb, første Gang atter nærmede sig fornævnte gode Mænd, som stod ved Strand-Bredden, lod han sit Følge blive tilbage, og tiltalde Vennerne saalunde: Det lader sig jo ikke dølge, sagde han, hvad der sagtens stod malet i mit hele Ansigt, at jeg forleden Dag blev vreed til Gavns, men det var heller intet Under, thi naar Man spørger Folk til Raads, saa venter Man Anmærkninger, men uden Grovhed. Vist nok var der Mening i den Tale Man førde, men bag efter kommer **A:211**tyndt

Øl; havde I sagt mig det Samme to, tre Dage før, kunde derved en stor Ulykke være blevet forebygget; men I veed nok selv, at Raad er ikke bedre end Uraad med mindre de gives i Tide, og, man maa have en Skrue løs, for at troe, at gjort Gjerning staaer endnu til Ændring. Det var da altsaa til slet ingen Nytte at overfuse mig med Grovhed, da Skaden nu engang var skeet, og det er noksom bekjendt, at naar Vreden staaer op, gaaer Fornuften til Sengs. At der vilde reise sig saadan en rasende Storm, kunde jeg, uden at være en Prophet, umuelig forudsee, men sagtens skulde den saa komme for vore Synders Skyld; og høist ubilligt var det jo, om Nogen lagde mig til Last, at jeg hverken forud vidste Veiret, eller undgik en uundgaaelig Skjæbne. Altsaa vil vi nu lade det være godt som skeet er, og bruge al vor Flid til ret at overlægge, hvad der nu er tjenligst, efter det faste Forsæt, jeg har, heller at synke paa Ærens Seng, end komme tilbage med Tort!

Peder gjentog nu, skjøndt paa en finere Maade, *Absalons* Ord, i det han anmærkede, deels at Man maatte jo seile, naar Børen blæste, da Intet er mere ustadigt end Vind og Veir, og deels at det sømmer sig vel for hver Konge, sagtmodig at høre paa tro Venners Tale, da Ringeagt for gode Raad har kostet mangen ypperlig og ædel Mand hans Liv og Velfærd. For Resten, sagde han, mener jeg, vi skal taalmodig vente paa, om ikke Veiret dog vil lægge sig saa meget, at Skibene igjen kan nødes til at lystre Aarene; endnu til tre Dage har vi Levnets-Midler, og der er kun en Svip til Fiende-Land, hvor Man maae see med væbnet Haand at skaffe sig, hvad Man behøver. Endelig, blev han ved, skal det være mit Raad; at, saasnart Stormen lægger sig lidt, hele Flaaden i en Hast forener sig og roer i Linie, thi Side om Side er Søemands Lyst.

|A:212 Da dette Raad fandt Kongens hele Bifald, overdrog han *Absalon* at holde Øie med Veiret, og, saasnart det faldt af, strax at melde ham det, Noget Man nok kan vide, *Absalon*, der egenlig selv havde drevet Sagen igjennem, heller end gjerne paatog sig. Efter Midnat sagtnedes Stormen kjendelig, og *Absalon* tøvede da ikke med at forrette sin Andagt, og begive sig til Kongen, med den Efterretning, at vel blæste det dygtig endnu, saa det vilde have sine store Vanskeligheder at roe imod Veiret, men umueligt var det dog ikke. Velan, sagde Kongen, saa afsted, jo før, jo heller! Ja, sagde *Absalon*, men kommer vi saa til at vende om paa Halv-Veien, da har vi baaret os net ad. Vel var dette saa nærgaaende sagt, at Man maatte hardtad kalde det en grov Spøg; men hvad Kongen ikke før var i Aande, saa blev han det netop herved, og gav for Resten *Absalon* Svar som Tiltale, ved ganske huult at sige: ja, men vender jeg om, vil Du jo nok fortælle mig, hvordan *Venderne* har det.

Saa lettede Man da, og det gik feiende med Fryd og Gammen, saalænge Man var inde i Bugten, hvor Landet tog en god Deel af for Vinden, og brød Bølgerne, saa der gik ikke nær saa svær en Søe, som

udenfor; men da Man kom ud paa Dybet, fik Man Kjærligheden at finde, saa det var næsten en Umulighed at tvinge Skibene op imod Vinden. *Absalon*, som vidste godt, hvad Ære Man har af at lukke Munden høiere op end Haanden er breed, lagde imidlertid alle Aarer om Bord, og trodsede, saa at sige, Elementerne, hvorved da Kongen, som ingenlunde vilde være ringere end han, blev tvungen til at holde Trop. Midt under denne Langeleegs-Færd, som var i Grunden halv formastelig, brød Bølgerne saa haardt paa Kongens Skib, hvor Man holdt ikke rigtig Aare-Slag, at Plankerne begyndte slemt at gabe, saa der var Fare for det vilde splittes ad; men Kongen, som ingenlunde vilde vende om, raabde da **|A:213** over til *Ingemar Skaaning*, at han skulde lægge bie, og gjorde derpaa et halsbrækkende Spring, med sit Banner i den Ene og Sværdet i den anden Haand, slap godt derfra, og bad saa kun roe til af alle Kræfter. *Æskild*, som, af bare Hengivenhed til Kongen, glemde reent, hvad Skibet skadte, prøvede vel endnu en Stund paa at følge med, men maatte dog omsider, da det blev for galt, paa Kongens udtrykkelige Befaling, vende om, og heraf tog adskillige Styr mænd Anledning til at gjøre det Samme, som om de ikke vidste Andet, end at det var Kongen der vendte; men det skulde de Krystere kun bilde Børn ind, aldenstund de kunde see for deres Øine, hvor Konge-Flaget vaiede; thi det var jo Beviis nok paa, at Kongen havde skiftet Plads, men ikke Tanker. Andre var der, som imod deres Villie maatte gjøre Vende-Reisen med, da deres Skibe var saa ilde tilredte, at de ikke længer kunde brydes med de svare Bølger, saa det var kun en liden Deel af Flaaden, der, med *Absalon*, holdt Pinen ud. Her saae Man Folket sidde med Aaren i den høire Haand og Maden i den venstre, thi de maatte nødvendig have Noget at styrke sig paa, og vilde dog ikke give sig Stunder til at holde ordenligt Maaltid; men blev ved at roe, indtil det ved uhyre Anstrængelse lykkedes med Æren at seire over Elementerne, og vinde op under *Hyth-Øe*. Saasnart nu Kongen ankom her i Dagningen, med tresindstyve Skibe, som var Alt hvad han af sin store Flaade havde beholdt, gik han ombord hos *Absalon*, for i en Morgen-Søvn at hvile sine trætte Lemmer; og den aarvaagne *Absalon* forsømde ei imidlertid at lade *Rygens* Kyst bespeide, hvortil han brugde den berømte Viking *Vetheman*, som kom igjen med den Beskeed, at hverken var der Fiender i Farvandet, ikke heller ventede Man paa *Rygen* noget Angreeb, da Kvæget gik og græssede i Mag, ubevogtet, langs med Stranden.

|A:214 Der var dengang iblandt Andre to *Hallandsfarer* i Følge med Kongen, Adelsmænd af Byrd, men Trælle i Grunden, thi da de saae, hvor formindsket Flaaden var blevet, tænkte de strax, deres Liv havde Ende, ifald de forbiede sig, forføiede sig derfor til *Absalon*, og sagde, at de maatte endelig strax paa Timen have Kongen i Tale. Da de nu fik til Svar, at Kongen laae og sov, forlangde de, at Man skulde vække ham paa Øieblikket. Nei, sagde *Absalon*,

Skam faae den der nu vil forstyrre ham i hans søde Søvn! I kan jo sige mig eders Ærende, saa skal jeg nok rygte det hos Kongen. Nu kom de da frem med en Jammer-Klage over alt det Havarie de havde lidt, over Mangel paa Levnets-Midler, og Hjemveiens Længde, som endte med den Erklæring, at aldenstund det nu traf saa vel, at hvad der havde været Modvind ud, var Medvind hjem, saa vilde de ingeniunde forsømme den skjønne Leilighed til at komme heelskindet fra et unyttigt og mislykket Tog, før de sank med Skuden, eller døde af Sult. Tys, sagde *Absalon*, lad dog aldrig noget Menneske høre, at I har havt saa skammelig en Ting i Sinde; thi kommer det ud iblandt Folk, da er eders Navn for stedse brændemærket, og Man vil spytte jer i Øinene som Erke-Krystere. I tænker nok, at I har hittet paa en god Undskyldning for eders kvindagtige Frygt, men tager dog mærkelig feil; thi eders Skib kan godt gøres ved, og her er Levnets-Midler Nok i Fiende-Land, som det er en smal Sag for os at samle. Men synes I kanskee, vi er for Faa, da skulde I betænke, at netop jo færre der findes om Kongen, des mindre kan Nogen, uskammet, ja uden at gjælde for Niding og Træl, forlade hans Banner i Uvenners Land! Ja, sagde den Ene, men jeg har netop hjemme en Forretning for Kongen, som er uopsættelig.

Der *Absalon* nu saae, at han kom ingen Vei med det Gode, prøvede han med det Haarde, og bad dem betænke, at hvem der selv tog Hjem|A:215|lov af Leding, havde efter Danske Lov ikke blot sin Boes-Lodd men Liv og Helsen forbrudt. Dog, ogsaa dette var forgjæves, Skrækken som nu engang var kommet i Blodet, stod ikke til at fordrive, Rystelsen var ulægelig, og *Hallandsfarerne* søgde deres Skib, kun for at sætte Seil til, uden at bryde sig om alle de Trudsler og Skjældsord hvormed *Absalon* i sin Forbittrelse ønskede dem Lykke paa Reisen. Siden da Kongen vaagnede, og hørde hvad skeet var, svor han paa, at havde de Kjeltringer bidt Hovedet af Skam, skulde de vist ogsaa faae deres Umage betalt!

Nu blev da alle Skibs-Høvdingerne sammenkaldte til at mødes i Land, og raadslaae om Toget; hvor da Adskillige yttrede den Mening, at det var bedst, Man, uden videre at friste Lykken, vendte om; Ja, sagde Kongen, det Raad var meget godt, naar det kun lod sig følge, uden at gjøre Fædernelandet Tort, og Fienden krye; men Ulykken er, at Leier-Stedet vil forraade vi har været her, og Ingen vil da Andet troe, end at vi listede os bort, fordi vi ikke turde bie, og da jeg nu, naar Eet af To skal være, foretrækker Skaden for Skammen, maa jeg have hilst paa Fienden, før jeg vender. Betænker desuden, at kommer vi nu hjem med uforrettet Sag, da er vi ikke et Haar bedre, end de der fik Rystelse, og skjød saa Skylden paa de stakkels Skibe; thi vil vi være det, da maae vi overgaae dem ikke blot i Aare-Drag, men ogsaa i Sværd-Slag.

Derpaa tog den nysomtalde Speider *Vetheman* Ordet, og raadte

til at nærme sig *Rygen* med Flaaden, for da, eftersom Man fandt Indbyggerne belavede, enten at hæрге i Mag eller vende i Tide, og hvad de fører i Skjoldet, sagde han, kan Man see paa Plov-Folkene, thi naar de troer der er Fred og ingen Fare, har de altid for Skik, saasnart de har pløiet den første Beed, da at lægge sig ned, og tage sig en Luur, og fin|A:216der Man da Ingen sovende, kan Man være forsikkert om, de har mærket Uraad.

Ja, sagde Kongen, hver Fugl synger med sit Næb, og saa gjør Vikingen her; men jeg maa anderledes vide, at tage min Høihed i Agt; thi det er aldrig enten hørt eller spurgt, at Danner-Kongen vendte Rygg for *Slaver*, og Skam faae Den, der vil være den Første, og plette saa ilde det blanke Skjold!

Gnemer Falstring, som ellers var anseet mere for en rask Karl end for et godt Hoved; tog nu Ordet, og hvad enten han nu havde sit eget Vid eller Kongens Skyts-Aand det at takke, kom han frem med et Indfald som fandt almindeligt Medhold, og gjorde derved Ende paa den store Tvivlraadighed, hvori hele Forsamlingen havde været bestædt. Hans Mening gik derpaa ud, at det var forvovent af saa liden en Hob at binde an med hele *Rygens* Mandskab, men derimod laae der et lille Land, som hedd *Barke*, og skildtes ved et smalt Sund fra *Rygen*, det kunde Man med ringe Møie udplyndre, hvor Faa Man saa var. Kongen, som var udmattet af Vagt og Bekymring, skulde kun gaae hen og lægge sig at hvile ud, til Dagen var af Himlen, thi saa var det den beleiligste Tid til ubemærket at komme i Land, og saa maatte Man kun tage sig i Agt, naar Man løb ind ad Sundet, som var baade smalt og grundt, at Man deelde sig og foer i Mag, da man ellers let baade kunde vække Folk med formegen Støi, og være hinanden i Veien paa Grundene! Hvad Underretning Man meer kan behøve, skal jeg, sagde han, nok see jeg kan skaffe.

Da dette Forslag nu ogsaa var ganske efter Kongens Hoved, blev det, saasnart Aftenen kom, sat i Værk, og ved Indløbet til Sundet, afdeelde Man Flaaden saaledes, at der roede kun tre Skibe jævnsides, for at undgaae den Forvirring og Forsinkelse, der i Snevringen let kunde mø|A:217de. *Gnemer* havde imidlertid passet paa som en Smed, og banet Veien for sine Landsmænd: havde snappet hele Vagten op, og kom nu seilende med den, til ikke liden Glæde for Kongen, som derpaa i Dagingen rykkede frem gjennem Skoven, og havde godt ved at plyndre Byer og Marker, da han kom aldeles ubemærket, medens Folk laae endnu i deres sødeste Søvn. Hvem der vaagnede op i Forskrækkelse, ved Hestenes Trampen, tænkte for det Meste, det var deres egne Hertuger, der kom farende, men kom ved Kaste-Spydene snart ud af den Drøm, og Nogle som rakde Hovedet ud, og spurgde, om det var *Kazimar* eller *Bugislav*, fik saa drøit et Svar over Nakken, at Mælet forgik dem.

De Danske havde deelt sig i tvende Hobe, hvoraf Kongen selv anførte den ene, og *Absalon* den anden, som gjorde et stort Sving

op i Landet, til de naaede et stort Kjær, der skildte dem fra de Kongelige. Hidindtil havde *Absalon* kun plyndret, men ikke brændt, fordi han var uvis om, hvor Kongen befandt sig; men nu saae han langt borte Ilden forkynde Kongens Nærværelse, og var da ikke seen til at følge Exemplet, og med lysende Lue gjøre sine Stalbrødre vitterligt, at ogsaa han havde havt Lykken med sig. Tilfreds med det Bytte Man alt havde faaet, vendte nu Hæren tilbage, og hvor langt der end var imellem begge Hobene, taledede de dog flittigt sammen med de røde Tunger, deels for omtrent at holde Skridt, og deels for at Ingen skulde sige, de stjal dem ud af Landet.

Imidlertid havde *Skjalm Skæggemand*, som var blevet tilbage for at passe paa Skibene, ladet dem roe ud af Sundet, hvor de vilde været i Fælden, dersom Fienden spærrede det smalle Gab, og da saa *Rygboerne* angreeb ham i Havnen, bemandede han nogle faa Skibe med hele Flaadens Bedækning, og holdt med dem Fienderne i Ave; men da han bestandig var bange for at være borte, naar Hæren kom tilbage, hvorved |A:218|Indskibningen vilde forsinkes, nøiedes han med at slaae Fienden paa Flugt, uden videre at fortsætte Jagten. Angrebene blev derfor ved, og da Kongen, efter et af disse, kom til Stranden, saae han til sin store Forundring ingen *Skjalm*, og lutter tomme Skibe; men fik dog snart, ved hans Tilbagekomst, Lys i Sagen, skyndte sig om Bord, og lod strax hidse Seil, for at indhente den *Rygiske* Flaade. Det var imidlertid umueligt, da *Rygboerne* havde alt for stort et Forspring, og deres lette Skibe foer under Aareslag afsted som Pile, saa det var en baadeløs Jagt, der kun havde den Mærkværdighed, at paa et af de Skibe der seilede Kongens næst, sprang Styrmanden frem i Forstavnen med en saadan Helte-Mine, at Kongen fandt sig beføiet til storlig at berømme hans Kjækhed, og sluttede med den Anmærkning, at det Sølv er vel stædt som lægges udi Kæmpe-Haand.

Omsider, da Vinden med Eet sprang om, maatte Kongen stryge Seil og vende, og havde Seiladsen været lystelig, saa blev nu ogsaa Roeningen mod Strømmen tilgavns besværlig, og hvad der endda var det Værste: nu tænkte *Slaverne* ei meer paa Flugt, men kun paa Kneb, skjød Gjenvei ad et Farvand som var de *Danske* ubekjendt, og lagde sig paa Luur i Bugterne. Da *Absalon* saae det, var han ei meer af dem der kappedes om at komme i Spidsen, men blev som en ægte Adelsmand tilbage for at holde sine Landsmænd Ryggen frie. Anderledes tænkte Mængden, thi, med Skam at tale om, forlod nu den største Deel af Flaadens Styr mænd deres Konge, saasnart de fik Øie paa Fienden, ja gjorde endog Seil, og da saae Man iblandt Andet, hvor Hjertet sad paa den Styrmand, som brystede sig nys i Forstavnen, thi nu øgede han Seilet, for med en Fart at komme bort. Havde Kongen roest ham før, saa fik Piben nu en anden Lyd, og det kom til at hedde: spildt er den Godhed Man bær for en |A:219|Skrælling; men heraf skal Man lære, at under Egge kjendes

først de Kjække.

Forgjæves stræbde Man, paa allehaande Maader: ved Tegn saavelsom ved Raab, at kalde de flygtende tilbage, det var som om Skrækken havde gjort dem baade blinde og døve, og Kongen, som ærgrede sig meer over slige Venner, end over Fienderne, lod nu stikke bi, for at raadslaae med dem han havde tilbage. Der var imidlertid Ingen, som vilde ud med Sproget, førend *Absalon* tog Ordet, og foreslog, at lægge ind under *Hyth-Øe* igjen, til Vinden blev god; men det satte *Peder* sig imod, paa Grund af, som han sagde, at holdt saa Stormen ved, kunde de hverken komme hjem eller faae Undsætning, medens derimod Fiendens Magt vilde daglig voxe. Han raadte derfor til at gjøre Seil, kun med den Forsigtighed, at de raskeste Seilere tog Svøftet ind, for at Skibene kunde holde Flaade, og alle Mand, som det sømmede sig troe Stalbrødre, staae Last og Brast med hinanden. Her saae man da klarlig Alderens Indflydelse paa Tanke-Gangen, thi den Ene var her de blussende Kinders, den Anden de graa Haars Tolk, Begge tænkte, som de maatte; men med Rette foretrak Man *Peders* vise Raad for *Absalons* det raske!

Ikke uden netop syv Skibe var der tilbage af hele den Danske Flaade, og de angrebes nu med rædsomt Hyl af de mylrende *Slaver*, som saae med Foragt paa saa liden en Skare; men det gik, som det pleier, at tomme Vogne rumler altid mest; thi da *Slaverne* mærkede de Danske Pile, holdt de paa Timen op at roe. Lidt efter trak de vel med Brasken deres Sværd, lod dem klirre flink paa Skjoldene, og ligesom passede Kniven paa Struben, for at see, om de Danske dog ikke maaske kunde døe af Trudsel; men ihvorvel de nu derhos greb støiende til Aarerne, og brølede som gale Tyre, saa lignede de dog dem selv, og tog Næsen til dem, saasart de **A:220** Danske Spyd begyndte at flyve dem om Ørene. Tredie Gang søgde de paa en ny Maade at kyse Livet af Fienden: ved meget ivrig at øse Vand paa deres krympede, soelbrændte Skjolde, og blokke dem ud paa Knæerne, som om det nu endelig skulde enten briste eller bære, ja enten det nu var af Griskhed paa Byttet eller af Skamfuldhed, greb de sig denne Gang øiensynlig an, med Roeningen at sige; men det var dog mere for et Syns Skyld, end for ramme Alvor; thi Spydene kjølede, som sædvanlig, strax deres Hidsighed, og nu havde de faa Danske den Fornøielse af deres Standhaftighed, at forskaanes for videre Angreb, endskjøndt de ikke lod det mangle paa nogen Slags Haanhed, hvormed de tænkte at kunne ophidse *Slaverne*.

Nu styrede Kongen sin Kaas ad Dannemark til, og havde det Alt i Sigte, da Vinden lidt efter lidt faldt saaledes af, at uagtet Skibet gik for fulde Seil, laae det dog om Morgenens hardtad paa samme Sted som Man var kommet til om Aftenen; men da han saae det, lod han gribe til Aarerne, og mødte saa snart *Æskilds* Skib, som tog ham paa, og førde ham til *Skaane*. De som havde holdt ud med ham til Pinds Ende, styrede derimod Alle til *Sælland*, og her var det,

Gamle-Peder fik Lyst til at spille, den veltalende men dog ikke noksom udlærde Lurendreier *Rane*, et Puds, i det han forenede sine Fanger med en stor Deel af sine Roe-Karle, og stuede dem i Løftingen, for at det skulde see ud som om han havde gjort en ganske overordenlig Jagt. Saasnart nu *Rane* saae *Peder* komme sig paa Siden, gav han sig til at skjælde sine Folk Huden fuld, fordi de ikke skyndte dem at øse Skuden lænds; thi han vilde lade, som hans Fartøi var læk; men til al Uheld svarede En af Folkene, saa *Peder* hørde det, at der havde jo ikke været Vands Taar i Kjølen, de sidste tre Dage. Det var et net Svar, sagde *Peder*, forstaaer *dine* Folk ikke |A:221bedre at belægge deres Ord! *Rane*, som imidlertid havde gjort lang Hals over i *Peders* Skib, og seet, at der sad kun Faa ved Aarerne, men des Fleer i Løftingen med Armene overkors, ærgrede sig nu over, at saa god en Fangst, som det lod til at være, var gaaet hans Næse forbi, og sagde derfor til *Peder*: ja jeg er ikke saadan en Lykkens Kjæle-Dægge som du, thi vilde jeg ikke gaae ned om og hjem, var jeg nød til at vende om i Tide.

Om Høsten derefter gjæstede Kong *Valdemar*, med den *Sællandske*, *Skaanske* og lidt af den *Jydske* Flaade, Egnen om *Arkone*, hvor der faldt et anseeligt Bytte; men *Rygboerne* satte imidlertid med en stor Magt over til Halvøen, for at lægge sig paa Luur, og falde de Danske i Ryggen, naar de søgte Stranden igjen og skulde indskibe sig. De Danske var da allerede under Veis, men maatte gjøre Hold, for den tykke Taages Skyld, som nu faldt paa og forvildede dem, saa de vidste ikke ret, til hvad Side de skulde. Det var netop deres store Lykke, og banede dem Vei til en skønne Seier-Vinding, thi *Slaverne*, som gik i Blinde, forvildede sig hardtad lige midt ind imellem dem, saa, da Taagen slog op, saae det ud, som om Slaget alt var begyndt. *Prislav*, der for en Tidlang siden var rømt fra *Slaverne* over til *Danmark*, kjendte aldrig saasnart sine Landsmænd, før han lod sin Hest gaae i Spring, og raabde: see, her er *Barbarerne*, som I saa længe have ønsket at møde, op nu, alle Dannemænd, og ærer, som Helte-Sønner, med Daad det Danske Navn! Ja, sagde Kongen, her skal *Slaver* finde Folk, som falde, før de flye. Hvor opsatte vore Landsmænd ogsaa ved denne Leilighed var paa Kampen, kan man deraf vide, at, trods gammel Vane, brød de selv deres Orden, og foer fra alle Sider ind paa Fienden, som da, uden at gjøre dem Seieren stridig, vendte Rygg ved første Anfald. Under dette indtraf ellers den Besynderlighed, at to af Kongens Ryttere kom til at støde saa forkeert paa |A:222hinanden, at de fløi af, begge To, hvorover Kongens Hest styrtede med ham, og han faldt saa haardt, at hans venstre Albue gik lukt gennem Skjoldet ned i Jorden. *Absalon* sad alt paa Springet at fare ned og hjælpe ham, men Kongen vinkede med Haanden ad ham, at han skulde kun lade det være, ligesom han vilde sige: jeg reiser mig bedst ved Fiendens Fald. Det viste sig da ogsaa snart, at det var *Slaverne* der skulde ængstet

sig over Kongens Fald, thi det var dem det spaaede et hurtigt Nederlag for Røver-Kjøb. De lod sig nemlig, som sagt, den Dag, drive og slagte som Kvæg, uden Kamp, og foruden alle dem, der sprang over Klingen, fandt ligesaa Mange deres Grav i Bølgerne, i det de over Hals og Hoved kastede sig i Vigen, for at svømme tilbage den Vei de var kommet. En Deel vilde vel være klogere, og vadede kun saalangt ud i Stranden, at de stod i Vand til Halsen; men selv det var dog kun Galgenfrist, thi de Danske, som heller ikke havde Vandskye, fulgte dem i Hælene med Bane-Saaret. Tilsidst, da alle de Andre havde faaet deres Livsbrød, saa Man endnu, langt ude, en Rygboe staae ene, som syndes at skulde gaae Ram forbi, da Ingen ret turde vove sig saa langt ud paa Dybet; men det kunde *Absalon* ikke fordrage, og sukkede Folket paa ham, ved at sige: jeg skulde dog ikke troe, Folk! at den *Rygboe* er saa lang, at vi jo har en Karl, der kan maale sig med ham, og hvor han kan bunde, kan vi da vel med. Nu var det sagtens godt at see, at *Rygboen* maatte have fundet en Steen under Vandet, som han stod paa, men ikke desmindre fandtes der dog Een, som ikke vilde lade sig lumpe, men heller vove sin Trøie, end gjøre *Absalon* imod, og det var hans egen Broder *Æsbern*, som, da de Andre krympede sig, vadede ud i de blodige Bølger, med Harnisk paa, og lod *Rygboen* smage sit Glavind. Nu gjaldt det kun om at slippe vel i Land, men da *Æsbern* vendte sig, gik Benene fra ham, og han sank til **A:223**Bunds, saa, havde der ikke været gode Venner i Nærheden, havde han aldrig meer seet Dagens Lys, og selv nu var der Fare paa Færde; thi *Ole*, som strax gav sin Hest af Sporerne, kom vel derud, hvor *Æsbern* var, og fik ham i Nakken, men var selv paa et hængende Haar derved styrtet hovedkuls af Hesten, og gav saa Slip, da han fandt, Man er aldrig sin Ven saa nær, Man er sig selv jo nærmere, og maa, naar det kniber, dog spare paa sit Liv, da Man har kun det samme. En vis *Niels*, som nu tog Mod til sig, og reed ud i Dybet, havde samme tynde Lykke, og, da det kom til Stykket, samme Ømhed for sit Liv, som *Ole*, saa omsider blev det dog Fodfolket der maatte ud og redde Helten. Hvem der saa ham, da han kom paa Landet, antog ham vel for steendød, thi alt det Vand der var løbet i ham havde stemmet Aande-Drættet; men da Man havde rullet ham enstund, saa Vandet væltede ud, begyndte han dog at slaae Øinene op, skjøndt han endda ikke mægtede at sige et eneste Ord. Først ved at svøbes ind i gode Klæder blev han saavidt optøet, at han kunde røre Lemmerne og fik sit Mæle, men Blodet kom dog saa seent i Omløb, at endnu den hele Dag var han bleeg som et Liig.

Dog, *Æsbern* var ikke den eneste Danske Rytter, hvis Daad bør ihukommes, thi der var en Anden, som, da *Rygboerne* tog Flugten, saaledes forhastede sig i sin Ivrighed, at han kom Ene midt ind imellem Fienderne, og lod ikke desmindre haant om, paa deres Opfordring, at overgive sig, men sprang af Hesten, og vilde heller i

dyre Domme sælge sit Liv, end købe det som en Tigger. Fra alle Sider stimlede da *Slaver* sammen for at knuse ham, men sank i Snese-Tal, saa fort som de kom, for hans vældige Arm, til han omsider, bedækket med Saar, som en udmattet Løve, segnede ædelt paa Skruen af Liig, som hans Sværd havde røglet. Ære med hans Minde, der ved sin herlige Daad ikke blot er |A:224| hvervede sig en saadan Liig-Skare af Fiender; men slog endog de Efterlevende med dyb Forbavselse, saa de *Slaver*, der var Vidner til hans Helte-gjerning, ei nogensinde vovede at skifte Hugg med Dannemænd!!

Den Skade, *Rygboerne* fik paa dette Tog, havde de endnu ikke forvundet, da de, Aaret efter, hørde, at de Danske rustede sig paa Nye, og afsendte derfor en meget veltalende Mand, ved Navn *Dumber*, for at bede om Fred. Nu var det paa den Tid Skik, baade hos de *Danske* og *Slaverne*, at naar der kom en Gesandt i Ledings-Tid, beholdt de ham hos sig, til Toget var endt; thi kom han tilbage under saadanne Omstændigheder, syndes de, han havde mere været en Speider end et Bud. Desaaarsag lod *Absalon*, da *Dumber* kom, hans Folk bringe i Land, og besørgede dem fri Fortæring, til han kom igjen, men tog saavel Skibet som *Dumber* med sig, didhen hvor Kongen laa med Flaaden. Toget gik imidlertid i Langdrag, formedelst vedholdende Storme, saa *Jyderne* havde maattet bryde Laget, af Mangel paa Levnets-Midler, dersom ikke *Sællandsfarerne* og *Skaaningerne*, der vilde nødig miste saa gode Stalbrødre, havde været saa kjærlige at dele deres Forraad med dem. Hvad *Dumber* imidlertid ved denne Leilighed skrev sig bag Øret, var at Fyenboerne, skjøndt de havde Mad: Guds Gaver, dog ikke vilde overlade deres Naboer saameget som en Mundfuld, og det gjorde, at han som hidindtil havde tigget om Fred, nu kun forlangde den paa hvad han kaldte billige Vilkaar, og bad *Absalon* desangaaende være Mægler hos Kongen. Da nu *Absalon* spurgde, hvad Sikkerhed han i saa Fald vilde stille, sagde *Dumber*, at han vilde bekræfte sine Forsikringer ved at kaste en Steen i Vandet, og derved ønske, at de maatte synke som den, hvis de brød deres Ord. Da nu imidlertid *Absalon* svarede, at Sagen var for alvorlig til at kunne afgjøres med saadanne overtroiske Narre-Streger, og forlangde idensted |A:225| Gidsler, saa kan man tænke, hvor dumdrstig *Dumber* var blevet, at han forlangde det Samme. Nei, Tak, sagde *Absalon*, mærkelig stødt, *Rygboerne* har før ikke blot maattet give os Gidsler, men Skat og Skibe til, uden at Nogen kan mindes, at *Danske* af Sligt til *Rygboer* gav enten Lidt eller Stort. Ja, sagde *Dumber*, men er Du virkelig saa klog en Mand, som Du vil gjælde for, saa lægger Du nu flittig Mærke til og mindes hvad jeg har at sige. Hvo ret vil regne, kommer vel ihu, at Tiden skiftes udi trende Dele, men de tvende gaer han dog i Tankerne saa løselig forbi, og tager derimod den Tredie særdeles i Betragtning: det Forbigangne husker, det Tilkommende seer han i Møde; men det Nærværende betænker han.

Daarer kalder jeg derimod dem, som glemmer det nærværende Øieblik over den Snee, der faldt i Fjor, og den Høst de venter ad Aare, griber efter hvad der flyver i Luften, og taber derved hvad de havde i Haanden, og sandt at sige, synes mig, Du har en Rem af Huden, med alle de unyttige Sorger, Du gjør Dig; thi Du fordyber Dig saaledes i Stirren paa Skygge-Billeder fra Hedenold, og i Grublen over Fremtids Mueligheder, at Du aldeles overseer hvad der ligger Dig lige for Næsen og er næst forhaanden. Men hvad kan det dog hjælpe, med alle de Borge Du bygger i Luften, paa de gamle, kronede Dages blotte Ihukommelse? hvad er et Haab, som grunder sig kun paa Minder om det Forsvundne, og gjør dig blind for Tidens nærværende Skikkelse! Jeg indrømmer gjerne, at fordum var *Daner* os overlegne, men nu har Bladet vendt sig, nu skjænker Lykken os de velsignede Smiil, som før oplivede eder, og vi har derved nu opsvunget os til den herlige Høide, hvor Man før saa eder bramme. Saa stod der skrevet i Skæbnens Bog om de skiftende Tider, at vi skulde arve *Dannemarks* Lykke; vores Overmænd i Kraft og Held det har I været engang, men eders Overmænd det er nu vi |A:226 og desuagtet vil Du, opblæst af Oldtids Vind, omgjøglet af urimelige Lykke-Drømme, blind for det Nærværendes friske og levende Farver, foreskrive os, hvad der, saa til Dags som nu, vilde sømme sig bedre for os at æske end at yde. Af os overfarne med Herreskjold, nedtrampede af vore Strids-Mænd, ligge eders Marker øde og golde, har hverken Folk eller Fæ, medens vort Land, dyrket som en Have, neppe kan føde den mylrende Vrimmel, det selv frembragde, og dog, endskjøndt Du nødvendig maa see, at vi bær i alle Henseender Prisen, dog anseer Du os for uværdige til at staae, jeg vil ikke engang sige, paa den høire, men endog blot ved Siden af eder! *Nu* at ville kræve Skat af os, det er en Daarlighed, men bie til I har naaet vores Held, og vi hjem søges af al den Ulykke, under hvilken I nu sukke, da er det Tid!

Denne *Dumbers* lange Tale besvarede *Absalon*, skjøndt det kogde i ham, gandske koldt med et Par Ord, og rygtede saa Ærindet hos Kongen, men hvad der dennesinde gjorde Udslaget, var Havets bestandige Oprør, thi derved gik omsider hele Toget overstyr.

Hvor lykkelig nu end Kong *Valdemars* forrige Tog havde været, fandt han dog, at *Slavernes* Undertvingelse var et Stykke Arbeide, han ikke med sine egne Kræfter kunde overkomme, og bad desaarsag Hertugen i *Sachsen*, for gode Ord og Betaling, at forene sine Vaaben med ham, en Bøn som Hertugen, der baade havde et godt Øie til en stor Sum Penge, og til Nabo-Landet, der laae ham særdeles bekvemt, ikke nænde at afslaae.

Derpaa bad Kongen *Absalon* tage det deilige Drage-Skib, han havde faaet forærendes af sin gode Ven: Kongen i *Norge*, bemande ham det med *Roskildske* Søefolk, og saa støde til Flaaden paa den sædvanlige Samlings-Plads; men da *Absalon* kom til Havnen ved

Iis-Øre, maatte |A:227|han, for Uveirs Skyld, blive liggende der en Tidlang, og det gik ham til Marv og Been, at han, som altid pleiede at tage Luven fra de Andre, og være den første paa Pletten, skulde nu, som en Nølepotte, komme drattende bagefter. Som han nu en Aften, skamfuld og vranten, havde lagt sig til at sove i Løftingen, fik han i Drømme en Anelse om Mags-Veir; thi det kom ham for, som han blev ført i Land af Een, hvem det var, og fandt der Biskop *Toke* fra *Børghlum*, som gik enstund og spadserede med ham ved Stranden, og befalede ham saa at lægge paa Hjerte og drages til Minde, hvad han nu fik at høre. Derpaa istemmede *Toke*, første, anden og tredie Gang, det Vers, man synger Jule-Nat, og bad *Absalon* høre vel efter, hvordan det lød. Dette Syn stod endnu saa lyslevende for *Absalon*, da han vaagnede, at han slet ikke kunde faae i sit Hoved, at det var kun en Drøm; men tog det for Sandhed, og tvivlede slet ikke paa, at den Hjelp og Forløsning, som i Søvn var ham lovet *næste Morgen*, jo skulde betyde en god Seilads. Derfor, skjøndt Stormen endnu var lige stærk, befalede han *Astraad*, som var Høibaadsmand paa Konge-Skibet, at gjøre klart til at lette, og, medens han endnu sad ved Davre-Bordet, kom *Astraad* med den Efterretning, at Stormen faldt af, hvorpaa *Absalon* befalede ham, strax at vinde Seil, lægge ud af Isøre-Gab, og da, eftersom Vinden blæste, enten løbe Vesten eller Østen om Landet. Imidlertid stræbde en Deel af Orlogs-Flaaden, som var lagt ind i samme Havn, ivrig at benytte Magsveiret; men det var saa godt som spildt Uleilighed, thi hvert andet Øieblik sprang Vinden om, var snart i Øster og snart i Vester, ret som den vilde holde dem for Nar; og det mener jeg, vor Herre havde sin Haand i, for at *Absalon* ikke som en Sinketot skulde komme ene drattende bagefter. Man er saa meget mere nødt til at slutte saaledes, da, saasnart *Absalon* kom til, var det forbi med alle de Driv|A:228|skyer, der hidindtil havde forstyrret Seiladsen, og Man fik idensted ypperlig Bør med en staaende Vind lige til *Masnet*, hvor Kongen laae. Dog maatte *Absalon* lægge op underveis, for at faae sat en ny Planke ned i Kongeskibet, som var blevet saa ilde tilredt i Stormen, at det nær var kuldseilet; men saa vandt det ogsaa derved ikke blot i Styrke men i Skjønhed tillige, thi *Absalon* lod med det Samme begge Stavnene pryde med Guld-Knappe.

Da Kongen nu fik Flaaden samlet, stævnedes han over til Pola, og angreb Slaverne fra den ene Side, medens Tydskerne brød landveis ind fra den Anden, og det lykkedes saa godt, at, alt imellem, havde begge Hærene hinanden i Sigte.

Da blev engang nogle Tydske Ryttere, som havde vovet sig for langt ud paa Foer-Tægt, lumskelig overfaldne og nedhuggede af Slaverne; men deres Stalbrødre biede ei længe, før de hævnede Skade, og det paa en Maade som gjør baade deres Snildhed og Tapperhed Ære. De lod nemlig, som om de ogsaa blot var paa Fodrasering, havde deres skidne Kitler oven over Harnisket, og gav

sig til at meie, indtil de saae Hertug *Nuklet* med en Trop *Slaver* bryde frem af sit Smuthul, for at nedsable dem; men da var de heller ikke sene, at komme til Hest, kastede Leen, greeb til Sværdet, og huggede Fienderne sønder og sammen. Med *Nuklets* Hoved paa en Stang vendte de tilbage til Leiren, og skjænkede begge de forbundne Krigshære et glædeligt Syn. *Nuklets* Søn *Prislav*, som for sin Kjærlighed til Christendommen var udjaget af sit Fædreneland, og opholdt sig nu hos de Danske, sad just ved Aftens-Bordet, da Man fortalte ham hans Faders Skjæbne, hvorpaa han strax holdt op at spise, og sad et Øieblik med Haanden under Kinden, men udbrød saa: ja, speile sig i ham hver Guds-Foragter! Dermed slog han Det af Tankerne, og fort|A:229satte Maaltidet med sin sædvanlige Munterhed. Saaledes gav han paa een Gang et stort Beviis paa Sjæle-Styrke og et endnu større paa inderlig Hengivenhed til Christendommen, i det han ikke længer erkjendte ham for sin Fader, der laa i aaben Feide mod Sandhed. Han teede sig som en Helt, og udtrykte sig som en Christen, overladende til Enhver hvad han fandt sig drevet til mest at beundre. Ikke heller gjorde Faderens Død ham mere øm over Fædrene-Riget; thi han vedblev med Raad og Daad at understytte begge Magterne, for hvem dog Krigen gjorde det til Rov.

Nogle Dage efter *Nuklets* Fald havde *Valdemar* en Sammenkomst med Hertug *Hendrik*, som viiste sig ved denne Leilighed i al sin Glands; thi *Absalon* var den Eneste af hele Kongens Følge der havde den Ære at spise med i hans Telt, og hvad det ikke var et Herre-Maaltid ved de mange forskjellige Retter, hvormed der beværtedes, saa blev det for Alvor et saadant, ved den Mængde store Hanser som her gik for Borde, og det egenlig blot for et Syns Skyld; thi Nytten de gjorde, var meget fiin. Kong *Valdemars* øvrige Følge fik vel ogsaa Mad, men ved et andet Bord.

Kort efter dette Besøg, indtraf der nogle farlige Omstændigheder, som gjorde det meget magtpaaliggende for *Valdemar*, at faae at vide, hvor han kunde træffe *Hendrik*, hvem han nødvendig maatte tale med, og til at fare dette hans Ærende behøvede *Valdemar* en forstandig Mand, der kunde bringe ordenlig Besked; men Den maatte han lede om; thi den Enes Hest var blevet halt, den Andens havde tabt en Skoe, Ingen havde Mod paa en Færd som der var Fare ved, og søgde derfor kun, saa godt som mueligt, at besmykke sin Feighed. Imidlertid kom *Absalon* tilbage fra Skoven, hvor han, efter Sædvane, naar der ikke var Andet at bestille, havde været ude og hugget Gavn-Tømmer, og ham spurgde man aldrig saa snart: om han |A:230vilde ride Kongens Ærinde, førend han paa Timen sagde Ja. Da han nu selv havde Lov til at udnævne sine Følge-Svende, valgde han for det Meste kun sine egne Svogre og Frænder; thi, tænkte han: før svige dog de Svorne end de Baarne! Den mægtige Hertug *Nuklets* søn *Prislav*, som Faderen havde fattet

Mistanke til og jaget paa Porten, fordi han havde ladet sig døbe, og som havde Kong *Valdemars* Syster, var nu herinde, baade for sin prøvede Troskabs og for Svogerskabs Skyld, forlehnet med store Godser paa Øerne, og han, som kjendte Egnen i sit Fødeland, tilbød sig ved denne Leilighed at være Veiviser.

Saa foer da Absalon afsted, og fik talt med Hertugen, som da bad ham blive Natten over, men det vilde Absalon paa ingen Maade, thi deels, sagde han, er Kongen alt for bekymret for os, til at vi skulde blive et Øieblik længer borte, end høist nødvendigt, og deels ligger Flaaden paa en aaben Red, udsat for alle Vinde. Efter saaledes at have retfærdiggjort sit Hastværk, steeg han til Hest i Aften-Rusket, men strax gik da En af de fornemste Sachser af sig selv til Hertugen, og forestillede ham, at blev de Danske Gesandter ikke Fler i Følge, var de uden Redning forlorne; men, blev han dristig ved, det er da ogsaa en evig Spot og Skam for Dig, under saa farlige Omstændigheder, at affærdige saadanne Hæders-Mænd, Faa som de er, uden gode Ledsagere. Hertugen lod nu de Danske kalde tilbage, og tilbød dem et klækkeligt Følgeskab; men havde Absalon været for stolt til at blive Natten over, var han det nu ikke mindre til at modtage Følgeskab, og satte en Ære i heller at vove sin egen Trøie, end laane Rustning af fremmede Folk. De kom imidlertid ikke ret langt fra Hertugens Leir, førend *Prislav* bad alle Mand standse i Farten, og sagde: havde jeg staaet for Styret i Aften, vilde jeg fundet, vi var for Faa til at frabede os Følgeskab; thi det er ikke Feighed men Forsynlighed |A:231 som raader altid heller at være i Visse end i Vove, det er den bedste Kjækhed som der er mindst Dumdristighed i, og Vovehalse-Mod er daarligt Gods. Nu vilde det imidlertid være en Skam selv at forlange hvad vi, da det tilbødes, kimsede ad, og der er da ikke andet for, om vi skal reddes, end at tage Mod og Mands-Hjerte til sig, og stole paa, at Fortvivlelse kan stundom gjøre Underværker. Kommende ihu, hvad Dannemænd egner, maa det være vort stadige Forsæt, med Sværdet at bane os Vei, enten til Hjemmet, eller, som Helte, der faldt paa Ærens Seng, til et stort og udødeligt Navn!

Velan! sikkerlig har Fienden sporet vore Heste, og sikkert lurer han paa vor Tilbagekomst; men I maa heller vælge Død end Fangenskab, thi Man vil i Eder see min Faders Banemænd, og mine Brødre vil ansee det for et Offer de skylde hans Ihukommelse gennem de grusomste Pinsler at lade eder smage Døden i sin hele Bitterhed, saa her gjælder det aabenbar, heller dog gaae med sit Liv i sin Haand, end lægge det i Bøddelens. Troe mig, jeg raader eder, som en Ven, paa Eders Bedste, og taler ikke af Frygt for hvad mig selv kan times; thi mod en Mand af min Herkomst løfter ingen Slaver Haand. Saa beder og besværger jeg eder da ved den høieste Gud, i Himmelen sidder, og ved det *Danske* over al Verden høilovlige Navn, at I nu lade ei Svaghed og Frygt men Mod og

Mandhaftighed kjende!!

Denne *Prislavs* Tale blev modtaget af Alle med hørøstet Bifald, og derpaa sagde han, at nu var han slet ikke bange, da Kæmpe-Ild spaaer Helte-Glands, og tvivlede saa meget mindre om Seiren, som Slavernes Angreb var sjelden saa farligt, som det saae ud. Imidlertid ordnede han Toget saa, at Ungersvendene, som var kun let bevæbnede, udgjorde Mellem-Leddene, med fuldberustede Karle paa begge Sider, og hele Troppen deelte |A:232|han i tvende Hold, som immer kunde have Rygstyd af hinanden, og gav strax Toget en større Anseelse, saa Fienden kanske betænkte sig paa at angribe. I øvrigt raadte han dem at fare frem med Gny, og kvæde hørøstet, Vise paa Vise, for at Fienden kunde tænke, det gik med dem, som Man siger: Mængden gjør modig.

Udfaldet viiste, at Raadet var godt, thi uden al Forhindring naaede de Flaaden, hvor Kongen havde været meget bekymret, da han syndes, som Alle hvem der længes, at det var en umaadelig Tid det varede førend de kom. Han bebreidede sig da selv at have udsat dem for saa megen Fare, og havde, for at slukke Sorgen ned, sat sig til at læse i en gudelig Bog; men saasnart han hørde, de var kommet, undte han strax sine Øine den Hvile i Søvnens Arme, de længe forgjæves havde blinket efter.

Den Danske Flaade satte nu sin Kaas hen til *Gudager*-Floden, hvor dog Kongen maatte ankre med sin Drage udenfor, da der var saa grundt i Mundingen, at ingen uden Smaaskibe kunde flyde over. Saa løb da Absalon op ad Aaen med den Deel af Flaaden som ei stak for dybt, men da han naaede den store Søe, der er, fandt han Gabet spærret med fiendtlige Skibe, og da de Danske stræbde at sprænge Kjæden i det ubekjendte Farvand, kom deres Skibe paa Grund, uden at det var mueligt ved Aare-Hjelp igjen at faae dem flotte. Man sprang desaarsag ud og trak dem af Grund, uden at lade sig forstyrre af Spyd-Regnen fra de Slaviske Skibe; men da omsider en stor Deel Slaver sprang ud og gik dem paa Livet, maatte de tidt hovedkulds fare om Bord, og ved den Leilighed, strømmede der engang saa Mangfoldige op paa det ene af *Prislavs* Skibe, som var de første der slap ind, at det flakdes midtad. Saasnart den Danske Flaade kom ind i Søen, rømmede Barbarerne deres Skibe, som da faldt |A:233|i Seiervindernes Hænder, og derpaa kom Raden til Landsbyerne omkring Søen, som lagdes i Aske.

Da Absalon om Natten kom tilbage, traf han Kongen endnu vaagen, thi han havde ikke kunnet faae Søvn i sine Øine, af Bekymring over den langvarige Uvished, hvori han var stædt; men nu blev han da overmaade glad, skikkede sin Drage hjem til Dannemark, og gik ombord paa et mindre Skib, der passede til disse Farvande. Selv kom han nu ogsaa op til Søen, udsikkede *Sune* med to Skibe paa Jagt omkring i Krogene, og seilede saa ind til *Rostok*, som han fandt forladt af Indbyggerne, og afbrændte da i al Mag,

tilligemed *Billed-Støtten*, som hos dette overtroiske Folk nød guddommelig Tilbedelse.

Herpaa slog Kongen en Broe over Floden til Hertug *Hendrik*, med hvem der var berammet Sammenkomst, og som nu indfandt sig i Spidsen af sin Hær; ved hvilken Leilighed *Bernhard*, der gik for *Nuklets* Bane-Mand, var ombord hos *Prislav*. Det saae Nuklets anden Søn *Peibislav*, som stod paa den anden Aabredd, og skjældte da sin Broder skammelig ud, som den der, trods Blodets Røst, pleiede Venskab med sin Faders Morder; men dertil svarede *Prislav*, at han ansaae det for en Velgjerning at være skilt ved en Fader, som var Guds Fiende, og vilde ingenlunde hedde Søn af den, der vitterlig var Fader til saa megen Udaad.

Imidlertid udbredte sig pludselig det Rygte, at den *Rygiske* og *Pommerske* Flaade havde forenet sig, og agtede at spærre Udløbet, og, paa *Hendriks* indstændige Formaning, begav da Kongen sig strax ud af Floden; men da Man slet intet saae til Fienden, hittede Man paa en List for at lokke dem i Fælden, da der ingen Tvivl var om, de jo laae paa Luur et Sted og vilde passe deres Snit. Kongen gav nemlig en vis *Maagens* det Hverv at gaae i Land, og stikke Ild paa de Bønder-Byer, der laae |A:234 ved Stranden, i det Haab, at Slaverne da skulde tænke, den hele Danske Hær var i Land, og bryde frem af deres Smuthuller, for at ødelægge Flaaden. De løb ogsaa virkelig i Fælden, thi saasnart Rygboerne blev Røgen vaer af de brændende Byer, tænkte de, at Flaaden laae værgeløs, og skyndte sig afsted for at gjøre den til Bytte; men, skjøndt Kongen havde befalet Krigsfolket at holde sig skjult inden Borde, til Man havde Fienden vis, var der dog Nogle, som Intet vidste af den Anordning, og røbede derfor ved deres Ilfærdighed det Hele, medens det endnu var Tid for *Rygboerne* at vende om og tage Flugten. Vel lagde Man nu paa den Danske Flaade alle Aarer om Bord, for at hente dem ind; men det var umueligt at hinde dem, saa overmaade raske Seilere som de var, og da det desuden var meget hedt den Dag, løb de fleste snart i Havn med deres Skibe, slog Tjeldingerne op, og tog deres Magelighed i Agt. Imidlertid kom *Ærkebisp* af *Lund* seilende, og da han saae Tjeldingerne oppe ved høi Middags-Tid, kunde han ikke bare sig for at give baade Store og Smaa en Snert, ved at sige: ja, det var en anden Sag, Godtfolk! her ligger altsaa Kroppene begravne til de Sjæle, der skulde været paa Færde i Dag! Det kunde Folk forstaae, var det Samme som at sige: de Lade og de Fede har Ondt i Hede, og skammede sig som Hunde, hvorpaa Kongen, halv i Vrede, fordi han fik selv en Rem af Huden, men dog tillige med den Følelse, at det var en Ørefigen, Man havde ærlig fortjent, tog Ordet, og sagde: ja, ja, vi staaer dog i *aaben* Begravelse! Nu kom da Tjeldingerne ned med en Fart, og Seiladsen gik ad Rygen til, hvor Man i hele to Dage blev ved at plyndre paa den søndre Side, og seilede derpaa til *Valung*. Her lavede Man sig til

at tage mod Rygboerne, som Rygtet sagde, var underveis, og ved denne Leilighed var der en Dansk, som, i fleres Paasyn, huggede Enden af sin Spydstage, for at den kunde blive deshandeligere **|A:235|** Kampen, og nu gjorde alle de Andre det Samme, til der blev som en heel Veddkast af lutter saadanne Stumper.

Det var imidlertid ikke Krig men Fred Rygboerne nu pønsede paa, og *Dumber* blev atter afsendt for at underhandle med de Danske; men da han kom ned til Stranden, var alle Mand om Bord, og det nyttede ikke han gjorde Blus, for dermed at betegne sit Ærinde; thi Absalon forbød strængelig at afhente ham, da det ellers kunde lade, som de Danske var ligesaa syge for Fred som Rygboerne. Der var da nu ikke Andet for, end at *Dumber* maatte selv roe ud til Flaaden, hvor han da, ved sin Tolk, gik om Borde med Absalon, at han maatte endelig skaffe dem Fred hos Kongen, imod at de stillede Gidsler for deres Underdanighed! Absalon lod imidlertid, som han slet ikke kunde forstaae hvad Talen var om, og gav sig til at regne alle de Danske Øer op, hvis ødelagte Forfatning *Dumber* forleden havde kastet ham i Næse.

Skjøndt *Dumber* nu mærkede, at han fik intet Svar paa sin Tiltale, men skulde blot søbe af hvad han havde brokket i, lod han sig dog ikke deraf forskrække, men tog omtrent saaledes til Orde: Ærværdige Herr Biskop! det er ikke uden skjellig Grund, at vi fremfor alle Andre søge dig paa Haand; thi hvem skulde vi snarere vente Bistand af, end Den, hvis Farfader i gamle Dage skjænkede os Fred med Dannemark, og var som en Konge iblandt os. Da nu Ingen af hans Sønner er i Live, falde vi med ydmyg Bøn hans Sønnesøn til Fode; thi saalænge der er Hjælp at faae hos vor gamle Velgjørrers Afkom, holde vi os kun til den, og har vi end paa en Maade forbigaaet din ældre Broder, er det dog ingenlunde fordi vi miskjende hans fortræffelige Egenskaber; men kun fordi din høie Stand og Værdighed giver dig Fortrinet.

|A:236|Sagen er nu denne: saalænge de Danske selv var enige, opførde vi os som deres troe Undersaatter; men da I begyndte at hvæsse Sværd mod hinanden indbyrdes, og Riget blev en Tumble-Plads for herskesyge Medbeilere til Thronen, da fandt vi naturligviis, at Enhver er sig selv nærmest, reev os løs, og vilde heller være uden for det Hele, end tage nogen Deel i den afskyelige Tvedragt. Har vi da nu ogsaa paaført Eder Krig, saa var det jo dog til eders eget Gavn, som Man siger for et gammelt Ord, at Hunde gjør Sviin saatte; thi derved lærde I at sætte Priis paa Enighed, og vende de Vaaben imod os, I havde hvæstet mod hinanden, saa vi opoffrede os paa en Maade selv, for det almindelige Bedste.

Da det nu saaledes var os som forhindrede Rigets Ødelæggelse, burde I mindre see paa Skindet end paa Virkeligheden, og betragte vore Vikings-Tog som et Venne-Stykke, hvormed det ikke nær var os saa meget om Byttet at gjøre, som om at befordre Fred og Enighed i

Landet. Og nu, da vi har opnaaet vor Hensigt, at gjøre Ende paa de afskyelige Borger-Krige, og have billig Fordring paa eders Taknemmelighed, nu vil I udelukke os fra det Fredens Tempel, hvor I Alle have lært at mødes broderlig, men kun efterat vi havde aabnet eder Indgangen, og banet eder Veien! Hvordan kan det dog være, at Mænd, som staae i Rye for Viisdom, ei bedre veed at skjønne paa Fortjenester, da det er soleklart, at vi paa den allerfornuftigste Maade have rettet eders Vildfarelse!!

Ogsaa paa denne Tale svarede Absalon blot med en Opregnelse af Danmarks ødelagte Egne; men da sagde *Dumber*: det er forgjæves at Du, som ellers altid gjerne laaner Øre til Betrængtes Bønner, vil gjøre en Undtagelse med os; thi Du afviser os aldrig saa tit, vi komme jo igjen, og hænge ved som Borrer, ja som Børn, der klynge sig fastere til Moderen, jo meer hun tugter dem! Finder I, at vi endnu er ikke noksom straffede, |A:237|velan; saa styrer eders Harme paa os efter Hjertens Lyst! vi taale Alt: hæрге I Markerne, brænder I Gaarde, sløifer I Byer og slagter I Folk; kun Bønner sætte vi mod eders Brynje, slaae ei vor Lid til Sværd, men kun til eders Naade! Er det Blod, I tørste efter, da række vi jo selv vore Halse mod eders Sværd; og drives I af Herske-Syge, kan I jo ei forlange meer, end at vi give os i eders Vold! Blodhunde maatte det være, som ei gjerne vilde spare dem, der kaste sig i Støvet, og kun Daarekiste-Lemmer kan ville kjøbe det i dyre Domme, som er til Fals for et Ord!

Vel mærker jeg, du mindes vor forrige Samtale, da jeg spottede med Danmarks øde Steder, og har sat dig for, som jeg sagde, ei at handle om Fred, før I har maalt os Skjeppen fuld, saa det gaaer lige op; men aldrig stædte nogen Mand sin Klogskab værre, end jeg gamle Tossehoved min, den Gang jeg saaledes, til vor egen Skade, gjorde Fienden viis, uden at det faldt mig ind, det var saa lydhør og saa letnem en Discipel, jeg holdt Skole for. O, gid jeg dog havde sluddret det barnagtigste Tøi af Verden, istedenfor at komme frem med al den Klogskab, som var dig saa haard at døie, og som jeg nu vilde ønske, var i mig igjen! Dog, fandt du den Gang, det var værdt at mærke mine Ord, og nemme min Tale, saa find nu det Samme i Dag, da jeg beder dig betænke, at jo Fler af os I ødelægger, des Færre har I til jer Tjeneste, saa I fortære eders Kraft og svække eder sely, ved at fordærve os. Har I ikke faaet Hevn Nok over os endnu, velan! saa sæt os paa Spil imod eders Fiender! tabe vi, da har I snart udsørget over os, og vinder vi, da har I Seieren for Røver-Kjøb, ja, hvordan det end gaaer, maae I dog være vel fornøiede; thi falde vi, da faae I Hevn, og staae vi os, udvides eders Herredømme. Desuden, hvem indestaaer vel for, at I ikke, ved fremdeles at arbeide paa vor Øde|A:238|læggelse, kan træffe til at miste Den, hvis Liv er mere værd, end hele *Rygen*!

Ved disse Erindringer blev Absalon bevæget til at tale Rygboernes Sag hos Kongen, som da ogsaa bevilgede dem Fred, tog

Gidsler, og vendte hjem til Dannemark.

Omtrent paa denne Tid var det, der blev Strid imellem de Romerske Cardinaler om Pave-Valget, og det foraarsagede en almindelig Tvedragt i den christne Menighed, i det somme Riger holdt med den ene Pave, og Somme med den Anden. Saaledes holdt nemlig *Frankerig* med *Alexander*, *Tydskland* derimod, og da især Keiseren, med *Octavian*, skjøndt Retten og Kirken dog var mest paa Alexanders Side.

Da dette rygtedes i Dannemark, blev Ærkebispens i Lund, som havde været med paa det Slaviske Tog, bange for sin Rigdom, som han havde staaende i Frankerig, og som han meende kunde under slig en Hurlumhei let gaae i Skuddermudder. Han lod den desaarsag nu afhente ved sine visse Bud; men Et af disse, ellers en Munk, havde den Uforsigtighed, en Aften i *Stade*, da der intet Bæger var ved Haanden, at tage et af Guld-Bægerne frem og drikke af, og det var i alle Henseender en kostbar Fornøielse; thi de Folk, han var til Herberge hos, gjættede strax, at der var Meer, hvor det kom fra, og fik en særdeles Begjærlighed til at skaade hans Vahre og tømme hans Vadsæk. Vel undsaae de sig for at gjøre det strax, som Noget, der var alt for aabenbart et Brudd paa Gjæste-Retten; men de lurede ham siden op i *Holsteen*, og satte der deres Tyve-Forsæt i Værk. Dette sørgelige Budskab mødte *Æskild* ved hans Hjemkomst af Leding, og han begav sig da strax til Kongen, for, om mueligt, ved hans Hjelp at komme til sine Hægter igjen, og for ret at bevæge hans Hjerte, lod han det ei være nok med at bønfalde, men lovede endogsaa at dele **A:239** Skatten med ham, naar han vilde skaffe den tilveie. Kongen søgde længe at snoe sig fra den Ting, men desmere overhængde Bispens ham, saa han endelig, for at slippe, maatte love at gjøre sit Bedste, uagtet, som han sagde, det var en meget vanskelig Sag at befatte sig med, da der hverken var bidt Mærke i Tyven eller i Pengene, og da Plyndringen var skedt af Smaakjeltringer, ei af vederhæftige Riddersmænd. Imidlertid befalede Kongen, at han skulde følge med ham over til *Slesvig*, og der gik deres Venskab aldeles overstyr; thi da Kongen engang i Venne-Lag gjorde sig lystig over *Pralhansen med det forlorne Guld-Bæger*, var der Nogle tilstæde, som tog hans Ord galt op, og meende, det var Ærke-Bispens selv han under lukt Laag sad og stiklede paa. Saaledes blev det nu *Æskild* forebragt, som da ei blot skar op med Kongen, men fik endog det ravgale Indfald, at han havde hans Penge, ja paastod aabenlyst, at Kongen havde selv havt en Finger med i Spillet, da han blev udplyndret. Skulde Man ikke dog troe, den Mand var gaaet reent fra Sands og Samling, at han turde fremkomme med saadanne grove og falske Beskyldninger imod sin Konge, og maa Man ikke høilig forundre sig over Kongens Langmodighed, at han ei flux, som han kunde med Rette, lod Biskoppen føle sin Vrede, men taalde Bagvaskelsen, fordi han følte:

der bider ingen Sværte paa en reen Samvittighed!

Derimod blev Kongen yderlig forbittret, da Ærkebisp en Dag midt under Gudstjenesten, i hellig Nidkjærhed, bansatte Biskop *Okke* i *Slesvig*, med alle hans Velyndere; thi samme *Okke*, der var beskikket af *Octavian*, og derfor afsat, havde nu vidst at slikke sig ind hos Kongen, og anmasset sig Stolen paa Nye.

Da nu saaledes Uvenskabet mellem Kongen og Ærkebisp var steget til det Høieste, lod *Æskild* Biskop Absalon kalde over fra Sælland, og **A:240** beklagede sig høilig for ham, over Kongen. Isteden for, sagde *Æskild*, at hjælpe mig til mine Penge igjen, som han meget godt kunde, naar han bare vilde, især da en Deel af dem udentviwl er gaaet i hans egen Lomme, gjør han reentud Nar ad mig, naar jeg klager; og har han ikke saa nu ovenikjøbet givet sig i Ledtog med *Okke*, den Kjætter, og derved aabenbar slaaet sig til Kirkens Fiender. Men, blev han ved, derfor har jeg nu ogsaa ret Mod paa at byde ham Spidsen; thi saa høi en Søg har jeg før seilet saa mangen god Gang, og var hos de forrige Konger ei vant til at lystre, men vel til at raade! Du kan ogsaa troe, at den Sag er ikke saa farlig, som den kan synes, thi jeg har fuldtop af gode Venner i Baghaanden.

Absalon krympede sig ved at give en saadan Mand det glatte Lag, og søgde derfor, ved sagtmødige Indvendinger, at bringe ham paa bedre Veie; forsvarede Kongen mod den skammelige Beskyldning, angaaende Pengene, og anførte mange Grunde for hans Uskyldighed, og anmærkede, i Henseende til *Okke*, at det var udentviwl ikke den hellige Kirke, men kun Ærkebisp, Kongen ved det Misgreb vilde drille. Fremdeles forestillede han *Æskild*, hvor ufornuftigt det var, i slige Tilfælde, at stole paa Venner, da de sædvanlig, naar det kneeb, vendte Ryggen tilligemed Lykken, og han endte med at tilbyde sin Tjeneste, om Ærkebisp vilde give ham Fuldmagt til at mægle Forlig.

Dog, her at give gode Raad, var kun at prædike for døve Øren; thi *Æskild* svarede, at det var ikke hans Raad, men hans Hjælp han forlangde, ingen Voldgiftsmand men en Stalbroder han søgde, og vilde derfor have reent Svar: om han vilde holde med ham, eller ikke.

Da svarede Absalon, som Kongens Ven, dog uden at glemme den Ærbødighed, han skyldte Ærkebisp: den hellige Eed jeg har svoret forbinder mig til at gaae ærlig til Værks, og derfor kan jeg ikke snakke Dig efter **A:241** Munden, men maa alvorlig fraraade dig den Daarlighed du pønser paa, saa du ei, naar Svien kommer, skal sige, jeg har gjækket dig med tomme Løfter. Vrangt udtolker du derimod min Troskabs-Eed, ifald du troer, den forpligter mig til, i slavisk Underdanighed, at sætte mig op mod min kjære Landsherre, som har det helligste Krav paa min Troskab og Hengivenhed. Derhos maa du heller ikke glemme, hvilken himmelhøi Forskjel der er paa Medbeilere, som kives om Thronen, og en Konge, der

enevældig beklæder den: Hine var det ingen Sag at trodse; men ham er det Dumdristighed at pirre, og Alt hvad vi vandt ved et Forbund imod ham, var fælles Undergang.

Det følger imidlertid af sig selv, at dig, som saa tit har gjort Opstand, vil et nyt Forsøg lægges mindre til Last; jeg vilde derimod ikke have det Mindste at sige til min Undskyldning, men fortjene den Bebreidelse, at jeg, som en Niding, paa den skjændigste Maade sønderrev Venskabs hellige Baand, og betalde Godt med Ondt!

Dog netop denne vise Tale forbittrede Ærkebisen saaledes, at han i fnysende Vrede gav Absalon Beskeed til Kongen, som han under Embeds-Eed paalagde ham at overbringe.

Velan! sagde Absalon, Budet skal jeg bære; men Svaret maa en Anden bringe; thi jeg vil ikke høre ilde for at have sat Splid imellem de to store Herrer.

Æskild, som ogsaa kun troede Absalon paa det Halve, sendte da *Abbed Geert* fra *Esrom* med, som skulde passe paa, om Absalon tilbørlig rygtede sit Ærende.

Ærkebispens Budskab var af den Beskaffenhed, at, om Kongen havde været hans bedste Ven, kunde han alene for det blevet hans arrigste Fiende, end sige nu, da der alt var saamange Kurrer paa Traaden, og skjøndt **A:242**Absalon gjorde sig al muelig Umage for at give Ærkebispens haarde Ord den bedste Vending, og den mildeste Forklaring, de kunde modtage, blev dog Kongen overordenlig forbittret, og sagde: ja, *Æskild* er i gammel Vane med at drikke Konge-Blod, saa det er intet Under, han nu ogsaa tørster efter mit! Dette, saavel som meget Andet, Altsammen fremsat i de fyndigste Udtryk, bad han dem hilse Ærkebisen, og da *Abbed Geert* kom tilbage med den Beskeed, fik *Æskild* det med Kulde istedenfor med Hede, blev saa bange som en Hare, og flygtede hovedkulds over til *Verende*, allerlængst inde, hvor han haabede at være i Sikkerhed. Saaledes fægtede han da med Hælene, medens Kongen drog hen og beleirede Borgen, som Ærkebisen havde bygt paa en Holm i *Letre-Søe*. Vel lod den sig formedelst sin stærke Beliggenhed vanskelig indtage, især da den var rigelig forsynet med Levnets-Midler; men der skal høie Mure til at holde Frygten ude, det saae Man her paa Besætningen, som strax thingede op med Kongen, og udleverede ham Ærkebispens Syster-Søn, som blev opfostret paa *Esrom*, til Pant paa, at dersom *Æskild* ikke strax forligte sig med Kongen, vilde de overgive Fæstningen. Paa disse Vilkaar ophævede da Kongen Beleiringen, og tog sin Gidsel med sig, men da Ærkebisen fik den Efterretning, svarede han, at Borgen laae ham mere paa Hjerte, end alle hans Syster-Børn, saa førend den skulde gaae i Løbet, fik før deres Hoveder at springe! Nu gik da Beleiringen for sig paa Ny, og Kongen, som, da Fuglen var fløiet, maatte see til at hævne sig paa Reden, bygde nu et Blokhuus, hvorfra han bedre kunde beskyde Fæstningen, men kunde dog ikke haabe at indtage den, uden

maaske naar Vinteren kom og lagde Bro over Søen.

Medens Dette stod paa, kom der, en Dag, en Knøs, som Ingen kiendte, til Abbed *Geert* med et Brev, som skulde være kommet fra Ærkebispen, og bad ham befordre det videre, over til Borgen. Brevet var falsk, og Knøsen bestukket, Gud veed, af hvem; men Abbeden var troskyldig nok til at tage Alt for gode Vahre, og besørgede Brevet overbragt ved en af sine gode Venner, og her læste Man da, hvorlunde Ærkebispen meget heller vilde miste Borgen, end sin kjære Systersøn, saa det vilde være ham meget imod, om hans Tjenere, ved deres Haardnakkenhed, satte den unge Herres Liv paa Spil, da de meget heller, naar de saae, han var i Fare, maatte ufortøvet overgive sig. Vel havde han, stod der, i sit forrige Brev befalet dem at frelse Borgen, hvordan det saa end gik med Drengen, men det var kun i Vrede, førend han ret fik Tid til at besinde sig. Hvem der egenlig var Mester for dette Krigs-Puds, fik Man aldrig at vide; men Mistanken faldt dog mest paa Kongen.

Medens Man nu paa Slottet raadslog om de bedste Midler til, som Brevet bød, at frelse Ungersvenden, lod Kongen reise en høj Galge, og gjorde Anstalt til at hænge sin Gidsel, fordi Man ikke, efter Aftale, overgav Slottet; men saasnart Abbed *Geert* fik Nys derom, begav han sig til Kongen, i Spidsen for alle sine Munke, og bad ham med grædende Taare, dog at spare ham, i det mindste saalænge, mens der gik Bud til Borgen, og kom med Svar tilbage! Kongen, som kun paa Skrømt havde gjort sig haard, lod sig vel længe bede; men bevilgede omsider den forlangte Frist, dog med det Forord, at, fik han ikke Borgen, hængde han uden al Naade sin Gidsel. *Geert* begav sig nu selv til Borgen, og da han hørde hvad der stod i det sidste Brev, formanede han Besætningen saa ivrig til at holde sig det efterretteligt, at de omsider lovede at rømme Fæstningen, naar Kongen vilde tilstaae dem fri Udgang med Alt hvad Deres var. Saaledes forebyggede den gudfrygtige Mand i sin Troskyldighed videre Sværdslag; men da *Æskild* fik Efterretningen, fandt han gjerne, at det var det haardeste Stød, han endnu havde faaet. Ikke desmindre faldt han dog siden til Føie, og, havde han nys letsindig forspildt Kongens Gunst, saa beilede han nu ligesaa ubesindig til den igjen, thi da han, med Forlov, var kommet tilbage til *Skaane*, afstod han imod al Ret og Skjel Godser til Kongen, som Dennes høilovlige Forfædre havde skjænket til gudeligt Brug; et Afkald, Man, trods dets Ulovlighed, dog immer siden har beraabt sig paa.

Æskild besluttede nu at reise til *Jerusalem*, for ikke at blive indviklet i de Pavelige Stridigheder; thi han vilde heller forlade sit Fædreland, end bryde over Tvært med det Romerske Sæde. Paa samme Tid kom en vis *Christiern*, som siden blev Ærkebiskop i *Maintz*, herind til Dannemark, for, om mueligt, at overtale Folk til at holde med *Octavian*, og Kongen var meget nær ved at lade sig

forføre af hans Sledskhed; men hos *Æskild* fik han ikke et Ord indført.

Imidlertid var det, at Statholderen i *Slesvig*, *Niels Ratzeson*, som laae i Kiv og Strid med Biskop *Æsbern*, der sammesteds, var saa uforskammet, at brække en prægtig Herregaard ned, som Bispnen havde bygget paa sin egen Grund; men da han oven i Kjøbet lod Tømmeret læsse paa Vogne, og vilde føre det bort, satte Biskoppens Tjenere sig til Modværge, hvorved de kom til at slaa ham ihjel. Af Frygt for Følgerne, og under Paaskud af en Romer-Reise, skyndte nu Biskop *Æsbern* sig ud af Landet, men kom ikke længer end til Sachsen, hvor han faldt i en farlig Sygdom, og, saasnaart *Okke*, som havde før været selvgjort Bisp, fik det at høre, anmassede han sig, i Haab om *Octavians* Understøttelse, Embedet igjen.

Kort derpaa var det, at Kong *Valdemar*, med Rygboernes Hjelp, beleirede *Volgast*, som vel er en Slavisk Stad, men havde dog sine egne [|A:245](#)Hertuger. *Volgasterne* søgde Hjelp hos Hertug *Bugislav* i *Pommern*, men hans Hu stod meer til Fred end til Krig, og han formaaede da Kongen til at forlige sig med dem, paa det Vilkaar, at de ikke blot underkastede sig ham, men derhos forbandt sig til at holde Indløbet af Floden ryddeligt for Sørøvere, og stillede Gidsler derfor til Sikkerhed.

Ved det Lands-Thing, som strax efter holdtes paa Rygen, opkom der en Trætte mellem Rygboerne og en vis *Bernhard Hendriksøn*, som med tvende Skibe havde fulgt *Valdemar* paa Toget, fordi han var gift med Kongens Syster-Daatter. Trætten begyndte med, at *Bernhard* spurgde *Rygboerne*, hvorfor de slet ikke brød sig om at holde Venskab med den stormægtige Hertug af Sachsen, hvortil de svarede: det kom af, at de blæste Sachserne et Stykke. Da han derpaa truede dem med Hertugens Magt, og sagde, han skulde snart give dem Noget at blæse paa, var der Nogle af Høvdingerne, som gjorde dygtig Nar baade ad hans Spørgsmaal og hans Trudsler, sigende, at han maatte skatte den Magt saa høit, som han lystede, i deres Øine var den dog ikke en halv Skilling værd. Tilsidst maatte Kongen selv hen og skifte Lyd imellem dem, og da var der En af Rygens fornemste Høvdinge, ved Navn *Maske*, indvortes klarøiet, skøndt udvortes blind, en fyrig Olding, som tog Ordet og sagde: med kaade Heste er det gjerne saa, at jo strammere Man holder dem, desmeer gaaer de paa Tøiet, og derfor mener jeg, Man, for at spare Bidselet, burde give Sachserne Tøilen; thi baade vi og de kjender godt hverandres Tapperhed. Disse Ord, som siden kom for Hertugen, lagde Spiren til den følgende Uenighed imellem ham og Kongen.

Paa denne Tid havde det Octavianske Partie sine visse Bud i Dannemark, for at hverve Stemmer, og da de var særdeles udlærte paa at sætte Folk Blaar i Øinene, vidste Kongen tilsidst ikke selv

hvad han skulde troe, |A:246|saa han fandt det nødvendigt, for at komme efter Sandheden, at skikke sin egen Haandskriver *Radulf* ud til Keiseren i Tydskland. Denne *Radulf*, en *Engelskmand* af Fødsel, havde Nok af Munden, men stak just ikke dybt, og da han kom ud til Tydskland, kappedes Keiseren og Octavian ordenlig om, hvem der kunde hykke bedst og gjøre mest Ære og Høitid ad ham, i hvilken Væddestrid *Octavian* da vandt Prisen, som rimeligt var; thi, som Komedi-ant-Spiller, maatte Keiseren nødvendig staae tilbage for ham, der i sin Dumdristighed gav sig af med at lege Pave. Ikke dermed nok, at han skikkede *Radulf* en Præst, der skulde holde Bøn og Andagt med ham, for at den kunde blive desmere høitidelig, men han tillod ham endogsaa at have *Ring* paa under Messen, hvorved da han, som var kun Præst, fik Rang med Bisper; et Galenskab paa begge Sider, som Man maa baade lee og græde over!

Da *Radulf* nu kom frem med sit Ærende, svarede Keiseren, at der var vist Ingen, det mere skar i Hjertet, end ham, at see den Splidagtighed der var i Kirken, og han havde desaarsag besluttet, ikke at holde med Nogen af Parterne, førend det, ved en almindelig Kirke-Forsamling, var afgjort, hvem der havde Ret; thi Den vilde han da strax give sin Stemme. I den Betænkning, blev han ved, sammenkaldte jeg forleden alle de Italienske Biskopper, og *Octavian*, som stolede paa sin retfærdige Sag, underkastede sig i al Ydmyghed Landemodets Beslutninger; men *Roland* derimod, som havde en ond Samvittighed, vægrede sig ikke blot haardnakket ved at møde, men erklærede endogsaa, at han var for høit paa Straa, til at erkjende nogen Dommer over sig. Det eneste Middel til at skaffe Kirken Fred, var da, at Kongerne omkring i Landene forenede sig med mig, og afgjorde Sagen, men de har næsten allesammen givet *Roland* deres Stemme, saa jeg har slet Ingen af dem paa min Side, og derfor længes |A:247|jeg inderlig efter at tale med den høivise Konge af Dannemark, hvem jeg allerhelst ønskede til Voldgiftsmand, saa aldeles skabt og skikket som han dertil er, baade ved sine fortræffelige Egenskaber og sin Helgen-Byrd. Da jeg nu tillige føler, hvilken Glæde det maatte være for saa from en Herre, om han ved sin Viisdom kunde frelse de mange tusende Sjæle fra den sørgelige Tvivlraadighed i deres Saligheds Sag, saa haaber jeg sikkert, han, for Guds Skyld, vil gjøre sig den Umag at reise herud, da jeg i saa Fald agter at give ham hele Slavenland og et Stykke af Italien for hans Uleilighed.

Med saadan Lokkemad opvartede Keiseren ikke blot *Radulf*, men ogsaa Kong *Valdemar*, skriftlig i det Brev han sendte med, og da nu *Radulf* oven i Kjøbet i en Strøm af Ord forestillede Kongen, hvilken uhyre Kjærlighed baade Keiseren og *Octavian* bar til ham, lod *Valdemar* sig virkelig besnakke, tog ubetænksom Alt for gode Vahre, og fik overordenlig stor Lyst til at besøge Keiseren, ikke saa meget for Guds Skyld, som for at see sig om i Verden.

Paa samme Tid kom en vis *Bernhard* herind, som Octavians Legat, og søgte at vinde de Danske Bisper; men skjøndt der vel var Enkelte, som beed paa Krogen, fik han dog kun Skam af det Concilium eller store Landemode han sammenkaldte, for, om mueligt, at faae alle Hoveder under een Hat; thi der mødte hardtad Ingen, saa han kom til at staae midt i det som en Nar.

Efterat dette Landemode, som holdtes i *Slesvig*, var forbi, drog Kongen over til Smaa-Landene, hvor Absalon laae med Vagt-Skibene, aabenbarede ham sin forehavende Udenlands-Reise, og bad ham gjøre Selskab. Nei, svarede Absalon, for det første er Keiseren en Ræv, der sikkert gaaer med Skjelmen bag Øret, saa Pokker troe hans søde Ord og store |A:248|Løfter; dernæst kan heller Ingen med en god Samvittighed pleie Venskab med ham, aldenstund han er En af Kjætteriets ivrigste Tilhængere, og endelig tillader hverken min Pung eller mit Helbred mig at reise saa langt af Leed, saa det forbyder sig selv. Ja, sagde Kongen, hvad Bekostningen angaaer, det blive min Sag, thi saalænge jeg har Noget, skal du vist ikke komme til at mangle. Lad nu end saa være, svarede Absalon, at Du vil sørge for, at jeg faaer Nok for Tandem; jeg maa dog ligefuldt selv sørge for min Sjæls Salighed. Mener Du da, sagde Kongen, at jeg ikke har min Sjæl ligesaa kjær, som Du har din; og det er især derfor jeg sætter saa høi Priis paa dit Følgeskab; thi har *Octavians* Partie Uret, er Du netop Den, der bedst kan vogte mig for at komme i Vildfarelse. Absalon blev endnu ved at vægre sig, og stod fast derpaa, at Man maatte intet Samkvem have med Kirkens Fiender; men saa blev Kongen vreed, og sagde: ja, hidindtil har der Ingen staaet saa høit anskrevet hos mig, som Du; men svigter Du mig nu, vilde jeg aldrig herefter vente nogen Tjeneste af Dig. Det var Absalon det Samme, som om Kongen havde sagt: er det Takken jeg skal have for alt det Gode jeg har gjort Dig, og han tog da nu saaledes til Orde: Liv og Blod vil jeg vove og lade, før jeg vil tabe dit Venskab; men hvor det gjælder min Saligheds Sag, maa jeg sige: høit er Herre-Bud, men høiere Guds Bud. Naar jeg da alligevel nu følger med, og, trods den øiensynlige Fare, vover min Sjæl, da maa Du vide, det skeer kun i Haab om at redde din Sjæl fra Vildfarelsens Afgrund.

Nu gik da Reisen for sig, og, foruden Absalon, havde Kongen i sit Følge Endeel af Rigets ædleste og ypperligste Mænd: *Sune* og *Æsbern* af *Sælland*, *Tage* og *Æsger* af *Fyen*, samt nogle udvalgte *Jyder*; men Ingen af sine egne Frænder, uden *Buris*, som maatte afsted, fordi |A:249|Kongen var bange, han ellers vilde grebet Leiligheden til at gjøre nye Optøier.

Det første Mærkværdige der mødte dem paa Reisen, var en ubekjendt Ridder fra Grev *Adolf* i Holsteen, som, paa deres Spørgsmaal: om han var sendt for at ledsage dem, svarede, at hans Herre vilde selv have den Ære, og ventede desaarsag paa dem

etsteds i Nærheden. Alle raadte nu vel Kongen fra at stole paa saadant et Leide; men han var saa opsat paa Reisen, at han ændsede hverken det Ene eller det Andet, og var selv den Første der reed over Eider-Broen, med de Ord, at han stolede paa, det var en ærekjær Herre han her havde med at bestille. For nu ikke, som Nidinger, at lade Kongen i Stikken, maatte da de Andre bekvemme sig til at følge med, og kom ikke langt, før *Adolf* mødte dem, og hilsede paa Kongen, med det mildeste Ansigt af Verden og i de allervenskabeligste Udtryk. Han mærkede strax, at han var slet ikke velkommen, fordi gammelt Nag gaaer seent ad Glemme, men han meende dog, de skulde komme til at see mildt, da han bød hele Toget til Gjæst hos sig i *Itzehoe*. Skjøndt nu Kongen gav ham et haanligt Afslag, hævnede han sig dog kun ved at forbyde Borgerne at sælge ham Levnets-Midler, og da de Danske derpaa tog deres Madposer frem, lod han sine Tjenere bære Tillavningen ind, hvorved han da endelig nødte Kongen til, for Skams Skyld, at tage til Takke. Siden, da Man spurgde ham, om han kunde give dem sikkert Leide, svarede han, ja, til *Bremen* skulde han ledsage dem.

Dengang man nu var kommet over *Elben*, og skulde ad *Bremen* til, slog det paa een Gang *Æsbern*, hvilket Daarskab det dog var at gjøre saadan en Reise, til ingen Verdens Nytte, hvorpaa han i al Hemmelighed holdt Raad med sin Broder Absalon, og andre høibaarne Danske Adelsmænd, om, at Man burde reent ud forbyde Kongen at fortsætte den |A:250gale Reise, uden engang at have sikkert Leide; thi det var et Vovestykke, han ikke maatte have Lov til at gjøre. Ja, svarede Absalon, men naar nu Kongen engang har sat sig det fast i Hovedet, nytter det dog Altsammen intet, og hvem der vil advare ham, spilder ikke blot sin Uleilighed, men faaer tillige at finde, hvor vederstyggelig en kjærlig Paamindelse er, for hvem der med Magt vil blive i sin Vildfarelse. Det er det Samme, sagde *Æsbern*, om jeg saa ogsaa vidste, det skulde koste mit Liv i Morgen, kan jeg dog ikke tie med hvad jeg seer, at Kongen, for sit eget Vel, trænger høit til at høre; thi under saadanne farlige Omstændigheder maa Man dog heller gjøre sin Konge vreed med et godt Raad, end være falsk, og snakke ham efter Munden, for at blive i Kridthuset! Er der imidlertid Ingen af Eder, som tør tage Bladet fra Munden, saa kan I dog sagtens følge med, og lad Ørene til, mens jeg fører Ordet. Selv det fandt imidlertid Ingen af dem raadeligt, undtagen Absalon, som, da han saa, at hans Broder var ligesaa fast i sit Forsæt, og ligesaa slem at komme til Rette med, som Kongen, bekvemmede sig til at følge med, for, om det skulde behøves, at stille Kongens Vrede.

Nu stædtes *Æsbern* da ind for Kongen, og sagde: det er mig ubegribeligt, hvad der dog kan drive Kongen til at gjøre slig en Reise uden sikkert Leide, hvorved da baade dit og Fædrelandets Vel kommer til at beroe paa Keiser Rødskjægs Ædelmodighed. Man

skulde næsten troe, Du havde Lyst til at see, hvordan det fribaarne Folk, hvis Drot Du er, og som fra Arilds-Tid har aldrig baaret fremmed Trældoms-Aag, paa sine gamle Dage vil finde sig i den store Spot og Skam at staae under Pidsken, og trædes paa Nakken af *Tydskerne*. Er det dog ikke gal Mands Værk, ublokket og unødt at løbe lige i sin egen Ulykke, og lade sig saaledes svinebinde, eller er det kanske meer fornøieligt, at være Stodder-Konge, end |A:251sin egen Herre! Troe mig, Keiseren vil smidske i Skjægget, naar han faaer Danmark under sig, og selv finde det ubegribeligt, hvorledes han, uden Sværd-Slag, blot med glatte Ord har kunnet overvinde et saa vældigt Folk!

Dertil svarede Kongen, som aldrig var knappere paa Ord, end naar han ret blev vreed: og fordi Du er saadan en Hare, skulde jeg kanske ogsaa være det! Nei, Tak, ogsaa med een Kryster mindre tør jeg fortsætte Reisen, uden at bryde mig det allermindste om dine svedne Kjællinge-Raad!

Saaledes slog da Kongen i sin Ivrighed Vrag paa *Æsberns* kloge Advarsel, som, var den blevet fulgt, kunde sparet ham for den Tort at kysse Keiseren paa Haanden; men det er med Menneskens Fremfusenhed, som med løbske Heste, førend de skal lade sig kudske, render de sig før en Staver i Livet!

Ved Ankomsten til *Bremen* modtoges Kongen med særdeles Gjæstfrihed af Stedets Ærkebisp, som ogsaa var en meget from og fiin og gavmild Herre, og da Man siden bad ham om Leide, svarede han, at det var ikke passende for ham at give Kongen Leide, men vel at gjøre Følgeskab. Desforuden gav adskillige andre Sachsiske Herrer sig i Selskab med Kongen, for at kunne reise des sikkrere, og da det nu saae ud, som om de Alle hørte til den Danske Konges Hof og Trop, bildte Menig-Mand sig ind, at Fienden var i Landet med en heel Krigshær, og flygtede med Koner og Børn ind i Kirkerne, for dog, om mueligt, der, ved Helligdommens Hjelp, at bjerge Livet; men saasnart Kongen mærkede det, skikkede han Forbud for sig, som skulde sige Folk, der var Fred og ingen Fare, og tillige gjøre Anstalt til Indkjøb af de nødvendige Levnets-Midler. Dengang han kom til *Metz*, begyndte vel Borgerne, som vilde drage Fordeel af de mange Reisende, at skrue Alt, hvad Man skulde bruge, ugudeligt op, |A:252men, ved at klage for Raadet, udvirkede dog Kongen, at de maatte overlade ham og hans Følge Livets Nødvendigheder til en billig Priis. Siden kom han i et saadant Rye for Fromhed og Retsindighed, at Mødre i *Tydskland* lod bære deres Børn til ham, for at han skulde røre ved dem, i den Troe, at der var en Slags Velsignelse i Konge-Haanden, som kunde gjøre, at de lykkedes og trivedes derefter. Af en ligedan Overtroe bad Bønderne ham, hvor han kom, at saae en Haandfuld Korn for dem, som de meende skulde frugte godt til en velsignet Høst!

Da nu Kongen kom til Samlings-Pladsen, indrømmede Hertug

Hendrik ham, for gammelt Venskabs Skyld, en stor Deel af sin Leir, og viste ham megen Gjæstfrihed.

Dagen efter forlangde Absalon og Radulf at faae Keiseren i Tale; men, da han var faldet over et Sviin, og havde glemmt sin Latin, maatte Ærkebispem af *Cöln* være Mellemand, og tjene som Tolk. Det første Keiseren havde at melde, var en Snyde til Kongen, fordi han havde biet saa længe; det Nølerie, sagde han, er en stor Fornærmelse mod mig, som hans Lehns-Herre; thi han maa dog vel vide, at, som Konge over det Landskab, han har af det Tydske Rige, er han min Lehns-Mand og Under-Saat!

Absalon anmærkede nu, at, i saa Fald vilde det bedre anstaaet Hans Keiserlige Majestæt, aabenhjertig at betyde Kongen det, førend hans Afreise, end med store Løfter at lokke ham til sig; men Keiseren lod, som det var ham noget ganske Nyt, og spurgde: ved hvem i al Verden han havde gjort Kongen de Løfter? Absalon pegede paa *Radulf*, og sagde: der staaer Manden, som paa dine Vegne har misbrugt Kongens Troskyldighed, og lovet ham Guld og grønne Skove, for at reise herud; men da *Radulf* ikke havde Mod til at sætte sit Ja imod Keiserens Nei, gjentog **A:253** Absalon selv alle Løfterne, Ord til Andet, som de lød. Keiseren blev imidlertid ved at sige, det var Løgn, og da saa Absalon, paa Kongens Vegne, blot udbad sig Leide til Hjem-Reisen, svarede Keiseren: nei, jeg har ikke havt Bud efter ham, og vil heller intet Bud have med ham tilbage.

Næste Dag kom Kongens Sendebud igjen, og da de fik den samme Beskeed, begyndte Kongen bitterlig at angre, at han ikke havde fulgt kloge Folks Raad; hvorhos han dog sagde: vel seer jeg, Man sætter mig Kniven paa Struben; men førend jeg sælger mit Fædreneland, før vil jeg lade mit Liv. Medens han nu saaledes gik paa Gløder, og brød sit Hoved med at hitte paa Rednings-Midler, bragde Absalon ham den glædelige Tidende, at han havde fundet en Udvei, og, naar Kongen vilde følge den, skulde han være saa sikker, som han sad midt i Dannemark. Der var nemlig en Bro, som gjorde Skjel imellem Frankrig og Tydskland, den skulde Kongen nogle Gange ride over paa Jagt, og saa engang, naar Man mindst ventede det, tage Kjernen af sit Følge med sig til en af de nærmeste Franske Byer, da der ingen Tvivl var om, at jo Kongen i Frankerig vilde gjøre sig en Ære af at befordre ham hjem til hans Fædreneland.

Der kom imidlertid en Mand i Veien med en Slæde, og det var Keiseren, thi da han mærkede, at Kongen ikke døde af Trudsler, og fandt, det gik ei an at bruge Magten, tog han Skeen i en anden Haand, og medede saa at sige med Guld-Krogen. Han aftvang nemlig alle de Tydske Fyrster det eedelige Løfte, at de af al Magt skulde stræbe at sætte Kong Valdemar i Besiddelse af Slavenland; men glippede det, vilde Keiseren selv krone Værket, saasart han kom tilbage fra Italien. Nu beed Valdemar paa Krogen, og greb med begge Hænder efter Byttet, uagtet han derved blev Keiserens

Tjener. Det Eneste Man kan sige til hans Undskyldning, er, at det var mere Skin end Virkelighed; thi han skulde hverken, som de an|A:254dre tydske Fyrster, indfinde sig paa Rigsdagene, eller i Krig sende Hjelpe-Tropper, men kun bukke for Keiseren, omtrent som Kongen af England maa gjøre for Kongen af Frankerig. Derhos skulde det ogsaa staae hans Søn og næste Arving frit for, om han vilde gaae ind i sin Faders Forpligtelse eller ikke, saa det var da intet Evigheds-Aag, der lagdes paa Dannemarks Nakke.

Nu aabnede da *Octavian* Conciliet med en Tale, hvori han mere flydende end grundig søgde at bevise, at han var kommet ærlig til sit Pave-Navn, og at *Roland* derimod, som afslog Værdigheden, da den blev ham tilbudt, havde siden ulovlig tiltaget sig den. Derfor, sagde han, indskyder jeg mig trøstig under de forsamlede Biskoppers Kjendelse, men *Roland*, som har en ond Samvittighed, tør ikke lægge Sagen i sine lovlige Dommeres Haand.

For end mere at vinde Biskopperne, gjorde *Octavian* dem en Tomme høiere, ved den Erklæring, at herefter skulde Ingen have Lov til at indstævne en Sag for Pavens Domstol, førend den først var paadømt af vedkommende Biskop; og da han havde endt sin Tale, tog Keiseren Ordet, og gjorde Alle vitterligt, hvorlunde han, for at skille Pave-Trætten ad, havde indbudt Fylke-Kongerne til dette Møde, da det var hans Agt, naar de blev enige, at føie dem; men, blev han ved, de kom her ikke, fordi de faaet det Indfald at blande sig i Ting, der slet ikke kom dem ved, og vil see, om de dog ikke, til Trods for den Romerske Keiser, kan gjøre til Biskop hvem de lyster.

Derpaa stod Biskop *Reynold* af *Cöln* op, for at tale Kirkens Sag, og begyndte, hvor Keiseren slap, med at bevise, hvor uforskammet Fylke-Kongernes Opførsel var imod den fromme, velsignede Keiser. Sæt engang, sagde han, at der i en af deres Stæder var opkommen Strid om |A:255Bispe-Valget, og Keiseren vilde gjøre sig til Dommer derover, da vilde de upaatvivlelig ansee det for en himmelraabende Uretfærdighed, og dog vil de nu selv bære sig saaledes ad, og afgjøre, hvem der skal være Biskop i Rom! Hvor godt han selv syndes om denne Vending, som et uimodsigeligt Beviis for Keiserens Sag, kan Man vide deraf, at han udtrykte den paa hele tre Tungemaal, for det skulde ikke være Løgn: baade paa *Latin* og *Fransk* og *Tydsck*; men saa liflig den Tale klang i hans Landsmænds Øren, saa ilde smagde den derimod de Danske.

Octavian, som, i Medhold af de fleste Stemmer, falskelig tilskrev sig Seieren, og kaldte sig *Victor* (Seierherren) lod nu tænde Lys, for høitidelig at bansætte *Alexander* med alle hans Tilhængere; men under disse Tilberedelser forlod Kong *Valdemar*, efter *Absalons* Raad, Forsamlingen, saa han tog ingen Deel i den ugudelige Forhandling, og Ret gjorde han; thi Man bør immer følge Sandheden, om end alle Andre følge Strømmen imod den. Da *Absalon* nu med det Samme stod op og gik ud, bad *Octavian* ham

vel indstændig om at blive siddende, men fik til Svar: *Nei, Ingen skal forbyde mig at træde i de Fodspor, jeg kom for at følge!* Saaledes slap han ud af *det* forargelige Bispes-Selskab, uden al Besmittelse af Kjætter-Beget; men havde dog den Ærgrelse, at, trods hans strænge Forbud, lod dog *Live* sig, Dagen efter, ordinere af den gale Pave, til Biskop i *Odense*.

Leiren forlagdes nu til *Besanzon*, hvor Kongen kom i Leiervold for Heste-Foder, som ikke engang var at faae for Penge; men da han klagede sin Nød for Keiseren, gav Denne strax sin Staldmester Ordre til at forsyne de Danske med det Nødvendige. Staldmesteren viiste derpaa Kongens Drabantere hen til en fraliggende Landsbye, hvor de kunde tage hvad de behøvede; men da de Danske ikke kiendte Landets Skik, kom vaabenløse |A:256| og forlangde Heste-Foder af Indbyggerne, regnede der Spyd og Pile ned over dem, og det var alt det Svar, de fik. Herved lærde de imidlertid at stikke Fingeren i Jorden, lod Artigheden fare, greeb til Vaaben, og indtog Byen med stormende Haand. I det Samme forkyndte Røgen fra de omliggende Byer dem, at Man brugde her at fare frem baade med Ild og Sværd, og de tog deraf strax Exempel til at stikke ogsaa denne Bye i Brand, en Kaadhed, som ubeskrivelig smertede Kong Valdemar.

Et Par Dage derefter, da Fyrsterne var samlede, for at raadslaae om, hvordan Man skulde straffe Borgerne i *Maintz* for det Mord de havde begaaet paa deres Biskop; beklagede Valdemar sig atter for Keiseren, at hans Heste stod og sultede, hvorfor han bad om at faae noget Foder til Kjøbs. Det behøves ikke, sagde Keiseren, thi hele Egnen heromkring er min Gemalindes Medgift, og der kan Du tage selv, hvor Du lyster. *Nei*, svarede *Valdemar*, jeg er *Konge*, ikke *Røver*, Selvtægt er aflagt hos os, og hvad jeg hjemme kalder sort, kan ei jeg ude kalde hvidt!

Hvor Man ansaae Tingen for tilladelig, kunde han jo have undskyldt sig med, at Nød bryder alle Love; men den Danske Billighed og Nænsomhed var ham for kjær til at han vilde smitte den med Stænk af fremmed Haardhed!

Alle de *Tydske* Fyrster saae nu paa hinanden med stor Forundring, og udbrød i Lovtaler over den samvittighedsfulde Konge i *Dannemark*, prisede det Folk lykkeligt, hvis Throne hvilede saaledes paa Retfærdighed, og fordømde saaledes med det Samme deres egen Adfærd!

Da Kongen derpaa havde sagt Farvel, formaaede Hertug *Hendrik* Keiseren til at give ham fri Hjemreise; thi det var Synd Andet, sagde han, end at vise den Konge al muelig Gjæstfrihed, *hvis Land er som et aabent Spise-Kammer for alle Fremmede!* Keiseren gav ogsaa store |A:257| Løfter, Skade kun at de var tomme; Bispens af *Maintz* derimod var af et andet Slags; thi han holdt meer end han lovede, og gav Kongen tvende Gange fri Fortæring, hvor han laae

om Natten. Ogsaa Hertug *Hendrik* gav Kongen, ved hyppig Tilførsel af Levnets-Midler, de tydeligste Beviser paa sit oprigtige Venskab; men Landgrev *Ludvig* af *Thyringen* viiste sig ikke blot yderst fittet, men var tillige saa uforkammet nærig, at han overhængde Kongen om at give ham hans egen Ride-Hest, som han da ogsaa fik.

I *Holsteen* udsonede *Absalon* Kongen med *Adolf*, saa Greven endogsaa traadte i Kongens Tjeneste, og gav ham derpaa fri Fortæring, saa Man kan sige: han begyndte sin Opvartning med at være Skaffer.

Saaledes vandt Kongen da lykkelig til Danmark igjen, hvor Undersaatterne, med Fryderaab af Hjertens Grund, bød ham velkommen hjem som Landets kjære Fader; og dobbelt mærkværdigt blev Aaret, da Dronning *Sophie* nedkom med en Søn, som i Gjenfødselsens Bad blev kaldet *Knud*. Biskop *Absalon* forrettede Daaben paa den dertil bestemte Dag, og det traf sig saa heldigt, at Hertug *Guttorm* fra Sverrig var just paa den Tid herovre for at afhente Valdemars Syster-Daatter, som var Kong *Karls* Fæstemøe; thi hans Nærværelse maatte da ogsaa tjene til at forskjønne Høitideligheden!

Paa samme Tid omtrent indfandt der sig et *Norsk* Gesandtskab hos Kongen, og bad ham indstændig tage op til *Norge*, og udvriste Spiret af Voldsmænds Haand, da det arme Rige nu saalænge havde været en Tumble-Plads for Borger-Krig, og et Tvistens Æble mellem blodtørstige Medbeilere, at, kom det ikke snart i gode Hænder, ødelagdes det i Bund og Grund.

A:258 Alderstund nu her de Norske Begivenheder slaar ind i Fæderne-Landets Historie, haaber jeg, det vil ikke fortryde Læseren at høre et Par Ord om, hvad skeet var i Norge.

En vis *Sigurd*, som havde sat sig op mod *Harald Irlænder*, faldt, efter mange og store Bedrifter, tilsidst i sine Fienders Hænder, og bragdes ud paa Dybet, for at druknes; men han havde taget en Slump Drikke-Vahre med sig, og skjænkede rask for Skibs-Folkene, med de Ord, at han vilde dog have den Fornøielse, førend han døde, selv at gjøre sit Arve-Øl. Da han nu paa denne Maade havde faaet Skibs-Folkene lystige, tillod de ham, paa hans indstændige Bøn, at staae ved Styret, og føiede ham endvidere i at roe alt hvad trække kunde; men ret som nu Skibet skjød allerstærkest Fart, slap *Sigurd* pludselig Roret, og sprang overbord, og førend de fik Skibet til at gaae over Stav, var han i Land. Saaledes maatte da *Sigurd* takke de Andres Dumhed saavel som sin egen Snildhed for at han slap ud af Fælden, og snart fik nu *Harald* Løn for alle sine gode Gierninger, baade imod *Sigurd*, og før mod Kong *Magnus*, hvem han skildte ved Lys og ved Lykke; thi da han nu en Nat var gaaet bort fra sin Skjoldborg, og laae hos sin Frille, listede *Sigurd* sig til at myrde ham.

For nu, imidlertid, med mere Fynd og Klem at kunne befeide

Haralds Sønner, tog Sigurd *Magnus* den *Blinde* ud af Klosteret, hvor han var sat, og Haabet om igjen at naae sin tabde Konge-Værdighed, gjorde virkelig, at Magnus, skjøndt sin Manddoms-Kraft berøvet, endnu engang tog Mod og Mands Hjerte til sig. I hans Navn, og paa hans Kappe, vovede nu Sigurd et Søslag med Haralds tre Sønner: *Inge*, *Sigurd* og *Eisten*, som stræbde at forsvare sig paa Faderens Throne; men det løb uheldigt af for ham, i det hans Stalbrødre deels faldt, deels **A:259** flydde, saa han tilsidst var den eneste levende Mand paa hele sit Skib. Endnu enstund forsvarede han sig med utroelig Tapperhed og hardtad overmenneskelig Kraft; men De af Fienderne som faldt, var dog kun faa mod dem, der strømmede nu til fra alle Sider, og stimlede sammen om den enstige Kæmpe; saa han fandt omsider, at, skulde Noget redde ham, maatte det være hans Mesterskab i Svømme-Konsten. Skjøndt det derfor lakkede mod Vinter-Natten, gjøs han dog ikke for det kolde Bad; men sprang, som han stod, i sin fulde Rustning, overbord. Svømmende her i de Bølger, hans Sværd havde farvet, gav han tilkjende, at stod han nys som en Mur udi Stavnen, da var det ikke, fordi han jo var myg i Lemmerne, som Faa; thi han beviiste nu saa glimrende sin Smidighed, som før sin Stivhed. For at kunne røre sig desbedre, drog han strax sin Brynie og øvrige Rustning af sig under Vandet, og da han, ved engang at stikke Hovedet op og trække Veiret, mærkede, at En af hans forrige Venner kjendte ham paa Kappen, kastede han ogsaa den, ja trak omsider, da Forræderen endnu tog Kjende paa ham, ud til Skjorten. Men al den Snildhed kunde dog ikke dølge ham, som ogsaa i Vandet snart blev ene, for Speiderens Falke-Syn, og han greb da til det sidste Raad, at lade, som han sank til Bunds, og holde sig i Dybet, det allerlængste mueligt, hvorved han da ogsaa virkelig gjorde sine Efterstræbere uviste om, hvorvidt han endnu var i Live. Endelig, da han paa ingen Maade længer kunde holde sin Aande, og kom op under et af Skibene, var han saa stiv af Kulde, at han maatte opgive alle videre Forsøg paa at undslippe, og nøies med af al Magt at klynge sig fast til Roeret. Her hængde han enstund, saa stille som en Muus, men blev dog opdaget af En, der nøie undersøgte Farvandet, hvorpaa Man strax greb ham, og førde ham bunden frem paa Krigs-Thinget, hvorpaa hans Døds-Dom skulde fældes. Der Man nu her nægtede **A:260** ham en Præst, for hvem han kunde bekiende sine Synder, betænkde han, at i Nødsfald, naar ingen Præst kan haves, har Man Lov til at skrifte for Lægmand, og gjorde derfor nu, saa godt som han kunde, sit Skriftemaal for de Tilstædeværende, med Tillæg, at den Straf der blev ham tilkjendt, vilde han betragte som en paalagt Kirke-Bod. I Øvrigt bevidnede han standhaftig, at han var en Søn ad den Kong *Magnus*, som Harald Irlænder havde kaldt sin Fader, og Saameget er vist, at han leed sin Straf med en Høihed og en Sjæle-Styrke, som ingen Søn af Magnus Barfod selv skulde skammet sig

ved. Først blev han hudflettet, og derpaa sønderknust med Hamre, Ledd for Ledd, saa hver en Plet paa hele Kroppen leed sin Pine; men Ingen hørde dog af ham Muk eller Suk, Klynk eller Klage; han ømmede sig end ikke det mindste, men læste, som En der sad i sin gode Mag, Psalme paa Psalme, op udenad, og opgav saaledes, under Bøn og Lovsang, høitidelig sin Aand! I Sandhed, lykkelige maatte Kirkens Sønner prise sig, kunde de Alle saa trøstig, som denne Krigs-Mand, see Døden under Øine!

Og nu, hvad skal Man sige! Denne Sigurd, det er sandt, han bedrev et Snigmord, havde forstyrret Freden i sit Fædreneland og ligesom ført Avindskjold imod det; men desuagtet havde dog en saa ualmindelig Kjækhed, som hans, fortjent en anderledes mild Behandling, end den vederfores her, hvor vilde, hevngjerrige Mennesker, kun opsatte paa at styre deres Harme, end ei paa mindste Maade tog Helte-Glandsen i Betragtning. Grusomt var det Endeligt Man gav ham, og umættelig var Grusomheden; thi den nøiedes ei med at have piint ham Sjælen ud af Livet, men forfulgte ham selv efter Døden, og kronede sit Værk ved at rase mod Skyggen og Støvet: mod Liget, som hængdes i Galgen!

A:261 Ogsaa Kong *Magnus* den *Blinde* fandt sin Undergang i dette Slag, hvor Banneret bares for ham, og lukkede da, saa at sige, nu anden Gang sine Øine.

Nu faldt Herredømmet til *Haralds* Sønner: *Inge*, *Sigurd* og *Eisten*, blandt hvilke *Inge* var den Ypperste, ei blot af Byrd, da ene han var ægtefødt, men ogsaa af Tænkemaade; thi ved Liderlighed gjorde den Norske, ved Karrighed og Nærighed den Irske Frilles Søn sig almindelig foragtet og forhadet. Derimod havde Lykken i det Udvortes været *Inge* meget ugunstig; thi, ved det hans Amme tabde ham, da han var lille, var han blevet saa skrumpen og skrutrygget, at det ikke let faldt Nogen ind, der boede en stor Mand i saa ussel en Hytte.

Disse tre Brødre regjerede nu sammen, indtil *Inges* Drabantere engang, i *Bergens* Bye, kom op at kives med *Sigurds* Folk, som havde dræbt en af deres Stalbrødre; men saa blev Enden den, at de med væbnet Haand gik ei blot løs paa Tjenerne, men og paa Herren selv, jog ham ind i en Gaard, brækkede Porten op, og slog ham ihjel. Det kunde han imidlertid takke sin egen Liderlighed for; thi hvad der drev hans Banemænd, var ikke saameget Blodtørst, som Hevngjerrighed, fordi han havde beskjemmet deres Hustruer.

Eisten var dengang just underveis til *Bergen* med sin Flaade, og skjøndt han nok spurgde, hvad skeet var, fortsatte han dog Reisen, og vilde tale med *Inge*, men da han, ved en kort Ord-Vexling, fornam, at Man vilde gjøre ham hans lovlige Deel i Regjeringen stridig, frygtede han for at faae Broderens Skjebne, og turde ikke være i Selskab med hans Banemænd. Han flygtede altsaa, skjøndt han havde lovet at bie, og *Sigurds* Banemænd, der syndes, det var

ikke nok at have skildt Inge ved En af hans Medbeilere, satte nu paa frisk Fod efter den Anden, og nødte |A:262| ham til at rømme fra Bord, op i Land, hvor han strax var solgt; thi han var saa umaadelig tyk, at han knap kunde vralte afsted, og blev desaarsag hindet og dræbt, ikke langt fra Stranden.

Efter saaledes at have slukket deres ugudelige Tørst i tvende høibaarne Fyrsters Blod, haabede Konge-Morderne overflødig Ære og Løn af Ham, der paa Thronen blev ene tilbage; men Løn som forskyldt fik de dog omsider af en vis *Hakon*, som nu reiste sig, for at hævne sin Faders Mord.

Sagen var den, at baade *Amund Simonsøn*, *Phillip* og andre Flere, af de Store i Landet, kunde ikke lide, at *Inge* saaledes med Vold og Uretfærdighed havde tilrevet sig Enevolds-Magten, og svor derfor ved sig selv, at han skulde aldrig komme i rolig og uforstyrret Besiddelse af, hvad han, kun ved egen og Andres Udaad, havde sanket paa begge sine Brødres Bekostning. Deels Dette, og deels at Adskillige fandt, det var en Skam, at nogle forvovne, ugudelige Kroppe af Drabanter, skulde have Magt til at give hele Norges Rige saadan en vissen Vantrevling som *Inge* til Konge; det Ene med det Andet gjorde, at de Misfornøiede kaarede fornævnte *Hakon* til Høvding, ja udraabde ham endog høitidelig til Konge, og reiste Banner mod *Inge*, æskende Blodhævn for *Sigurd* og *Eisten*. I Førstningen tabde de imidlertid, Slag i Slag, hvergang de vovede en Dyst, saa de maatte flygte til Sverrig med deres Kongelige Myndling, og ved denne Leilighed skedte det engang, da Kong *Inge* forfulgte dem ind under *Sælland*, at en stor Mængde rømmede deres Skibe, og flygtede ind i de nærliggende Skove. *Inge* skikkede desaarsag Bud til *Absalon*, og forlangde dem udleverede, men uden Virkning; thi det var Noget *Absalon* fandt under sin Værdighed og stridende mod Ædelmodigheds Bud.

Med Vinteren vendte nu de Norske Flygtninger tilbage til deres Fædreland, og prøvede med Held deres Lykke paa en ny Val-Plads, |A:263| hvor de, rigtig nok mere ved List end ved Magt, ødelagde en heel Krigshær for *Inge*, med samt Anføreren *Gregers*, som var den Ypperste i Riget, næst Kongen, og en udmærket Høvding i Raad og i Daad, saa han var den Støtte Kong *Inges* Throne fornemmelig hvilede paa. Hermed gik det saaledes til, at *Hakons* Folk lokkede Fienderne ud paa Isen, til et Sted, hvor de Natten forud havde vækket, og skjult over Vaagerne, hvilket naturligtviis beredte *Inges* Folk en hurtig Undergang.

Dette Stød var Kong *Inge* uforvindelig, thi det svækkede hans Mod endnu meer end hans Kræfter, saa han spaaede selv, at der blev ikke langt mellem *Gregers* og ham, en Formodning, der ikke heller slog feil; thi i et nyt Slag, ogsaa paa Isen, gled han i Graven til *Gregers*: faldt med hardtad hele sin Hær, skjøndt han havde langt mere Mandskab end Fienden, og en Iis at kæmpe paa, der bar

som Bjerger. Saaledes hevnedes paa ham de Broder-Mord, han enten havde givet sit Minde til, eller dog i det Mindste seet igjennem Fingre med.

Under disse indvortes Kampe, de blodigste Norge har kjendt, var Konges-Stammen saa godt som med Rod oprykket, men dog blev *Erling* i Behold, med sin spæde Søn *Magnus*, som paa Moders Side var i Slægt med den Danske Kong *Valdemar*, og til ham tyede nu *Erling*, traf ham i Jylland, og blev meget høit anskrevet hos Kongen, saa han leed ingen Nød i sin Landflygtighed, men havde tvertimod fuldtop af Alt, hvad han behøvede.

Imidlertid havde *Hakon* udnævnt en vis *Sigurd* til sin *Jarl*, en Tapperheds Belønning, som blev ham meget misundt af hans forrige Ligemænd, og deres Fortrydelse gik saa vidt, at der sikkert var udbrudt et farligt Oprør, dersom *Erling* ikke i det Samme pludselig var kommet tilbage fra Dannemark, hvorved Fienderne fik Andet at gjøre, end at |A:264|ligge indbyrdes i Haaret paa hverandre. Erling lod nemlig strax fornævnte sin Søn, som paa Moders Side nedstammede fra de gamle Norske Konger, udraabe til Konge, og gjorde vitterligt, at han kom for at hævne Kong Inge, og støde *Hakon* fra Thronen. Nu var da Pokker løs igjen, *Hakon* ragede i Strid med *Sigurd* Jarl, i Anledning af Krigs-Omkostningerne, vovede, forladt af ham, et Slag med *Magnus*, og faldt; nogle Dage derefter kom *Sigurd* tilbage fra Sverrig, hvor han var flygtet ind, blev grebet og dræbt af Erlings Krigsfolk, og mistede da som en Stymper det Liv, han ei som en Mand vilde vove paa Valen.

Imidlertid kunde dog *Hakons* overblevne Tilhængere ei finde sig i Stilhed, eller taale at see paa Fiendernes Lykke, og udraabde derfor et haabefuldt ungt Menneske til Konge, som opfostredes hos en vis *Markus*; men Erling blev deres Mester, nu som før, de tabde Slaget, mistede deres Konge, og vidste da ikke bedre Raad, end at tye ind til Kong *Karl* i Sverrig, som ogsaa paa en Maade var i Slægt med de Norske Konger, og bede ham stille sig i Spidsen for dem. Han sagde paa Timen Ja, med største Fornøielse, men smurde dem dog kun om Munden med tomme Løfter, og da de omsider mærkede, han havde ondt nok ved at forsvare sit eget Rige, end sige, han skulde have Mod paa et Andet, skikkede de Bud til Kong *Valdemar*, om Hjelp. Siden, da de havde faaet et behageligt Svar, kom de selv, og overhængde ham for, imod Løfte paa Kronen, at gjøre et Tog op til *Norge*; men *Valdemar* fandt det dog urimeligt, blot paa deres Ord, at inklade sig i saa stor en Vidtløftighed, og skikkede derfor i Hemmelighed sine visse Bud op til *Norge*, at udforske Indbyggerne selv. Saasnart derimod de kom igjen med den Beskeed, at det virkelig var Folkets Ønske, de Misfornøiede havde frembaaret, foer han uopholdelig afsted, og, paa Tidende herom, tog Erling nogle udmærkede Seilere, han havde i |A:265|Beredskab til det Samme, og skyndte sig med dem, over Hals og Hoved, Pokker i Vold

høit op i den lønligste Afkrog han vidste, saa, istedenfor at stille sig i Gabet, krøb han i et Musehul. Kong Valdemars Ankomst var desaarsag et Tordenslag for Erlings Tilhængere, og en Fest for hans Fiender, men det var snart forbi, thi da der var ulige Meninger i Krigs-Raadet, fulgte Kongen ikke dem, der raadte til, i største Skynding at sætte efter Erling, men dem, der vilde, at Man skulde give Tid, til Man fik thinget med Almuen, og forstærket sig med Norske Hjelpe-Tropper. Efter en lang Reise, kom Valdemar lykkelig til *Sarps-Borg*, hvor han i største Venskabelighed holdt Thing med Bønderne, og blev udraabt til Konge af *Vigveringerne*; men havde han gjemt alt Det til en anden Gang, vilde han udentvivl virkelig vundet *Norge* til *Dannemark*. Han løb nu med Flaaden til *Tønsberg*, hvor nogle Faa af Erlings Tilhængere havde forskandset sig paa Bjerget, men Kongen var for samvittighedsfuld til at stikke Ild paa Byen, da han frygtede for, at Kirkerne, som laae omstrøede imellem Husene, skulde med det Samme gaaet op i Røg. *Orm Konge-Broder* indfandt sig nu vel hos Valdemar, og hyldede ham, men dog kun under Forbeholden af den Troskab han havde svoret *Magnus*, og af alle Biskopperne, som *dengang* havde meget at sige i *Norge*, indfandt sig ikke en Eneste hos Kongen, saa stor var deres Kjærlighed til Erling, eller vel snarere til deres Fædreland. Ved det Toget saaledes gik i Lang-Drag, slap Levnets-Midlerne op, og Kongen maatte da give Folket Hjemlov, ved hvilken Leilighed en stor Deel af de *Normænd*, der havde hyldet ham, og var nu bange for Følgerne, drog med ham ned til *Dannemark*, og levede der en Tidlang i Landflygtighed, deels paa Kongens, og deels paa de andre Høvdingers Bekostning.

A:266 Efter dette Tog var det, at Kong Valdemar fik Efterretning om, at de østlige Slaver havde dristet sig til at gjøre Opstand, hvorpaa han strax, til deres Undertvingelse, sluttede Forbund med *Hendrik* i Sachsen, og for desfastere at beseigle deres Venskab, aftalde de et Giftermaal imellem *Valdemars Søn Knud*, der endnu ikke var Aar gammel, og en Daatter ad *Hendrik*, med den Fyrstinde, han siden forskjød, der ogsaa laae i Vuggen.

Medens nu *Hendrik* rykkede frem med sin Krigshær, løb Valdemar med den Danske Flaade over til *Rygen*, hvor *Absalon* blev indtil videre, for at bringe de just ikke meget paalidelige *Rygboer* til at indfinde sig med Forstærkningen; men Kongen selv fortsatte i største Skynding Seiladsen hen til *Pene-Floden*, for at *Hendrik* ikke skulde vente efter ham.

Skjøndt nu et Par Gidsler var al den Sikkerhed Man havde for *Rygboernes* Troskab, mødte *Absalon* dog uforsagt paa deres Lands-Thing, hvor Man gav ham Plads paa Høisædet, og da han havde frembaaret sit Ærende, lod han det ved en Tolk oversætte paa *Slavisk*, for dem, der ikke kunde *Dansk*; men imidlertid hændte det sig, at en ung *Rygbo*, paa godt *Slavisk*, lod som han vilde handle En

af de Danske Ryttere hans Hest af, og satte sig op, som for at prøve hvordan den var at ride paa, men viiste snart, det var hans Hensigt at prøve, om Man kunde indhente ham. Det blev paa Timen meldt til Absalon, og da han offentlich besværede sig derover, fnøs Almuen, i rasende Forbittrelse over, at een Mand saaledes skulde kaste Skygge paa hele Folkets Ærlighed, foer op af Sæderne, og fløi efter Skjelmen. Absalons Følgesvende havde nær tabt baade Næse og Mund, saa forbausede og tillige forbluffede blev de over Almuens pludselige Opløb; men dog gik det Hele fredeligt af; thi Nogle af Ungersvendens Frænder, som tog mere Deel i hans Skæbne, end i Skamfuldheden, kom |A:267nu og faldt paa Knæ for Absalon, og lovede at skaffe Hesten tilveie, naar han blot vilde standse Almuen. Dertil lod han sig da ogsaa, ved Bønner og Taarer, bevæge, lod Almuen kalde tilbage, og beroligede Gemytterne, hvorpaa Rytteren strax fik sin Hest igjen, men tillige en god Næse af Absalon, fordi han havde baaret sig saa dumt ad, og ladet sig narre af en Tyv, op i sine aabne Øine. Saasnart nu Absalon havde modtaget den Rygiske Kong *Tetislavs* Forsikkring om en Hjelpe-Flaade, skyndte han sig afsted til sin Konge.

Imidlertid havde Hertug Hendrik, for at sikkre sig Overgangen over Floden, afsendt en stærk Fortrop, under Anførsel af den Holsteenske Grev *Adolf, Hendrik af Ratzeburg, Guncelin*, Høvedsmand i *Sverin*, som Sachserne nyelig havde indtaget og gjort til en ordenlig Stad, samt en vis *Regnald*, der var af ringe Herkomst, saa hans Stamtræ var kun lavt, men det var lueforyldt. Saasnart nu Slaverne, paa Rygtet om dette Indbrud, havde forfaret Leiligheden, fandt de, det var bedre at stemme Bæk end Aa, og haabede at kunne tage Brodden fra Fienden, ved at slaae Fortropperne. De lagde ogsaa med al muelig Flid og Iver Haand paa Værket, og da de underveis fik Syn paa et hæsligt Spøgelse, der svævede dem over Hovedet, bildte de sig ind, det var en Høvedsmand, deres Afguder sendte dem, gik derfor des modigere frem, i fuld Fortrøstning om Seier, og havde virkelig den Lykke at overraske Fienden i sin Leir. Her anrettedes da et grueligt Blodbad, og saavel Grev *Adolf* som *Regnald* maatte strax med Livet undgjelde deres uforsigtige Tryghed; men *Guncelin* og *Hendrik* reddede sig dog med Banneret, som en Brand af Ilden, og fik Samling paa Flygtningerne, med hvilke de mandelig angreb Slaverne, som graadige havde kastet sig over Byttet, og fravristede dem atter Seiren; saa, uagtet al den Skade Slaverne ved den første Over|A:268raskelse havde tilføiet Sachserne, skulde de dog ikke rose sig af Gildet, thi Tabet gik nu paa begge Sider hardtad lige op.

Ved disse Efterretninger foer Hertug *Hendrik* naturligviis i Harnisk, og agtede at hævne sig paa *Demmin*, men skjøndt han skyndte sig did af alle Kræfter, fandt han dog allerede Staden lagt i Aske af dens egne Indbyggere, saa Alt hvad han kunde gjøre, var at

lade Murene sløife, og derved udslette de sidste Spor af Byen. Herfra drog han til *Cozcov*, hvor han dog heller ikke fik flere Folk, men kun livløse Ting at styre sin Harm paa; thi Skrækken havde ogsaa betaget denne Byes Indbyggere, saa de var flygtede, og havde kun efterladt Hendrik Husene at brænde.

Da *Volgasterne* saae, hvordan det gik deres Naboer, blev de ogsaa bange, satte med Koner og Børn, og Alt hvad de havde, over Pene-Floden, og levnede da ikke Fienden Andet end de tomme Boliger. Kong Valdemar bemægtigede sig da, uden Modstand, Byen, og lagde Besætning i den, under Anførsel af *Vetheman Søhane*. *Osnenserne* derimod forlod vel ogsaa deres Bye, uden at turde stole paa dens Mure; men brændte den dog først, for ei at have den Harme, at Fienden skulde boe i deres Huse.

Efterat nu Kongen havde ladet afbryde den Broe, der spærrede Floden, og borttryddet hvad andre Hindringer der laae i Veien, fortsatte han Seiladsen lige op til *Stolpe*, hvor han havde en Sammenkomst med Hertugen; men hans Hu stod dog egenlig til *Volgast*, som han slet ingen Lyst havde til at rømme igjen, da han ansaae den for Nøglen til hele Slavenland, som altid burde blive i Danskens Væрге. Han udnævnedesesaarsag *Absalon*, *Buris*, og Biskop *Svenn i Aarhus* til Høvedsmænd i Staden, og, for at Ingen skulde tænke, han vilde lade dem i Stikken, **A:269** gav han dem sin egen Søn *Christoffer* til Fjerdemand, og befalede dem igjen at søge sig Stalbrødre blandt deres Venner og Frænder; men *Absalon*, med hans troe *Sællandsfarer*, var den Eneste som vilde sige Ja; de Andre havde hverken selv Mod til at blive, og kunde heller ingen Stalbrødre faae, uagtet hele Flaadens Mandskab ikke blot var villig til, paa Kongens Befaling, at høste de omliggende Marker, og bringe Sæden under Tag, men tilbød endogsaa at dele deres Levnets-Midler med Besætningen.

Da nu dette Anslag glippede for Kongen, og Slaverne hverken vilde vove sig i Marken, eller falde til Føie, udtænkde *Valdemar* et snedigt Paafund, hvorved de skulde nødes til at gjøre en af Delene, og gav nu *Absalon* en hemmelig Ordre, i Følge hvilken Skibsfolket blev sat i fuldt Arbeide med at hive Pæle op, og i det Hele gjøre Løbet ryddeligt, saa hele Flaaden kunde seile op. Da det var skeet, og Flaaden kom høiere op, hvor Floden var smal, viiste Slaverne sig vel til Hest paa begge Sider, og saarede Adskillige; men den Næsviished taalde *Peder Eilifson* ikke ret længe, før han foer i Land med sine Baadsmænd og forjog Fienden. Skade kun, at der ei fulgte ham *Svende*, som han var Herre; thi, forladt af de Feige, maatte han med Livet betale den sikke Seilads, hans Kjækhed skjænkede Flaaden.

Kongen fortsatte nu ei blot uanfægtet Seiladsen, men gjorde endogsaa, med sine Skibe, ligesom en Broe tværsover Floden, for Hertug *Hendrik* og hele hans Krigshær, og da *Slaverne* mærkede

det, blev de bange for deres øvrige Byer, hvis Ødelæggelse de da stræbde at forebygge, ved at anholde hos *Valdemar* om den Fred, de hidtil havde kimset ad, og tilbyde ham Gidsler, dog, paa det Vilkaar, at Ingen af dem kom i *Hendriks* Væрге. Kongen ansaae det imidlertid for en Ræve-Streg at underhandle med Fienden, uden sin forbundnes Vidende, og afskikkede derfor *Thor|A:270*bern til *Hendrik*, med Efterretning om det gjorte Tilbud, hvorpaa *Hendrik* svarede, at han med største Fornøielse overlod til Kongen, at handle i denne Sag ganske efter eget Godtbefindende.

Saa sluttedes da Freden, paa de Vilkaar, at *Pene-Floden* skulde lukkes for de Vikinger som pleiede at hjem søge de *Danske* Kyster, *Hendrik* beholde upaaanket de Slaviske Grændse-Stæder, han havde indtaget, og *Tetislav*, *Kazimar* og *Prizlav Nukletsøn* være alle Tre ligegode om *Volgast*.

Saasnart imidlertid Kongen var borte, blev Freden ogsaa brudt; og det i flere Henseender; thi baade fik Sørøverne frit Spillerum, og skjøndt *Kazimars* Folk ikke, efter Hjertens Lyst, turde aabenbar angribe de Fremmede, som de maatte dele *Volgast* med, blev de dog utrættelig ved at stjæle og rane fra *Rygboerne*, saalænge, til de havde ikke det tørre Brød, og knap Skjorten paa Kroppen, hvorved de da blev nødsagede til at rømme Staden.

Omsider gjorde *Rygboerne*, med Hertug *Hendrik* i Baghaanden, aabenbar Opstand mod de *Danske*, saa Kongen lærde, at Venner stundum er at stole paa som lumske Fiender. Næste Foraar stak han da atter i Søen, og hjem søgte først *Arkone-Eggen* med Rov og Brand, og styrede derfra sin Kaas til den paa Slavisk saakaldte *Pors-Havn*; thi han vilde ikke slaaes med alle *Rygboerne* paa een Gang, men heller efterhaanden hjem søge dem. *Absalon* skulde om Natten seile forud til *Zudra*, og, skjøndt Kongen havde befalet Vagten, at passe vel paa, naar han lettede, for selv betimelig at følge efter, blev der dog Intet af, thi Vagten havde den søde Søvn kjærere end deres Pligt, og *Absalon* kom da ikke blot ene til Maalet, men fik ogsaa gode Stunder til, paa egen Haand at ødelægge baade *Zudra* og hele Omegnen med Ild og Sværd.

|A:271 Ved denne Leilighed var der To af *Absalons* Ryttere, som ivrig kappedes om at faae afgjort en Trætte, de havde havt sammen, om hvem af dem der var den Kjækkeste, og da de nu midt i Heden kom til en Søe, hvor de did fordrevne Fiender søgte at redde sig paa Baade, ændsede de ingen Fare, men tænkte blot paa at overgaae hinanden, gav deres Heste af Sporerne, og styrtede sig ud i Dybet, hvor de da, begge To, formedelst deres tunge Rustning, sank til Bunds og gik til Grunde. Det leed ei Bølgen, at de Ærgjerrige legede med Livet, og lukkede sig derfor over Vovehalsene, som Fælde og som Grav!!

Da *Absalon*, efterat have plyndret og brændt for Fode, stod færdig at vende tilbage med Byttet, baade stort og rigt, saa han sig

forfulgt af en talrig Hob Slaver, og lod da, som han vilde undgaae dem, ved at sætte over to meget farlige Vadsteder, for derved at gjøre dem krye, og lokke dem i Fælden. Dog, skjøndt Slaverne fik Lov til, aldeles ubehindrede at komme over det første Vad, turde de dog ikke vove sig til det andet, men blev staaende imellem begge. Hardtad i samme Øieblik kom To af det Sællandske Fodfolk slæbende med et uhyre stort Knippe Bytte, og forvildede sig næsten lige ind i Slave-Hæren, hvorfra der strax kom to Ryttere efter dem, og, skjøndt de meget godt kunde sluppet over Vadstedet, valgde de dog heller at nappes med Fienden, end at tye deres Venner paa Haand; thi de vilde ingen Fitter være, og flygte, aldenstund de Andre var ogsaa kun To. De smeed altsaa Byttet, for at kunne røre sig desbedre, trak blank og satte sig til Modværge, hvorpaa det atter viiste sig, at bestemt Mand staaer Lykke for; thi nu vovede Ingen af de fiendtlige Ryttere at nærme sig, og Vennerne fortsatte da Reisen baade med Bytte og Ære. Vel saae de snart nok et Par Ryttere i deres Kjølvand, men vendte ogsaa Kløerne igjen, med samme Kjækhed som før, til ikke liden Forundring |A:272|baade for Fienden, de gjorde slukøret, og for deres Landsmænd, de gjorde baade glade og bange; ja, selv da der tilsidst kom sex Ryttere ansættende, stod de ligefuldt, som de var murede, og spottede med Helte-Mine over Fiendens Feighed. Imidlertid forsømde Absalon dog ingenlunde at styrke dem i deres mandelige Daad og Forsæt; thi han sendte dem bestandig ligesaamange Ryttere til Hjælp, som Slavernes blev fleer end To, og da Man nu enstund paa begge Sider vedblev at skikke Fleer og Fleer, saae det omsider ud, som om Rytterne flokkedes til Ridder-Spil; men det blev dog Enden paa Legen, at Sællandsfarene, kjede af at see Fienderne bryste sig, rykkede med hele Styrken mod dem, hvorpaa de strax tog Flugten, men kunde, for Vadstedernes Skyld, ei forfølges ret langt, saa der faldt flere Øg end Folk.

Paa det nu følgende Tilbage-Tog, ned imod Stranden, mødte Absalon sine Skibs-Folk med flyvende Fane, i fuld Rustning, som, saasnart de tilfældigviis fik Nys om Striden, ilede deres Stalbrødre til Hjælp, og tilkæmpede sig virkelig, i mine Øine, Deel derved i deres Høvdings Ære; thi den er altid Æren værd, som villig gaaer i Kamp.

Imidlertid havde de søvnige Vogtere dog omsider vækket Kongen, som da fik Hastværk tilgavns, med at indhente det Forsømte; men da han saa kom, og gjorde Mine til Land-Gang, hvor han saae Sællandsfarene, bad *Absalon* ham kun ingen Uleilighed gjøre sig, thi hvem der kommer efter os, sagde han, skal vist ikke rose af Byttet, de faaer. Nu, saa til Lykke med Fangsten! svarede Kongen, her seer Man at faa Hænder kan ogsaa gjøre rask Arbeide; thi vi var neppe blevet før færdige, om vi havde været her Alle. Kongen styrede derpaa hen til en anden Kant af Øen, plyndrede og brændte lidt, og drog saa hjem.

IA:273 Det varede imidlertid ei længer end til Høstens Begyndelse, før der skedte et nyt Søtog, hvorved Kongen allerførst lagde an paa at ødelægge Sæden, for at berøve Fienden Midlerne til at forsyne sine Fæstninger. Da han nu engang, paa et af sine Strøiferier, kom til at berøre *Arkone*, syndes Indbyggerne, de havde ikke Plads Nok indenfor Murene til at vise deres Kjækhed, og gjorde derfor et Udfald igjennem den eneste Port, der var paa Byen; men skjøndt Kongen strax trak sig tilbage, var de dog for kloge til at løbe i Fælden, og passede immer paa at have Ryggen frie. Dette var nu vel slet ikke efter Kongens Hoved; men da han saae, de vilde ikke frem, maatte han nøies med at drive dem tilbage, ind i Byen, og turde, for Hestenes Skyld, ikke engang gjøre Følgeskab lige til Porten. Det vovede imidlertid dog *Niels Sællandsfar*, en ridderlig Helt baade i Sind og Skind; han skjød sit Spyd lukt ind ad Borge-Ledet, saa det gav En af Vagten Bane-Saar, og feiede derpaa tilbage, uden alt Meen. Han fandt da snart en Efterfølger, i en anden fornem Sællandsk Ridder, ved Navn *Thorbern*, som med lige Dristighed foer ind mod Fiende-Sværmen, og saarede En af dem med sin Landse, men ham var Lykken ei saa god, som den var *Niels*; thi da han dreiede sin Hest, fik han en Steen i Nakken, saa han blødte som en Tyr, og fik et Knæk, han seent forvandt. Ei bedre gik det *Buris*, da han vilde færdes som han fødtes: glimrende, og angreeb derfor ligeledes Port-Gjemmerne; thi han blev ogsaa hilset med en Steen i Hovedet, saa drøit, at han styrtede halvdød af Hesten, og var aldrig vaagnet af sin Besvimelse, havde ikke gode Venner været ved Haanden, at afværge Fiende-Vold. Saameget lærde imidlertid *Rygboerne* dog ved denne Leilighed, at det var en farlig Sag, i aaben Mark, at byde de Folk Spidsen, der for ramme Alvor havde Mod paa at gjæste dem bag Murene.

IA:274 Toget gik nu videre, med hele Flaaden, til Landskabet *Asmod*, hvor *Absalon*, som sædvanligt, var i Spidsen, naar Man rykkede frem, og sluttede Troppen, naar Man drog tilbage, fordi han spurgde om sin Lige, saavel i Kjækhed som i Krigs-Erfaring; og han var nu som altid omringet af lutter raske Ungersvende, der fløi om Æren, eller foer om Bytte, medens Kongen kom med Adel-Hoben kun i Pas-Gang sagte skridende bagefter. Da Kongen saaledes havde gjennemvandret en stor Land-Strækning, uden at finde mindste Leilighed til Kamp, tilstædte han endelig Rytteriet at drage ud paa Fangst, i adspredte Hobe, saa han beholdt kun nogle Faa omkring sig; men ret som det var skedt, fik han Tidende om, at Fortroppen var omringet af Fienden, og, hvis den ei fik Undsætning, uundgaelig forloren. Istedensfor nu at bie, til han fik Samling paa Hæren, besluttede han strax, med den Haandfuld Ryttere han havde, at ile Stalbrødrene til Hjælp, i den Helte-Tanke, at Lidet snart var bedre end Meget seent. Han lod desaarsag flux sit Banner reise, og foer afsted: et Hastværk, der i Grunden ogsaa var det bedste

Middel til at samle Folket, som godt vidste, at Konge-Banner, naar det vaier, hedder altid Bytte-Had.

Saasart nu *Sællandsfarene*, som var i Knibe paa et farligt Jordsmon, fik Øie paa Kongen, gjorde den trøstelige Udsigt dem saa modige, at de brød løs paa Ring-Muren af Fiender, for at Man ikke siden skulde sige, de blot ved Andres Hjelp kom ud af Klemmen. *Slaverne* tog ogsaa strax til Beens, deels paa det Tørre og deels paa det Vaade, og blandt deres Forfølgere udmærkede sig især Ridder *Æskild*, af Byrd og Blod en Herremand som Faa; thi i sin fulde Rustning satte han til Fods efter en barkroppet Slave, ud over en Mose, traadte bestandig tørskoet i hans kjendelige Fodspor, og stædtes ikke, før han fik Fingre paa Hedningen og gav ham et stakket Halsbeen. Dog, naar man ret betænker Alt med |A:275| ham, som, da han kom paa det Tørre, havde end ikke et Stænk paa sin Vrist, maa Man vel stemmes til hellig Forundring, og heller prise Herrens Haand end Heltens Fod; thi det var ligere et Jertegn, end et Værk af Mande-Mod og Raskhed.

Efter denne Dyst fortsatte Hæren, ubehindret, sin Hæрге-Færd, og lod den røde Hane gale over alle Landsbyerne, lige ud til *Gore-Klint*, hvorpaa da *Rygboerne*, som mærkede, det var kun Fjas med Hjelpen, de skulde have havt fra *Sachsen*, indfandt sig hos Kongen ved *Streløe*, købde Fred med en Sum Penge, og stillede fire Gidsler for sig.

Under bange Forventning af farligt Ustyr og vanskelige Tider, besluttede nu de Danske Høvdinger at hylde *Knud Kongesøn*, ei blot som sin Faders udnævnte Eftermand, men som hans Medregent, for at Riget, om Man var saa ulykkelig paa en Studs at miste *Valdemar*, dog ikke skulde være hovedløst. Dette Forslag optog Kongen meget naadig, som et stort Beviis paa Rigsraadets Viisdom og Hengivenhed, hvorfor han ogsaa selv i en offentlig Tale opmuntrede dem til at udraabe Knud til Konge, sigende, at han med Fornøielse vilde dele Høisædet med sin kjære Søn, og fandt sig derved ingenlunde vanæret, men tvertimod høiligen hædret. Sagen blev derpaa ogsaa foredraget Krigsfolkene, som alle gav deres Stemme dertil, undtagen *Buris*, der, enten af Mishag til slige nye Paafund, eller fordi han selv havde Øie paa Kronen, tav saa godt som bomstille. Imidlertid, da han mærkede, at dette Forhold faldt Kongen mistænkeligt, søgte han at forsvare sin Taushed, som en Virkning, ikke af Uvilie, men tvertimod af Hengivenhed, i det han beraabte sig paa Historiens Vidnesbyrd om de kjærlige Delinger af Danmarks Rige, i forrige Tider, hvoraf der havde reist sig aaben Feide om Thronen, selv imellem Fader og Søn. Desuagtet, tilføiede han, skulde jeg ikke tiet, naar jeg |A:276| forud havde vidst, det var Kongens Ønske, men nu, da hverken Han selv, eller Nogen af hans Fortroelige havde talt til mig derom, maatte jeg nødvendig forstumme. Kongen lod vel, som han tog til Takke med denne

Undskyldning, men det var kun paa Skrømt, og Mistanken, han allerede bar til *Buris*, som Den, der selv stræbde efter Kronen, voxede siden betydelig, ved Forsamlingen, der, efter Toget, blev holdt i *Roskilde*, hvor alle de Store skulde høitidelig sværge Knud Huldskab og Mandskab; thi her var *Buris* igjen den Eneste, som ikke vilde, og sagde reentud *Nei*. Dog, havde han Ræven bag Øret, vidste han ogsaa meget fiint at skjule det, ved den Erklæring, at saalænge den Drot var i Live, til hvis Banner han havde svoret, kunde han umuelig sværge nogen Anden, da Sligt, i hans Øine, var ligesaa umueligt for en ærlig Karl, som det var hidtil i Dannemark uhørt. Dannemænd, sagde han, holdt altid hardt derved, at Ingen kan tjene to Herrer, og det er kun i Tydskland, Folk, for at faae dobbelt Sold, har hittet paa den Uskik, uden at agte paa, hvor umueligt det er, naar der kommer Splid imellem det dobbelte Herskab, da at holde Begge Troe og Love. Kongen var jo ogsaa fiin nok til at dække sin Vrede med Smiil og smukke Ord, men lod dog *Buris*, som han tog med sig til *Halland*, paa en skjult Maade forstaae, at han ansaae ham for en Forræder. Desaarsag søgde *Buris* at formilde Kongen, og lovede at føie ham i hans Begjæring, imod at faae sit Lehn udvidet og gjort arveligt, thi det er ikke meer end billigt, sagde han til Kongen, at da Du arbejder paa at gjøre Dannemark til et Arve-Rige for din Afkom, du da ogsaa tilstaaer dine *Frænders* Børn Arve-Ret til den ringere Vælde og Værdighed, som deres Fædre har. Det kom ogsaa virkelig, ved *Absalons* Mellemlhandling, til Forliig, saa *Buris* hyldede *Knud*, imod at faae Broder-Parten af *Jylland*; men Grund-Venner blev de dog aldrig meer, thi Kongen |A:277| var slem med det, at hvem han først een Gang havde faaet Nag til, var ham siden altid en Torn i Øiet.

Saasnart nu Foraaret nærmede sig, udskikkede Kongen den *Øst-Danske* og den *Fyenske* Deel af Flaaden, paa et Tog mod Slaverne, under Anførsel af *Absalon*, *Christoffer* og *Maagens*, blandt hvilke dog *Absalon* var Hoved-Manden. Det Landskab de denne Gang hjemsøgte var Egnen om *Trebess*, hvor de saaledes tændte Ild, at det kjendes paa Asken den Dag i Dag; thi endnu ligger fra den Tid mangfoldige Landsbyer øde i Gruus. Da *Christoffer* Kongesøn endnu kun var meget ung, brugde Man den Forsigtighed, altid at lade ham med sin Trop være i Midten, for at han i *Absalon* og *Maagens* kunde paa begge Sider have sikke Støtter.

Paa Tilbage-Toget ned til Flaaden førde *Absalon* Bag-Troppen, og indhentedes af Fienden i Nærheden af et Vadsted, men, skjøndt det Øvrige af Hæren, i den klingrende Frost, Man havde, var kommet saa langt foran, at den umuelig lod sig opraae, søgde *Absalon* dog, med sine fyrretyve Ryttere, Fienden istedenfor Vaddet, nødte Slaverne til at vende Rygg, og nærmede sig derpaa med langsomme Skridt til Floden, gav sig gode Stunder til at slaae en Bro derover, og lod samme, til et Mindes-Mærke om sin Kiækhed,

uafkastet efter sig. Da han naaede Stranden, havde Flaaden søgt en anden Havn, og hvilken Kulde det var, kan Man deraf vide, at der maatte graves Huler under Jorden til Hestene, for at de ikke skulde fryse ihjel, der var Ingen i den hele Hær, som kunde bruge meer end een Haand ad Gangen, og alle de Snoge Man fandt ved Gravningen, var saa afmægtige, at de ikke kunde gjøre mindste Skade.

Det Første nu Vinden føiede, forlangde *Skaaningerne* Hjemlov, som de ogsaa fik; men da Vinden strax sprang om igjen, maatte de dog |A:278| blive liggende, til *Sællandsfarene* og *Fyenboerne* kom med, og saa fik de allesammen den bedste Leilighed de kunde ønske. Da de saa kom hjem, beskikkede Kongen *Peter* og *Selgren* til sin Søn *Christoffers* Hofmestere, for at han ved deres Viisdom skulde tidlig dannes til Dyd og Høviskhed.

Endnu den samme Sommer gjorde Kongen selv et Tog, for at tugte *Volgasterne*, som paa tvende Maader havde brudt Freden, da de baade ved deres Tyve-Rænker havde drevet *Rygboerne* fra sig, og troløse aabnet *Pene-Mundingen* for Sørøverne; men just som han var i Begreb med at hjemsøge *Leuticierne*, fik han Brev fra Hertug *Hendrik* om at vogte sig for Frænde-Svig, det vil da sige: for *Buris*, som, efter Brevet, skulde have stemplet mod Kongen med *Normændene*, og vilde nu, saasnart han kom hjem, med deres Hjelp, enten fange ham, eller dog i al Fald lade sig udraabe til Konge, og gjøre ham Thronen stridig. Det bedste Beviis for Sandheden heraf, skrev *Hendrik*, vilde det være, hvis den Norske Flaade, naar han kom hjem fra det Slaviske Tog, virkelig indfandt sig. Omtrent i samme Øieblik fik Kongen Brev fra *Norge*, med en ligedan Efterretning, og, da han, dog uden at nævne sin Hjemmel, aabenbarede Sagen for nogle Faa af sine Raadsherrer, vandt den ny Bekræftelse, ved det Biskop *Toke* fra *Vendsyssel*, overensstemmende med hvad der stod i Brevene, forsikkrede, at *Buris* havde aftvunget alle sine Svende det eedelige Løfte, at Alt hvad han slog paa, vilde de iværksætte.

Kongen lod imidlertid, som ingen Ting var, begav sig uopholdelig til *Ostrøzno*, overfoer Landet med Herreskjold, og løb saa med hele Flaaden ind til *Vordingborg*, hvor han lod stævne til Herredag, aabenbarede hvad ham var meldt, og sigtede *Buris*, som var selv tilstæde, for Landsforræderie. Vel erklærede *Buris*, at Sligt var aldrig kommet i hans Tanker; men desuagtet befalede Kongen ham at blive hos sig, til Man |A:279|saae, om Efterretningen stadfæstede sig, og tilføiede blot, at hvis ikke, skulde han faae Lov at slippe uskadt. Nei, sagde *Buris*, da maatte jeg være en topmaalt Nar, om jeg vilde vædde mit Hoved paa uvisse Hændelser; men det Ord gjorde ham ikke blot mistænkeligere for Kongen, men ogsaa for Raadet, saa han, uden engang at maatte see ud ombord til sine Folk, blev nødt til at gaae med Kongen til *Latrebye*, hvor han blev sat i taalelig, men sikker Forvaring.

Imidlertid ankom den *Norske* Flaade, ført af *Erling*, og af *Buris's* Broder *Orm*, traf den *Jydske* Flaade uden Hovedsmand, ved *Dyrsaa*, slog den uden Møie, tog, blandt andre, ogsaa *Buris's* eget Skib, og skyndte sig over til Sælland, hvor den løb ind ved en Flekke, som kaldes *Kjøbenhavn*. Dog, her fandt de *Absalon* med *Sællandsfarene* for sig, og fik ikke engang Lov til at komme i Land; ja, da *Absalon* hørde, det var især som Bueskytter, *Normændene* kryede sig, vidste han ikke bedre at drille dem, end ved at stille sig, med femten Fodgjængere, lige nede ved Strand-Bredden, for at de skulde see, han blæste ad deres Mester-Stykke, og turde godt lade dem skyde til Maals efter sig. Vel sprang der saa strax en Hob *Normænd* i Baade, for at komme Landet lidt nærmere; men de tog sig ikke i Agt for, at Baadene vippede, mens de skjød, saa de var frie nok for at ramme hvor de sigtede; somme af *Pilene* gik i Vandet og somme i Jorden, til stor Forlystelse for vore Folk, men til end større Harme for *Normændene*, som, da de saae, de spildte kun deres Konst, maatte, udleete, søge Stor-Skibene igjen.

Siden blev der, paa indbyrdes Troe og Love, holdt en Sammenkomst, hvor *Absalon* formaaede *Normændene* til at blive indtil Videre, liggende med Flaaden, hvor de laae, imod at han, med sin Ære, indestod dem for, at han imidlertid ingen Snarer vilde lægge **A:280** for dem, enten til Lands eller Vands. Derpaa skildtes Man ad, med den Aftale, at Man vilde mødes næste Dag igjen, med lige mange Folk, eens rustede, paa begge Sider, men da *Erling* kom i Land, havde han en Følgesvend for mange, som *Absalon*, ved at tage Mandtal med Øinene, strax opdagede, og sagde da til *Erling*: det er dog forunderligt, at Du, som i saa mange Aar har prøvet og har døiet Allehaande, alligevel er blevet graa, før Du blev klog; Du kommer gimpende hid i en Baad til Folk paa Heste-Rygge, der, naar de vilde, kunde knuse Dig, som ingen Ting, og desuagtet har Du brudt vor Aftale, som om Du var kjed af dit Liv, og vilde give os et godt Paaskud til at bruge den stærkeres Ret. Holdt vi nu ikke bedre Ord, end Du, saa var Du om en Hals. Halv rød og halv rædd, mønstrede nu *Erling* sit Mandskab, og da han saae, at *Absalon* havde Ret, skjældte han En af Folkene Huden fuld, som den der havde stjaalet sig med, og kunde ikke finde Ord Nok til at undskylde Feiltagelsen. Derpaa udbad han sig paa det Indstændigste Lov til at hente Vand i *Søerne*, da hans Mandskab var færdigt at forgaae af Tørst, saa det var en Tilladelse, han satte overordenlig Priis paa, og satte nu, snarest muligt, Kaasen ad Norge til, inderlig glad ved at slippe heelskindet fra Dannemark.

Valdemar antog det nu for beviist, at *Buris* havde havt Ondt i Sinde, og lod ham da paa Timen fængsle som en Lands-Forræder.

Imidlertid var *Erling*, med hele sin Flaade, kommet op og laae ved den yderste Pynt af Sælland, men da han der, efter Sædvane, havde været i Land og hørt Messe, blev han paa Tilbageveien

overfaldet af en Trop Ryttere, Absalon havde paa Udkik, hvorved han mistede Endeel af sit spredte Følge. Ei bedre gik det ham siden med *Hallandsfarene*, som da han laae ved *Nizaa*, fratog ham et af hans Skibe med Folk og Samt.

A:281 Samme Aar var det, at *Absalon*, for at hemme Sørøveriet, lagde Grunden til en ny Fæstning paa *Salt-Øe*, som vel maa kaldes et godt Dannevirke af Smaasteen, thi det fredede virkelig Farvandet, ved at kyse Vikinger og trøste Dannemænd!!

Neppe havde heller de Danske Kæmper nølet med at takke for Sidst i *Norge*, hvis ikke de *Tydske* Svinker havde forsinket dem; men det var Ulykken; thi da *Bugislav*, af Frygt for de Danske, tyede Hertug *Hendrik* paa Haand, og hyldede ham, skar *Hendrik* op med Kong *Valdemar*, og det uden Videre, som om Forbindelsen med ham kun havde været et Gemeenskab, indgaaet i Vildelse. Der blev i denne Anledning holdt en Sammenkomst, ved *Kremper-Aa*, hvor *Hendrik* bebreidede Kongen, at han feidede paa *Bugislav*, uden først at have besværet sig over ham hos hans Lehns-Herre, som dog nødvendig burde skedt, før der grebes til Vaaben; men dertil svarede *Valdemar*, at han spurgde hverken Hertugen eller nogen Magt i Verden om Forlov til at hævne paa Vedkommende hvad Skade ham tilføiedes; og dermed var baade Freden og Samtalen ude. Dog tør jeg her ingenlunde forbigaae nogle særdeles mærkværdige Ord af en *Sachsisk* Ridder, som just var nærværende ved denne Kongens og Hertugens Samtale; thi da han hørde, hvor koldt Man paa begge Sider talde om den Slaviske Feide, tog han Bladet fra Munden, og sagde, hvad jeg nu ordlydende vil melde. Jeg har, sagde han, et Ord at fortælle Godtfolk herinde, om *Hendrik*, min Herre, som jeg heller vilde tie end fremrykke med, hvor jeg vidste, han selv var tilstede. Han var engang et faderløst Barn, hvis Arve-Gods rovgierrige Frænder tilegnede sig, uden at der fandtes Een iblandt, som vilde være hans Formynder; men da paatog Fire af hans Faders Venner, deriblandt var ogsaa jeg, sig Værge-Maalet for den Spæde, og lod ham, i hans hjel**A:282**peløse Stilling, nyde Godt af Faderens Fortjenester. De bar, med Raad og Daad, al muelig Omhu for hans Vext og Velfærd, og da de ikke turde holde Kjød for deres Kraft, offrede de Barnet paa Guds Alter, gjørende, paa hans Vegne, det hellige Løfte, at vilde Herren i Naade skjænke ham hans Faders Magt og Vælde, skulde han, alle sine livskabte Dage, skjønne derpaa, ved et brændende Had til *Afguds-Dyrkelsen*. At dette Løfte tækkedes Herren, det saae Man grandt; thi nu opvakde Han den Faderløse en mægtig Beskytter i Keiser Conrad den Ædle, ved hvis Hjelp han sattes i Besiddelse af sine Arve-Lande; men, uagtet hans Forlovere flittelig har mindet ham, lod han sig dog, snart af Gjerrighed, og snart af Dorskhed, forlede til at afbryde Krigen med Slaverne, og misbrugde saaledes med Utaknemmelighed den store Naade-Gave. Hvor samvittighedsfuldt imidlertid Forløftnings-

Mændene opfyldte deres Pligt, kan Man slutte af den Enes Exempel, som i sin høie Alderdom sædvanlig faldt i Søvn, naar han sad i Fyrstens hemmelige Raad; thi naar da endelig hans Sidemænd vaagnede ham, og spurgde: hvad han meende om det forelagte Spørgsmaal, huskede han ikke længer, hvorom Talen var, men ikkun hvordan Løftet lød, og svarede immer: *i Marken mod Slaverne!* Det kalder jeg med Æren at holde til sin Død, hvad Man har lovet i sin Nød, og Man maa, efter mine Tanker, selv være gaaet fra Forstanden, for her i Oldingens Røst at miskiende Himlens Stemme, og slaae den hen i Veiret, ved at sige: Gubben gik i Barndom! Sandelig, jeg frygter for, den hjertenskjære Herre, som lader haant om sine Venners Guds frygt, vil fra Lykkens Top, hvor han nu throner, styrte dybt med Skjændsel ned imellem Krybet! Jeg derimod, som alt i Brystet bærer trende Saar fra Løfte-Kampen, jeg ønsker mig kun under Korsets Banner to endnu, for paa **A:283** Domme-Dag at kunne, med tilsvarende Vunder, trøstigt betragte min Frelser!!

Saa spaaede Ridderen sanddrue om *Hendriks* Fald i Tidens Løb, og om sin egen Manddoms Løn i Evigheden!!

Kong *Valdemar* begav sig nu til *Skaane*, hvor han dog ikke blev gammel, thi, paa Rygtet om et Indfald af *Sachserne*, brød han strax op med det Skaanske Rytterie, over til Sælland, hvorfra han alt havde udskrevet en Flaade. Med den laae Absalon i *Hulyvims-Havn*, hvorfra Kongen lod ham kalde til sig i *Slagelse*, og havde Meget med ham at overlægge og forhandle; men Toget gik ind, fordi Rygtet var falsk, og Kongen blev meget vranten over, at han havde løbet med Liimstangen.

Imidlertid var der dengang en *Islænder* i Huset hos *Absalon*, som hed *Arnold*, og som ikke blot vidste meget god Beskeed med Oldsager, og kunde herlig fortælle om hvad der var skedt i gamle Dage; men havde tillige besynderlige Indfald og Formodninger om det Tilkommende, saa han kunde tit ligesom lugte hvad der skulde times ham selv eller hans gode Venner. Han var, for Løiers Skyld, fulgt med *Absalon* paa fornævnte Tog, og havde forkyndt ham, at med det Allerførste kom det til et Slag imellem ham og nogle Vikinger, og det Besynderligste er, sagde han, at jeg skal ikke være med, uagtet det dog er mit faste Forsæt at følge dig som din Skygge. Da nu *Absalon* var reise færdig, vilde Kongen endelig, at *Arnold* skulde blive siddende og fortælle ham Noget af den gamle Historie, og, hvor haardnakket han end vægrede sig, maatte han dog tilsidst give Kjøb, paa det Vilkaar, at Kongen vilde gjøre Anstalt for, at han næste Morgen, saasnart det dagedes, skulde komme afsted ned til Stranden. *Absalon* havde sex Skibe med sig, men de tre var løbet **A:284** ind i Noret, for at lade Brænde, og kom, da Vandet pludselig faldt, til at sidde fast i Mudderet, medens *Absalon* med de andre Tre laae ude ved Indløbet. Nu hørde *Absalon*, da han i Dagningen sang

sine Morgen-Psalmer, et Bulder noget borte, og bad sin Klerk gaae hen og see, hvad der var paa Færde, hvorved han da fik den Underretning, at der var ni Langskibe i Farvandet. I den Forvisning, at det var Vikinger, purrede nu Absalon høirøstet Mandskabet ud, som da foer op af Søvnne i stor Forskrækkelse, og greb splitternøgne til Vaaben. Fienden var allerede saa nær, at Man smagde hans Flint, og Absalon vilde da ikke bie med at angribe, til Man fik lettet, men lod strax kappe Anker, og lægge bi. Vel tænkte Slaverne, vore Folk var skye for Skrald, og gav sig derfor til at brøle frygtelig; men da de mærkede, at Hænderne kun brød sig lidt om Mundsveir, dreiede de af, og lod et Skib med fuld Besætning i Stikken. Hvem der tænkte, de var i Behold, naar de først slap ind i *Bjørne-Skoven*, tog ogsaa mærkelig feil; thi ingen Tykning var saa tæt, at Bønderne jo fik den randsaget.

Paa disse Tider var det, *Æsbern* anlagde *Kalund-Borg*, for ved denne Fæstnings Hjelp at holde Havnen ryddelig for Sørøvere, ligesom da ogsaa baade han, og *Ingvor* og *Ole* var i alle Maader *Absalons* troe Stalbrødre paa Vikinge-Jagten.

Dannemarks Stilling var imidlertid nu blevet meget betænkelig, thi Man var omleiret af Fiender paa alle Kanter: havde paa een Gang baade *Normænd*, *Slaver* og *Sachser* at vente sig Ulykker af, og vove sig for, og desaarsag turde Man, af Frygt for Bagsmæk, ikke ret for Alvor tage fat nogensteds. Denne Rigets Vaande gik *Gotskalk* til Hjerte, saa han underhaanden aftalde med *Absalon*, hvordan Man, efter hans Tanker, kunde sætte Splid imellem *Sachserne* og *Slaverne*, som nu |A:285| var kommet til at holde sammen. *Gotskalk* var nemlig meget igaaet med Slaverne, deels fordi han havde selv levet iblandt dem, og kunde deres Sprog, deels ogsaa fordi hans Fader havde været godt lidt af dem, og han tilbød sig nu at gjæste dem, ikke som et Sendebud, men som en Ven, der kom af egen Drift, for at give dem et godt Raad. Det er et meget lettroende Folk, sagde han, som Man kan bilde ind hvad Man vil, og de ere dumdristige tillige, saa de bruger sjelden Overlæg, førend de har rendt sig en Staver i Livet, og det vil derfor neppe falde vanskeligt, at bringe dem paa *Dannemarks* Side og i Harnisk mod *Sachserne*. *Absalon*, som vidste, der er de Stene, eet godt Hoved hjælper meer til at lette, end tusind Arme, takkede *Gotskalk* for hans gode Villie, men bad ham kun for Alting ei at skuffe *Slaverne* med falske Løfter fra *Dannemarks* Side, thi Danne-Skjoldet, sagde han, maae vi lade uplettet, og hvor Man desuden har Hjertet paa det rette Sted, der smedder Man sine Vaaben af Staal og ei af Ræve-Kløer.

Gotskalk vendte sig nu først til *Pomerinkerne*, og gjorde dem viis, at han, for god gammel Omgængelses Skyld, og af Kjærlighed til hele det *Slaviske* Folk, var kommet og vilde vække dem af deres Slummer, da han saae, de i Forblindelse gjorde Riis til dem selv. De burde dog betænke, sagde han, at de aabenbar selv bøiede deres

Nakke under Trældoms-Aaget, aldenstund de var dem til Villie, hvis Hu stod til at gjøre dem husvilde i deres eget Land, som Tilfældet unægtelig var med *Sachserne*, der, alt som de indtog et Stykke, opslog der deres Bopæl, og viiste, at de ikke vilde nøies med Æren og Byttet, men tilbunds udvide deres Herredømme, og lige til Verdens Ende høste Frugterne af deres Seire. Derfor dræbde de *Nuklet*, fordrev *Prislav*, og befæstede, til hele *Slavenlands* Fordærvelse, *Razeburg*, *Illow* og *Smerin* med |A:286| Volde og Grave. De *Danske* derimod, blev han ved, fører Krigen i et ganske andet Øiemed; thi deres Hu staaer ei til Fiendeland, men kun til Fred og kjærligt Naboeskab, saa de seer gjerne, Hver beholder Sit. Var I altsaa kloge, da sparede I ingen Møie for at blive de *Sachsiske* Besætninger kvit, og naar I saa havde faaet alt det Tydske Pak paa Dørren, sluttede I kjønt Venskab med de *Danske*, som I kan være visse paa søber aldrig god Kaal med *Sachserne*. Først da kan I vente, for Bestandig, at haandhæve Friheden, og blive i rolig Besiddelse af Fædernelandet.

Herved opæggede, foer *Pomerinkerne* i Harnisk, oversvømmede i Kongen af Dannemarks Navn, de Slaviske Egne som *Sachserne* havde besat, og indtog *Illow*; men fandt dog ved de andre Fæstninger saa tapper Modstand, at de der intet kunde udrette.

Saaledes sønderrev da *Gotskalk*, ved et Krigs-Puds, Baandet mellem *Dannemarks* Fiender, med hvis forenede Vaaben et frygteligt, fra alle Sider sammentrukket, Uveir, nys truede at bryde løs over Fædernelandet. Høilig forundret hørde Kong *Valdemar* de uformodenlige Tidender fra *Slavenland*, som kom til *Danmark*, endnu førend *Gotskalk*, men da saa *Absalon* fortalte ham, hvis Aande det var, fandt han, fornøiet, at Værket priiste Mesteren.

Hertug *Hendrik* følte nu særdeles Drift til at fornye sit afbrudte Venskab med *Valdemar*, uden hvis Bistand han umuelig kunde kue *Slaverne*, og Følgen deraf var et Gesandtskab, bestaaende af *Hendrik* fra *Razeborg* og Bispen af *Lybek*, som fik det Ærende at foreslaae et Giftermaal imellem Kongens Søn og Hertug *Hendriks* yngre Daatter; thi den ældre, som han blev først forlovet med, laae nu under Mulde. De skulde da ogsaa aftale en Sammenkomst i *Bremen*, hvor der skulde slaaes Hoved paa Sømmet, og da Kongen kom did, var *Hendrik* der vel ikke, |A:287| men havde sendt *Guncelin*, som skulde undskylde hans Udeblivelse med en paakommen Svaghed, og forsikkre, at han med det Allerførste vilde møde ved *Eideren*. Det skedte, Hertugen stod i alle Maader ved sit Ord, og det blev da besluttet, paa Ny, med fælleds Kræfter, at befeide *Slaverne*. Hver drog nu sine Veie: *Hendrik* mod *Demmin*, og Kongen mod *Volgast*, som han dog ikke beleirede, men nøiedes med at ødelægge Omegnen, og drog derpaa til *Osne*, hvor den Smule, der, efter Ødelæggelsen forleden, igjen var opbyggt, lagdes i Aske. Saaledes gik

det flere Steder, indtil *Slaverne* med Guld og Gidsler tilkjøbde sig, af begge Fyrsterne, den Fred, de savnede Kraft til med Vaaben at vinde.

Da nu Kongen havde faaet denne Steen af Hjertet, saa han bedre kunde trække Veiret, begyndte han for Alvor at tænke paa det Norske Tog, som de Slaviske Anliggender havde nødt ham til at opsætte. Strax det næste Foraar stak han da i Søen, med en talrig Flaade, og modtoges af *Vigveringerne*, ikke blot med vaabenløse Hænder, men endog med aabne Arme, saa han stak Sværdet i Balgen, førde paa Thinge ei Fiende-Sprog, men talde Folket til som sine kjære Undersaatter. Over al den megen Venlighed glemde han imidlertid, han havde Fiender for sig, og foer saa længe ørkesløs i Mag, at *Erling* havde gode Stunder til at samle Krigsfolk, medens *Valdemar* laae i Vigen, og gjorde Blæst med den store Danske Flaade, som virkelig stak Folk deroppe stærkt i Øinene, saa at, naar der var et snevert Løb, hvor Skibene maatte gaae enkelt igjennem, flokkedes Folk i Hobetal omkring paa Bjergene, blot for at fryde Øiet, og for ret at kunne *tælle*, hvormange der var. *Tønsbergerne* gjorde især megen Ære ad Kongen, thi ikke blot underkastede de sig strax, men tog endogsaa høitidelig imod ham, udenfor Porten, og førde ham i Procession ind i Byen. *Erlings* Krigsfolk, som, da Kongen forrige Gang var i *Tøns|A:288*berg, saae ham over Skuldrene, og trodsede paa Fæstningen, havde derimod nu ingen Lyst til at oppebie hans Ankomst, men pakkede sig i Tide, hvorpaa Kongen selv var oppe og besaae Borgen, fandt den uindtagelig paa Klippe-Top, og beundrede høilig *Naturen*, som aabenbar her *gjorde Konsten til Skamme!!*

Imidlertid blev det Kongen fortalt, at *Erling*, som ikke følte sig stærk nok til at byde Fienden Spidsen, men haabede kun, ved Hjelp af Landets Beliggenhed, at holde ham Stangen, havde opstillet en Hob Blider paa begge Sider ad et smalt Sund, hvor Flaaden ellers havde den bedste Gjennemfart. Nu angrede Kongen for Alvor sin Seendrægtighed, sammenkaldte sine gode Venner, og bad dem overlægge, hvordan Man snarest og bedst kunde indhente det Forsømte, og afstryge den store Skam det var, saaledes at have fortæret Levnets-Midlerne og drevet Tiden hen, til ingen Verdens Nytte. Dette Spørgsmaal kunde Raadet slet ikke enes om at besvare, thi hardtad hver Høvding havde sin Mening, som han blev ved at forfægte. Somme vilde, at Man med Rytteriet skulde angribe Blide-Skytterne, medens Flaaden brød igjennem Blok-Skibene; men Andre fandt, det var en stor Dumdristighed saaledes at give sig i Klemme med den hele store Flaade, og raadte derfor til at løbe udenom, og saa gjøre Landgang, hvorved *Erling*, enten han saa vilde flye eller fægte, maatte nødes til at forlade sin faste Stilling. Atter var der Andre, som loe kun ad det Hele, og meende, det var tidsnok at blive bange, naar Man saae hvorfor, tidsnok at tænke paa

Raad, naar Man saae de behøvedes; men derimod den høie Tid at lette, og lægge alle Aarer om Bord for at komme til Maalet.

Midt under denne Tvivlraadighed var der en Træl af en Adelsmand, ved Navn *Niels Oxe*, som tog Ordet, og sagde: hvad der falder mig |A:289forunderligt, det er, hvordan Folk som er kommet af Stand, og raader dem selv, kan forlade det deilige Land, i hvis Skjød vi har hjemme, og finde Fornøielse i at flakke omkring i en Udørk, hvor Man ikke seer andet end fæle Graasten og uhyre Klipper. Det kalder jeg Galskab tilgavns, selv at gjøre sin Ro til Uro, og heller at ville føre et Hundeliv, end have sine kronede Dage, og tilmed er jeg vis paa, at fik Kongen ogsaa *Norge*, vilde han ikke have Andet end Ulykker og Fortræd af begge Rigerne, istedenfor at han havde sin store Fornøielse med det ene. Hertil kommer, at det gaaer allerede paa Grund med Levemaaden, saa, dersom vi skal længer bort endnu, kan vi gjerne sulte ihjel, førend vi kommer hjem.

Det var nu vel en Tale, som kloge Folk maatte være Krystere for at berømme, men, efter det gamle Ord, at hvem der tier, han samtykker, maa den dog have fundet Bifald, og derover blev *Absalon* saa ærgerlig, at da de Andre var borte, gav han sig til at mukke paa Kongen, fordi han, ved at tie stille, havde ligesom givet *Niels* Medhold, istedenfor, som det sig burde, at vaske hans Øren, og saa at sige, pege Fingre ad ham. Sæt ogsaa, sagde *Absalon*, du tænkte, det var kun hans Spøg, saa var det dog en grov Spøg, der uden Tvivl vil have alvorlige Følger, og give Anledning til et heelt Mytterie. Havde Du bare blæst ad hans Følgeskab, og sagt, at Alting vilde gaae meget bedre, naar han løb sin Vei, saa havde alle de Andre nok speilet sig i ham, og tiet stille, thi hvem vilde lukke Munden op, for at faae saadan en Næse; nu derimod, da du i det Mindste lod som du samtykte, og han i alt Fald gik Ram forbi, nu kan du troe, der er fleer kaadmundede Knegte, som, da det gik saa godt, vil snart give deres Pibe samme Lyd.

Regningen var ganske rigtig; thi da Høvdingerne i det Hele havde Hjemvee, og turde dog ikke aabenbar være det bekjendt, hviskede de Mand|A:290skabet en Djævel i Øret, saa der udbrød Opstand paa Flaaden, og da Man især gav *Absalon* Skyld for, at det var ham, der i sit Overmod trak Toget ud, havde endogsaa Nogle den Dumdristighed at hilse paa hans Skib med en Steen-Regn, men hvormange de end var i Flok, gav *Absalons* Folk dem dog saa varmt et Bad, at de blev glade, de havde lært at vende. Vist nok havde disse Optøier fortjent en alvorlig Revselse, men Kongen saae igjennem Fingre med Forbryderne, og fandt, at Skammen de skjød i Flugten kunde være Straf Nok.

Man seilede nu videre, og lagde ind i *Portør*, en Havn, som er blevet meget berømt ved en Seier af *Sigurd*, som der skal, med tre Skibe, have sprængt en heel stor Flaade. Her vovede Endeel af *Jyderne*, efter Høvdingernes skammelige Indskydelse, at holde

Thing paa egen Haand, og med vildt Skrig forlange Hjemlov; men det Ustyr blev dog dæmpet, ved Endeel af Kongens Drabanter, som, under Forklædning, var tilstæde paa Thinget; thi da Man omsider kjendte dem, kastede de Masken, greb Hovedmændene for Oprøret, og bragde dem ombord, hvor de fik ulyksalige Stryg, blev, adskillige Gange efter hinanden, først kjølhalede, og saa kattede tilgavns.

Herfra gik Toget did op, hvor Man, ved Sommer-Solhverv har for Alvor lyse Nætter, som ligne Dage paa et Haar; saa Man ved Solens Efterskin kan uden Møie see at læse endogsaa den fineste Skrift!!

Hvad enten nu de *Jydske* Høvdinge fik Ondt af Skræk, eller Taalmodigheden blot forgik dem, saa stædtes de her selv for Kongen, og trængde aabenlyst paa, at Folket, som manglede Levnets-Midler, skulde have Hjemlov, og Toget ophæves, da Man jo saa, næste Aar, sagde de, ifald Man ei fik andre Tanker, kunde gjentage det paa en nemmere Maade, ved nemlig at løbe lige over fra *Vendsyssel* af, istedenfor at følge *Vigen* |A:291 med alle dens urimelige Kringel-Kroge. Da nu den almindelige Mand høirøstet istemmede Klagen over Sulte-Føde, og skreeg om Kap, at Man maatte hjem, og det gesvindt, for at faae Noget for Tandem, saa fandt Kongen, der var ikke Andet for, end at føie den støiende Mængde, og gav dem derfor Hjemlov; men for at Fienden dog ikke skulde rose Gildet, tog han alle de bedste Langskibe der var i hele *Norge*, hjem med sig, saa Man kan sige, at skjøndt Toget ligesom strandede paa det *Jydske Rif*, vandt *Dannemark* dog en Flaade derved. Havde Man imidlertid, som det sig burde, kun holdt Pinen ud, kunde Man bestemt have indtaget *Norge*; men nu havde Man selv fordærvet Legen; thi den *Norske Adel*, som var draget op med *Valdemar*, skammede sig ved *Vende-Reisen*, og blev i sit *Fædreland*.

Under dette Tog havde *Rygboerne* taget Anledning af Kongens Fraværelse til at rive sig løs; men da de saa, næste Foraar, hørde, at han rustede sig til et Tog imod dem, afsendte de et godt Hoved, som vidste at belægge sine Ord, for om han, ved sin Sødtalenhed, mueligt kunde snakke Kongen af med det Forsæt. Da det imidlertid slog feil, vilde han ikke drage hjem med den Beskeed; thi raader jeg mine Landsmænd fra *Krigen*, sagde han, kan de snart tænke, jeg vil narre dem, og raader jeg dertil, kan jeg styrte dem i Ulykke. Han bad derfor *Absalon* om Forlov til at følges med ham, indtil hans Landsmænd selv forlangde hans Betænkning; thi det kan aldrig nytte, sagde han, at give *Tosser* et godt Raad, førend de løber vild om det.

Kongen angreeb nu *Rygen* paa flere Steder; men da han ingen Modstand fandt, blev han keed af den blotte Plyndring, og skred desaarsag, for dog at faae sin Harme kjølet i Fiende-Blod, til

Arkonas Beleiring.

|A:292 Denne Stad ligger paa Toppen af en høi Klint, og har derved, mod Østen, Syden og Norden, op fra Havet en naturlig Vold, saa steil som en Væg, og over et Bueskud høi. Der er da kun den vestlige Side tilbage, og den har Man befæstet med en Vold, som holder sine halvtredsindstyve Alen, og bestaaer, op til Midten, af lutter Jord, men siden af et Lag Græstørv, og et Lag Planker, imellem hinanden. Dog er der mod Nord en befæstet Stie ned til et Kilde-Væld, hvorfra Staden faaer sit Vand, og det var derfor et slemt Puds, som *Erik*, da han i forrige Tider beleirede Byen, spillede Indbyggerne, ved at lade den Stie spærre; thi Tørsten blev dem det haardeste Sværd.

Midt i Byen var der en aaben Plads, hvor der stod et Tempel af Træ, som blev holdt høit i Ære, og var opbygget paa det allerprægtigste, til Boelig for et Afguds-Billede som kaldtes *Svante-Vit*. Udvendig pralede Bygningen med en Mængde net udskaarne Efterlignelser, men som var grovt og fuskermæssig overmalede. Templet havde kun en eneste Dør, men var dog deelt i to Aflukker, hvoraf det yderste løb langs med Væggene, det Inderste derimod, som hvilede paa fire Piller, havde istedenfor Vægge et Omhæng, og Intet tilfældes med Forstuen, undtagen det røde Loft og nogle faa Buer.

I dette Tempel fandtes et Mands-Billede af en uhyre Størrelse, med fire Halse, og fire Hoveder: som vendte Nakkerne sammen, dog saaledes, at de To, et for og et bag, saae til Høire, og de To til Venstre. Alle havde de kort Skjæg og afstudset Haar, som Man kan tænke, for at det skulde være folkeligt, thi saaledes bruger Rygboerne.

Svantevit stod med den venstre Haand i Siden, og holdt i den Høire et Bæger, støbt af Blandings-Malm, som den Præst, der var ind|A:293viet i Hemmeligheden, aarligaars fyldte med Viin, og spaaede af om det næste Aars Frugtbarhed.

Kjortelen naaede til Benene, som var af egne Stykker Træ, og syndes dog at gaae i Eet med Knæerne, saa Man skulde see meget nøie til, for at opdage Sammenfældningen; og sit Fodfæste havde Støtten nede i Gulvet. Ved Siden saae Man Afgudens Sadel, Bidsel og andre Mærkværdigheder, hvoriblandt Man især maatte beundre hans store Slag-Sværd, med Skede og Hæfte af hamret Sølv, meget konstig udgravet.

Med Dyrkelsen havde det den Beskaffenhed, at een Gang om Aaret, naar der var indhøstet, forsamledes hele Øens Mangfoldighed ved Templet, offrede Kvæg, og holdt et høitideligt Gilde til *Svantevits* Ære.

Dagen før denne Høitidelighed, gik Præsten, som, tvertimod Folke-Skikken, bar langt Haar og Skjæg, ind i Helligdommen, hvor Ingen ellers havde Lov at komme, og feiede den meget omhyggelig

med en Kost, men han maatte holde sin Aande, og hvergang han skulde trække Veiret, løbe hen til Dørren og gjøre det, da det blev anseet for en Vanhelligelse, om et Menneske aandede i Gudens Nærværelse.

Dagen derpaa, naar Folket var samlet for Dørren, tog Præsten Bægeret af Billed-Støttens Haand, og undersøgte nøie, om Vædsken var sunket, i hvilket Tilfælde han spaaede Misvæxt, og formanede Folket til at være i Forraad. Var Bægeret derimod breddfuldt, spaaede Præsten et frugtbart Aar, og saa ruttede Man, paa hans Ord, med den bjergede Grøde, ligesom Man i modsat Fald beflittede sig paa Sparsomhed. Derpaa, naar den gamle Viin var, som et Drik-Offer, udøst for Støttens Fod, skjænkede Præsten Bægeret fuldt paa Nye, neiede for Billedet, som for at drikke det til, ønskede høitidelig sig og Landet Held, Indbyggerne Seier [|A:294](#) og Velstand, stak saa gesvindt, i een Slurk, det hele Bæger ud, og gav det, atter fuldt, i Støttens Haand.

Desforuden offredes en Honning-Kage, saa stor i en Runddeel næsten som en Mands Høide; den stillede Præsten mellem sig og Folket, spørgende, om de nu kunde see ham, og, naar de svarede: ja, de saae ham, ønskede han at være usynlig for dem ad Aare, hvormed han ingenlunde vilde bede til sin, eller til Folkets Undergang, men til særdeles Frugtbarhed. Derpaa sluttede han med, i Støttens Navn, at signe Folket, og formane dem til fremdeles at tilbede og flittig med Offring ære deres Gud, som da, sagde han, upaatvivlelig vilde belønne dem med Seier til Lands og til Vands.

Naar nu Det var bestilt, tilbragdes Resten af Dagen i Sviir og Sværm, og Slagt-Offerne, som saa høitidelig var frembragte, maatte da lade sig vanhellige til Kræs for Fraadsere; thi med dem holdt Man nu Gilde, ved hvilken Leilighed Den kaldtes frommest, som blev fuldest, og Skam fik hvem der var ædrue.

Til denne Billed-Dyrkelse betaltes aarlig en Skilling i Skat for hvert Hoved, og desuden fik *Svantevit* Tredieparten af alt Rov og Bytte, som Noget, der ved hans Bistand var erhvervet. Endelig var der ham tillagt trehundrede Ryttere, som maatte levere til Præsten Alt hvad der tilfaldt dem enten i Krig eller i Bøder, og for disse Indtægter anskaffede Præsten allehaande Kostbarheder og Smykker til Helligdommen, som han saa gjemte i Kister under Laas og Lukke. I disse Kister saae Man da, ved Siden af Tønder Guld, Dynger af mølædt Purpur, og her nedlagdes tillige alle de Gaver, der indkom ved Løfter, enten fra hele Folket eller fra Enkelt-Mand. Det var ikke heller blot hele Slavenland, som skattede til denne Støtte, thi selv Nabo-Kongerne skyede ikke det Afguderie at skikke den Foræring, og blandt Andet fandtes der et meget smukt Bæ|[|A:295](#)ger, hvormed den Danske Kong *Svenn* havde beilet til Støttens Gunst, og saaledes taget fremmede Guder, hvorfor han ogsaa, til Straf, kom saa ulykkelig af Dage.

Vel havde *Svantevit* ogsaa paa andre Steder sine Templer, men de agtedes ikke saa høit, og besørgedes af Præster, som stod under ham i Arkona, der ogsaa var ene om at passe den sneehvide Hest, som i Besynderlighed var Afguden helliget. Paa dette skindhellige Bæst, af hvis Manke og Hale der ei maatte rykkes et Haar, agtedes heller Ingen, uden Præsten i Arkona, værdig til at ride, og Rygboerne troede, at *Svantevit* paa denne Hest drog i Strid mod sin Helligdoms Fiender. I denne Tro bestyrkedes de fornemmelig derved, at Hesten, som stod paa Stald om Natten, fandtes for det Meste hver Morgen saa svedt og tilsølet, som om han kom lige fra Slaget, og havde travet mangfoldige Mile. Den samme Hest brugde Man ogsaa til at tage Forvarsel af, naar der var Krig i Gjære; thi naar Man var reiseferdig, stak Opvarterne tre Par Glavind, lige langt fra hinanden, korsviis i Jorden, tæt udenfor Templet, og derpaa trak Præsten, efter en høitidelig Bøn, Hesten opsadlet ud af Forstuen, hen til Spydene. Satte nu Hesten, i det han sprang over dem, hver Gang det Høire Been først, da ansaae Man det for et lykkeligt Varsel; men satte han blot een Gang det Venstre foran, blev Toget opsat, og gik ikke for sig, før Man saa Hesten ordenlig gjøre alle tre Spring til Fornøielse.

Ogsaa paa andre Reiser rettede Man sig efter Forvarsler, thi ansaaes det første Dyr Man mødte for at betyde en lykkelig Reise, da drog Man lystig sin Vei; men holdtes Mødet for ulykkeligt, vendte Man strax tilbage igjen.

Man brugde ellers ogsaa Lodkastning, og det med tre Pinde, hvide paa den ene, og sorte paa den anden Side, som Man kastede i Skjødet, **A:296** og agtede det da for en Lykke, naar det Hvide, men for Ulykke, naar det Sorte kom op.

Kvinderne havde en egen Maade at søge Viisdom paa; thi naar de var tvivlraadige om Noget, satte de sig ved Skorstenen, og skrev paa en Træf en Hob Streger i Asken, og befandtes der saa at være effen, meende de, deres Ønske skulde gaae i Opfyldelse, men var der ueffen, troede de, det vilde glippe.

Man kan nu vel vide, det var ikke blot for at indtage Byen, at Kongen saa heftig beleirede Arkona, men tillige for at forstyrre Afguderiet, som, han meende, Rygboerne aldrig opgav, saalænge den Billed-Støtte var til.

For nu med desmere Eftertryk at kunne iværksætte Beleiringen, maatte Krigshæren med stor Besværighed skove en stor Mængde Gavn-Tømmer til Krigs-Redskaber, men da saa Mesterne var i Færd med at lave dem, kom han selv, og sagde, de kunde vist gjerne spare deres Uleilighed; thi han troede sikkert, at inden de blev færdige, var Byen taget. Da de nu spurgde, hvor han havde den Aabenbarelse fra, svarede han: ja, drømt det har jeg ikke, og heller ikke seet noget Forvarsel, men det bæres mig saa for i mit Sind, som en Andelse, og jeg forestiller mig Sagen saaledes: da Keiser *Carl* fordum

undertvang Rygboerne, gjorde han dem skatskyldige til Martyren *Sanct Vitus* i *Korvei*; men da Seierherren døde, reev de sig løs, og tog Hedenskabet op igjen. De gjorde sig nemlig selv et Billede, som de kaldte *Sanct Vit*, henlagde fornævnte Afgift til hans Dyrkelse, og erklærede Munkene i *Korvei*, at de kunde godt nøies med deres egen *Vit*, og vilde Intet mere have med den fremmede at gjøre. Derfor tænker jeg, sagde han, at *Sanct Vitus*, naar det lakker ad hans Høitid, river dem deres Volde ned, til Tak fordi de |A:297| har uglet hans Billede ud til en Vanskabning, og fordreiet hans velsignede Ihukommelse til en skammelig Afgudsdyrkelse. Det mener jeg, var ikke meer end billigt. Alle faldt vel i Forundring over denne Spaadom, men Ingen troede den, og, for at kunne uforstyrret vedblive Beleiringen, afsendte Man en Trop ned til det smalle Sund, der skiller Øen *Hvidoure*, hvor Arkona ligger, fra Rygen, for at den, hvis Rygboerne kom der med Hjelpe-Tropper, skulde forbyde dem Overgangen. Derpaa gav Man sig til at arbeide paa Bliderne, og lod Leiren afstikke, hvilket Sidste var Absalons Bestilling, som til den Ende lod den hele Strækning tversover Landet opmaale, og bestemte derefter hver Hob sin Plads.

Indbyggerne havde imidlertid spærret Stads-Porten ved at øse den fuld med Jord, og ansaae sig derved betryggede mod ethvert Angreb, saa de end ikke fandt det Umagen værdt at lægge Besætning i Taarnet over Porten; men plantede blot deres Faner deroppe, blandt hvilke den saakaldte *Staniz* udmærkede sig kjendelig, saavel ved Farven som ved Størrelsen, og dette Hoved-Banner gjorde Rygboerne snart mere Høitid ad, end ad alle deres Guder; thi under det Banner brød Man sig hverken om Gud eller Mennesken, og havde Lov til at gjøre sig saa lystig med Alt, som Man vilde. Hvor *Staniz* vaiede, der var ikke længer Spørgsmaal om Ret og Uret, Man kunde, om Man vilde, uformeent, baade plyndret Byer og styrtet Altre, ja ødelagt hele Rygen med Ild og Sværd; thi saa stærk var Overtroen paa den usle Pjalt, at Man med den kunde binde Kongens Hænder, og selv de til hvem det sved, beviiste den ligefuldt guddommelig Ære, kyssede Riset og takkede for naadig Straf.

Nu traf det sig, en Dag, det var meget varmt, medens Kongen laae og sov til Middag, og Folket havde travlt, Nogle med at reise Boder til |A:298| Hestene, Andre med at slaae Telte op, eller med andre nødvendige Forberedelser til Beleiringen, at da fik nogle af de Danske Drengte det næsvise Indfald at løbe ind til Volden, med deres Slynger, og stride Steen efter Fienden. Indbyggerne, som fandt, at det slog ingen Mand af Hesten, havde deres Løier af at staae og see paa Drengene, og gad ikke rørt sig; men da nogle af vore unge Karle kom til, og blandede sig i Legen, blev det for grovt, saa de dog omsider, i hvor nødige de end vilde, maatte gjøre sig Uleilighed og gribe til Vaaben. Da vore Karle saae det, lod de Alting ligge og

sprang deres Stalbrødre til Hjelp, men Rytterne holdt sig tilbage; thi de ansaae det Hele for Børne-Værk.

Dog, af liden Gnist kan komme stor Ild, det saae Man her, thi Børne-Legen blev efterhaanden til en alvorlig Kæmpe-Dyst, og hvad Man i Begyndelsen ansaae for en reen Ubetydelighed, havde store og vigtige Følger.

Der var nemlig En af vore gjæve Ungersvende, for Resten ubekjendt, som lagde Mærke til, at Jorden, hvormed Man havde fyldt Borge-Ledet, var saaledes sunket sammen, at der, op imod Taarnet, var blevet en stor rund Aabning, der saae ud som en Kule, eller som et Brygger-Kar, og strax slog det ham, at her kunde en rask Karl være paa sin rette Hylde. Han bad desaarsag sine Stalbrødre at hjælpe sig derop, thi, kan det bare lykkes, sagde han, skal I see, at Storm-Stigen er sat til, og vi kommet Seieren et godt Skridt nærmere. Ja, sagde de, men hvordan skal vi skaffe dig derop? Stik Jeres Spyd i Volden, sagde han, saa har vi Stigen. Som sagt, saa gjort, og saasnart nu Ungersvenden kom derop, og saae, at Hulen var sikker nok i alle Maader, bad han blot om Halm til at blusse under med. Ja, sagde de Andre, men hvordan faaer du Ild i den? Jeg har baade Staal og Steen hos mig, sagde han, men pas saa **A:299**kjønt paa, naar Baalet er i Brand, at hjælpe mig ned igjen! I det Man nu saae sig om efter Brændsel, kom der En, ligesom han var kaldet, kjørende med et Læs Halm, som vel var bestemt til et andet Brug, men maatte nu, Klippe paa Klippe, dandse op i Hulingen, paa Spyd for Jern-Tyver, saa den blev propfuld i en Haande-Vending. Det lod sig Altsammen magelig gjøre, fordi Taarnet var ubesat, og Borgerne vidste af ingen Ting; og i alt Fald stod de Danske i Læe under Taarnet, som ragede til begge Sider ud over Volden. Ungersvenden blev nu deroppe, til Ilden havde taget fat i Taarnet eller Blok-Huset, men saasnart det Kæmpe-Skridt til Seieren var gjort, lod han sig falde, og modtoges af Stalbrødrene med aabne Arme.

Borgerne blev ikke lidt forskrækkede, da de nu pludselig saae Røgen stige op fra Taarnet, og vidste i en Hast ikke ret, mod hvilken Fiende de helst skulde vende sig; men da de havde samlet sig et Øieblik, foer de dog til Ilden, og stræbde af alle Kræfter først at faae den slukket, inden de med Vaaben hilsde paa Fienden. Dog, gjorde de sig al muelig Umage med at slukke, da gjorde de Danske sig ikke mindre med at puste, og hvad der især gjorde Udslaget til Ildens Fordeel, var, at Rygboerne, i Mangel af Vand, tog Melk at slukke med; thi jo meer af den de øste paa, desbedre brændte det.

Imidlertid havde det larmende Skrig lokket Kongen ud af Leiren, for at see, hvad der var paa Færde, og han blev ikke lidet forundret over den Ildebrand, men var dog tvivlraadig om, hvorvidt det kunde være beleiligt nu at storme, og *Absalon*, hvem han desaarsag flittig raadførde sig med, bad Kongen dog for Alting ikke

at blande sig i Børne-Leeg, men holde sig ganske roelig, til Man fik Sagen nøiere undersøgt: et Ærende, han selv vilde rygte. Kongen lod sig overtale, og *Absalon* foer nu, **A:300** blot med Hjelm og Skjold, til Porten, hvor han fandt Ungersvendene i Begreb med at løbe Storm, men formanede dem til heller at holde Ilden vedlige, som de da og saa troelig gjorde, at den snart, ved Hjelp af Stolper og Støtter, foer igjennem Fjelle-Gulvet, og lagde hele Taarnet, med Samt den store Billed-Fane, og anden hedensk Helligdom i Aske.

Da *Absalon* nu kom igjen med den Beskeed, lod Kongen, efter hans Raad, hele Krigshæren rykke ind imod Byen, og satte sig selv paa en Stol mellem den og Leiren, for at være Øien-Vidne til Striden.

Iblandt andre Danske var der nu især en modig Ungersvend, som brændte af Begjærlighed efter at bære Prisen, og blive første Mand paa Volden, og da han derved fik sit Bane-Saar, forstod han dog at synke ned fra Volden med en saadan Værdighed, at det saae ud, som om han ingenlunde faldt, men sprang kun ned med Villie. Saa skjønt et Fald er noget nær det største Skridt paa Helte-Banen!!

Ellers var det *Pomerinkerne*, under Hertug *Kazimar* og Hertug *Bugislav*, som især, ved udmærket Kjækhed, stræbde at fængsle Kongens Opmærksomhed, og bragde ham virkelig til med Lyst at betragte og høilig at beundre deres Helte-Gjerninger.

Intet Under, at der skedte nu et anseeligt Nederlag paa *Arkonas* Indbyggere, som havde tvende frygtelige Fiender, *Staal* og *Baal*, at strides med; men vel er det mærkværdigt, at Nogle iblandt dem saa haardnakket vægede Volden, at de end ikke veeg for Luerne, men sank i dem med Bindings-Værket. Det kalder Man Kjærlighed til Fæderne-Landet, heller at falde med dets Værn, end vandre paa dets Gruus!!

Da nu imidlertid de Efterlevende saae ikkun Død og Undergang for Øine, raabde En af dem fra Volden, saa høit som han kunde, og bad om at tale med *Absalon*, men fik for det Første kun til Svar, at han skulde **A:301** forføie sig bort fra Vaaben-Gnyet, hen til den roligste Ende af Volden. Det gjorde han ogsaa, men da han saa der, paa det Indstændigste, med *Miner*, *Ord* og *Fagter*, bad, at Stormen maatte standse, mens der handledes om Overgivelse, lod *Absalon* ham vide, at der blev Intet af, med mindre *Byens* Folk da ogsaa vilde standse med at slukke Ilden. Det indgik Slaverne, hvorpaa *Absalon* strax meldte Kongen hans Forlangende, men biede med at sige sin Mening, indtil de andre Høvdinger var kaldt fra Striden og forsamlede i Raadet. Da stemmede han for, at Man skulde antage Slavernes Tilbud, thi, sagde han, jo længere Ilden faaer Lov til at brænde, desværre bliver den at slukke, og vil da, selv uden vores Hjelp, gaae af med Seieren, saa vi kan jo gjerne holde os rolige, naar Arbeidet, som ovenikjøbet var os overlegent, imidlertid bliver gjort; ja, egenlig talt, holder vi os ikke rolige, men lader kun Vaabnene

hvile enstund, medens vi, uden al Fare, fortsætte Striden paa anden Haand.

Det Ord faldt i god Jord, og Kongen tog Arkonenserne til Naade, paa følgende Vilkaar:

For det Første skulde de udlevere Billed-Støtten, med alle dens Skatte, løslade alle christne Fanger uden Betaling, indføre hele den Danske Gudstjeneste, og indrømme Kirken alle de faste Eiendomme, som havde tilhørt Afguderne.

Dernæst skulde de forpligte dem til, saa tit det behøvedes, at følge de Danske i Leding, og aldrig, naar de blev tilsagt, sidde Kongens Bud overhørig.

Endelig skulde de, af hver Plov, betale fyrretyve Skilling Sølv, om Aaret, i Skat og stille fyrretyve Gidsler, for en tro Opfyldelse af alle de indgangne Vilkaar.

A:302 Imidlertid, saasart denne Forhandling kom ud imellem Krigs-Folket, blev der et stort Oprør i Leiren; thi Tørsten efter Blod og Bytte frembragde lydelige Knur over den store Uret, de sagde, det var, at Man nu, med Seieren saa godt som i Hænderne, tog dem Byttet bort lige for Næsen, saa de ikke skulde have Andet end Skrub og Skrammer for al deres Slid. Det er noget Net, sagde de, at nu, da vi har sat Fienden til Bænks, skal vi ikke have Lov til at give ham Løn som forskyldt, men der skal holdes Haand over de Skabhalse, der nu saalænge har plaget og flaaet os, og som vi nu endelig havde faaet Ram til, og kunde klemte Noget ud af igjen. Men det er det Samme: vil Kongen ikke lade os tage Byen, og har han ikke sin gode Lykke kjærere, end at gaae hen og sælge den for en Slik, saa gid de faae en Ulykke, der bliver en Dag længer hos ham!

Kongen, som fik ondt i Ørene af at høre paa al den Smælden, tog nu Høvdingerne til Side fra Leiren, hvor Man kunde have Ørenlyd, og raadførte sig med dem, om Man skulde tage imod Byen med det Gode, eller give den til Priis. Da Man nu herom forlangte først at høre Absalons Mening, sagde han, at Byen kunde jo nok tages med Magt, men ikke uden ved en lang og svær Beleiring, og derfor, uagtet han nok vidste, det vilde lægges ham til Last hos Almuen, maatte han dog raade til Forliget, thi hvad der var saa aabenbar til Gavn for Land og Rige, kunde han umuelig frafalde for at undgaae nogle Tværdriveres Bagvaskelse. Sandt nok, blev han ved, at Ilden, opkommet meer ved et Mirakel, end ved Menneske-Haand, har næsten lagt hele Overdelen af Volden i Aske; men deels vil Indbyggerne snart erstatte det med Mursteen, og deels er hele Nederdelen brandfrie, da den bestaaer af bare Jord, og den alene udgjør i sin Høide meget meer, end vi kan skræve over. Hertil kommer, at hvormegen Skade end Ilden gjør Indbyggerne, gjør den dem dog ogsaa noget **A:303** Gavn, thi vi brænder os dog vel ikke saa hedt, at vi jo skyer Ild, og den er da os i Veien, saavel som dem. Endelig maae vi dog ogsaa betænke, at driver vi Arkonenserne til

det Yderste, vil de andre Stæder paa Rygen gjøre en Dyd af en Nødvendighed, og væрге sig haardnakket af Fortvivlelse, istedenfor, at naar de hører, der er Fred at faae, vil de uidentvivil følge Arkonas Exempel, og, hvilket er nu bedst, enten at faae alle Byerne med eet Slag, eller at blive liggende her for den ene hele Sommeren!

See derfor, sluttede han, maa jeg stemme for mindelig Afgjørelse; men er de Andre af en anden Mening, vil jeg blot erindre, at Gidslerne maae sendes tilbage uskadt, for at Ingen skal sige, vi gik paa Ræveklør; thi stræng Ordholdenhed er en Ædelsteen, der aldrig maa fattes i den Danske Krone!

Nu tog Ærkebiskop *Æskild* Ordet, og erklærede sig aldeles enig med Absalon, sigende: det vilde jo være splittergalt, skulde Almuen byde og Fyrsterne lyde: Krattet raade over Skoven, og er det ikke dog den største Seier, Man kan ønske sig over det hedenske Folk, naar de ei blot underkaste sig os, men Christendommens Bud tillige. Hvorfor, blev han ved, skulde vi vel ogsaa nedsable Arkonenserne, da vi dog hellere maae bruge deres Arm mod de øvrige Fiender, og da det dog altid er langt bedre at skaane, end at ødelægge, saa sandt som Barmhjertighed staaer høit over Grumhed. I Øvrigt maa Man dog vel ogsaa tilstaae, det var klogere at gjøre sig paa een Gang til Mester over en heel Deel Byer, end at lade Alting fare for den Enes Skyld.

Da Absalon og *Æskild* saaledes havde udviklet deres Grunde, gav alle Høvdingerne deres Ord Magt, hvorpaa da ogsaa Kongen fandt sig tilstrækkelig bestyrket i sit Forsæt, og hørde siden saa taalmodig paa Folkets Knur, som om han havde været stokdøv; befalede Krigshæren nu kun **A:304** at see sig lidt til Gode, og overlod til Absalon at modtage Gidslerne. Disse skulde være lutter fornemme Folks Børn, men Absalon tillod dog nogle af Forældrene at gaae i deres Børns Sted til næste Dag.

Siden, om Natten, da Absalon havde lagt sig, gav En af Slaverne sig til at skrige i vilden Skye, og raabe paa *Gotskalk*, hvem Absalon pleiede at bruge til sin Tolk, og da nu *Gotskalk* sprang op, og spurgde med høi Røst, hvad Man vilde ham, forlangde Slaveren at faae Absalon i Tale. Man lod ham nu komme nærmere, og Absalon treen af sit Telt ud til ham, hvorpaa han da, ved Tolken, bad paa det Indstændigste om Forlov til at melde *Karentinerne*, hvordan det var gaaet Arkona, for om de dog ikke vilde see sig i Speil, og falde til Føie, imens det var Tid, førend de kom i den samme Ulykke. Han lovede, inden tre Dage, at bringe Beskeed tilbage, og udsagde for Resten, at han hedde *Granza Littogsøn*, og havde hjemme i *Karenz*, hvorfra han, kun imod sin Villie, imellem Hjelpe-Tropperne var skikket til Arkona. Til Beviis paa, at han ikke, med Skjelmen bag Øret, vilde hjem og hjelpe sine Bymænd, fremviste han et Saar, han havde paa sin Arm, som gjorde den ubrugelig.

Da nu Absalon fandt, der laae ingen Magt paa, hvor en Krøbling

var, og ansaae det for ganske ligegyldigt, enten han raadte sine Bymænd til Fred eller Feide, lod han det komme an paa Kongen, og da Kong *Valdemar* desaaarsag blev vækket op af Søvn, svarede han, at Absalon kunde gjøre i den Sag, hvad han selv vilde. Han kom da tilbage til Slaveren med den Beskeed, at Kongen havde indrømmet hans Forlangende, saa nær som Tredags-Fristen; thi Absalon tog sig vel i Agt for at give dem Tid til at befæste Byen; men nogen Frist vilde han dog unde dem, og lagde derfor til: vil I have Fred, saa møder Du med alle Rygens **A:305**Høvdinge, inden i Morgen Aften, ved den Strandbredd som er næst *Karenz*, thi siden er det for silde.

Næste Dag befalede Kongen *Æsbern* og *Sune* at rive *Svantevits* Billed-Støtte ned, og de gik desaaarsag ind i Templet med deres Handlangere, igjennem en stor Vrimmel af Byens Folk, som blev staaende udenfor, og haabede sikkert, at *Svantevit* vilde lære de formastelige Voldsmænd at kjende sin Styrke.

Da Man nu kom ind, og fik Omhænget revet ned, saa Man strax, der vilde Fingre af Jern til at bide paa Støtten, og Høvdingerne befalede da deres Tjenere at gribe til Øxen, men derhos tage sig vel i Agt, at de ikke kom til Skade, naar Blokken styrtede, da Man ellers vilde tænke, det var en Straf fra den Afgud. Man huggede da nu Fødderne af Støtten, saa den sank over imod Væggen, og paa denne lod nu *Sune* hugge Hul, for at trække Skabilkenet ud, men advarede tillige Folkene, kun ikke at være for hidsige, da Støtten ellers let, naar den faldt, kunde knuse dem. Det gik imidlertid Altsammen godt, og Støtten styrtede med Brag til Jorden.

Purpuret, der hængde rundt omkring i Templet, havde vel beholdt sin Glands, men var dog saa raaddent, at det faldt i Smuld, saasnart Man rørde det, og det Mærkeligste Man ellers saa derinde, var endeel Vilddyre-Horn af uhyre Størrelse, som Man maatte beundre baade i sig selv, og for Konstens Skyld som var anvendt paa dem. Uvættens, som Man saa i et sort Dyr der løb ud, forsvandt i samme Øieblik.

Borgerne fik nu Befaling at lægge Reeb paa Støtten, og slæbe den ud af Byen, men det turde de ingenlunde, og nødte derfor nogle Fanger, de havde, og endeel fremmede Stoddere til at gjøre det; thi de troede sikkert, at deres store Afgud vilde hevne sig grusomt paa slige Forbrydere mod hans Majestæt, og tænkte derfor, det var bedst det traf paa Folk, som **A:306**Verden ikke tabde meget ved. Da de nu imidlertid slæbde af med Støtten, gebærdede Indbyggerne sig meget forskjellig, thi Somme græd og jamrede sig ynkeligt over deres stakkels Gud, medens Andre loe, og det er dog vel ogsaa umueligt Andet, end at hele den fornuftige Deel af Folket maa have skammet sig i deres Hjerte, da de saa, hvad det var for en Gud, de, saamange Aar, i deres Enfoldighed, havde ladet sig narre til at dyrke. Da Støtten nu kom ud til Leiren, stimlede hele Krigshæren

sammen for at see det underlige Dyr, og først da de havde faaet deres Fornøielse og gik deres Vei, tilfredsstillende ogsaa Høvdingerne deres Nysgjerrighed.

Det Øvrige af Dagen gik bort med at modtage de Gidsler, som endnu fattedes, medens Høvdingerne Klerke begav sig ind til Byen, for, som Præster, at vise det vankundige Folk Retfærdigheds Vei, og indvie dem til Daab og Christendom.

Da det lakkede mod Aften, gav alle Kokkene sig om Svantevit, med deres Øxer, og flakde ham ud i lutter Stikker, ikke større, end at de magelig kunde puttes under en Gryde, og nu maatte dog vel Rygboerne skamme sig tilgavns, da de saa at Fienderne haanlig kogde deres Mad ved den Gud, de, med deres Fædre og Oldefædre, havde gjort saa umaneerlig Høitid ad. Man sørgede imidlertid ogsaa for, baade at faae *Svantevits* Tempel brændt, og at faae bygt en Kirke isteden, af det Tømmer, der var fældet til Krigs-Redskaber, men sankedes nu til en Fredens Bolig; saa hvad der var stemplet til at fordærve Fiendens Legemer, maatte nu tjene til at opbygge deres Sjæle.

Efterat Man endelig havde berammet en vis Dag, naar Rygboerne skulde udlevere Skatten, der var sanket ved Løfter til *Svantevit*; gjorde Absalon Høvdingerne bekjendt med hvad *Granza* fra *Karenz* havde lovet, og da de Alle fandt, Man burde lade det komme paa en Prøve an, om han **IA:307**holdt Ord, afseilede han endnu samme Nat med tredive Skibe, og bad Kongen selv lette, saasnaar det lysnede ad Dag.

Arkonas Skjæbne havde sat en saadan Skræk i *Karentinerne*, at de var paa Pletten, allerede førend den bestemte Tid, og da nu Absalon kom seilende, holdt *Granza* til Hest paa Strand-Bredde, og raabte ud til Flaaden, spørgende, hvem der var Høveds-Manden? Paa Svar, at det var Absalon, gav han sig tilkjende som *Granza*, og forkyndte, at Kong *Tetizlav* befandt sig dernede med sin Broder *Jærmer*, og hele Kjernen af den Rygiske Adel. Disse gik derpaa, Allesammen, imod sikkert Leide, ombord til Absalon, overgav *Karenz*, omtrent paa samme Vilkaar som *Arkona*, og oppebiede saa Kongens Ankomst, for af hans egen Mund at høre Aftalen bekræftet. Da det var skedt, begav Absalon og Biskop *Svenn* fra *Aarhus* sig op til *Karenz*, men tog Ingen af de Rygiske Høvdinger med sig, uden *Jærmer*, og de øvrige bad Absalon sin Broder *Æsbern*, for en Sikkerheds Skyld, at holde op med Skjænk og Snak ved Drikke-Bordet, saalænge til han kom tilbage fra Byen. Han havde for Resten kun taget Tredive af sine egne Hofmænd med sig, og selv af dem lod han, paa *Karentinerne*s Begjæring, Største-Delen vende om, da Man var bange for, de skulde yppe Klammerie; saa Man maa sige, at Absalon kom mere modstærk end mandstærk til Byes.

Karenz ligger midt i et Uføre, saa der er kun een Adgang til

Byen: over et Vadd, som ovenikjøbet er farligt nok; thi skeier Man det allermindeste ud til en af Siderne, slipper Man paa Timen i til Halsen. Fra dette Vadd løber der en Fodstie ind til Byen, og langs med Volden hen til Porten, som er den eneste Vei Man kan komme, og her havde Karentinerne stillet sig op i to lange Rækker, omtrent sextusind Mand, hver med sit omvendte Spyd stukket ned i Jorden, for saaledes hoitidelig at over|A:308give sig. Da Biskop *Svenn* saae det, studsede han, og spurgde Absalon; om han ikke troede, at Fienderne havde noget Ondt i Sinde; men Absalon bad ham kun være ganske rolig, da det sikkert var af blot Ærbødighed Man gik dem i Møde; thi, sagde han, havde de Skjelmen bag Øret, kunde de meget lettere overfalde os i Byen selv. Det kalder Man Frimodighed, saaledes, uden Videre, paa det Uvisse, at betroet sit Liv i væbnet Fiende-Haand; men derved satte han da og saaledes Mod i sine Følge-Svende, at hver blev paa sin Plads, og rykkede frem, uden at forandre en Mine; thi, med Absalon i Baghaanden, trodsede de Fiendernes Mangfoldighed. Saasnart de kom over Vaddet, ind imod Byen, kastede *Karentinerne* sig næsegruus til Jorden, og, efter saaledes at have viist dem guddommelig Ære, fulgde de dem meget venskabelig til Byes, saa Absalon holdt sit Indtog, som en Fredens Engel.

Karenz var berømt af sine tre rige og prægtige Templer, som vel kun var helligede til Under-Guder, men stod dog her i hardtad lige saa høi Anseelse, som Over-Gudens Helligdom i Arkona.

Denne Bye stod, for Resten, ogsaa i Freds Tider saa godt som øde, men var nu stærkt befolket, og Husene, tre Loft høie, laae lige ovenpaa hinanden, saa en Blide-Steen skulde knap i hele Byen kunne have fundet en bar Plet at falde paa. Slight maatte vel gjøre Folk bange for deres Liv, og til denne indvortes Plage kom endnu en udvortes, der paa sin Maade var ligesaa haard; thi Sammenstuvningen gav Anledning til et fælt Svinerie, hvoraf da igjen fulgde en ulidelig Stank. Slig en Bye var da kun ilde skikket til at udholde en Beleiring, og da vore Folk fik seet Leiligheden, undrede det dem slet ikke længer, at Karentinerne var saa huse til at overgive sig.

|A:309Det største Tempel i Byen var saaledes indrettet, at den egenlige Helligdom laae midt i For-Stuen, og ingen af Delene havde Vægge, men kun Piller, hvorpaa Taget hvilede, og Purpur-Tepper derimellem, saa her havde vore Folk kun behov at rive et Par Omhæng ned, for at kunne skaade heel og holden den saakaldte *Ryge-Vit*, som var en Billed-Støtte, gjort af Ege-Træ. Det var et latterligt Syn, thi Svalerne havde bygget under Hagen paa ham, og kastet deres Skarn langs ned ad Brystet, og hvor fælt det end saae ud, maatte Man dog finde, at hos saadan en Gud var *Fugle-Skarn* paa sit rette Sted. For Resten havde dette Billede ikke mindre end syv Ansigter, under een Isse, og syv virkelige Sværd, hvert i sin

Skede, men alle i eet Belte, hængende ved Siden, og desuden holdt han i den høire Haand et draget Sværd, der med en Jern-Nagle var nettet saa fast til den knyttede Næve, at Man, for at faae det ud, maatte hugge Haanden af, og dermed begyndte da ogsaa Lemlæstelsen.

Denne *Ryge-Vit* var dyrket som Gud for Krigen, og hans Billede var ikke allene overordenlig drøit, men tillige saa høit, at, naar *Absalon* stod paa Tærne, var det endda knapt nok, han, med sin lille Hand-Øxe, kunde naae op til Hagen; men der var slet ikke noget Kjønt at see, thi det var et stygt Ugle-Billede, og meget klodset gjort. Da Man nu begyndte at prøve Øxen paa Skinnebenene, havde hele Byen nær besvimet, men da saa Benene gik over, og Blokken, med et stort Rabalder, styrtede omkuld, gjorde Indbyggerne selv Nar ad deres Gud, fordi han stod paa saa svage Fødder.

Der laa da han sidst, og nu kom Raden til hans Kammerader, thi Drabanterne havde endnu ikke faaet deres Lyst styret, men foer afsted ind til *Pore-Vit*, som stod i næste Tempel, med fem Hoveder, men uden Vaaben; og da han havde faaet sin Bekomst, gik de løs paa det tredie Tem|A:310pel, hvis Afgud: *Pore-Nut*, havde fem Ansigter, hvoraf dog det ene sad paa Brystet, imellem begge hans Hænder, saaledes, at den Venstre holdt paa Panden, og den Høire paa Hagen.

Da nu alle tre Støtter var faldne for Øxen, blev der en stor Jammer paa Færde; thi *Absalon* befalede, at de skulde brændes paa Stedet, og Indbyggerne frygtede for, at, kom der ved den Leilighed blot Ild i et af Træhusene, vilde hele Byen gaae i Lyset. Det forestillede de da *Absalon*, og bad ham paa det ydmygeligste, at han dog vilde spare Byen, og ei, da han havde stukket Sværdet i Skeden, slippe Ilden løs til deres Ødelæggelse. Da han nu derfor gav dem Lov til at slæbe Støtterne ud af Byen, vægrede de sig vel enstund, af Frygt for, som de sagde, at miste, ved Gudernes Vrede, de Lemmer, de dertil brugde; men da *Absalon* forestillede dem, hvor dumt det var at frygte for en Gud, som ikke kunde forsvare sig selv; tog de dog Mod til sig, og efterkom Befalingen. For imidlertid ret at indgyde dem Foragt for de Træguder, gik Biskop *Svenn* op og stod ragret paa dem, medens Man trak dem ud af Byen, hvorved de rigtig nok maae være blevet tunge tilgavns; thi var det svært at slæbe saaledes af med sine Guder, mener jeg, det blev dobbelt svært, naar Man saae dem trædes paa Nakken af en anden Guddoms Præst.

Man kan i Øvrigt nok forstaae, hvi *Karentinerne* rystede ved Tanken om deres Guders Straf; thi det havde gjerne gaaet underligt til i den Bye med løsagtige Folk, saa de fik Hunde-Manerer, blev sommetider smidt over en Stang, og hængde der til Spee og Spot, og, uagtet det nu kun var Fandens Konster, saa tilskrev Man dog de usle Blokke det Hele, og dyrkede dem derfor troelig.

Medens *Svenn* nu kørde ud med Støtterne, og fik dem

ødelagte, var *Absalon* ude og indviede tre Steder til Kirke-Gaarde, og Man kom |A:311| ikke tilbage til Byen, før det var Aften; men desuagtet gav dog *Absalon* og *Jærmer* sig paa Vei til Flaaden, hvor de ankom ved Midnats-Tid, og spiste saa først deres Nadvere sammen. Dengang havde *Absalon* ikke sovet i tre Nætter og Dage, og var nu saa udvaaget, at han knap kunde see ud af sine Øine.

Næste Dag modtog Man Gidsler, og afsendte de Klerke og Huus-Kapellaner, Man havde, i Præste-Dragt, for at døbe Folket, ligesom Man da ogsaa hist og her lagde Haand paa at bygge Kirker, og stræbde saaledes i Herrens Huus at forsamle de Skarer, som selvgjort Overtroe omspredte før i Afguds-Hytterne!

Samme Dag tog de Pommerske Hertuger Orlov, og skildtes fra Kongen i Vrede; thi de havde spidset deres Næse paa, at *Tetislav* skulde blevet afsat, og de faaet Herredømmet over *Rygen*, og heraf reiste sig en langvarig Feide mellem dem og Dannemark.

Om Aftenen lettede ogsaa Kongen, og lagde sig mellem Øen og Fastlandet, hvor *Rygboerne*, efter Aftale, bragde ham Afgudernes Offer-Penge i syv lige store Skriin; og derpaa gav han Folket Hjemlov fra Leding.

Saasnart nu *Absalon* kom hjem til Dannemark, skikkede han andre Præster over til *Rygen*, som skulde afløse Kapellanerne, og som ikke alene selv førde deres Embeds-Sager men ogsaa deres Levnets-Midler med sig, for at ikke Folket, de sendtes til at undervise, skulde finde sig besværet ved at føde dem. Disse Mænds Prædiken stadfæstedes ogsaa ved Jærtegn; thi adskillige Syge fik ved deres gudelige Bønner igjen deres Helbred, hvilket jeg dog ingenlunde tilskriver Præsternes Hellighed, men meget mere Herrens Omhue for at vinde Sjæle; ja, Man maa bekjende, at Gud ret aabenbar viste Folket baade sin Naades og sin Vredes Kraft; |A:312| thi de som forskjød og bespottede Ordet, maatte, med adskillige Legems-Bræk, dyrt betale deres Trods.

For ganske nyelig skal der ogsaa være skedt et Jærtegn paa *Rygen*, som Man aldrig har hørt Magen til. En Kone, som uskyldig var blevet mistænkt af sin Mand, skulde gjøre sig reen ved at bære gloende Jern; men hvad skeer! da hun rakde Haanden ud, var det som Jernet ikke nænde at røre den Uskyldige, men blev, imod sin Natur, hængende i Luften, og svævede, i denne Stilling, ragret over Konens Haand, lige hen til Alteret, hvor det da, til hellig Forbauselse for alle de Tilstædeværende, af sig selv sank til Jorden. Vist nok er det en egen Sag at vove sin Ære paa slig en Prøve; men her blev den besynderlige Frimodighed, som Man kan vide var grundet paa en reen Samvittighed, dog ikke beskjemmet, og Jærtegnet bevirkede ikke blot Konens Frikjendelse; men banede tillige *Ordet* Vei til Øien-Vidnernes Hjerte.

Nu havde Man da indtaget *Rygen*, men desuagtet vrimlede der dog af Vikinger i alle Kroge, og derfor gjorde Man nu i Dannemark

den Indretning, at Fjerde-Parten af Flaaden skulde, saalænge Aarstiden vilde tillade det, bestandig være ude og krydse efter Vikinger, og det var en herlig Sag, thi med denne lille Magt, som var uophørlig i Bevægelse, udrettedes der meget meer end ved de store Tog, engang imellem. Disse Vagt-Skibe, bemandede, for det Meste, med lutter Ung-Karle, der ikke havde Kone og Børn at længes efter, fredede ei blot, under Absalons og Christophers Anførsel, de Danske Strømme, men gjorde tillige adskillige Kryds-Tog over under *Rygen* og *Leuticien*.

Ved denne Tid kom de Bud tilbage, med Brev og ønskelig Beskeed, som Kongen havde sendt til *Rom*, for at faae sin Fader sat paa Helgen-Listen, og nu udskrev han da en Herredag til *Ringsted*, hvor hele den **|A:313**Danske Adel skulde møde om Midsommer, Sanct Hans den Døberes Dag, og være Vidne til en dobbelt Høitidelighed, da Kongen havde besluttet, paa en og samme Dag, at lade sin Fader skrinlægge, og sin Søn krone. Det var overordenligt, hvor han glædede sig til den Dag, i levende Live at see Kronen paa sin Søns Hoved, ligesom han da ogsaa fandt sig overmaade smigret ved den Tanke, saaledes at see Slægten æret baade i Himmelen og paa Jorden: Faderen dyrket i sin Grav, og Sønnen, saa at sige, kronet i sin Vugge. Vagtskibene, som dengang laae i Nærheden, fik nu Befaling at foretage et længere Kryds-Tog, og gjæste Vikingerne i deres egen Rede, men dog mage det saa, at de kom hjem til Sanct Hans Aften, for Herredagens Skyld.

Da Kongen tog Afskeed med Folket paa Vagtskibene, bad han dem endelig ikke forhaste sig paa det Sørøver-Pak, de skulde denne Gang have med at gjøre, thi det er nogle lumske Hunde, sagde han, som har for Skik, saasnt de seer en Orlogs-Flaade, at trække deres Skibe paa Land, og smøre Hæle, som om de vilde lade Alting i Stikken; men Pokker skal troe dem; thi seer de kun, Man skynder sig at roe i Land paa forskjellige Steder, kommer de paa Timen farende, som en ond Tid, ud af deres Smuthuller, trækker Skibene paa Grund, og borer dem lække, medens der regner Steen og Staal over Mandskabet. See, derfor, sagde Kongen, maae I endelig fare i Mag: passe paa at holde Flaade, naar I gjør Landgang, og rykke frem i Slagorden; saa indestaaer jeg for Seieren; thi det er ingen Sag at slaae de slet bevæbnede, halvnøgne Røvere, naar Man blot tager sig vare for deres Trækker, hvori de alene har deres Styrke, og ikke selv løber i Fælden, ved hovedkulds at sætte efter dem. Med disse gode Formaninger styrede Man nu til *Øland*; men, skjøndt der var uklart mellem *Dannemark* og *Sverrig*, gik dog *Øen Ram* forbi; **|A:314**thi Man kom, trods Folke-Trætten, det kirkelige Broderskab ihu, og nænde derfor ikke at udøse christent Blod, med et Sværd, som var slebet til Hedninger. Da Man nu ogsaa her af Indbyggerne fik Efterretning om, at der laae en Hob *Esther* og *Kurer* paa Sørøverie i en Havn ikke langt derfra, skyndte Man sig did, og glemde i sin

Overmodighed reent hvad Kongen havde sagt, saa Man, ved at seile om Kap, ret ligesom gjorde sig Umage for at komme hovedkulds afsted. Det Esthniske Skib som laae paa Udkik, mærkede aldrig saasnaart, hvad der var i Farvandet, før det, istedenfor at bringe Beskeed, lagde alle Aarer om Bord, for at komme ud i rum Søe; men ikke desmindre mærkede de andre Vikinger dog saa betimelig Uraad, at de fik deres Skibe lagt op, og slap ind i den nærmeste Skov. *Svenn Skøling* og *Niels Vendelboe*, som ikke kjendte deres Kneeb, roede nu til af alle Livsens Kræfter, og sprang i Land med hele deres Mandskab; men de maatte dyrt betale, at de glemde Kongens Raad; thi de blev paa Timen omringede af Vikingerne, og, skjøndt de længe stod som Mænd, faldt de dog omsider. To af Biskop Absalons ypperste Hofmænd, *Tue Lang* og *Æsger*, sprang dem vel til Hjelp, men sank ved deres Side, og *Maagens Skaaning*, som, langt fra at lade sig kyse, netop nu blev vreed tilgavn, og gjorde Landgang paa et andet Sted, han havde samme Skjæbne. Skibene, som disse Høvdinger havde ført, blev allesammen gjort ryddelige, og derpaa borede i Sænk, og da *Christopher* saae, hvor ilde de Andre kom an, stoppede han i Farten, og holdt fra, men Skibet slingrede dog imidlertid med Siden ind imod Landet, og blev da hilset med saadan en Steenregn, at Mandskabet var glad, om de kunde hytte sig selv, og tænkte aldrig paa at gjøre Fienden Skade. Den unge Herre havde da været om en Hals, var ikke *Æsbern* kommet ham til Hjelp, men han viiste nu, at Kongen tog ikke feil i at betro ham sin Søn; **A:315**thi han stak, ved en snild Vending, ind om Christophers Skib, imellem ham og Landet, uagtet han derved selv kom lige midt i Steen-Kastet. Hedningerne slog nu ogsaa paa Timen Kløer i hans Skib, og trak det, efterat have saaret Stavngjemmerne, i en Ruf paa Grund; men da *Æsbern*, som stod i Løftingen, havde skudt tre Skud med sin Bue, uden at ramme, blev han saa arrig, at han brak Buen istykker, sprang i sin fulde Rustning frem i Forstavnen, og holdt, ene Mand, med Helte-Mod og Kæmpe-Kræfter, vist i en stiv Time hele Fiende-Flokken tre Skridt fra Livet. Omsider, da han var saa forslaaet og forstukket, at han knap kunde staae paa sine Been, slæbde han sig tilbage, og satte sig i Løftingen, og havde nu kun Een igjen af hele sit Mandskab; thi alle de Andre havde faaet Rystelse og var sprunget over Bord; men ikke desmindre, saa, da *Æsbern* blev Fienden vaer, som nu med Øxen havde banet sig Vei op i Skibet, samlede han dog paa nye sine Kræfter, fangede Spydene som Man skjød til ham, og sendte dem saa eftertrykkelig tilbage, at Fienden endnu trede Gange vendte Rygg. Tilsidst, da han, overvældet af Træthed og Møde, trak sig nogle Skridt tilbage, for at puste ud, fik han en stor Steen i Hovedet, saa han styrtede halvdød ned i Forrummet, og nu kom da Fienderne farende op paa Skibet, for at myrde ham i Leiets; men da hans troe Stalbroder ei med sit Skrig kunde vække ham, tog han dog og reiste

ham i Veiret, og Synet alene var nok til at jage Fienderne Pokker i Vold; thi de havde saa vel lært at kjende hans Mod, at deres faldt, saasnaart de saae hans Miner. Da han imidlertid kom til sig selv igjen, spurgde han sin Stalbroder: hvorfor han gjorde ham Uleilighed, og, da han af Svaret fornam, at Skibet var fuldt af Fiender, rakde han endnu engang de gamle Sener, gjorde reen Bord, og stillede sig atter kjæk i Forstavnen; men blev dog snart saa udmattet, at da han vilde gaae tilbage til Masten, daa|A:316nede han anden Gang, og var bestemt omkommet, havde ikke Nogle af Christophers Folk skyndt sig og brunget ham bort i Behold.

Da de Danske saaledes havde givet Lære-Penge, blev de endelig forsigtige, og da nu tillige Natten stundede til, nøiedes de for det Første med, i forsvarlig Afstand, at prøve deres Slynger og Buer; men var dog tillige saa kloge at spærre Havnen, for at Ingen af Viking-Snekkerne, ved Hjælp af Mørket, skulde smutte ud. Næste Morgen skulde altsaa Slaget staae, men da Vikingerne saae, de var i Fælden, gjorde de en Dyd af en Nødvendighed, tog Mod til sig, og begyndte ordenlig at drømme om Seier. Til den Ende tog de, foruden deres egne og de erobrede Skibe, en stor Hob Træ-Stammer, og byggede sig deraf en Slags Befæstning, som havde kun to meget snevre Indgange, igjennem et Par Halv-Døre, der var saa lave, at Man maatte saa godt som krybe ind paa alle Fire, og paa Skibene, som udgjorde Side-Væggene, havde Man lavet sig et linnet Brystværn af sammentrillede Seil. Medens Nogle spidsede Kaste-Kjeppe, sankede Andre Slynge-Steen ved Stranden, og, for at skjule Frygten, gjorde de sig saa lystige, som mueligt, med Stimen og Støien, og Trallen og Dands.

De Danske derimod var reent forfaatte, og kunde hverken mæle eller tale, saa det var en bedrøvelig Nat, indtil omsider *Christophers* Klerk *Lukas Engelskmand* ynkedes over dem, og fik Munden paa Gang. Da gik det imidlertid snart i en anden Stue; thi vel var samme Lukas ingenlunde stiv i *Papirerne*, men Krøniken kunde han udenad paa sine Fingre, og var skaaret godt for Tunge-Baand, og aldrig saasnaart begyndte han med høien Røst at opregne Forfædrenes Bedrifter, før alle Ansigter opklaredes, og glødede snart af brændende Lyst til at hevne Stalbrødrenes Fald paa deres Banemænd. Visselig, det var hvad Man vilde have forlovet, at en Ud|A:317lændings Ord kunde gjøre saa stærkt et Indtryk paa Danske Folk, at de ei blot forvandt deres Sorg, men fattede Mod og følge sig oplivede med friske Kræfter!

Næste Morgen, strax i Dagningen, lettede Flaaden, paa nogle faa Skibe nær, som skulde spærre Havnen, og Man gjorde nu Landgang et godt Stykke fra Vikingernes Leir, hvor Man ikke var udsat for at blive angrebet, før man kom i Orden. Man fylkede nu saa, at alle Adelsmændene i deres fulde Rustning kom i Spidsen, medens Slænget sluttede Troppen, og det var til Nytte; thi da

Barbarerne, istedenfor at rykke ordenlig frem, kom farende fra alle Sider, med et forskrækkeligt Brøl, som de tænkte skulde kyse Livet af de Danske, see, da fik hele den bageste Række Bisselæder i Skoene; men Forgjængerne hilsde derimod saa trofast paa Vikingerne, at de ikke mindre i Flugten end i Farten teede sig som lette Tropper. Paa deres Side faldt i denne Dyst Adskillige, men af Vores Ingen, uden *Ole*, som fik et Spydstik i Kværken, og mistede saa meget Blod, at Man maatte bære ham halvdød ned til Stranden.

Den Første, som nu angreb de fiendtlige Forskandsninger, var den høivelbaarne og mandhaftige *Niels Styggesøn*, men han blev i Indgangen modtaget med et saadant Knippel-Slag, at han sank til Jorden, og hans Broder *Aage*, som vilde gaae imellem, fik et farligt Saar i Kværken. Ikke desmindre fandtes der dog Folk, som turde træde i deres Fodspor, og skyede ingen Fare, for at trænge ind og styre deres Harme paa Fienderne. Imidlertid kom Strand-Vagten ogsaa til Hjælp, og ved Hjælp af nogle Master, besteed Man Skandserne, og styrtede sig midt ind imellem Fienderne, for at skaffe Stalbrødrene Luft, som ogsaa lykkedes saa vel, at af hele Viking-Sværmen blev der ikke saa meget som en Eneste i Live, der kunde hilst hjemme, og fortalt, hvordan det løb af.

IA:318 Saasart vore Folk nu havde deelt Byttet, lavet Skibene, jordet de Faldne af Menig-Mand, og saltet Adels-Ligene, begav de sig, med disse, hjem til Dannemark igjen, og traf Kong Valdemar i *Ringstæd*, omringet af alle de Store.

Her blev da, ved Ærke-Bispen i Lund, hvis Kald det var, baade Kongens Fader skrinlagt, og hans Søn, kun syv Aar gammel, salvet til Konge, og sat paa Thronen.

Saasart nu disse høitidelige Forretninger var til Ende, besteed Biskop *Helge* fra *Opsloe* og *Steffen* fra *Upsal*, som *Erling Skaks* Gesandt, et ophøiet Sted, taledes til Kongen og bad ham skjænke *Norge* Fred. De glemde ei at vise, hvor sømmeligt det var for Kongen at øve Mildhed paa denne, for hans næste Slægt, saa mageløse Æres-Dag, og de talde *Erlings* Sag saa vel, at der bevilgedes en fredelig Sammenkomst imellem ham og Valdemar. Med dette Bud drog *Æsbern*, skjøndt hans Saar end ei var lægte, paa *Helges* udtrykkelige Forlangende, op til *Norge*, medens Normændene: *Erling* og *Ivar* blev som Gidsler tilbage hos Kongen i Dannemark. Da nu *Æsbern* kom frem paa Storthinget, var *Erling* uforskammet grov imod ham, men saa tog *Æsbern* ogsaa Bladet fra Munden, og efterat de saaledes enstund havde staaet og mundhuggedes, blev *Æsbern* sat i Forvaring som Gidsel, medens *Erling* og Biskop *Steffen* reiste ned, med fire Skibe, for at tale med Kong Valdemar.

Absalon havde just fulgt Kongen over til *Jylland*, og lae nu med en stor Flaade, under *Sælland*, i Havnen ved *Iisøre*, da *Erling* kom seilende; men han forbød strax sine Folk al muelig

Fiendtlighed, og, for at Erling slet ikke skulde være bange, blev han ikke blot liggende ganske stille og tog imod ham, men lod endogsaa den største Deel af sin Flaade gaae hjem. |A:319| Derpaa fulgdes de ad, over til Jylland, hvor Erling da ogsaa fik Kongen i Tale, men den første Dag gjorde Valdemar snart ikke andet, end at skjælde ham Huden fuld, saa Erling fandt, det tegnede kun daarligt til Forlig, og ønskede bare, han kunde slippe heelskindet bort. Det udbad han sig derfor, ved Steffen, af Absalon, men fik til Svar, at han kunde være saa rolig, som om han sad midt i Norge, og ved næste Samtale med Kongen, kom til Begges Fornøielse Freden istand. *Erling* blev nemlig Kongens Lehnsmand, og forpligtede sig til, naar forlangtes, at følge ham i Leding med tresindstyve Skibe. Derhos gjorde han, tilligemed alle nærværende Norske Stormænd, sin Eed paa, at han vilde opfostre Kongens Søn, den lille *Valdemar*, skaffe ham Hertugs-Navn i Norge, og faae ham udnævnt til Rigets Arving, i det Tilfælde, at Kong Magnus Erlingsøn døde uden ægte Børn. Denne Forhandling kundgjorde Erling paa Storthinget, saasnart han kom hjem, og lovede den Danske Ærlighed, hvorpaa da *Æsbern* fik Hjemlov, og overvældedes med Foræringer af Buer og Pile.

Æsbern gik nu ombord paa *Tues* Skib, som var fulgt op med Erling, for at hente ham, og naaede lykkelig ned under *Odsherred*, men da han her forespurgde sig hos Udliggerne, om der var Vikinger i Farvandet, svarede de, at der var rigtig nok nyelig løbet omtrent fyrretive Skibe op under *Seierøe*, men om det var Vikinger, eller Kiøbmænd, det vidste de ikke saa lige. *Æsbern* tænkte nu vel, det var Vikinger, men huskede ikke paa, det var Maanskin, og meende derfor, Man kunde vel nok, ved Hjælp af Mørket, stjæle sig forbi, naar Man holdt sig saa langt fra Landet, som mueligt. Da nu imidlertid Maanen stod op, havde Slaverne godt ved at see, der kom en Seiler, og spærrede paa Timen Gabet for ham. *Æsbern* blev alligevel ikke forknyt, men lod Roerkarlene |A:320| stille sig i fuld Rustning, hver i sit Rum, samlede det øvrige Mandskab om sig i Forstavnen, og befoel dem at skyde paa Fienden uophørlig fra begge Sider af Skibet, for at see, om ikke kanskee dog, naar Pilene fløi dem om Ørene, de kunde glemme Angrebet. Lykkes det os nu, sagde *Æsbern* til Skytterne, at bryde igjennem, da forføier I Jer strax Allesammen tilligemed mig hen i Bagstavnen, og gjør der ligedan Beskeed, og Ingen af Jer maa understaae sig at tale et eneste Ord, for at jeg desbedre kan faae Ørenlyd, naar jeg har noget at melde. Skulde det imidlertid hænde sig at jeg faldt, da er *Tue* Hovedsmand, falder ogsaa han, da skal *Æsger* raade, og falder han med, da er Striden vel saa godt som endt.

Der nu *Æsbern* vilde drage sin Brynie paa, sagde Styrmanden til ham: men hvordan skal jeg hytte mig, som har kun to Hænder, og maa bruge dem Begge ved Roret. Strax rakde *Æsbern* ham sin Brynie, og vilde heller selv blotte sig, end lade Styrmanden

værgeløs, ved hvilken Handling, Man maa sige, han lagde Staal for mange Egge; thi det satte Mod i Folk tilgavns, da de saae, han ei var mere skye for Fiende-Vaab.

Alle lystrede nu Ordre, for fulde Seil brød Man igjennem Fiendens Linie, og hilste saaledes med Pile paa de forfølgende Slaver, at de tvende Gange veeg tilbage; men immer kom de dog igjen, og spurgde nu, da de kom den tredie Gang, hvem det var de sloges med; thi de gad dog nok vidst, hvem der med et eenligt Skib kunde gjøre dem det saa broget. Hvad er Navn uden Gavn? fang os først! sagde *Æsbern*, og det Ord var Nok til at røbe ham; thi Slaverne havde fanget *Erik Burissøn*, som var et Drog af en Dansk Adelsmand, og saasart han kjendte Røsten, skreeg han himmelhøit: jo pyt, om I fanger *Æsbern*! Da Slaverne nu hørde, hvem det var, bad de Fanden tage hverandre, tog de ikke *Æsbern*, og roede, med Stavn ved Stavn, fra begge Sider ind paa Skibet, bag Ma|A:321sten, men mistede kun en Hob Folk, uden at der faldt en eneste Sællandsfar. Imidlertid faldt Vinden af, og da det især var den raske Kuling, der hidtil havde hjulpet *Æsbern*, spurgde hans Folk, om de ikke skulde gribe til Aarerne; men det forbød han, for at ikke Fienden skulde troe, Man var bange. Da han imidlertid saae, at Fienden blev meer og meer næsviis, og frygtede for, at det Selskab tilsidst kunde falde besværligt, hittede han paa et andet Raad, og spurgde, om der var Fyrtøi ombord. Da Man sagde Ja, lod han En gaae til Tops og slaae Ild, og dermed narrede han Slaverne; thi de tænkte, det var Tegn til en Flaade i Baghaanden, og turde derfor ikke blive ved at forfølge ham. Saasart han derpaa troede sig ude af Sigte, lod han Seilet falde, og roede ind til sin Hjemstavn. Det var da *Æsberns* Lykke, at han kunde baade kjøre og vende; thi Tapperheden alene vilde ei have gjort Sagen klar; men, nu hjalp det Ene med det Andet, fordi han vidste at snoe sig.

Kong Valdemar var for nærværende Tid ikke hjemme, men havde et Tog for til *Pommern*, hvor han, forstærket med den Rygiske Flaade, løb ind ad Swine-Minde, og plyndrede i Egnen om *Julin*, uden dog at angribe Byen selv. Derpaa agtede Man sig videre op ad den Flod som løber baade forbi *Julin* og *Camin*, havende kun eet Udspring, men et dobbelt Udløb; men paa denne Seilads var Fiskernes Vinde-Gjærder meget i Veien, og forsinkede Kongen saaledes, at han maatte blive liggende en heel Nat for den lange Broe, som ved *Julin* er slaaet over Floden. Næste Morgen, medens Sællandsfarene havde travelt med at tage Gjærder op, gik Kongen i Land for at lade Broen brække af, ved den søndre Side, ind imod Byen; men imidlertid smuttede nogle Julinske Baade hemmelig under Broen, og vilde forstyrre Sællandsfarene i deres Arbeide. Da Absalon, som var gaaet i Land med Kongen, saae det, snappede |A:322han nogle Skibe, de første, de bedste, for at komme sine Landsmænd til Hjælp, og kun forgjæves regnede der Pile ned over

ham, thi de maatte først gaae igjennem hans Drabanter Skjolde, og var da matte, før de naaede hans. Kongen raabde nu ud til Folkene paa Absalons eget Skib, som laae et godt Stykke derfra, at de skulde lægge hen til deres Herre, som de da ogsaa gjorde, hvorpaa Fienderne tog Flugten, og et stort Stykke blev brudt af Broen, saa Flaaden slap igjennem. Dog blev den, under Opseilingen forbi *Julin*, igjen foruroliget ved nogle bevæbnede Fartøier fra Byen, saa *Absalon* og *Sune* fandt det nødvendigt at bemane deres Baade med Bue-Skytter, hvorpaa da fulgde et Jolle-Slag, som kunde været farligt nok, dersom Man ikke paa den ene Side havde havt Byen og paa den anden Side Flaaden i Ryggen. Omsider, da Fiendens Baade havde givet tabt, og *Sune* kom roende bag efter Flaaden, saae han en Juliner paa Strandbredden, som vilde gjøre sig rask, og det kunde *Sune* ikke lide, men skjød baade ham, og en af hans Kammerader, som sprang ham til Hjælp. Strax var der et Par Andre ved Haanden, som tog de Faldne paa Ryggen og bar dem bort, og det gav *Gotskalk* Anledning til at sige en Vittighed; thi da han hørde en Juliner staae og skjælde de Danske ud, for med Munden at hævne sine Landsmænds Fald, raabde *Gotskalk* op til ham, og sagde: du maa skamme dig for en Ulykke, at du saaledes vil staae og skjænde dig til, hvad du seer er tilfals for et godt Ord! Saae du ikke nok, at vi gjorde To af jere Fodfolk til Riddere, og samme Ære skal staae jer aaben allesammen, vil I bare komme nærmere. Det var en god, at putte i Lommen, ikke alene til Skjænde-Gjæsten, men til alle de storsnude Julinere.

Det første Sted Man nu løb an, var Øen *Gristo*, som, efter Kongens udtrykkelige Befaling, blev skaanet for Ildebrand, da Sæden der skulde |A:323 tjene til Heste-Foder; men derimod hjemsøgte Man Egnen nordenfor *Camin*, paa den anden Side Floden, baade med Ild og Sværd. I Fægtningen, som ved denne Leilighed forefaldt paa Bye-Broen, saarede Slaverne Nogle af vore Folk paa en skjelmisk Maade, ved nemlig at stjæle sig ind under Broen, og stikke deres Glavind op igjennem Sprækkerne; men det satte vore Baade dog snart en Pind for, og det var neppe Frygt for Fienden, men snarere for at dratte igjennem den raadne Broe, som afholdt de Danske fra at bestorme Byen.

Da Man nu kom tilbage til *Gristo*, og holdt Raad om, hvordan Man paa den bedste Maade skulde slippe ud i Stranden, var der meget forskellige Meninger, fordi der er tre Udløb fra den Pommerske Sø: ved *Pene*, *Swine* og *Camin*. Vel syndes Man bedst om Løbet ved *Camin*, fordi det var kortest; men Ulykken var, at en vis *Geert*, som kjendte Omstændighederne, forsikkrede, at denne Munding var saa grund paa sine Steder, at Man umuelig kunde flyde over, uden netop ved Høivande. For nu at blive vis i sin Sag, skikkede Kongen *Absalon* derhen, med tre Skibe, og han fandt da, at Mundingen, der fra Søen af er kun som en smal Rende, breder sig

siden til et stort Kjær, eller taber sig i et saadant, men forvandles derpaa atter til en Rende, hvor den løber ud i Havet; Grundene derimod kunde Absalon ikke faae rigtig maalt, fordi Havet var i Oprør, og styrtede ind.

Flaaden skulde nu vel smukt have biet, til Absalon kom igjen, men Folk var saa forhippede paa at komme afsted, at de intet Forbud lystrede, men littede paa deres egen Haand, og løb i Fælden. Slaverne fulgde deres Kjøl vand, og havde nær afskaaret *Christopher*, som sluttede Toget, saa han, der skulde beskytte de Andre, kom selv til at behøve Hjelp, før han slap ind i Renden.

|A:324 Da Kongen samme Dag havde faaet i Sinde, paa Nye at hjem søge Eggen om *Julin*, saa tog Absalon Tiden i Agt, brugde Natten til at undersøge Kysten, og rammede enten Pæle ned, eller slog Knuder paa Sivene, hvor han fandt der var fast Bund; en Forsigtighed, der havde sin store Nytte; thi saasnart det nu blev lyst, saae Man strax, hvor Man uden Fare kunde gaae i Land med Rytteriet.

Paa dette Streiftog var *Absalon* og *Maagens Eriksøn* i Følge med hinanden, men *Maagens* havde omsider vovet sig for vidt, og kom forfærdelig i Knibe. Det mærkede Absalon, og, skjøndt der allerede havde været Bud efter ham fra Kongen, som var i Færd med at brænde Byer af, fandt han dog, at ogsaa her gik Kjærlighed for Kongebud, og ilede paa Timen, med sin Trop, sin Ven til Hjelp, som var klemt inde paa en lille Plet, og omringet af Fienden baade til Lands og Vands. Han kom da ogsaa netop tidsnok, for at redde *Maagens*, som en Brand af Ilden, og kunde heller ikke Andet sige, end at der blev skjønned paa hans Godhed; thi med mangfoldige Taksigelser erklærede *Maagens* aabenlydt, at han havde ham sit Liv at takke, og skulde, om det nogensinde gjordes behov, vist heller ikke spare det for ham.

Da Absalon imidlertid betænkte, at han havde været Kongens Bud overhørig, og vilde dog nødig see et suurt Ansigt, lod han Fangerne og Kvæget, som Man havde taget, drive et Stykke foran sig hen til Leiren, for om Synet deraf maaske kunde formilde Kongen: Byttet være Bod for Ulydigheden. Det lykkedes ogsaa virkelig; thi da Kongen saae Byttet, og hørde om Daaden, lagde hans Vrede sig, saa han tilgav *Helten*, hvad *Tjeneren* havde forbrudt, og nøiedes med, da Absalon kom, at give ham en lille Irettesættelse.

|A:325 Da Man igjen kom om Bord, blev der tvistet meget om, hvordan Man skulde faae Flaaden ud. Somme vilde, at Man skulde grave Renden bredere og dybere, saa den blev seilbar, men dette Forslag blev slet ikke sat i Værk, fordi Man indsaae, at saasnart Høivandet kom, vilde hun strax sætte til med Gruus igjen. Andre foreslog, at sætte Rytterne i Land paa begge Sider ad Floden, og, under deres Beskyttelse, ved Hjelp af Ruller, med forenede Kræfter, slæbe Skib for Skib over Grundene ud i Havet. Det prøvede Man

ogsaa virkelig paa, men det lykkedes kun med sex af Rygboernes Smaaskuder; thi de andre Skibe var meget for svære til saaledes at lade sig trække, før havde de skildtes ad. Desuagtet blev Man dog ved at slide omsonst, indtil Kongen befalede, at der skulde holdes op, og selv da var det knap, Man vilde lystre, saa hidsige var de Allesammen paa at komme den Vei ud, undtagen Absalon, som havde undersøgt Farvandet; thi han vidste godt, det var umueligt.

Hvem der imidlertid blev glad, da han saae, vore Folk løb i Fælden, det var Hertug *Kazimar*, som strax spærrede Floden med halvtredsindstyve Skibe, og tænkte, det kunde aldrig slaae feil, at de Danske jo nu enten maatte overgive sig, eller sætte Livet til. Han stolede i denne Henseende ikke lidet paa to mageløse Bueskytter: *Kønne* og *Kirne*, som Hertug *Hendrik*, af Had til de Danske, havde sendt Slaverne; men dog vel endnu meer paa sin Broder *Bugislav*, der baade sendte ham Forstærkning af Skibe, og tog, med sine Ryttere, Stilling ved *Julin*, hvis Borgere han kaldte store Krystere, fordi de ikke havde vovet at rykke i Marken mod de Danske.

Alle disse Anstalter satte saa umaadelig en Skræk i *Jyderne*, at de i Hobetal stimlede om Biskop Absalon, og skammede sig ikke ved, aabenlydt at overfuse ham med Grovheder, som om det var ham, der havde ført **A:326** dem i Ulykken, uagtet det dog, som Man veed, var deres eget urimelige Hastværk. Som rene Kjærlinger, og hardtad flæbende, stod de og jamrede sig over, at nu var det ikke længer, som i gamle Dage, da Kongerne altid fulgde gjæve Mænds Raad, istedenfor at nu havde de største Narre mest at sige, hvoraf da ogsaa Følgen var, at Man sad nu i en Klemme, det var saa umueligt at slippe ud af, som at krybe op til Himmelen. Der er da ikke Andet for, sagde de, om ellers ikke Danmarks Navn og Rige skal i et Øieblik aldeles undergaae, end at vi, alle Mand, maae see, vi kan faae et Par Skibe slæbt ud, som Kongen og de villeste Høvdinger kan redde dem paa.

Af al denne Smælden lod Absalon sig dog ikke det mindste anfægte, og forandrede ikke saameget som en Mine, men bad blot, ganske sagtmodig, Godtfolk tage sig i Agt, ikke at sige Meer i Dag, end de kunde være bekjendt i Morgen.

Imidlertid kom *Skorre Vognsøn*, og vilde høre hvad der var paa Færde, og, skjøndt det varede enstund, førend han kunde samle Noget af det forvirrede Skrig og Bulder, mærkede han dog omsider, da Larmen satte sig, at det var Absalon Man stod og skar Næse og Øren af. Da tog han til Orde og sagde: hvordan Stalbrødre! er I ragruskende gale, at I staaer her og bruger en beskidt Kjæft paa slig en Helt, saa fiin og from, som om han var den groveste Misdæder, ja staaer som Kjærlinge-Hoveder og plager ham med Vaas og Vrævl, som hver brav Karl skulde skamme sig ved at tage i sin Mund! Er det Takken, han skal have for al den uforsagte Kjækhed, hvormed han førde os did under Banner, hvor vore Fædre aldrig engang

drømde om at komme! Har I glemt, at Man skal Herre være, eller Herre tjene, at Alle skal vi bruge vore egne Næver, men ikke følge vores eget Hoved, derfor er der Høvdinger, som Folket ei skal mestre, |A:327| men lyde og forsvare. Skulde vi kanskee ikke længere takke ham, denne mandhaftige Helt, der saa tit gik i Ilden, for at bane os Vei til Seier og Bytte, ei takke ham længer, fordi vi i hans Kæmpe-Traadd kom her paa en Plads, hvor vi nødes til at vise, at vor Haand er vort Hoveds fødte Væрге! Det er vel en stor Ulykke, at hvem der nu igjen vil see sit Tag og sit Fæderneland, maa som Helt see vreed Mand under Øine, og betale Færgeløn med glimrende Bedrifter! Hvem uden skjælvende Krystere kan finde slig en Lodd beklagelig! See, det er da den store Ulykke, at Modet blæste bort af Bringen paa saa mange Adelsmænd, at I sloges, som Kvinder, med Rædsel! Og, *hvorfor?* maa Man nok spørge. Hvad Fare er vel her paa Færde? Er vor Stilling virkelig fortvivlet, eller er vi bange for vor egen Skygge! I Sandhed, det Sidste, thi har vi ikke dog vore Lemmer ved Magt, hele Skind og mætte Munde, løse Hænder og skarpe Sværd! Hvad feiler os da vel, undtagen Mands-Mod; og skulde vi da ikke tage det til os, komme ihu, vi er stridbare Mænd, og ei blødsødne Kvinder! Betænker det dog: vi staae her pandserklædte imod hardtad nøgne Fiender, saa at, selv om vor Flaade var brændt eller sjunket, maatte vi paa Heste-Rygge magelig kunne sætte over slige Bomme, og ride hjem til Dannemark! Nu, saa skammer Eder dog ved at staae her og pibe og klynke, som Kvinder, i alle Folks Paahør, skyder Livet op i Eder, og bliver igjen de raske Karle, I har altid været!

Vel lykkedes det ikke *Skorre* synderligt, med alle sine gode Formaninger, at helbrede sine Landsmænd, men ved det han var en særdeles kjæk og ædel Mand, som de Allesammen bar megen Agt og Yndest for, fik han dog Tummelen dæmpet og stoppede Munden paa Skraalerne.

Dengang Kongen befalede at holde op med Slæbningen, lod han tillige Høvdingerne sige, at, saasart de havde forfrisket dem lidt, skulde |A:328| de begive sig om Bord til ham, som de da ogsaa gjorde, og saasart de var samlede, forelagde Kongen dem det Spørgsmaal, hvad Man nu skulde gribe til? De tav imidlertid bomstille allesammen, indtil Kongen forundret spurgde: hvad det skulde betyde, da først var der En som fik Munden op, og sagde: gammel Vane bider bedst, derfor er det ogsaa bedst, at Kongen spørger sig for hos de samme Grønskollinger, hvis Raad han ellers pleier van at følge; thi de der har viist Vei herud, maae vel ogsaa bedst kunne hitte hjem. Ja, svarede Valdemar, som vidste godt, det var hans gode Ven Absalon, de stiklede paa, saaledes at hegle paa hinanden, det er rigtig nok gammel Vane mellem Kjærlinger; men ikke mellem Adelsmænd; thi naar de raadslaer om Rigets Bedste, pleier de at sætte Kiv til Side. Desuden tør jeg vædde med, at den Mand, I vil

gjøre til en Tosse, skulde ei, om han blev spurgt, have behov at tie, for at dølge sin Dumhed. Med det Samme vendte Kongen sig til Absalon, og spurgde, om han vidste noget Raad? Ja, sagde Absalon, jeg veed et meget nemt Raad, naar Kongen bare vil følge det; thi Man maa sige, hvad Man vil, saa er der dog slet ikke Meer i Veien, end vi godt kan overkomme. Lad ligge de Skibe, lad holde de Ryttere, længe nok; skulde vi derfor ikke kunne komme samme Vei ud, som vi kom ind! Vil Kongen gaae i Land med Rytteriet, og stille sig oppe ved Indløbet, saa lade vi nogle Skibe, med pandserklædt Mandskab, eet for eet, roe op ad Renden, og naar de er blevet samlede, bryde igjennem den fiendtlige Flaade, saa er det forbi.

Alle de Andre slog nu en høi Latter op, og spurgde Absalon: om han vilde selv gaae i Spidsen? Ja, sagde Absalon, det vil jeg, thi jeg veed meget godt, at Haand og Mund skal følges ad, og at det er kun Skrællinger som give et dristigt Raad, de ikke selv tør følge.

|A:329 Sjæleglad, over sligt et Raad, gav Kongen Absalon Forlov til selv at vælge og bemande Skibe, efter eget Tykke, satte strax i Land med Rytterne, og reed i Spring op ad Aa-Gabet til. Her havde *Kazimar*, som laae og spidsede sin Næse paa den Danske Flaade, for ret at prale med det Mod, han manglede, slaet sin Land-Telt op, og sad der med sine Drabanter, og drak Viin af Sølv og Guld; men det varede ikke længer med hans Kryehed, end fra Høns fløi op, til de fløi ned igjen; thi saasnart han øinede de Danske Ryttere, langt borte, fik han Bisselæder i Skoene, rystede som et Espeløv, og foer over Hals og Hoved ud af Telten, og ned ombord.

Imidlertid udvalgte Absalon syv Skibe, hvoraf de To var hans egne, og de Øvrige *Æsberns*, *Sunes*, *Thorberns*, *Oles* og *Peder Torstensens*, som alle bemandedes med pandserklædte Roesvende. Derpaa aabnede han selv Toget, skjød Gjenvei ad et forhen ubekjendt Løb, og trængde lykkelig igjennem. Hans andet Skib kom vel paa Grund, men, ved gesvindt at lade Bagstavnen synke, fik Mandskabet det dog til at flyde over Sandrevlen, og nu fulgde hele Flaaden efter, i en lang Række, uden videre Forhindring. Saasnart de nærmede sig Gabet, var det, som om der foer en Hvirvelvind igjennem den Slaviske Flaade, saa hurtig splittedes den ad, til ikke liden Glæde for de Danske, som raabde nu Hurra i høien Skye, og skreeg, at nu var Stenen væltet dem af Hjertet.

Havde Man nys hudflettet Absalon, saa løftede Man ham nu til Skyerne, og overvældede ham med Taksigelser, Roes og Berømmelse; men denne store og sindige Mand blev immer sig selv liig, brød sig kun lidt om Folke-Roes, der er, som Vinden blæser, og viste den samme Koldsindighed mod Smigeren, som før imod Grovhederne.

|A:330 Efterat Man nu saa nemt var sluppet af en slem Fælde, løb Flaaden ind til Gristo, og bemægtigede sig to fiendtlige Skibe, som Folkene rømde fra, og kunde snart faaet det tredie med, som

laae ved Pælene, men det fik Understøttelse og slap afveien.

Imidlertid var Kongen med Rytteriet, i fuldt Fiirspring, sat afsted til *Julin*, hvor Hertug *Bugislav* just var ifærd med at lave Broen, for at ride ind i Byen; men saasart han saae de Danske, tog Pokker ved ham, som om han af Forfippelse reent havde glemt de store Ord, han nys lod falde. Hvor han slap, tog nu Kongen fat, gjorde Broen i Stand, og satte over paa den søndre Side ad Floden, til Lettelse for Skibene, der da, saa godt som tomme, kunde bedre komme afsted i det vanskelige Farvand. Da Absalon nu kom med Flaaden, sprang han i en Baad, med endeel Bueskytter, og holdt sig immer paa den Side ind imod *Julin*, for at være ved Haanden, ifald Man, som sædvanlig, vilde være næsviis; men denne Gang havde det ikke behøvedes, thi Julinerne tænkte nu paa Intet mindre end at yppe Kiv, sad i Dødsens Angest selv indenfor Voldene, og vovede sig ikke ud af Kulen. Saasart Man saa var over de farlige Steder, indskibedes Rytteriet, og hele Flaaden søgte Havn, for at Mandskabet kunde hvile ud efter den lange besværlige Roening. *Absalon* og *Sune*, som immer førde Vagt-Skibene, var de sidste, der kom i Havn, og saasart de havde kastet Anker, sprang de i deres Baade, for at undersøge, hvor nær Dybet gik ind imod Landet, thi de var bange for, at Skibene kanskee ved Nattetid kunde drive saalangt ind, at de blev udsat for et Besøg af Fiendens Ryttere. Imidlertid kom der en fuld Juliner ridende ned til Stranden, med et stadseligt Følgeskab, kryede sig dygtig, og indlod sig, ved Tolken *Gotskalk*, i en venskabelig Samtale med dem, sigende, at i Morgen skulde de faae Gidsler, hvorfor han bad dem, de vilde lade være **A:331** at plyndre, og lade Folk beholde den Smule de havde. Da han derpaa vendte om, vilde han ret vise sig fra en glimrende Side, og lod derfor sin Hest gjøre mange Krumspring, men derved kom den til at styrte med ham, og han fik saadant et Stød, at han daanede ved det. Vel sprang hans Drabanter strax til, og vilde hjulpet ham op, men da de ingen Livstegn saae, og de danske Pile susede dem om Ørene, skruppede de sig bort, og lod ham ligge. Absalons Tjenere smeed ham da i Baaden, og førde ham ud til Skibet, hvor han efterhaanden kom til sig selv igjen og slog Øinene op, men drømde sig endnu enstund i sin Families Skjød, saa han kyssede og klappede alle dem, der var om ham, og blev naturligviis udleet for denne uforskyldte Venlighed. Han var imidlertid dog de Danske til Gavn; thi der havde udbredt sig det Rygte, at der laae en stor fiendtlig Flaade ved Swineminde, for at spærre Udløbet; men det gjendrev han, som aldeles falsk, og yttrede derhos, at Slavernes Magt var, efter hans Tanker, slet ikke at sætte i Ligning med den Danske. Sæt ogsaa, sagde han, at *Slaverne* og *Polakkerne* slog sig sammen imod Dannemark, saa vilde jeg dog alle Dage agte det for sikkrest at holde med de Danske, og selv naar *Sachserne* gjorde fælleds Sag med Slaver og Polakker, vilde jeg endda være meget uvis om, hvem jeg

snarest skulde troe, gik af med Seieren. Denne hans Tale bidrog ikke lidet til at sætte Mod i vore Folk, saa de, uden at ændse Slaverne, trøstigt fortsatte Seiladsen, og fik da ogsaa de tydeligste Beviser paa, at Slaverne var reent forbluffede; thi de vovede end ikke, som sædvanlig, at bide vor Flaade i Halen, ja, end ydermere, da *Peder Todde*, hvis Skib havde taget Skade af Pælene, blev ene tilbage, for at sætte det istand, var der ikke en Hund, der gjøede ad ham, enten imens han tømrede, eller da han stak i Søen. Heraf saae Man bedst hvor bange de ellers saa næsvisse Krabater var blevet for at brænde sig, saa det var |A:332|intet Under, at den Danske Flaade uanfægtet naaede Hjemstavnen, hvor den lagde op til næste Aar.

Kazimar og *Bugislav* underkastede sig nu Hertug *Hendrik*, af Frygt for de Danske, og søgde altsaa blot at undgaae een Ulykke, ved hovedkulds at styrte sig i den Anden; thi et Aag er jo et Aag, hvad Navn det saa bær, og kun paa deres gamle Friheds Bekostning erholdt de Sachsernes Bistand. Kong *Valdemar* lod sig imidlertid ingenlunde forbluffe, men vilde vise Slaverne, at han blæste baade ad dem og ad Sachserne, derfor hjemsøgte han nu med sin Orlogs-Flaade *Stettin*, en ældgammel Bye i *Pommern*, fast ved sin Beliggenhed, og endnu fastere ved sine overmaade høie Mure, saa den regnes for hardtad uindtagelig, og har givet Anledning til det Mundhov, om hvem der kun bilder sig ind, han er i god Behold: han har nok drømt, han sad i *Stettin*.

Absalon var ogsaa paa dette Tog i Spidsen, men blev dog Sidstemand ved Maalet; thi medens de Andre seilede den rette og gienneste Vei, førde hans Lods, som var en god Ven ad Stettinerne, ham vild ind i *Oder-Flodens* Krumninger og Kringel-Kroge.

Endskjøndt nu Stettins Erobring vel var de Danske over Magten, vovede de dog at gjøre et Forsøg, flettede sig derfor smaae Skandse-Kurve til Spyd-Skjærme, og trængde, ved Hjælp deraf, ind til Volden, som de da søgde at undergrave, for desbedre at komme en Ildebrand afsted i Byen. For Resten blev hele Byen tæt indsluttet, og Bue-Skytterne samt Slynge-Kasterne sat i Bevægelse, thi det var de Eneste, hvis Vaaben kunde naae de Beleirede paa deres høie Stade. Bliderne lod Kongen aldeles ubrugte, og Høiden forbød ham at løbe Storm, skjøndt der vel var Enkelte af Ungersvendene, som, for at vise sig, med Skjoldet over Hovedet, bestege Muren. Andre greeb til Øxerne, og begyndte at |A:333|hugge løs paa Portene, men endskjøndt det maatte synes noget voveligt, saaledes at gaae Fienden lige paa Livet, var de dog i Grunden mindre i Fare, end de der holdt sig tilbage; thi der var bestandig ligesom en heel Skye af Spyd og Pile om de Beleirede, saa de umuelig kunde see at ramme Andre, end dem, der var i en skikkelig Afstand. Her havde de da bedst, som var Fienden næst, Heltene stod sig, og Krysterne faldt. Paa den anden Side havde de der var inde i Byen det slet ikke bedre, end de der stod paa Volden; thi mange af de Danske Pile fløi langt

ind over Muren; men den største Ulykke, for de Beleirede, var dog den, at de havde hardtad ingen Folk at skifte paa, medens Fienden havde fuldtop.

Høvedsmanden i *Stettin* var en Frænde ad Kazimar og Bugislav, ved Navn *Vartizlav*, men lignede næsten slet Ingen af sine Landsmænd; thi han var saa ivrig i at befordre Christendommen og forskjønne Gudstjenesten, at Man maatte forsvoret, at han var af Slavisk Byrd, og opdraget imellem Hedninger. Han havde saaledes, baade for at bidrage til sine Landsmænds Omvendelse, og for at give dem et følgeværdigt, christeligt Exempel, ladet hente Munke fra Dannemark, bygt et Kloster til dem paa sin egen Grund, og begavet det med mange og store Indkomster.

Da *Vartizlav* nu saae, at Folket var udaset, og kunde derfor umuelig forsvare sig ret længe, fandt han det raadeligst at overgive Byen, og derved i Tide afvende Fiendens Grusomhed. Desaarsag begjærede han sikkert Leide, lod sig hidse ned af Volden, af dem der deelde hans Frygt, og begav sig ene hen til Kongens Leir. Da de Danske saae det, tabde de næsten al Lyst til at stride, og mukkede over, at Kongen gjorde deres Blod i Skillingen, og snød dem, af Gjerrighed, baade for Seier og Bytte. Det vilde Kongen imidlertid dog ikke have Ord for, gjorde derfor til Hest en Rundar om Byen, og opmuntrede Folket til at klemme paa af alle **A:334**Kræfter; men da han saae, det havde ingen Art med Stormen, og var kun spildt Uleilighed, vendte han tilbage til Leiren, og gav *Vartizlav* Øren-Lyd. Dennes Bønner rørde ham da og saaledes, at han skaanede Byen, og overdrog den, som et af de Slaviske Hertuger aldeles uafhængigt Lehn, til *Vartizlav*, imod at Borgerne stillede Gidsler for deres Troskab, og skulde betale en Sum Penge, der var saa stor, at hele Slavenland vilde havt ondt ved at udrede den. Derpaa bad han Krigsfolket strax holde op med Stormen, og lod sit Banner plante paa Volden, for at gjøre alle vitterligt, at Byen var hans, og skulde nu hverken indtages eller udplyndres. Alt det Bytte Soldaterne fik, var da deres egne Pile, hvormed Volden var saa tykt besaaet fra Øverst til Nederst, at den saae ud som en Rør-Made; og dem kappedes vore Folk nu om at trække ud, og stikke i deres Kogger.

Paa Hjemveien indtog de Danske *Lubin*, og ankom til *Rygen*, just paa den Tid da Silde-Fiskeriet skulde begynde. Der blev i den Anledning holdt et Statsraad, og taget den Beslutning, at Tredieparten af Orlogs-Flaaden skulde blive liggende der i Farvandet, for at Rygboerne, som havde Fienden i Døren hos sig, alligevel uden Frygt kunde drive deres gamle Næringsvei.

Kongen udnævnedes derpaa *Knud Prislavson* til Høvedsmand for disse Vagtskibe, men Knud var uforskammet nok til at sætte sig paa Bagbenene, og sige, at det var for dyrt Madkjøb, skulde han staae her, med sit Liv i sin Haand, for at vogte Dannemark, hvor Man ikke undte ham Meer til Lehn, end det Smule visne *Lolland*.

Nei, sagde han, lad kun Bisperne have Æren, her, saavel som i Kongens hemmelige Raad, jeg staaer alt for lavt anskrevet, til at Raden saa snart kan komme til mig. Yderlig opbragt over den Grønskollings Næsviished, svarede Kong *Valde*^{A:335}*mar*: fik du kun Lidt, saa fik du dog Alt, hvad du har fortjent, og du maatte ønske, du var saa sikker paa at beholde hvad du har, som du kan være paa, aldrig at faae Meer af mig! Hvad nu for Resten Bisperne angaaer, da skulde du kun aldrig rive mig i Næsen, at de har min Naade; thi det er mig en smal Sag, at faae En af dem til at paatage sig Uleiligheden.

Kongen lod nu *Absalon* kalde, fortalde, hvad *Knud* havde svaret, og spurgde, om Vagt-Skibene var i forsvarlig Stand, thi, sagde han, nu faaer jeg selv at tage mig en Tieners Skikkelse paa. Men, hvorfor det, sagde *Absalon*, er det Noget som en Bisp kan bestride, da paatager jeg mig det med største Fornøielse, og desuden, saa, naar vi lod Kongen her i Stikken, kom vi jo hjem, som halve Rømningsmænd. Det Svar hugede Kongen saa godt, at han knap kunde finde Ord Nok til at berømme Helten, og sagde, iblandt Andet: see, det er en anderledes Karl, end *Knud*, som ikke engang tør gaae, naar Man sender ham, *Absalon* derimod bier ikke engang saa længe, men byder sig selv til.

Absalon gik nu, lige fra Kongen, hen til sine *Sællandske* Venner og sagde: jeg vil dog haabe, Man ikke udruster Vagtskibene daarligere, fordi jeg skal være Høvedsmand. *Thorbern* tog da paa Timen Svaret, og sagde: jeg er i det Mindste en vis Mand; thi jeg kan nok huske, hvem det var, der fik mig kaldt tilbage af min Land-Flygtighed. Ja, sagde *Peder Thorstensøn*, vilde jeg svigte min gode Frænde, og Svoger tillige, det havde jeg en smuk Ære af. Da skulde jeg dog troe, sagde *Sune*, det vilde ikke klæde mig et Haar bedre, aldenstund jeg er nok saa nær i Slægt med samme gode Mand. Hilleløse, sagde *Æsbern*, hvad skal jeg da sige, som er den eneste Broder, han har, det gjør da ingen Gode, at jeg tænker paa at forlade ham. Saaledes hvervede da, saa at sige, næsten ^{A:336}hele den *Sællandske* Flaade sig selv, og da Kongen fik det at vide, takkede han alle Høvedsmændene, og *Absalon* tillige, thi ved denne sjeldne Yndest for dig, sagde Kongen, viser dine Landsmænd kun, de veed at skjønne paa Fortjenester!

Ved Kongens Hjemtog blev da nu *Absalon* tilbage, for at beskytte Fiskerierne, og han gjorde meer end det, thi han holdt den Pommerske Flaade saaledes i Ave, at den ikke turde vove sig i Søen, og derved fredede han tillige de Danske Farvande. Hertug *Tetizlav* paa Rygen var saa vel fornøiet med Vagtholdet, at han kom selv, tilligemed sin Broder *Jærmer*, ud ombord til *Absalon*, takkede ham mangfoldig, og forærede Flaaden en stor Deel Levnets-Midler, som, efter gode Dannemænds Skjøn, skulde deles ligelig imellem Skibene. Det blev der imidlertid Intet af; thi Biskop *Svønn* i *Aarhus*

var, af sin gode Villie, blevet hos Absalon med nogle jyske Skibe, og *Jyderne* havde ingen Lyst til at oppebie Delingen, men rev Levnets-Midlerne bort, saa fort, som de kom. Da Absalon nu saae, at Tetizlav kun havde Ærgrelse for sin Godhed, frabad han sig al videre Tilførsel, undtagen hvad Sild der skulde leveres ham af Fiskeriet.

Siden, da Man seilede hjem, og de jyske Skibe skildtes fra Flaaden ved *Thynøe*, traf det sig saa ilde, at nogle af dem, søndenfor Fyen, tæt ved den Bye *Knud Pritzlausøn* har anlagt, uformodenlig blev overfaldet af Sørøvere, og Mandskabet havde ikke mere Ære i Livet, end at de løb i Land og lod Skibene i Stikken. Saasnart Absalon, til sin store Ærgrelse, fik det at høre, stak han strax i Søen med en Flaade, og randsagede paa det Nøieste alle Sunde, Bugter og Kringel-Kroge mellem Øerne; men Alt hvad han fandt var Spor af Røerne, og Skrog af Skibene, de havde taget. Hvad han imidlertid ikke alt var opsat paa at hevne |A:337Skade, saa blev han det nu, deelde Flaaden, for desbedre at fortsætte Krydsningen, og begav sig, med Broderparten af de Sællandske Skibe, til *Masnet*. Under denne Seilads var han engang kommet saa langt foran de øvrige Skibe, at han var dem af Sigte, og paa et vist Sted opdagede han da En, der stod paa Strandbredden og viftede med Hatten ad ham. Absalon sluttede strax, at han nok vilde tale med ham, og tænkte, der maatte være noget særdeles Nyt paa Færde, brasede derfor op, og roede i Land med en Baad. Saa saare han nu kjendte Karlen, skjældte han ham Huden fuld, fordi han ikke havde meldt noget om den Slaviske Flaade, der nys var løbet ud; thi Krabaten stod i Absalons Sold, og fik tolv Mark Sølv om Aaret, for strax at melde ham, naar der løb fire Slaviske Skibe, eller derover, ud at hjem søge Dannemark. Synderen undskyldte sig imidlertid med, at de Vikinger, Absalon talde om, var løbet ud, førend han endnu havde forpligtet sig til Noget, og for Resten spurgde han: hvor Biskoppen nu agtede sig hen? Hjem, sagde Absalon. Nei, dog, sagde den Anden, det var at lægge sig, naar man skulde staae op; thi netop nu har Slaverne trukket en stor Flaade sammen, som skal til Dannemark, det veed jeg bestemt; men hvor Man egenlig vil lande, det veed jeg rigtig nok kun halvveis endnu. Absalon, som blev lidt heed om Øerne ved denne Efterretning, bad ham dog endelig skaffe sig at vide, hvilke Steder Toget gjaldt. Det lovede Speideren ogsaa, hvorpaa de satte hinanden Stævne, sjette Dag derefter, ved *Møens Klint*, og Ordene var knap ude af Munden, førend Krabaten tog til Beens op i Landet, førend de andre Skibe kom; thi han var bange, der skulde Nogen røbe ham, og spurgdes det imellem Slaverne, at han var en Forræder, vidste han nok, han enten blev hængt, eller dog i det Mindste jaget Pokker i Vold.

|A:338Saasnart nu Absalon fik Samling paa sin Flaade, gjorde han Alle vitterligt, hvad der var kommet ham for dog uden at næne sin Hjemmels-Mand, at tog Man nu hjem, var det saa godt s

om at lægge sig, naar Man skulde staae op. Medens nu alle Folk forundrede dem over, hvor han havde faaet den Aabenbaring fra, bad han dem holde Raad, og samle Stemmer om, enten Man helst skulde møde Fienden til Lands eller til Vands, og, vilde de ingen af Delene, sagde han, fik Man at lade Strand-Sidderne flytte ind i Landet, for at de ikke skulde blive mishandlede af de grumme Sørøvere.

Da disse Spørgsmaal nu kom paa Bane, mellem Høvdingerne, fandt de Allesammen, det var en Skam at lade Strandsidderne flytte, og urimeligt at begive sig til Hest, da Man ikke kunde vide, hvor Fienden vilde lande, saa der blev ikke Andet for end at vove et Søslag. Efter denne Beslutning, løb Flaaden ind i Styreshavnene for at trække Forstærkning til sig, og saasnart Seilene var beslaaede, maatte alle Baadsmændene til Beens, omkring i Landet, at hente Levnets-Midler til næste Tog. Absalon selv tog til *Roskilde*, hvor han havde nogle Forretninger, og nu tog det med Eet paa at fryse saa stærkt, at Søen lagde til, og da Sællandsfarene kjørde ned til Stranden med Levnets-Midler, frøs Hjulene saa godt som fast i Ælten, saa de kunde ingen Vegne komme. De nødtes derfor til at lade Vognene staae, spænde Hestene fra, læsse Føringeren paa dem, og selv gaae til Fods, som endda faldt besværligt nok; thi det klampede saaledes under Støvlerne, at de knap kunde slæbe Benene med sig. I denne ynkelige Tilstand fandt Absalon dem, da han reed tilbage fra *Roskilde*, og sagde, det gjorde ham ondt, at Fædernelandets Tjeneste skulde falde dem saa suur, men dertil svarede de, at den Besværlighed un|A:339|derkastede de sig med Fornøielse, thi lad være, det kneb lidt, var det dog ikke nær saa suurt, som at sidde lænket til Tofterne paa et Sørøver-Skib.

Nu gik da Toget for sig ad *Møen* til, og derhenimod saae Man Absalons Tjener komme tilbage, som havde været paa *Klinten*, og hentet Underretning hos den føromtalte Slaver. Han kom med den Besked, at den Slaviske Flaade laae endnu ved *Svolder*, men agtede at hjemsøge *Møen*, hvor da Rytteriet skulde gjøre Landgang paa den søndre og Fodfolket paa den nørre Side, hvorpaa saa Flaaden skulde lægge sig i *Kjeldbye-Noer*, da det var Slavernes Hensigt at spærre Indbyggerne enhver Udvei til Flugt.

Efter denne Oplysning fandt Absalon det raadeligst at søge *Koster*, og blive liggende der i al Mag, til den Slaviske Flaade, efter Bestemmelsen havde narret sig selv, ved at løbe ind i Noret; thi kunde han først overraske Flaaden, havde han derved afskaaret Landgangs-Tropperne deres eneste Tilflugt, og haabede da snart at gjøre Kaal paa dem.

Da det nu imidlertid gik i Langdrag med Slavernes Ankomst, faldt det Absalon noget besynderligt, hvorfor han lettede, og løb til Falster, og gav der to Skibe, et falstersk og et sællandsk, Ordre at foretage en Krydsning, og see, hvad Fienden tog sig for. Han

anmærkede tillige, at traf det sig, de blev opsnappede, skulde hele Flaadens Mandskab skyde sammen og købe dem løs; men dertil svarede Sællandsfaren, som var Styrmand paa det ene Skib, at det var godt nok at blive løskjøbt, naar Man ikke først skulde være Slave; men paa de Maader var det en dyr Fornøielse, som han nok vilde see, han kunde hytte sig for; og det sagde han ikke, fordi han var en Kryster, og vilde smøie af sig, men fordi han havde gode Tanker om sig selv, og tænkte, de skulde ikke smøre dem paa Flesket.

A:340 Da nu Absalon var seilet tilbage til *Koster*, anrettede en vis *Gnemer* et prægtigt Gjæstebud for *Falstringerne*, hvorover de glemde reent, at det var dem, der skulde udredt det ene Speider-Skib, og derfor var ogsaa Gildet gjort, thi *Gnemer* havde saalænge pleiet Venskab med Slaverne, til han var blevet en Ræv, og havde gjerne for Skik i Smug at aabenbare Fienden alle vore Anslag. Denne Gang var han blevet nødt til at holde Trop med Sællandsfarene, men Hjertet var dog ligefuldt hos Slaverne, og han vidste da ikke bedre end at drikke Folk under Bordet, saa de hverken havde Sands eller Evne til at efterkomme Absalons kloge Befaling. Imidlertid havde Slaverne, saasnaart de løb ud fra *Svolder*, og satte Kaasen til Falster, skikket deres visse Bud foran til *Gnemers* Gaard, for at udfritte ham om de Danskes Foretagender, og der fik de da at vide af hans Folk, at Absalon havde kaldt ham til Orlogs, som da var sandt nok, skjøndt han for Resten laae snarere paa Luur end paa Vagt. Med den Beskeed skyndte Budene sig tilbage, og da Slaverne hørde det, opgav de ganske deres forrige Plan, og nøiedes med at løbe ind i *Grønsund*, og hugge et stort Kors omkuld, som Indbyggerne med gudeligt Sind havde opreist paa Strand-Bredden. Det Sørøver-Pak tænkte da at gjøre sig udødelige, ved at at rive Korset ned, men de fik Andet at finde, de ugudelige Kroppe, da Pokker siden tog ved dem, og de gik til Bunds.

Nær havde Slaverne rigtig nok kommet bag paa *Falstringerne*, mens de endnu laae og sov Rusen ud; men det forhindrede dog den Sællandske Speider, som med Nød og Neppe slap igiennem Fienderne, og gjorde Anskrig, saa Sviregasterne vaagnede. Ved ham fik Absalon da ogsaa Tidende om Fiendens Ankomst, og, for at indhente nøiere Kundskab, udsendte han, endnu samme Nat, fra *Bogøe*, to erfarne og paalidelige Mænd, nemlig *Ole* og *Ingvor*, med et Par Jagter; men langt fra at **A:341** oppebie deres Tilbagekomst, fandt han snart, det var klogest, for ei at spille den kostbare Tid, at kappes med dem; thi det slog ham med Eet, at Slaverne helst pleiede at angribe før Dag, gjøre Alting af i en Ruf, og før Man vidste det være borte igjen. For da nu ei at komme bagefter, lagde han strax alle Aarer om Bord, og ret som det dagedes, fik Slaverne Syn paa ham, og lod da som de blev bange og vilde flygte; thi de vendte alle med Skibene ud ad Søen til. Den Spøg blev imidlertid snart til

Alvor, thi aldrig saa snart fik de Syn paa *Sællands Banner*, før de roede afsted af alle Kræfter, og viiste derved, at de saae kun ud, som Mandfolk, og var i Grunden Kjærlinger.

Absalon var nu vel ingenlunde seen til at følge deres Kjøl vand, men da der i det Samme reiste sig en flyvende Storm, fandt han det dog raadeligst at vende om, og søge Falster, og det var paa den høie Tid, naar Flaaden ikke skulde forgaae; thi Havet var alt saaledes i Oprør, at Skibene tørnede imod hinanden hvert Øieblik, og de der tog Skade havde ondt ved at faae Hjelp, da Faren hængde Alle over Hovedet.

Forgjæves stræbde imidlertid Slaverne at bjerge sig med Aarerne i den forfærdelige Sø der gik, og da de derfor satte Seil til, kantrede Skibene med dem, hvorom der gik Syn for Sagn ved al den Mængde Vrag, der drev op paa vore Kyster. To af Skibene frelstes ved Folkets Raskhed, og slap ind under Rygen, men faldt der i Hertug Jærmers Hænder, som siden forærede Absalon det Ene, med Tillæg, at det var vel forskyldt, aldenstund han maatte takke ham for dem Begge.

Denne Begivenhed indfaldt paa *Sanct Nikolai Dag*, og ham kan Man da takke for, at lige indtil dette Øieblik aldrig siden nogen Slavisk Flaade har ovovet at angribe Dannemark.

IA:342 De Danske tænkte nu kun paa at komme hjem, som Skik er om Vinter-Dage, men imidlertid fik vi pludselig en klingrende Frost, saa at paa een Nat lagde Sundet til omkring Flaaden, og det med saa tyk Iis, at den brast ikke ved det første Slag. Desuden lae der ved Udløbet fuldt med Driv-Iis, og Man maatte derfor gjøre den Indretning, at snart et og snart et andet Skib gik i Spidsen, thi Iis-Kamperne skar ind i Træet, som de havde været af Jern, saa et Skib kunde ikke ret længe holde ud at føre an. Da Man nu endelig, efter mange Omsvøb, slap ud i aaben Søe, søgde hver hjem til Sit, og da Man regnede efter, havde Absalon i det forgangne Aar ikke været mindre end ni Maaneder paa Vikinge-Jagt.

Næste Sommer holdt Kongen og Hertug *Hendrik*, med Samt deres Landshøvdinge, et Møde ved *Eideren*, til Afgjørelse af deres Mellemværende.

Næste Foraar havde *Christopher*, blot med sit eget Lehns Folk gjort et lykkeligt Tog mod *Bramserne*, og strax derpaa blev der budt Konge-Leding ud. De første Høvdinge som mødte ved *Masnet*, var *Absalon* og *Christopher*, og da det ingen Ende fik med Kongen, besluttede de, paa deres egen Haand, at gjøre nok et Tog mod *Bramserne*. Imidlertid kom Ærkebiskop *Æskild* seilende med en prægtig Flaade fra *Skaane*, og han var dengang nylig kommet hjem fra *Jerusalem*, saa han bar endnu, som en Pillegrim, sit lange Skjæg. Da Absalon nu frygtede for, det vilde lægges ham meget til Last, dersom han, slig en Stormand uafvidende, foretog sig Noget, lod han, ved Æsbern, Ærkebispens sige, hvad han havde i Sinde, og, med

megen Berømmelse over hans gode Forsæt, bad *Æskild* da om Tilladelse til at være med, og, som han sagde, prøve om Graaskjæggen endnu kunde Lidt af sin Børne-Lærdom.

A:343 *Æskild* gjorde da nu Absalon Følgeskab, med Endeel af de fermeste Skaaninger, og ved *Laaland*, hvor Man først ankrede, stødte endnu syv Rygiske Skibe til Flaaden. Herfra løb Man ud ved Natte-Tide, og da *Æskild* var bange for at tage fejl, laande han en erfaren Styrmand af Absalon, ved hvis Hjelp han ogsaa lykkelig kom lige over til den bestemte Havn, medens derimod Absalon, og tildeels alle Sællandsfarene, tog Feil af Kaasen, og gik i Mulm og Mørke Peer Gantes Gjenvei. *Rygboerne* gik det endnu skjævere, thi de ankrede tæt ved et Sted, hvor Bramserne laae med deres hele Vikings-Flaade, og, uden at mærke Uraad, gik de, saa snart det dagedes, i Land, for at støde til de Danske. Vel efterlod de nogle faa Vogtere ombord, men de smurde Støvler, det Første de saae Fienden, og *Bramserne* plyndrede da alle Skibene, slæbde ovenikjøbet To af de Bedste bort med sig, og borede dem i Grund, da Vagten paa den Sællandske Flaade kom efter dem.

Der er i dette Landskab kun een Stad, som Indbyggerne kalder *Oldenborg*, og den fandt de Danske øde og tom; thi Indbyggerne havde fundet baade sig selv og Voldene for svage til at gjøre Modstand, og var derfor, med Koner og Børn, flygtede ind i en Kirke, der laae udenfor Byen. De holdt det altsaa for sikkrere i Krigstid at tye til Alteret, end at gribe til Vaaben, og Kirken blev dem virkelig et Fredens Tempel, thi vore Folk var saa bange for at begaae Kirke-Ran, at de end ikke med en Finger vovede at røre ved Noget af Fiendens Gods, skjøndt det, efter mine Tanker, var en overdreven Ængstelighed; thi det er ingen Synd at røre Tyve-Koster, om de saa laae paa Alteret, og for Kirke-Røvere, som Christenhedens Fiender er, kan Kirken aldrig med Rette være noget Fristed.

Hvor lidt ellers *Æskild* paa dette Tog var bange for sin Trøie, kan Man deraf vide, at han gik, uden Brynje, i sin Præstekjole, og sang **A:344** sin Morgen-Psalme, som sædvanligt, medens Absalon alt fægtede med Vrimlen af Slaver og Sachser, som en vis *Urne*, og *Markvard* (Formynderen for Grev *Adolfs* Søn) havde trukket sammen, og, efter deres store Ord at dømme, kunde knuse de Danske med, som ingen Ting. Mærkeligt var det ogsaa med *Æskild*, at da vore Folk, efter en Stund at have brudt Landser med Fienden, stod af Hestene, og lagde sig ned for at puste, sad *Æskild*, og sagde, at nu var han af Ælde saa vaag og vanfør, at han ikke engang var istand til, med sin egen Hjelp, at komme op i Stigbøilerne; men da Man saa i det samme blev Fienden vaer, skulde Ingen mærke ham nogen Vanmagt af; thi han svang sig paa sin Hest, nok saa rap, som Nogen af de unge Karle. Det var altsaa kun paa Skrømt, den gode Mand klagede over heelt Skind, og vilde ikke selv være sin

Dygtighed bekjendt; thi den Ungdoms-Fyrighed hans Færd udviiste slog ham kjønt paa Munden, just i det han klynkede over sin Alderdoms-Svaghed.

Imidlertid havde en lille Trop af vore Folk, lystne efter Bytte, skildt sig fra Adelhoben, og stødte nu paa en Flok Fiender, som de fandt sig for svage til at angribe, og skammede sig dog ved at flygte for, saa de turde hverken gaae frem eller tilbage, men blev staaende, og ventede paa Undsætning. Nu var der imellem dem og vore andre Tropper en stor Mose, hvorigjennem løb en Bæk, som havde kun eet Vadstæd; men da Absalon saae, at Mærkes-Manden holdt sig tilbage, satte han med sin Hest lukt over, og lærde derved Folk at skyde Gjenvei. Det vidste Fienden intet af, thi det var bag en høi Bakke de Danske Ryttere satte over, og han tog sig da slet ikke i Agt for den Klat Folk, han saae; men da fornævnte lille Trop saae, hvad der var i Baghaanden, vilde de ikke have den Skam, som Kjærlinger, at bie med Angrebet, til de fik Forstærkning, men vilde selv have Æren, og gik derfor rasende løs paa Fienden. Vel loe Slaverne i **IA:345**Førstningen kun ad dem; men aldrig saa saare fik de Syn paa det Danske Rytterie, der nu efterhaanden kom op ad Brinkerne, førend de paa Timen vendte Rygg for den samme Klat Folk, de nys havde blæst og gjort aabenbar Nar ad. Saaledes faaer Storagtighed gierne altid en skiden Ende, og den leer bedst, som leer sidst. Nogle af vore Folk brugde ellers ved denne Leilighed kun at pirre Flygtningerne af Hesten, med Spyd-Stagen, for at Man ikke skulde sige, de, paa deres Sjæls Bekostning, satte en Ære i at udøse christent Blod, og, uagtet det tillige var en Tort, Man gjorde Slaverne, vil jeg dog troe, de fandt godt deres Regning derved.

Med et umaadeligt stort Bytte søgde vore Folk nu Strand-Bredden, men kunde dog ikke komme afsted, førend de Rygiske Skibe, som *Bramserne* havde mishandlet, var gjort istand, og imidlertid rykkede alle de Sachsiske Høvdinger frem med en anseelig Magt, de havde bragt paa Benene; thi de havde særdeles Lyst til at kløe de Danske, medens Hertug *Hendrik* var i *Baiern*, og de meende, det var dem en smal Sag. Samme Hær mødte nu paa Veien endeel Flygtninger, som kom fra Slaget, og fortalde, at tænkte Man sig de Danske som en Flok nøgne Stoddere, da tog Man mærkelig Feil; thi de havde tvertimod deres Krigstøi i en ypperlig Orden, men var tillige saa christelig barmhjertige, at de gav Flygtninger kun Øretæver istedenfor Banesaar, det kunde de selv bedst bevidne, aldenstund de Danske havde havt Hals og Haand over dem, og lod dem dog slippe med at blive Græs-Ryttere. Alt Dette, saavel som hvad de fremdeles hørde, at det var blot den *Sællandske* Bisp, de havde været i Kløerne paa, forundrede de Sachsiske Høvdinger meget, og de spurgde nu *Guncelin*, som, for sin Tapperheds Skyld, var Hertug *Hendriks* Øiesteen, hvad han meende, Man, under disse Omstændigheder, helst skulde gribe til.

Slaaes med Absalon, imens vi har ham, sagde |A:346|*Guncelin*, thi een Øes Folk kan vi dog sagtens overkomme. Men, sagde de Andre, kan vi saa ogsaa hamle op med Kongen selv? Nei, sagde *Guncelin*, det er Noget, der kunde bomre selv for vor Hertug. Det smagde de paa, og da nu *Guncelin* saae, det krøb allerede i dem, naar de tænkte paa at skifte Hugg med de Danske, trøstede han dem med, at han havde hittet paa et andet Raad, som der var mindre Fare ved at følge. Lad os passe paa, sagde han, naar hele den Danske Flaade er i Søen, da at gjøre et Indfald i det *Slesvigske*, saa vædder jeg, vi gjør de Danske mere Skade, end de gjør os. Ja, sagde *Bernhard* fra *Razeburg*, der gjør I da ingen Regning paa at have mig med, aldenstund jeg selv har det Landskab i Lehn af Kongen; og tænker I, at *Dannevirkes* Porte staaer paa vid Gavl, fordi Kongen er til Orlogs, da tager I mærkelig feil; thi dem er der sat tresindstyve tusinde Dannemænd til at bevogte. Det Ord gjorde Udslaget; thi nu erklærede den *Hendrik*, som stod for Styret i Hertugens Fraværelse, at det var Synd at bekrige de Danske, et Folk der brændte af Kjærlighed til *Fred* og *Fædreneland*, og gjorde ikke en Kat Fortræd, men greb kun til Vaaben, for at holde opblæste Trælle og vederstyggelige Ransmænd tre Skridt fra Livet! Har Man da altid kun Skam af at ville slaae sig til Ridder paa Uskyldigheden, saa kan de ogsaa være Helvede vis, hvem der har Lyst til at bade sig i saa retfærdigt et Folkefærds Blod!

Hermed gik da hele Toget over Styr; thi Ingen havde Mod paa saa uretfærdig en Krig, undtagen *Guncelin*, som ene havde sit Sværd at takke for Hertugens Gunst, og da han saae sig aldeles overstemt, raadte han selv at gaae paa Forliig, og forlangde at tale med *Sune*. Det skedte ogsaa, og, efterat have nøiere afhandlet Sagen, blev Man enige om at gjøre en Stilstand, som skulde vare, til Hertug *Hendrik* selv kom hjem fra Baiern.

|A:347|Siden seilede Kong Valdemar til Rygen, og gjorde derfra et Angreep paa det Circipanske Pommern, og, hvad han paa dette Tog havde værst ved at overvinde, var en uhyre stor Sump, der vel saae ud som den deiligste Eng, fordi den var overtrukket med et tyndt Lag Grønsvær, men var dog falsk som Skum paa Vand; thi Man gik paa lutter Gynger, og stod, ved hvert Skridt Man gjorde, Fare for at slippe i og staae i Dynd til Halsen. Da Man imidlertid ingen anden Vei kunde komme, maatte Rytterne staae af og trække Hestene, som Karlene da maatte hjelpe op, naar de sank, men havde da ogsaa den Fordeel at kunne gribe i Manken, naar de selv plump i; Bækkene, hvoraf Mosen var gjennemskaaret gik Man over paa Vænde-Broer. De fleste fandt det vel nødvendigt at lette sig, ved at trække Rustningen af og læsse paa Hestene; men det var der dog Nogle, som ikke nænde, og denne deres Nænsomhed havde de saa meget desmere Ære af, som den var forbunden med Livsfare; thi alt imellem, naar Hestene sprang rask op, kom Karlene ind under dem,

og maatte lade sig træde paa. Kongen selv trak ud til Skjorten, hængde sig om Halsen paa to af sine Drabanter, og kom saaledes, skjøndt med Nød og Neppe, over Mosen. Sjelden, kan Man sige, kostede noget Tog de Danske saamegen Sved og saa lidet Blod; thi Fienden tabde baade Næse og Mund, da de saae at vore Folk var slupne over det gruelige Uføre, og fandt det ikke raadeligt at brydes med saadanne Karle, som aabenbar skyede hverken Ild eller Vand. De Danske var heller ikke lidet krye af at have overvundet slige Besværligheder, og rykkede saa modig frem, som om Fienden allerede var slaaget af Marken.

Efterat have gennemvandret store, tykke, Skove, fik Hæren nu Syn paa en Flekke, der laae midt i en dyb Søe, og havde derfor ingen andre Fæstnings-Værker, undtagen et lille Stykke Vold ud til Broen, **A:348** som forbandt Øen med det faste Land. Saasart Man i Byen blev Fienden vaer, lod Hovedsmanden *Otmar* Broen brække af, men Pælene maatte han dog lade staae, og paa den Grundvold begyndte vore Folk strax at bygge en ny Broe, af Gjærder de brak op ved en nærliggende Landsby. Medens nu Absalon, med Størstedelen af Rytteriet, plyndrede Omegnen, tog Kongen sig da paa at erobre Byen, som Noget, der, da den var ubefæstet, ikke maatte falde vanskeligt, og hans fornemste Sorg var at skrabe sammen Alt hvad der kunde due til at lægge Broe med. Den Travlhed satte Bymændene saaledes i Skræk, at de strax kom i Arbeide med at reise et Blokhuus, der blev besat med Slynge-Kastere, og nu regnede der da Stene ned over vore Folk, som dog ikke lod sig synderlig forstyrre, men svarede blot med Pile, som det eneste Vaaben, der end kunde række. Da nu *Otmar* saae, det begyndte at lide med Bro-Lægningen, satte han over Søen i en Baad, søgte Kongen, og handlede om Overgivelse, men forandrede dog immer Sproget, alt som han saae, det fortne eller sagtnede med Arbeidet; saa, snart var han slukøret, og snart var han krye. Der var for Resten nu strømmet saadan en Mængde Folk ud paa Vasen, at de stod hinanden i Veien, og der var ingen anden Maade, at faae Gjærdslet ud, hvor det skulde ligge, end at føre det over Hovedet paa Vrimmelen; men det havde dog ogsaa sin gode Side; thi Tjørne-Bylterne udgjorde som et heelt Storm-Tag, og beskyærmede saaledes Folket. Hvem der imidlertid blev saaret, maatte gaae samme Luft-Vei tilbage til Fastlandet. Broen voxde i en Fart, men som Hastværk gjerne er Lastværk, blev den ikke nær saa breed og sikker, som den blev lang til, og da Man nu alt nærmede sig Øen, fandt Bymændene paa et nyt Kneeb, hvormed de haabede at tage de Danske ved Næsen. De havde nemlig lange Rafter med skarpe Hager paa Enden, som de, fra Blokhuset af, ka**A:349** stede i vore Folks Skjold, og trak dem til sig, og Adskillige, som ikke vilde give Slip paa Skjoldet, blev ved den Leilighed trukket ned af Broen, og styrtede i Vandet. Paa den Maade kunde vore unge Karle snart allesammen have mistet

deres Skjolde og kommet til at gaae bag af Dandsen; men til Lykke hittede Man dog paa Raad, thi ved Hjelp af en Trækrog fik En af de Danske Hold paa Krum-Kniven, der var efter hans Skjold, og den trak siden sine andre Kamerader med sig, saa Fienden blev nødt til at holde op med den Leeg.

Arbeidet var imidlertid gaaet hardtad i Staa, fordi Krigsfolket vidste, at skulde de faae Lov at fortsætte Kampen, maatte Broen ikke blive færdig (da *Otmar* ellers vist gav Kjøb, og kom til Handels med Kongen) og da nu Dagen hældede, begyndte Kongen virkelig at laane Øren til *Otmars* Forslag, for at ikke, om Natten faldt paa, før Byen blev vundet, Broen skulde blive afbrændt, og han maaske nødes til at give tabt og med Skamme ophæve Beleiringen. Udentvivl havde Kongen da i al sin Raadvildhed gjort en dum Streg, hvis ikke Absalon, der just nu kom tilbage med et rigt Bytte, havde været snild nok til at faae det forpurret. For det Første besvor han Kongen, for Alt hvad helligt var, dog ikke, ham uafvidende, at afgjøre Noget med *Otmar*, og derpaa tog han Tolken tilside, og afrettede ham til at udlægge Slaverens Freds-Forslag galt. Saasnart det var bestilt, foer han i sin fulde Rustning ned til Broen, og, istedenfor at Krigsfolket meende, han kom for at byde Stilstand, bad han dem klemme paa af alle Kræfter, og gav dem tillige sit Ord paa, at, vandt de Seier, skulde de faae Lov at plyndre efter Hjertens Lyst. Nu skal jeg svare for, de rappede dem, og i en Haande-Vending var de ikke blot paa Øen, men foer paa Stormstiger op ad Blokhuset, og huggede ned for Fode, Alt hvad der kom dem i Veien. Imidlertid fandt en Dansk Ryt|A:350ter, ved Navn *Hervord*, at det blev for længe at vente, inden han kunde komme frem paa den smalle Broe, saamange Formænd, som han havde, og skjød da Gjenvei, ved at kaste sig ud og svømme over i sin fulde Rustning; men han fik saa mange Efterfølgere, at Broen, der hvor de gik op, blev overlæsset og skreed ud, hvorved da alle de der var, kom ud at svømme. Blandt dem var ogsaa Absalon, men han, som var just en ypperlig Svømmer, reddede, trods sin tunge Rustning, ikke blot sig selv, men tillige Adskillige af de Andre, som ikke kunde svømme.

Slaverne tænkte nu kun paa Flugt, men af Mangel paa Skibe maatte de tage Brygger-Kar at seile i, og de løb rundt med dem, til stor Ynk for deres gode Venner, men til usigeligt Morskab for Fienden, som strax var ved Haanden og nappede dem. Byen blev nu indtaget, Mændene dræbte, og Kvinderne tagne til Fange; men skjøndt der var Adskillige som raadte Kongen ogsaa at bemægtige sig *Otmar*, havde han dog Seiers-Æren alt for kjær, til, for een Mands Skyld, ved Troløshed at sætte slig en Klik derpaa, og lod *Otmar* fare med Fred: vilde heller gavne sin Fiende end skade sit Rygte.

Kongen drog nu samme Vei tilbage ned til Stranden, og seilede hjem.

Den følgende Sommer, da Hertug *Hendrik* kom tilbage fra *Baiern*, blev der holdt en høitidelig Sammenkomst mellem ham og de Danske ved *Eideren*; men hvor storagtig og stinkende opblæst *Hendrik* nu var af sin Lykke, kan Man deraf vide, at han ikke engang, som sædvanligt, vilde ride over Broen, for at hilse paa Kongen, men paastod, at de, som Ligemænd, skulde mødes paa Halvveien. Han maa da reent have glemmt, hvad Forskjel der er paa, at beklæde sine Fædres Kongelige Høisæde, og at være en anden Konges Statholder; thi ellers kunde han dog vel ikke holdt **A:351** det sin Ære for nær, at vige Kong Valdemar et Fodsbred. Kongen var derimod langt fra at være saa prutten; men bar taalmodig Fornærmelsen, føiede den stolte Hertug i at lade Broen opmaale, og mødte ham midtveis, som om de havde været Ligemænd, og jeg kan tænke, han holdt det for større Ære at overgaae andre Konger i Ydmyghed, end at kappes med *Hendrik* i Stolthed; thi saaledes pleier Ædlinger, netop, naar Andres Exempel frister til Hovmod, da ikkun des dybere at fornede sig.

Da Man nu, efterat have sluttet Fred med *Hendrik*, seilede tilbage, løb *Absalon* ind under *Stevns-Klint*, og ladede sit Skib med lutter Slynge-Stene, som skulde tjene til Forsvar for den Fæstning han havde anlagt i *Kjøbenhavn*. Her ankom han ogsaa næste Dag med Ladningen, og var just gaaet i Bad, da han hørde, at Folk udenfor begyndte at blive høirøstede om en Seiler, der var i Sigte nordefter. Aldrig saasnart forstod han af Samtalen, at det maatte være en Sørøver, førend han, endnu kun halvtoet, foer i Klæderne, og ned til Havnen, hvor hans Skib laae tjældet, og hvor Mandskabet ogsaa, paa *Lurens Drøn*, uopholdelig indfandt sig. I en Haandevending var han da i Søen, under Seil, fulgt af sin Drost og Staldmester *Niels*, som paa Timen lod en gammel læk Skude pompe læns, og roede efter sin Herre, det bedste han kunde. Saasnart nu Sørøverne saae, at de ikke kunde holde det med *Absalon*, var de snue nok til strax at stryge Seil og roe tilbage op imod Veiret, hvor de vel saa mødte *Niels*, men ogsaa ham vidste de paa en meget snild Maade at undgaae; thi i det de strøg forbi ham, var hele Mandskabet sprunget over i den modsatte Side af Skibet, hvorved den Side, der vendte imod Fienden, løftede sig høit i Veiret og tog af for Spydene. Saaledes blev de ved at drille Fienden, og snoede sig som Aal, for om mueligt, dog tilsidst at smutte i et Musehul, og hvor opsat de var **A:352** paa at komme fort, kan Man deraf vide, at de der sad ved Aarerne, gav sig ikke engang Tid til at trække Pile ud af Hænderne, eller Spyd af Ryggen, men glemde Svien over Frygten, og blev ved at roe af alle Kræfter: ja Somme af dem sad og sleed, til de styrtede.

Dog, skjøndt Seieren i denne Væddestrid, eller Roen om Kap, enstund var tvivlsom, vandt dog de Danske tilsidst, og tog Vikingen, ved hvilken Leilighed Adskillige sprang over Bord, og vilde heller være selvdøde, end falde for Fiende-Haand, som det da gjerne gaaer

i Forfippelse, at Man kun slipper en Ulykke for at styrte sig i en anden. Resten blev for største Delen hugget ned, skjøndt det vel havde været kjønnere at spare de Kjække, der ikke vilde gaae tilbunds med Krysterne, og deres Hoveder blev sat paa Stage, udenfor *Axelstads* Volde, hvor de afløste nogle andre Røver-Hoveder, som Sællandsfaren nyelig havde faaet Fingre paa. Det var naturligviis alle Vikinger en Torn i Øiet at see deres kjære Medbrødre saa ubarmhjertig behandlede; men desbedre var det, thi de saae sig da i Speil, og holdt herefter for det meste deres Næse hos dem selv. Vel truede Høvedsmanden, der med nogle Faa var taget til Fange, da han engang saa de raadne Hoveder, de Danske med, at han vilde gjøre ligesaadan ved dem, naar han kom løs; men derfor kom han heller aldrig paa fri Fod, men maatte ende sine Dage i Fængsel, og skjøndt det vel ikke var meer end Løn som forskyldt for alle hans gode Gjerninger, kunde han dog kanskee sluppet, dersom han ikke havde truet for tidlig.

Imidlertid var *Æsbern* og *Vetheman* ogsaa paa Farten for at frede Rigets Strømme, og, efter et langt Krydstog, stødte de endelig med fire Skibe paa syv Vikinge-Snekker. Paa en af disse befandt der sig en vældig Kæmpe, ved Navn *Mirok*, som syndes, det blev ham for snævert inden Borde paa hans eget Skib, og sprang derfor, som en Vovehals, ene **A:353**Mand, over paa *Vethemans*, som havde givet sig i Kast med ham. Hele Mandskabet veeg ogsaa tilbage for ham, saa *Vetheman* selv var den Eneste, der turde see ham under Øine, men skjøndt *Æsbern* i det Samme seilede dem tæt forbi, gjorde han dog ikke Andet end loe af Krysterne; thi han fandt, det vilde været en evig Skam at hjælpe saa Mange imod Een. Han seilede da hen og fangede en anden vældig Kæmpe, ved Navn *Strumke*, og *Mirok* holdt sig imidlertid saa tappert, at Man ikke var i Stand til at trykke ham, førend et af de andre Skibe kom til Hjelp. Denne overordenlige Kjækhed indskjød da ogsaa Seierherrerne en saadan Agtelse, at *Mirok*, da han omsider blev fanget, fik Lov at beholde Livet og kjøbe sig løs; thi Man dømde, at Heltemod adler sin Mand, hvor det findes, og bør derfor, selv i en Røvers Skikkelse, aldrig savne sin Løn.

Paa samme Tid var det, at *Ærkebiskop Æskild*, som fandt sig overlæst med Arbeide, og længdes efter Hvile, trængde saa længe ind paa Kongen, til han endelig fik Lov at gjøre en Udenlands-Reise, hvorpaa han da begav sig til Klosteret *Klarendal* i *Frankrig*, og opholdt sig der i al Stilhed. Han gik da saaledes godvillig i Landflygtighed, og fandt sig lykkeligere mellem Fremmede end hos sine Egne, hvor han immer havde haardt Høe at trække.

Ved samme Tid omtrent fik *Volgasterne* i Sinde at udvide deres Bye, og ei dermed Nok, men de hittede ogsaa paa et nyt Slags Fæstnings-Værker, i det de nemlig rammede en stor Hob Pæle ned i Floden omkring *Murene*, og hvor der var for dybt til det, fyldte de

med store Steen, og da de saaledes med Steen og Andet fordærvede alle Indløbene, spærrede de derved baade smaa og store Skibe Adgang til Byen. Da nu Kong Valdemar, paa sit næste Tog til Pommern, saae, at der var sat en Pind for *Pene*, hvor han helst vilde havt sin Handel, løb han ind ad *Svinemin*^{A:354}*de*, og brændte i *Julin*, som han fandt forladt af Indbyggerne, hvad der, efter den forrige Ødelæggelse, nys igjen havde reist sig af sin Aske. Derpaa udplyndrede han Egnen, saavel omkring *Julin*, som ogsaa om *Camín*, men Staden selv angreb han ikke, da han fandt, at baade tog det mindre Tid, og var til større Tab for Fienden, at berige sig i aaben Mark, end ved Borge-Ledene at bruge Kongens Nøgel, og saa endda kanskee faae Lov at blive udenfor. Der var da ogsaa Folk Nok i *Camín*, thi der var *Julinerne* flygtet ind, for, bag dens Volde, at trodse en Beleiring, deres egen By var for svag til at udholde.

Fra disse Egne begav vore Tropper sig omsider til *Ozne*, dog ikke til Staden selv, men kun til dens Omegn, thi ogsaa her tog Kongen det Visse for det Uvisse, og fandt det hverken saa nemt, ikke heller saa sikkert at bryde Hegn og skifte Hugg, som at plyndre Landsbyer og slaae Værgeløse.

Da nu Kongen gjerne vilde skudt Gjenvei ud til Stranden, foreslog Man ham at lade udgrave et gammelt Løb, som nu var sat til med Sand; men det faldt ham alt for keedsommeligt, at ligge der, mens al den Mængde Sand blev kastet op, og han forkastede derfor strax det Indfald med de Ord, at Profiten vilde gaae i Arbeids-Lønnen. Nu løb Man da tilbage til *Ozne*, reiste nogle Blider mod Volden, og lod som Man vilde beleiret Byen, i det Haab, at den skulde have været skye for Skrald og strax overgivet sig; men da Indbyggerne kun blæste ad det Blændværk, seilede Man hjem, og dermed var det Tog forbi. Næste Sommer lavede Kongen sig vel til et nyt, og satte derved Skræk i Naboerne; men da *Slaverne*, der hverken selv eller ved Andres Hjelp fandt sig Danmark voxne, sendte *Prizlav* herover at bede om Fred, see, da, uagtet Flaaden laae seilfærdig, fik han dog ikke blot ved en Slump Penge Toget til at gaae overstyr, men udvirkede tillige en to Aars Stilstand, som Noget, der gik med i ^{A:355}Kjøbet. Om Christendommen blev der ved den hele Handel ikke talt et Ord, skjøndt den *Slaviske* Almue blev haardnakked ved at modsætte sig dens Indførelse, og skjøndt de fleste Høvdinger, kun Christne af Navn, levede som rene Hedninger, og nægtede saaledes i Gjærningen hvad de med Munden bekjendte.

Hertug *Hendrik*, som nu omtrent var kommet i det Rene med de baierske Anliggender, men saae sig dog ikke i Stand til at hjelpe Slaverne mod Dannemark, fandt det derfor raadeligst igjen at søge Valdemars Venskab. I den Anledning var da først hans Bud herinde, og siden mødtes han personlig med Kongen ved *Eideren*, hvor Venskabet ogsaa blev høitidelig fornyet; men det var paa *Hendriks* Side dog kun lutter Skrømterie, thi det Gode kunde aldrig slaae

Rødder i den Sandbund, hans Hjerte havde, saa fast og varigt Venskab mellem ham og os var en Umuelighed. Han var en Rænkesmed, der lagde Vind paa Løgn som paa en Dyd, og paa Trædskhed som den rette Viisdom, sminkede sig kun med Ærlighed, og fandt, at Profiten var god, ihvor den kom fra, derfor brød han immer paa den skjændigste Maade Forbundet med os, saa det sved til Dannemark. Kong Valdemar derimod var Ærligheden selv, og urokkelig i alle Maader, og det er da intet Under, at der aldrig kunde være nogen ret Enighed eller fast Forbindelse imellem den adstadige Dannemand og den Sachsiske Veir-Hane.

Saa omtrent ved disse Tider var det, at *Sverre*, en Smede-Søn, som en Tidlang havde været Præst paa *Færøe*, nedlagde sit Embede, foer over til *Norge*, slog sig reent fra Bogen, og gav sig i Krigs-standen. Hermed var Sammenhængen den, at i en Udørk mødte han en Trop Flygtninger, hvis Høvding, *Eisten*, *Erling* havde fældet; satte sig strax i Spidsen for dem, og nødte Seier-Herren til igjen at drage **IA:356**Sværdet. For nu ogsaa at komme standsmæssig frem, løi *Sverre* sig Fader til, nemlig *Harald Irlænders* Søn, Kong *Sigurd*, efter hvem han da ogsaa opkaldte sin egen Søn, som hidtil, efter *Sverres* rette Fader, havde hedt *Unas*; ja, for at det skulde ikke være Løgn, tog han sig ogsaa selv et nyt Tilnavn, og lod sig kalde *Magnus*, efter sin foregivne Oldefader. Derved haabede han da, at Folk reent skulde glemme hans sande Herkomst, og, skuffede af Navnet, indbilde sig, at *Magnus Barfod* var staaet lyslevende op igjen i ham. Hvor uforskammet et Opspind nu end dette var, tog dog de ellevilde Krigsfolk og den lettroende Almue det Altsammen for gode Vahre, saa det gav Løsenet til et forskrækkeligt Blodbad, og styrtede hele *Norge* i største Fordærvelse.

Førend han endnu fløi til Veirs, skal ellers *Sverre*, paa en Reise til Hertug *Børge* i Sverrig, have foræret en Præst, som laande ham Huus, baade sin Præstekjole og sin Alterbog.

Dog, det er bedst, at lade Fremmede skjøtte sig selv, og vende om til Fædrelandet igjen, saameget meer, som Skjelmstykkerne her hjemme minder os om, at vi har Nok i vor egen Deel, og skal ikke lystes ved at spille Tiden paa at reise udenlands og betragte de Andres.

Der opstod nemlig, paa denne Tid, en Sammenrottelse imod Kong Valdemar, som havde til Hensigt at stjæle Livet af ham, og Hovedmanden var den samme *Maagens Eriksen*, som fordum havde tjent Kong *Svenn*, og var tagen til Fange i *Grathe-Slaget*, men blev da benaadet, og, det som mere var, givet Plads blandt Kongens bedste Venner og faste Ledsagere. Men uagtet han nu, istedenfor at hænges, som han havde ærlig fortjent, blev saa ophøiet i Kongens Gunst, saa var han dog nu blevet misfornøiet med sin Stilling til Hove, og havde faaet endeel Andre i Ledtog med sig, hvoriblandt vi især maae lægge Mærke til *Knud* **IA:357**og *Carl*, Daatter-Sønner af

Ærke-Biskop *Æskild*, og, paa Fæderne-Side, i Slægt med Kongen selv. Anstalterne til dette Skarnstykke blev trufne i al Hemmelighed, og det var heller ingen Sag, thi saa urimelig en Ting faldt Ingen paa at mistænke dem for, og Kongen selv kunde mindst drømme om, at den han havde skjænket Livet skulde staae ham efter sit; men omsider blev det Hele dog opdaget, og det paa følgende Maade.

Maagens havde, iblandt Andre, nogle Tydske Tjenere, som vare Medvidere i Sammenrottelsen, og da de engang, i deres Herres Ærende, reiste igjennem *Holsteen*, kom de, en Aftenstund, ind til en Eremit, og laae der om Natten. De vidste ikke, at der var kun et tyndt Skillerum imellem deres Sengkammer og Eremitens, og snakkede derfor rask op med hinanden om Allehaande. De talde da ogsaa om Sammenrottelsen, og fandt det Begge ubegribeligt, hvorledes Kongen havde kunnet staae sig saa længe, trods alle de Snarer, som *Maagens* og *Carls* Sønner, i al Hemmelighed havde lagt for ham. Det, meende de, kunde dog umuelig være gaaet naturligt til, aldenstund han slet ingen Mistanke havde, men maatte tilskrives et besynderligt Guds Forsyn, der var over ham.

Saaledes, sagde de, dengang Kongen vilde tage over til *Sælland*, fulgte *Maagens* ham meget artig til et vist Vadd, uden andre Vaaben end sit Sværd, og det Jagtskyd, han pleiede at bruge til vilde Tyre; og naar nu Knud, med de andre Sømmensvorne, efter Aftale mødte ved Vaddet, i samme sædvanlige, og derfor aldeles umistænkelige, Skytte-Rustning, da skulde Mordet gaaet for sig; men da *Maagens* ikke saa *Knud* ved Vaddet, turde han ikke vove Noget, men bød meget kjærlig Farvel, og reiste hjem. Siden kom *Knud* og mødte Kongen paa hin Side Vaddet, men, da *Maagens* var borte, gjorde han heller ikke Noget, og lod som han blot var kommet for at hilse paa Kongen, og følge [|A:358](#)ham til Beltet. Han opgav imidlertid dog ikke sit Forsæt, men lurede paa, at Kongen, som sædvanligt, ved Overfarten, skulde først lade Rytterne gaae om Bord, og selv blive siddende paa Strandbakken hos Fruentimmerne, saalænge, og da, meende *Knud*, var der den bedste Leilighed til at komme ham til Livs. Det vilde ogsaa skeet, dersom ikke Kongen, uden mindste Vink af noget Menneske, som ved en Guds-Indskydelse, havde faaet i Sinde, den Dag, at gaae før om Bord end sædvanligt. Havde Mordet dengang lykkedes, skulde *Carl*, som derfor var sendt over til Skaane, strax bragt alle gode Venner paa Benene, og udryddet hele Kongens Afkom. Da det nu imidlertid ikke vilde lykkes i *Fyen*, besluttede *Knud* at forsøge det i *Skaane*, hvor han meende Leiligheden skulde falde bedre. Han skyndte sig derfor at komme over til *Helsingborg* førend Kongen, og agtede der at myrde ham, lige i det han stod ud af Baaden; thi *Valdemar* havde for Skik, at jage til henimod Aften, derpaa lade sit Følge gaae over, og siden i Tusmørket at komme selv bag efter i en Jolle. Fra denne Livsfare reddedes Kongen ved en anden han kom i; thi Baaden, han

gik over paa, blev indeskruet mellem Driv-Isen, og da hans Drabanter længe forgjæves havde ventet, strømmede de ud for at hjælpe ham, og gjorde det derved umueligt for de Sømmensvorne at naae deres Hensigt. Efter saaledes to Gange at være gaaet glip af Leiligheden, lagde *Knud* og *Carl* deres Harnisk af, som de hidtil, for Kongemordets Skyld, havde baaret under Klæderne.

Alt Dette, sagde de, var dog ikke nær saa forunderligt, som at Kongen havde kunnet hytte sig for En af sine daglige Tjenere, som han mindst troede, vilde staae ham efter Livet. Det var nemlig den Kudsk han altid havde med sig, naar han kjørde Ene ud paa Fuglefangst, og som, da Hovedmændene tabde Modet, havde lovet at udføre Misgjernin|A:359gen, engang, naar Fuglen var slaaet, og Kongen sprang af Vognen for at hjælpe sin Falk, ved hvilken Leilighed han under Bukningen maatte give sig blot. Det, skulde Man jo synes, kunde aldrig slaae feil, og da Kudsken desuagtet dog aldrig siden havde fundet Leilighed til at holde sit Ord, var det soleklart, at Kongen ikke kunde falde for nogen Mands Haand, men havde en himmelsk Livvagt, som, trods alle Farer og Fælder, beskjærmede ham.

Denne sine Gjæsters Samtale troede Eremiten paa, som paa et Evangelium, fortalte den ordlydende til en vis Abbed, som besøgte ham, og paalagde Denne, jo før jo heller, at reise over til Kongen og aabenbare ham det Hele. Som sagt, saa gjort, og da Kongen fandt, at alle Omstændigheder passede med Tid og Sted og Reisens Gang, begyndte han at fæste Tro til Angivelsen, og takkede sin Gud, som saa vidunderlig havde bevaret ham, og nu ligesaa vidunderlig bragt Forræderiet for en Dag. Ellers mærkeligt nok, at *Carl*, som Intet vidste af Opdagelsen, og troede sig altsaa vel forvaret, just nu bad Absalon, for Slægtskabs Skyld, skaffe ham et Lehn hos Kongen, saa det maa enten have været fint udtænkt af ham, for desbedre at skjule Skjelmen, eller ogsaa han da maa have opgivet Haabet om at udføre sit Anslag. Da Absalon nu rygtede sit Ærende, og talde med Iver sin Frændes Sag, lod Kongen, som ingen Ting var, og lovede at lønne *Carl* af sin egen Lomme, saalænge til der traf sig en god Leilighed at faae ham befordret. Men kort efter, da Kongen havde bivaanet Gudstjenesten i *Roskilde Dom-Kirke*, og havde ladet sit Følge gaae hjem, bad han Absalon blive tilstæde, og fremkaldte derpaa Anklageren, at han i Begges Paahør skulde gjentage sin Beretning. Over denne Befaling blev han blodrød i hele sit Ansigt, stod og stammede, og kunde ikke faae et Ord frem; thi han var bange for Absalon, som han vidste var i |A:360Slægt med *Knuds* Sønner; men Kongen, som strax gjættede, hvad der bandt hans Tunge, løste den da ogsaa strax, ved at sige: vær Du kun ikke bange for Absalon, thi han er tro som Guld, og jeg er vis paa at hans Kjærlighed til mig er stærk nok til endog at overdøve Blodets Røst. Nu tog da Gubben Mod til sig, og fortalte trøstig, hvordan hele

Sammenhængen var med Anslaget, fra Først til Sidst; men glemde dog naturligviis ikke at bemærke, at han var kun et Bud, som rygtede sit Ærende, og vidste selv ingen Rede til Sagen.

Derpaa lod Kongen ham gaae til Side, og begyndte, med et dybt Suk, at klage sin Nød for Absalon, sigende: er det ikke dog forskrækkeligt, at mine egne Frænder, trods Blodets Røst, og trods alt det Gode, jeg har gjort dem, dog bliver ved at staae mig efter Livet. Hvad skal jeg arme Mand nu gjøre? Lader jeg, som jeg ingen Ting vidste, da udsætter jeg mig jo selv, omringet af saa mægtige Efterstræbere, for at stikkes af Slangen, jeg nærer i min Barm. Gaaer jeg derimod hen og straffer Misdæderne, førend endnu deres Skarnagtighed er blevet meer end enkelte vitterligt, da seer det ud, som jeg selv havde digtet det Hele for at styrte uskyldige Mennesker i Ulykke, og Man vil da skrige mig ud for et Umenneske, som raser mod sit eget Kjød og Blod, og ødelægger, under allehaande Paaskud, hele sin Slægt, fordi dens Glands er ham en Torn i Øiet. Medens saaledes Omsorg for mit Liv tilskynder mig at haste, byder Omhug for mit Rygte mig at nøle, og hvad jeg skal vælge, hvad Vei jeg skal gaae mellem disse Afgrunde, hvor Skammen paa den ene og Skaden paa den anden Side truer, det veed, det kan jeg ikke vide. Kun det veed jeg, at før jeg skulde forhaste mig paa Misdæderne, vilde jeg langt heller falde for dem, naar det var dermed gjort; men hvor mange Andre maatte ikke jeg drage med mig i Graven! Jeg seer for mine Øine Børn **A:361**og Venner ynkelig svømme i Blod, Borger-Krig rase, Fiender husere, Fædrenelandet i Bund og Grund ødelagt og fordærvet!

Saa lød, under bange Suk, Kongens Klage i et kort Begreb, og han bad nu Absalon raade, hvad ham syndes bedst!

Absalon svarede da, at han var aldeles enig med Kongen, om, at det vilde være ligesaa farligt for hans Rygte at forhaste sig i denne Sag, som det kunde være for hans Sikkerhed at tøve, og derfor kunde han overlade Straffen til vor Herre, hvem det var ligesaalet at aabenbare Skarnstykket, som han havde viist, det var ham at forhindre det, og ret længe kunde en Sag, hvori der var saa mange Medvidere, umuelig blive dulgt. Det var, tilføiede han, efter hans Mening, ikke værdt at forstærke Liv-Vagten, men vel at anbefale Drabanterne mere Paapassenhed, saa de aldrig lagde deres Rustning fra sig, men var bestandig paa deres Post, ligesaa vel om Dagen som om Natten; thi da vilde det sikkert slaae Nogle af de Sømmensvorne, at de var forraadte, og derved kunde saa i en Hast det Hele komme op. Det Raad hugede Kongen.

Siden, da Kong Valdemar reiste fra *Roskilde*, og havde Absalon med sig, kom *Carl* til Denne igjen, og bad ham minde Kongen om hans Ansøgning, som han da ogsaa gjorde, og fik til Svar, at vel gav Man sjelden dem Lehn, der vilde takke med Bane-Saar, ligesom Man ogsaa vist nok maatte forundre sig over, hvor drevne somme

Folk var i at holde gode Miner, med Skjelmen bag Øret; men ikke desmindre skulde den skjelske Drabant dog nok faae et Lehn, saasnaart han kom over til *Jylland*, hvor Folket uidentviwl var ham bedst tilpas. Da Absalon kom til *Carl* med den Efterretning, blev han saa fornøiet, at han ikke vidste hvad Been han vilde staae paa, eller hvordan han skulde skabe sig, for ret at udtrykke sin Glæde og Taknemmelighed; men al den Overgivenhed kom dog nok **A:362** ikke nær saameget af Løftet paa Lehnet, som af Haab om at kunne iværksætte Snigmordet, da det lod til, at Kongen slet ikke havde mærket Uraad. Han, tilligemed hans Broder *Knud*, reiste nu over til *Ribe*, for at møde deres Morbroder *Æskild*, der just nu, til Søes, var kommet tilbage fra Frankerig, og det syndes meget naturligt; men *Bent*, deres Halvbroder paa Faders Side, født af en Frille, blev i Kongens Gaard, og med ham gik det underligt til. Havde *Bent* kun været saa troe som han var brav, da havde han været Guld værd, thi han var en drabelig Kæmpe; men nu hændte der sig, et Par Dage efterat Kongen var kommet til *Fyen*, Noget, som viiste, hvad Moders Barn han var. Kongen sad nemlig til Bords for aabne Døre, og *Bent* sad hos, og havde trukket sin Kniv ud, for at bruge under Maaltidet; men, hvad enten han nu var kjed af at skjule Skalken, eller Fanden foer i ham, saa lod han Maden staae, klemde Kniven fast i Haanden, og gjorde allehaande Fagter med den, som om han vilde øve sig i at give Stød, saa hist, og saa her. Snart skjulde han Kniven i sin Barm, og snart trak han den atter frem, og immer holdt han Øie med Kongen, som om det var ham, han vilde til Livs. Saaledes sad han da, og skabede sig som en gal Mand, indtil *Knuds* Kjæreste *Gjertrud* gav sig til at græde, og bad *Valdemar* dog vende sine Øine derhen, hvorpaa Kongen vinkede ad *Niels Drost*, pegede paa *Bent*, og hviskede til ham, at naar Man stod fra Bordet, maatte han være ved Haanden, og tage imod Karlen, hvis han skulde prøve paa at gjøre en Ulykke. Da *Bent* nu saae, at baade Kongens og alle Folks Øine studsende vogtede paa ham, stak han endelig sin Kniv i Skeden; men nu var da, ved hans Hidsighed, Forræderiet opdaget, og det, efter mine Tanker, ved den samme Almagts-Haand, som havde forhindret Misgjerningen.

A:363 Kongen fortrød nu, ikke før at have fulgt Absalons Raad, og kaldte derfor strax sine Drabanter, hvoriblandt da ogsaa *Bent*, ind i sit Sengkammer, og bad dem være belavede paa en Kundgjørelse, som han vidste vilde baade harme og bedrøve dem, thi den angik Noget, som det var tungt at tale om, men grueligt at tie med, og som, naar det blev alle vitterligt, maatte være et Hjerte-Stød for alle hans Venner, og smerte dem i samme Grad, som de var ham hengivne. Ikke paa nogen blot Mistanke, men efter Medvideres Udsagn, og visse ubedragelige Spor, kundgjorde han dem nemlig herved, at der var stemplet imod hans Liv, og det med Folk i Spidsen, som han hidtil især havde forladt sig paa. Han vilde

imidlertid Ingen nævne, eller sigte, men heller give de Skyldige Tid til at besinde sig. Derimod maatte han paaminde sine Drabanter om, herefter, med anderledes Nidkjærhed, end hidindtil, at passe deres Dont: ikke, som før saa tit, løbe hver sine Veie, men følge ham i Hælene hvor han gik, og altid have deres Sværd ved Siden; kort sagt: Enhver som meende ham det ærligt, skulde vaage saa ængstelig over hans Sikkerhed, som om alle de Andres Troskab var ham mistænkelig. Hermed, sagde Kongen, vilde han dog ingenlunde skjære dem alle over een Kam, da han godt vidste, der var i det Mindste Nogle iblandt dem, som, naar det gjaldt, gjerne lod deres Liv for ham.

Drabanterne kappedes nu om at bevidne deres Troskab, og forlangde med Heftighed at høre Medvidernes Udsagn, da de saa snart skulde knække Halsen paa Forræderne, og hverken af Frændskab, Vild eller Venskab lade sig hindre fra at give dem deres Livsbrød, som havde vovet at tørste efter Konge-Blod. Men dertil svarede Kongen, at de maatte ikke forlange videre Angivelse, men være fornøiede med deres egen gode Samvittighed, og saaledes nødte han dem da med Sagtmodighed til at slaae **A:364**Vand i Blodet og dæmpe den brændende Lyst de havde til at bevise deres Uskyldighed.

Nu troede *Bent* sikkert, at Nogle af Medviderne maatte have røbet Hemmeligheden, og at de Vink om Naade, der syndes at ligge i Kongens tvetydige Ord, var kun et Kneeb af ham, for at gjøre de Sammensvorne trygge, saa han des nemmere kunde forraske dem. Han skikkede derfor strax Bud til *Maagens*, og lod ham vide, at Sammenrottelsen var opdaget, medens han selv rømde over til *Jylland*: og det saa hovedkulds, at han lod næsten hele sin Rustning i Stikken. Det var Tegn nok til, at han havde en ond Samvittighed, siden han var saa bange for at stole paa Kongens Naade.

Saasnart *Maagens* fik Budet, reiste han strax, den næste Nat, til *Lybek*, og derfra til Hertug *Hendrik*, hos hvem han tog Tieneste.

Carl og *Knud* forlod, paa Bents Efterretning, hemmelig *Ribe*, og reiste til *Randers*, hvor de satte sig paa et Skib, og seilede over til deres Frænde: Hertug *Børge* i Gothland. Det var da ogsaa aabenbar blot den onde Samvittighed, der forskrækkede dem, og gjorde dem fredløse.

Da *Æskild* hørde, at hans Daatter-Sønner var rømt ud af Riget, blev han, af Sorg og Elendighed, baade over dem og sig selv, ligesom rørt paa Tungen, saa Maalet gik næsten reent fra ham. Han gjorde imidlertid dog Kongen sin Opvartning i *Viborg*, og blev modtoget med det mildeste Ansigt af Verden, thi Kongen vilde paa ingen Maade lade sig mærke med at *Ærke-Bispens Hjemkomst* faldt ham mistænkelig. Dog, var Kongen klog, saa var Bispen heller ingen Tosse; thi for at undgaae al muelig Mistanke, indlagde han ikke engang et godt Ord for sine Børnebørn, thi han vidste nok, at havde

han bedt for dem, vilde det blevet anset for et Tegn til, at han selv havde været i Ledtog med dem, og hvor |A:365| Man saa let kan faae Skam for sin Mund, tænkte han, er det bedst at holde Tand for Tunge. Da han siden kom over til *Skaane*, fik han, ved Lægernes Hjelp, fuldkommen sit Mæle igjen, saa dersom hans Sind havde været ligesaa let at helbrede, som hans Legeme, vilde han snart faaet Bod for sin Vaande; men det var langt fra, thi han elskede sine Daatter-Sønner høiere end sig selv, og kunde derfor umuelig være glad, da det gik dem saa ilde.

Imidlertid havde *Maagens* bedt Hertug *Hendrik* om at skrive for ham til Kongen; men tog sig vel i Agt for at sige ham Aarsagen til sin Landflygtighed, thi det skammede han sig ved at være bekjendt. *Hendrik*, som fandt, det var Synd andet end at hjelpe paa en landflygtig Mand, skrev da ogsaa virkelig et Brev til Kong *Valdemar*, hvori han bad ham tage *Maagens* til Naade, hvorpaa Kongen, som fandt, det var en Sag, der bedre lod sig behandle mundtlig end skriftlig, skikkede *Hendrik Drost*, som kunde overmaade godt Tydsk, ud til *Sachsen* for at melde Hertugen, at *Maagens* var en Landsforræder. Da *Maagens* hørte det, beed han Hovedet af Skam, og var fræk nok til at paastaae, det var lutter Løgn, og jeg er strax villig til, sagde han, i en Tvekamp at bevise min Uskyldighed. Listigt nok var Forræderiet udtænkt, og intet Under da, at Ophavsmanden vidste godt at besmykke sin Sag; men det hjalp ham ikke, thi Gesandten svarede, at han var ikke udsikket for i fremmede Lande med Staal at bevise Beskyldningens Sandhed, men kun for at stævne den Anklagede til at møde for Kongens Domstol, og der, om han kunde, paa lovlige Maade fralægge sig Beskyldningen. Paa hvad Maade, spurgte Hertugen, skal Man da, efter Danske Lov, frie sig fra en slig Beskyldning? Ved *Jernbyrd*, svarede Gesandten. Hertugen spurgde nu *Maagens*, om han var saa sikker i sin Sag, at han turde underkaste sig en saadan |A:366| Prøve? men fik til Svar, at *Jernbyrd* var et meget tvetydigt Beviis, da Udfaldet langt tiere var et blot Lykketræf end en Guds Dom, thi det havde som oftest fældet de Uskyldige og friet de Skyldige, og hvem kunde heller troe, at vor Herre skulde være saa øm over usle Mennesker, at han, blot for at føie dem, vilde forandre Naturens Love, og gjøre Mirakler hver anden Stund. Det Svar fandt, iblandt Andre, Hertugen mistænkeligt, og spurgde: hvad Hjelp han vel meende, at den kunde vente sig af ham, som ikke, paa den Maade, hans eget Lands Love tilholdt, kunde fralægge sig en saadan Forbrydelse? Det smagde *Maagens* noget paa, og vidste enstund ikke ret, hvad han skulde svare; men endelig, da han betænkte, at Hertugen neppe længer undte ham Fristed, tilbød han at indfinde sig hos Kongen, naar han, ihvad Udfald Sagen end for Resten fik, kunde være sikker paa at slippe heelskindet. Dertil svarede Drostten, at det turde han godt love for, aldenstund der i Danske Lov tilstodes hvem der dømtes fra Livet,

Frist til at rømme Landet, saa der blev Ingen taget af Dage over Hals og Hoved. Den Sikkerhed vilde Maagens imidlertid ikke nøies med, men nævnede derimod *Absalon*, som den Eneste, hvis Ord var ham tilstrækkelig Borgen; og da Kong Valdemar fik det at vide, skrev han strax ud til Hertugen, at *Maagens*, paa *Absalons* Regning, skulde have Lov til baade at komme og at fare med Fred. Maagens gav sig nu strax paa Vei, og kom førend Konge-Brevet, som skulde melde ham, saa det var *Absalon* et meget uventet Besøg, indtil han fik Kongens Brev; men saasnart det var indtruffet, lod han det være sin eneste Sorg med gode Løfter at sætte Mod i Maagens. Det lykkedes ham ogsaa virkelig, saa Maagens, med *Absalon* i Baghaanden, troede at være skudfrie, og vovede sig endogsaa hjem, for at gjøre de fornødne Anstalter til sin Jydske Reise, thi Kongen havde stævnet ham til at møde i *Aarhus*. Den Frimodighed |A:367|gik imidlertid snart over Styr, da han spurgde, at to forræderiske Breve, han havde ladet skrive, var blevet opsnappet af Vei-Fogederne og befandt sig nu i Kongens Hænder. Vel hittede han strax paa en Udflugt og lod udsprede, at hans Haandskriver var kommet for Skade og havde tabt hans Signet, som hans Avindsmænd nu maatte have fundet, og misbrugt til falske Breve, ja, den Løgn trykkede han endog i *Absalon*; men hvor god en Samvittighed han havde, det saae Man, da det lakkede ad Tiden, hans Sag skulde for; thi vel gav han sig paa Vei med tvende Skibe, men da han kom til *Absalon*, hvem han fandt omringet af alle de Store fra *Sælland* og *Skaane*, lignede han sig slet ikke selv, saa drabelig en Helt, som han før havde været, men rystede som et Espe-Løv, og svor paa, at Man maatte sige, hvad Man vilde, saa skulde Man dog aldrig faae ham over til *Jylland*; thi han troede Ingen til at kunne vogte ham for Kongen, allerhelst, da han havde været saa ulykkelig at miste sit Signet, som han vidste, onde Mennesker havde faaet Fingre paa, og betjent dem af til at forsegle falske Breve og flye Kongen. Da *Absalon* imidlertid helligt forsikkrede, at om han endogsaa selv gik til Bekjendelse, skulde der dog ikke skee ham mindste Overlast, tog han dog forsaavidt Mod til sig, at han fulgte Troppen, og kom til *Vibye*, hvor *Absalon*, i hele den Danske Adels Nærværelse, forestillede ham for Kongen, uden at han dog fik Lov til at komme til Taffels; thi at lade ham være sin Gjæst, fandt Kongen, vilde være det Samme, som at tage ham til Naade.

Næste Dag, paa Thinget, bebreidede Kongen *Maagens* hans sorte Utaknemmelighed, efter saamange Naades-Beviisninger, sigtede ham for Majestæts-Forbrydelse, og paastod at han havde fældet sig selv, ved at rømme ud af Landet; thi da Ingen havde gjort ham Noget, maatte det nødvendig være Samvittigheden der havde slaaet ham. Dertil svare|A:368|de *Maagens*, at han var ikke flygtet fordi han kjendte sig skyldig, men fordi Kongen, efter *Bents* Sigende, havde ladet Trudslar falde imod ham, hvorfor han fandt

det raadeligst at undvige, til han kom efter, hvoraf Mistanken reiste sig. I Øvrigt, sagde han, kunde han endnu slet ikke begribe, hvorledes Kongen, paa en Mistanke, som var grebet i Luften, kunde faae i Sinde at forfølge en Frænde, hvem han altid havde viist al muelig Godhed.

Ja, svarede Kongen, jo mere Godhed jeg har viist dig, des skammeligere er det, at du vilde lønne mig saa ilde og staae mig efter Livet, og nu trak han Brevene frem, baade det aabne og det sammenlagte, som begge havde Seigl under, og blev nu, efter Kongens Befaling, ved de tilstædeværende Bisper baarne omkring, for at Folk skulde see, om det ikke ganske rigtig var *Maagenses* eget Seigl, der var under. Da nu Aalle med een Mund erklærede, at Seiglet var ægte, lod Kongen Brevene læse op, og her hørde Man da, at det Aabne var stilet til *Skaaningerne*, og lød paa, at de skulde slaae dem sammen, og gjøre Opstand imod Kongen, for den Vold og Undertrykkelse, baade den Ene og den Anden maatte lide af ham; saa vilde *Maagens* stille sig i Spidsen, og sætte dem igjen i Frihed. Det lukte Brev var til *Knud* og *Carl*, som *Maagens* æggede til at stifte Oprør i *Skaane*, medens han gjorde ligesaa i *Jylland*, thi naar Man saaledes afskar Kongen al Forstærkning fra disse Rigets største Landskaber, vilde Magten strax være fra ham.

Da nu Brevene var oplæste, ventede Man, at *Maagens* vilde taget til Gienmæle; men han taug bomstille, stod som en Støtte, og kunde ikke faae et Ord frem, som da heller ikke behøvedes for at sige hvor forstyrret han var, thi det kunde Man læse i hans Ansigt.

A:369 Hvo som tier, han samtykker, siger Ordsproget, og det vilde her udentvivl slaaet til, havde den kloge *Absalon* ei lagt sig derimellem, og spurgt: hvor Nogen kunde finde det forunderligt, at *Maagens* studsede ved slige splinternye Beskyldninger, og tog sig Betæknings-Tid, for at blive enig med sig selv, om hvad han skulde svare! Tvertimod, sagde *Absalon*, skal det tillades ham at gaae til Side, med hvilke af sine Venner, han vil, og raadføre sig med dem om Svaret, han vilde give. Nu syndes *Maagens*, der faldt ham en Steen fra Hjertet, saa han fandt, der var endnu Haab om at gjendrive Beskyldningen, hvorfor han da ogsaa strax imodtog Fristen, og gik til Side med *Absalon*, og med Biskop *Tyge* fra *Vendsyssel*, som havde været Hofpræst hos hans Fader: *Erik Lam*, hvis Gunst han ogsaa kunde takke for sin Bispe-Stol. Af den Aarsag bar *Tyge* særdeles megen Godhed for *Maagens*, men kunde nu ikke andet end med Smerte gjøre ham mange Bebreidelser for det Nidings-Værk han havde havt i Sinde. Vel paastod *Maagens* endnu, at Brevene var falske, men det sagde *Tyge* ham reent ud, var kun en tom Udflugt, thi baade var det øiensynlig *Lambert* Skrivers egen Haand, og den Skrive-Maade, han altid pleiede at bruge. Det Samme sagde *Absalon*, og nu blev da *Maagens* ligesom reent fortvivlet, saa han skjælvende spurgde, om de da meende det var

raadeligt at gaae til Bekjendelse. Dertil svarede *Absalon*, at skjøndt vel bekjendt var halv forladt, burde han dog ikke gjøre det Skridt, førend han var Naaden vis, og nu skulde han kun først see til at forvinde Skrækken, og saa, enten selv eller ved En af sine Venner, rask forlange Udsættelse til i Morgen, for at samle Kræfter til at gaae Pinen igjennem. Som sagt, saa gjort, og Udsættelsen bevilgedes, men da nu hele Adelen om Aftenen gjorde Kongen Selskab ud til den hovedrige *Unnas* Gaard, var *Maagens* dog meget uroelig, og overhængde **A:370** *Absalon* underveis, om at sige ham, hvordan han skulde møde Beskyldningerne? *Absalon* svarede, at hvordan han vendte sig, vilde han dog neppe kunne redde baade Æren og Skindet; thi at gjendrive en Sigtelse, der havde saa meget for sig, vilde falde vanskeligt, og dog lod det heller ikke kjønt at opgive Forsvaret, ligesom da ogsaa Bekjendelse paa det Uvisse havde bragt mangan Mand til Galgen. Saaledes vilde den sanddrue Herre heller lade som han ingen Ting vidste, end gjøre sig klogere end han var, ved i saa tvivlsom en Sag at sige noget Bestemt. Da *Maagens* derpaa yttrede, at naar han turde vente Tilgivelse, vilde han gjerne gaae til Sandheds Bekjendelse, erklærede *Absalon*, at han i alt Fald trøstigt kunde betroee ham hvad Hemmeligheder han vilde, da Kongen vist ikke af ham skulde faae mindste Nys derom. *Maagens* vilde nu strax begyndt at fortælle Sammenrottelsen fra Først til Sidst, men *Absalon*, som ikke vilde have, det skulde være som et Skriftemaal for Præsten, bad ham først kalde *Sune* og *Æsbern* til, som begge To var Mænd, der kunde holde reen Mund med hvad der betroedes dem i Hemmelighed. Da saa det var skeet, og de havde givet *Absalon* deres Haand paa, at de aldrig, uden hans Tilladelse, vilde tale et Ord om Hemmeligheden, saa begyndte *Maagens* lige fra Roden af, og aabenbarede den hele Sammenhæng, hvorved det da kom op, at der var Fler indviklede i Sagen, end de, der ved at rømme havde røbet dem selv, og Fler end Kongen tænkte, thi han forklarede at baade *Æskild* *Æskersøn* og *Christiern Svennsøn* var i Ledtog med, saavel som ogsaa, at *Christierns* Broder, Domprovst *Æsger* i *Lund* havde, om just ikke været Medlem, saa dog Medvider i Sammensværgelsen.

Da Man derpaa kom i Huus, greb *Absalon*, *Sune* og *Æsbern* det første beleilige Øieblik til at blive ene med Kongen, og da det var lykkedes, bad *Absalon* ham i Tide at betænke, hvordan Sagen med *Maagens* **A:371** paa bedste Maade kunde blive afgjort. At bevise Forræderiet, sagde han, vil altid falde vanskeligt, *Maagens* vil sagtens finde det raadeligst, at tie med sig selv, og bliver han saa frikjendt, vil Folk troe, han er uskyldig. Men sæt endogsaa, Man fik ham til at bekjende og straffede ham, saa vilde hans Medskyldige kun lee ad hans Eenfoldighed, og vel vogte sig for at følge hans Exempel. Desaaarsag var det nok bedst, at lade Naade gaae for Ret, og derved aflukke ham frivillig Bekjendelse.

Det Forslag fandt Kongens Bifald, og da han nu, Dagen efter, paa Thinge spurgde *Maagens*, hvad han nu, efter modent Overlæg, havde at svare, fortalte Denne, uden al Skamfuldhed, den hele Sag, fra Først til Sidst, med alle Omstændigheder, og nævnede ikke blot sine Medskyldige, men ogsaa Tid og Sted, saa Man kunde høre, det var ingen Løgn. Han sluttede med den Erklæring, at det nødvendig maatte have været et besynderligt Guds Forsyn, der havde vaaget over Kongen, da det umueligt kunde være blot et Træf, at han var undgaaet alle de Snarer, som af Frænder og Fortroelige saa listig var lagt for ham, at han for menneskelige Øine maatte synes uden Redning forloren.

Med disse Ord kastede *Maagens* sig næsegrus ned for Kongens Fødder, og bad sukkende om Naade.

For gammelt Venskabs Skyld bød Kongen ham staae op, men overøste ham dog med Bebrejdelser, og sagde: jeg synes dog, du maatte have skammet dig ved at ville forraade mig, som har elsket dig fra din første Ungdom af, og hvad du dog vel kunde huske, skjænkede dig i *Grathe-Krigens* Dage ikke blot Livet, men endog større Magt og Værdighed, end du før havde havt, saa jeg, for Frændskabs Skyld ikke blot benaadede men ophøiede dig; og dog har du nu lønnet mig saa ilde og paa den allerskammeligste Maade brudt din Troskabs-Eed!

|A:372 Det lod for Resten, som Kongen neppe kunde tiltroe *Maagens* den sorte Utaknemmelighed; thi uagtet han havde hørt hans egen Bekjendelse, spurgde han ham dog nok engang, om han virkelig havde havt i Sinde at stjæle Livet af ham? Dertil svarede *Maagens*, at til at dræbe Kongen havde han hverken manglet Mod eller Midler eller nogen Ting, undtagen Guds Tilladelse, og dette kjække Svar hugede Kongen saa godt, at han benaadede *Maagens*, men føiede dog til, at han ikke vilde have ham om sig, for ikke at friste ham til at begynde, hvor han slap. Derhos forbød han ham ogsaa al hemmelig Forbindelse med *Knud* og *Carl*, og formanede ham endelig til, dog at lade et Forsæt fare, hvis Udførelse han saae, Guds Almagts Haand saa bestandig havde forhindret! *Maagens* svarede at dersom han igjen blev en Forræder, vilde han kjende sig selv al Kongelig Naade uværdig, og ei engang vove at bede for sig.

Da nu *Maagens*, efter Kongens Befaling, havde søgt sit gamle Sæde, var *Christiern Svenssøn*, som vidste af ingen Ting, saa uheldig at komme ind, og blev paa Timen sigtet af Kongen i de haardeste Udtryk. Da Man imidlertid sagde ham, at han var angivet af sin Medskyldige, vidste han ikke Noget at sige til sit Forsvar, og bad om Naade, som han da ogsaa fik, og beholdt baade Liv og Gods, men skulde dog rømme Landet for ei saa let at komme paa Spil en anden Gang. I Sandhed en læmpfældig Straf for en troløs Svend, som ved sin Misgjerning unægtelig havde fortjent at klæde Steile og Hjul.

Da nu Herredagen hermed var sluttet, og *Maagens* var reist hjem til Fyen, tog Kongen, efter gammel Skik, over til en Øe der er ligesom en stor Dyre-Have, for at følge Jagten, og her fik han Besøg af Biskop *Absalon* og Provst *Æsger*, som paa Ærke-Bispens Vegne vilde bede for hans Daatter-Sønner, at de maatte blive benaadede ligesaavel som **A:373***Maagens*; men Kongen var ubevægelig, og spurgde tilsidst *Æsger*, om han ikke selv havde været i Ledtog med? Dertil svarede *Æsger*: nei, han havde været ganske udenfor det; thi vel havde han vidst, hvad der var i Gjære, men havde kun tiet dermed, fordi han skammede sig ved at aabenbare hvad der i Hemmelighed var ham betroet, og ingenlunde af Avind til Kongen. Den Bekjendelse voldte ham imidlertid siden en langvarig Landflygtighed, og da Ærke-Bispen hørde, hvor haanlig Kongen havde affærdiget hans Sendebud, ærgrede han sig den ene Sygdom paa Halsen efter den Anden, saa han maatte saa godt som ligge til Sengs den hele Vinter.

Næste Foraar havde Kong *Valdemar* de Store baade fra Dannemark og Sverrig til Gjæst, i Anledning af sin Daatters Bryllup, og, saasnart den Stads var forbi, havde Ærke-Bispen en Samtale med Kongen under fire Øine, som da begyndte med, at *Æskild* sagde, han havde en Hemmelighed, han vilde betroe Kongen, men bad indstændig, at det, indtil Videre, maatte blive imellem dem! Efter saa omtrent at have faaet Løfte herpaa, erklærede han at have længe havt Lyst til at nedlægge sit Embede, da det, ved Alderens Tiltagelse, faldt ham alt for besværligt, og han desuden havde bestemt, førend han gik ud af Verden, selv at nedstige fra Høiheden og tage Munke-Kappen. Med særdeles Venskabelighed, i Munden, fraraadte Kongen ham dette hans Forsæt, og anmærkede, at der i alt Fald behøvedes Pavelig Tilladelse; men dertil svarede Ærke-Bispen, at den havde han allerede, med det Tillæg, selv at maatte bestemme sin Eftermand, hvem han da ogsaa, for at Embedet ei skulde staa ledigt, havde, som det Romerske Sædes Legat, Fuldmagt til at indsætte. Vel fattede nu Kongen, ved disse Ord, en Slags Mistanke om, at *Æskild* vilde udnævne Provst *Æsger* til sin Eftermand, men da han betænkde, at *Knud* og *Carl*, hvis de begyndte paa noget Nyt, upaatvivlelig vilde **A:374**finde megen Understøttelse hos deres Morbroder, fandt han, det kunde være ret godt at skifte Ærkebisp, og gav derfor, efter lang, og, som det skulde lade, kjærlig Modstand, sit Minde dertil, med de Ord, at hvad Paven, som Kirkens Overhoved, vilde have frem, kunde han jo rigtig nok ikke forhindre.

Det laae nu *Æskild* meget paa Hjerte, at hans Aftakkelse kunde skee i en høitidelig Forsamling af Rigets Bisper, og førend Kongen reiste fra Byen, indfandt han sig derfor hos ham, med den indstændige Begjæring, at han vilde komme igjen om en Maaned, og tage Bisperne med sig, for at de kunde være tilstæde saavel ved hans Aftakkelse, som ved Valget af hans Eftermand; men Sagen maatte

holdes ganske hemmelig, for at Ingen, af Frygt for at blive Manden, skulde holde sig tilbage.

Da nu Kongen havde føiet ham heri, berammede Ærke-Bispen et stort Bonde-Thing omtrent til samme Tid, og holdt der en Tale til Folket, hvori han takkede sine Undersaatter for den almindelige Yndest hvormed de havde belønnet hans inderlige Kjærlighed til dem, i hans Høiheds Dage! Dernæst tilkjendegav han dem sit Forsæt, at nedlægge sit Embede, til hvis Bestyrelse han nu i sin høie Alderdom ei længer fandt sig dygtig! Hidindtil, sagde han, har jeg med gudelig Hug baaret Omsorg for Eder, men nu herefter maa jeg lade Herren sørge, men i det jeg herved løser mine Tjenere fra den Troskabs-Eed, de have svoret mig, maa jeg bede dem om Forladelse for hvad min Skyld kan være, ligesom og jeg forlader mine Skyldnere; kommer mig Alle, efter min Bortgang, kjærlig ihu i Eders Bønner, saa vist som I skal ogsaa altid være indsluttede i mine! Dette og meget Andet sagde han med saa bevægelige Ord, at hele Forsamlingen henflød i Taarer.

IA:375 Strax efterat Thinget var opløst, kom *Absalon* tilbage fra *Sælland*, og tog, paa Ærke-Bispens indstændige Forlangende, som havde sendt sine egne Heste efter ham, ind i Bispe-Gaarden. Da han nu spurgde *Æskild*, hvorfor han saa bitterlig vilde bedrøve Almuen, fik han til Svar, at deels Alderdommen og deels hans Daatter-Sønners Landflygtighed havde gjort ham aldeles kjed ad sit Embede, hvortil kom, at han for mange Aar siden havde lovet Abbed *Bernhard* i *Klarendal*, engang af egen Drift at nedlægge Bispe-Staven, og slaae sig aldeles fra Verden.

Næste Dag, om Morgenen tidlig, da alle Bisperne var forsamlede i *Sanct Laurentii* Kirke, lod Ærke-Bispen tage Alter-Tøiet ud af Vaaben-Huset og vise frem, for at alle Folk skulde see, hvor rundelig han havde begavet Kirken, saa den var anderledes rigt udstyret nu, end i forrige Tider. Da nu Dette laae for Alles Øine, holdt han en Tale, hvori han sukkende bemærkede, med hvormegen faderlig Omhug han havde vaaget over Fred og Stadighed blandt sine Undergivne, hvor mange Farer og Gjenvordigheder han, som Biskop, alle sine Dage, havde havt at kjæmpe med, og hvorledes han endelig nu, for Alderdoms Svaghed, saae sig nødt til at nedlægge sit Embede.

Kongen tog, som det sig burde, Svaret, gav ham det Skudsmaal, at, uagtet han jævnlig havde ligget i Strid med Kongerne, havde han dog priselig forestaaet sit Embede, yttrede sin Mishag med at han vilde nedlægge det nu, i Alderdommen, da Ingen længer kunde troe, han havde Ondt i Sinde, og opfordrede ham endelig til at erklære, om han gjorde dette Skridt af egen Drift, eller om Kongen havde tvunget ham dertil?

Da udstrakke *Æskild* sine Hænder mod Alteret, og kaldte sværgende Helligdommen til Vidne paa, at han hverken af Had til

Kongen, eller tvunget ved nogen Fornærmelse af ham, men blot af Lede til den forfænlige og Tragten efter den stedse varende Ære, havde fattet det Forsæt han nu udførde.

Dette Svar var Kongen særdeles kjært; thi denne høitidelige Erklæring af Bispens egen Mund vilde han have for Eftersnaks og onde Tungers Skyld.

Fremdeles spurgde Kongen, om den verdslige Arm nogensinde havde skaanet dem, som Kirken bandlyste, og, paa Biskoppens Svar, at intet Saadant havde fundet Sted, erklærede han, at nu var der en stor Steen lettet af hans Hjerte, da han nemlig havde været bange for at Ærke-Bispens pludselige Afskeed skulde af Adskillige i Smug blevet ham lagt til Last.

Da Kongen bestandig havde erklæret, at uden Roms Forlov var Nedlæggelsen ugyldig, blev nu Pavens Brev taget frem og lydelig oplæst, hvori der stod, at vel havde hans Hellighed længe afslaaet den *Lundiske* Erkebispes Ansøgning om sin Afsked, fordi han vidste hvor særdeles vel Stiftet var tjent med ham, men havde dog nu, i Betragtning af hans høie Alder og idelige Svagheder, omsider opfyldt hans indstændige Bøn og Begjæring.

Efterat nu Kongen havde erklæret, at herimod var Intet at indvende, stod Ærke-Bispen op, lagde Ringen og Staven, som sine ypperste Værdigheds-Tegn, paa Høi-Alteret, og frasagde sig dermed høitidelig sit Embede; en Handling der saa dybt bevægede de Tilstædeværende, at Man saae Graad paa Alles Kinder og hørde Kirken gjenlyde af Suk, der klang som Knur.

Kongen bad nu *Æskild*, som den der nøiest kjendte Rigets Geistlighed, at udpege sin Eftermand, og, med Taksigelse til Kongen for hans gudelige Omhug, kom *Æskild* derpaa frem med det andet Pave-Brev, der gav ham Fuldmagt til, som det Romerske Sædes Legat, at beskikke en *Ærke-Biskop* i sit Sted; men saasnart det var læst, erklærede han, ingen Brug at ville gjøre af denne Pavelige Naade, men overlade Kaaret til dem, der pleiede at vælge. Thi, sagde han, før jeg skulde krænke Andres Ret, vil jeg hellere bortgive min, at Man ikke skal sige, jeg selv tilsidst betog den Kirke sin Frihed, for hvis Ære jeg saa længe streed.

Da nu imidlertid baade Kannikerne bad ham sige Kongen sin Mening, og Kongen, paa Almuens Vegne, for hvis Fuldmægtig han udgav sig, stemmede for en Udnævnelse, istedenfor egenligt Valg, beklagede *Æskild*, at det var ham umueligt her at takkes baade Gud og Menneskene; thi, sagde han, undlader jeg nu at nævne den Mand, som jeg veed er bedst skikket til Embedet, da fortørner jeg min Gud; nævner jeg derimod en Saadan, som ikke blot er øvet i Forretningerne, og har hidindtil med Æren beklædt en anden Bispestol, men som tillige pleier at gaae i Ilden for Fædernelandet, da saarer jeg derved en elsket Ven og Frænde, hvem jeg veed, den Ophøielse vil være høist ubehagelig. Alle Folk mærkede nu godt,

hvem han sigtede til, og raabde blot paa Navnet. Velan, sagde *Æskild*, saa udnævner jeg da min Frænde, den eder alle med Æren bekjendte *Sællandske Biskop!*

Alt løftede sig nogle Stemmer og ønskede Kirken til Lykke med Kaaret; men strax reiste *Absalon* sig, kaldte Byrden for tung for hans de svage Skuldre, og erklærede derhos bestemt, at han ingenlunde forlod den Kirke, han, i Danmarks store Trængsels-Tid, var kaldet til, og som han, med Anstrengelse af alle sine Kræfter, havde bragt i en blomstrende Tilstand: afhjulpet dens Trang, og ydmyget dens Fiender.

Herover blev de, som havde Stemme-Ret, tvivlraadige, og taug bomstille, indtil *Æskild* skammede dem ud, og spurgde, hvem de havde solgt deres Mund; men derpaa blev *Absalon* ogsaa udraabt tilgavns; |A:378| thi der var ikke en Eneste i hele Flokken som enten nævnede et andet Navn, eller hakkede i det. Ja, for at det skulde ikke være Løgn, gav Man sin Mening tilkjende baade med Haand og Mund, i det først *Æskild*, og saa de Andre, opmuntrede ved hans Exempel, lagde Hænder paa *Absalon*, og søgde med Magt at sætte ham paa Bispe-Stolen, og medens Geistligheden tillige istemmede den sædvanlige Lovsang, fandt Almuen i sin Hjertens Glæde det for tungt at tie, saa de stemmede ogsaa op med en gudelig Sang paa Moders-Maalet, og kvad paa deres Viis i Chor med Klerkene, saa det kan Man kalde et eenstemmigt Valg, hvorom Læg og Lærd var enige af Hjertens Grund.

Absalon var imidlertid ikke af dem, der er nemme at trække, fordi de gaaer selv, men strittede imod af alle Livsens Kræfter, og, da han var en bomstærk Mand, maatte Adskillige dandse til Gulvs. Da Man nu ikke desmindre blev ved, og flaaede Kappen af ham, var det nær ved at komme til Slagsmaal, og der blev saadan en Støi, at Man ikke engang kunde høre Sangen. Saaledes maatte da *Absalon* af det godmodig oprørte Folk lade sig slæbe hen til Ærke-Sædet, men bestige det vilde han paa ingen Maade, uagtet baade *Æskild* og Kong *Valdemar* paa det Indstændigste bad ham, at føie sig i Guds Villie og modtage Høiærværdigheds-Tegnene. Alt hvad Man kunde formaae ham til, var, at han, for ikke paa en uhørt Maade at beskjemme Rigets Hoved-Kirke, udbad sig Ørenlyd, og indskjød Sagen under Pavens Kjendelse. I det Øieblik altsaa Man troede, han vilde give efter, gav han netop sin Vægning den fulde Vægt, og snoede sig fra en Æres-Post, som en Anden, om den var blevet ham tilbudt, vilde grebet efter med begge Hænder, ja, som mangen En vel, for at komme i Høiheden, kunde havt Lyst til at rane.

|A:379| *Niels*, som var Oldermænd for Kannikerne i *Roskilde*, var nu heller ikke seen med at anraabe Paven for den Vold som var øvet imod deres Biskop, men uagtet *Æskild* derover blev noget urolig, erklærede han dog, at han tilvisse skulde saaledes understøtte Valget, at *Absalon* nok skulde faae at see, hvem der gjaldt mest hos

Paven i Rom.

Nu blev der holdt Tjeneste i Kirken, og da den var ude, vilde *Æskild* narret *Absalon* til at modtage Embedet, ved at lyse Velsignelsen, da det, sagde han, var Noget, han, som afgaaet Biskop, ei meer turde befatte sig med; men *Absalon* var ham for klog og svarede, at dertil var han alt for ringe; thi var her end ingen *Ærke-Biskop*, saa var her dog en Pavelig Legat tilstæde, hvem *Æren* alene tilkom, og saaledes kom han da i al Beskedenhed *Æskilds* Hukommelse til Hjælp, da han, i Ivrigheden for at faae sin Krig frem, havde selv glemt, hvad han hedde.

Siden ydmygede *Æskild* sig ogsaa paa en anden Maade, for dog, om mueligt, at overvinde *Absalons* haardnakkede Vægning, thi han kaldte ham ind i sit Seng-Kammer, bestormede ham der med Bønner, ja tilsidst endog med Taarer og Knæ-Fald, men Alt omsonst.

Dog, var *Absalon* urokkelig, gav *Æskild* ham ei heller efter i stadige Forsætter, thi han var utrættelig i at optænke nye Fristelser; og skikkede saaledes blandt Andet, en Dag, sine ridende Drabanter, en talrig Trop af store, deilige Karle, hen at aflægge ham deres Troskab-Eed, som *Absalon* dog afværgede, ved den Erklæring, at for at følges af saadanne Svende, maatte Man være en høiere Herre, end han nogentid vilde kaldes.

Endelig, da *Æskild* saae, der var ingen Udkomme med ham, førde han ham en Dag ind i et hemmeligt Aflukke, hvor alle de Kostbarheder laae, som han agtede at efterlade Kirken, og vilde gjerne, Man skulde lægge Mærke til; men hvor indstændig han end bad, kunde han dog ikke **A:380**formaae *Absalon* til at skaade det Mindste af al den Herlighed, han tvertimod betragtede med dyb Foragt, som om han vilde sige: mener du virkelig, at den der end ei lod sig blænde af Høihedens Glands skulde lade sig forblinde af Guldets Glimmer! Derover sagde *Æskild*, som Man den Gang troede i Vrede: ja, ja, saa skal der ogsaa blive mindre Sølv og Guld, baade til Helligt og Søgnt, end jeg havde betænkt, saa den daarlige Haardnakkenhed skal svie til sig selv. Derpaa tog han og forærede Kongen et Guld-Bæger, *Absalon* Et, og Noget til Enhver af alle sine gode Venner, for at Man i Fædernelandet seent skulde glemme hans Rundhed.

For Resten, saa da *Æskild*, foruden den Lamhed han havde i Lemmerne, nu ogsaa blev angrebet af den onde Ild, ansaae han det for en Guds Straf, og hastede derfor end mere med sin Bortreise. Han lagde Veien om ad *Sælland* og besøgte der *Absalon* paa hans Slot, af hvem han da ogsaa fik et godt Raad mod den Kulde i Fødderne, som han klagede meget over skildte ham reent ved hans Natte-Søvn; thi *Absalon* raadte ham til at hede en Tegl-Steen og lægge ved Been-Enden, i en lille Kasse, med mange smaa Huller paa, og det hjalp, saa den gamle Stakkel fik sine valne Lemmer

optøet og kunde sove rolig, og det fornøiede *Æskild* dobbelt, fordi det var et Huus-Raad, *Absalon*, uden at være Doctor, blot af kjærlig Omhug, hittede paa i en Hast.

Da han nu vilde reise videre, fulgde *Absalon* ham paa sit eget Skib, over til *Slesvig*, og vilde til Afsked foræret ham en Sølv-Skaal, men *Æskild* betakkede sig med de Ord, at herefter brugde han ikke saa kostbare Kar.

Paa *Slesvig-Bro* mødte *Æskild* Kongen, og faldt da paa Timen i Besvimelse, saa Mange antog ham for død, men han kom dog til **A:38** Rette igjen, og blev i en Baad sat over Fjorden, hvorpaa han hulkende tog Afsked med sine Venner, kyste hver især, og kørde saa afsted; thi da han slet ikke kunde taale at ride, havde *Absalon* sørget for, at der holdt en Vogn i Beredskab til ham. Det var et ynkeligt Syn med den grædende Olding, og med hans grædende Venner, som vidste, at de saae ham aldrig meer, og fulgde ham derfor til Vogns, som Man ellers kun følger Venne-Liig til Graven!!

Kort efter afreiste Kongens og Lunde-Stifts Sendebud til Rom, for at faae *Absalons* Valg stadfæstet, og de lagde Veien om ad *Klarendal*, hvor *Æskild* allerede var ankommet, og gav dem et Anbefalings-Brev med til Paven, som de stolede meget paa, da de vidste, at *Æskild* for nærværende Tid stod høit anskrevet i Rom. *Absalon* og *Roskilderne* glemde imidlertid ikke heller at sende deres visse Bud til Rom, som af al Magt skulde arbeide paa at faae Valget kuldkastet.

Medens dette stod paa, hændte det sig i Paaske Helligdage, da de Store var samlede i Roskilde, gjæstererede og holdt sig lystige, at der kom Bud til Kongen fra *Thord* Lehnsmand i *Lund*, angaaende en vis *Thormer*, som, i *Maagenses* Ærende, nylig var kommet fra Gothland, og var saaledes fløiet igjennem *Skaane*, at det ikke havde været mueligt at faae Fingre paa ham; men da der ingen Tvivl var om, han jo vilde søge *Beltet*, kunde Man der nok lure ham. Da nu *Maagens*, paa Spørgsmaal om, hvordan det hængde sammen, ikke vilde ud med Sproget, forsikkrede Kongen ham, at han, uden al Fare kunde tilstaae Sandheden; men *Maagens* blev ved at paastaae det var lutter Løgn, og sagde ydermere, at fandtes han skyldig, vilde han selv frabede sig al videre Benaadelse. Kongen slog imidlertid ingen Lid til hans Benægtelse, men sendte ved nogle af sine Drabanter Bud til en vis *Adolf Klerk*, som var ham **A:382** særdeles tro, og boede lige ved *Beltet*, og bad ham passe paa, om der kom en Person af det og det Udseende, og den og den Klæde-Dragt, som han nøiagtig beskrev, da strax at annamme ham.

Paa denne Maade blev *Thormer* grebet og bragt for Kongen, i Forhør, hvor han da maatte gjøre Regnskab for sit Ærende, thi vel snoede han sig længe, som en Aal, men da Man truede ham med Pine-Bænken, gik han dog til Bekjendelse, og aabenbarede, at han istedenfor Brev, havde havt en saadan Træ-Indretning med sig som

i Dannemark sædvanlig gik imellem gode Venner, for Beviis, naar de ikke vilde sende deres Signet, og at det Halve deraf var som et Side-Stykke i *Knuds* og *Carls* Værge.

Kongen lod nu *Thormer*, som ellers nok kunde have fortjent Galgen, slippe med at sættes i Forvaring hos *Absalon*, og skikkede *Niels Drost* over at gribe *Maagens* som en Landsforræder, der nu anden Gang stod ham efter Livet, og skulde da have Løn som forskyldt. Med de *Fyenske* Tropper, som havde faaet Ordre paa at være ham følgagtige, kom *Niels* bag paa *Maagens* ved Midnats-Tide, da han laae i Sengen, og hvilken en Kryster der var blevet af den før saa drabelige Helt, kan Man deraf vide, at han ei engang greeb til Vaaben, men krøb i Skjul, og blev taget som en Tyv bag Sengen. Den Skam, mener jeg, var endda nok saa tung at bære, som Lænkerne selv.

Da nu *Maagens* kom for Kongen, og blev tilspurgt om sit forræderske Anslag, pukkede han vel enstund paa sin Uskyldighed; men da Man foreholdt ham *Thormers* Udsagn, kunde han ikke længer bjerge sig med Løgn, og maatte gaae til Bekjendelse, og det gjorde han med blødende Hjerte, hvad enten det saa var Anger eller Frygt, der piinde ham. Kongen lod ham imidlertid dog beholde Livet, og satte ham blot i stræng Forvaring hos *Thorbern* i *Laderbye*.

|A:383 Paa samme Tid udplyndrede de Slaviske Sørøvere Kong Valdemars Gesandter, opsnappede et Skib med Foræringer til ham fra hans Svoger, og gav ovenikjøbet knubbede Ord, da Man krævede Erstatning. Herover blev Kongen, som rimeligt kunde være, meget forbittret, stræbde, i Forbindelse med Hertug *Hendrik* at hevne Skade, tog *Rygboerne* med sig, som de der var bedst bekjendte med Landets Leilighed, løb ind ad *Svineminde*, og stak Ild paa *Julin*, som Indbyggerne havde forladt.

Hendrik lagde sig imidlertid for *Demmin* og beleirede den, men da han saae, den var vanskelig at vinde, faldt han paa at aflede Floden, som løb imellem Muren og hans Leir, saa den kom længere ud fra Byen, og dermed gjorde han netop Byen en væsenlig Tjeneste, saa den blev meget nemmere at forsvare, og han maatte, efterat have ligget der den hele Sommer, med Skam ophæve Beleiringen. Neppe var han imidlertid borte, før der kom Ild løs, og lagde Byen i Aske, ret som Skjæbnen vilde sige til *Sachserne*: den Ære I tragtede efter, vilde jeg have mig selv forbeholden.

Saa misundelig var Skæbnen dog ikke paa de Danske, thi de fik Held til selv at afbrænde *Güzkow*, hvis Indbyggere, med stor Bævelse, flygtede ud til et Sted, som var trindt omringet af Kjær og Moradser, uden dog selv der at undgaae Fienden; thi da *Absalon* fik Fingre paa En af dem med samt Kone og Børn og en yngre Broder, og spurgde, om han ikke nok vilde købe sin og Sines Frihed, ved at røbe sine Medborgeres Smuthul, fandtes Slaveren strax villig dertil,

og lovede selv at være Veiviser for Landtropperne, medens Broderen ledsagede Skibsfolket, for at afskjære Flygtningerne enhver Udvei. *Absalon* søgde nu Kjæret med nogle Smaaskibe, thi Renden som løb derind, fra Floden af, var for smal til store Fartøier, men Veiviseren var en Skjelm, der lod som han |A:384 blev vildfarende, og da Man truede ham, vilde han sprunget fra dem, saa *Absalon* maatte tilsidst give ham en Strikke om Halsen for at faae ham til at gjøre Gavn.

Mange af *Slaverne*, som flygtede paa Baade, løb nu lige i Hænderne paa *Absalon*, og alt deres Kvæg, som var drevet ud imellem Kjæret og Stranden, tog *Sællandsfarene*, men skjøndt det siden blev ærlig deelt med de Andre, maatte *Absalon* dog høre ilde, fordi han, som Man sagde, sig til liden Ære, havde gjort en Fæfangst paa sin egen Haand, som de burde været Alle om.

Da Man seilede tilbage fra Kjæret, var der imellem Mandskabet en kaadmundet Knegt, som sagde for Spøg, at nu skulde Veiviseren skee en Ulykke, fordi han gjorde sig dum, og vilde narret dem. Det tog Stymperen for ramme Alvor, som om Man vilde hænge ham, tænkte: skal du af med Livet, er det ligesaa godt først som sidst, og smeed sig derfor, medens han lod, som han vilde toe sig, hovedkulds ud i Kjæret. Ja, tænkte Folk, da han gik til Bunds, den Karl kommer nok op igjen, som han da ogsaa gjorde, thi Man saae, hvordan han omhyggelig samlede Rebet sammen han havde om Halsen, for at Ingen skulde gribe fat i det, og, uagtet han derpaa sank igjen, var der dog dem, der meende han gik nedent om og hjem, indtil Liget flød op, og afgjorde Trætten.

Paa dette Tog gjorde vore Folk en saa urimelig Hob Kvæg til Bytte at de maatte ordenlig holde Hyrder til at vogte, eller dog egenlig kun til at drive; thi hele Eggen var bogstavelig lagt under Fæfod, og hvordan Ilden havde raset, kan Man deraf vide, at selv *Svalerne* blev husvilde, og byggede Rede paa Skibene, baade for og bag, som om de vilde sige til Fienden: vil du ikke huse, saa maa du dog hæle os.

|A:385 Efterat nu Kongen havde brændt de tomme Huse i *Güzkow*, vilde han været ind ad Landet for at tale med Hertug *Hendrik*, som dengang endnu laae for *Demmin*; men da han hørde, der var en meget dyb Aa og adskillige andre Hindringer i Veien, opgav han den Reise, og vendte sig mod *Camin*. Her gik det dog især ud over Eggen, som blev udplyndret, thi Staden beleirede han egenlig slet ikke; men drillede den blot i Forbigaaende, for at bemægtige sig endeel Skibe, som han behøvede til Smakker til al den Mængde Kvæg, han havde taget, og hvoraf nu hele Krigshæren havde meer end Nok til Fortæring i fulde to Maaneder.

Derpaa lod Kongen gaae Bud til Hertug *Hendrik* om at slutte Feldtoget, og da de kom igjen med den Beskeed, at Hertugen over Hals og Hoved ophævede den lange unyttige Beleiring, trak Kongen sig hen til *Volgast*, og huserede paa Veien saaledes med Ild og

Sværd, at det sveed til Landet. Da nu *Volgasterne* saae hvordan det var fat, vidste de, med samt deres Høvding *Zulister*, ikke bedre Raad til at holde Fienden fra Livet, end at brække Broen af, et Stykke ud fra Landet, paa den anden Side. Vel var der nogle Faa af vore Folk, som ved at hjælpes ad, og hoppe paa Stumperne slap ind paa Broen; men da Fienden gjorde et Udfald, fandt de sig for svage til at holde Stand, og vendte Rygg, saa nær som Een, og det var *Hemming*, *Absalons* Vaaben-Drager, en Vovehals af en Karl, som skyede hverken Ild eller Vand, men vidste ogsaa godt at snoe sig i en snever Vending. Han var kun let bevæbnet, og i det han ryggede sig en Kjende for Fiende-Vrimlen, kom hans lange Slagsværd ham forkeert imellem Benene, saa han fik Næsen til det tredie Been; men det var et Vanheld, han just fik Ære af; thi uagtet der regnede Spyd ned over ham, kom han dog snart til Sæde paa begge sine Knæe, og fik trukket sit Sværd, hvormed han da hilste saaledes paa de næste Skinne|A:386been, at de kom af Veien, og han i Veiret. Da hans Stalbrødre saae det, skammede de sig dog langt om længe, ved at have ladet Helten i Stikken, og saasnart han fik Hjelpere, takkede han Fienden saa godt for Sidst, at de smurde Hæle ind i Byen. Det Mærkværdigste ved det Hele var endda, at Vovehalsen gik aldeles Ram forbi; thi det kunde Folk ikke noksom undres over, da de saae ham igjen, og i det de tilstod, at hans Tapperhed var al Ære værd, fandt de dog tillige, at han maatte prise sin gode Lykke, som havde holdt Haand over ham, og skjærmet som det bedste Skjold.

Medens Dette gik for sig, endtes omsider den indvortes Tvedragt i Kirken, som ved Keiser *Frederiks* Hjelp og ved Tydskernes Haardnakkenhed i deres Vildfarelse var blevet saa langvarig; men opløstes nu i ønskelig Samdrægtighed, saa den rette Pave, *Alexander*, blev almindelig antaget, og *traadte*, saa at sige, Skillerrummet *under Fødder*.

Paa samme Tid kom saavel Kongens og de Lundske, som Absalons Bud tilbage fra *Rom* med lutter glade Tidender; thi hvor stridige end deres Ønsker maatte synes, havde Paven dog i sin Viisdom fundet paa at jævne Trætten til begge Parters fuldkomne Tilfredshed, og til hele *Dannemarks* Glæde. Vel fik, nemlig, *Absalon* Befaling at modtage den *Skaanske*, men derhos Lov til at beholde den *Sællandske* Bispe-Stol, saa han fik begge Stifter under sig, og maatte da finde, at var det halvveis en tvungen Sag, var det ogsaa paa den anden Side en særdeles Naade. I Sandhed, det er Nyt som sjelden skeer, at Man fra Rom paanøder Nogen det *Pallium*, Man for det Meste er treven nok til at meddele dem, der allerivrigst søge det; men her, hvor det gjaldt en Mand, det hardtad var en Ære for Dragten at bæres af, her gjorde Man en mageløs Undtagelse, i det *Galandus*, som det Romerske Sædes Legat, |A:387stævnede den *Lundiske* Geistlighed over til *Roskilde*, og nødte *Absalon*, ved Oplæsning af Pave-Brevet, og Trudsel med Kirkens Band, i

Vægrings Fald, til at modtage Valget, og Geistlighedens Hylding. Derpaa beklædte han i *Lunds Domkirke Absalon* med *Palliet*, han havde medbragt, saae ham, Dagen efter, indvie *Homeer* til Biskop i Ribe, og drog saa, næste Vaar, med vel forrettet Sag og med en god Samvittighed, til *Rom* igjen.

Kong *Valdemar* syndes endnu ikke, han havde faaet Hevn nok over dem, der tog hans Kostbarheder, og udskrev derfor et nyt Tog imod *Slaverne*, hvori vel ikke *Nørre-Jyderne*, men dog *Sønder-Jyderne* skulde tage Deel, og Disse fik, underveis til Samlings-Pladsen, en flyvende Storm, hvori Biskop *Frederik* fra *Slesvig*, en sjelden ædel Mand, mistede sit Roer, og forgik, med næsten hele sit Mandskab. Dette Vanheld gik hele Flaaden nær til Hjerte, og det var saa meget sørgeligere, som Man længe forgjæves maatte lede om Biskoppens Liig, uagtet Man strax fandt alle de Andres. Omsider kom det imidlertid dog for Lyset, og flød i *Pindse* Hellig-Dage op paa *Sællands* Kyst, til stor Glæde og Opbyggelse for alle Folk; thi deels var Legemet saa frisk og smukt, at det havde alle uforkrænkelig Helligheds Mærker, og deels følte Man sig henrevet af gudelig Forundring, ved det, Liiget, som Vennerne saa længe søgde forgjæves, netop lod sig finde paa den *Hellig-Aands* Fest, som altid havde været den Saliges kjæreste Høitid. I samme Biskop *Frederik* mistede *Absalon* En af sine allerbedste Venner og var derfor ret inderlig bedrøvet ved hans Død.

Da Kongen kom til Flaaden, under *Falster*, sammenkaldte han strax Høveds-Mændene, og erklærede, at han ikke vilde sætte Rigets Ære paa Spil, ved selv at anføre saa ringe en Magt mod talrige Fiender, men **A:388** heller betroe *Absalon* og sin Søn *Knud* Flaaden; thi havde han end saa kun liden Ære af, hvad de udrettede, var Skammen ogsaa mindre, om det gik skjævt.

I Følge heraf styrede *Absalon* nu strax til *Rygen*, trak der, i en Hast, saamegen Forstærkning, som mueligt, til sig, og hjem søgte derpaa ufortøvet *Ostrozna*, hvor han da ogsaa ankom ganske uformodenlig, tog for det Meste *Slaverne* i Reden, og kunde have plyndret hele Eggen, uden at en Hund skulde gjøet ad ham, dersom ikke nogle Flabe, ved at stikke Huse i Brand, havde røbet ham.

Jeg kan ved denne Leilighed ikke forbigaae et Træk, som viser, hvilken særdeles Ærbødighed Slaverne har for deres Stormænd; thi der kom to Slaver flygtende i en Baad, *Jærmer* dræbde den Ene med sit Kaste-Spyd, og den Anden fløi op for at hevne sin Stalbroder, men saasart han saae, det var den Rygiske Hertug, han havde for sig, smeed han Spydet, og løb sin Vei.

Flaaden løb nu op ad *Pene*, tog de Heste med, Man fandt paa Græs, og gjorde Farvandet ryddeligt, blandt Andet ved at brække Broen af, og kastede Anker lige inde under *Volgasts* Mure, førend Borgerne endnu fik deres Blider istand. Beleiringen faldt imidlertid de Danske for keedsommelig, og de flakkede derfor om med

Skibene, saa hist og saa her, hvormed de for Alvor drillede Fienden, som aldrig kunde vide, hvor han helst skulde være paa Vagt; og naar han endog traf dem engang, var det dog lige nær, thi de dreiede strax af med velberaad Hug, og søgde under Steder, hvor de ingen Modstand fandt, og for immer at kunne være paa Farten, gjorde de den Indretning, at lade Rytterne sove om Natten og Fodfolket om Dagen, saa Kongens Arbeid gik aldrig i Staae. Den Slags Krig var Hertugerne *Bugislav* og *Kazimar* slet ikke belavede paa, |A:389 og da de saae, hvordan Landet blev ødelagt, uden at vide noget Middel til at møde en Fiende, der var, saa at sige, allevegne og dog ingensteds, tænkte de: hvor Man ikke kan ramme med Staal, maa Man stride med Guld, og, hvor den knytte Næve slaaer feil, gjøre krum Haand. Der blev da holdt et Møde, hvor Hertugerne tilstod, at de Danske var deres Overmænd, og sagde, paa Skrømt, at de gjerne vilde rømme hele Eggen, og opslaae deres Bopæl ensteds i den store *Pommerske* Udørk; men den Snak lod de dog strax fare, da *Niels Falstring* brast i Latter og sagde: ja, naar Man saaledes løber et Sted fra og et andet Sted til, og afstaaer Hælvten til *Polakkerne* og Hælvten til de *Danske*, saa har Man rigtig nok sørget godt for hele sit Fæderneland! Paa denne Erindring gik da Hertugerne nærmere til Meningen, bød *Absalon*, som Manden for det Hele, hundrede Mark i gangbar Mynt, og *Knud* ligesaa meget, lovende derhos at løslade Gesandterne, og betale Kongen titusinde Mark Sølv i Erstatning for Rovet.

Førend *Absalon* vilde svare Noget herpaa, tog han Hovedsmændene til Side, og raadførde sig med dem, om Man skulde slaae til paa de Vilkaar, eller ikke. Selv fandt han dem forkastelige, men fortav dog ikke, at Man hjemme ventelig vilde betragte dem med ganske andre Øine, og kalde det et meget ærefuldt Forlig, hvorved Kongen fik Penge, Landet Fred og Fangerne Frihed. Bedst var det, sagde han, om vi havde Mod til at foragte de vel glimrende, men ingenlunde gyldne Tilbud, og fortsætte Krigen; thi Slaverne er nu saa ganske kommet paa Knæerne, at naar de beholdt Sværdet over Hovedet, vilde de snart nødes til at krybe til Korset, og give sig Danmark i Vold; men det maa imidlertid komme an paa Jer, blev han ved, thi ellers vil Man sige, jeg gik altid efter mit eget Hoved, og vilde heller sætte Alting paa Spil, end høre paa andre |A:390 fornuftige Folks Raad. Svaret blev, at Man maatte vælge, hvad Man vidste, hugedes bedst, og denne Mening maatte da *Absalon* følge.

For at nu imidlertid Kongen ikke skulde blive forskrækket, naar han saae Flaaden komme saasnart igjen, skikkede *Absalon Æsbern* afsted, for at han skulde komme først og overbringe Kongen det glimrende Budskab, men Lykken føiede det ikke bedre, end at *Æsbern* blev opholdt af Storm under *Hithinsøe*, og fik ikke Magsveir, førend *Absalon*, efterat have modtaget Gidsler, ogsaa var

seilklar. Uagtet da nu *Æsbern* satte alle Seil til, for at komme først, var Forspringet, han havde, dog ikke ret stort, og da Kongen, som just var paa Jagt, saae ham saaledes komme farende, med hele den øvrige Flaade i sit Kjølvand, begyndte han at huge ilde til, og tænkte, hans Folk var i Flugten, men saasnart *Æsbern* slap i Land og fik fortalt ham Sammenhængen, forvandlede Bekymringen sig til en overdreven Glæde, saa han raabde, at paa den Maade havde Man bedre af at føre Krig end at holde Fred. *Æsbern* maatte nu til Høibords, hvor det gik for Alvor lystigt til, og næste Dag gav Kongen Flaaden Hjemlov, efterat have overvældet Mandskabet med Berømmelser, og undt dem den Ære at kysse ham paa Haanden.

Siden, medens Kongen var ovre i Jylland, brød *Knud* og *Carl* ind i *Halland*, med en Trop, der dog ikke var nær saa stærk i Grunden, som i Munden, og agtede da at tugte deres Fæderneland, fordi det havde avlet saadanne Skurke, som det maatte nødes til at feie ud. De havde stolet paa Medhold af *Hallandsfarene*, og det var da en slem Streg i Regningen, at de modtoges med væbnet Haand, men, skjøndt de desaarsag trak sig noget tilbage, tænkte de dog, det skulde enten briste eller bære, og stillede sig i Slagorden, oppe ved Skoven, som skiller imellem *Halland* og *Gothland*. De havde imidlertid Ulykken med dem, og maatte dyrt |A:391|betale, at de bar Avindskjold imod Fædernelandet; thi de tabde ikke blot Slaget, men *Knud* faldt, bedækket af Saar, i Bøndernes Hænder, og blev smidt i Taarnet til Maagens, hvor da lige gode Brødre nød lige god Ret. *Carl* derimod slæbde sig, dødelig saaret, fra Valpladsen, ind i en Udkant af Skoven, hvor han i den venlige Løvsal udaandede sin Helte-Sjæl, en Skæbne, hans Broder, i sit Fange-Liv, vel maatte finde misundelsesværdig; skjøndt ogsaa *Carls*, over Jorden henraadnende, Liig, da det siden blev fundet, maatte indskyde Gru for den Skjændsel, hvori tøilesløs Ærgierrighed styrter Menneskens Børn.

Da Lands-Forrædere, efter Danske Lov, har deres Boes-Lodd forbrudt, bemægtigede Kong *Valdemar* sig begge Brødrenes Arve-Gods, en uventet Indtægt, der ikke lidet forøgede hans Rigdom.

Hertug *Hendrik* havde, paa denne Tid, ved at nægte Hjælpe-Tropper mod Italienerne, indviklet sig i en farlig Krig med Keiseren, og da han fandt sig for svag til at stampe imod Braadden, skikkede han Bud paa Bud til Kong *Valdemar*, som da ogsaa lod sig overtale til at mødes med ham paa det sædvanlige Sted. Her saae Man ret, hvordan Modgang kan ydmyge Folk; thi Stolt-*Hendrik*, som aldrig før vilde gaee et Straaesbred over Midten af Broen, beed nu rask i et suurt Æble, og gik over hele Broen, for at hilse paa Kongen, og anraabe hans Hjælp, efter det Forbund, hvori de stod med hinanden. Dertil svarede Kongen, at vel var han ikke ved noget Forbund forpligtet til at understøtte ham i den Begivenhed, men skulde dog ikke desmindre, for gammelt Venskabs Skyld, findes villig dertil,

naar Hertugen ellers vilde lyde hans Ord. Da nu Hertugen spurgde, hvori det da skulde være, svarede Kongen: jeg mener, at er det svært, at drages om Reeb med den jordiske Keiser, da er det endnu langt farligere, at byde den Himmelske Spidsen, aldenstund Han, **A:392**uden al menneskelig Hjelp, blot ved et Vink, formaaer at nedstyrte og ophøie hvem Han vil, men Ham har du alt længe udæsket, ved Kirke-Ran, og først naar du, ved at give Rovet tilbage, har forligt dig med Ham, først da kan du vente at seire. Saalænge det ikke er skedt, kæmper du kun forgjæves som en Vovehals, og var jeg end daarlig nok til at forene mine Vaaben med dine, mod Herren, maatte vi dog nødvendig Begge tabe Slaget, thi mod Himlens Vrede er al jordisk Magt som Leer og Straa. Udson derfor din Brøde, og regn saa paa min Hjelp, men ellers ei; thi hos mig gaaer Herrens Frygt langt over Vild og Venskab! Ja, sagde *Hendrik*, jeg har rigtig nok piint Bisperne til, under Navn af Lehn, at overlade mig en stor Deel Gods; men skulde jeg give alt det tilbage, blev jeg tiggefærdig, og saadan en Tilbeder er jeg ingeniunde af de Skalde-Pander og Fip-Skjægge, at jeg, for deres Skyld, skulde gjøre mig selv til en Stodder, og kjøbe deres Naade paa min egen Æres Bekostning. Dermed var det forbi, men Kongen maatte imidlertid love *Hendrik* at tie med det Afslag han havde givet, for at ikke, naar det kom ud imellem Folk, Hertugens Tropper skulde gaae over til Keiseren, og, for at de skulde blive des modigere, bildte *Hendrik* dem tvertimod ind, at Kongen havde lovet ham sin Bistand.

Da de Danske reiste hjem, indtraf ellers en forunderlig Begivenhed, som Man aldrig har hørt Mage til; thi der kom, en Nat, en utallig Mængde Muus, langt oppe fra Landet, og styrtede sig, med en ynkelig Piben, i *Slien*, hvor Man, næste Morgen, saae hele Landkanten bedækket med deres Aadsler, og det var et Vidunder, som Egnens Folk maatte være glade ved; men samme Nat skar Musene *Absalons* Klæder, som laae ved hans Seng; og det var ham et Forvarsel om hans paafølgende Gjenvordigheder. Han satte nemlig aldrig saasnart sin Fod paa *Sællands* **A:393**Grund, førend der mødte ham den Tidende, at *Skaane* var i fuldt Oprør, og Almuen gaaet saa vidt i sin Kiv med Herremændene, at den endogsaa havde forgrebet sig paa Kongens Fogeder. Saaledes havde de, blandt Andet, midt paa *Lunde-Thing*, annammet *Aage*, En af de ypperste Landshøvdinge, og mishandlet ham saaledes, at var han ikke sluppet ind i Dom-Kirken, havde de bestemt splittet ham ad. Man bad desaaarsag *Absalon*, som den Eneste, der vilde være istand til at dæmpe Oprøret, endelig selv komme over til *Skaane*, og det, jo før, jo heller, da Kongens Tilhængere var i Flugten, og det altid vilde være nemmere at stemme Bæk end Aa. Baade *Sune* og *Æsbern*, som *Absalon* i den Anledning raadførde sig med, bad ham nu vel for Alting, dog at bie, hvor han var, da de bestemt vidste, det var Adelen selv, der havde ophidset Almuen, netop for at komme ham til Livs;

men da de Skaanske Sendebud blev ved at forsikkre, at hans Nærværelse var aldeles nødvendig, besluttede han sig ikke desmindre til Reisen, og sagde, det fik da for Resten at gaae, som det kunde, thi han havde Kongen for meget Godt at takke, til ei, naar det gjaldt, at sætte selv Livet paa Spil for ham. Han meldte desaarsag strax, ved Forbud, den Skaanske Adel sin Ankomst, og stævned dem til at møde i *Lund*, hvor han vilde holde Lands-Thing. Snart tiltraadte han ogsaa selv Reisen og skyndte sig afsted, i Fortids Helte-Aand, for, som en Mur, at stille sig i Gabet og dæmme for Strømmen. Almuen mødte bevæbnet, og fremførde, klappende paa Sværdet, trodsig deres Klager over Undertrykkelse, og da *Thord* begyndte sin Tale, overdøvede Man ham saaledes med Huien og Skrigen, at han tilsidst maatte reent tie stille. Da nu heller Ingen af Kongens andre Tilhængere kunde faae Lov at lukke Munden op, tog Absalon Ordet, og han var dog saa heldig at faae Ørenlyd; men det var ogsaa Alt, thi Man blev ved at støie, klamres og |A:394|skrige i Munden paa hinanden, saa der var slet ingen Udkomme med dem. Han besluttede desaarsag at dele Folke-Stimmelen, og lysde til, at han vilde thinge med Almuen i tre Hold, og skaffe den Ret over alle de Høvdinge, som havde forseet sig. *Thord* fik tillige en dygtig Næse, fordi han ved falske Beretninger havde narret ham over til den balstyrige Almue, men Denne paastod, at det var kun i Fuldskab de havde gjort dem saa gale, thi det kunde Man tydelig mærke paa Thinget, hvor Endeel af dem endogsaa sad og snorkede, men derfor, sagde han, skulde Man herefter thinge med dem paa aaben Mark, hvor der ikke, som i Kjøbstæderne, var Leilighed for de Fuld-Snuder til at drikke Forstanden bort.

Absalon holdt nu først Thing med Sydlænderne, og lod ved denne Leilighed Landshøvdingen *Peder Evarson* sidde lige i jævne sig, for at beskytte denne sin gode Ven mod Voldsomheder af Almuen, som i sin Arrighed, der ikke engang havde synderlig Grund, var færdig at æde ham. Hele den anden Thingdag brugte han til at undersøge de indbyrdes Trætter, og dømde i dem alle saa upartisk, efter Lands Lov og Ret, at Almuen ikke kunde Andet end være fornøiet, og takkede ham offentlig.

Paa Veien herfra kom en Skaansk Ridder til ham, og meldte, at Budstikken var i Omløb, og sammenkaldte den oprørske Almue til et Fiirdags-Møde ved *Hvidkilde*, og skjøndt *Absalon* var omringet af de fornemste Skaaninger, vilde han dog ingen Ting beslutte, førend han havde talt med *Thord*, hvem han derfor lod hente, og fortalte hvad han nylig havde hørt om Bonde-Oprøret. *Thord* paastod nu vel, at det var kun Snak, og bad ham kun være ganske rolig, og aldrig troe, der var noget Sligt i Gjære; men da alle de Andre raadte til at tage sig vel i Agt for et voldsomt Folk, blev *Absalon* dog tvivlraadig, og trak sig ud paa *Søft-Øen*, for der i Sikkerhed at indhente nærmere Efterretninger. Da nu Rygtet |A:395|om

Bøndernes Raserie fuldelig stadfæstede sig, fandt *Absalon* det alt for voveligt selv at mødes med dem paa Thinge, men skikkede sine visse Bud derhen, som, ved at indrømme Alt, hvad der kunde være mindste Billighed i, skulde see til at berolige Gemytterne. Hvad enten det imidlertid var af Ondskab eller af Frygt, saa rygtede disse Gesandter kun slet deres Ærinde; thi da de saae, hvor splittergal hele Almuen var, og hørde, med hvilken Frækhed Man skar baade Næse og Øren af Adelen, tav de bomstille med hvad de skulde sagt, og pustede til Ilden istedenfor at slukke. Da nemlig En af dem, ved Navn *Lange-Peder*, en Kæmpe af en Karl, omsider, ihvor hardt det holdt, fik Ørenlyd, sagde han reent ud, at fordi han tjende *Absalon*, maatte de ingenlunde troe, han havde glemt, hvad han skyldte sine Medborgere, thi hos ham stod dog Folket i sin Majestæt langt over hans Høiærværdighed, og Fædrenelands-Kjærlighed gik ham over Alt. Derfor maatte Almuen vide, at han i alle Henseender holdt med dem af Hjertens Grund, og vilde aldrig betænke sig paa, selv med Sværdet at forsvare deres krænkede og hardtad døende Frihed.

En tog nu Svaret og raabde, at *Absalon* og alle de Store, efterat have flaaet Almuen, holdt den nu ovenikjøbet for Nar, ved ikke at møde paa Thinget, og strax lød det fra alle Sider, at det var et sandt Ord, han sagde, hvorpaa da alle Mand med Huien og Gny sprang op, greb til Vaaben, og fløi til Hest, hen at bestorme *Absalons* Gaard; den Gaard, det var nu glemt, hvor de havde nydt saameget Godt! De overraskede ham imidlertid dog ikke, thi de Yngste af hans Sendebud smuttede bort, skjøndt Pilene fløi dem om Ørene, og kom først til *Søftøe* med den slemme Efterretning, som da strax satte alle *Absalons* Drabanter i Bevægelse, saa Nogle sprang ud efter Hestene, som gik løse paa Overdrevet, Andre gav sig til at sanke Slyngesteen, og atter Andre stræbde med en Vogn|A:396|borg, saa godt som det i en Hast kunde skeep, at spærre Adgangen til Øen nede ved Vadstedet, som *Absalon* siden forskandsede med en Muur af brændte Steen.

Adelen raadte nu *Absalon* til enten at belave sig paa en Beleiring, eller ogsaa strax bryde op, og slaae sig igjennem den første Bonde-Trop, førend hele Hoben blev samlet; men *Absalon* vilde ingen af Delene; thi til at udholde en Beleiring, sagde han, fattes vi Levnets-Midler, og hvad Sværdslaget angaaer, da er jeg ingen Røver, men en Præst og Hyrde, kommet for at stifte Fred, ei for at udøse Blod, og vil derfor ingenlunde her befatte mig med Mord og Mand-Slæt. Derimod haaber jeg nok at kunne, uden Blods-Udgydelse, adsplitte den første Sværm, der rykker frem; thi hovedløs Hær fægter bedst med Hælene. Han gav desaarsag Drabanterne stræng Befaling ei at skade Bønderne paa Liv eller Lemmer, og, saasart Fortropperne, som havde sat sig fast paa en nærliggende Høi, saae ham rykke frem, med Korset foran sig, løb den ogsaa strax ad Skoven til, og lod Hovedmanden i Stikken, men

han slap dog med at klædes splitternøgen af og faae en Dragt Prygl, thi Drabanterne turde, for Absalons Skyld, ikke gjøre ham videre Skade. Derimod var der En af dem som mistede Livet, ved det Hesten løb løbsk med ham midt ind imellem Bønderne, og ud i en Mose, hvor de stimlede om ham og slog ham ihjel, uden at hans Stalbrødre vidste Noget deraf.

Absalon vendte nu, uden al videre Forhindring, tilbage til *Lund*, og lod Bønderne gjøre sig saa lystige, som de vilde, paa *Øen*, hvor de da ogsaa styrede deres Harme, med at plyndre Rub og Stub; thi han var glad, han slap saaledes, uden at vanære sin høiadelige og præstelige Tænkemaade, der bød ham elske Miskundhed, og kalde Freds-Raad det bedste. Som en ægte Hyrde og christelig Biskop stak han Sværdet i Skeden, og |A:397|satte ingen Ære i at hevne sig selv, men baade Ære og Dyd i at spare høimodig, og lide uskyldig.

Da nu de kom tilbage, som *Absalon* havde sendt hen paa Thinget, for at berolige Almuen, skjændte han paa dem, fordi de havde misbrugt hans Troskyldighed, og ved skjæve Beretninger narret ham til, aldeles uberedt, at løbe midt ind i Ulykken, og vil I dog engang sige mig, blev han ved, hvad det skulde betyde, at bringe mig i saadan en Leirvold. De tilstod nu, at det var meget uforsigtigt gjort af dem, men undskyldte sig med, at de havde aldrig tænkt, det skulde saaledes gaae; og *Absalon* bad dem da see til, de, ved et godt Raad for Øieblikket, kunde gjøre deres Forseelse god igjen. Dertil svarede de, at for Øieblikket manglede de baade Folk og Vaaben, saa det vilde være bedst, de reiste hjem, og kom igjen i Morgen med begge Dele, thi Ærkebispnen kunde jo nok finde et Smuthul, at skjule sig i, saalænge, og det, meende de, var, under slige Omstændigheder, slet ingen Skam for ham. Om det var af Raadvildhed eller af Ondskab, de kom frem med det Forslag, gjør Man bedst i at lade staae ved sit Værd, til Man har gjort sig den Uleilighed at betragte deres senere Adfærd; men *Absalon* svarede strax, at han var ikke vant til at krybe i Skjul, og havde i sin Sællandske Fæstning en anderledes hæderlig Tilflugt. Blæsende ad alle deres Smuthuller, laande han da et Skib af *Thord*, og seilede sin Kaas, vel vidende, hvor ilde det vilde klædt for en Mand, der, som han, ved store Bedrifter, havde gjort sig vidt og bredt navnkundig, at krybe i et Musehul.

Saasnart *Absalon* kom til *Sælland*, fik han Brev fra Kong *Valdemar*, som laae paa Jagt paa *Samsøe*, om strax at komme did, for at raadslaae om en meget vigtig Sag, og han blev da selv den Første, der bragde Efterretning om den Klemme, han var i, men talde dog ikke et |A:398|Ord til Kongen om de Skaanske Uroligheder, førend han, med *Sune* og *Æsbern*, havde tilbørlig drøftet og reengjort den forelagde Sag. Kongen fnøs, da han hørde det, og sagde, at de Oprørere skulde skee en Ulykke, men *Absalon* fik ham dog saavidt formildet, at han ikke strax foer i Harnisk, men opsatte

Hevnen, til han fik talt med de Skaanske Høvdinger, som da, i Følge deraf, kaldtes over til Kongen. *Absalon* kom dem derpaa selv i Møde i *Fyen*, og modtog dem med al muelig Artighed, men dog kom der snart en Kurre paa Traaden; thi de paastod, at hele Oprøret reiste sig af den Undertrykkelse, *Skaaningerne* havde lidt af de fremmede Lands-Høvdinger, og vilde lægge sig, saasnart Lehnene blev taget fra dem og givet til Indfødte, hvorfor han endelig maatte bede Kongen at føie *Skaaningerne* deri, og aftakke *Saxo*, *Aage*, *Sune* og *Æsbern*, der alle vare Udlændinger og yderst forhadte. *Absalon* svarede, at det gjorde han ingenlunde, thi at ville betage Kongen hans Ret til at uddele Forlehninger, efter eget Tykke, var at røre ved en af Kronens *Ædelstene*, og førend han vilde hjælpe til, saa lumskelig at skille Majestæten ved et Fortrin, Kongerne fra Arilds-Tid havde nydt, før vilde han vove Alt og lade Almuen rase; men da de Skaanske Stormænd hørde det, var de uforskammede nok til at true, og sagde reent ud, at saa skulde ogsaa hele Raseriet komme til at gaae ud over ham. Siden, da de kom til Kongen, og han spurgde dem, hvad der vilde være det tjenligste Middel til at berolige *Skaane*, erklærede de, at et Brev fra Kongen, hvori Sagen blev taget deels med det Gode og deels med det Onde, vilde være Nok til at stille Opløbet; men hvad det ikke havde været galt før, saa blev det nu, da Kongen, efter deres Tilskyndelse, lod et Brev fuldt af Trudslers udgaae til den Skaanske Almue. Saaledes at tordne og lyne imod dem ansaae Folket som en stor Forbrydelse af Kongen, der ikke maatte gaae ustraffet hen, hvorfor de **A:399**strax paa Thinge afskaffede alle Kongelige Skatter, forsvor at give Biske-Tiende, gav Præsterne Lov til at gifte sig, og erklærede, at de kunde godt besørge Guds-Tjenesten, saa der behøvedes slet ingen Biskop.

Saaledes satte Man sig da op baade imod Gud og Mennesken, trodsede Kongen, og haanede Kirken; men da Kongen saa, hvorlidt hans Trudslers frugtede, besluttede han at slaae til, og satte, saasnart Høsten var forbi, over til *Helsingborg*, med en mægtig Hær. Strandbredden var paa denne Aars-Tid ligesom bestrøet med Fisker-Hytter, og her viiste det sig da ret, hvor forhadt *Absalon* var, thi da hans Skib, som, efter Kongens udtrykkelige Befaling, skulde slutte Troppen, nærmede sig Landet, lod alle Fiskerne deres Arbeide ligge, og hilsde paa ham med en Steen-Regn; ja, uden engang at undsee sig ved Kongens Nærværelse, strømmede der selv oppe fra Thingstedet Folk ned til Stranden, for at hjælpe til at stene *Ærke-Bispen*.

O, utaknemmelige *Skaaninger!* ham driver I fra Eders Kyster, ham, alle *Danske* maae takke derfor, at de med Fred kan bygge og boe ved Strand som bag Skov! O, skam dig dog, dumdristige, rasende Flok, i dit Hjerte! Er det Takken han skal have for alle sine store Velgjerninger mod dig! Est du skinbarlig besat, at du saaledes forskyder din Hyrde, din Fader, udstøder hans Snekke, hvis Værk

det er, at du tør seile, saavidt som Himlen er blaa, uden Frygt for Vikinger, hvis Rov du fordum var! Ham driver du fra din Kyst, hvis Helte-Arm du maa takke for, at du est ikke selv derfra fordrevet! Saa hold dog op engang at regne ham, den ædle, store Mand, hans glimrende Fortjenester til Brøde! o vend dog om paa Stand, og stræb, med Angers Taarer, at udslette Mindet om de Daare-Skridt, Miskjendelse henrev dig til!!

|A:400 Nu fandt dog Kongen, at Dumdristigheden gik alt for vidt, saa han i Vrede raabde paa Heste og Vaaben, og, skjøndt Biskop *Svenn* i *Aarhus*, det være sig nu af Frygt eller Kjærlighed, slog sine Arme om hans Liv, og bad paa det Indstændigste, at han vilde spare Almuen, saa formaaede hans Bønner dog Intet imod Kongens gamle Kjærlighed til *Absalon*, som nu, da Vennen var i Nød, oplussede i Lue. Saasnart imidlertid Kongen nærmede sig, holdt Steen-Regnen op, Hver søgde sin Hytte, og Alle lod, som om de slet ikke havde meent noget Ondt med hvad de gjorde.

Absalon steeg nu ubehindret i Land, og holdt Samtale med en Deel af den *Skaanske* Adel, medens Kongen raadførte sig med Resten om hvordan Man skulde bære sig ad, for at stille Oprøret. De som Kongen talde med, drev da paa, at *Absalon* og de fremmede Lands-Høvdinge skulde skaffes af Veien; thi det, sagde de, vilde være det virksomste Middel til at dæmpe Raseriet, aldenstund Oprøret blot var stilet imod de slemme Blodigler, og slet ikke mod Kongen. Heri fandt de ogsaa Medhold hos den *Jydske* Adel, som ønskede at faae *Absalon* af Veien, dels maaskee fordi de endnu ikke havde glempt Slaget ved *Fødvig*, dels vel ogsaa, fordi Tienden, som Man i *Sælland* og *Skaane* havde begyndt at svare, var dem en Torn i Øiet. Ganske anderledes ædelt tænkte *Absalons* Drabanter, thi de satte sig med Hænder og Fødder imod hans Afreise, og sagde: vi er tilfreds, om saa Bønderne ti Gange sætter dem paa Bagbenene, vi maatte ligefuldt skamme os for Frænder, for Byrd og for Vaaben vi har, dersom vi ikke, uden mindste Hjælp af Kongens Karle, kunde føre vor Hosbond frie og frank omkring i hele *Skaane*! Kongen, som vilde skaane Almuen, hørde imidlertid mere efter de *Jydske* Kjærlinger, end efter disse Helte; kaldte *Absalon* til Side, mindede ham om, hvor godt de **|A:401**dog altid var kommet til Rette, saa at, om de endogsaa havde været nok saa uenige, og staaet stivt hver paa sin Mening, havde dog enten den Ene eller den Anden tilsidst givet efter, lad da og nu, sagde Kongen, denne din *Skaanske* Reise fare, og vend tilbage til *Sælland*, da du jo ingenlunde behøver at skamme dig ved, denne ene Gang, at have seet mere paa det Gavnliges end paa det Glimrende! Dertil svarede *Absalon*, at han, som sædvanligt, vilde føie Kongen, og følge hans Raad, uagtet han vidste, Man, i hans Fraværelse, fra mange Sider vilde kappes om, paa den skammeligste Maade at sværte og belyve ham. Kongen takkede ham ret hjertelig for denne hans Føielighed, men forlangde derhos at

beholde hans Ryttere i sit Følge, og det maatte de da finde dem i, og forlade deres Herre, ihvor ondt det end gjorde dem, saa de med deres grædende Taare bevidnede deres kjærlige Troskab, og ankede bitterlig paa, at der, for Andres Kjærlingagtigheds Skyld, skulde overgaae dem slig en ulidelig Skam og Tort, saa de stod for al Verden, som troløse Svende, der rømde fra den Herre, dem burde at følge.

Kongen holdt nu allevegne Thing med Bønderne, men havde ondt at gjøre, thi immer mødte de i fuld Rustning, hvorved de noksom viste, hvordan de agtede at give deres Ord Vægt, og daglig kom de frem med splinternye og løgnagtige Beskyldninger imod *Absalon*, som de blot behøvede at nævne, for at finde Medhold; thi *Jyderne* snakkede dem bestandig efter Munden, og opmuntrede saaledes, paa den skammeligste Maade, hvad de kaldtes til at kue, pustede til Ilden, de kom for at slukke.

Omsider, da Levnets-Midlerne slap op, vendte Kongen tilbage til *Sælland*, med nogle Almues-Mænd, som, paa alle Skaaningernes Vegne, skulde handle om Forlig med *Absalon*. Kongen satte over til det Sted i Sælland, som har faaet sit Navn efter *Helsingborg*, hvor *Absalon* da |A:402 ogsaa mødte, og anførte de soleklareste Beviser paa sin Uskyldighed, saa alle de Løgne, Man i hans Fraværelse havde sammensmeddet, henveiredes som Avner, og Anklagerne selv bad ham ydmygelig om Forladelse for alle de Beskyldninger, de havde gjort imod ham. Man kunde, i Øvrigt, ved denne Leilighed, heller ikke noksom beundre *Absalons* Veltalenhed, saa Nogle af Tilhørerne endogsaa bogstavelig løftede hans Tale til Skyerne, og sagde, at den var guddommelig; men der blev imidlertid dog ingen Ting afgjort, thi Skaaningernes Sendebud sagde, det maatte komme an paa Folket selv, da de ingen Fuldmagt havde til at indgaae Noget.

Uagtet nu Sendebudene, da de kom hjem, troelig formanede deres Landsmænd til at lade deres Galenskab fare, hjalp det dog ikke; thi *Skaaningerne* fremturede bestandig i deres hedenske formastelige Haardnakkenhed, og vilde hverken svare Biske-Tiende, eller i nogen Henseende lade Kirken skee Ret. Desaa skrev nu *Absalon*, ved næste Lande-Mode, et Brev til Geistligheden, hvori han befalede, at lukke alle Kirkerne i *Skaane*. Almuen, som havde faaet et Nys om dette Brev, samlede sig nu under Lande-Modet, bevæbnet til Things, tæt udenfor Domkirken, hvor da To af Præsterne kom ud og forkyndte Ærkebiskoppens Forbud mod al Messe og anden offentlig Gudstjeneste, saafremt Man ikke vilde finde sig i Billighed, og svare Tiende. Almuen beskikkede derpaa strax Præstesketet, med to Mænd af deres Middel, og lod det heller ikke feile paa Trudslar, thi Svaret lød saaledes, at da det ikke var Biskoppen men Folket, der i alle Maader underholdt Præsterne, saa maatte disse ogsaa vide at gjøre Gavn for Føden, og forrette deres Kirke-Tjeneste, eller og, som Føde-Nød, spadserer ud af Landet, og,

vilde de ingen af Delene, skulde de ikke alene have alt deres Gods forbrudt, men straffes paa Liv og Lemmer. Præsteskabet var imidlertid kjækt, og svarede, at de lod sig hverken af Død |A:403| eller Fattigdom skrække fra at lyde deres Biskop; og denne deres gudelige Standhaftighed virkede dog saameget, at Piben fik en anden Lyd; thi istedenfor at true, udbad nu Almuen sig, at det maatte staae hen med Forbudet, til de fik talt med *Absalon*, og da det Forslag var antaget, gik der Bud fra begge Parter over til *Absalon*, med Bøn om Tidsfrist, som han, der altid helst tog Folk med det Gode, ogsaa strax bevilgede, med særdeles Taksigelse til Landemodet for Sammes udmærkede Fasthed.

Hvad der egentlig bragde Almuen til her at give Kjøb, var Frygt for en indbyrdes Krig, hvis Man havde brugt Haardhed mod Præsterne, af hvilke vel Endeel var Udlændinger, men en stor Deel ogsaa Indfødte, som havde stor Slægt i Landet, og nød desuden, *som Indfødte*, langt anderledes Høiagtelse hos Folket, end de Fremmede. Hvorlidt i Øvrigt Almuen skjønnede paa *Absalons* Føielighed, eller agtede at gjøre Bod, saae Man deraf, at de vedblev aabenlyst at plyndre saavel de Kongelige som de Bispelige Drabanters Gaarde.

Da nu Fasten nærmede sig, og *Absalon* skulde over til *Lund*, for, paa Embeds-Vegne, at indvie Confirmations-Salven, fulgte Kongen ham did, blot med sine *Sællandske* Drabanter, thi *Fyenboerne* og *Jyderne*, som, forrige Gang, til hans store Ærgrelse, satte Mod i Oprørerne, lod han nu smukt blive hjemme. Reisen gik rask over Sundet, lige til *Lund*, hvor Kongen og Ærkebispem opholdt dem et Par Dage, efter hvis Forløb *Absalon* flyttede ud paa sit Landsted.

Aldrig saasart var Dette rygtedes i Landet, førend *Nørre-Skaaningerne* og *Hallandsfarene* kom i Aande, satte, som sædvanligt i slige Tilfælde, Budstikken i Omløb, og opkaldte alle Mand til at reise sig for Friheden. Under dette Paaskud dannede der sig da en heel Krigshær, som var dumdristig nok til at ville slaaes med Kongen, og meende altsaa, det |A:404| var ingen Sag, at trodse et heelt Kongeriges Styrke. Kongen, som kom søndenfra, stødte nu sammen med Bonde-Hæren ved *Dyse-Bro*, og svarede *Absalon*, som bad ham spare Sværdet og bruge Kjeppen, at det var Mennesker, ei Hunde han havde at bestride. Han trak da nu Sværdet, ikke i sin Hidsighed, men efter modent Overlæg, da han fandt det nødvendigt, engang at vende det Laadne ud, og bruge en Haardhed, han ellers afskyede, baade for at faae Bugt med de Stivnakker, og for at afskrække Andre fra at træde i deres dumdristige Fodspor.

Slaget stod paa Broen, som begge Hære stræbde at bemægtige sig, og Seieren var længe uvis, thi Bønderne slog drabelig fra sig, indtil *Absalons* Ryttere, som havde opdaget et nyt Vadsted, kom og tog dem i Ryggen; men det gjorde Udslaget, og det i en Hast; thi nu

faldt Bønderne som Fluere, Mange druknede i Aaen, og Resten tog Flugten.

Saaledes straffede da vor Herre øiensynlig disse ugudelige Kroppe, der havde sammenrottet sig imod Kirken; men ikke desmindre hørde dog Kongen, paa Hjemveien til *Lund*, at Østerlænderne var ogsaa paa Benene, og agtede at hjem søge ham. De var imidlertid endnu ikke ret blevet samlede, og han fandt det da raadeligst at komme dem i Forkjøbet, men blev noget forsinket, ved det Borgerskabet i *Lund* gjorde sig ud til Beens, og vilde ikke holde Trop, med mindre de til Løn fik Afslag i Skatterne. Det maatte da Kongen omsider bevilge dem, og saa fulgte de dog ikke længer med end til Marke-Skjel, under Paaskud af, at Byen behøvede selv deres Forsvar.

Almuen, som ved dette Sinkerie fik Stunder til at sankes, havde imidlertid leiret sig ved *Getinge-Bro*, og røglet Steen i store Dysser, for dermed at spærre Overgangen; men da de saae, at Kongen slap over Aaen et andet Sted, og tog til Sværdet, blev de dog forknyttede saa Mange **A:405** som de var, thi, skjøndt Kongens Magt var ingenlunde frygtelig, blev de dog bange for, det skulde gaae dem, ligesom deres gode Venner forleden, og skikkede derfor Kongen Bud, at naar han vilde gaae tilbage til Broen, vilde de strax nedlægge deres Vaaben. Hertil lod da Kongen sig ogsaa bevæge, især ved *Absalons* Anmærkning, at Man maa kunne tælle de Bønder, Man slaaer ihjel, og, saasart han kom til Broen, faldt Hoved-Mændene for Oprøret ham strax til Fode, bad ydmygelig om Naade, og lovede herefter at være i alle Maader hans lydige og troe Undersaatter; ja, da han yttrede Tvivl om deres Ærlighed, bekræftede de med Eed deres Tilsagn.

Nu skildtes da Almuen ad, og Kongen drog tilbage til *Lund*, hvorfra han siden reiste rundt om i Landet, og udtog Gidsler; men ihvor føielig end Almuen nu viiste sig i alle andre Henseender, blev den dog haardnakket ved at nægte Tienden, som Kongen derfor endelig vilde havt *Absalon* til at give Slip paa, og sagde i den Anledning: jeg maa dog passe paa, det skal ikke gaae mig, som det gik *Knud* i *Odense*, da han streed for Tienden. *Absalon* derimod, som fandt, det var baade Synd og Skam at skille Kirken ved sine Rettigheder, sagde bestemt Nei, det gjorde han aldrig, og, lagde han til, om endogsaa Kongen vil holde med Bønderne, skal dog Ingen kunne forbyde mig ligefuldt at kræve dem for Tienden, som en vitterlig Gjæld, men jeg forlanger heller ikke, at Nogen skal sætte sig i Fare for min Skyld, og Kongen gjør da klogest i at tie med den Ting, for ei at støde Almuen ved at hjælpe Kirken. Kongen, som indsaae, at *Absalon* i Grunden havde Ret, og ærede derfor i Hjertet hans Standhaftighed, forlangde nu, at, siden han ikke vilde give Slip paa Tienden, skulde han dog lade være at inddrive den, og bie, til Man maaske med Læmpe kunde bøie hvad der brast for Magten.

Det indgik *Absalon*, for **A:406** at føie Kongen, men erklærede dog tillige, at han forbeholdt sig sin lovlige Ret, og vilde derfor slet ikke nyde Noget af den Godtgjørelse for Tienden, som hans Formænd havde oppebaaret.

Saaledes gav da *Absalon* efter, og ved denne hans Ædelmodighed stilledes Oprøret.

Efter denne Begivenhed var det, Man fik det store Beviis paa den Tydske Keisers Listighed, som var det Vaaben, hvormed han især haabede at give Hertug *Hendrik* i *Sachsen* hans Banesaar; thi da han stod i den faste Formening, at Kong *Valdemar* vilde hjælpe Hertugen, vidste han ogsaa godt, i hvad Garn Man fanger saadanne Fugle, og skikkede Bud herind om at faae En af Kongens Døttre til hver af sine to Sønner, af hvilke den Ene skulde være Keiser efter ham, og den Anden var allerede Hertug i *Schwaben*. Det gjorde han en god Dag ikke, fordi han nogensinde agtede at have Sønne-Koner herinde fra, men blot for at skille sin Fiende ved En af hans gode Venner, og det var listigt nok, men ogsaa lumpent i høieste Grad, thi han maatte jo dog aabenbar have bidt Hovedet af Skam, den Falske-Blakke, før han kunde beile til en Konges Svogerskab, hvem han før havde trukket saaledes paa Læst, og narret til at blive hans Lehnsmand. *Valdemars* gode Venner kjendte ogsaa strax Ræven, og forsikkrede Kongen, at det Forlangende kom ikke af Kjærlighed til hans Døttre, men blot af Had til *Hendrik*, og Keiseren havde da sikkert faaet en lang Næse, naar ikke Dronningen havde været, men hun havde ikke Øie for Andet, end den forskrækkelige Ære, der skulde vederfares hendes Døttre, og hun gik af med Seieren. Kongen spurgde nu Gesandterne, hvormeget vel Keiseren forlangde i Medgift, men dertil svarede de, at det vidste de ikke, og skrev saa til ham selv derom, hvorpaa der kom det Svar, **A:407** at, naar Kongen vilde møde ham i *Lybek*, kunde de der allerbedst selv afgjøre den Sag med hinanden; og dertil bekvemmede Kongen sig da ogsaa.

Imidlertid opbød Keiseren hele Rigets Magt, for at give *Hendrik* Hjerte-Stødet, og havde virkelig den Glæde, at den ene Bye faldt fra og overgav sig efter den Anden, vel ikke just af Kjærlighed til Keiseren, men dog af Had til Hertugen, hvem langvarig Medgang havde gjort overmodig, saa han troede, at før skulde Himlen falde ned, førend Nogen skulde styrte ham fra Lykkens Spidse, og havde derfor traadt sine Undersaatter paa Nakken, behandlet dem saa urimelig haardt, og tillige saa utaalelig grovt, at han ikke kunde handlet værre med sin arrigste Fiende. Han gik derfor ikke til Grunde ved noget stort Nederlag eller fiendtlig Overmagt, men ved sine egne Folks Utroskab og Frafald! Just nu forlod han over Hals og Hoved *Lybek*, hvor han ikke længer troede sig sikker, og løb, med alle sine Skibe, ind til *Stormarn*; thi sit sidste Haab satte han til *Holstenerne*, hvis Herre, *Grev Adolf*, han, af reen Barmhjertighed havde opfødt fra spæd af, gjort overmaade meget Godt og selv slaaet

til Ridder, men *Adolf*, som for Resten var et opvakt Hoved, og en Lykkens Kjæledægge, lønnede dog sin Fosterfader som et utaknemmeligt Skarn, thi, blandt alle *Hendriks* Lehns mænd, blev netop han den første Forræder.

Keiseren lavede sig nu til at gaae over *Elben*, og lod derfor en Hob Skibe, bemandede med Bueskytter og med Slynge-Kastere, løbe ned ad Floden, hvor *Hendrik* ogsaa havde nogle velbemandede Skibe liggende, som skulde hindre Overgangen, men saasnart disse blev den store Keiser-Flaade vaer, tog de Flugten, hvorpaa da Keiseren i al Mag satte over, og lagde sig for *Lybek*. Da han imidlertid, under denne Stads Beleiring, var meget bange for, at de Slaviske Fyrster, *Bugislav* og *Kazimar*, skulde falde ham i Ryggen, stræbde han strax at vinde dem, ved et Ge|A:408sandtskab, som skulde tilbyde dem den Hertugelige Værdighed, saa de herefter med Æren kunde beklæde deres Høisæder, istedenfor at de hidtil kun havde været Slave-Høvdinge, uden mindste Rang eller Titel. Brødrene, som havde maattet døie mange Fornærmelser af *Hendrik*, tog ogsaa med Kyshaand imod Keiserens Tilbud, og tænkte da mindst paa, at hvad der gik for en stor Naade, var i Grunden et Trældoms-Aag, de maatte skammet dem ved at bære.

Imidlertid afgik Kong *Valdemar* til *Lybek*, med en Flaade, mere strunk end stærk, og blev modtaget af Endeel Tydske Riddere, som paa det Forbindtligste takkede ham for hans Komme, og ønskede, at han vilde løbe saa langt ind ad Floden, som mueligt, for at han og Keiseren kunde have desnærmere til hinanden. Dagen efter forespurgde Man hos Kongen, om han ønskede, at Keiseren skulde møde ham paa Halv-Veien, men dertil svarede Kongen, at, for slige Smaatings Skyld, vilde han ikke gjøre Hans Romersk-Keiserlige Majestæt nogen Uleilighed. Denne Kongens Ydmyghed vidste imidlertid den snilde Keiser prægtig at laane Skinnet af, ved hans Modtagelse, thi efterat have omfavnet og kysset *Valdemar*, lagde han sit Purpur, lod ham gaae paa den høire Side, tog ham ved Haanden, og førde ham med stor Æresbeviisning midt igjennem Leiren, bydende selv, som hans Herold, alle Mand at gjøre Plads for Kongen. Saaledes kom da *Valdemar* til Keiserens Telt, men da den var nær ved at blive revet omkuld af Folk, der stimlede sammen for at see Kongen, førde Keiseren ham ud paa fri Mark, og, for at forebygge Trængsel, udrakke han sit Spir, og befalede med høi Røst, at saasnart de standsede, skulde alle Folk strax tage Sæde; men dertil svarede *Valdemar*, som i Høflighed ikke vilde give Keiseren noget efter, og altsaa heller ikke sætte sig ved Siden ad ham, at han vilde nok bie med at sidde, til han fik sin Stol. For Resten |A:409kom Ingen til at sidde efter sin Rang, thi Man saae Grever og Hertuger strøede omkring allevegne, den Ene hist og den Anden her, efter Trængselens Medfør, saa her var et Høisæde ingen Ærespost men kun et Lykketræf.

Der, skal jeg love for, vor Konge gjorde Lykke, med sit herlige, majestætiske Udseende, thi Man sloges hardtad om at faae ham at see, saa hvem der sad for lavt, krøb op paa sin Naboes Skuldre, og rakde Hals, for at skaade ham, ligesom de da ogsaa, paa deres Tydsk, storlig ophøiede hans Vext og hele hans Skabning, saa det lød fra alle Sider: ja, det kan Man see er en Konge og et Overhoved, det var en Karl til en Keiser, ikke den anden Dværg, der seer ud som en Nisse-Konge! Det klang vel just ikke saa godt i Keiserens Øren, men han holdt alligevel gode Miner, som Man kan tænke, for at Ingen skulde troe, han stødte sig over Kongens Berømmelse; og først efterat have givet Alle Tid til at yttre deres Forundring, bød han nogle Faa staae op, tog Kongen ved Haanden, og førde ham, med samme Høflighed, som før, tilbage til det næste Telt. Her gik de ind, og slog Gjækken løs, saa den Dag blev der ikke talt et Ord om alvorlige Ting, og da Aftenen kom, blev Kongen fulgt hjem af lutter unge Adelsmænd, omkring fra hele Tydskland, efterat han havde lovet, næste Dag, at mødes med Keiseren i Skoven, nede ved Havnen, hvor de bedre kunde tale sammen i Mag. Keiserens Sønner kom ogsaa ud ombord til Kongen, vel kun som for deres eget Morskabs Skyld, men dog i Grunden, fordi Keiseren, ved at omgaaes Kongen paa saa venskabelig en Fod, vilde vise, hvor høilig han skjønnede paa hans Artighed med at besøge sig.

Da Man nu, paa nysnævnte Sted, kom til at tale om Giftermaalene, forlangde Keiseren tredivetusinde Mark Sølv for sin ældste Søn, **1A:410** og ottetusind for den Anden, i Medgift; men da de Danske Raadsherrer i det Hele fandt det Hastværk mistænkeligt, aldenstund Ingen af Frøkenerne var voxen endnu, og da Kongen tillige fandt, at hans Raad var ikke til saadanne Udgifter, saa gik det store Partie overstyr, og Kongen forbandt sig blot til at udrede de otte tusind Mark, for hvilke hans Frænde, Kongen af *Ungarn*, paatog sig at indestaae. Dermed var da Kjøbet sluttet, og, efterat Aftalen var paa begge Sider med Eed beseiglet, vendte Kongen tilbage til sin Flaade og Keiseren til Leiren.

Slaverne, som var underveis, men turde, af Frygt for Kongens Flaade, ikke løbe ind, skikkede nu Bud derom til Keiseren, og næste Morgen, ret i Dagningen, roede Keiseren, med et lidet Følge, i en Konge-Baad, ud til *Valdemars* Skib, hvor Man mindst havde ventet at see ham, saa til Dags. Kongen lod alle sine Skibs-Hovedsmænd kalde, for at være nærværende ved Samtalen, dog med Undtagelse af den *Rygiske* Fyrst *Jærmer*; thi hans Nærværelse frabad Keiseren sig udtrykkelig, fordi han vidste, han holdt med de Danske. Ellers underligt nok, thi Dagen i Forveien havde Keiseren overøst *Jærmer* med de største Smigrerier, saa han endogsaa kaldte ham *Konge*.

Keiseren fortalte nu Kongen, at han havde Noget at betroe ham i Hemmelighed, betragtede ham nu, for Svogerskabs Skyld, ei blot som sin Ven, men som sin anden Sjæl. Han havde nemlig, for at

svække *Hendrik*, lokket *Slaverne* til sig, med glimrende Løfter, men som han aldrig agtede at holde en Dag længer, end til Hertugen var undertvunget, da han godt huskede, at Kongen havde hans tidligere Løfte paa hele det Slaviske Rige. Han bad derfor Kongen tillade ham, for et Øieblik, at behandle Slavenland som en Deel af det Romerske Rige, og give begge |A:411|Brødrene et tomt Hertugs-Navn, de kunde have at lege med, til *Hendrik* var slaet, da de saa bestemt skulde komme til at lystre Kongen.

Med Kongens Samtykke holdtes nu, næste Dag, et Herre-Møde, hvor *Bugislav* og *Kazimar* høitidelig annammede det Romerske Riges Ørne-Banner, og udnævnedes til Hertuger. De store Narre, som saaledes, for en tom Titel, solgde deres arvelige Høisæde og deres Fædernelands Frihed! Men Tingen var, de vidste ikke, hvad de gjorde, thi havde de kun vidst, hvilken Byrde der, med den lille Klud, blev lagt paa deres Skuldre, havde de vist heller gaaet til deres Død, end steget til den Ærespost, og i alt Fald langt heller nedlagt Regjeringen; thi nu havde de kun Skam af alle deres Ærestegn, og reiste hjem med et forgyldt Trældoms-Aag.

Ved denne Leilighed fik ogsaa *Sigfried*, en høibaaren *Thyringer*, ved Keiserens Mellemlhandling, Løfte paa En af *Valdemars* Døttre, og fulgde saa med Kongen paa hans Skib til *Slesvig*, hvor Brylluppet stod med megen Pragt og Herlighed.

Medens Dette stod paa, havde *Slaverne* bygget dem et Blokhuus ved *Svineminde*, og, da det om Vinteren blev revet bort, af Havet som gik op, samlede de strax alle Fornødenheder, og byggede om Foraaret To for Eet, i den Tanke, at naar de derved fik spærret *Svineminde*, ligesom *Peneminde* allerede var spærret ved *Volgast*, kunde de blæse ad hele Verden. Aldrig saasart fik Kong *Valdemar* Nys om de Anstalter, førend han strax kaldte Flaaden sammen, for at komme over og forstyrre dem i deres Arbeide, men da han kom til *Grønsund*, fortalde *Rygboerne* ham, at nu var det bag efter, thi Blokhusene var allerede færdige og havde deres fulde Besætning. Vilde Man nu gjøre Noget, maatte Man fore|A:412|tage en ordenlig Beleiring, som, Kongen fandt, var en vanskelig Sag, især da der ingen Havn var i Nærheden, og han lod da kalde først sin Søn *Knud*, og derpaa tillige *Absalon*, *Sune* og *Æsbern*, fortalde dem, hvordan det hængde sammen, og føiede til, at han saae helst at være udenfor det Hele, thi var han selv med, og Beleiringen mislykkedes, vilde det kaste Skygge paa alle hans forrige glimrende Bedrifter. Han agtede desaarsag at overdrage Beleiringen til *Knud* og *Absalon*, som, hvis de vandt Seier, gjorde Fædernelandet samme Ære, som om han selv var med, men ikke nær den Skam, om de endog gav tabt. Dertil svarede *Absalon*, at *Skaaningerne* og *Sællandsfarene* vilde han nok anføre, men *Jyderne* derimod ikke, da han forud vidste, hvad ogsaa Erfaringen siden stadfæstede, at de vilde lade haant om at lystre saavel *Unge-Knud* som ham. Ja, ja, sagde Kongen, lidt stødt, saa

faaer jeg da gaae selv, ihvor daarlig jeg er. Han blev ogsaa virkelig syg og maatte gaae til Sengs, men det var netop blot af Græmmelse over de Blokhuse, som han slet ikke vilde lade staae, og mistvivlede dog om at faae Bugt med.

Næste Morgen tidlig kom alle Høvedsmændene til Kongen, lovede at gjøre deres Bedste, ligesaafuldt, som om han selv var med, og fik ham da omsider, skjøndt med Nød og neppe, overtalt til at vende om til *Vordingborg*. Nu skulde da *Knud* og *Absalon* regjere Flaaden, men først blev de længe opholdt af en flyvende Storm, og derpaa begyndte *Jyderne* at stemme op, saa det skingrede efter, raabende paa, at de havde hverken Vaadt eller Tørt, og de vilde lade Pokker gaae i Leding, de vilde hjem. Vel søgde Biskop *Homer* i *Ribe* at tale dem til Rette, men her hjalp hverken hans geistlige Værdighed eller hans vidtberømte Talegaver, og da han derpaa, i den Tanke, at haandgribelige Beviser maaske her var de bedste, lod en af Oprørerne, der blev ved at larne udenfor hans Telt, tage ved Vingebenet, saa blev det først for Alvor galt. Da nu Høvedsmændene saae, at Alting var i Oprør, blev de enige om, det var bedst, at give Folket Hjemlov, thi de frygtede for, at Almuen skulde gjøre Kongen den Tort, at bryde op paa egen Haand, Noget der kunde havt de bedrøveligste Følger, da Man maatte huske, hvordan det gik Hellig-Knud, da han vilde straffe Folket for Ledings-Brud. I alt Fald, meende Man, hvis Kongen, som laae af en hidsig Feber, nu faldt fra, kunde saadan en Forstyrrelse let skille hans Søn ved Thronen.

For nu altsaa dog at redde Skinnet, saa det lod, som Folket lystrede Kongen, skjøndt de kun gjorde hvad de selv vilde, sammenkaldte *Knud* hele Flaadens Mandskab, og gav dem Hjemlov.

Da nu Toget saaledes var gaaet overstyr, tog *Knud Absalon*, *Æsbern* og *Sune* med sig, og seilede til *Vordingborg*, for der at oppebie Udfaldet paa sin Faders Sygdom. *Valdemar*, som laae for aabne Vinduer ud til Stranden, kjendte strax Seilene, og Bestyrtelsen over denne hovedkulds Hjemkomst bidrog ikke lidet til at forøge hans Græmmelse, saavel som til at forværre Sygdommen; men begge Dele vidste han saa godt at skjule, at da hans Søn og Vennerne kom ind til ham, tog han imod dem med saa mildt et Ansigt, at Man knap skulde troet, det var ham, der laae syg. Han sagde endogsaa, at det var yderst ubetydeligt den Smerte han følte, og viiste derved, hvorledes en stærk Aand formaaer at skjule store Lidelser; men ikke desmindre gjorde han dog sit andægtige Skriftemaal for *Absalon*, fordi, som han sagde, da Ingen veed sin Time, bør Man omvende sig i Tide, og ikke bie til det sidste Aandedræt; **A:414** thi hvem der saalænge opsætter sin Omvendelse, viser derved noksom, at han skyer den, og er forelsket i Synden, og hans Anger er da intet værd.

Med det Samme testamenterede Kongen det Halve af sit

Arvegods til Klosterne, men anmærkede dog udtrykkelig, at derved ikke forstodes Noget af hvad Gods der var forbrudt til Kronen.

Der var imidlertid Ingen der troede, at Kongen døde dengang, undtagen *Sune*, som, hvad enten han havde drømt det, eller paa anden Maade faaet en Andelse derom, sagde bestemt, at den Feber blev Kongens Helsot, og at Man derfor i Tide skulde træffe de Foranstaltninger, Man kunde, til Bedste for *Knud* i det Tilfælde; thi naar først Kongen var død, vilde Sorgen være for stor til at Man kunde have Sands og Samling til Noget.

Nu ankom Abbed *Johannes*, som var en Dosmer i Læge-Konsten, men vidste godt at prale, og var kommet i saadant et Ry, at Man havde hentet ham til Kongen, ovre fra *Skaane*. Han havde aldrig saasnart løselig undersøgt Sygdommen, førend han, paa det Bestemtteste, den Løgnhals, lovede at helbrede Kongen, rørde derpaa Noget sammen, og gav ham ind, jog alle Folk ud af Sengkammeret, og sagde, at Kongen skulde lægge sig til at sove. Da han, lidt efter, kom ind, og fandt Kongen maalløs i en stærk Sved, befalede han, kun at dække ham vel til, thi det var en herlig Uddunstning, som vilde gjøre god Virkning; men Gud give, *Sunes* Andelse havde været lige saa falsk, som Lægens Spaadom; thi Kongen døde, og blev derved et mærkeligt Beviis paa, at Livet er for kort og Konsten for lang til at Man kan stole paa Læger.

Næste Morgen tidlig, da Kongens Venner traadte ind i Kammeret, fandt de ham død i Sengen, men dog varm endnu, og saa rødmusset, at **A:415** Man gjerne kunde have antaget ham for levende, især da der heller ikke var mindste Forandring at kjende i hans Ansigt. Saaledes laae han, til henimod Aften, men da viiste Blegheden tydelig at han var død. Liget blev da lagt paa Løibænk, og siden baaret til *Ringstæd*, hvor han skulde begraves; thi denne lille Bye, alt længe mærkværdig, for sin Ælde, var nu blevet det end mere, siden *Valdemars* Fader, Hertug *Knud*, fandt der sit Hvilested.

O hvilket sørgeligt Syn! her den døde Konge, hist Kvinderne som mødte Liget med deres udslagne Haar, og med deres hulkende Klage, at nu var Trældoms-Aaget atter deres visse Lodd, nu, da han var borte, som brød Aagets Bomme, og som landsforviiste Frygt for Vikinger, ja mægtede at frede Kyst som Krog, og reent udslette Røver-Traadd.

Af lignende Klage-Maal gjenlød og Marken, hvorsomhelst Bønderne fik Øie paa Toget; thi de lod Alle Ploven staae, for med Sorgen at vise deres Konges Liig den sidste Ære; fandt deres eneste Lise deri, at skyde Skuldre under Baaren, og jamrede sig over Kongen, hvis Død de kaldte Rigets Undergang, og sagde, at nu var kun Død, eller, om der end var noget Værre, det Værste for Alle i Vente!

Nu skulde *Absalon* da læse Sjæle-Messe over Kongen, men, midt i sine gudelige Bønner, blev han saa overvundet af Sorgen, at

han beduggede Alteret med Taarer, og havde knap saa megen Magt i Haand og Mund, at han kunde fuldføre Tjenesten; ja tilsidst blev han, selv paa Legemets Vegne, med Eet saa heftig betaget, at han, med det sidste Ord paa Læberne, nær havde opgivet Aanden! Sandelig, Man skulde ikke troe, det var mueligt, at en Helt, som han, kunde saa ganske og aldeles bukke under for Sorgen, naar det ei var saa vitterligt, hvor hjertenskjær han |A:416| havde havt Kong Valdemar! Dog herom gjordes vel ei andet Vidnesbyrd behov, end Taare-Strømmen, hvori han paa Altret udøste sit Hjerte, og som vist, med Røgelsen, den vædede, har duftet sødt for Gud!

Saa nær var det ved, at begge vore Helte-Lys paa eengang havde slukkedes, men det skulde, Gud skee Lov! dog ei saa være, der maatte ei fattes Danmark en Helt, som kunde undertvinge Slavenland, og Folket skulde ei forlades værgeløst, paa den Høide, det, i saadanne Høvdingers Fodspor, havde besteget!!

|A:417|

Dannemarks Krønike.

Sextende Bog.

Fra Valdemar den Stores Død.

Knud Valdemarsøn.

Aldrig saasart havde *Knud*, ved en høitidelig Jordefærd, beviist sin Faders Støv den sidste Ære, før han, efter sine gode Venners Raad, skyndte sig over til Jylland; thi ved en Thron-Bestigelse er Tiden altid kostbar, og skjøndt Knud, alt for længe siden, var baade kaaret og kronet, fandt han det dog fornødent at tage sin Faders Drabanter i Eed paa Nye.

Paa *Viborge-Landsting* var alle Mand enige, om at bevidne *Knud* deres Hengivenhed, og, skjøndt der paa *Urnehoveds-Thing* var nogle enkelte Tværdrivere, som begyndte at knurre, var dog Mængden vel fornøiet, og nødte da snart de Andre til at holde Mund, saa at, i det Hele taget, var det virkelig med Folkets Minde, at *Knud* besteeg sin Faders Throne.

Kun i *Skaane* saae det anderledes ud, thi der ansaae Almuen Kong *Valdemars* Død som en glædelig Anledning til at afryste alle Baand, |A:418| og hevne sig paa Øvrigheden, for Nederlaget ved *Dyse-Bro*, hvor saa Mange havde mistet Venner og Frænder. Ophavsmanden var En, hedd *Aage Tøvesøn*, som med sin forgiftige Tunge satte Alting i Oprør, og pustede saa længe til Gnisten, der ulmede under Asken, at den brød ud i lysende Lue. Vel skyndte *Absalon* sig strax over til *Skaane*, for, om mueligt, at forekomme videre Ulykke, og holdt der Thing med Almuen, men taledede kun for døve Øren, og stod tilsidst Ene tilbage; thi Folket strømmede hen til et andet Sted, hvor Hovedmændene fra Oprøret holdt Taler, og var dumdristige nok til at ride omkring i Skaren, og stævne alle Skaaninger til at møde sammesteds, om fjorten Dage, for med væbnet Haand at værge deres Frihed.

Under saadanne Omstændigheder fandt *Absalon* det raadeligst at søge *Sælland*, hvorved imidlertid Almuen fik for Alvor Mod til at huserne, og begyndte med *Thords* og *Æsberns* Gaarde, som de først udplyndrede, og derpaa lagde i Aske. Adskillige andre Herregaarde havde, faa Dage efter, samme Skæbne, thi Hovedmændene vidste intet bedre Middel til at holde Almuen i Aande, og derved naae deres egne Hensigter, end at give Adelens Godser til Priis, og Regningen var for saa vidt ganske rigtig, at Man slider gjerne for en glad Aften, og gjør sig gjerne Livet suurt, naar det kun betaler sig godt.

Af Frygt for at Raden skulde ogsaa komme til dem, var der da nu en heel Deel Adelsmænd, som gav deres Gaarde gode Venner i Vold, og undveeg selv, med hvad flyttes kunde, Somme ud til rum Søe, hvor de fandt det sikkrere nu end paa Land-Jorden, og Somme over til *Absalon* at søge Trøst og Husvælelse.

Da nu imidlertid *Knuds* og *Absalons* Ryttere, som laae i *Skaane*, mærkede at Man skar dem over een Kam med deres Herrer, syndes de |A:419| dog, det var bedst at slaae fra sig, og det gav Anledning til, at Hovedmændene for Oprøret saae sig om en Høvding, da den forrige Allarm saa øiensynlig havde stadfæstet det gamle Ord, at ilde strider hovedløs Hær. De indkaldte derfor En, hedd *Harald*, fra *Sverrig*, som vel ogsaa var af Kongeligt Blod, men duede dog ikke mere til Konge, end det femte Hjul til en Vogn; thi han var et Dummerhoved og en Stamihak, saa *Sverrig* havde ikkun Skam af at sende og *Skaane* af at modtage saadant et Stykke Konge.

Da dette rygtedes i *Skaane*, blev de Store forskrækkede, og sendte Bud til *Absalon*; men saalænge *Harald* ikke endnu var kommet ind over Grændsen, vidste de dog ikke ret, hvad de vilde, thi da der, Tid til Anden, gik forskjellige Rygter om hans Ankomst, bad de snart *Absalon* komme over og hjælpe dem, og snart bad de ham blive reent borte.

Tilsidst blev det imidlertid dog Alvor, og, aldrig saasnart var

Harald, ved Hjælp af Kong *Knud* og *Børge* Jarl i *Sverrig*, brudt ind over *Grændsen*, førend *Almuen* flokkedes om ham i *Tusindtal*, som en ny *Kost*, der nødvendig maatte feie godt. Stolt af sligt et Følge rykkede *Harald* lige mod *Lund*, og truede *Staden* med *Undergang*, fordi den vovede at lukke sine *Porte* for ham, men imidlertid stak *Endeel* af de *Store Hovederne* sammen, satte *Mod* i hverandre, og leirede sig ved *Lom-Aa*; ja, endskjøndt *Adskillige* af *Kongens Tjenere* lod som de *Intet* vidste, og blev *hjemme*, var de *Andre* dog saa opsatte paa *Striden*, at de ændsede ingen *Ting*, men gav *Hestene* *Tøilen*, og foer, saa *Faa* de var, om *Kap*, uden al *Orden* og *Anførsel*, løs paa *Fienden*. De fandt ikke heller synderlig *Modstand*, uden forsaa vidt de havde *Modvind*, som, i den *Fart*, de kom feiende, vendte op og ned paa deres *Skjolde*; thi hvad *Bønderne* angaaer, da fik de ondt i *Øinene*, skjød *Rygg* og smurde *Hæle*, saasnart |A:420| de saae det *blanke Sværd*. For at komme des *raskere* afsted, smeed de endogsaa deres *Skjolde*, som det da gaaer, at *Vaaben* er kun til *Byrde* for hvem der ei tør bruge dem, og, ved at betragte de mylrende *Flokke*, der løb saa skammelig for en *Haandfuld* raske *Karle*, kunde *Man* ret lære, at *Mængden* alene gjør ikke *Mandstærk*. *Seieren* kostede ei en eneste *Blods-Draabe*, men *Flugten* kostede *Mange* deres *Liv*, og *Fleer* deres *Frihed*, og saavel *Harald*, som *Aage*, hans *Krone-Smed*, var glade, de slap ind i *Sverrig* igjen.

Lunds *Borgere* havde under alt Dette siddet stille, og baaret *Kappen* paa begge *Skuldre*, for at see *Udfaldet*, og saa holde med den *Stærkeste*; men saasnart de mærkede, hvem der havde *Lykken* med sig, var de heller ikke sene til at pege *Fingre* ad *Hæle-Fægterne*, og snappe efter *Deel* i *Prisen* og *Byttet*, de kjønt lod *Andre* forhverve.

Man skulde nu vel tænkt, at den *Skaanske* *Almue*, efter to saa *bedrøvelige* *Tog*, som den havde gjort, ei skulde lystes ved, *tredie* *Gang*, at prøve *Styrke* med *Adelen*, men *Sviden* gjorde dem dog kun mere *hevngjerrige*, og de holdt atter et *Thing*, hvor de svor, at afstryge *Skammen*, og ødelægge *Adelen* i *Bund* og *Grund*. *Besatte* af en *ulægelig* *Oprørs-Aand*, blinde for de *store Slægters* *glimrende Skjolde-Mærker*, følesløse for de *haarde Tugtelse*, de havde *fristet*, blev de da *haardnakket* ved at *rase*, og den hele *Skaanske* *Adel* saae sin *Undergang* for *Øine*, da *Absalon* pludselig kom, som en *Skyts-Engel*, med *Sællands* *Magt*, og *afværgede* *Faren*. Med *flyvende* *Faner* holdt han sit *Indtog* paa *Thing-Stedet*, og *forstyrrede* ei blot *Almuens* *oprørske* *Anslag*, men satte *tillige*, som det sig burde, paa *Ny* de *Love* i *Kraft*, som den, med et *Munds-Veir*, havde *formastet* sig til at *afskaffe*, og, skjøndt *Harald* var *fraværende*, gik han dog ei aldeles *Ram* forbi, thi der gik *ligefuldt* *Dom* over ham, saa |A:421| han kan to *Gange* sige, han vandt, som de *taber* i *Skaane*. *Almuen* var saa langt fra at øve *mindste* *Fiendtlighed*, at den meget mere lod, som det havde *aldrig* været dens *Agt*, thi alle *Mand* lagde *strax*

Vaabnene fra sig, blandede sig med Absalons Følge, som rolige Thing-Mænd, og gav, skjøndt Gud veed med hvad Hjerte, alle hans Forslag paa Timen høirøstet Bifald.

Saaledes endtes da, med dette Thing, hint gruelige og langvarige Oprør, thi aldrig siden har Almuen vovet at trodse Rigs-Raadet.

Knud var imidlertid, paa Rygtet om de Skaanske Uroligheder, draget over fra *Jylland* til *Fyen*, hvor han mødte *Absalons* Broder *Æsbern*, der var afsendt med Budskab om de Kongeliges Seier, men *Knud* turde ikke engang see ret paa ham, end sige spørge om hans Ærende, saa bange var han for, med det uventede Bud kun at faae sørgelige Tidender. Da nu imidlertid *Æsberns* Ord stadfæstede, hvad hans glade Aasyn strax forkyndte, at de Kongelige havde seiret, blev Kongen ogsaa sjæleglad, og fortsatte saaledes Reisen til Skaane, hvor han agtede, med Ild og Sværd, at ødelægge hele *Froste-Herred*, som ogsaa var skedd, hvis ikke *Absalon*, der var det Herred gunstig, havde lagt sig derimellem, og udvirket, at alle De der holdt med *Harald*, imod Kongen, slap med Penge-Bøder. Naar Man nøies med saa ringe Bod for en saa uhyre Brøde, da maa Man for Alvor sige, Naade gaaer for Ret, og samme Naade vederfores, ved *Absalons* Mellemlhandling, ogsaa de øvrige Skaaninger; saa *Knud* gav ret et glimrende Beviis paa Ædelmodighed, tilgivende, for een Vens Skyld, mange tusinde Fiender!

Skamme maatte sig vel den Tydske Keiser, at han vilde lægge Snarer for en saadan Ædling, men han gjorde det alligevel, og skikkede ham Bud paa Bud om at komme ud og indtage sin Faders Plads iblandt Keiserens Venner, det vil sige med andre Ord: om han ikke nok vilde være saa **IA:422**dum at løbe i den samme Fælde, som hans Fader, formedelst sin Troskyldighed, havde ladet sig indlokke i. Keiseren fik imidlertid en lang Næse, thi, efter sine gode Venners Raad, som kjendte Ræven paa en Prik, skrev *Knud* et meget artigt Brev tilbage, hvori han undskyldte sig med det Meget, han i sin Regjerings Begyndelse havde at tage vare. Vel kom der nu et Torden-Brev fra Keiseren, hvori han truede med at taget Riget og give det til en Anden, men dertil svarede *Knud* kort og godt, at Keiseren biede dog vel med at tage Riget fra ham, til han fandt en Danner-Konge, som havde Lyst til at sidde under Tydsklands Vinger; et Svar, som viiste, baade at han blæste ad Keiserens Trudsler, og at han stolede paa sine Undersaatters Kjærlighed.

Da nu Keiseren saae, at paa den Maade kom han ingen Vei med *Knud*, tog han Sagen paa en anden Leed, og sendte os Grev *Sigfried* paa Halsen, som var gift med *Knuds* Syster, og skulde nu see til at udrette med Munden hvad der glippede for Pennen. Han havde derfor, paa Dansk Grund, i Overværelse blot af *Absalon*, *Sune* og *Æsbern*, en Samtale med Kongen, hvori han, vidtløftig udlagde, hvilken inderlig Kjærlighed han bar til sin Kongelige Herr Svoger,

og hvilken stormægtig Herre Keiseren var, og sagde derpaa til de ovennævnte Raadsherrer: betænker dog, hvad I skylder eders Kongelige Myndling, som en kjærlig Fader, med saamegen Tillid, betroede til eders Veiledning, og vogter eder vel, at I ikke, af misforstaaet Venskab, handler som hans værste Fiender, ved at indvikle ham, den unge, uerfarne Herre, i en Krig, der overgaaer hans Kræfter, og vil, istedenfor, som I tænker, at grundfæste hans Selvstændighed, kun skille ham ved Riget! O stræber dog heller at lede ham ved vise Raad, og indseer dog, at det er ingenlunde Fornedrende for ham at høre til Keiserens Hofstat!

IA:423 Ja, svarede *Absalon*, Gud veed, jeg giver hjertensgjerne *Knud* de allerbedste Raad, jeg kan, men seer derfor ogsaa helst, han tager sin Kongelige Værdighed i Agt, naar han søger Keiserens Venskab, og det saameget mere, som Kong *Valdemar*, for alt sit Venskab og sin Underdanighed, aldrig fandt Andet hos Keiser *Frederik* end lutter Falskerie og Troløshed. Og saa for Resten, min kjære *Sigfried*, burde du dog vide, at Kong *Knud* er ligesaavel en Fri-Herre som Keiser *Frederik*, og har lige saa god Adkomst til *Dannemarks* Rige, som han til det *Romerske*! Vel blev nu *Sigfried* fnysende vreed, satte sig paa den høie Hest, og truede slemt, men, som han raabde i Skoven, fik han ogsaa Svar; thi *Absalon* sagde: ja, jeg seer nok, du maaler vor Konge med din egen Alen, men du kan troe, den er for stakket; thi vel kan Keiseren, hvad Øieblik han vil, tage *Thyringen* som en Svedske, men pyt, om han tog *Dannemark*! Rejs du kun derfor hjem, og hils din Herre, at al den Underdanighed Kongen i *Dannemark* agter at vise hans Keiserlige Majestæt kan skrives med et rundt Tal!

Det var nu vistnok et grumme haanligt Farvel, men det var godt nok til ham, den Skifting, der ikke havde mere Kjærlighed til sin egen Svoger, end at han, for at føie Keiseren, vilde komme herind i saadant et Ærende, og stile paa at faae *Dannemark* lagt i *Tydsklants* Lænker!

Da nu Keiseren hørde, at vor Konge blæste ham et Stykke, blev han yderlig forbittret, men da det dog ikke nu var hans Leilighed at gribe til Vaaben, maatte han indtil Videre æde sin Harme i sig, og nøies med at ønske *Knud* al Verdens Ulykke, men især et dygtigt Oprør; thi naar Riget først blev uenigt med sig selv, haabede han, uden Fare at kunne angribe det, og saa omsider naae sit Maal, som var *Dannemarks* Undertvingelse. Da han imidlertid enstund, forgjæves, havde ventet paa, at Lykken **IA:424** skulde spillet for ham, henvendte han sig til den Slaviske Hertug *Bugislav*, som nylig, ved sin Broder *Kazimars* død, var blevet eneraadig, og søgde, saavel ved prægtige Løfter som ved talrige Foræringer, at bringe ham i Harnisk mod de Danske. *Bugislav* var ikke klogere end at laane kun alt for villig Øre til Keiserens Formaninger, men turde dog endnu ikke aabenlyst erklære *Dannemark* Krig, og nøiedes derfor, indtil Videre,

med, under det første det bedste Paaskud, at øve Fiendtligheder mod *Jærmer* paa *Rygen*, altsaa mod sin egen Morbroder, hvorved han ret, som en Keiserlig, trodsede det gamle Ord, at før svige de Svorne end de Baarne. Saasart nu *Knud* af *Jærmer* underrettedes herom, sendte han paa Timen Bud til *Bugislav*, og lod spørge: hvad Grunden var til dette uformodenlige Fredsbrud, men *Bugislav*, som endnu ikke vilde kaste Masken, svarede meget ærbødig, at han havde ikke mindste Fiendtlighed for enten imod Kongen eller Danmarks Rige, men blot nogle personlige Fornærmelser af *Jærmer* at gjengjælde, og var derfor villig til at stikke Sværdet i Skeden, naar Kongen vilde høre begge Parter, og som Voldgifts-Mand afgjøre Trætten. *Knud*, som aldrig drømde om, at der var Ræve-Streger under, berammede strax en vis Dag, da begge Parters Sendebud skulde møde for ham paa *Samsøe*, hvor han vilde forhøre Sagen, da der alligevel skulde holdes en almindelig Herredag, for at træffe nogle Forbedringer i Danske Lov. Sendebudene kom ogsaa virkelig, og mundhuggedes aabenlydt paa Herredagen, men da Kongen fandt, at de fleste Bebreidelser, der gjordes *Jærmer*, var grebne i Luften, og da Ingen af de Paagjældende selv var tilstæde, kunde Sagen ikke optages til Doms, og den tvetydige Eed, som *Bugislavs* Gesandter aflagde, at, saasart det behagede Kongen, skulde Hertugen strax være ved Haanden, viiste kun, at, som Herren er, saa følger ham Svende. Hermed lod imidlertid *Knud* sig dysse i Søvn, opløste hovedkulds Herredagen, og reiste over til *Jylland*; men dog blev der først afgjort, at der skulde foretages et Krydstog mod de *Esthiske* Sørøvere, til en Øvelse for Krigs-Folket; thi de kjækkeste *Skaaninger* og *Sællandsfare* klagede over den evige Ørkesløshed, som Noget der gjorde dem til Krystere allesammen. Her ligger vi, sagde de, og sylter Valle, saalænge til Suus og Duus har ædt os op, istedenfor at i Kong *Valdemars* Tid var vi for det Meste i Aande og paa Farten, fra Aar gik ind, til Aar gik ud, og det giver jo Fornuften, at det er med Krigs-Folk, som med Sværd, der blankes ved at bruges, men ruster af at ligge.

Imidlertid havde *Bugislav* ikke alene samlet hele sin egen Magt, men tillige forstærket sig med Hjelpe-Tropper rundt omkring fra Naboerne, saa han havde en vel udrustet Flaade, paa ikke mindre end femhundrede Skibe, hvormed han, efter Keiserens Tilskyndelse, agtede at hjem søge *Rygen*; og, da han ingen synderlig Modstand ventede, affærdigede han strax en vis *Bugislav* som Gesandt til Keiseren, med den Beskeed, at nu gik han løs paa *Dannemark*, med saadan en Krigs-Magt, at *Knud* udentvivl strax vilde lade Modet falde, og jo før, jo heller, kaste sig i det Romerske Riges Arme. Det var Vand paa Keiserens Mølle, hvorfor han da ogsaa løftede *Bugislav* til Skyerne og begavede hans Sendebud keiserlig.

Medens dette gik for sig, fik *Jærmer* Nys om, hvad der var i

Gjære, og, høilig bestyrtset over denne uformodenlige og overhængende Fare, sendte han paa Timen Bud til *Absalon*, som dengang var i *Sælland*, og forestillede ham, hvilket frygteligt Uveir der trak sammen, og var alt nær ved at bryde løs, over Rygen. *Absalon*, som strax fandt, at her var intet Øieblik at spille, naar Man vilde tænke at forebygge Ry|A:426gens Ødelæggelse, forsømde sig da ikke heller, men skrabede sammen Alt hvad flyde kunde, Snekker og Skuder, Stort og Smaat, medens der foer Bud med Brev omkring i hele *Sælland* og paa Smaa-Øerne, at alt vaabenført Mandskab skulde til Orlogs i en Fart, og skynde sig ombord paa det første Skib det Bedste, Adel og Bonde, om Kap med hinanden. *Fyenboer* og *Skaaninger* fik derimod det Bud, at hvem der ikke Sjettede-Dagen efter kunde møde i den bestemte Havn, skulde kun blive hjemme, da der slet ikke var længere Tid at løbe paa. De som Opbudet fornemmelig gjaldt, laae nu heller ikke paa den lade Side, men kappedes saa priselig, at Mange kom endog før den bestemte Tid, og slet Ingen bagefter; *Knud* derimod, skjøndt han ogsaa fik Bud, hvor han var, i *Jylland*, fandt dog Tiden for kort til saa lang en Reise, og kunde derfor ikke gjøre *Absalon* Selskab, ligesom der da heller ikke kom uden sex Skibe fra *Fyen* og fjorten fra *Skaane*; et Antal saa usselt, at Man maa maale Veien to Gange, for at finde det undskyldeligt.

Det var Fredagen før Pintse at *Absalon* fik Flaaden samlet i den bestemte Havn, og for at nytte den kostbare Tid, løb han endnu samme Dag over under *Hiddensøe*, hvor han mødte Bud fra *Rygen*, som skulde bede ham ankre der, til Man kom efter, hvor paa *Rygen* *Bugislav* agtede at gjøre Landgang; thi endnu laae han ved *Kostøe*, og drak til Pæls, og bakkede op for sine Folk, som om det var til Gildes, ei til Leding, han havde sanket dem. *Absalon* fandt sig da ogsaa i at blive liggende til næste Dag, da samme Bud kom igjen, og meldte, at *Bugislav* vilde lande lige over for *Strele*; men derpaa, skjøndt det allerede var i Mørkningen, greb *Absalon* strax Banneret og lod sig sætte i Land i en Baad, sammenkaldte ved Herolden hele Flaadens Hovedsmænd til Orlogs-Thing, kundgjorde med eet Ord den indløbne Efterretning, og opflammede Alles |A:427Mod, ved at forsikkre, han i Drømme havde seet et ubedrageligt Forvarsel for Seiren. Dertil svarede Alle med een Mund, at hvad de ønskede var kun at komme i Slag, thi da var de Seieren vis; et Svar, som vel røbede Folk, der var vant til at vinde, men vidnede dog ogsaa om ægte, djærve Dannemænd, der var den Seier værd, de ventede.

Da nu *Absalon* vidste, at Sundet var fuldt af farlige Grunde, turde han ikke friste Lykken ved Natte-Tide, men biede med at lette, til det dagedes, og havde endda ondt nok ved at komme afsted, thi hans Anker var sjunket saa dybt ned i Sandet, at han nær aldrig havde faaet det hivet op igjen. Ved denne Leilighed løb hele Flaaden fra ham, thi alle Mand brændte af Begjærighed efter at komme paa

Farten, og *Absalon* fandt sig endogsaa smigret ved, at Man, i Skyndingen for at følge hans Vink, forsmaaede at bie ham efter. Han maatte jo da ogsaa finde det naturligt, at de kjørde mens de havde Svøben, thi det gjorde han selv, som den Bedste, og lagde, saasnart han fik lettet, med saadant Eftertryk alle Aarer om Bord, at han snart indhentede det Forsømte, og var nær ved at komme i Spidsen, da Flaaden pludselig standsedes i Farten af et Rygisk Skib, som meldte, at *Bugislav* laae endnu under *Køstøe*, saa det var endnu lige uvist hvor han vilde lande, og derfor det Bedste at fare i Mag, da *Jærmer* ogsaa vilde blive liggende og lure paa Fiendens Bevægelser.

I Følge heraf dreiede Man nu af ind til *Drekke*, hvor Man blev, til der kom Bud fra *Jærmer*, at Fienden var seilet hjem, og at han, med hele den Rygiske Flaade, vilde møde de Danske i Havnen ved *Darz*, for der at træffe nærmere Aftale; men da Man saa kom did, og fandt hverken *Jærmer* eller Nogen af hans Følge, vidste *Absalon* ikke bedre, end at sende *Niels Falstring*, som kunde godt *Slavisk*, afsted til *Jærmer*, for at faae at vide, hvor Fienden var blevet af. Saasnart han var borte, sprang **A:428***Absalon* i Baaden, og gik i Land, for at holde Guds-Tjeneste, men i det Samme kom En af *Jærmers* Fortroelige farende, med den Beskeed, at det var en Feiltagelse, hvad Man havde sagt om den Pommerske Flaade, at den var gaaet hjem, den havde kun været skjult af Taage, og den samme Taage var endnu den eneste Aarsag i, at Man ikke saae den, thi den kom seilende strax heruden for.

Paa denne Efterretning kaldte *Absalon* strax dem tilbage, som gik foran med Kirke-Tøiet, og skyndte paa at Flaaden kunde faae lettet og komme i Færd med Fienden; thi nu vilde han for det Første lade Sværdet sjunge Herrens Lov, og deri havde han vist Ret, at Man, ved Hevn over Misdædere, bringer Gud et behageligt Slagt-Offer.

Pommerinkerne havde endnu slet ikke i Sinde at gjøre Landgang nogensteds, men vilde blot drille og udmatte det *Rygiske* Rytterie ved at vise sig, saa hist, og saa her, og true Kysterne, og da de nu blev den *Danske* Flaade vaer, troede de først, det maatte være den Vest-Slaviske, under *Borvin*, der kom for at hjælpe dem; thi Taagen gjorde, at de hverken kunde see, hvor stor Flaaden var, eller kjende Skibene paa Bygningen. At det skulde være den *Danske* Flaade, faldt dem aldrig ind, thi det vilde de have forsvoret, at den, saa langveis fra, kunde være der i slig en Haande-Vending, og Speiderne havde derfor slet ikke brudt sig om at undersøge Farvandet. Siden meende derfor *Bugislav*, det maatte være den *Rygiske* Flaade, som han da gjorde Anstalt til at omringe med halvandet hundrede Snekker, medens de øvrige Langskibe lagde sig i Linie for Anker, og for at det skulde skrylle desmere, tog han Mad-Skibene, som var temmelig store, og lagde i Linie med, længst ind imod Landet, hvorved han ogsaa virkelig narrede *Sune*, som tog de

tomme Skrog for Tydske Orlogs-Skibe.

A:429 Taagen begyndte nu at skilles ad, og da *Absalon* saae Nogle af Fiendens Smaa-Baade roe sig forbi, spøgede han med, at det gik neppe saa glat, naar de skulde tilbage, men lavede sig imidlertid, for ramme Alvor, til at angribe Fienden, formanede Folket til at holde sig tappert, og lagde selv frem i Spidsen. Vel bad *Sune* ham endelig ikke forhaste sig, da *Bugislav* sikkert havde faaet en Tydsk Flaade til Hjelp, men heller give Tid, medens Folk fik deres Rustninger paa, men *Absalon* svarede, der var ingen Tid at give bort, da Fienden laae i slig en herlig Klemme, og kunde hardtad hverken komme ud eller ind, saa det skulde snart være bestilt. Da *Sune* imidlertid blev ved med sine Advarsler, foer endelig Endeel af *Absalons* Mandskab i Harnisk, medens Resten roede, og endnu skjulde Taagen de Danskes Bevægelser, men da de kom lidt nærmere, kunde Ungdommen ikke længer bare sig og tie stille, men tonede Flag, og sang, opsatte paa Strid, saa det skingrede efter. Snart fik nu *Slaverne* Øie paa *Absalons* Banner, som meldte de *Danske*, og slog deres Fiender med Skræk, thi de havde immer vendt Rygg, hvor det havde vaiet. Det Samme var da og nu deres eneste Raad, saa de lettede over Hals og Hoved, og de der slap afsted, lagde Vei tilbage, de før var mange Dage om, men Mangfoldig, af dem som havde de størst og forsinkede, og sprang da over Bord, saa de fuldbemandede Skibe blev paa et Øieblik tomme. Forgjæves ventede de Krystere at redde sig ved Svømning, og fandt næsten Alle deres Grav i Bølgerne; thi deels reev Strømmen dem bort, og deels var der ikke mindre end atten Skibe, som, overlæssede med Flygtninger, revnede og sank. Hvilken grusom Tyran er dog ikke den Frygt, der nøder sine Slaver til selv at styrte sig i Ulykken! Kun saare Faa havde Mod til at holde Stand, og En af dem beviiste ret paa en snurrig Maade, at den drukner ei, som hænges skal; thi **A:430**da hans Stalbrødre sprang over Bord, greeb han i sin Forfippelse en Ende Toug, og hængde sig i; et Mester-Stykke, som vel Nogle af vore Folk i Førstningen beundrede, men fandt dog siden yderst latterligt. Over disse Løier, og især over det kjære Bytte, standsede imidlertid de Fleste i Farten, og det hjalp ikke, at *Absalon*, i det han roede forbi dem, raabde, det var Fienden, ikke Byttet Man skulde stræbe at naae; han fik ikke meer end syv Skibe med sig, men forfulgte desuagtet lige rask hele den fiendtlige Flaade, thi han var gammel vant med at tage sine Fiender i Nakken, og vidste godt, at hvem der først vender Rygg, spør ikke hvor mange men kun hvor modige Folk de har i deres Kjøl vand. Han havde paa denne Jagt en tro Stalbroder i *Jærmer*, som, med sit Fædernelands Fare for Øine, kun havde Lyst til Fiendens Blod og ei til Bytte, og nu saae Man da Mandskabet af henved hundrede Skibe springe i Land, og vaabenløse, med bævende Hierte, fortsætte Flugten ind gjennem øde, tykke Skove. Fem og Tredive Skibe derimod, som havde den

Slaviske Adel ombord, vedblev med al Anstrængelse af Aarerne at flye for *Absalon*, standsede vel et Par Gange, da de saae, der var kun syv Skibe efter dem, men havde dog aldrig Mod til at oppebie Helten, som, istedenfor, efter sine Venners Raad, at vente paa den øvrige Flaade, blev uopholdelig ved at fortsætte Jagten, i den faste Tro, at han her kunde sikkrere stole paa Fiendernes Frygt end paa alle gode Venners Hjelp. Den var ham ogsaa en ærlig Bundsforvandt, thi den overvandt al den Slaviske Adels Skamfuldhed, saa de, for at komme des raskere afsted, smeed baade Harnisk og Hest over Bord, og lod sig forfølge lige til *Pene-Minde*, hvor de da var glade, de fandt dem et Smuthul.

Det var nu blevet Aften, og *Absalon* vendte da tilbage til Hæren, som graadig havde kastet sig over Byttet, og turde ikke ved at frygte for, **A:43** han skulde kræve sin Part, thi han nøiedes, paa Helte-Viis, med Æren, og lod Hæren dele Rovet!

Saaledes undkom da, af alle fem hundrede Skibe, kun fem og Trediv, Atten sank, og Resten tog de Danske.

Det, maa Man sige, var en Høitids-Dag for *Dannemark*, som viste *Absalon* i en Glands, der forblindede Fienden til at styrte sig i Skam og Fordærvelse, thi denne Dag gjorde Ende paa hine mange vildsomme, farlige Tog til Slavenland, og fredede *Sællands* Kyster og Øster-Søens Strømme for rasende Vikinger, ja knækkede saaledes Modet paa de vilde Folke-Sværme, at de bøiede sig under Aaget, og *Danmark*, der nys havde Nød nok med at hævde sin Frihed, blev Slavenlands Dronning! Det var en Seier som spørger om sin Mage, hvorved et heelt Riges Magt gik paa een Gang til Grunde, og som dog ei kostede en *Dansk* Blods-Draabe, thi medens Slaver faldt som Fluor, mistede vi kun fire *Rygboer*, og det er endda uvist, om de faldt for Venners eller Fienders Spyd.

Dagen efter Slaget ankom atten *Skaanske* Skibe, og, skjøndt det var bag efter, antog dog *Absalon* Villien i Gjerningens Sted, og befalede Seiervinderne at dele Byttet med dem.

Absalon gad gjerne vidst, hvad *Slaverne* nu havde i Sinde, og hittede derfor paa et snildt Raad til at udforske dem, i det han nemlig, som for godt gammelt Venskabs Skyld, sendte Bud til *Bugislav*, og raadte ham, med venlige Bebreidelser for hans Troløshed, dog endelig, jo før, jo heller, at falde til Føie, og stille Kongens Vrede. *Bugislav* var ogsaa fiin nok til, ikke med eet Ord at anke paa det lidte Nederlag, og til derimod at takke for det gode Venne-Raad, som Noget, det ogsaa var hans fulde Agt at følge; men den *Slaviske* Almue forstod ikke saaledes at **A:43**dølge den Skræk, de havde faaet i Blodet; thi saasnart de saae det *Danske* Skib, der kom med Gesandterne, løb de, som Pokker var efter dem.

For nu ret høitidelig at melde Fædernelandet sine glimrende Bedrifter, sendte *Absalon* *Thage*, en af de fornemste *Fyenske* Adelsmænd, hjem med Efterretningen, og lod ham tillige bringe

Kongen *Bugislavs* Telt, som var hans egen Deel af Byttet, saa der kunde gaae Syn for Sagn om Seier-Vindingen. Med det Samme skulde *Thage* bede Kongen at gjøre et Tog mod *Slaverne*, endnu før de fik høstet og kom igjen til Kræfter, og *Knud* vidste ikke bedre, end at lade *Thage* selv, paa Viborg Lands-Thing, fortælle *Jyderne Absalons* Helte-Gjerning, og foreslaae dem Toget, hvilket ogsaa virkede saa meget, at alle Mand kappedes om at udruste Flaaden.

Da Keiseren i *Tydskland* hørde, hvilket grueligt Nederlag *Slaverne* havde lidt, og det blot i et Slag med *Absalon*, opgav han ganske Haabet om at undertvinge Dannemark, ja tænkte ei engang meer paa at angribe os, saa Man kan see, han maa have stolet meer paa Andres Hjelp end paa sin egen Magt. Rygtet om denne Begivenhed foer da ogsaa som et Lyn om Land, og naaede endog meget snart til *Constantinopel*, som Nogle af *Absalons* Ryttere, der dengang tjende i den Græske Keisers Gaard, siden kom og fortalte ham.

Kongens Tog gik imidlertid i Langdrag, saa *Slaverne* fik Stunder til at forsyne deres Byer med ny Levnets-Midler, som var dem til en stor Hjelp, og bragde dem tildeels igjen paa Fode; men *Volgasterne* var dog saa bange for det Tog, at de fyldte mange Læs Steen i *Pene-Floden*, hvor den var dybest, for derved at spærre de fiendtlige Skibe Adgang til Staden. Det var nu slet ikke efter *Absalons* Hoved, og, uagtet Borgerne havde stillet deres Blider saaledes, at de kunde bestryge netop de **A:433** Steder, hvor Stenene laae, opgav han dog ikke Haabet om at rense Løbet; sprang selv i Vandet for at sætte Mod i Ungdommen, og fik virkelig saamange Stene hivet op, at Flaaden til Nød kunde løbe ind og belægge Staden. Det skedte da ogsaa, ved Kongens Ankomst, men tæt ind til Byen kunde Skibene dog ikke komme, for de mange Pæles Skyld, som var rammet ned i Grunden rundt omkring, og da Ungdommen, for at rydde de Hindringer af Veien, roede ind til Pælene, og vadede saa videre, blev de tildængede med Kaste-Spyd, medens der fra Bliderne regnede Steen ned over Flaaden. Her gjaldt det om at snøe sig, thi det var den eneste Maade, hvorpaa Man kunde slippe for at knuses af de Steen-Blokke, som Skjolde battede kun lidt imod. I det nu *Absalon*, som stod ved Masten paa sit Skib, saaledes vendte og dreiede sig, for at gaae Ram forbi, var der En af Fienderne som fik Øie paa hans velbekjendte Skjolde-Mærke, og gav da strax med Haanden Blide-Mesterne Anviisning paa ham. Seer du, hvor han peger paa dig! var der nu En, som sagde til *Absalon*, men fik til Svar, ja, seer jeg ikke nok, hvor inderlig bekymret han er for mig! det var en Skose, mener jeg, baade til den Ene og til den Anden, og det kalder jeg en Helt uden Skye-Haar, der saaledes kunde staae og skjemte med sit Liv i sin Haand, men det er da ogsaa ved slige Leiligheder Man skal see, hvem der ret har lært at holde Ørene stive.

Da Man imidlertid saae, at det gik skjævt med Stormen,

prøvede Man, efter *Æsberns* Raad, sin Lykke paa en anden Maade, ved nemlig at fylde et overmaade svært Skib med lutter brændbare Ting, og lade det drive for Vinden ind imod Byens Planke-Værk; men Branderen stødte paa en Pæl som stod under Vandet, og sprang i Luften uden at gjøre Byen mindste Skade. Saaledes satte Skæbnen da en Pind for det Anslag, som, hvor lille den end var, dog beskyttede Byen bedre end det hele Plankeværk.

Nu vilde *Bugislav* ellers afstrøget sin Skam, ved at besnære *Absalon*, med hvem han, under Fredeligheds Maske, udbad sig en Samtale, |A:434 og mødte saa paa det bestemte Sted med en heel Trop Ryttere. *Absalon* kom med tvende Skibe, og var paa et hængende Haar nær, efter *Bugislavs* Forlangende, gaaet i Land, hvor Man, som det hedde, bedre kunde tales ved i Eenrum; men dog lykkedes det en *Norsk* Adelsmand, ved Navn *Erling*, at holde ham tilbage, med Fortællingen af en græsselig Drøm han havde havt, og som, efter hans Udtydning, spaaede *Absalon*, at han var forloren, hvis han gav sig i Fiendens Hænder. Denne Drøm ansaae nemlig *Absalon* for en guddommelig Indskydelse, og svarede derfor *Bugislav*, som bad ham komme op til sig, at det var under hans Værdighed, aldenstund en *Ærkebisp* var meer end en Hertug. Saaledes undgik han da Snaren, ved at see sin Fiende over Hovedet, og at *Bugislav* virkelig havde Skjelmen bag Øret, røbede han nu, ved at ride sin Vei, under det Paaskud, at det var ham for trangt inden Borde; thi havde der før saa mangen god Gang været Rum Nok til ham paa *Absalons* Skib, kunde der vel ogsaa endnu, men det var den onde Samvittighed der gjorde, at Skibet tykdes ham et Fange-Taarn. *Absalon* vendte nu tilbage til Flaaden, glad ved at have slaet mere Lid til Drømme end til Dravels-Folk.

De Danske Ryttere havde imidlertid fundet bedre Regning ved at plyndre paa Landet, end ved at klemme paa Byen, men da de nu skulde tilbage over den smalle Bro, kom de slemme i Bekneeb med en heel Hob fiendtlige Baade der laae, saa Kongen og *Absalon* maatte afsende Endeel Bue-Skytter for at skaffe dem Luft. Baadene maatte nu vige; men deres Mandskab sprang i Land, og drillede den Danske Flaade deels med Spyd og deels med Spidser, saa vore Folk maatte høre, at de var Krystere og Hæle-Fægtere. Da de andre Bymænd saae, det gik saa godt, vilde de ogsaa være med, forlod Skandserne og sprang i Baade for at komme over til den anden Side, og plyndre Boderne, som de Danske havde forladt. Hvad de imidlertid ikke tog dem i Agt for, var, at bag ved Røgen af Boderne, som de Danske havde stukket Ild paa, holdt vore Ryttere og biede |A:435 paa Flaaden, men var nu ikke sene til at fare løs paa *Volgasterne*, som da for Alvor lærde, at den leer bedst som leer sidst; thi Baadene, som de forbausede sprang i, bleve væltede med dem, de Svømmende fik hver en Piil i Livet, og hvem der altsaa ikke beed i Græsset, gik til Grunde. Havde da *Volgasterne* nys uden Føie griint

ad de *Danske*, fik de nu gyldig Aarsag til at græde over deres egne Bymænd, der, lige for deres Øine laae og kom saa ynkelig af Dage.

Da Indbyggerne i *Ozne* hørde, hvad der var paa Færde, skyndte de dem selv at brænde deres Forstæder, for at Fienden ikke, ved Hjælp af dem, skulde stikke Ild paa deres Fæstnings-Værker, og Ret gjorde de; thi i Krigstid er det meget bedre at boe knapt men sikkert inden Voldene, end nok saa rummeligt der udenfor.

Kongen nøiedes nu med at plyndre paa Landet, men skikkede *Absalon* hen at bestorme *Julin* og Borgene ved *Svineminde*. Selv drog *Absalon* til *Julin*, og bad *Æsbern* med Nogle af Skibene søge *Svineminde*, for, om mueligt, at indtage Borgene, eller, hvis ikke, dog at holde Besætningen i Ave, til han blev færdig med *Julin*; men Fuglene var allerede fløiet, da de mærkede Uraad, saa *Æsbern* fandt Reden tom, og maatte nøies med at gjøre Baal deraf. Den Brand gik der saadan Røg af, at *Absalon*, som, efterat have gjort Kaal paa *Julinerne*, stævnedes did, allerede langt borte gjættede sig til det Hele, og da nogle gode Venner, som kom derfra, stadfæstede hans Formodning, vendte han strax tilbage til Kongen, glad ved at have en Broder, der saaledes kunde dele Hælvten med ham.

Da Kongen nu saae, at de vel forsynede Byer var ogsaa vel forvarede, saa det var kun med de tomme Huse han kunde tænde Baal, besluttede han at seile hjem, til Høsten var forbi. Leed og kjed af at svide Hytter af og brænde sig paa Fæstninger, kom han nu til *Svineminde*, hvor han da ei lod Steen paa Steen af de brændte Borge, men lod endogsaa **A:436** for at udlette hvert Spor af dem, alle Stenene kaste i Havet, skjøndt de endnu var saa hede, at Man knap kunde røre ved dem uden at brænde sig.

Det var da Bedriften, hvormed dette Tog endtes, men, da Høsten var forbi, trak Kongen tolv tusind *Rygboer* sammen, rykkede med dem gjennem det *Trebesanske* Landskab, som han raadte over, og, for ei at være ringere end sin Fader, over de *Circipanske* Moradser, frem til *Lubin*, som han dog lod ligge, og stiledede op mod *Demmin*. Her stødte han underveis paa en Bye, som var vel forsynet med Drikke-Vahre, og hvis Indbyggere lod ved de fulde Bægere Fiolen sørge, og gjorde de det nu, da Fienden stod for Dørren, hvor maae de ikke da have drukket, naar de havde Fred!

Kongen fandt imidlertid, det var for lang en Reise til *Demmin*, og vendte derfor om, ved hvilken Leilighed da hver foer sine Veie, og ødelagde Landet med Ild og Sværd, saa Kongen tilsidst kun havde tredive Ryttere hos sig. Da blev det ham meldt, at Nogle af hans Folk, som vilde plyndre en riig Landsbye, havde fundet Overmagten for sig, og han sendte dem da strax sin halve Styrke til Hjælp, under Anførsel af *Absalon*, som hændelsesviis just var i hans Følge. Det første nu *Absalon* sørgede for, var at sprede sine Folk, saa Ingen skulde mærke, hvor faa de var, og derpaa gjorde han et rask Angreb, for at indbilde Fienden, der var Fleer, hvor *de* kom fra. Barbarerne

trak sig nu ud fra Byen, op mod en Skov, og da *Absalon* saae, de var ham langt overlegne, nøiedes han med at blænde dem ved et Krigs-Puds, i det han idelig lod Nogle af sit Mandskab snige sig bort og komme aabenlyst tilbage, som om det var en Forstærkning. Den Frist han herved fik, benyttede han til at gjøre Baal af Byens Bytte, som han fattedes Folk til at føre med sig, og vilde dog ei lade Fienden beholde, men vist nok sved det selv Fyrbøderne i deres Hjerte at see saamange Kostbarheder gaae op i Røg.

Efter saaledes at have rygtet sit Ærinde, vendte *Absalon* tilbage til Kongen, som havde havt Natte-Leie udenfor *Lubin*, ødelagde Landsbyer, **A:437** og lod saa *Rygboerne* lægge Broe over den Mose, han før kun med Nød, men nu særdeles magelig slap over. Derpaa løb han i Havn med Flaaden tæt ved Pene-Minde, hvor han, for Storm, maatte ligge saa længe, til han af Mangel paa Levnets-Midler, var nødt til at reise hjem; men dog afviste han *Bugislavs* Gesandter, som kom til ham med Fredsforslag.

Næste Foraar udrustede Kongen atter en stor Flaade, lagde ind ad *Svine-Minde*, og ødelagde *Grosvin*, ved hvilken Leilighed *Jærmer* vilde meldt Kongen Fiendernes Ankomst, saasart han hørde det velbekjendte Drøn af deres Lur, og da *Absalon* forbød det, paa Grund af, at der maatte gaae Syn for Sagn, svarede *Jærmer*, at paa den Maade maatte Pokker staae paa Udkik, thi kom Man forsilde, hedde Man en Nølepotte, og kom Man fortidlig, hedde Man en Kryster.

Man plyndrede nu Egnen, men fandt, det battede kun lidt, og besluttede derfor at gjøre et Tog ind i Landet, hvor, Rygtet gik, der var fuldt op af alle gode Sager, men hverken Krigs-Folk eller Fæstninger. Vel skildredes Reisen som lang og besværlig, gjennem øde, ufrugtbare Egne; men da Næsen kløede efter det kjære Bytte, regnede Man ingen Besværlighed, og haabede, som sædvanlig, at have Lykken med sig. Det slog imidlertid feil, thi da Man, for ikke at sulte, slæbde en umaneerlig Hob Levnets-Midler med sig, blev derved baade Folk og Heste saa forlæssede, at Man snart, udaset, fandt det raadeligst at vende tilbage ombord, og seile til *Julin*.

Kongen havde nu stor Lyst til at bemestre sig *Camin*, men meende, det kunde lettere skee ved at stjæle sig paa den, end ved et aabenlyst Angreb, og nærmede sig derfor, ved Hjelp af Ledsagere som kiendte Egnen, til Byen, gjennem Skovene, ad vildsomme, besværlige Veie. Det blev ham imidlertid Peer Gantes Gienvei, og *Sællandsfarene* og *Skaaningerne*, under Anførsel af *Alexander*, *Absalons* Systemson, som var de Eneste, der, ved Hjelp af *Rygiske* Veivisere, kom godt og fort afsted, og kunde overrumplet Byen, røbede sig selv ved at brænde Gaarde af. *Bugislav* **A:438** var just den Gang selv i *Camin*, og da han mærkede, det var kun en Haandfuld Folk, han havde med at gjøre, gjorde han et stærkt Udfald af Byen, men fandt *Æsbern* for sig, der var gammel vant med at snoe sig i

slige Tilfælde, og som derfor strax paa Skrømt tog Flugten, for at lokke Fienden ret ud fra Byen. Omsider, da *Bugislav* mærkede Uraad, kaldte han vel sine Tropper tilbage, og gav dem en dygtig Næse for deres Uforsigtighed, men nu vendte *Æsbern* Kløerne paa Timen, og satte saadan en Skræk i *Bugislav*, at han end ikke turde stole paa sin Hest, men sprang af, og løb tilfods ind i Byen; ja hverken han eller Nogen af hans Folk havde engang saamegen Sands og Samling, at de kunde lukke efter dem, saa *Alexander* reiste sit Banner i Porten, uden at en Hund gjøede ad ham. Den *Danske* Ungdom følte sig imidlertid dog for svag til at drive Seieren videre, og trak sig, tilfreds med Æren, lidt efter lidt tilbage i Slagorden.

Derpaa ankom Kongen med den øvrige Hær, og stod strax af Hesten tæt ved Murene, for at undersøge, hvordan Stormen kunde bedst iværksættes, men da han igjen var kommet til Hest og havde omringet Byen, gik alle *Canikerne*, paa deres bare Fødder, med Helgen-Skrin, i Procession ud til ham, faldt ned for hans Fødder, og besvoer ham, med sønderknuset Hjerte, ved hans hellige Farfader, dog ei at brænde Kirkerne, og saaledes, ved Forgribelse paa Helligdommen, besmitte det gode Navn han havde arvet efter store Fædre. Da Kongen nu svarede, at den Bøn var unødvendig, da han aldrig havde draget Sværd mod Gud og Kirken, men kun mod Rettens og mod sine Fiender, erindrede de, at dersom han stak Ild paa Forstaden, vilde Kirkerne, som laae adspredte mellem Husene, lægges i Aske tilligemed disse, og derved lod Kongen sig formilde, saa han lovede, for Herrens Huses Skyld at skaane Fiendens. Efterat nu *Canikerne* saaledes havde fundet Bønhørelse, og derhos meldt, at *Bugislav*, naar ham blev givet sikkert Leide, vilde selv gjøre Kongen sin Opvartning, vendte de tilbage til Staden med Glæde og høirøstet Lovsang.

Bugislav, som fik det Leide, han forlangde, udbad sig nu et Møde næste Dag, med *Absalon* og *Jærmer*, for at disse, som hans gamle gode Venner, skulde mægle Fred imellem ham og Kongen, hvorpaa *Absalon*, som troede, han havde Skjelmen bag Øret, svarede, at det kunde gjerne skee, men Egnen skulde ligefuldt ødelægges med Ild og Sværd, thi Man vilde dog ikke for Intet have gjort saa lang en Reise. Dertil svarede *Bugislav*, at da han ikke eiede en Pind udenfor Muren, var det ham ligegyldigt, naar Man blot skaanede Kirkerne, og, for deres Skyld, tillige de næste Huse, og, da Man herom var enig, anvendtes Resten af Dagen til at ødelægge Egnen.

Bugislav, som følte, at han var i Knibe, holdt nu Ord, mødte til bestemte Tid, modtoges af *Absalon* og *Jærmer*, og førdes af dem, ved Haanden, frem for Kongen, hvor han maatte betale en stor Sum Penge, og bekvemme sig til at indgaae haarde Freds-Vilkaar, nemlig at tage sit Fyrstendom til Lehn af Kongen, og udrede ligesaameget som Rygboerne i aarlig Skat.

Efter saaledes at have bundet sine Hænder, og lovet Gidsler, forføiede han sig bort under samme Ledsagelse, som han var kommet med, men for dog at gjøre nogen Ære ad ham, havde *Absalon* anrettet et Gjæstebud, hvor *Bugislav* ved Bægeret snart glemde baade sin Høihed og sin Fornedrelse, blev sjæleglad, og drak, saalænge han kunde see en Flue paa Væggen. Omsider, da Samlingen var borte, og Hertugen laae under Bordet, lod *Absalon* ham bringe i Land, og satte fyrretive Mand til Vagt om Teltet, for at han kunde ligge der i Roe og sove Rusen ud; thi det er gammel Skik i Dannemark at sørge for sine Giæster, som for sig selv. Denne *Absalons* Artighed bidrog ikke lidet til at forsone Slaverne med de Danske, thi da *Bugislav* vaagnede om Morgenen; kunde han ikke noksom ophøie den Danske Ærlighed, og erklærede, at vel havde han mi|A:440stet sin Selvstændighed, men sørgede dog ikke Nær saa meget over det, som han fornøiede sig over *Absalons* Artighed. Han bragtes nu hen til det Sted, hvor hans Drabanter ventede paa ham, og kom saa næste Dag igjen, omringet af sit Lands Adel, for, med Kone og Børn, at falde Kongen til Fode, og bede om Forladelse for sit lange Oprør. Han stillede strax endeel Gidsler for sin Troskab og lovede Flere, underkastede sig Kongen, og skammede sig ikke ved at tage det Rige til Lehn af en anden Herre, som han havde arvet frit og uafhængigt efter sine Fædre.

Rørt af Medlidenhed over denne Hertugens dybe Fornedrelse, der maatte ansees for den haardeste Straf, og tillige med Hensyn paa Svogerskabet, reiste Kongen ham omsider op, og erklærede, at han ikke vilde indlemme det afstaaede Land i sit Rige, men forlehne *Bugislav* og hans Sønner dermed.

Saaledes naaede da *Knud*, med ringe Møie, hvad *Valdemar* med stor Besværighed i mange Aar forgjæves havde kæmpet for, og blev *Slavenlands* Herre, saa i Lykke overgik han vidt sin Fader!!

I samme Øieblik, som denne Sag blev klaret, blev Himlen overtrukket af et stærkt Uveir, og Skrald i Skrald rullede Tordenen, til stor Forskrækkelse for begge Folkefærd, men dog udlagde kløgtige Folk det til kun at betyde det *Slaviske* Riges Undergang!

Fra denne Dag af holdt *Bugislav* ubrødelig sin Troskabs-Eed, opførde sig til sin Død som en retskaffen Lehnsmand, og gav paa sit Yderste den *Danske* Oprigtighed et herligt Vidnesbyrd, i det han sammenkaldte sine Venner, og tog en Eed af dem, at de skulde føre hans Enke og Børn til Kong *Knud*, og lade ham dele Landet mellem de Umyndige, hvilket da skulde have samme Kraft, som om det var skedt ved et faderligt Testamente. Sikkerlig har det herved svævet den ædle Herre for Øine, hvor store Fordele *Rygboerne* havde havt af deres bestandige Venskab med *Danmark*!

Indhold

	Side.
Ellevte Bog.	
Svenn Æstridsøn	1.
Harald Hein	25.
Knud den Hellige	28.
Tolvte Bog.	
Ole Hunger	47.
Erik Eiegod	51.
Trettende Bog.	
Niels, Knud Hertug, og Maagens	68.
Fjortende Bog.	
Erik Emun	114.
Erik Lam	122.
Svenn Grathe, Knud og Valdemar	129.
Femtende Bog.	
Valdemar den Store	200.
Sextende Bog.	
Knud Valdemarsøn	417.

Rettelser

Side	83	Lin.	27	lagde,	istedetfor:	lagd,
–	104	–	26	Uheld	–	Udheld
–	137	–	26	død	–	Død
–	177	–	10	Flekke	–	Landsbye
–	279	–	25	blive,	–	blive ved.
–	297	–	11	at øse	–	en øse
–	342	–	10	end ni	–	en ni
–	429	–	16	det	–	den.

Register

til

I, II og III Deel.

- Aage**, en af Longobardernes Høvdinge II. 221.
- Aalborg**, nordpaa i Jylland, nævnes først efter Aar 1100. III. 81.
- Aarhus**, østerpaa i Jylland, nævnes først henved Aar 1000. II. 300.
- Absalon**, en Fordreielse af **Axel**, thi saa hedde paa Dansk denne store Mand, **Saxo** Velynder og Danmarks Værg, som døde kort efter Aar 1200. I. 1. II. 281. III. 177 o. s. v.
- Adelsteen**, en berømt engelsk Konge ved Aar 900. II. 276, 78, 304.
- Adzer**, kaldes ved en Feiltagelse bestandig Æsger, Biskop i Lund, og derpaa Danmarks første Ærke-Bisp omtrent Aar 1100. III. 56, 60, 96, 97, 121.
- Allemannien**, betyder i Almindelighed **Tydskland**.
- Alstad**, ventelig Landsbyen **Alstad** i Skaane. II. 335.
- [A:443] **Alsted**, en Landsbye i Sælland, mellem Ringstæd og Sorøe. II. 125.
- Amlet**, hvis Navn betyder en **Tosse**, er en af de mærkværdigste Helte fra Fabel-Tiden, berømt over hele Norden. I. 165, 93.
- Angantyr**, med sine elleve Brødre, var den berømteste Bærsærk i det gamle Norden; og man har, paa **Islandsk**, en heel Fortælling om hans Kamp paa **Samsø** med **Hjalmar** og **Orvar-Odd**. I. 290.
- Anglerne**, udgik fra **Angeln** i Slesvig, og indtog, tilligemed Endeel **Sachser** og **Jyder**, fra Aar 450, **Britannien**, som siden kaldes **England**.
- Ansgar**, af Fødsel en Franskmand, var, fra Aar 826, Christendommens første egenlige Prædikant i Danmark og Sverrig, og kaldes derfor Nordens Apostel. II. 269.
- Aqvitanien**, ellers det sydvestlige, men her vel det nordvestlige **Frankerig**. II. 144.
- [A:444] **Arkona**, Rygens gamle Hovedstad, hvoraf nu ikke findes Spor. III. 117, 208, 73, 91.
- Arnold**, en oldkyndig **Islænder**, som vist er Hjemmels-Manden

for Endeel af **Saxos** gamle Fortællinger. III. 283.

Aslak Baadsmænd, en drabelig Kæmpe i Svinn Æstridsøns Tid. III. 6.

Asmund Alfson paa Hedemarken, som blev levende begravet. I. 283.

Atisle, Islænderne bekjendt under Navn af **Adils**, om hvis Handel med **Rolv Krage** de endnu vide meer at fortælle. I. 94.

Atisle, som er ellers ubekjendt. I. 194.

Balder, som en Afgud meget navnkundig, men som en forgudet Helt, kun bekjendt af de fabelagtige, men saare mærkværdige Sagn hos Saxo. I. 138, 43, 50.

Barke, en Kæmpe i Svinn Grathes Gaard. III. 140.

Beda, en berømt engelsk Præst og Historie-Skriver, ved Aar 700. I. 14.

Bent, en af de elskværdigste Danske Helte, som stred til Døden for sin Broder, og er især bekjendt af en gammel **islandsk** Bog om Danske Konger, kaldet **Knytlinge-Saga**. III. 12, 43.

Bernhard, en engelsk Biskop, som, ved Aar 1000, forkyndte Christendommen i Norge, Sverrig og Danmark. II. 300.

Bjarke, den ypperste Kæmpe i Rolv Krages Gaard, skal have været en **Normand**, og førde Tilnavnet: **bidhvas** eller strid^[A:444]bar, (paa Islandsk: bodvar) hvorfor han i de islandske Eventyr kaldes **Bodvar Bjarke**. I. 102, 7, 26, 33.

Bjarmeland, Permien i det nordlige Rusland. I. 54, 142, 288. II. 255.

Blakke, er vel kun et Tilnavn, man har givet Forræderen, som en **Falske-Blakke**, da han i Knytlinge-Saga nævnes **Eivind Bifra**. III. 41.

Blakmanner, maaskee Blekinger. II. 106.

Bleking, før dansk, nu svensk. I. 7. II. 140.

Bogøe, mellem Sælland, Møen og Falster. III. 340.

Bornholm, under Skaane. III. 132.

Borslund, en Landsbye ved Slagelse. III. 203.

Braavalla-Hede, maa søges i Nærheden af **Calmar**. II. 180, 202.

Brache eller **Brage**, Navnet paa Skjalde-Afguden i Nord, og her paa **Haddings** Fosterfader, ved en Forseelse udeladt. I. 28.

Bremen, i Nord-Tydskland, var, skifteviis med **Hamborg**, Sædet for en Ærke-Bisp, som, indtil **Adzers** Dage, bestyrede Kirke-Sagerne i alle de tre Nordiske Riger. II. 300. III. 13, 56.

Britannien, som nu kaldes England. I. 13, 60, 86, 172, 216, 91. II. 144, 251.

Bue eller **Bo**, Balders Hevner, kaldes hos Islænderne **Vale**. I. 156, 57.

Bue, en steenhaard Kæmpe fra Jomsborg, skal have været en Bornholmer, og kaldes af Islænderne bestandig **Bue Digre** eller

den Tykke. II. 180, 82.

[A:445]Buris, en Søn af Prinds **Hendrik Svendsøn**, med den svenske Prindsesse **Inger** eller **Ingrid**, som siden blev gift med **Harald Gille** og andre Flere. III. 192, 248, 68, 73, 75, 76, 80.

Byrka, i tydske Bøger, Navnet paa en stor By i Sverrig, ei langt fra **Sigtun**, men i Norden er Navnet ubekjendt. II. 301.

Byttinge Aa, menes at være den lille Bæk, som løber gjennem Landsbyen **Buddinge** ved Kjøbenhavn. III. 126.

Byzants, er egenlig det gamle Navn paa Constantinopel, som Man i Norden kaldte **Maglegaard** eller Stor-Staden; men da flere Byer kaldtes saa, har det ventelig forvildet **Saxo**, uden at vi endnu kan oprede Sagen. I. 42, 155, 56. II. 26. III. 61, 432.

Bærsærker, kaldtes i Norden de forvovne Kroppe, der, uden Harnisk, brød frem i Striden, som glubende Ulve.

Calmar, en ældgammel Bye i **Smaaland** i Sverrig. II. 172.

Carl den Store, Carolus Magnus, Konge i Frankerig, og, siden Aar 800, Keiser i Italien og Tydskland. II. 240, 52.

Christendom, II. 236, 63, 68, 70, 71, 82, 91, 98, 99, 304. III. 281, 96, 306, 11, 33, 55, 92.

Christiern Jyde, skal have været Broder til **Adzer Ærkebisp**. III. 102, 4, 15, 22.

Cypern, en bekjendt Øe ved **Asien**. III. 64.

[A:445]Dannevirke, den berømte Vold, som **Thyra Dannebod** lod opføre paa Grændsen af Slesvig og Holsteen, tvertsover Landet, mod Tydskernes Indfald. II. 281. III. 73, 101, 3, 77, 346.

Dovre, den store Fjeld-Strækning, som adskiller Aggershuus og Thronhjems Stifter i Norge. II. 184.

Dublin, Hovedstaden i Irland. I. 215. II. 25, 262, 74.

Dumber, en snu Rygbo. III. 224, 35.

Dunaborg, maa vel søges ved Duna-Floden i Esthland. I. 41, 70.

Dyrsaa, hvor der, efter **Snorro**, laae en Kjøbstæd, slutter man, maa være **Grenaa**, som da burde skrives **Grindaa**; thi Forvexlingen maa da have reist sig deraf, at baade dyr og grind paa Islandsk betyder en **Dør**. III. 5, 192, 279.

Dysebro, skal nu kaldes **Disebro** i Harjagers Herred, i Skaane. III. 404.

Ebbe, Longobardernes anden Høvding. II. 221.

Ebbe Skjalmesøn, en af Skjalm Hvides Sønner. III. 96, 120, 35, 37.

Edvard, maaskee **Edvard Edgersøn**, en Sønnesøn af Kong Adelsteens Broder: **Edmund**, og Broder til **Edelred**, som Svann Tveskjæg siden fordrev. II. 297.

Edvard, er ved en Feiltagelse sat istedenfor **Edmund Jernside**, **Edelreds** tapre Søn, med hvem Knud maatte dele England. II. 306, 7, 8.

[A:446]Edvard, med Tilnavn den Hellige, Edmunds yngre Broder, døde barnløs Aar 1066, og var den sidste Konge i England af den gamle **Odinske** eller **Angulske** Herre-Stamme. III. 330, 32.

Einer Bueskytte, velbekjendt i Norge, med Tilnavnet: Thambeskælver. II. 303.

Eisten, Harald Gilles Søn. III. 258, 61.

Eisten Eistensøn, Høvding for Birkebenerne. III. 355.

Eivind, hvem Snorro kalder **Eivind Skreya**. II. 278.

Emma, Enke efter Kong **Edelred** i England, og, ved ham, Moder til Edvard den Hellige. II. 309.

Erik den Veltalende, hørde, efter **Edda**, til en Helte-Slægt, som kaldes **Ylfinger**. I. 226, 28, 67, 70, 81, 82, 83, 87, 291, II. 1.

Erling Skak, velbekjendt af Norges Krønike. III. 263, 79, 287, 318, 51.

Esrom, i Holboe Herred, i Nord-Sælland, det ældste sællandske Kloster eller Munke-Bur, stiftet ved Aar 1150. III. 242.

Esthland eller **Østland**, søndenfor den finske Bugt, hører nu til **Rusland**, men havde i gamle Dage sine egne Fyrster, og kaldtes, med flere tilgrændsende Landskaber, almindelig i Norden, Øster-Leden eller Øster-Rige, hvorved det let kunde forvexles med det Græske Keiserdom ved Asien, som ogsaa kaldes Øster-Rige. I. 278, 79, 82. II. 20, 200.

[A:446]Falster, en Øe, mellem **Sælland** og Pommern hvis Indbyggere kaldes **Falstringer**. III. 92, 96, 110, 68, 69, 204, 7, 340.

Finland, nordenfor den finske Bugt, hører nu til Rusland og beboes af Folk med unordisk Tungemaal. I. 282, men om dette Land, **Finveden**, eller **Fyen** menes I. 26, 43 er uvist.

Finmarken, nordenfor Norge, regnes dertil, men beboes endnu, som fordem, af et fremmed, omvankende Folk, som kaldes **Finner** eller **Finlapper**. I. 11, 142, 288. II. 256.

Finveden, fordem Navnet paa en Deel af **Smaaland** i Sverrig. III. 159, 62.

Fjordene, Sønd-Fjord og Nord-Fjord i Norge. II. 168.

Fodvig, som Svenskerne skrive **Fotevig**, er en Vig mellem Lund og **Malmø** i Skaane. III. 111.

Folke, som i sit eget Helte-Blod drak Kongens Skaal. I. 195.

Frederik Rødskjæg, en navnkundig tydsk og romersk Keiser fra Aar 1152 til 1190. III. 152, 246, 52, 407, 21, 23, 32.

Fridlevs Ager, efter **Snorro**, **Fyrileif**, som **Saxo** har forvexlet med **Fridleif**. III. 116.

Frigge, noksom bekjendt af **Edda**, som den fornemste Gudinde i Hedenskabets Tid. I. 42, 133. II. 222.

Frisland, udgjør en Deel af de saakaldte fore|A:447nede Nederlande, eller Lavlande ved Nordsøen. I. 85. II. 144, 241.

Frisland, det **lille**, kaldes Endeel af Holsten, især **Ditmarsken**, fordi det ogsaa er Friser, som beboe denne lave Strandkant. I. 6. III. 148.

Frodebjerg, skal vel være **Frædebjerg** paa **Søndmør**, som **Snorro** omtaler, og det tilsvarende Sted i **Vigen** maa da være **Frodeaasen** ved **Tønsberg**. I. 287.

Frodøe, paa Nordmør. I. 211.

Frø, en af de bekjendte Afguder i det hedenske Norden, som Islænderne kalde **Frey**, og de gamle svenske Konger udgav for deres Stamfader. I. 52, 146. II. 24, 169.

Frøkesund, kalder **Snorro Frekøesund** paa Søndmør. II. 9.

Fyen, mellem Sælland og Jylland, hvis Indbyggere kaldes **Fyenboer**. I. 7, (26, 43) II. 86, 126. III. 40, 128, 40, 68, 80, 192, 224, 382, 426.

Fyresvold, ved **Upsal**, velbekjendt i hele Norden, ogsaa af Rolvs Guld-Saad, hvorfor Skjaldene kaldte Gullet Sæde-Kornet paa Fyresvold. I. 123.

Gambaruk, er, efter **fremmede** Bøger, sat som Navnet paa **Aages** og **Ebbes** Moder, som af vore Egne kaldes **Magge**, og, i Kæmpe-Viserne: **Gamle** Fru **Berte**, hvoraf vel Gambaruk er en Fordreielse. II. 221.

[A:447] **Gandvig**, kaldtes det **hvide Hav** fordem i Norden. I. 10.

Garnum, maa være **Garns** Havn paa **Gulland**. II. 171.

Gegad, maa være en Trykfeil for **Begad**. II. 24.

Geruth, som Islænderne kalde **Geirrod**, er navnkundig i de gamle hedenske Fabler, som føre Navn af **Edda**. II. 224, 226, 28, 30.

Gnemer Falstring, kan man see af Kong Valdemars Jordebog, har været en stor Herremand paa Falster. III. 216, 340.

Gotskalk, Søn af den Slaviske Fyrste Pribisgneu, ellers, i Daaben ventelig, kaldt **Udo**. II. 317, 35. III. 12.

Gregers, den i Norges Krønike velbekjendte **Gregers Dagsøn**. III. 263.

Grimhild, eller **Chriemhild**, bød, efter et gammelt tydsk Sagn, sine Brødre til Gjæst, paa Svig, og lod dem dræbe, som der endnu læses i vore Kæmpe-Viser om Fru **Grimild**; men paa Islandsk har man langt ældre Viser om den samme Tildragelse, hvor Brødrene **Gunner** og **Hogne** sviges, ei af deres Syster, som der kaldes **Gudrun**, men af hendes Mand: Kong **Atle**, der vil have deres Guld og Skatte. III. 93.

Grindaa, see **Dyrsaa**.

Grønsund, mellem Falster og Møen. II. 258, 293. III. 240, 411.

Gudrun, efter **Edda**, den førømtalte **Grimhild**. II. 217.

[A:448] **Guldalen**, i Trondhjems Stift, som endnu i Harald Haarfagers Tid udgjorde et lille Kongerige. II. 241.

Guncelin, hvis fulde Navn var **Guncelin de Hagen**, blev af

Hendrik Løve gjort til Greve i **Sverin**. III. 267, 87, 345.

Gunnild, den i Norges Krønike saa bekjendte Erik Blodøxes Dronning: Gunnild Konge-Moder. II. 278.

Haagen Jyde, som, efter sin Moder, kaldes **Sunnivesøn**, Knud Lavards Svoger, og Fader til **Erik Lam**. III. 54, 90, 96, 121.

Hadding, hvis fabelagtige Levnetsløb, kun bekjendt af Saxo, er yderst mærkværdigt, da det er ligesom det danske Hedenskabs hele Historie i en Lignelse. I. 30.

Hagbard, kaldes i vore gamle Viser **Habor**, og efter ham kalde de islandske Skjalde Galgen Hagbards Hest. II. 108, 10, 11, 22.

Hake, som, efter Snorro, da han havde faaet sit Banesaar, gik til Søes paa et brændende Skib. II. 24, 69, 79, 103, 9, 122, 25.

Hakon Adelsteen, eller egenlig Adelsteens Fostre efter den engelske Konge, hos hvem han var opfødt. II. 277, 80.

Hakon, den i Norges Krønike velbekjendte **Hakon Jarl** paa **Hlade**, som Saxo urigtig har anseet for en Søn af Harald Graafeld. II. 282, 84.

[A:448]Hakon, som førde Tilnavnet: **Hærdebreed**. III. 262, 64.

Halland, før dansk, nu svensk. I. 7. II. 207. III. 5, 69, 156, 61, 390, 403.

Halogeland eller **Helgeland**, oppe ved Finmarken i Norge. I. 142, 286. II. 224.

Halvdan, Søn af Erik den Veltalende og Konge i Sverrig. II. 1, 18, 51, 64.

Hannover, i Nord-Tydskland. II. 28.

Harald, kaldes af Islænderne **Harald Klak**, og af Tydskerne **Heriold**, blev døbt i Maintz, Aar 826, og fik da **Ansgar** hjem med sig til Dannemark. II. 249, 52, 62.

Harald, Knud Hertugs Broder. III. 59, 66, 71, 79, 86, 99, 102, 4, 6, 7, 12, 16.

Harald Haarfager menes med den ubenævnte Norske Konge. II. 277.

Harald Gunnildsøn, som i Norge kaldtes Harald **Graafeld**. II. 278, 82.

Harald den Slemme, eller Haardraade. II. 306, 16. III. 3, 11.

Harald Irlænder, eller Harald Gille. III. 108, 16, 18.

Harrested, ved Harrested-Søe i Ringsted-Herred. III. 92.

Hather, eller **Hader**, som om det blot skulde sige **Fienden**, Stærkodders Banemand. II. 186, 94, 205, 6.

Hathers Bye, maa være **Haderslev** i Sønder-Jylland. II. 141.

Hedemarken, i det sydlige Norge. I. 283.

Helgeaa, i Skaane. II. 314.

[A:449]Hellespont, er egenlig Sundet mellem Europa og Asien, ved Dardanellerne, ikke langt fra Constantinopel, men synes hos Saxo at maatte for det Meste betyde den **finske Bugt**. I. 41, 72. II. 255,

59, 60, 62.

Hellespontiske Brødre, kaldes i de islandske Sange **Sørle**, **Hamder** og **Erp**, Sønner af den førømtalte **Gudrun**, Tydskernes **Chriemhild**, og Gothe-Kongen Jonakur. II. 213, 216.

Helsingborg, i Skaane. III. 116, 358, 99.

Helsingør, og den omliggende Egn, hvor adskillige Byer af Navnet **Helsing** findes, er maaskee I. 50 forblandet med Helsingland ved den Bothniske Bugt. III. 401.

Hemming, Absalons tappre Vaabendrager. III. 385.

Hendrik Svenson, med Tilnavn **Skatelær**, en Sønnesøn af Svenn Æstridsøn, Knud Hertugs Avindsmand. III. 69, 81, 83, 85, 89.

Hendrik Gotskalksøn, en Daattersøn af Svenn Æstridsøn, Fyrste blandt Slaverne. III. 70, 73, 76, 77.

Hendrik Løve, Hertug i Sachsen. III. 169, 76, 226, 29, 58, 65, 66, 70, 81, 346, 350, 55, 91, 406.

Hethe, en Skjoldmø fra Slesvig, som ogsaa kaldtes **Hethebye**. II. 159.

Hjalmar, efter **Hervors** Saga, en Kæmpe i den svenske Konges Gaard, med Tilnavn: den **Høihjertede**, som paa **Samsøe** | **[A:449]**sloges med **Angantyr**, dræbde ham, men fik og selv sit Banesaar. I. 290.

Hjalte, Bjarkes Stalbroder. I. 102, 6, 10, 30.

Hjarnøe eller **Hjærnøe**, ved Horsens i Jylland. II. 7.

Hjartvar, Rolvs lumske Banemand. I. 103, 5, 35.

Hiddensøe, under Rygen. (I. 281.) III. 213, 390, 426.

Hilde, ogsaa bekjendt af Edda, og af mange Kvad, hvor Kampen kaldes **Hildes Leg**. I. 280.

Holand, maa være en Trykfeil enten for **Holland** eller **Lolland**. I. 213.

Holmgaard, Egnen om **Novgorod** i Rusland. I. 279.

Holsten, er fra gammel Tid beboet af forskjellige Folk, saasom: Sachser, Friser og Slaver. III. 54, 70, 73, 102, 36, 249, 257, 407.

Hother, eller **Hather**, kaldes i Edda, hvor han blot er en Afgud, den blinde **Hødur**, som i Uvidenhed dræbde **Balder**, men hos Saxo synes han at betegne den **falske Odin** i Upsal, den gamle Odins **Hader**, hvorfor ogsaa den **Rorik**, som her kaldes **Hothers**, andensteds kaldes **Odins Søn**. I. 97, 137.

Huglet, kaldes af **Snorro Hugleik**, og anføres som Høvding i **Upsal**, hvad og er rimeligst. II. 24.

Hulyvims Havn, aabenbar en Trykfeil, ventelig istedenfor **Hulby-Havn**. III. 283.

[A:450]Hunner, egenlig Navnet paa en vild Folke-Sværme fra Asien, som for 1400 Aar siden huserede i Europa, men her ubestemt. I. 219, 71. II. 170.

Hvidting, ogsaa i Edda Navn paa et berømt Sværd. II. 132.

Hviteby, en Landsby i Albo Herred i Skaane. II. 247.

Hyberland, see Irland.

Hærmdrude, eller rettere **Hermintrude**. I. 188.

Hærvig, menes at være Indløbet ved Kalundborg, men synes snarere at maatte søges ved Karrebek. II. 123.

Høding, et berømt Sværd. I. 126.

Jakob Kolsøn, berømt for sin Veltalenhed. III. 126.

Jelling, nu en Landsby ved **Veile** i Jylland, hvor Gorm den Gamle og **Thyre-Dannebod** ligge begravne. Paa **Jelling-Hede**, sige Islænderne, det var, Frode Fredegod havde udlagt Guld-Ringen. I. 195. II. 285, 89.

Inge Haraldsøn, Konge i Norge. III. 258, 261, 63.

Ingeborg, Valdemar den Stores Moder. III. 69, 91, 95.

Ingrid eller **Inger**, først gift med Hendrik Svensøn, og ved ham Moder til **Buris**, siden med Kong Harald Gille, og derved Moder til Kong **Inge**; endelig ogsaa, ved en vis Ivar Stage, Moder til Orm Konge-Broder. III. 69, 81.

[A:450]Ingvor, menes at være en Søn af **Ole Glug** og Ebbe Skjalmesøns Daatter Gyde. III. 284, 340.

Johannes Abbed, en berømt Kvaksalver fra Skaane. III. 414.

Jomsborg, see Julin.

Irland eller **Hyberland**, som nu hører til Engeland, var i Oldtiden deelt i flere Smaa-Riger, og hjemsogetes hyppig af nordiske Vikinger; men nævnes dog nok for tit hos Saxo. I. 215, 95. II. 24, 122, 202, 62, 63, 74.

Island, see **Thule**.

Isøre, ventelig ved **Rørvig** i Odsherred, hvor **Isbye** har ligget. I. 146. II. 299. III. 24, 66, 100, 226, 318.

Julin, som laae ei langt fra Svineminde i Pommern, staaer bestandig hos Saxo, hvor Islænderne har **Jomsborg**, men vel mueligt, han feiler, og at den store Røver-Kule maa søges andensteds. II. 280, 282, 90, 92, 93, 94, 96. III. 55, 322, 325, 30, 83, 435.

Jylland og **Jyder**. I. 6, 58, 147, 62, 91, 93, 95, 296. II. 126, 41, 60, 80, 185, 243, 46, 48, 52, 62, 66, 81, 89, 333. III. 5, 21, 36, 39, 41, 47, 56, 100, 2, 12, 16, 31, 35, 37, 43, 68, 172, 77, 84, 91, 279, 90, 325, 36, 61, 400, 12.

Jædderen, sydvest paa Norge, i det gamle Rogeland. II. 126, 68, 82.

Jæmteland, før norsk, nu svensk. I. 278.

[A:45]Kalundborg, nordvest i Sælland, anlagt af Æsbern Snare ved Aar 1170. III. 284.

Karentz, paa Rygen, ei mere til. III. 304, 7.

Kervil, en irsk Høvding. I. 295.

Kielbye, en Landsbye ved Stege paa Møen, hvorefter Saxo

benævner Noret, eller Vigen ved Stege. III. 339.

Kjøbenhavn, menes vel. II. 314 og flere Steder, hvor der nævnes **Havnen** ved Sælland, uden videre Tillæg; men nævnes først ved Aar 1160, som en liden Bye, hvor Biskop Absalon anlagde en befæstet Borg, der ventelig kaldtes **Axelhus**. III. 279, 351, 52.

Knud Gormsøn, kaldes af Islænderne Knud Daneast, eller Danekjær, og skal, efter dem, være dræbt af sin egen Broder Harald. II. 273, 74.

Knud Eriksøn, Hertug i Slesvig og Konge i Venden eller Slavenland, kaldes af Islænderne **Knud Lavard** eller Herremand, Hosbonde. III. 54, 69, 71, 74, 75, 77, 81, 83, 94.

Knud Prizlavson, af slavisk Herkomst, forlehnet med **Lolland**, anlagde en Bye i Fyen, som skal være **Svenborg**. III. 334, 36.

Koster, en lille Øe, som nu, ved en Dæmning, er landfast med **Møen**. III. 339.

Kullen, en nøgen Klippe paa Strandkanten ved Helsingborg i Skaane. II. 288.

Kureter, maa være Indbyggerne af Kurland.

[A:451]Kurland, ved Østersøen, nu under Russerne. I. 37, 69, 158, 275. II. 26, 200.

Kønegaard, maa søges i **Finland**, hvor en Deel endnu kaldes **Kymnegaards** Lehn. I. 279.

Laderbye eller **Lathre**, uvist hvor i Sælland, men formodenlig hvad siden kaldtes **Søborg**. III. 242, 79, 302.

Lambert, Skriver hos Maagens Eriksøn. III. 369.

Landore, hvor nu Landskrone ligger i Skaane. III. 125, 207.

Lathgerthe eller **Landgerde**. II. 246, 49, 50.

Leire, **Lethre** eller **Hledre**, Danmarks ældgamle Konge-Sæde i Sælland, menes at have ligget ei langt fra Roskilde, hvor nu Lethraborg er bygt, men det er meget uvist, og det har maaskee snarere ligget ved Mundingen af Issefjorden, hvor Man veed, at Danmarks ældgamle Thingsted **Isøre** var. Navnet betyder **Offersted**, og det er naturligt, at Konge-Sædet var, hvor Folket samledes til Gudstjeneste og Rettergang. I. 96, 105. II. 141, 79, 242.

Limfjorden, i Jylland. I. 6. II. 247, 61. III. 36, 104.

Lolland, hvis Indbyggere kaldes **Lolliker**. III. 109, 10, 68, 69, 80, 83, 334.

London, Hovedstaden i England. I. 92.

Longobarder, et Folk fra Norden, som, ved Aar 570, under deres Konge **Alboin**, **[A:452]**erobrede hele det nordlige Italien, og stiftede der et stort Rige, med **Pavia** til Hovedstad. De menes at være komne fra **Vendsyssel** i Jylland, men have i alt Fald ei været **danske** Folk. II. 222.

Lukas Engelskmand, Klerk og Skriver hos Kong Valdemars Søn **Christopher**, stiv i den gamle danske Historie, og altsaa vist

Hjemmelsmanden for endeel af Sagnene hos **Saxo**, især dem om **Amlet** og **Torkild Adelfar**, som upaatvivlelig har hjemme i England. III. 316.

Lund, Hovedstaden i Skaane, nævnes først ved Aar 1000. II. 301. III. 2, 33, 60, 393, 404, 20.

Lygte, Ole Bravkarls Sværd. II. 153.

Lysing, et af den Norske Kong Regnalds Sværd. II. 132.

Løve eller **Løv**, Bjarkes berømte Sværd. I. 132.

Maagens Saxesøn, Erik Emuns tro Tjener. III. 111.

Maagens Nielsøn, Konge i Sverrig, Knud Hertugs lumpne Banemand. III. 69, 81, 83, 91, 97, 101, 111.

Maagens, Søn af Erik Lam. III. 197, 277, 324, 50, 64, 72, 81, 82, 91.

Magge, see Gambaruk.

Maglegaard, see Byzantz.

Magnus Barfod, Konge i Norge. III. 69, 358.

Magnus den Blinde, Konge i Norge. III. 102, 7, 12, 18, 25, 86.

Magnus Erlingsøn, Konge i Norge. III. 263.

[A:452]**Markus** paa **Skoug**, III. 264.

Maske, en vittig Rygbo. III. 245.

Masnet, en lille Øe mellem Vordingborg og Falster, hvorindenfor er en bekjendt Ankerplads, som kaldes **Flaget**. III. 200, 28, 337.

Melbrik, Skotte-Konge. I. 86. II. 262.

Meldorp, i Ditmarsken. III. 149.

Midfjord, i Mule Syssel, øster paa Island. II. 168.

Miming, Trolden, hvis Sværd kunde saare Balder, i Edda Navn paa et berømt Sværd. I. 114.

Mirok, en tapper slavisk Viking. III. 352.

Moringien, sat efter fremmede Bøger, maaskee **Møre** i Norge. II. 222.

Murial, Skotte-Konge. II. 261.

Møen, en af Smaa-Øerne søndenfor Sælland. III. 208, 339.

Møens Klint, en lav men deilig Bjerg-Kjæde af Kridt-Steen. III. 337, 39.

Møre, vester paa Norge. I. 278. II. 168.

Nanne, Balders Elskede, efter Edda, hans Kone, og Daatter af Nøkke. I. 138.

Niels Sællandsfar, en Vovehals. III. 273.

Niels Styggesøn, en priselig Forgjænger. III. 317.

Niels Falstring, som kunde godt Slavisk. III. 389, 427.

Nitterdalen, eller **Nither-Fylke**, i Norge, uvist hvor, men rimelig **Nidenæs** paa Agde. I. 52.

[A:453]**Nizaa**, en Elv i Halland. III. 162, 280.

Nordhumberland, ved Humber-Floden i det nordlige England. II. 144.

Nord-Mør, i Norge. I. 278.

Norner, kaldtes, efter Edda, i Hedenskabet, tre kvindelige Væsner: **Urd**, **Verend**, og **Skuld**, som raadte for al Skæbne, og maa da menes. I. 149. II. 24.

Oddernæs, Kongs-Gaard og Præstegjæld i Mandals Fogderie, i det sydvestlige Norge. II. 16.

Odense, Stor-Staden i Fyen, er udentvivi ældgammel, men nævnes dog her først henved Aar 1100. III. 41, 172, 80, 255.

Odin eller **Odæn**, var Navnet paa Nordens, især Danmarks største Afgud, om hvem Talen falder meget forvirret, fordi det først maa have været deres Stamfader, de danske Hedninger under dette Navn har dyrket, som deres Skyts-Aand; siden er han blevet sammenblandet med den sande Gud: **Alfader**, og endelig kom der en Bedrager til Sverrig, som udgav sig for den gamle **Odin**, og afstedkom derved en fuldstændig Forvirring og Fordreielse af de gamle Sagn. I. 37, 41, 55, 132, 44, 51, 211. II. 20, 22, 140, 42, 55, 73, 78, 217, 50.

Odinkar Hvide, Biskop i Ribe. II. 304.

Ods Herred, hvis Indbyggere kaldes **Odsinger**, ligger i Nord-Sælland, vestenfor Isse-Fjorden. III. 319.

[A:453] **Olav Tryggesøn**, Norges Konge, sammenblandes med Hakon Jarl. II. 296, 97 men nævnes rigtig. II. 300, 4.

Olav den Hellige, Norges Konge. II. 306, 310, 15.

Ole Sigurdson, Islænderne bekjendt under Navn af Ali hin Frækne. II. 145, 80.

Ole Stam, en Sællandsk Bonde. III. 130.

Ole, En af Absalons troe Stalbrødre. III. 223, 284, 317, 29, 40.

Oller, den falske Odin. I. 155.

Oppe Sællandsfar, en Lovkyndig. II. 319.

Opsloe, i Norge. III. 118, 318.

Orm Kongebroder, Søn af Ingrid, Halvbroder til **Buris**. III. 255, 79.

Orvar-Odd, Islænderne vebekjendt. I. 290.

Other Ebbesøn, II. 98.

Otto den Store, Tydsk Keiser, død Aar 973. II. 281.

Peder Bodelson, en mægtig sællandsk Adelsmand, som, med sin Slægt, stiftede Sanct Peders Kloster i Nestved. III. 96, 120.

Peder Thorstensøn, gift med Skjalm Hvides Daatter **Cecilie**, byggede Slottet **Pedersborg** paa Bakken ved **Sorøe**, hvor nu Landsbyen af samme Navn findes. III. 173, 76, 206, 11, 20, 329, 35.

Plog eller **Ploug**, ellers kaldet Sorte-Plog, Erik Emuns Morder. III. 121, 51.

Poppo, Sællandsfarenes Omvender. II. 299, 304.

Porenut, en af Rygboernes Afguder. III. 310.

[A:454]Pore Vit, ligeledes. III. 309.

Portør, en bekjendt Havn i Norge. III. 290.

Prizlav Nukletsøn. III. 221, 28, 30.

Proserpina, kaldte de hedenske Romere Dronningen i de Dødes Rige, i Norden kaldtes hun paa en Maade **Hæll**, men Forestillingen om denne synes ikke her at passe. I. 150.

Radulf, en tysk Ridder i Svann Grathes Gaard. III. 166, 68, 85, 88.

Radulf, en dum, storagtig Klerk. III. 246, 52.

Ramløse, Landsbye i Holboe Herred i Nord-Sælland. III. 126.

Ramsøe, en Landsbye i Ramsøe Herred, Gadstrup Sogn, ved Roskilde. III. 189.

Randers, nævnes her først ved Aar 1160. III. 192.

Rane Lurendreier, III. 220.

Rennesøe, en Øe i **Ryefylke** i Rennesøe Præstegjæld. I. 242, 58, 70.

Ribe, sydvest i Jylland, en gammel Bye, som dog her først nævnes ved Aar 1100. II. 300. III. 83, 121.

Ring, som Islænderne kalde Sigurd Ring, og gjøre til Regner Lodbrogs Fader. II. 145, 55, 72, 78, 80.

Ringsted, en ældgammel Bye midt i Sælland, hvor Lands-Thinget holdtes, lige indtil vore Dage, men som dog her først nævnes efter Aar 1100. III. 95, 96, 165, 385, 12, 18.

[A:454]Rolyng, eller **Raalyng**, uvist hvor, men, efter **Lyden**, maaskee **Raahede** i Hvidding Sogn, Ribe Amt i Jylland. II. 47, 206.

Roskilde, Sællands ældgamle Stor-Stad, med Konge-Gravene. I. 94. II. 290, 317. III. 79, 91, 94, 105, 7, 34, 46, 66, 207.

Rostok i Meklenborg. III. 233.

Rothemag, Hovedstaden i Normandiet i Frankerig, som Islænderne kalde Rudeborg, og Franskmændene **Rouen**. II. 327, 28.

Rusla, Navn paa en Norsk Skjoldmøe. I. 214. II. 143, 84.

Rutener, staaer hos Saxo tit for **Russer**, men betyder vist imellem andre Folk, skjøndt det ikke endnu er oplyst hvilke. I. 71, 151, 274.

Rygen, en Øe i Øster-Søen ved Pommern, som i senere Tid har tilhørt Sverrig, og staaer nu under Preusen. III. 117, 208, 221, 35, 44, 66, 70, 91, 334, 425.

Ræv, en Islænder. II. 238.

Rødd, en grum Sørøver, som maaskee har givet Navn til Ridder **Rødd**. II. 226.

Sachsen og **Sachser**, vel mest dem der boede nordenfor Elben, i det nuværende Holsten, som kaldtes Old-Sachsen. I. 26, 94, 203, 79. II. 19, 26, 137, 72, 239.

Samsøe, en fra de ældste Tider navnkundig Øe, i Løbet mellem

Kalundborg og Aarhus. I. 290. III. 397, 424.

Sarpsborg, i Norge. III. 265.

[A:455]**Saxo**, maaskee Peder Bodelsøns Sønnesøn. III. 192, 398.

Seierøe, hvis Indbyggere kaldes **Seierboer**, en lille Øe under Sælland, mellem Rysnæs og Odden. III. 103, 14, 319.

Sella, en Norsk Skjoldmøe. I. 165.

Sigers Bye, skal være **Sigersted** Landsbye mellem Ringsted og Sorøe. II. 122.

Signe Sigersdaatter, II. 84.

Sigrid Storraade. II. 301, 2.

Sigtun, ei langt fra **Upsal**, den falske Odins Sæde. II. 169.

Sigurd Haraldsøn, Konge i Norge. III. 258, 61.

Sigurd Slemb, III. 258, 60, 90.

Sigurd Jarl, af Røre. III. 263.

Sigvord Halvdansøn, Konge i Sverrig. II. 51, 84, 88.

Skaane, hvis Indbyggere kaldes **Skaaninger**, før dansk, nu svensk. I. 7, 192. II. 180, 217, 48. III. 2, 9, 110, 24, 30, 62, 84, 393, 418.

Skjalm Hvide, en Sællandsk Høvding. III. 6, 19, 55, 60, 94, 96, 120.

Skibetorp, uvist hvor, i Jylland. III. 116.

Skotland, I. 84, 86, 186. II. 126, 251, 61, 97.

Skrep, Vermunds gode Sværd. I. 207.

Skroter, Erik den Veltalendes Skib. I. 227.

Skulde, Navnet paa Rolvs ondskabsfulde Syster, ellers ogsaa paa den **yngeste Norne**, som, efter de Danskes Forestilling, var den slemme. I. 104.

[A:455]**Slagelse**, vestlig i Sælland, nævnes først ved Aar 1080. III. 50.

Slangerup, en lille Halvkjøbstæd i Nord-Sælland. III. 63, 132.

Slaverne, som i adskillige Stammer beboede Rygen, Pommern, Meklenborg, Lavenborg, og Endeel af Holsten. I. 94, 158, 264. II. 144, 85, 208, 12, 98, 333. III. 128, 32, 66, 80, 91, 200, 3, 6, 228, 66, 339, 41, 54, 83, 87, 426, 31, 40.

Slesvig, ogsaa kaldt **Hedebye**, ved Slien i Sønder-Jylland, en ældgammel Bye. I. 194. II. 160. III. 70, 75, 101, 12, 115, 36, 77.

Snyrtir, i Dansken feilagtig kaldt **Snitter**, Bjarkes gode Sværd, findes ogsaa i Edda. I. 126.

Soderup, en Landsbye i Skads Sogn og Herred, Ribe Amt. III. 21.

Soløer, i Norge, ved de svenske Grændser. I. 282.

Spillemanden, III. 57.

Stade, i Nord-Tydskland. I. 94. III. 238.

Staniz, Arkonas berygtede Banner. III. 297.

Stettin, en bekjendt Stad i Pommern. III. 332.

Stevns-Herred, hvis Indbyggere kaldes **Stevnboer**, ved Kjøge-Bugt i Sælland. III. 21.

Stevns Klint, en liden Kridt-Klippe sammesteds. III. 111, 351.

Stikla, Navn paa en Norsk Skjoldmø, som minder om **Stiklestad**.

I. 286. II. 143.

Stolpe, en Stad i Pommern. III. 268.

[A:456]Storværk, ogsaa hos Islænderne, Stærkoddens Fader. II. 19.

Streløe, hvor nu Staden **Stralsund** findes i Pommern. III. 82, 275, 426.

Styrbjørn, efter Saxo, Høvding i **Jomsborg**. II. 280.

Stærkodder, ogsaa Islænderne bekjendt som en Mester-Kæmpe, og en Mester-Skjald, men af dem kun lidt beskrevet, synes at forestille i en Lignelse det store Gothiske Kæmpe-Folk i Norden, vaklende mellem Dansk og Svensk. II. 19, 22, 31, 45, 103, 22, 54, 57, 81, 206.

Sune Ebbeson, en Sønnesøn af Skjalm Hvide. III. 135, 72, 248, 305, 22, 35, 370, 93, 98.

Susaa, ubestemt, men rimeligst Aaen som løber fra Bavelse Søe til Nestved, hvor nu Canalen er. II. 123.

Svanhvide Haddingsdaatter, I. 73, 96.

Svanild, efter Edda, en Daatter af Sigurd Fofnersbane og Gudrun. II. 215, 16.

Svanloge eller **Svanlaug**, som Islænderne kalde **Aslaug**, og gjøre til en Daatter af Sigurd Fofnersbane og Brynhild. II. 253, 61.

Svante-Vit, Rygboernes fornemste Afgud. III. 118, 292.

Sven Svendsøn Kronedød, Hendrik Skatelærs Fader. III. 12, 65.

Sven Norbagger, Biskop i Roskilde. III. 14, 30, 49.

[A:456]Svenn, Biskop i Aarhus. III. 268, 307, 10, 336, 400.

Sverin, i Meklenborg. III. 285.

Sverke, Konge i Sverrig. III. 106, 41, 77.

Sverre, Konge i Norge. III. 355.

Sverting, Høvding i Sachsen. II. 19, 28, 201.

Svolder, en pommersk Havn, ventelig ved Gripswald. III. 39, 40.

Syrthe eller **Sigrid** den Blufærdige. II. 98.

Sælland, hvis Indbyggere kaldes Sællændere og Sællandsfare. I. 7, 146, 214, 98. II. 44, 87, 102, 26, 41, 80, 243, 99, 313. III. 96, 120, 30, 47, 53, 66, 68, 73, 84, 192, 203, 24, 69, 73, 336, 38, 84, 400, 403, 12, 20, 26.

Søftøen, i **Søfde-Søen** i Skaane. III. 394.

Sønd-Mør, i Norge. I. 278.

Tage Fyenbo. III. 248, 432.

Tetislav, Rygens Fyrste. III. 267, 70, 307, 36.

Thelemarken eller Tellemarken, i Norge. II. 9, 146, 67, 84, 200.

Thor, en af de tre store Afguder i Norden, fra først af Norges Skyts-Aand, siden sammenblandet med en Thor i den falske Odins Følge. I. 79, 144. II. 20, 90, 230. III. 84.

Thoralv Skolmesøn, Hakon Adelstens tro Stalbroder. II. 279.

Thorbern, Svenn Grathes og siden Valdemars Drabant. III. 176, 85,

98, 329, 35.

Thord, Befalingsmand i **Lund**. III. 381, 93, 394, 97, 418.

[A:457]Thorkild Islænder, eller **Adelfar**, Helten i et sindrigt Eventyr, som ventelig nærmest forskriver sig fra **Lukas Engelskmand**. II. 224.

Thors Hammer, kaldes af Islænderne **Mjølner**, og forestilles som det Vaaben, hvormed **Thor** dræbde Jetter og Trolde. III. 83, 84.

Thorstensstorp, ansees for Landsbyen **Høie-Thostrup**, mellem Kjøbenhavn og Roskilde. III. 136.

Thorøe, maaskee Thorsing eller Thaarsinge, mellem Fyen og Langeland. I. 94.

Thron, Navn paa en Norsk Konge. II. 168, 84.

Thrøndelagen, eller Throndhjem. II. 143, 68.

Thule, er hos Græker og Romere et ubestemt Navn paa en stor Øe i Norden, som man **der** siden gjættede, skulde være Island, men hvorved, hos Hine, vel alt Det i Norden forstodes, som de kun kjendte til af løse Rygter. **Island** har, efter Kæmpe-Viserne at dømme, ligeledes i de gamle danske Viser, været et almindeligt Navn paa det høie Norden, og i Oldsagnene hos Saxo er det derfor uvist, hvad Thule eller Island betyder. I. 8. II. 158, 68, 224, 38, 40.

Thynøe, ligner mest **Thunøe**, men det passer ikke, maaskee er det en Skrivfeil for: **Strynøe** under Langeland. III. 336.

[A:457]Thyre Dannebod, efter Islænderne, en Daatter af Harald Klak, men da Tidsregningen slet ikke tillader det, vist, som Saxo siger, en engelsk Prindsesse. II. 272, 275, 81, 85.

Thyre, Harald Blaatands Daatter, som, efter **Snorros** troværdige Vidnesbyrd, virkelig blev gift med Olav Tryggesøn, skjøndt imod Svenn Tveskjægs Villie. II. 297, 301, 2.

Toke Skytte, hedd, efter Islænderne, **Toke Palmesøn** eller Palne-Toke, var en fyensk Herremand, og Stifteren af **Jomsborg**. II. 286, 90.

Toke Bisp, see Thyge.

Topshøi-Ore, ved Landsbyen **Topshøi** i Lynge Sogn ved **Sorøe**. III. 22.

Truels Sprageleg, som Islænderne kalde Thorgils, en Svensker, som blev Stamfader til alle de danske Konger i Middelalderen. II. 310.

Tydsk Sanger, tjener Maagens Niding. III. 92 og ventelig hans Søn 186.

Tyge, Biskop i **Børlum** i Vendsyssel, nu Aalborg Stift. III. 227, 78, 369.

Tønsberg, i Vigen i Norge. III. 265, 87.

Ubbe Friser, en af Hovedmændene i Braavalle-Slaget, faldt, efter Islænderne, for 24 Pile, og nu har man ventelig, i en **[A:458]**dansk

Vise, sjunget fejl: **tolv** istedenfor **to Tylvter**; thi netop saamange angiver Saxo. II. 144, 60, 77.

Udgaard, betød i det gamle Norden Jette-Verden, i Modsætning til **Midtgaard** eller Mand-Hjem, som ret Folke-Bolig, og anvendes da paa alle øde, eller af Vildmænd besatte Egne. II. 260.

Uffe eller Ubbe Vermundsøn. III. 54.

Ugarthiloke, er, som Islænderne kalde ham, **Udgaards Loke**, eller Fyrsten i Jetters og Trolde's Land, som **Thor** havde meget med at gjøre. II. 232, 33, 37.

Ulf Truelsøn, hvem Islænderne kalde Ulf Sprageleg, Fader til **Svenn Æstridsøn**. II. 307, 12, 14, 16, 17.

Ulf, Svenn Grathes Fortrolige, som, under Navn af Riber Ulf, er meget slet anskrevet i de gamle Viser. III. 176, 97.

Ulvide, Haddings forræderske Daatter. I. 61, 83, 93.

Unas, Kong **Sverres** Fader, eller, efter hans eget Sigende, kun hans Stiffader. III. 356.

Undensager, kaldes af Islænderne **Odains Ager**, og udgives for Udødeligheds Land, saa Flugten did har i Visen vel kun bemærket, at **Fjaler** blev skikket ind i Evigheden. I. 192.

[A:458]Unne, en af de første Bremiske Ærkebisper, som, under Gorm den Gamle og Thyre Dannebod, prædikede Christendom i Danmark og Sverrig. II. 300.

Upsal, Sverrigs ældgamle Hovedstad, og, efter den falske **Odins** Seier, Afguderiets Stabel-Stad i Norden, er endnu Sædet for Ærkebispens og Høiskolen. I. 41, 46, 55, 99, 146. II. 24, 45, 139. III. 318.

Valdemar, (Volodimer) Konge i Novgorod i Rusland. III. 11.

Valdemar, eller, som det forstum skreves, og Almuen rigtig siger: **Voldemar**, opkaldt efter Hin, med Tilnavn den **Store**, døde Aar 1182. I. 8. II. 281. III. 95, 122, 36, 39, 40, 44, 53, 64, 72, 84.

Valdemar Seier, hans yngste Søn. I. 5. III. 319.

Valhald eller de **Slagnes Hus**, kaldte de Nordiske Hedninger Stedet, hvor Kæmperne ventede efter Døden at samles med **Odin**.

Valkyrier eller **Bane-Møer**, kaldte man i Hedenskabet kvindelige Skikkelser, der, som man drømde, udsendtes af Odin til Val-Pladsen, og gjorde Udslaget.

Vegbjorg eller **Viborg**, en **jydsk** Skjoldmøe. II. 160.

Vendsyssel, kaldes Jylland nordenfor Aalborg, og Indbyggerne **Vendelboer**, ventelig **[A:459]**en senere indvandret Stamme. II. 280. III. 40.

Veset, efter Islænderne, et Bornholmsk Høvding-Navn. II. 140.

Vetheman, en god Sø-Hane, som med sit Selskab stræbde at frede de Danske Strømme. III. 146, 213, 15, 68, 352.

Viborg, Nørre-Jyllands ældgamle Hovedstad, hvor Lands-Thinget,

fra umindelige Tider, holdtes. III. 66, 138, 43, 72, 91, 92.

Vibye, en Landsbye tæt ved Aarhus. III. 367.

Vigen, det sydøstlige Norge. I. 283, 87. II. 141, 67.

Vikar, efter Islænderne, Konge paa Agde. II. 22.

Vilhelm Engelskmand, Biskop i Roskilde, Mester for Domkirken. III. 2, 15, 22.

Viskaa, hvor Saxo melder, det af Islænderne saakaldte **Nizaa-Slag** stod, findes ogsaa i Halland, og ventelig har man da paa begge Sider nævnet sin egen Anker-Plads. III. 5.

Visna, en Skjoldmø fra Venden eller Slavenland. II. 160.

Vissinge, maaskee Landsbyen **Vissenberg** i Fyen, men dog snarere **Vissinge** i Glostrup Sogn, mellem Kjøbenhavn og Roskilde. III. 129.

Vitserk, eller, som Islænderne skrive det, Hvit[A:459]serk, Regners djærveste Søn. II. 253, 255, 59.

Volgast, endnu en bekjendt Stad i Pommern. III. 244, 268, 385.

Vordingborg, eller rettere, som det hedder i Folke-Munde: **Oringborg**, paa Pynten af Syd-Sælland, laae ventelig først paa den lille Halvø **Oringe**, hvor man endnu viser Kong Valdemars Kilde. Det er nu en ubetydelig Flekke, men som dog, ved det ensomme Kæmpe-Taarn, og de trodsige Mur-Blokke, **minder** os **levende** om Valdemarernes Dage. III. 278, 412, 13.

Værebro, midt imellem **Roskilde** og **Slangerup**, hvor man viser Frodes Høi. I. 298. III. 107.

Værende, eller Værns Herred i Smaaland. I. 7. II. 171. III. 159.

Værmeland, i Sverrig, ved de norske Grændser. I. 282. II. 151, 66.

Ymesland, er en Gjætning paa hvad Saxo har meent, og maatte, efter Islænderne, vel blive det nordligste Norge, med Øen **Ømd** i Spidsen. II. 163.

Æsbern Snare, (hos Islænderne **Ashbjørn**, efter dansk Udtale: **Æsben**, ligesom **Thorben**, for Thorbern og Thorbjørn), [A:460]Skialm Hvides Sønneson, og Broder til Biskop **Axel** eller **Absalon**. II. 123. III. 178, 90, 92, 222, 48, 49, 84, 305, 314, 18, 21, 35, 52, 70, 93, 98, 413, 418, 21, 22, 33, 35, 38.

Æskild, det islandske **Askel**, Ærkebisp i Lund, skal have været en Søn af **Christiern Jyde**. III. 120, 23, 31, 238, 53, 62, [A:460]264, 73, 81, 342, 44, 53, 57, 62, 64, 373, 81.

Æstrid, Sverrigs Tveskjægs Daatter, Stamme-Moder, ved Ulf Jarl, til de følgende danske Konger. II. 309, 10, 12, 16.

Ømsund, ubekjendt. I. 264.

Ørkenøerne, ved Skotland. I. 278, 79. II. 251.

